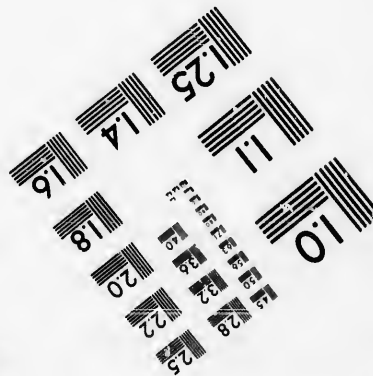
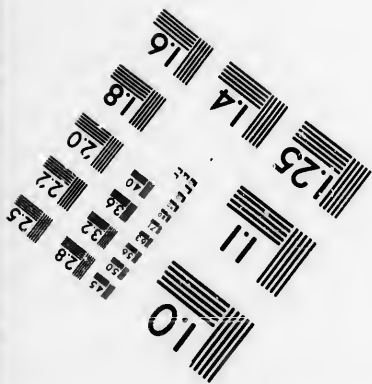
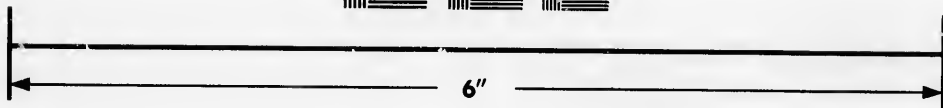
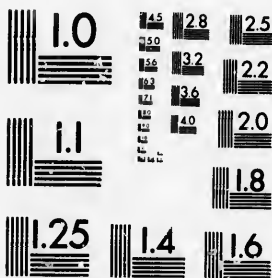

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

1.8
2.0
2.2
2.5
2.8
3.2
3.6
4.0

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

01
10

© 1986

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

- Coloured covers/
Couverture de couleur
- Covers damaged/
Couverture endommagée
- Covers restored and/or laminated/
Couverture restaurée et/ou pelliculée
- Cover title missing/
Le titre de couverture manque
- Coloured maps/
Cartes géographiques en couleur
- Coloured ink (i.e. other than blue or black)/
Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- Coloured plates and/or illustrations/
Planches et/ou illustrations en couleur
- Bound with other material/
Relié avec d'autres documents
- Tight binding may cause shadows or distortion
along interior margin/
La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la
distorsion le long de la marge intérieure
- Blank leaves added during restoration may
appear within the text. Whenever possible, these
have been omitted from filming/
Il se peut que certaines pages blanches ajoutées
lors d'une restauration apparaissent dans le texte,
mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont
pas été filmées.
- Additional comments:/
Commentaires supplémentaires:

- Coloured pages/
Pages de couleur
- Pages damaged/
Pages endommagées
- Pages restored and/or laminated/
Pages restaurées et/ou pelliculées
- Pages discoloured, stained or foxed/
Pages décolorées, tachetées ou piquées
- Pages detached/
Pages détachées
- Showthrough/
Transparence
- Quality of print varies/
Qualité inégale de l'impression
- Includes supplementary material/
Comprend du matériel supplémentaire
- Only edition available/
Seule édition disponible
- Pages wholly or partially obscured by errata
slips, tissues, etc., have been refilmed to
ensure the best possible image/
Les pages totalement ou partiellement
obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure,
etc., ont été filmées à nouveau de façon à
obtenir la meilleure image possible.

This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10X	14X	18X	22X	26X	30X
☐	☐	☐	☒	☐	☐
12X	16X	20X	24X	28X	32X

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

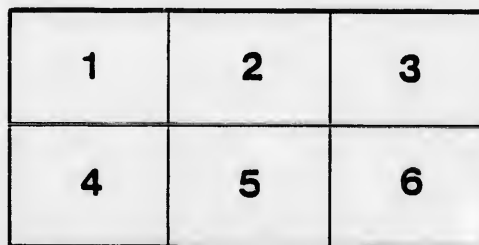
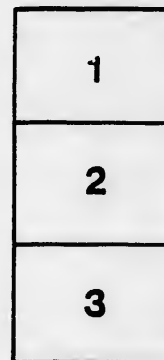
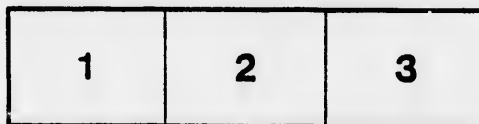
Library
Indian and Northern Affairs

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol $\rightarrow$ (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Bibliothèque
Affaires indiennes et du Nord

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, at an conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont le couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et an terminent soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et an terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole $\rightarrow$ signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

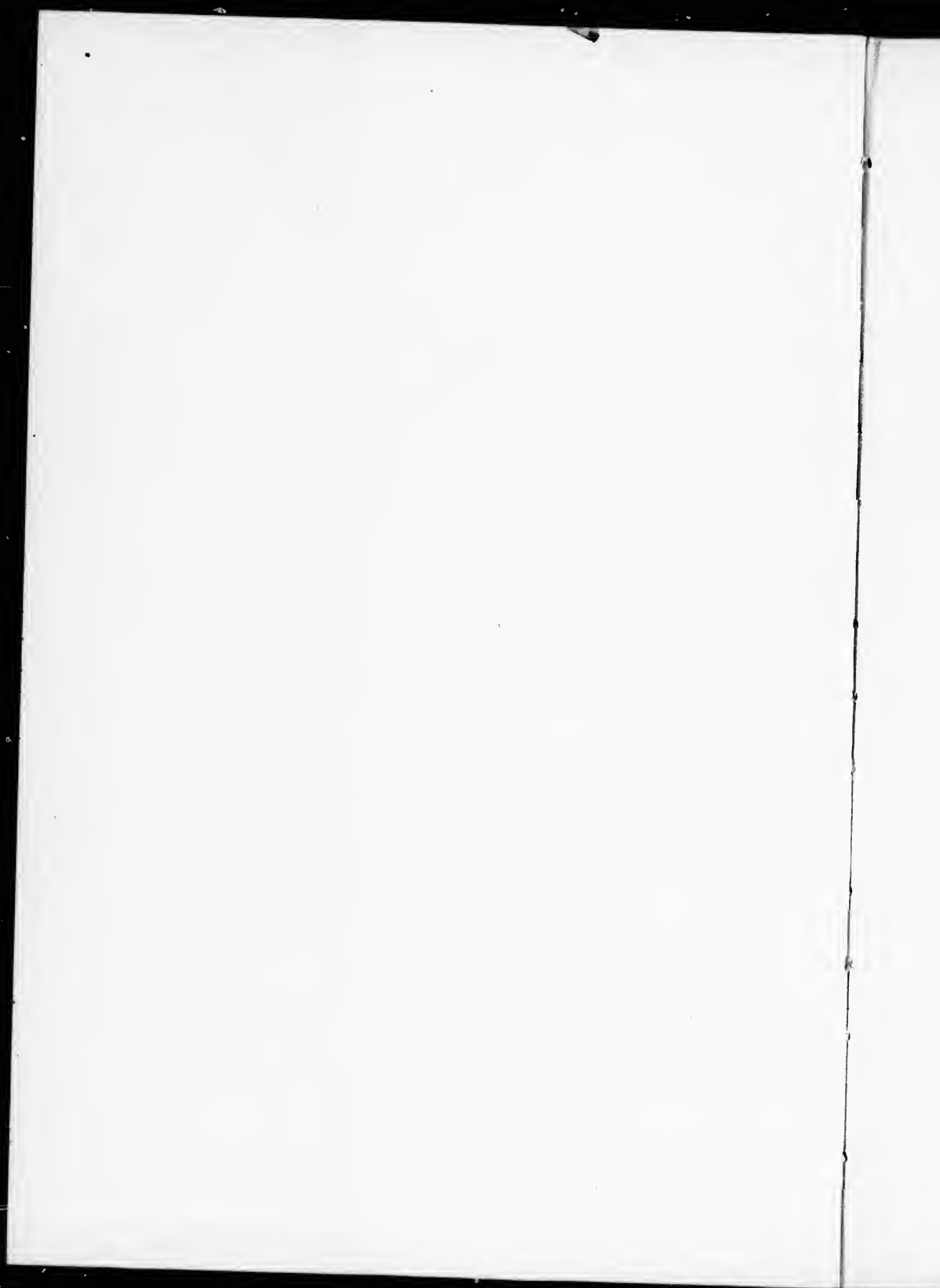
Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit an un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

errata
to

pelure,
n à

32X

Bible. New Testament
TASTAMANTITÁK,

tássa

nálagkavta ánáussissivta

J i s u s i p K r i s t u s i p

tastamantianik

agdlagkat ivdlernartut.

---

nugtíkat sujgdlít narígdlugít nugterkígsársímassut,
agdlagsímassokataínígdlo nálérkútuník kapitalítldlo kanók ímaxarssusíník
ílalersorsímassut.

Kjøbenhavn.

A. Rosenbergs Bogtrykkeri.

1893.

22

B47

NORTHERN AFFAIRS
& NATIONAL RESOURCES

OCT 16 1958

Northern Affairs Library
Ottawa

uko tastamantitáp agdlagartai palasinik misigssuissut nakiterkussarait.
ilarssue agdlagsimarkárssusiánit nugterkigpai *Sam. Kleinschmidt*-inga-
-luap, ikíngitsut palasitdlo palasiúngitsutdlo kavdlunnátdlo kalátdlittlo ikior-
-tigissardlugit; ilánguínik Jákup Pítusivdlo Jútarsivdlo agdlagainik nugte-
-rissok, ungtérigkat migssingitiginiardlugit palasekatíkalo Chr. Rasmussen
J. Kjer-ilo ilagalugit. tássauvunga autdlarkautánit nugterekatá

H. F. Jorgensen,
palasigssat ajokersortát
kalátdlit okausínik,
núngme palasiugaluak.

tastamantitâmut

atassut agdlagkat imáiput:

îvangiliut,	
Matúsip agdlagá	kapitalê 28.
Mákorsip agdlagá	— 16.
Lúkarsip agdlagá	— 24.
Juánasip agdlagá	— 21.
apustilit suliaínik agdlagkat	— 28.
agdlagkiat,	
Paulusip agdlagai	
Rûmamiunut	— 16.
Korintumiunut sujugdliit	— 16.
Korintumiunut áipait	— 13.
Galásiamiuunut	— 6.
Evfîsumiuunut	— 6.
Filípimiunut	— 4.
Kulorsamiunut	— 4.
Tasalûnikamiunut sujugdliit	— 5.
Tasalûnikamiunut áipait	— 3.
Timûtiusimut sujugdliit	— 6.
Timûtiusimut áipait	— 4.
Tîtusimut	— 3.
Filimûmut	— 1.
Epriarinut agdlagkat	— 13.
kristumiokatigingnut siámarsimassunut agdlagkat,	
Jákup agdlagai	— 5.
Pîtrusip agdlagai sujugdliit	— 5.
Pîtrusip agdlagaisa áipait	— 3.
Juánasip agdlagai sujugdliit	— 5.
Juánasip agdlagaisa áipait	— 1.
Juánasip agdlagaisa pingajue	— 1.
Jûtarsip agdlagai	— 1.
sarkúmersitat Juánasimut	— 22.

28.
16.
24.
21.
28.

îvangîlio

Matîusip agdlagâ.

16.
16.
13.
6.
6.
4.
4.
5.
3.
6.
4.
3.
3.
1.
3.
5.
5.
3.
5.
1.
1.
1.
1.
2.

kapitale 1.

Jîsusip nagguvê tugdlerigsitat; inûngortok.

¹Jîsusip Kristusip, Dâvip eruera, Aaperâp enera, iuú-
-ngorneranik agdlagkat. Lúk. 3.23-38.
1 nal. 2.1-16.

²Aaperâp ernertâra lisâk. lisâp ernertâra Jâko. Jâkup er-
-uertâra Jûta katângutailo. ³Jûtap ernertâra Pârase Sâralo Tâ-
-marinit. Pâvasip eruertâra Esrûm. Esrûmip ernertâra Aaram.
⁴Aaramip ernertâra Aminâta. Aminâtap ernertâra Nagásût. Na-
-gásûp ernertâra Salmû. ⁵Salmûnip ernertâra Bûarse Râggamit. Jôrs. 2.1.

Bûarsip eruertâra Oupate Rútimit. Oupatip ernertâra Jîsai. ⁶Jî-
-saip ernertâra kúngê Dâve. kúngip Dâvip ernertâra Sâlumô 2 Sâm. 12.24

Ueriap nulianit. ⁷Sâlumûp ernertâra Rûpuât. Rûpuâp erner-
-târa Aapia. Aapiap ernertâra Aasa. ⁸Aasap ernertâra Jûsavfat.
Jûsavfatip eruertâra Jôrât. Jôrâp ernertâra Usia. ⁹Usiap erner-
-târa Jûatât. Jûatâp ernertâra Aagarse. Aagarsip ernertâra
Isikia. ¹⁰Isikiap ernertâra Mânarse. Mâuarsip eruertâra Aa-
-mû. Aamûnip ernertâra Jôrsia. ¹¹Jôrsiap ernertâra Jiggûnia
katângutailo Bâpalimut autdlarússaulerfiata nalâgut. ¹²Bâpa-
-linut autdlarússaulerfiata kingornagut Jiggûniap ernertâra Salâ-
-tiale. Salâtialip ernertâra Sorupâpale. ¹³Sorupâpalip ernertâra Esr. 3.2.

Aapio. Aapiup ernertâra Eliâkít. Eliâkítip ernertâra Asôre.
¹⁴Asôrip ernertâra Sâtúk. Sâtûp ernertâra Aggít. Aggítip erner-
-târa Elio. ¹⁵Eliup eruertâra Eliásare. Eliásarip eruertâra Má-
-tâne. Mátânip eruertâra Jâko. ¹⁶Jâkup ernertâra Jûserfe Má-
-riap uvia. Jîsusip Kristusimik taissap aruâta. ¹⁷tauva katitdlu-
-git Aaperâmit Dâvimut kinguârít arkanek-sisamâput; Dâvimitdlo
Bâpalimut autdlarússaulerfiânut kinguârít arkanek-sisamâput; Bâ-

-palimutdlo autdlarissanlerfiàuit Kristusinuut kiuguàrit arkauek-sisamàuput.

¹⁸Jisusivdle Kristusip inuugomera imàipok: arnà Mària Jù-serfinut augeterame, sule katitnatik malungnarsivok nartuler-dlune anernermit ivdlernartumit. ¹⁹Jùserfile uvigssà sualugku-màuginame mitaungnarsisikuumàuginamingdlo, okarnaue isumàkiler-ssàrpà. ²⁰taimale isumalermat, ata, Nàlagkap ingiliata sarkù-merfigà singuagtortitdlugo okardlune: Jùserfe-à, Dàvip eruera, sujòranak nuliagssat Mària ilingnut pìsisavdlugo, ilumina anerner-Lök. 2,21. -mit ivdlernartumit pingmat. ²¹ernertàrunàrpordlo, táuna Jisu-simik atsisavat, imugtane ánàusaugmagit ajortaimit. ²²tamàuale tamarne taimailivok, Nàlagkap pruvfitikut okauserissà erkòrkuv-Is. 7,14. -dlugo, okarmat: ²³ata, niviarsiak nartulisavok eruertàrunàrdlu-tilagàrpup. ²⁴Jùserfile siningminit iterame taimailiorpok, sòrdlo Lök. 2,7,21. Nàlagkap ingiliata inàkàne, unliagssilo ingminut pìsipà. ²⁵ilisa-ringilàle pernàumimik ernertàrtinago; Jisusimigdlo atserpà.

kapitalit 2.

ilisimassut pavàngarnitsat. Jùserfikut Egivtinimut kimàssut. nàlungiat Herùtasip tokorartikai. Jùserfikut utertut.

¹Jisusile erniungmat Bitdlimime Jùtiamitume Herùtase kù-ngiutitdlugo, ata, ilisimassut pavànga Jerusalàmup pìput okar-dlutik: ²inòrdlâk Jùtit kùngigssât sunnîpa? uvdlorià pavane ta-kugavtigo patdlorfigiartorparput. ³kùngile Herùtase taima tu-sarame ànilàrpok, Jerusalàmimutdlo tamarnik: ⁴palasiuneritdlo agdlagkanigdlo ilisimassut inungnūtut tamaisa katerssortikamigit, kigdlioriapai Kristusimik sume inuugúsassumik. ⁵akivàt: Bitdli-Migg. 5,1. -mime Jùtiamitume, pruvfitikut ima agdlagsimangmat: ⁶ivdlit Bitdlime Jùtap nunàne, mingnertàungekautit Jùtap sujulerssugaine, ilingnut pìsangmat sujulerssuissok, imugtavnik Israillikunik pàrssi-ssugssak. ⁷tauva Herùtasip ilisimassut táuko kaerkuvai àngior-tumik aperssorkigsârniardluditdlo uvdlorissamik kanga takutitu-mik; ⁸Bitdlimimutdlo perkuvai okardlune: autdlardluse nàlungiak aperkutigerkigsârniarsiuk, naniguvsuigdlo nalunaerfigisinga, uvàngà-taok patdlorfigiartúsagavko. ⁹kùnge tusaramiko autdlarput; atalo, uvdloriak pavane takussartik sujulerât, nàlungiavdlo inàta kulànup pigame unigpok. ¹⁰uvdloriak takuleramiko tipaitsungàlekaut, ¹¹ig-

-ðlumutdlo iserdlutik nálungiak arnamine Máriae itok nâpika-
-miko nuuamut patdlorfigát, igdlerfisigdlo magperdlugit pajuguti-
-nik tuuvát: kúltimik tipigigsáumigdlo kakortumik morramigdlo.
¹² singuagtortitdlutigdle Gútimít okausek pigamiko Herútasimut
nterkumatik, avkutíkit avdlácut nuuamingnut angerdlarput.

¹³ autdlarmatale, ata, Nálagkap íngiliata Júsérfe sarkúmer-
-figá singuagtortitdlugo okardlune: makitdlutit nálungiardlo arnálo
ilaseralugit Egivtinimut kinágit, tássanítuuardlutitdlo uvavnut okar-
-figítserdlutit, Herútasip nálungiak tokúmiarunásangmago. ¹⁴ tauva
makípok nálungiardlo arnálo ilaseralugit únuame, Egivtinimutdlo
autdlarpok. ¹⁵ tássanítuarpordlo Herútasé tokúntserdlugo, Nálagkap
pruvfítíkit okauserissá erkórkuvdlugo, okarmat: erna Egivtini- Hús. 11.1.
-mít kaerkugiga.

¹⁶ Herútasile malugigame ilisimassut sagdlokítarâne, kamag-
-torsuángordlune autdlartitsivok, nálungiat tannaisa Bítldímime
erkánilo tamáginne ítut tokórkuvdlugit, mardlungnik ukiokartut
inortutdlo, kanganisáussusia ilisimassumit sujunersiutigissane náper-
-tordlugo. ¹⁷ tauva erkúpok pruvfítíp Jerímiap okausia okarame: Jer. 31.16.
¹⁸ Rámame nipe tusarssauvok, upínek kianerdlo nivdlianerssuar-
-dlo; Rágitdlíp kitornaue kiavai tugpatdlersagagssaunanilo, peká-
-ngingmata.

¹⁹ Herútasile tokungmat, ata, Nálagkap íngiliata Egivtinime
Júsérfe sarkúmerfigá singuagtortitdlugo okardlune: ²⁰ makítit, ná-
-lungiardlo arnálo ilaseralugit Israílíp nuuánut autdlarit, nálungiap
inússusianik kinuginígtut tokungmata. ²¹ tauva makípok nálu-
-ngiardlo arnálo ilaseralugit, Israílívdlo nuuánut pivok. ²² tusara-
-miugdle Arrilause Jútíame nálagaulersok angúne Herútasé ki-
-nguárdlugo, tássingá pínek sujóralerpok; singuagtortitdlunile Gú-
-timít okausek pigamiuk Galíliap ilánut autdlarpok, ²³ igdlorpa-
-lugmutdlo Násarámik atilugmut pivdlune tássane nuuakalerpok,
erkórkuvdlugo pruvfítítígt okauserissak: Násarámimik taineká- Is. 11.1.
-saungángók.

kapitalit 3.

Juánase kuississok. Jísuse kuisítok.

¹ taimáneragut Juánase kuississok okalússiartorpok Jútíap Lúk. 3.1-18.
púilassnutsuaue okardlune: ² avdlanik isumatáritse, kilangmiup Mák. 1.1-8.
nálagaufia kanigdingmat. ³ tássauvorne pruvfítíp Isaiap okau- Juán. 1.6 il. il.
4.17. Is. 40.3.

-tigissá okarame: puilassuitsume tordlulassup nipigá: Nálagkap avkutigssá ihuarsarsiuk, tungmissagssailo nardlorsarsigik. 4. Juána-sile táuna ánorákartok katigagtúp merkuinik kiterutekardluñilo aminuinermik, pigdleratdlo tungusuugnitsútdlo nuánarme navssák nekigai. 5 tauva Jerúsalamint ánivigát, Jütianiutdlo tauarnik Jörtanivdlo erkáñtut tamarnik; 6 kuísiputdlo táussumúnga Jör-taunime ajortinungnik ángiárdlutik. 7 farisaritdle satúsaritdlo ilarpagssue takugamigít kuissivingaiñut ornigkáne, okarfigai: tau-túko pulateriárssuit piarait, kia úuersúpáse niugangniugssak nag-dliútugssak ingalásagigse? 8 taimáitumik ihuartunik inerititaka-ritse avdlanik isumatárnerup pñik. 9 isumakinasilo ihuvsigut oka-
 Juán. 8, 39. -rumavdluse: Aaperát atátagárput: okáupavsimme: ujarkanit máku-náuga Gütíp Aaperát kitornagssarsigimauvá. 10 uliñaut orpít tú-
 7, 19. -ngavñut tugterèrpok, taimáitumik orpik nalingñak ajúngitsuinik inerititakángitsok kipisavok, inguernutdlo igñekásavok. 11 uvanga i-
 -mermik kuissaravse avdlanik isumatárkuvdluse; kiugmivk...dle pi-
 -ssugssak nakñeruvok uvavñit, táuna kíngarkuvfigekára alokutai-
 -nik tigumñitisavdlugulñit; táussuna kuimárpáse anernermik iv-
 -dleruartumik inguermigdlo. 12 niváune terkalatitsit tigumiarpá, iserteriviniño salisavá, kajússiagssautiñilo kuimut katerssorumarpaí; kalipakuile ikivkarumarpaí inguernik kamiñutsumik.
 Mák. 1, 9-11.
 Lúk. 3, 21-22. 13 taimane Jisuse Galilíamit Jörtanimut piartorpok Juánasi-
 -mut táussumúnga kuervuvdlune. 14 Juánasivdle inerterpá okar-
 -dlune: uvanga ilingnut kuísitariakaraluarpunga, taimáitok ivdlit ornigparma? 15 Jisusivdle sápa okarfigalugo: mána akuerñánga, taimailivdlugo ihuartugssak tamarme uvavñit nánagsissariakarmat; tauva akuerá. 16 Jisusilo kuísikame ernerdlune imermit kakivok; ata-lo, kilak angnartok kulágut, Gütivdlo anerñera takuvá tuínguatuat arkartok kuláñutdlo pissok. 17 atalo, nipe kilangñit okalugtok: tássa ernerá asanartok nuánarissara.

kapitalit 4.

Jisuse úsermekartok; Galilíamut autdlartok; okalússissalersok; auñisurtut sisumat kaerkugai; Galilíamitdlune tusámassaulersok.

Mák. 1, 12-13.
 Lúk. 4, 1-13.

1 Jisuse tauva anernerup puilassuitsumut pisípá, mamar-dlíssorssuarmut* úserkuvdlugo. 2 uvdlutdlo sisamanik kuligdlit únússatdlo sisamanik kuligdlit ísinginame kisa kálerpok. 3 ússi-ssuvdlo ornigpá okardlune: Gütíp ernerigpatit ujarkat uko timiu-

* tórñarssungmut, Diávlumut.

-ssángorkúkit. ⁴akivále okardlone: agdlagsimavok: timiussáinak inúp 5 Mör. 8,3.
 inútinginólo, okauserdle nalingínak Gútip karnait anissok [juátigi-
 -ssarâ]. ⁵tauva mamardlíssorssúp* autdlarúpá igdlorpagssualingmut
 ivdlernartumut, nálagfiup kârfanút kekartitdlugo ⁶okarfigalugulo:
 Gútip ernerigpatit samunga nákaigit, agdlagsimangmat: íngilíne tgs. 91,11.
 perkúsavai pivdlutit, tákualo kivssumíásavátit, isigkatit ujarkannut
 kagdlaterkunagit. ⁷Jísusip okarfigá: áma agdlagsimavok: Nálagak
 Gútit ússísángilat. ⁸áma mamardlíssorssúp* autdlarúpá kákar- 5 Mör. 6,16.
 -ssuarmut kingigtorsuarmut, silamiútdlo nálagauvfé tamaisa pi-
 -ngártorssüssutátldo táassumúnga kimerdlórtípai ⁹okarfigalugulo:
 máko tamaisa ilingnut túniúkumârpáka, nunanut patdlorfigigungma.
¹⁰tauva Jísusip sâpâ: nígorit, Sâtaue-â: agdlagsimangmat: Nálagak 5 Mör. 6,13.
 Gútit patdlorfigísavat kivfartútdlugulo táuna kisiat. ¹¹tauva ma-
 -mardlíssorssúp* kimagpâ: atalo, íngilit ornigpât kivfartorfígalugulo.

¹²Juánasile pisitaussok Jísusip tusaramink Galílanut aut- Mák. 1,14-15.
 -dlarpok. ¹³Nâsaratldo kinagdlugo Kapernaumimut nunasiartor- Lúk. 4,14-15.
 -pok, taserssúp sinâne Sípulúkutldo Navtalíkutldo nunâta kigdli-
 -ngane ítumut, ¹⁴erkórkuvdlugo pruvftíktut Isaiákut okauserissak,
 okarmat: ¹⁵Sípulúp nanâ Navtalívdlo nunâ, ímap avkutâne Jörtanip Is. 9,1 2.
 tungâne ítut, Galíllalo akimángitsut piat, ¹⁶inuiat tármiugaluit
 kaumassorssuak takuvât, tokuvdllo nunâne târtitâne nunagdilit kau-
 -massup nuivfigai. ¹⁷tássánga autdlarnívdllone Jísusie okalüssi-
 -ssalerpok okardlone: avdlamik ísumatâritse, kilangmiup nálaganv- 3,2.
 -fia kanigdldingmat.

¹⁸ilánilo Jísusie Galíllap taserssuata sinâgut písugkame nu- Mák. 1,16-20.
 -karit mardluk takuvai, Símtút, Pítrusímik taissak, katángutâlo Lúk. 5,1-11.
 Anriarse, kagssusersut, aulisartúgamik. ¹⁹okarfigailo: malígsinga, Juán. 1,36-43.
 inungnik aulisartóngortíkumârpavse. ²⁰tauva kagssutitik ernínak
 kimagpait maligdlugulo. ²¹tássángalo sujuatsialerame nukarit
 mardluk avdlat takuvai, Jáko Sípítúsip ernerâ katángutâlo Juá-
 -nase, angutertik Sípítúsie ilagalugo umiatsiámítut, kagssutitigdlo
 ilártorait: kaerkuvailo. ²²tauva umiatsiak angutertigdlo ernínak
 kimagpait maligdlugulo.

²³Galíllalo tamât Jísusip sakivâ nálagiartarfine ajokersui- Mák. 1,28.
 -ssardllone, ívanglílinlo nálagauvfingmik okalüssíssutígalugo, inuit-
 -ldo nápautait nalingínait ajútaitldo nalingínait katsorsartardlugit.
²⁴tusâmassaulerpordlo Séríame tamarssuarne; iluaitdlissutldo na-
 -lingínait táussumúnga âpait, nalingínarnik nápautigdilit ániagdilit

* tórnârssúp, Diávlup.

- dlo, anernipilugdlitdlo itivdligtartutdlo tumartorsimassutdlo; kat-
 Mák. 3.7 il. il. -sorsartarpailo. ²⁵ inugpagssuitdlo amerdlasùt maligpàt Galilainit
 Lúk. 6.17. Dikâpulimitdlo Jerusalâmitdlo Jõtiamitdlo Jõttauivdlo ugatânit.

kapitalit 5.

Jisuse kâkame okalüssissok (pivduarneraisok; nâlagtaisa akigssarsisagssainik
 ilerkugssainigdlo; inatsisnik pruvfitinigdlo nâmagssisitsiartortok).

- Lúk. 6.20. ¹ inugpagssuitdle takugamigit kâkamut majuarpok, inging-
 il. il. -matdlo ajokersugaisa ornigpât. ² tauva karne anguarpâ ajoker-
 Lúk. 6.20. 21. -sulerdlugit okardlune: ³ pivduarput anernermikut pîtsut, kilang-
 -miup nâlagavvîa pigigamiko. ⁴ pivduarput aliasugtut, tugpat-
 -dlerarnekasagamik. ⁵ pivduarput kanilârtut, nuna pigisagamiko.
⁶ pivduarput kâgtut imerusugtutdlo iluarnermut, kârsitdlâsagamik.
⁷ pivduarput nagdligtuisut, nagdligtornekasagamik. ⁸ pivduarput
 ming tsumik ûmatigdlit, Gûte takûsagamiko. ⁹ pivduarput er-
 -kigsisitsissut, Gâtîp kitornainik tainekasagamik. ¹⁰ pivduarput
 kinuginekartut iluarnek píssutigalugo, kilangmiup nâlagavvîa pigi-
 Lúk. 6.22. -gamiko. ¹¹ pivduarpuse uvanga pivdlunga mitautigigpase kinu-
 Lúk. 6.23. -galusîio, nalinginarnigdlo okautiginerdlugpase sagdluvdlutik. ¹² ti-
 -paitsugdulse kîmagtaritse, akigssarsisagssarse angekingmat kilang-
 Lúk. 14. -me. mâssa pruvfitit sujulise taimatut kinugissarpait. ¹³ nunap
 34. 35. tarajorâse. tarajordle kimêrugpat, sumik kingumut kimekartitâu-
 Mák. 9.50. -sava? avdlanut atugagssaujungnaeraraok, kisiâne igitdlugo inung-
 Lúk. 11.33. -nutdlo tugdlagagssângordlugo. ¹⁴ silarssûp kaumassorâse. igdlor-
 Lúk. 8.16. -palik kâkap kâuitok issertornekarsinâungilak. ¹⁵ nanerût dlûnit iki-
 Mák. 4.21. -tarîngilât nâpartap atânut ilivdlugo, kisiâne nanerûserfingmut; tauva
 igdlumîtut tamarmik kâumarkutigissarât. ¹⁶ tainâtaok kaumassorse
 kaumale inungnut, ajungitsuliase tâukunûnga takorkuvdlugit atâ-
 -tarsîio kilangmiussok ûnersiutigerkuvdlugo. ¹⁷ isumâsângilase
 inatsisitdlûnit pruvfititdlûnit atorungnaersisavdlugit tikiûtunga;
 Lúk. 16.17. atorungnaersitsiartûngilanga, nâmagssisitsiartorpunga. ¹⁸ ilumut o-
 Lúk. 21.33. -kâupavse: kilagdlo nunalo nungutserdlugit agdlangnûnguardlûnit
 mingnek titarnînguardlûnit inatsisit ilât nungûsângilak, kisiâne ta-
 -marmik taimailigpata. ¹⁹ tainâitumik inâssutit tainâkua mingne-
 -rit ilânik atorungnaersitsissok inungnigdlo taina ajokersuissook
 mingnèrmik tainekasavok kilangmiup nâlagavvîane; nâlagtordle
 taimalo ajokersuissook angisûmik tainekasavok kilangmiup nâla-
 -gavvîane. ²⁰ okâupavsime: iluarssuserse agdlagkanik ilisimassut

farisfaritdlo piānit angaerungāngigpat, kilangmiup nālagauvfanut
písangilase. ²¹ tusarpuse sujugdilit ima okāunekarmata: inuāsāngila- 2 Mōr. 20,13.
-tit, inuarsimassordle erkartūssumik pitdlagagssauvok. ²² uvangale
okāupavse: katāngūminut patsisekarane ningagtok erkartūssumik
pitdlagagssauvok; katāngūminutdlo okarnigtok inorujungmik taiv-
-dlugo, táuna kigdliisussokatigingnit pitdlagagssauvok; silaitsu-
-migdle taiguniuk kernualassut kōruata ingneranik pitdlagagssau-
-savok. ²³ taimāitumik tunissutigssat tunissivingme pigdliutigiari-
-torugko, tássanilo erkaileruvit katāngūpit sumik patsisigigātīt,
²⁴ tauva tunissutigssat tunissiviup sānut kimagdlugo katāngutit
sāimarsariartorkāratdlaug, kingornalo tunissutigssat pigdliutigiarto-
-ruk. ²⁵ sakitsaissigissat naleritikasuarniaruk avkusinorme āpari-
-titdlugo; sakitsaissigissavit pisekinavātīt erkartūssumut, erkā-
-tūsissuvdlo pisekinavātīt kivfaminut, parnaerūsivingmutdlo iser-
-tekinavātīt. ²⁶ ilumut okāupavkit: tássānga anisāngilatit, kisiāne
aningaussārānguak naggatigssak akiliutigerērugko. ²⁷ tusarpuse su- 2 Mōr. 20,14.
-jugdilit ima okāunekarmata: arnaunekāsāngilatit. ²⁸ uvangale o-
-kāupavse: pileritsautdlugo arnamut issigissup ūmāmigut arnau-
-nererērpā. ²⁹ issivit talerpigdliup aserorsārkajarpatit, pēruk igit- 18,9.
-dlugulo; iluanārnerūsagavit timivit ilā atausek aserorpat, timit Māk. 9,47.
tamarme kernualassut kōruānut igitāunane. ³⁰ agssavit talerpig- 18,8.
-dilit aserorsārkajarpatit, kipikit igitdlugitdlo; iluanārnerūsagavit Māk. 9,43.
avativit ilāt aserorpat, timit tamarme kernualassut kōruānut igi-
-taunane. ³¹ okausekarpok: nuliāminik avitup agdlagkanik avi- 5 Mōr. 24,1.
-ssutigssanik tunisavā. ³² uvangale okāupavse: nuliāminik ūver- 19,9.
-ssāngitsumik avitup táma angūnūnekartipā, avitamigdlo nuliār- Māk. 10,11.
-tok arnaunekarpok. ³³ āma tusarpuse sujugdilit ima okāune- 2 Mōr. 20,7.
-karmata: sagdluvdlutit ugpernarsāisāngilatit, ugpernarsautigissa- 5 Mōr. 23,21.
-titdlo Nālagkamut nāmagsisavatit. ³⁴ uvangale okāupavse: ugper-
-narsāngitdhuāsause; kilagdliūnit narkigsigalugo písāngilase, Gū-
-tip igsiavfigingmago; ³⁵ nunaūlūnit nāme, isigaisa tungmarfigingmā-
-ssuk; Jerūsālātdliūnit nāme, kiūgerssūp igdlokarfigingmago; ³⁶ niar-
-kutdliūnit narkigsigalugo ugpernarsāisāngilatit, nujak atauserdliūnit
kakorsarsīnāmagulo kernersarsīnāuūginagko. ³⁷ okauserse imāikile: Jāk. 5,12.
āp, āp; nāgga, nāgga; ilaliūssat ajortumit piput. ³⁸ tusarpuse 2 Mōr. 21,24.
okauserinekarmat: isse issinik, kigut kigūmik nalekartitāusassok.
³⁹ uvangale okāupavse: akerssūterkumase ajortuliorfigissivsinut: ki- Lūk. 6,29.
-siāne kialūnit ulūssagkut talerpigdlikut erssārpatit igdluātaok ma-
-niuk; ⁴⁰ sakitsautdlutitdlo ānorāngnik arsārūmagpatit kagdlersauti-

- taok piliuk; ⁴¹ erdlorkugpatitdlo mliitut atautsitut ungasigsigissu-
 Lúk. 6,30. -mut ápariumavdlutit, mardlugtut ungasigsigissumut áparúk.
⁴² ilingnit kínussok tuniuk, erdlígúnagulo ilingnit ártarturuma-
 3 Mór. 19,18. -ssok. ⁴³ tusarpuse okauserinekarmat: tugdlit asásavat, kíngar-
 Lúk. 6,27 il. -ssortitdlo únigssúsavat. ⁴⁴ uvaugale okáupavse: kíngarssortise
 asaniarsigik; ilivsinik perdlorkussissut pivdluarkusigik; ilivsinik
 únigssuissut ajúngitsuliorfigisigik; ilivsinik inardlíssut kinugingnig-
 -tutdlo tugsiúsigik; ⁴⁵ kitoruarekuvdluse atátavsinut kilangmiussu-
 -mut; táussumame sekerne nuerkussará ajortunutdlo ajúngitsu-
 -nutdlo, siagdlerkussissardlumilo iluartunutdlo iluaitsumutdlo.
⁴⁶ mássa ilivsinik asangnigtut asaguvsigik, sumik tauva akileria-
 -kásavise? ilángauserissútaok taimáitaringinerdlutik? ⁴⁷ katángu-
 -tisilo kísisa ilagsiguvsigik, suna pingártok tauva ilerkoraisiuk?
 5 Mór. 18,13. ilángauserissútaok taimáitaringinerdlutik? ⁴⁸ taimáitumik inúserse
 tamarmiúsavok, sórdlo atátavse kilangmiussup inúsia tamarmiússok.

kapitalit 6.

Jíusip kákame okalússinera nangítok (iluartuliortut takorkusárkúngikái; tugsiarner-
 -mik; ísinginiarnermik; nuname pekútinik aserujassunik kilangmilo pekútinik
 aserujuitsunik; isumanerdlorkussingitsok).

¹ misigssormiaritse iluartuliasé nivtarkuuagit inungnut, táuku-
 -núnga takorkunermit; taimáikuvse akilernekásánginavse atátavsi-
 -nit kilangmiussumit. ² taimáitumik pítsut tunissarángagkit su-
 -junigknt kardlortarkussísángilatit, sórdlo ilumórtússáarniartut ilior-
 -tut nálagiartarfingne igdlutdlo akornáne inuugnut nersorkuvdlutik.
 ilumut okáupavse: akigssarsíagssaraluartik perérpát. ³ ivdlitdle
 pítsut tunissarángagkit, sámít arajutsile talerpigpít sulianik, ⁴ tu-
 -níssutit issertugaorkuvdlugo; tauva atátavit issertortumut issigi-
 -ssup akilisavátit tamarmik tákuáne. ⁵ tugsiarángavitdlo iln-
 -mórtússáarniartutut isángilatit, táuko tugsiarumatdlárait nálagiart-
 -tarfingne igdlutdlo akornúsa katínerine kekardlutik inungnut ma-
 -lugerkuvdlutik. ilumut okáupavse: akigssarsíagssaraluartik pe-
 -rérpát. ⁶ ivdlitdle tugsiarángavit, inínguanguit iserit matualo
 pariaerdlugo, atátatdlo tugsiarfigúk issertortunítok; tauva atátavit
 issertortumut issigissup akilisavátit tamarmik tákuáne. ⁷ tugsia-
 -rángavsile okautsise amerdlanásángilase Gútinik nalussutut, táu-
 -ko tusarnekasasorissarmata amerdlasúnik okausekarángamik. ⁸ tai-
 -máitumik táukuatut ilíúsángilase; atátavse ajorssautise ilisimang-

-magit kínuvigíngíkatdlaruv sine. ⁹ taimáitumik ima tugsiásause: Lúk. 11,2-4. atátarput kilangmiussutit, arkit ivdlernarsile; ¹⁰ nálagaufít tikiut-dle; perkussat kilangmisut nunamísaok pile; ¹¹ inútigssavtínik uvdlume tunisigut; ¹² pítdlagagssautítugutdlo* isumákêrfígígitut, sôr-dlo uvagútaok isumákêrfígígitut uvavtínut pítdlagagssautítut†; ¹³ ú-ssernartumutdlo písinata; ajortumitdle ánátigut; nálagaufík pí-ssaunerdló nálagnarssuserdló ivdlit pígígígitut nágssáungitsumik. áman. ¹⁴ innit támartarnerinik isumákêrfígígitut, atátavsisáok ^{18,35.} kilangmiussup isumákêrfígígitut; ¹⁵ inuitdle támartarnerinik isu-^{Mák. 11,26.} mákêrfígígitut, atátavsisáok támartarnerinik isumákêrfígígitut. ¹⁶ ísingíniaràngavse táutordlúsángilase ilumórtúsár-niartutut, táukua kínatik avdlanartítarmatígígitut ísingíssutsímingínik inungnut malugerkuvdlutik. ilumut okáupavse: akígssarsíagssara-luártik perêrpát. ¹⁷ ivdlitdle ísingíniaràngavít niarkut taníssuk ermígdlutitdlo, ¹⁸ ísingíssutsíngínik malugerkunatit inungnut, atátangnutdle ísertortumítumut; tauva atátavít ísertortumut íssí-gíssup akílsávátít tamarmik tákuáre. ¹⁹ pekútínik katerssuí-níásángilase nuname. okuitdlo mángertorneruvdlo aserugagssai-nik tígdligkajugtutdlo angmarterívfígígitut angmarterívfígígitut. ²⁰ pekútínígígitut katerssuíniarítse kilangme, okuitdlo mángertorner-^{Lúk. 12,} ruvdlo aserúsángísainik tígdligkajugtutdlo angmarterívfígígitut ^{33-34.} angmarterívfígígitut; ²¹ pekútíse najortarmatígígitut úmatívse. — ²² ísse tímip káumarkutígá. taimáitumik íssít perkusersuígít, tí-^{Lúk. 11,} mít tamarme kaumassormíúsavok; ²³ íssítde ajorpat, tímít tamar-^{34-36.} me tármiúsavok. kaumassordle ílungnítok tárpat, tártoke ka-norme tauva agtígígitut? ²⁴ nálagkanut mardlungnut kívfartor-^{Lúk. 16,13.} sínaussokángílitak: ardlát ímígígitut áipá asásavá, ardlát dlúnt íngagígitut áipá asígígitut. Gútilo píssutitdlo kívfartorfígígitut-^{Lúk. 12,} náungilase. ²⁵ tamána pívdlugó okáupavse: inúnerse ísumaner-^{22-31.} dlútígígitut, suna nerísagígitut sunalúnt ímísagígitut; tímísilú-nít ísumanerdlútígígitut, suna atísagígitut. inúnek angerún-gílitak nékígígitut? tímílo angerún-gílitak ánorássaní? ²⁶ tíngmí-ssat kílaup atánítut íssígígitut: síararterínatígígitut katerssuína-tígígitut kílaup atánítut íssígígitut; taimáitok atátavse kilangmí-^{10,31.} ussup nerísítarparí. táukunánga píngárnerún-gílitak? ²⁷ kína ar-^{10,31.} dlarse tatdlísut takítígígitut íngmínut tagdlísímauva ísuma-nerdlútígígitut? ²⁸ sórme ánorássat ísumanerdlútígígitut? assorutit nuname naussut ílíniarfígígitut, kanok naujartortartut:

* akítsugígitut

† isumákêrfígígitut akítsortívit;

suliniarnatigdlo perdlaisaringitdlat. ²⁹okáupavsile: Sálunúlünít nálagauerssúgaluartok táukua ilátut atítínekángilak. ³⁰numap merkue uvdume aulángitsut axagule kissarssūmut kissugissagssat Gútíp taima atítíkamigit, angnerungártumik ilivse písángínerpáse, ugpernikitsuse? ³¹taimáitumik isumanerdlúsángilase okardluse: suna nerisavarput? suna imísavarput? suna atísavarput? ³²ta- máko tamaisa Gútímit nalussut piniarsínararait; atátavsile kí- langmiussup ilisimaváse tamákminga tamanik ajorssartartuse. ³³Gútíp nálagauvña iluarnerdlo táussumane atortok piniarkársigik, tauva tamáko tamaisa ilángutdflugit píunárpase. ³⁴taimáitumik akagugssak isumanerdlütigekinasíuk, akagugssak píminik isuma- nerdlütigssakásangmat. uvd lup erdlokínarnera uvd lormut námag- tarpok.

kapítalít 7.

Jísusíp kákame okalússínera nássok (erkartússerkussíngítok; kíussok kíulugsínásá- ngítok; ísertarfíngmik nerukítsuník ísertarfíngigdlo nerutúsuník; pruvfítíorkusersu- ník; malingnígtíne angíunút síanisúmut ássersúkâ); nálagtariakartutut ajokersuíssússok.

Lúk. 6,37.38.

¹erkartússínavèitise erkartúnékarkímase. ²mássa erkár- tússígíssavsník erkartúnékarunárpuse, úgtútígíssavsnígdlo úg- ³tuívfigínekárunárpuse. ⁴suvdlutit katángúpít íssiutá íssígíniar- píuk, páukarut íssíngnítok maluginágo? ⁵suvdlutitdlünít katá- ngutit íma okarfigígínavíuk; uníkatdlait, íssiutit pèratdlardlara; mássalo páukarut íssíngnítok? ⁶ílu mórtússærniartutit úná, páu- karut íssíngnítok pèrkáratdlauk, kíngornalo katángúpít íssiutá pèrniaraluarunárpát. ⁷ívdlernartok kíngmínut túmúsángílarise.

Lúk. 11,9-13.

⁸sapángarígsútísílo píulukínut nalúgtásángílarise; ísígkámíngík tug- dlakínávait ságfigíalusílo alígtordhsílo. ⁹kínúgítise, túníneká- sause tauva; újardlerítise, naníssísausede tauva; kasúgtuígítise, ma- tuerfigínekásause tauva. ¹⁰mássa kíussok nálingínak píssaraok, újardlersordlo naníssíssaraok, kasúgtuíssordlo matuerfigínekárunárok. ¹¹kíalúnít ínúp ardlavse ernerme tímiussamík kínuvígígípane újar- kamík túnísanerpá? ¹²aulísagkamígdlnít kínuvígígípane pulate- ríarssungmik túnísanerpá? ¹³tauva ílivse náuk ajortuse kíornase túníssutíník ajúngítuník túnígínaugavsigík, ímaka angnerussumík atátavse kílangmiussup ajúngítuník túnísagai íngmínít kíussut?

Lúk. 6,31.

¹⁴táimáitumík ínungnut kanordlúnít ílíorfígerkúgúvse, ílívsísaok tai- matut ílíorfígísigík; táimáíput ínatsísít pruvfítítldlo agdlagáit. —

Lúk. 13,24.

¹⁵ísertarfíkut nerukítsíkut íserniarítise; ísertarfík nerutokíngmat

avkusinerdlo silekingmat aserorsinavfingmut sangmissok, tássunalo ingerdlassut amerdlakaut; ¹⁴isertarfigdle nerukipok avkusinerdlo amekaok ininartumut sangmissok, táussumíngalo nanississut ike-kaut. ¹⁵misigssoritse pruvfitiorkusersumut, táukua ornigtarpáse savatut atissakardlutik, ilumikutdle amarūput kisortut. ¹⁶ineriti- Lúk. 6,41.
-támit ilisarísavase. vīngssanik katerssuisinaunerpat kakitdlarna-
-kutinit, fīginigdlūnft orpigkanit kīnarigsnnit? ¹⁷táima orpik ajú- 12,33.
-ngitsook nungutdlugit ajūngitsunik inerititakartarpo, orpigdle ajor- Lúk. 6,43.
-tok ajortunik inerititakartarpo. ¹⁸orpik ajūngitsok ajortunik
inerititakarsínáungilak, orpigdlo ajortok ajūngitsunik inerititakarsí-
-náungilak. ¹⁹orpit ajūngitsunik inerititakángitsut tamaisa kipí- 3,10.
-savait ingnermutdlo igitdlugit. ²⁰táimáitumik inerititámit ilisa-
-rísavase. ²¹uvavnut okartut: Nálagak, Nálagak, kilangmiup nála- Lúk. 6,46,47.
-gauvñanut tamákisángitdlat, kisiáne atátama kilangmiussup per-
-kussánik malingnigtut. ²²nvdlugssame ivssumane kavšerssuit u-
-vavnut okarunnárput: Nálagak, Nálagak, atigkut pruvfitisut oka-
-lūnginerpugut? atigkut anernipilungnik anisitsinginerpugut? atig-
-kut kavšnik kiydliingnartuliūnginerpugut? ²³uvangale tauva na- Lúk. 13,27.
-lumaefigimnárpáka [okardlunga]: ilisaringisáinarpavse: kimagsinga,
iháitsuliorumatússuse-á. ²⁴táimáitumik nalingimák okautsivnik Lúk. 6,48,49.
tamákunínga tusartok malingnigtordlo ássersūsavara angūmut sia-
-nisūmut kaersume igdluliorumut. ²⁵siagdlerorssuángormat,
kūgssuakalermatdlo, anorerssuitdlo pitorardlutik sakangmáne igdlo
úpíngilak, kaersumut túngavilernekarame. ²⁶nalinginardle okant-
-sivnik tamákunínga tusartok malingnūngitsordlo ássersūnekásavok
angūmut siañtsumut siorkane igdluliorumut. ²⁷siagdlerorssuá-
-ngormat, kūgssuakalermatdlo, anorerssuitdlo pitorardlutik sakang-
-máne igdlo úpípo, úperujugssuardlume.

²⁸okautsitdlo tamáko Jisusip násimaugmagit, ajokersútai inuit Mák. 1,22.
ánilárutigait: ²⁹nálagtariakartutut ajokersormatik, agdlagkanik ili- Lúk. 4,32.
-simassutut pinane.

kapitalit 8.

pupigsok Jisusip papérniká, sákutút nálagáta kivfá ajorungnaersiká. Pítrusip
sukia anernipilugdlit¹ anerdlasút katsorsarai. Jisusunik malingninguermik, ano-
-rerssuak Nálagkap katsortiká, anernipilugdlit mardluk naluangmáne anernipiluit
anisikái pūlukinut pulatitdlugit.

¹kákamitdle atermat, inugpagasuit maligpát. ²tauvalo pupig- Mák. 1,10-44.
-sup ornigdlugo patdlorfigá okardlume: Nálagak, pímmaguvit pupé- Lúk. 5,12-14.

- rutísinauvarma. ³Jísusívdlo agssane isagtitdługit agtorpá okar-
-dlune: píumavunga, pupèrútit. erníardlo pupíngnerminík pèrú-
-pok. ⁴Jísusívdlo okarfigá: mianerssorit, avdlamut tamána okau-
-tígekinago; palasimutdle takutíkiartorit, tuníssutdlo Mórssasíp per-
-kússutigíssá pígdliutigúk nalujungnaerutigíssánik.
- ³ Mór. 14.2. ⁵Jísusíle Kapernaumimut ísermat, sákutít nálágaisa iláta
-ornígpá kínuvígálugó okardlunilo: ⁶Nálagak, kívfara tumartorsi-
-massók ígdleme nalavók ániakalunilo. ⁷Jísusívdlo okarfigá:
-katsorsariartorumárpara. ⁸sákutútdle nálágáta akívá okardlune:
-Nálagak, kíngarkutekaunga ílingník ísertítsínek ígdluvnut; okaut-
-símik okarsínait, kívfara tauva ajorungnáisavók. ⁹uvangátaok
-ínúgama nálágakardlunga, sákutúnígdlo nálágkersugakardlunga; ílá-
-nutdlo okaruma: autdlarít, tauva autdlararaok; avdlamutdlo oka-
-ruma: karrít, tauva aggeraraok; kívfavnutdlo okaruma: ímailíorít,
-tauva taimailíoraraok. ¹⁰tamána Jísusíp tusaramíuk tupígusugpok,
-malígínílo okarfigái: ílumut okáupavse: ugpernermik taima agtí-
-gíssumík Israíllíkúnílúnít navssángílanga. ¹¹okáupavsíle: amerdla-
-sórssuíit pavángalo samángalo tíkiúkumárput, Aaperátdlo lísárdlo
-Jákulo nerrívíngmut íngekatígálugit kílangmíp nálágauvfíane. ¹²ná-
-lagauvfíngmílo kítormagssaugalúit sílatánut ajagtornekásáput tár-
-nerssuarmut, tássane kíavdlutígdlo korsarkortásáput. ¹³sákutút-
-dlo nálágát Jísusíp sápa: angerdlarít; sórdlo ugperutít, taima
-pínekarít. taimailíssordlo kívfá ajorungnaerpok.
- ¹⁴Jísusílo Pítrusíp ígdluanut pígame sakía takuvá nalassók,
-kánímanartumík náparsímassók. ¹⁵agssaisígutdlo agtormago, káni-
-manartup kímagpá; makítídlunilo tauva kívfartorfigílerpai. ¹⁶ú-
-nungmatdle anernípílugdlít amerdlasút táussumúnga ápait: aner-
-nerítldlo anísípai okausínarník, íluaitdlíssutdlo nálingínait katsor-
-sarpai; ¹⁷erkórkuvdlugo pruvítíkut Ísaíakut okauseríssak, okar-
-mat: ajulíutívat íngmínut písipai, nápautívuítdlo erssugpai.
- ¹⁸ínugpagssuítdle ílusímagáne Jísusíp takugamígít akíanut
-íkárkussívo. ¹⁹tauva agdlagkaník ílísimassut íláta ornígpá okar-
-fígálugó: ajokersuíssók, malísavavkít, sumutdlúnít autdlaraluaru-
-ví. ²⁰Jísusívdle okarfigá: teríangníat sísekartarput, tíngmíssat-
-dlo kílaup atánítut ínekartarput; ínúvdle ernera níarkumínut ígar-
-fígssakángílardlúnít. ²¹avdlavdlo ajokersugáisa íláta okarfigá: Ná-
-lagak, íluarígugkó atátaga íliartoratdlarumagáluarpara. ²²Jísusív-
-dle akívá: malígínánaga, tokungassut tokússortatík íliartordlísigík.
-²³umíatsíamut tauva íkívo, ajokersugáísalo malígpát. ²⁴tau-

Mák. 1, 29-34.
Lúk. 4, 38-40.

Mák. 4, 35.

Lúk. 9, 57-60.

Mák. 4, 35-41.
Lúk. 8, 22-25.

orpâ okar-
nik pêrú-
nána okau-
rsasip per-

gaisa ilâta
umartorsi-

okarfigâ:

okardlune:

t; okaut-

ivangátaok

unga; ilã-

utdlo oka-

imailiorit,

gusugpok,

ima agti-

amerdla-

o lisârdlo

e. ¹²nã-

put târ-

sãkutût-

t, taima

malassok,

go, kani-

¹⁶ú-

: aner-

kator-

x, okar-

.

akianut

â okar-

aluaru-

míssat-

ut ígar-

â: Nã-

isusiv-

llisigik.

²⁴tau-

-valo taserssuarne pitorartorssuángokaok, magdlitlê umiatsiak kãtdlarpât, táunale sinigtok. ²⁵ajokersugaisalo ornigpât, itersar-dlugulo okarfigâ: Nãlagak, ánáutigut, umiulerpugut. ²⁶okarfigaile: ugpernikitsuse, sôk nangiarpise? tauva makípok, anorilo taser-ssuardlo agpisalîpai; tauvalo katsordluinarpok. ²⁷innitdle tupi-gusugput okardlutik: kiname-una? anorivdlo ímavdlo nãlagkât.

²⁸akianutdlo pingmat Gerrisamiut nunãnut, anernipilugdlit mardluk naláupât ílivernit pissut, táuko ersinartorssungmata avkut tamána inuit atornek saperpât. ²⁹atalo, nivdlitdlardlutik okalrput: Jísuse-â, Gûtíp ernera, súsagavtigít? nagdliungikatdlarditdlugo ániartikiartorpisigut? ³⁰táukuale asiãne pûlukerpagssuit ítut neri-ssut. ³¹anernipiluit tauva kinuvigât okardlutik: anisíkumaguv-tigut pûlukerpagssuarnut ukunãnga pularkutigut. ³²okarfigaile: autdlaritse. tauva anivdlutik pûlukerpagssuarnut puláput. tauvalo pûlukerpagssuit tamãkerdlutik ivnamit taserssuarmut tingíput tat-sime ípivdlutik. ³³pãrssiutdle kimãput, igdlokarfingmutdlo piv-dlutik tamaisa okalugtuarait, kanordlo anernipilugdlit pinekartut. ³⁴tauvalo tássanimiut tamarnik aníput Jísuse pâriartordlugo; ta-kugamíkulo inalerpât erkartik kimarkuvdlugo.

Mák. 5,1-17.
Lúk. 8,26-37.

kapitalit 9.

tunartorsimassok Jísusip ajorungnaersitdlugulo isumákêrfigigã ajortainik; Matíuse kaerkugã; ajokersugai ísinginiarne ajortut; arnak aunãrsinartok ajorungnaersikã Jaernsvdlo pania umartitdlugo; tagpítsut mardluk okajuitsordlo katsorsarai; katerssugagssat amerdlakissut sulissugssatdlo ikekissut.

¹tauva umiatsiãnut ikivdlune kingumut ikãrpok igdlokar-fingminutdlo pivdlune. ²atalo, tunartorsimassok ínãngavingmine ualassok táussumõnga âpât. ugperssusiãtdlo Jísusip takugamiuk tunartorsimassok okarfigâ: tugpatdlerit, ernek-â, ajortingnik isu-mákêrfiginekarputit. ³atãle, agdlagkanik ílisimassut ílãit ílmmi-kut okalulerput: una Gûtímut kakajardlerpok. ⁴Jísusivdle er-karsautait íssigamigít okarpok: sôk ímativsigut ajortumik er-karsarpise? ⁵suna ajornãngímeruva, ímalînit okardlune: ajor-tingnik isumákêrfiginekarputit; ímalînit okardlune: makitdlutit íngerdlagít? ⁶ílisimarkuvdlusingdle ínîp ernera nunãne ajorti-nik isumákísmanssok, tauva (tunartorsimassok sãpã): makitdlutit ínãngavít tigûk angerdlardlutitdlo. ⁷tauva makitdlune angerdlar-pok. ⁸inuitdle tamána takugamiko tupigusugput, Gûtílo úner-siutigât, inuit taima piginãngortingmagít.

Mák. 2,3-12.
Lúk. 5,18-26.

Mák. 2, 14-17.
Lúk. 5, 27-32

⁹ tássángalo Jísuse autdlarame innuk takuvá ilángauserivfingne igsiassok, Matúsímiik taissak; táuna okarfigá: malinga; tauva ni-
-kuípok maligdlugvilo. ¹⁰ pivordlo nerrivingne igsiatitdlugo ig-
-dlhne, tauva ilángauserissut ajortnliartutdlo amerdlasút iserput
Jísusilo ajokersugavilo nerrivingmut ingekatigalugit. ¹¹ farisáritdle
tamána takugamíko ajokersugainut okarput: sók ajokersortivse
ilángauserissut ajortuliartutdlo nerekatigai? ¹² Jísusivdle tamána
tusaramiuk okarfigai: perkigsut katsorsaisummik pissariakángitdlut,
kisiáne náparsimassut. ¹³ matumale isunná ilniariartorsiuk; nã-
-kingningnek iluarára, tunissutitdle pinagit. müssa ihuartut pinagit
ajortuliartut kaerkujartorpáka avdlamík isumatárkuvdlugit.

Hús. 6, 6.

Mák. 2, 18-22.
Lúk. 5, 33-38.

¹⁴ tauva Juánasip ajokersugaisa ornigpát okardlutik: sók u-
-vagut farisáritdlo kavsmík ísingniararaugut, ajokersugkatitdle
ísingniarnatik? ¹⁵ Jísusivdle sápai: katítugssamt kaerkussat alia-
-sugsináupat nvigssak najortigalugo? uvdlutdle nagdliikumárput,
tauva nvigssak táukunánga autdlarúmekásavok, tauvalo ísingniaru-
-márput. ¹⁶ ánorátokak ilártortaringilát ánoránninermík nutáving-
-mik, ilártorminíut ánorák akerkigkumármat alingneralo ajorne-
-rulerdlhne. ¹⁷ vñilo nuták pôrusisorkanút imiútaríngilát, pôrusit
kásangmagit, vñe kuilugsíardlune pôrusitdlo aserordlutik; kisi-
-áne vñe nuták pôrusisánnut imiútarát, tauva tamarník aseror-
-tailissáusáput.

Mák. 5, 22-43.
Lúk. 8, 41-56.

¹⁸ taima okalugfigingmagit, ata, misigssuissut iláta ornig-
-dlugo patdlorfigá okardlune: paniga aitsát tokuvok, agssangnigdle
patigkiartoruk, tauva úmásavok. ¹⁹ Jísusivdle níkuítdlune maligpá
ajokersugkane ilagalugit. ²⁰ atalo, arnap ukiut arkanek-mardluk
aunársínartup ornigpá tnuanit ánoráta kilúngantá agtordlugo.
²¹ ilumígut okarame: ánorálūnít agtorsínaruvko ajorungnáisaunga.
²² Jísusivdle kiviardlune takugamiuk okarfigá: tugpatdlerit, paník-á,
ugpernerpit ánaupátit. taimailissordlo arnak táuna ajorungnaer-
-pok. ²³ Jísusilo misigssuissup igdluanút pigame kardlortartut-
-dlo inuitdlo perpalugtut takugamígit okarfigai: ²⁴ avssaeritse, ni-
-viarsiarak tokúngingmat, sinígsíardluníle. tánkuale igdlautigát.
²⁵ inuitdle anísitaungmata, iserdlune agssaisígut tig:vá; tauva ni-
-viarsiarak makípok. ²⁶ tamánalo tusámassaulerpok unname táu-
-ssumane tamarsuarne.

Lúk. 7, 17.

²⁷ tássángalo Jísuse autdlarmat, tagpítsut mardluk maligpát
tordlulavdlutik okartut: Dávíp erna úmá, nãkígitígut. ²⁸ igdlu-
-mutdlo pingmat, tagpítsut táukua ornigpát; Jísusivdle okarfigai:

taimailiorsinaussunga ugperpise? akivát: áþ, Nálagak. ²⁹tauva
issaisigut agtordlugit okarpok: ugperssuserse nápertordlugo pine-
-karitse. ³⁰tauva issait nisítauput; Jisusivdle inertingárpai okar-
-dlune: mianerssoritse, tamatuminga tusartokarkunago. ³¹aniga-
-migdle nuname táussumane tamarssuarne tusardliúpát.

³²táukulo aniumata, tauva inuk okajuitsok anernipilulik táu- 12,22.
-ssumínga áþát. ³³anernipilugdlo anisitaungmat, okajuitsok oka- Lúk. 11,14.

-hulerpok. inuitdlo tupigusgput okardlutik: taimailissok Israílí- 12,24.
-kúne takunekángisáinarpok. ³⁴farisáritdle okarpút: anernipiluit Lúk. 11,15.

³⁵Jisusivdlo igdlorpagssuagdlit nunakarínguitdlo tamaisa sa-
-kivai, nálagiartarfíne ajokersuissardlune ívangiliulo nálagauvfing-
-mik okalüssissntigalugo, inuitdlo náputait nalingínait ajútaidlo
nalingínait katsorsarpai. ³⁶inugpagssuitdlo takugamigit nagdligi-
-lerpai, píssaríssersugauvdlutigdlo isumákígaungmata savatut pär-
-ssissokángitsutut. ³⁷tauva ajokersugkane okaríngai: katerssugag-
-ssat amerdlakaut, sulíssugssatdle ikekaut. ³⁸tamáitumik kater-
-ssugagssat inuat kñuvigisiuk sulíssugssauik autdlartitserkuvdlugo
katerssuivfingminut.

Mák. 6,34.

1 Pít. 2,25.

4 Mór. 27,17.

Lúk. 10,2.

kapitalit 10.

apustilit arkanek-mardluk Jisusip únersútdlugitdlo Jútínut autdlartíkai.

¹ajokersugkanilo arkanek-mardluk iugminut kaerkuvai, pigí-
-náussusekartipailo anernernut mingugtúnut, anisisinaorkuvdlugít
náputitdlo nalingínait ajútitdlo nalingínait katsorsarsinaorkuvdlugit.

Mák. 3,14. il.

il. 6,7.

Lúk. 9,1.

²tanássalo apustilit táukua arkanek-mardluk arke: sujugdlek Sí-
-mút, Pítrusimik taissak, katángutálo Anriarse; Jáculo Sipítusip
ernera, katángutálo Juánase; ³Pilípulo Bartulumúsilo Tímalo
Matfusilo ilángausersisítgaluak; ⁴Jáculo Alfusip ernera, Lipíusilo
Tátusimik atekusilik; Símutdlo ilungersornertók Jútarsilo Iskà-
-riòk, táuna písitsissá. ⁵táuko arkanek-mardluk Jisusip autdlar-
-típai inatdlugitdlo okardlune: Gútímitik nalussut avkutánut pinase

Mák. 3,16-19.

Lúk. 6,14-16.

Samáriamiutdlo igdlokarínnut isernase, ⁶angnerussumigdle savat
támarsimassut Israílíp inokutaisa ilagíssait ornígsigik. ⁷okalü-

-ssiartorisile okardluse: kilangmiup nálagauvfía kanigdlívo. ⁸ná- Lúk. 9,2.
-parsimassut katsorsarsigik, pupígsut pupíarsigik, tokussut maki- 10,9.

-tísigik, anernipiluit anisisigik. akekartínago pigavsiuk akekartína- 11,5
-gútaok tímíusiuk. ⁹Últimigdlünit sílvimigdlünit kangnúsangmig- Mák. 6,8-11.
Lúk. 10,4-12.

- dlúuft kiterímiokarniásángilase; ¹⁰ takuarflissásángilase ardlaut-
 1 Tim. 5,18. -sissarnasílo kaunilissarnasílo ajánpialíssarnasílo; sulíssok neríssag-
 -ssamínik pígsarsíssariakarnat. ¹¹ sumutdle ígdlorpalingmutdlúuft
 munakaríngmutdlúuft pígáugavse, sújunersínissarítse, kíngarkúuángít-
 -sumík tássanítokarnersok, tússumanútuarít sílo autdlarserdhuse.
¹² sumutdle ígdlmut íseríngavse erkígserkússíssarítse. ¹³ ígdlvudlo
 tússumma íne kíngarkúuángígíppata, erkígserkússutíve písavai; kí-
 Lúk. 9,6. -ngarkúuarpatale, erkígserkússutíve uterífigísavase. ¹⁴ sumílo ílag-
 -símúángígíppase okautsí sílo tusarumanagít, tauva anígítse tássánga
^{11,24} ígdlmut munakaríngmutdlúuft, ísígkásílo kassíarsígík. ¹⁵ ílmut
 okáupavse: Sútumamíut Gumóramíutdle munat erkartútvífigíssame
 atugíssaamerussumík pínekásavok munakaríngmut tússumúanga.
 Lúk. 10,3. ¹⁶ ata, savatut autdlartípavse amarkut akornámut; taimáitumík sí-
 24,9. -lagssorígítse pulateríarssngtut perkússerúitdlusílo túnguautut.
 Mák. 13, 9-19. ¹⁷ mianerssorít síle ímmut, kígdísíoríngmut písísangmase íperar-
 Lúk. 21,12-17. ¹⁸ nálagarssuaríngmutdle kúngíngmutdle
 písíkmárpáse uvanga pívdhuga táukuale ímáitdle nalungnae-
 rutígíssánik. ¹⁹ taimale písígpase, ísumanerdlúsángilase kanordlúuft
 sumígdlúuft okalúsassuse, taimalíssúkut okausígíssavínik túmíeká-
 -sagavse. ²⁰ ílíve okalugtúngíuvavse, atátavsíle anernerata íhvsígut
 okalugtígíse. ²¹ katángíme katángutáta tokuterkúsavá, kítonílo
 angutáta, angajorkátígílo kítonmaisa akertúsavait tokutítdhúgdílo;
 24,9,13. ²² tamarnígílo úmígíssúsavase atera pívdhugo, naggatígíssamutdle
 aulajangersok ángakumárpok. ²³ munakarítídle ardláne kíngígíppase,
 avdlamut kíngígítse. ílmut okáupavse: Ísrailíkut munakarífe tamá-
 Lúk. 6,40. -kernavíásángilase ímúp ernera tikísímago. ²⁴ ajokersugak ajokersor-
 Juán. 13,16. -tímíut angnerúngílak, kívfardlúuft nálagkamíut angnerúngílak.
²⁵ ajokersugak ajokersortímíut íkume, kívfardlo nálagkamíut íkume,
 námágpok. ígdlup nálagá Bilsípúlmík taígámíko, ímaka aítsat
 Lúk. 12,2-9. ínokutai taima táísagait. ²⁶ taimáitumík ersígékímasígík: íssertíg-
 Mák. 4,22. -kamík sarkímíásángít sokángíngmat, ángígíssanígílo ílímáneká-
 Lúk. 8,17. -sángít sokángíngmat. ²⁷ tártume ílívsímut okauseríssáka kamma-
 -ssume okauserísigík: ísvssútítdlo tusagkase ígdhít káme tordlu-
 -lássutígísigík. ²⁸ ersígíásángilase tímíut tokútsíssut, tarímígídle
 tokútsígínaumatík: angnerussunígídle ersígí sínik tímíngídle tarímígí-
 -dle aserortísgínaussok kermalassut kóruáne. ²⁹ kúpanavarssút
 mardluk aníngaussat míngnertánik ákekartaríngímerpat? táukuale ílát
 atauserdlúuft munamut nákmavíángílak atátavse perkúngíppane.
³⁰ ílívsíle nutsasílúuft tamarník kísísimáput. ³¹ taimáitumík erse-

-kinase; kupaavarssugpagssuarnit piugárneruvuse. ³² taimáitumik ^{6,26.}
 uvavnik inungunt ángiantigíngnigtok uvangátaok ángiantigiumárpara
 atátavunt kilangmiussumut; ³³ uvavniugdle inungunt miserratigíng-
 -nigtok uvangátaok miserratigiumárpara atátavunt kilangmiussu-
 -mut. ³⁴ isumasángilase erkigsinermik umaine nagdliutitsiartor- Lúk. 12.
 -tunga; erkigsinermik pinanga panamik nagdliutitsiartorpunga. ^{51-53.}
³⁵ mássa tikiúpinga inuk agssuardlersísavdlugo angutánut panig- Migg. 7.8.
 -dlo arámut nkuardlo sakiaunt, ³⁶ inúvdlo igdlokatine kúgarssor-
 -tigísavai. ³⁷ angimúingdlúnt aruaningdlúnt uvavuit asangningue- Lúk. 14.26.
 -russok kúgarakúmaok uvavne; ernerningdlúnt paningninigdlú- il. il.
 -nít uvavuit asanguinguerussok kúgarakúmaok uvavne; ³⁸ sáninga- 16,24.
 -ssulingminigdlo erssugkumángitsok maligkumanangalo, táuna kí-
 -ngarkúmaok uvavne. ³⁹ inússutsiminik navssártup inússutse á-
 -naimárpá; uvangalo pívdlunga inússutsiminik ánaissup inússutse
 navssárisavá. ⁴⁰ ilivsiuk ilagsissup uvanga ilagsívanga, uvavniugdlo
 ilagsissup autdlartitsissiga ilagsívá. ⁴¹ pruvfite inúp ilagsigumik
 próvfitiungmat, pruvfítisut akigssarsísavok; iluartordlo ilagsigunik
 iluártungmat, iluártutut akigssarsísavok. ⁴² ukualo mingnínguit Mák. 9,41.
 ilát inermik nigdlertumik ernutsip imáinánik imikuniuk ajoker-
 -sugaungmat, ilumut okáupavse: akilernekángisángilax.

kapitalit 11.

Juánasip kuississup parnaeríssauvtingmínit ajokersugkaminik mardlungnik Jísuse
 autdlartitsivígá; Juánasimik Jísuse okalug'ok. nunakarfit kívdlognartuliorfigi-
 -ssane avorkárigai; atátane únersiutigíá erdlokissutdlo ingminut kaerkuvdlugit.

¹ pívdldlo Jísuse inatserérame ajokersugkaminut táukunúnga
 arkaek-mardlungnut, tauva tássánga autdlarpok ajokersuiartor-
 -dlone okalússiartordlunilo igdlokarfíne.

² Juánasile Kristusip sulhainik parnaerússivingme tusarame, Lúk. 7,13-35.
 ajokersugkaue mardluk autdlartípai aperiartorkuvdlugo ina: ³ iv- 5 Mór. 18,15
 -dlit támanvit tikiútugssak, avdlamigdúnt utarkísanerpuhut?

⁴ Jísusívdlo akivai okardlone; Juánase okarfigiartorsiuk tusagkav-
 -siuk takussavíngldlo: ⁵ tagpítsut tagpígíput, tusiagtut písupput,
 píupígut píupéríput, tusilartut tusarput, tokussut makíput, pí-
 -sutdlo ívangkilimik okalugfiginekarput; ⁶ pívdluarpordlo uvav-
 -nik maníatsángitsok. ⁷ táukule autdlarmata, Jísuse inungnut Lúk. 7,21-28.
 Juánasimik okalulerpok: suna píulassuitsumut takujartorpísiuk?
 svdlortók anoríp tamanut aulatitá? ⁸ sunalúnt takujartorpísiuk?

-gahungalo, kanilárama ûmativkutdlo makitajufkama; tauva kasner-
-figssarsianûrpusê tarnivsinut, ³⁰ nangmautara iluakingmat, nang-
-magkiússaralo okekallone.

kapitalit 12.

sapâtiutitdlugo Jisusip ajokersugai karrinik nutsaléut; tokungassunik agssalik Ji-
-susip katsorsará; nigoriartortok; tagpitosok okajulosok ajorungnaersikâ farisariatdlo
agpissalâtdlugit; anernermut ivdlerartumut agssortnissok isumâkêrfiginekâsangitsok;
pruvfite Jâna nalunaerkutaussok; anernek mingugtók ilatârtartok; Nâlagkap ilavînik.

¹ taunauikut Jisusip nautsîat avkutigai sapâtiutitdlugo, ajo-
-kersugailo kâleranik karrinik mutsaléuput nerivdlutigdlo. ² fari-
-sariatdlo tamâna takuganiko okarfigât: ata, ajokersugakatit sapâ-
-tîkut perkussâungitsunik iliorput. ³ okarfigaile: atuâinginerpise
Dâve kanok iliortok ilagissanilo kâleranik? ⁴ kanok Gûtip ig-
-dlumut iserdluue timiussat kênerkússutit nerigai, nauk táussu-
-múngalûnit ilagissanuitdlûnit nererkussâungitsut, palasiuut kisiâne?
⁵ inatsisûnilûnit atuâinginerpise, sapâtiugaluartúkut palasit nâlag-
-fingue sapât nalinginautitarât, pissûitinekarnatigdle? ⁶ okâupav-
-sile: nâlagfingmit augnerussok taunâipok. ⁷ ilisimaguvsigdle
matuna isumâ: nâkinguingnek iluarâra, tuniussutitdle pinagit, tauva
pingitsut pitdlagagssautingerkajakâse. ⁸ mássa inûp ernerâ sapâ-
-mútaok nâlagauvok.

Mák. 2, 23-28
Lúk. 6, 1-5.

5 Mór. 23, 25.

2 Mór. 20, 10.

1 Sâm. 21, 6.

2 Mór. 29, 33.

4 Mór. 28.

9, 10.

9, 13.

Hús. 6, 6.

⁹ tássângalo autdlarame nâlagiartarfianut iserpok. ¹⁰ atalo,
inuk tássanîtok, táussuna agssaisa igdlue tokungassut. aperâtdlo
okardlutik: sapâtîkut katsorsaihdlone iluarpa? tássa pasigdleru-
-mavdlugo. ¹¹ akivaile: kia ardlavse savatuamik pigdlup, sapâtîkut
iterssanut nákarpat, tigúsâinginerpâ kakivdlugulo? ¹² atale innk
savamit pingârnerungârmat. taimâitumik sapâtîkut ajungitsulior-
-dluue iluarpok. ¹³ tauva inungmut táussumúnga okarpok: agssatit
isagtîkit; isagtingmatigdlo kingumut iluarsiput igdlumigsut iler-
-dlutik. ¹⁴ tauva farisariat anivdlutik isumaliokatigilerput pivdlugo,
kanok ilivdlutik tokûniâsagigtik. ¹⁵ Jisusivdle malugileramigt
tássanga autdlarpok. inugpagssuitdlo malingmâne tamaisa katsor-
-sarpai. ¹⁶ inertingârpaille nalunaerntigerkunane; ¹⁷ erkôrkuvdlugo
pruvfítîkut Isaiâkut okaiserissak, okarmat: ¹⁸ ajuna kivfara kini-
-gara, asassara tarnima mânarissâ; anernerâ táussumúnga tîniú-
-kumârpara, erkartússisigssardlo inuiakatigingnut okâussutigisavâ.
¹⁹ sakitsâisananilo nivdlîâsângilak, nipâlo tnsarssâusângilak igdlut
akornâne. ²⁰ suvdlortók nagfalik navdlorkisângilâ, iperardlo ka-

Mák. 3, 1-6.

Lúk. 6, 6-11.

Is. 42, 1-4.

- milersok kamivísangilá, erkartüssisigssak námagsitserdlugo ajun-gaunikut. ²¹ inniakatigítldlo arka neringfigisavát.
- Lúk. 11. ²² taimane anernipihulik tagpítsok okajuitsok táussumínga á-
^{11-23.} -pát; ajorungnaersípálo, tagpítsok okajuitsok okalulersítldlugo tag-
 -pigsisítldlugulo. ²³ inuitldlo tamannik ánilárput okardlutik: tá-
 Mák. 3. 22-30. -ssaungmérpa táma Dávip ernera? ²⁴ farisjaritdle tamána tusara-
 -miko okarput: táma anernipilungni. anisitsíssutekángilak avdla-
 -mik, kisiáne Bilsipüle anernipiluit nálágát ikiortigalugo anisítar-
 9. 34. -pai. ²⁵ erkarsautaitdle Jisusip ilisimaganiqit okarfigai: nálagaav-
 -fup nalingínaup inue ilagígkungnaernnik nungínaviakaut; nuna-
 -katigítldlúit igdlokátigítldlúit ilagígkungnaerunik atásangítldat.
²⁶ Sätanivdle Sätane anisikuniuk ingminik ilagiungnásavok; kanor-
 -me tauva nálagaufia atásava? ²⁷ uvangalo anernipiluit anisíkuvkit
 Bilsipüle ikiortigalugo, kiname tauva ikiortigalugo kitornavse ani-
 -sitarpait? taimáitunnik táukua erkartúsavase. ²⁸ anernipiluitdle
 anisíkuvkit Gútip anerera ikiortigalugo, tauva Gútip nálagaufiata
 tikisímásavase. ²⁹ kanordlúit ilivdlune inuk nakuarssúp igdluanut
 isersínauva pekutainik píavífigalugo? kisiáne nakuarssuak kiler-
 -ssorkáruniuk, tauvalo igdlua píavífigisínauvå. ³⁰ ilagíngisama nu-
 -ngutdlutik akerartorarānga, katerssuekatigíngisákalo nungutdlutik
 saggaisaraut. ³¹ taimáitunik okáupavse: ajortulainik kakajardler-
 -nerinigdlo tamanik inuit isumákérfiginekásáput; anernermutdle
 Lúk. 12. 10. kakajardlernerinik inuit isumákérfiginekásangítldat. ³² inúvdlo er-
 -neranut agssortuivdlune okalugtok isumákérfiginekásavok; aner-
 -nermutdle ivdlernartumut agssortuivdlune okalugtok isumákérfi-
 7. 16-18.
 Lúk. 6. 43. 44. -ginekásangilak, silame matumanilúit áipánilúit náme. ³³ únaka
 orpik ajúngitsúgpat, tauva ineritítáisaok ajúngitsúsáput; ímakalúit
 orpik ajortúgpat, tauva ineritítáisaok ajortúsáput; mássa ineriti-
 -tainit orpik ilisarinekartarok. ³⁴ tautúko pulateriárssuit piarait,
 ajortuse kanok ilivdluse ajúngitsunik okalúsavise? mássa úmatip
 Lúk. 6. 45. ulivkárutáit kanek okalugtaraok. ³⁵ inúp ajúngitsup ajúngitsut a-
 -nisítarai úmáme pekúsivianit ajúngitsumit; inúvdle ajortup ajortut
 anisítarai pekúsivíngminit ajortumit. ³⁶ okáupavsilé: erkartútivfig-
 -ssame inuit navsuerkunekásáput okauserissatik piúngitsut tamaisa
 pivdlugit. ³⁷ okautsingnit iluartútnékásautit, āma okautsingnit
 pítdlagagssautínekásautit.
³⁸ tauva agdlagkanik ilisimassut farisjaritldlo ilaisa sáipát okar-
 -dlutik: ajokersuissok, nalunaerkúmik ilingnit takujumagaluakaugít.
 Lúk. 11. 39. akivaile okardlune: erkardlerit uko ajortut uverssartut nalunaer-
 29-32.

-kúnik takujunáput, avdlamigdle naluaerkúmik tunekásángit-
 -dlat, kisiáne pruvfite Jüna naluuaerkutigísavát. ⁴⁰sördlume Jüna Jún. 2.1.
 uvdlut pingasut úmússatdlo pingasut imarmiorssúp iluanútok, taimá-
 -taok iníp ernera uvdlut pingasut úmússatdlo pingasut nuuap ilua-
 -nísavok. ⁴¹Nimiviniut erkartüssivingme sarkúmerumárput erkár-
 -dlerit uko ilagalugit pitdlagagssautísavdlugitdlo, Jünap okalüssi-
 -neragut avdlamik isumatàramik; atale, mánípok Jünanit augue-
 -russok. ⁴²kujatàta kúngia arnak erkartüssivingme sarkúneru- ¹kúng. 10.1.
 -márpok erkardlerit uko ilagalugit pitdlagagssautísavdlugitdlo,
 nuuap isuanit aggerame Sálumúp ilisimássusia tusariartordlugo;
 atale, mánípok Sálumúmit angnerussok. ⁴³avernek mingugtók Lúk. 11.
 inungnit anissaràngame, imekángitsutigt ingerdlassaraok kasuer- ^{24-26.}
 -figssarsiordlune, nanissinanile. ⁴⁴tauva okararaok: igdluvnut ki-
 -magarigahuavnut utisaunga: tikikàngamiugdlo takulerarà inigine-
 -kángitsok saligsimassordlo pínersarsimassordlo. ⁴⁵tauva autdla-
 -raraok anernernik avdlanik arfnek-mardlungnik ilatàrdlume ing-
 -minit ajornerussumik; iseràngamigdlo tássane imitáraraut, inugdlo
 táma kingorna ajorneruleraraok snjornanit. taimátaok uko erkár-
 -dlerit ajortut isáput.
⁴⁶sule taima inungnut okalugtitdlugo, ata, arnàlo katángutailo ^{Mák. 3,31-35.}
 tauva silatangiúput okalokatigiumavdlugo. ⁴⁷tauva ilàta okarfigá: ^{Lúk. 8,19-21.}
 ata, arnatdlo katángutititdlo silatangiúput okalokatigiumavdlutit.
⁴⁸okarfigissinile akivà okardlune: kina aruaràra, kikutdlo katángu-
 -tigàka? ⁴⁹agssanilo ajokersugkame tungānut isagtitdlugit okar-
 -pok: tamássa arnara katángutikalo. ⁵⁰mássa atátama kilangmiu-
 -ssup perkussānik malignigtok tássa ukara najagalo arnaralo.

kapitalit 13.

Jisuse ássersútigt okalngtok: nautsiagssanik siaruarterissumik; nautsiagssapilung-
 -nik kajüssiagssat akornánitunik; sinupip nautsiagssartānik; timiussiagssat sernar-
 -sautigssānik; pekūmik issertugkamik; sapāngarigsumik akisānik; kagssutinik
 piñutigssanik; pruvfite nunamine asigīarnekartok.

¹uvdlok táma Jisuse igdlumit anigame taseressúp sinānut ^{Mák. 4,1-9.}
 ingípok. ²inugpagssnidle katerssorfígilermaue uniatsiānut ikiv- ^{Lúk. 8,1-8.}
 -dlume ingípok, inugpagssuitdlo tanarnik tatsip sinānūnarput.
³tauva okalugfigiualerpai ássersútigt okardlune: ata, nautsiag-
 -ssanik siaruarterissok siaruarteriartortok. ⁴siaruarterisitdlugulo
 ilait avkusernup sanianut tugput, tingmússatdlo pukulugkiartorpait
 nungutdlugitdlo. ⁵ilaitdlo njaragtūnut ivssokardluāngitsunut tug-

-put naulertordlutigdlo itisùmik ivssokánginamik. ⁶ sekinerdle nuíngmæt ùpnt, sordlakánginamigdlo tokúput. ⁷ ilaitdlo kakitdlar-nakutit akornánut tugpnt, kakitdlarnakutitdlo naujartoramik táuko ipitípait. ⁸ ilaitdle ivssorigsumut tugput inerititakalerdlutigdlo, ilait untritileriagkanik, ilait arfiilingnik kuleriagkanik, ilait pinga-sunik kuleriagkanik. ⁹ tusarsínaussunik siutilik tusardle.

Lúk. 8,9-15.

Mák. 4,10-20.

¹⁰ ajokersugaisalo ornigpát okarfigalugo: sòk ássersùtitigut okalugfigaigit? ¹¹ akivaile okardlune: ilivse tuninekarpuse ángigissat kilangmiup nálagaufvfiata pè ilisarerkuvdlusigik, táukule taima tuni-nekángitdlat. ¹² mássa pekartok tuninekásavok pekangalersitdlugo, pekángitsordle arsárnekásavok pianik agdlát. ¹³ taimáitumik á-ssersùtitigut okalugfigissaràka, mássa issigigaluardlutik takung-ningitdlat. tusaraluardlutigdlo tusángitdlat pàsissakarnatigdlo.

25,29.

Lúk. 8,18.

Is. 6,9. il. il.

Juán. 12,10.

ap. sul. 28,

26. il. il.

¹⁴ táukunúngalo erkúpok Isaiap takordlùgkerssarntà imáitok: siu-tivsinik tusásause pàsissakarnasilo, issivsinigdlo issigisause taku-ssakarnasilo; ¹⁵ mássa inuiait ukua ùmatait mángertitáuput, siu-timingnidlo tutsaríput, issimingnidlo pigdlitsipnt, issimingnik takungningnaviásanatik siutimingnidlo tusásanatik ùmatimingnidlo pàsissakásanatik sásanatigdlo uvavnutdlo katsorsartísanatik.

Lúk. 10,23.

il. il.

¹⁶ ilivse issise pivdluarput takungnigtaramik, siutisilo tusaissara-mik. ¹⁷ ilumut okáupavse: pruvfítidlo iluartudlo amerdlasùt takussarse takujumagalarát takunagulo, tusagarsilo tusarumaga-luarát tusarnagulo. ¹⁸ tauva ilivse ássersùt siaruarterissunik tusarsiuk. ¹⁹ nálagaufvfigmik okausek inùp tusaràngago pàsínagu-lo, tauva ajortup ivssuma píariartorarai ùmatánut siaruartersi-massut; tássa avkusernup sanianut siaruartersimassut. ²⁰ ujarag-tùmutdle siaruartersimassut tássa okautsimik tusartok, tánssuma tipaitsugdlnue pigilerasuararà; ²¹ ihmigntdle sordlakánginame so-raiavok; okauserdlo pissutigalugo nágdliugtitsissokaleràngat kinu-gingnigtokaleràngatdlo, katsornane mamiatsalerarao. ²² kakit-dlarnakutitdle akornánut siaruartersimassut tássa okautsimik tu-sartok, silap matuma pè táussuma isumanerdlùtigannigít pisù-ssutidlo sagdlokítarmáne. okausek ipititarà inerititakarnanilo. ²³ ivssorigsumutdle siaruarartersimassut tássa okautsimik tusartok pàsivdlungulo, tauvalo inerititakalerdlune, ilát untritileriagkanik, ilát arfiilingnik kuleriagkanik, ilát pingasunik kuleriagkanik.

²⁴ avdlamigdlo ássersùnik okalugfigai: kilangmiup nálagaufvfiat sordlo inuk nautsiagssarigsumik siaruarterissok nautsvingminut. ²⁵ inuitdle sinigitdlugit kingarssortà nautsiagssapilungnik siaruar-

⁶ sekinerdlo
dlo kakitdlar-
toramik táuko
kalerdlutigdlo,
k, ilait pinga-
ardle.

ássersütitigut
use ángigissat
e taima tumi-
gálersitdlugo,
imáitumik á-
lutik takimg-
sakarnatigdlo.
máitok: sin-
gisause taku-
itáuput, sin-
issimingnik
matimungnig-
rsartisanatik.
tusaissara-
amerdlasüt
tisarunaga-
arterissumik
go pásinagu-
siaruartersi-
t. ²⁰ ujarag-
ok, táissuma
nginame so-
ràngat kinu-
t. ²² kakit-
nautsimik tu-
amigit pisñ-
itakarnanilo.
nik tusartok
agkanik, ilát
k.

o nálagauvfia
sívingminut.
nik siarnar-

-teriartorok kajüssiagssat akornánut autdlardlunilo. ²⁶ nautsiatdlo naujartordlutik inerititagssakalermata, nautsiapilútaok inaiungnar-síput. ²⁷ tauva igdlup nálaga kivfaisa ornigpát okardlutik: nála-gak, nautsiagssarigsunik siaruarteringinerpit nautsívingnut? su-níme tauva nautsiapilokarnerpa? ²⁸ akivailo: kíngarssuissup tai-mailisimavá. kivfaisa tauva aperát: tamákunínga nautsiartorku-visigut? ²⁹ akivaile: nágga; nautsiapiluit nutsugkaluaruvsigik ka-jüssiagssátaok sordlaiakinavase. ³⁰ tamarnik naokatigígkilit ka-terssuivfik nagdliutserdlugo, katerssuivfigdlo nagdliutilerpat, ka-terssuissugssat okarfigiunárpáka: nautsiapiluit katerssorkársigik, kilerssordlugitdlo kilertángortardlugit ikivkarkuvdlugit; kajüssiag-ssatdle kuivnut katerssorsigik. ³¹ avdlamigdlo ássersümik o-kalugfigai: kilangmiup nálagauvfiaata ássigá sinupip nautsiagssar-tá, tamána iníp tiguvdlugo nautsívingminut nautsiagssiará. ³² ta-mánalo nautsiagssat tamarnik mingnertarigaluarpát, naulerànga-mile nautsiakatiminit angneruleraraok orpingordluulo, tingmíssat kilaup atánítut inítariartulersitdlugit avalekutaine. ³³ avdla-

Mák. 4,31.
il. il.
Lúk. 13,19.

Lúk. 13,21.

-migdlo ássersümik okalugfigai: kilangmiup nálagauvfiaata ássigá timiussiagssat sernarsautigssát, tamána arnap tiguvdlugo kajüssa-nut ígtútít pingasut imánut akulíupá tamát sernalersitdlugo.

³⁴ tamákunínga tamarnik Jisuse inungnut okalugpok ássersü-

-titigut, ássersütáungitsutigutdlo okalugfigingilai; ³⁵ erkòrkuvdlugo

pruvfítikut okauserissak, okarnat: kanera angmarunárpá áser-

-sütitigut okalugdlunga; silarssúp túngavilerkárneranit issertugkat

anísaváka.

³⁶ tauva Jisusip inuit ingmimit autdlartipai igdlumutdlo piv-

-dlune. ajokersugaisalo ornigpát okardlutik: navsuaivfigitigut á-

-ssersümik táussumínga nautsiapiluit nautsívingmítut pivdlugit.

³⁷ akivailo okardlune: nautsiagssarigsunik siaruarterissok tássa

iníp ernerá. ³⁸ nautsívik tássa silarssuak. nautsiagssarigsut tá-

-ssa nálagauvfingme kitornaussut. nautsiapiluit tássa ajortup kí-

-tornai. ³⁹ kíngarssuissok táukunínga siaruarterissok tássa ma-

-mardlíssorsuak*. katerssuivfik tássa silap matuma naggatigssá.

katerssuissugssat tássa íngilit. ⁴⁰ sòrdlune nautsiapiluit kater-

-ssortaruit ingnèrník ikivkardlugit, taimátaok silap matuma naggá-

-tigssáne ikumárpok. ⁴¹ iníp ernerata íngiline autdlartíkumárpai,

tánkualo aserorsárntit tamáisa iluaitsulíortutdlo nálagauvfianit ka-

-terssorunárpait, ⁴² augtitsívingmutdlo ikualassimmut ígisavait, tá-

Mák. 4,33
il. il.
tgs. 78,2.

* tórnársuk, Diávuilo.

-ssane kiavdlutigdlo korsarkortásáput. ⁴³tauva ihuartut sekíner-
-tut kaumatigísáput atátamik nálagauvfiane. tusarsinaussuuk sín-
-tilik tnsardle. ⁴⁴áma kilangmiup nálagauvfíata ássigá pekít
nautsívingne issertugak, táma inup uavssárigamiuk issertorkigpá,
fípaitsútigingáramingdlo pigissane tamáisa tuniartorpai nautsívik
táma pisiaralugo. ⁴⁵áma kilangmiup nálagauvfíata ássigá inuk
nínvertússok sapángarigsorsíortok pítssamerík; ⁴⁶sapángarigsordlo
atausek akísórssuak takugamiuk pigissane tamáisa tuniartorpai
táma pisiaralugo. ⁴⁷áma kilangmiup nálagauvfíata ássigá kag-
-ssutit ímamut nahugsínassut, ualíngínarník píníutigssat. ⁴⁸táto-
-kilerángatalo sigssamut kakítarait, íngítldutigdlo ajúngítsut ná-
-partanít ígssorararait, ajortudle erkararait. ⁴⁹táimátoak sílap
matuma naggatígssáne íkumárpok: íngílit autdlarumárpút ajortut
píariartordlugit íhuartut akornánít; ⁵⁰augtísvíngmutdlo ikualassu-
-mut ígísaváit, tássane kiavdlutigdlo korsarkortásáput. ⁵¹Jísusíp
okarfigái: tamáko tamáisa pásívisígik? akívát: áp, Nálagak. ⁵²tau-
-va okarfigái: táimáitumík agdlagkaník ílísímássup nálingínaup kí-
-langmiup nálagauvfíanut ajokersugaussup ássígíssará inuk íg-
-dlume nálagaussok, nutánígdlo píorkanígdlo pekúsvíngmínít a-
-nítsíssartok.

⁵³ássersúitdlo tamáko Jísusíp nágamígít tássánga autdlar-
-pok. ⁵⁴numamínudlo pígame nálagíartarfíane ajokersorpai, áni-
-lálersítldugít; tauva okarpút: sumít una táma ílísímatígílerpa
táimálo kívdlíngnartulíorsínauvdlune? ⁵⁵sanássup ívssuma erne-
-rúngínerpá? arná Márianík atekángínerdlune? Jáculo Jórsasílo
Símutdlo Jíta sílo katángutígíngínerpai? ⁵⁶nájáilo tamarmík uvav-
-tíníngínerpat? sumíne tauva tamáko tamáisa pívai? ⁵⁷mamiat-
-sautígátldo. Jísusívdle okarfigái: pruvfíte asígíuarnekaráingílak
kísíane munámíne ígdllumínílo. ⁵⁸tássánílo amerdlasúník kívdlíng-
-nartulíungílak ugpingíssusíat píssutígalugo.

kapítalít 14.

Juánase kuíssíssok Herútasíp mákuersíká. angútít tátldímaník túsítíngíldít Jísusíp
nerdlerrái; tatsíp kágút písuigtok; íluaitdlísmássut ágíormáne ajorungnaersíkái.

Mák. 6,14-29.
Lúk. 9,7-9.

¹támaníkút Herútasé numamút íláunarmút nálaganssok Jísu-
-símík tusámalerpok. ²kívfamínudlo okarpok: tássa Juánase
kuíssíssok; tokússumít makísínagame kívdlíngnartulíssutít táussu-
-mane símíput. ³mássa Herútasíp Juánase tígútísímagá kíler-
-ssortítldugulo pánaerússívíngmutdlo písitíldugo Herútiarse nug-

Lúk. 3,19.
il. il.

rtut sekiner-
 auussunik sin-
 ássigà pekùt
 issertorkigpà,
 bai nautsivik
 ássigà inuk
 ángarigsordlo
 tuniartorpai
 ássigai kag-
 sat. 48 táto-
 úngitsut ná-
 mátaok silap
 árput ajortut
 lo ikualassu-
 51 Jísusip
 agak. 52 tau-
 linginaup ki-
 rá inuk ig-
 vingminit a-

nga autdlar-
 sorpai, áni-
 simatigilerpa
 suma erne-
 alo Jórsasilo
 armik uvav-
 57 mamiat-
 ekaráingilak
 ik kivdling-

igdlit Jísusip
 ugunaersíkai.

ssok Jísu-
 sa Juánase
 tit táussu-
 agà kiler-
 iarse nng-

-kame Pilípup nulia pivdlugo, 4 Juánasip okarfigingmane: iluá-
 -ngilak ivdlit pigileragko. 5 tokutikumagaluaramiugdlo inuit er-
 -sigai, pruvfttiusoringmássuk. 6 ilánile Herútasip inóvfne nag- 21,26.
 -dliússigamiuk, Herútiarsip paniata taparfigingmatik Herútasip
 mánarà. 7 tamánalo pivdlugo úversûkâ ugpernarsaivdlune pin-
 -massànik tuniumavdlugo. 8 arnamilo pilerisársimangmane okar-
 -pok: Juánasip kuississup niakuanik maunga tunínga pùgútamut
 ilisimavdlugo. 9 tauva kúnge aliasulerpok, ugpernarsáunile piv-
 -dlugo nerekatínile pivdlugit táussumínga tumerkuvà; 10 autdlartit-
 -sivdlunilo Juánase parnaerússivingme niakuersípà; 11 niakualo á-
 -pàt pùgútamut ilisimavdlugo nivarsiamut túniutdlugo, táussumalo
 arnaminut ápà. 12 tauva ajokersugai tikiúput timâ tiguvdlugó ili-
 -vermutdlo ilivdlugo: Jísusimutdlo okæatigiartorpát. 13 tamána
 Jísusip tusaramiuk nmiatsiámik tássánga asimut autdlarpok
 inokángitsumut; inuitdle tusaramíko nunakarfignit kuterordlutik
 maligpát.

14 Jísusilo niugame inugpagssuitdlo takugamigit nagdligiler-
 -pai, náparsimassortaitdlo katsorsarpai. 15 únungmatdle ajokersu-
 -gaisa ornigpát okardlutik: tamána inokángilak, uvdlordlo náler-
 -pok; inuit uko ilingnit autdlartíkit, nunakarfignit nerissagssar-
 -simiariartorkuvdlugit. 16 Jísusivdle okarfigai: autdlartítariakángit-
 -dlat; ilivse nerdlersigik. 17 akivátdle: timiussat tatdlimáinait ta-
 -máne pigávut aulisagkatdlo mardluk. 18 sápaile: kaitdlit. 19 tauva
 inuit nunamut ingerkuvai, timiussatdlo tángo tatdlimat aulisagkat-
 -dlo táuko mardluk tiguvai kilangmut árdlordlune pivdluarku-
 -ssivdlunilo, timiussatdlo avgordlugit ajokersugkaminut túniúpai,
 ajokersugaisalo inuit tuniorarpait. 20 tamarnigdlo neriput kársit-
 -dlardlutik; agfakutdlo sivnerussut katerssoramíki mioragkat ar-
 -kauek-mardluk ímerpait. 21 mássalo nerissut angutit tatdlimanik
 túsintigdlit m gssiliorait, arnatdlo merdlertutdlo kisinagit.

22 Jísusivdle ernínak ajokersugkane tuavisárpai nmiatsiámút
 íkerkuvdlugit, akianut sujuarkuvdlugit, inuit ingminit autdlartitser-
 -dlugit. 23 inuitdlo ingminit autdlartíkamigit kákamut asiarpok
 tugsíarniárdlune; únungmatdlo tássane kíngorúpok. 24 umiat-
 -saiatdle taserssuarne avasigdlersút malingnitdlo ajulerdlutik,
 anore agssoramíko. 25 únuácutdle pigárfít sisamáne Jísusip tiki-
 -pai tatsíp kágut písngdlune. 26 ajokersugaisale takuleramíko tat-
 -síp kágut písugtók ánilárput okardlutik: tássa aliortngauvok;
 ersínermitdlo nivdlialekaut. 27 Jísusivdle ernínak oxalugfigilerpai

Mák. 6,34-44.
 Lúk. 9,12-17.
 Juán. 6,1-13.

Mák. 6,45-56.
 Juán. 6,14-21.

okardlune: tugpatdleritse, uvangauvunga, ersekinase. ²⁸Pitrusiv-
-dle akivá okardlune: Nálagak, ivdliugvut uvavnut ornerkugit tat-
-sip kágut. ²⁹akiválo: karrít. Pitrusé tauva umiatsiámit arkar-
-dlune tatsip kágut pisulerpok Jisuse orningniardlugo. ³⁰pito-
-ralersordle takuleramiuk nangialerpok, kivileramilo nivdlialerpok
okardlune: Nálagak, ánáunga. ³¹Jisusivdle isagtorasuardlugo ti-
-guvá okarfigalugulo: tantúna ugpernikitsox, sóx nakimavit?
³²umiatsiámudlo ikingmata katsorpok. ³³umiatsiámítudle orniig-
-dlugo patdlorfigát okardlutik: ihmút Gútip ernerátit.

Mák. 6.53-56.

³⁴ikâramigdlo nunanut Giúsáramut píput. ³⁵tássaniniunt-
-dlo ilisarigamiko autdlartitsiput erkamingnut tamarnut, iluaitdli-
-ssutdlo nalingínait táussumúnga ápait. ³⁶kínuvigát tauva áno-
-râme kilúngaútáinálúnt ingmingnut agtorterkuvdlugo; tamarmig-
-dlo táussumúnga agtuissut ajorungnaerput.

kapitalit 15.

farisíarít maligagssarsiat Jisusip agssnarigai, arnamik Kánákut ilánik. inugpagssuit
iluaitdliámassortait Jisusip ajorungnaersíkai; angutit sisamanik túsingdlit nerderai.

Mák. 7.1-23.

¹táimane agdlagkanik ilisimassut farisíarítldo Jerúsálámit
pissut Jisuse ornigpát okardlutik: ²sók ajokersugkavit sujugdler-
-nit maligagssarsiat sanerkútarpaít? agssatik assagtaríngínamikik
nerissarángamik. ³akivai okardlune: sórme tauva ilivse Gútip
inásstutai sanerkútarpisigik maligagssarsiasé pivdlugit? ⁴Gúte ima
perkussingmat: atátatdlo anánatdlo atarkíkit; imalo: atátaminut-
-dlúnt anánaminutdlúnt okarnigtok tokúsavok. ⁵ilivse okara-
-rause: angúminutdlúnt arnaminutdlúnt ima okartokarpát: uvav-
-nit pissagssaraluit tuníssutauvok; táussuma angúnilo arnilo atar-
-kissariakartisángilai. ⁶táimalo Gútip inásstutá sakigtíparse ma-

2 Mór. 20,12.
& 21,17.

Is. 29,13.

-ligagssarsiasé pivdlugit. ⁷tautúko ilumórtússárniartut, Isaiap er-
-kordluarsimassumik takordlúgkerssárutigáse okarame: ⁸inuit u-
-kua patdligtaránga kanermingnik, atarkissarángalo kardlumingnik,
úmataisale ungasigpánga; ⁹asulínak kivfartútaránga, ajokersútít
inuínait inatsisigissait ajokersútígissaramikik. ¹⁰inuit tauva
kaerkuvai okarfigalugit: tusarnáritse pásiniardlugulo: ¹¹kaníkut
isertut inuk mingugítaringilát, kaníkutdle anissut inuk mingugítí-
-tarát. ¹²tauva ajokersugaisa ornigpát okarfigalugo: ilisimavigit
farisíarít mamiatsagtut, okansex tamána tusaramiko? ¹³akivaile
okardlune: naussut atátama kilangmiussup ikússugaríngisai tamar-

-mik mánguiminguut agdlát nutschungnekásáput. ¹⁴ alarsigik; tag- Lúk. 6,39.
 -pítldleik tagpítsokatik tasiorpait. tagpítsuvdle tagpítsokáne ta-
 -siorumik iterssanut nákakatigísáput. ¹⁵ Pítrusip tauva sápa
 okardlune: ássersúmik tauatumínga navsuaivfigítigut. ¹⁶ Jisusile
 okarpok: ilivsilúnit sule sujunekángilase? ¹⁷ sule misigingilase ka-
 -níkut isertut tamarnik nássanut píssarmata samúnalo anissar-
 -dlutik? ¹⁸ kanícuttle anissut úmámit píssaraut, tamákualo inuk
 mingugtítarát. ¹⁹ úmámit píssarmata isunapiluit, tokutsinerdlo
 arnaunekarnerdlo nverssaiuerdlo tigdlingnerdlo nalunaiautitdlo
 sagdlussut kakajardlerneritdlo. ²⁰ tamákua inuk mingugtítarát.
 agssanile assagsiuuagít inuk nerigalnarne tássánga mingugtí-
 -sángilak.

²¹ Jisusilo tássánga autdlarame Tóruvdlo Sítúvdlo erkánut Mák. 7,24-30.
 piartorpok. ²² atalo, arnak Káuākut ilát tánkua erkánit aggerpok
 tordlulavfigahugulo okardlune: Nálagak, Dávip ernera, náki-
 -nga; paníga anernipilóp nágdliugtingárpá. ²³ akingilále okaut-
 -simigdlúnit. ajokersugaisa tauva ornigpát inalerdlugulo okar-
 -dlutik: ilingnit autdlartissuk, nívdliavfigingmatigut. ²⁴ sápaile
 okardlune: avdlanut autdlartitáungilanga, kisiáne savanut támar- 10,6.
 -simassanut Israílíp inokutaisa ilagissarut. ²⁵ táussumale or-
 -nigdlugo patdlorfígá okardlune: Nálagak, ikiúnga. ²⁶ akivále o-
 -kardlune: iluángilak merdlertut nerissagssainik arsárdlugit, king-
 -minguanutdlo erkardlugit. ²⁷ arnavdle sápa: mássame, Nálagak;
 taináitok nákálanikut nálagakmik nerriviánit nákartut kingmíugnisa
 nerissarpait. ²⁸ tauva Jisusip akivá okardlune: arnak úmá ugper-
 -ssutsit angekaok; píumassangnik pínekarit. tainailissordlo pania
 ajorungnaerpok.

²⁹ tássángalo Jisuse autdlarane Galilíap taserssuanut pivok; Mák. 7,31-37.
 kákanutdlo majuardlune tássánga ingípok. ³⁰ inugpagssuitdlo or-
 -nigpát tusiagtmik tagpítsunigdlo okajuitsunigdlo ilokissersunigdlo
 avdlanigdlo kavserssuarnik ilakartut, tánkulo Jisusip isigaisa sánut
 ilingmatigik ajorungnaersípai. ³¹ inuitdlo tupigusulerput takuga-
 -míkik okajuitsut okalulersut ilokissersutdlo ajorungnaersut tu-
 -siagtutdlo písugtut tagpítsutdlo tagpígsissut; Israílvdlo Gútia
 únersiutigát.

³² Jisusivdle ajokersugkane kaerkuvai okardlunilo: inuit uko Mák. 8,1-10.
 nagdligekáka, uvdlut pingasut najornánga nerissagssakarátigdlo;
 ísísínagít dlo uvavnit autdlartikumángiláka, ingerdlatitdlutik tumá-
 -ngorkuuagít. ³³ tauva ajokersugaisa okarfigát: sumit uámagtmik

nekigssarsísaugut tamâne inokángitsume inugpagssuit ukua kár-
-sitdlautigssainik? ³⁴Jísusívdle sápai: kavsinik timiussautekarpise?
aktivát: arfinek - mardlungnik aulisagánguanigdlo kavsinguanik.
³⁵tauva inuit nunanut ingerkuvai, ³⁶timiussatdlo arfinek - mardluk
aulisagkatdlo táuko tiguvai, kujavdlunilo avgorpai ajokersugkaminut
túmiutdlugit, ajokersugaisalo inuit tuniorarpait. ³⁷tamarník tauva
neríput kársitdlardlutigdlo, agfakutdlo sívnerussut katerssoramíkik
mioragkat arfinek - mardluk ímerpait. ³⁸mássalo nerissut angutit
sisamaník túsiutekartut, arnatdlo merdlerutdlo kísímagit. ³⁹tauva
inuit íngminít autdlartíkainígít umiatsiámmut íkivok Magtálap er-
-káunt pívdllune.

kapítalít 16.

nalunaerkúmik kílangnít takuterkussut. farísíarít sernarsautígssiánik. Pítruse
Kristusímik ílissarsíssok. ílagígísiñe Jísusíp únorsorfigígái ajokersugkanílo
okaorkígísaárdlugít.

Mák. 8, 11-13.
Lúk. 12.

¹tauva farísíarít dlo satusíarít dlo orníg pát, ússerdlugulo na-
-lunaerkúmik kílangnít takuterkúput. ²akivaile okardlune: ú-
-nugkángat okararause: akago sílagígísiñavok, kílak augpít dklakíng-
-mat. ³kanssarángat dlo okararause: uvdlume sílardlúsavok, kílak
augpít dklakíngmat nússerdlunílo. tautúko ílumórtússárniartut, kílak
takuvdlugo avdláussusé nalussaríngílese, uvdlutdle mákua nalu-
-naerkutáit sáperpase? ⁴erkardlerít niko ajortut íverssartut nalu-
-naerkúmik takujumáput, avdlaníg dle nalunaerkúmik túmínekásá-
-ngít dlat, kísiáne pruvfíte Jína nalunaerkutígísiñavát. tauva kímag-
-dlugít autdlarpok.

Mák. 8, 15-21.
Lúk. 12, 1.

⁵ajokersungáilo akíannut íkárámik timiussísiñasavdlutík puíor-
-put. ⁶Jísusívdle okarfigái: mianerssorníarítse farísíarít dlo sätu-
-síarít dlo sernarsautígssiánnut. ⁷tauva ílumíkut erkarsalerput o-
-kardlutík: tássa timiussísiñágnavta. ⁸Jísusívdle malugíleraní-
-gít okarfigái: tautúko ugperníkítsut, sók ílúvsígut erkarsarpise
timiussísiñágnavse? ⁹sule mísiñíngílese? erkáñgílisígídlunít tí-
-míussat táuko tát dlimat ímunguut tát dlimaník túsiñtílingnut, núio-
-ragkat dlo kavsit táimane ímeravsigík? ¹⁰ívkulúnít timíussat arfi-
-nek - mardluk ímunguut sísananík túsiñtílinguut, mioragkat dlo
kavsit táimane ímeravsigík? ¹¹kanorme tauva mísiñíngílese tímiu-
-ssak píngíkíga, okarama farísíarít dlo satusíarít dlo sernarsautíg-
-ssiánnut mianerssorkuvdluse? ¹²tauva pásílerpát timíussiagssat

nit ukua kâr-
ssautekarpise?
kavsinguanik.
finek-mardluk
kersugkaminut
marmik tauva
nterssoramikik
rissut angutit
agit. 39 tauva
Magtalap er-

ānik. Pitruse
ersugkanilo

erdlugulo na-
kardlune: ū-
ugpitdlaking-
úsavok, kilak
niartut, kilak
mákua nalu-
ssartut nalu-
tuninekásá-
tauva kimag-

lutik puor-
aridlo satu-
rsalerput o-
alugileranni-
erkarsarpise
igigdlūnit ti-
ngnut, nuio-
niussat arfi-
nioragkatdlo
gilase timiu-
sêrnarsautig-
niussiagssat

sêrnarsautigssānut mianerssorkuvdlutik pingingmatik, kisiáne fari-
-sjaridlo satusjaridlo ajokersūtānut.

13 tauva Jisuse Kaisariap Pilipup piata erkānut pigame ajo-
-kersugkane aperai okardlune: uvanga inūp ernerā inuit kinauso-
-rānga? 14 akivāt: ilaisa Juánasiusorātīt knississok, ilaisalo Eliau-
-sorātīt, ilaisalo Jerimiasorātīt, avdlausorātītdlūnit pruvfītīt ilāt.
15 okarfigailo: ilivsiime kinausoraisinga? 16 tauva Sīmūp Pitrusip
akivā okardlune: Kristusiuvtūt Gūtīp ūmassup ernerā. 17 Jisusip
tauva sāpā okarfigalugo: pivdluarputīt Sīmūt Jēnap ernerā, uving-
-nuvdlo auvdlo tamatumīnga nalujungnaersingingmatīt, atātamale
kilangmiussup. 18 uvangalo okāupavkit: Pitrusiuvtūt, kaersumut-
-dlo tamatumīnga igdlulariumārpāka ilagīgīska, tāuko aenerivfiup
isāvfīsa artūsavait. 19 ilingnutdlo tūniūkumārpāka kilangmiup nā-
-lagauvfiata matuersautai: nuname kilerssugkatīt nungutdlutik ki-
-langmīsaok kilerssorsimāsāput, nunamilo kilerūsāigkatīt nungut-
-dhtik kilangmīsaok kilerūsāersimāsāput. 20 tauva ajokersugkane
inertēpai okantigerkunane Kristusiugame.

Mák. 8, 27-30.
Lúk. 9, 18-21.

Juán. 6, 69.

18, 18.

21 taniatuma kingorna Jisusip ajokersugkane nalunaerfigilerpai
Jerūsālānut písagame āniangārtīnekāsavdlunilo ntorkannernīt pa-
-lasiunernīt dlo agdlagkanigdlo ilisimassumīt, tokutitaujumārdlunilo
avdlutdlo pingajuáne makikunārdlme. 22 Pitrusip tauva ingmimut
pisīpā, inertingālerdlugulo okarfigā: sernigilisīt, Nālagak, taimaise-
-kinak. 23 kiviardlunile Pitruse okarfigā: tumvmut nigorit. Sātane-ā,
maniātsantīgāvkit: Gūtīp pē pinagīt inuit pē isumagigagkit.

Mák. 8, 31-33.
Lúk. 9, 22.

24 tauva Jisusip ajokersugkane okarfigai: uvavnik malingnig-
-kumassok ingmimik isumākīsavok, sāningassulinilo crssugdlugo
malisavānga. 25 inūsstsīmimik ānagtītsiumassup inūsstse ānaiu-
-mārpā; uvangalo pivdlmga inūsstsīmimik ānaissup inūsstse
navssārisavā. 26 silarssnārdlūnit tamāt inūp pigileraharmimik, tar-
-nimigutdle aserortōrdlune, sugssārisagā tauva? smālūnit inūp
akīgīsavā tarnine utertikumavdlugo? 27 inūp ernerā aggerumārmāt
atātane nālangnarssusia pigalugo ingilimilo ilagalugit; tauvalo ta-
-maisa akīlīsavai nungutdlugit kanok iliornerē nāpertordlugit.
28 ilimut okāupavse: ukua mānūt ilaisa toko misigīsāngilāt inūp
erneranik takutīnatik nālagauvdlune aggersumik.

Mák. 8, 34-
9, 1.
Lúk. 9, 23-27.

10, 39.
Lúk. 17, 33.
Juán. 12, 25.

Róm. 2, 6.

kapitalit 17.

Nálagak kákame avdlamik táutumigtok sekinertut kaumatigilerdlune; nukugpiarak itivdligtartok ajorungnaersiká; tokutitaunigsse okantigigá; aningaussak túniútariak aulisagkame anussame Pítrusimut navssáritiká.

Mák. 9,2-10.
Lúk. 9,28-36.

¹uvdlutdlo arfinigdlit nángmata, Pítrusilo Jákulo katángutálo Juánase Jísusip ilaserai kákamut kingigtumut asiakatigalugit. ²issigititdlugitdlo avdlamik táutumigpok, kínalo sekinertut kaumatigilerpok, ánorailo káumarkutaussutut kakortigilerput. ³atalo, Mórsasilo Elialo táukumínga takutíput okalokatigalugno. ⁴tauva Pítruse pilerpok Jísusimut okardlune: Nálagak, tamánikumina-kaok: iluarigugko tamáne pingasunik iniliorumârpugut, ilingnut atautsimik Mórsasimutdlo atautsimik Eliamutdlo atautsimik. ⁵sule taima okalugtitdlugo, ata, nuip kaumassup uligpai; atalo, nipe nuiamit okalugtok: tássa ernera asanartok nuánarissara, táuna tusarsiuk. ⁶ajokersugaisa tamána tusaramiko patdlorput ersi-ngálerdlutik. ⁷Jísusivdle ornigdlugit agtorpai okardlune: makitdluse, ersekinase. ⁸issitigdlo árdlortikamikik avdlamik inugsi-ngitdlat, Jísuse kisiat takuvát. ⁹kákanutdlo atileramik Jísusip inerterpai okardlune: takussarse okautigísángilarse inûp ernera tokussunit makísimatínago. ¹⁰tauva ajokersugaisa aperát okardlutik: kanorme tauva agdlagkanik ilisímassut okartarpat: Elia sujugdliuvdlune tikiutísassok? ¹¹Jísusivdle akivai okardlune: Elia sujugdliúsavorme tamaisa iluarsariartúsavdlugit. ¹²okáupavsile: Elia tikiuterêrpok, ilisaríngilâtdle, kisiáne piunassamingnik iliorfigát. taimataok inûp ernera táukua nâgdliugtísavát. ¹³tauva ajokersugaisa pásivát, Juánasimik kuississumik okalugfigíngmatik. ¹⁴inungnutdlo pingnata, inûp ornigdlugo sêrkuniarfigá okardlune: ¹⁵Nálagak, ernera nâkigûk, itivdligtardlune nâgdliungármnat, kavserssuarnigdlo ingnermutdlûnit inermutdlûnit ordlussaraok. ¹⁶ajokersugkangnutdlo pisikaluariga katsorsarneq saperpát. ¹⁷Jísusivdle sâpâ okardlune: tautûko erkardlerit ugpingitsut muni-ngassutdlo; kanok siviutigissumik najúsavavse? kanordlo siviutigissumik kamagísavavse? uvavnut káisiuk. ¹⁸Jísusivdle avor-káringmane anernipilûp anivdlune kimagpâ; taimailissordlo nukugpiarak ajorungnaerpok. ¹⁹tauva ajokersugaisa Jísuse ornigpát avdlamik najortekángisitdlugo okardlitigdlo: suname píssutigalugo uvagut anisínek saperparput? ²⁰Jísusivdle akivai: ugpingíssuserse píssutigalugo. ilumit okáupavse: simupip naut-

Mák. 9,14-29.
Lúk. 9,37-42.

-siagssartátut agtigissumik ugperssusekaruvse, kákamut úmúnga okarsínáussassuse: tássánga nugterit únga; nugternmârpok tauva, ajugakásángilasilo. ²¹taimailissartutdle anissaringitdlat kisiáne tugsiarnikut ísinginiarnikutdlo.

²²Galiliamile angalatitdlutik Jisusip okarfigai: inùp ernerera inuit agssainut pisitáussavok; ²³tánkualo tokúsavát, uvdlutdle píngajuáne makikumârpok. tauva aliasungálerput.

Mák. 9.30-32.
Lúk. 9.43-45.

²⁴Kapernaumimutdle pingmata, aningaussanik túniútarí: sanik katerssuissartut Pitruse ornigpát okardlutik: ajokersortivse aningaussak túniútaríak túniútaríngínerpá? akivai: nágga. ²⁵igdlumutdlo isermat Jisusip ingiarpá okardlune: kanok isumavit, Sí-mút, nuname kíngiussut kíkúnit ilángautinígdlúnit akilerárutinígdlúnit tigusissarpát? kitornameingnitdlúnit takornartanitdlúnit? ²⁶Pitrusip akivá: takornartanit. Jisusip sápa: tauva kitornameit akilissugssáungitdlat. ²⁷mamiatsagterkumatigigdle taseressúp siná-nut pivdhitit kivsagtoriarorit, aulisagardlo amussat sujugdlek tiguvdlugo aitsartíkugko aningaussak mardloriautigssak navssáriu-mârpát, táuna tiguvdlugo uvavnitdlo ilíngnitdlo tuníssutigúk.

kapitalit 18.

kilangmiup nálagaufiane kina angnerúsassok; aserorsárutinik; savaut atauserdlúnit támarune ujarnekásassok; apustilit nuname kilerssugait kilangmísaok kilerssorsimá-sassut; kivfamik akiligagssalíngnik.

¹taimanikut ajokersugaisa Jisuse ornigdlugo aperát: kiname kilangmiup nálagaufiane angneruva? ²tauva Jisusip merdleritú-
-nguak kaerkuvdlugo tánkímúnga akínermilíupá ³okardlunilo: ilunut okáupavse: uterdhuse merdleritúnguut ilíngikuvse kilang-
-miup nálagaufianut písángilase. ⁴taimaingmat merdleritúnguut úmatut ilivdlune ingminik nikanartítok kilangmiup nálagaufiane angneruvok. ⁵merdleritúnguamigdlo taima ítmik atantsimik ilag-
-sissokarpát atera pivdlugo, táussuma nvanga ilagsivánga. ⁶ukua-
-le uvavnut ugpertut míngnínuit ilánik aserorsaisokarpát, táuna iluanârnerorkajakaok aserorteriviup ujaragssua kungasianut nívingardlugo ímap ítineressánut kivisikáine. ⁷erkanak silar-
-ssuak aserorsárutit pivdhitit. aserorsárutekángisángilarme, er-
-kanardle inuk aserorsárutinik aggersitsissok. ⁸agssavitdlúnit isigkavitdlúnit aserorsárkajarpatit, kipíkit ígitdlugitdlo: iluanâr-
-nerúsantit tusiagdlutitdlúnit iláinauvdlutitdlúnit inánartumut ise-
-ruvit, igdlugtut agssakarnermit igdlugtutdlúnit isigakarnermit

Mák. 9.33-37.
Lúk. 9.46-48.

Lúk. 17.2.
Mák. 9.42.

Lúk. 17.1.

5.30.
Mák. 9.43-45.

- ingnermutdlo nágssámgitsumik ikumassumut igitaúvdlutit. ^{9j}-
^{5.29.} -ssivitdlünit aserorsárkajarpatit, pèruk igitdlugulo; iluanærerú-
^{Mák. 9.47.} -santit igdlünarmik issekardlutit inñmartumut iseruvit, igdlug-
 -tut issekærnermit kemmalassntdlo kórnatá ingneranút igitaúv-
 -dlutit. ¹⁰mianerssoritse ukua mingnúngút ilát asigúnarku-
 -nasiuk; okáupavsimé: tánkna fúgilisa kilangme atátama kilang-
 -mínussup kíná issigítuñarpát. ¹¹mássa inúp ernera tikiúpok tá-
^{Lúk. 15.4-7.} -martut ánánsavdlugit. ¹²kanok isumavise: inuk nñtrítlingúik
 savantekarime, tánkualo ilát atausek támarpat, ilai arfinek-sisa-
 -manik kuligdlit arfinek-sisamatdlo kákanut kímagdlugit támartok
 ujariartúsángínerpá? ¹³nánigningdlo, ilumut okáupavse: ilámit
 arfinek-sisamanik kulilingnit arfinek-sisamanitdlo támángitsumit
 tipáitsútígínerúsavá. ¹⁴támátaok atátavse kilangmínussup sáne
 perkússutigínekángilak ukua mingnúngút ilát atauserdlünit támar-
 -kuvdlugo. ¹⁵katángúpitdle ajortuliorfiggipatit, ornigdlugo ma-
 -lujungnaersniaruk ivdlitdlo támalo kismítlduse: tusarpatit ka-
^{5 Mör. 19.15.} -tángutit ilatárillsavat. ¹⁶tusarmángigpatitdle atausnígdllünit
^{2 Kor. 13.11.} mardlungnigdlünit ilakardlutit orniguk, stjunerstinggissak kanok-
 ítordlünit nalunaiissut mardlugdlünit pingasutdlünit okausínik
 aulajangersarnekaruvdlugo. ¹⁷táukulo tusarmángigpagit ilagíng-
 -nut okantígúk; ilagítidle tusarmángigpagit Cátínik nalussutut
^{16.19.} ilángauserissututdlo isumakartísavat. ¹⁸ilumut okáupavse: mma-
 -me kilerssugkase nngutdlutik kilangmísaok kilerssorsímásáput,
 mmamilo kilerúsáigkase nngutdlutik kilangmísaok kilerúsáersi-
 -másáput. ¹⁹áma okáupavse: ilase mardluk numane isumakatígí-
 -lerunik suna kanok ilissugssak kíntígínnavdlugo, kíntígíssartik
 písavát atátavnit kilangmínussumit. ²⁰mássa mardlugdlünit pinga-
 -sutdlünit atera tunáralugo katisimassarángata akornánítaraunga.
^{Lúk. 17.3.4.} ²¹tanva Pítrusip ornigdlugo aperá: Nálagak, katángtíga kav-
 -sínik uvavnit ajortuliorartitdlugo isunnákèrfiggissávava? arfinek-
 mardlungnik agdlát? ²²Jísusip akivá: okáupavkit: arfinek-mar-
 -dlungnik pínatit, arfinek-mardlungnik kulilingnik arfinek-mardlo-
 -riagkanik agdlát. ²³tamána pívdlugó kilangmíup nálaganvífiata
 ássigá inuk kíngíussok, táussma kívfane pàrissainik nautsorssue-
 -katígísagai. ²⁴nautsorssuekatígilermagitdlo ilát savssartítanvok
 talantínik kulínik túsíntílingnik akíligagssalik. ²⁵akígíssakángíng-
 -matdle nálagáta táuna akígerkuvá nulialo kítorímilo pígíssailo
 tamaisa, akílerkuvdlune. ²⁶tanva kívfáta táussma muamut pat-
 -dlorfíga okardlune: nálagak, kamajúerdlutit pínga, tamaisa íling-

-nut akilerumârpâka. ²⁷tauva kivfak táuna nálagâta nagdligile-
-ramiuk autdlardtipâ, akiligagssainigdlo isumâkêrfigâ. ²⁸kivfardle
táuna anigame kivfakitime ilât nâpípâ aningaussânguanik untriti-
-lingnik ingminut akiligagssalik; táuna tiguvâ kimíniardlugulo okar-
-dlunilo: uvavnut akiligagssatit akilikit. ²⁹tauva kivfakatâta pat-
-dlordlune kínuvigâ okardlune: kamajuerdlutit pínga, tamaisa
ilngnut akilerumârpâka. ³⁰piumángilarde, autdlardlunilo par-
-naerússivngmut isertipâ akiligagssai akilerserdlugit. ³¹kivfaka-
-taisale tamána takugamiko aliasungâlerput, nálagartigdlo ornig-
-dlugo tamâkunínga taimailissunik tamanik nalunaerfigât. ³²nâla-
-gâta tauva kaerkuvâ okarfígalugulo: tautûna kivfak ajortok, aki-
-ligagssatit ivko tamarssuisa isumâkêrika kínuvigíngama; ³³ivdli-
-taok kivfakatit nâkigísángiliuk, sórdlo uvanga nâkigígívkít? ³⁴nâ-
-lagâtalo kamautdlugo ániartitsissunut písipâ akiligagssai ta-
-maisâ akilerserdlugit. ³⁵taimâtaok atâtama kilangmiussup ilivse
písavase, nungutdluse katângutise ûnativsigut isumâkêrfígissari-
-ngíkuvsigik támartarneriuk.

kapitalit 19.

Jisusip nularit avigsârkúngikai; merdleránguit pívdluarkúngai; inûp ánuvngússânút
písússutit ajornukutaussartut; Jisusip malingnigtaisa usorarsinígssânik.

¹pivordlo okautsit tamâko Jisusip nágamigit, Galilíamit aut- Mák. 10,1.
-dlardlune Jútiap ilânut pivok Jörtanip ungatânút. ²inugpag-
-ssuitdlo malingmâne tássane katsorsarpai.

³tauva farisiarit ornigpât ússerdlugulo aperalugo: ihuarpa Mák. 10.
inûp nulê avikuník suna malingínak patsísígalugo? ⁴akivaile o- 2-12.
-kardlune: atuângilase: pílerkârnerane píngortítsissup píngortíkai
angutdlo arardlo? ⁵okartordlo: tauána pívdlugo inûp angúnílo 1 Mór. 1,27.
arílo kimâsavai nulílo átavígalugo, táukulo mardluk uviniúsáput 1 Mór. 2,24.
atausek. ⁶tamâna pívdlugo mardlúungnaerdlutík uviniúput atau-
-sek. taimâitumík Gútíp katítitai inûp avigsârtísángilai. ⁷okar- 5,31.
-figât: sórme tauva Mórásase agdlagkaník avissutigssaník tunisser- 5 Mór. 24,1.
-kussíva arnak averkuvdlugo? ⁸akivai: ûmatise mángertorssúng-
-mata Mórásap akuerase nulíase averkuvdlugit; pílerkârneranítde 5,32.
táimângílak. ⁹uvangale okáupavse: nulíamíník uverssángítsumík 1 Lúk. 16,15.
avítok avdlamík nulíarune arnaumekarpok, avítamígdlo nulíartok
arnaumekarpok. ¹⁰ajokersugaisa okarfigât: angutíp nulíaminút pat-
-sísígíssagssâ taimâisagpat, nulíardlune iluanârkajánúngílak. ¹¹o-

- karfigaile: okausek tamána sujunersigssauvek tamanut pinane, [sujunersíssúmik] tuninekartunut kisiáne. ¹²mássa angutáussusê-rútokarpok ilainik arnamik timàta iluanit taimaitdlutik erniussu-nik; âma angutáussusêrútokarpok ilainik inuit taimaitúngortitainik; âma angutáussusêrútokarpok ilainik ingmingnik taimaitúngortítunik kilangmiup nàlagauvfia pivdlugo. sujunersigínaussup sujunersilink.
- Mák. 10, ¹³taimane merdler túnguit táussumúnga âpait, agssangminik
¹³⁻¹⁶paterkuvdlugit tugsinterkuvdlugitdlo; ajokersugaisale avorkârait.
 Lúk. 18, ¹⁴Jísusile okarpok: merdler túnguit ilaginarsigik, uvavnut piama-
¹⁶⁻¹⁷-ssúnguit pitsailinagit; kilangmiup nàlagauvfia taimaitut pigingmá-
 -ssuk. ¹⁵agssangminigdlo patigkamigit tássánga autdlarpok.
- Mák. 10, ¹⁶tauvalo inûp ornigpâ okardlune: ajokersuissook ajúngitsook-â,
¹⁷⁻²²sumik ajúngitsuliúsaunga inússut nâgssáungitsook pigilerumavdlugo?
 Lúk. 18, ¹⁷okarfigaile: sôk ajúngitsumik taivinga? avdlamik ajúngitsookângi-
¹⁸⁻²³-lak, Gúte kisime ajúngitsùvok. inúnartumutdle iserumaguvit iná-
 -ssntit maleruakit. ¹⁸tauva aperâ: sût? Jísusile okarpok: uko:
 inuásángilatit; arnaunekásángilatit; tigdlisángilatit; nalunaiásángi-
 -latit sagdluvdhit; ¹⁹atátatdlo anánatdlo atarkíkit; unalo: tugdlit
 iligtut asásavat. ²⁰tauva inúsugtup táussuma okarfigâ: tamáko
 tamaisa malingniarpâka merdler túnivnit; suna sule píngilara?
²¹Jíusup akivâ: inútsit tamarmiorkugugko, autdlardlutit pisit ta-
 -maisa akigíkit pítsunutdlo túniutdlugit, tauva kilangme pekûte-
 -kalerumârputit; tauvalo kaivdlutit malínga. ²²inúsugtuvdle táu-
 -ssuuna okausek tamána tusaramiuk autdlarpok aliasugdhlune pi-
 -sôrssúgame. ²³Jíusivdle ajokersugkane okarfigai: ilumut o-
²⁴⁻²⁷-káupavse: kilangmiup nàlagauvfianut pinek ajornaussakaok písù-
 -mut. ²⁴âma okáupavse: katigagtók merkutip issâgut putorkuti-
 -sassok ajornartokángineruvok písùmit Gútip nàlagauvfianut písa-
 -ssumit. ²⁵ajokersugaisa tamána tusaramíko áuilângârput okar-
 -dlutik: kiname tauva ánagsínauva? ²⁶Jíusivdle issigalugit okar-
 -figai: inungne tamána ajornakaok, Gútimile ajornartokángilak.
- Mák. 10, ²⁷tauva Pítrusip sâpâ okardlune: ata, tamaisa kimagdlugit
²⁸⁻³¹maligpavtigít; susíssutigísavarput? ²⁸Jíusivdle okarfigai; ilumut
 Lúk. 18, okáupavse: ilivse uvavnik malingnigtuse, píngorkigfingme inûp er-
²⁹⁻³⁰-nera igsiavfingmine kilâlingme nálangnarssutsime piáne igsiagpat,
 ilivsísaok igsiásause igsiavfingne kilâlingne arkanek-mardlungne
 Lúk. 22,30. Israílíp naggiuvekatigígsortai arkanek-mardlússut erkartútdlugit.
²⁹inúvdlo igdlunilúnit katángutinilúnit angúnilúnit arnilúnit nulilú-
 -nít kitornanilúnit nunautimilúnit kimagkaluarunigit atera pivdlugo,

untritileriardlugit pisavai inûssutdlo nâgssâungitsok kingornûssa-
-ralugo. ³⁰ kavserssuitdle sujugdliugaluartut kingugdliungúsâput,
kingugdliugaluartutdlo sujugdliungúsâput.

kapitalit 20.

nautsîvingme vînekutilingme sulissunik; Nâlagkap tokunigisse makîngssilo sujuligtû-
-tigigai; Sipitûsîp emere arnâta akimanîngorterkugaluarai; tagpitsut mardluk
Jîsusip tagpîgisîkai.

¹ mâssa kilangniup nâlagauvfata âssigâ inuk igdlume nâla-
-gaisok, uvdlarordlume anissok nautsîvingminut vînekutilingmut
sulissugssarsior dlume. ² sulissugssatdlo akueringmâne aningau-
-ssângumik tuniumaugmatik uvdlok nâvdlogo sulerkuvdlutik,
nautsîvingminut vînekutilingmut autdlartîpai. ³ nalunaerkûtap a-
-kûnerisa pingajuâne anigame avdlat takuvai niuveriartortarfing-
-me napâinartut; ⁴ okarfigailo: ilivsisâok nautsîvingmut vîne-
-kutilingmut autdlaritse; ihuartumik tuniumârpavse. tauva aut-
-dlarput. ⁵ âma anissarpok nalunaerkûtap akûnerisa arfernâne
arfnek-sisamânîlo taimatut iliortardlume. ⁶ nalunaerkûtavdle a-
-kûnerisa arkarnâne anigame avdlat nâpipai napâinartut, okarfi-
-gailo: sôk uvdlok nâvdlogo tâssane napâinarpise? ⁷ akivât: su-
-lissugssarsiarînekânginavta. okarfigai: ilivsisâok nautsîvingmut
vînekutilingmut autdlaritse, ihuartumik piumârpuse. ⁸ unungmat-
-dle nautsîviup vînekutigdlup inuata igdlumine angnek okarfigâ:
sulissut kaerkuvdlugit akilikit, kingugdlernit autdlarllugit sujug-
-dlernut nâvdlugit. ⁹ tauva savssarput nalunaerkûtap akûnerisa
arkarnâne sulissugssarsiarînekartut, nungutdlutigdlo atautsimik a-
-ningaussânguarsîput. ¹⁰ sujugdliudle savssaramik anguernik pi-
-sasoralutik, tâu kûtaok nungutdlutik atautsimik aningaussânguar-
-sîput. ¹¹ piganîkule igdlup nâlagâ okalorujugfigilerpât ekardlutik:
¹² uko kingugdliit nalunaerkûtap akûnerinâ sulissut uvavtinut âssi-
-gitîpatit, nauk uvdllup artornartua kiangueralo atorîgput. ¹³ aki-
-vaile îlât okarfigalugo: umâ, akilernerdlîngilavkit; aningaussâ-
-ngumik akilerumavdlutit okarama akueringilinga? ¹⁴ pissagssat
tigûk autdlardlutitdlo. unale kingugdlek îligtut tuniumavara.
¹⁵ pikalûnit isumavuk piginâungînerpâka? anguerûssivîtdlûnit a-
-jînginana? ¹⁶ taima kingugdliugaluartut sujugdliungúsâput, sujug-
-dliugaluartutdlo kingugdliungordlutik; kaerkusimassut amerdla-
-kingmata, kingkatdle ikigtûngûvdlutik.

- Mák. 10.^{32-34.} 17 tauva Jisuse Jerúsalamut majualerpok, ingerdlatitdlutigdlo
 Lúk. 18.^{31-33.} ajokersugkane táńko arkanek-mardluk asiakatigalugit okarfigai:
 18 ata, Jerúsalamut majualerpugut, tauva inûp ernerá pisitáusavok
 palasiuernerut agdlagkanigdlo ilisimassunut, táukualo tokutagssau-
 -tisavát, 19 Gútimigdlo nalussunut pisisavát mitautigitdlugo ipe-
 -rartortitdlugulo sáningassulingmndlo kikiagtortitdlugo, uvdltndlo
 pingajuáne makikumárpok.
- Mák. 10.^{35-45.} 20 taimane Sipitinsip ernerisa arnáta ornigpá erniue ilagalu-
 -git patdlorfigalugulo smnik kinuviginnavdlugo. 21 aperálo: smnik
 piunavit? akivá: okarna erníka uko mardluk nálaganvfingue ig-
 -siarkuvdlugit ardlát talerpigpit tungáne áipálo sámigpit tungáne.
 22 Jisusivdle sápa okardlune: kínutigissarse naluarve. ermutsip
 iná imigagssara imersinauvisiuk? kuissutigissavnigdlo kuisisinau-
 -vise? akivát: pisanavugut. 23 okarfigaile: ermusigissama imá i-
 -misavarsime kuissutigissavnigdlo kuisikumárdluse, kisiáne taler-
 -pingnalo sámingmalo tungáne igsiangissak uvanga perkússutig-
 -ssaringilára, atátamale taimaerkussai taimáisáput. 24 ilaisa ku-
 -lit tamána tusaramiko nukarít táuko mardluk únitsautigait.
- Lúk. 22.^{25-27.} 25 Jisusivdle kaerkuvai okarfigalugitdlo: ilisimavuse imiakatigit su-
 -julerssortaisa uálagauriarfigissarait, angí ortaisalo nálagkersorairait.
 26 ilivsinile taimáisangilak; kisiáne ilivsiue angisúugormmassup kiv-
 -fartútdlise, 27 ilivsinilo sujugdliujumassok ilaminut kivfáinaugile.
- Mák. 9.^{35.} 28 sórdlune inûp ernerá tikiutingitsok kivfartorfigerkuvdlune, ki-
 -siáne kivfartúsvdlune inússutsilo akigssatut túmúsavdlugo amer-
 -dlasút utertínekautigssáńik.
- Mák. 10.^{46-52.} 29 Jérriggumitdlo aningmata inugpagssuit maligpát. 30 atalo,
 Lúk. 18.^{33-43.} tagpitsut mardluk avkusiuerme igsiassut, táukua Jisuse sanerkú-
 -tok tusaramiko torldlavdlutik okarput: Nálagak Dávíp ernerá,
 nákigitigit. 31 inuitdle avorkárait nipangerkuvdlugit; táukule ang-
 -nermik torldlavdlutik: Nálagak Dávíp ernerá, uákigitigit.
 32 tanva Jisuse unigpok kaerkuvdlugitdlo okardlune: kanok ilior-
 -figerkuvise uvavnut? 33 akivát: Nálagak, issivut uisitaorkuvavut.
 34 Jisusip tauva nagdligilerpai, issaisigutdlo agtorpai: ernúardlo
 tagpigsilerput maligdlugulo.

titdlutigdlo
okarfigai:
isitáusavok
kutagssau-
dldugo ipe-
uvdlutdlo

ne ilagalu-
dlo: sumik
fingue ig-
tungâne.
ermutsip
uisisínau-
na imâ i-
ue taler-
rkússutig-
ilaisa ku-
tsautigait.
atigit su-
sortarait.
ssup kiv-
áinaugile.
me, ki-
go auer-

30 atalo,
sauerkú-
ermera,
ule aug-
kigitigut.
ok ilior-
kuvavut.
núardlo

kapitalit 21

Jisuse Jerúsalamut iseriartortok; nálagfingme nuisitsissut anisíkai; figekússuak in-
-rititanik navsârfigingisane tokutíkâ; pigináussusekarfanik palasiunerit aperigât;
nautsivingmut vînekutilingmut sulioriartorkussaussunik mardlungnik ássersût;
vînekutilerissunik sorkusaitorssuarnik ássersût.

¹Jerúsaldlo patdlileramiko, Bitfâgilo tikilerdlugo úliap kâ-
-kânut pigamik, ajokersugkat mardluk Jisusip autdlatipai okar-
-figalugit: ²autdlatitse igdlorpángualingmut sujuniivísúntumut; tau-
-va ernúak siutitók nâpisavarse pitugsimassok, norrâlo sanianitok;
pitússaerdlugit uvavmut písísigik. ³kanordlo okarfiginekaraluaruvse
okarunârpuse: Nálagkap atúsavai; tauva ernúak autdlatikumâr-
-pai. ⁴tamákule tanarmik taimailput erkôrkuvdlugo provfítikut
okauserissak, okarmat: ⁵Sünip pania okarfigisiuk: ata, kúngivit
orugpâtít kanilârdlune siutitáp kâne kimugserdlune, nerssutip
naugmagartap norrâta kâne. ⁶ajokersugkatdlo autdlatiput tai-
-mailiordlutik, sórdlo Jisusip inákâtik; ⁷siutitórdlo norrâlo aggiú-
-pait, ánorâmingnidlo kagdlermássuk kânut ingipok. ⁸inútdlo
ilarpagssuisa ánorâssatik avkutigssânut isuvterpait, ilaitdlo orpit
avalekutainik kivluiput avkutigssânut siaruarterdlugit. ⁹inug-
-pagssuitdle sujulersortut malinguigtutdlo tordluláput okardlutik:
úsiánâ Dâvip ermera, pivdluardle Nálagkap arka pigalugo tikiútok;
úsiánâ kutsinguerme. ¹⁰Jerúsalamutdlo isilermat, tássanimiut
tamarmik pikigtorssuángorput okardlutik: kinauna? ¹¹inútdle
okarput: tássa Jisuse, provfite táuna Násarámit Galilámütumit
pissok. ¹²tauva Jisuse Gütíp nálagfiutâunt iserpok, nálagfingmilo
nuisitsissut pisiniartutdlo tamaisa auisipai. aningaussanigdlo taor-
-sissut ilissivê tuinguaugdlo nuisitsissut igsiavfé úpitipai; ¹³okar-
-figaúlo: agdlagsimavok: igdluga tugiartarfingmik tainekásavok;
ilivisile újajivfingortiparse. ¹⁴tagpítsutdlo tusiagtutdlo nálagfing-
-mut oruúgmâne ajoruuguaersipai. ¹⁵palasiuneritdle agdlagkauig-
-dlo ilisimassut tupinguartulhai takugamikik. merdlerutdlo nálag-
-fingme tordlulangmata okardlutik: úsiánâ Dâvip ermera, nuitsau-
-tigait okarfigalugulo: ¹⁶uko kauok okartut tusarpigit? Jisusivdlo
akivai: âp; imáitut atuángisámarpisigik: merdlerutúnguit milugtut-
-dlo karuinit nersútigssak piarêrsarpit? ¹⁷tauva kimagpai, ig-
-dlorpagssualingmitdlo aivdlune Bitâniambut úniartorpok.

¹⁸kaungmatdle kingumut igdlorpagssualingmut ingerdlatitdlu-
-ue kâlerpok. ¹⁹figekússuardlo avkusernup sanianitok takugamiuk

Mák. 11,

1-10.

Lúk. 19,

29-39.

Juán. 12,

12-15.

Sagg. 9.9.

Is. 62.11.

tugs. 118.26.

Mák. 11,

15-17.

Lúk. 19.45

il. il.

Juán. 2,

13-17.

Is. 56.7.

Jer. 7.11.

tugs. 8.3.

Mák. 11,

12-14 & 19-24.

ornígpá, avdlamígdlo navssárfíngínamiuk píltuník kisiáne okar-
-figá: kíngorna ínerítítakásavígdluínásautít. fígekússuardlo tássá-
-ngáinak tokuvok. ²⁰ajokersugaisalo takugamíko tupíigusupet o-
-kardlutígdlo: kanok ílívdhúne fígekússuak tássángáinak tokoká?
²¹Jísusívdle akívai okardhúne: ílumut okáupavse: ugperssuseka-
-ruvse nakímanasílo, tauva tamánáináungítsoK námagsíumárpase
fígekússuak taimáílísítldlugo; kákánutdle úmúnga okaruvse: kangá-
-tarít, ímamutdlo nákarít, tauva taimáílíumárpok. ²²tamáísalo
tugsíautívísígut kínutígíssase písavase ugperuvse.

Mák. 11,

^{27-33.}

Lúk. 20,1-8.

²³nálagfíngmutdlo ísermat, ajokersuístíldlugo palasíunerít ínuit-
-dlo utorkaunertaisa ornígpát okardlutík: kanok ítumík pígnáú-
-ssusekardlutít taimáílíorípít? kíalo tamatumínga pígnáússusekar-
-típátít? ²⁴Jísusívdle akívai okardhúne: uvangátaok aperísavavse
atautsímík; tamatumínga okarfigíguvsínga uvangátaok okarfigíumár-
-pavse kanok ítumík pígnáússusekardlunga taimáílíortunga. ²⁵Juá-
-nase kuíssissarame sumít taimáíssutekarpa, kílangmítldlúnt ínung-
-nítldlúnt? tauva erkarsalerput okardlutík: kílangmít písimane-
-raruvtígo okásavok: sórne tauva ugperíngílísíuik? ²⁶ínungnítldlo
písímaneraruvtígo ínuit ersínásáput, tamarník Juánase pruvfítíu-
-soringmássuk. ²⁷Jísusílo akívát okardlutík: nalúvarput. tauva
okarfigái: taimáítuník uvangátaok okarfigísángílavse kanok ítumík
pígnáússusekardlunga taimáílíortunga. ²⁸kanordle ísunakarpí-
-se? ínuk mardlungník ernekartok, táukualo ardlát ornígdllugo
okarfigígá: ernek-á, uvdlhúne nauítsívívnut vínekutílingmut sulíoríar-
-torít. ²⁹akívále okardhúne: písangílanga. kíngornuale perkígísi-
-mílerame autdlarpok. ³⁰áípálo ornígdllugo táínatut okarfigái: tán-
-ssumalo akívá okardhúne: písaunga, nálagak; autdlaraníle. ³¹tán-
-kua ardláta kía ángíme perkússá malígpá? akívát: sújugdlíup.
Jísusíp okarfigái: ílumut okáupavse: ílángauseríssut úverssartutdlo
Gútíp nálagauvfíannut íngíásavase. ³²Juánasíp íluarnermut avku-
-taussumík píngmase ugperíngílarase, ílángauseríssutdle úverssar-
-tutdlo ugperát: ílívsílo taimáílíssut takungaluardhúgít kíngornatígut
perkígísimíngílavse ugperílernagulo. ³³ássersút avdla tusarníar-
-síuk: ínuk ígdhúne nálagaussok vínekutílingssamík nauítsívílorítít-
-síssok ungalulerdhúgulo tunguáívfíngíssardlo tássane agssagdlugo
³⁴kakívíflíordhúnilo, nauissorígísaíssumutdlo átartortíkamíuk nuuamut
avdlamut autdlarpok. ³⁴tauva ínerítítakarfa kanígdlíngmat, kí-
-fane autdlartípái nauissorígísaíssumut, ínerítítái tíngújartokuvdlúgít.
³⁵nauissorígísaíssutdle tíguvát kívfái, íláit unatardhúgít íláitdlo to-

Mák. 12,

^{1-12.}

Lúk. 20,

^{9-19.}

Is. 5,1-2.

ka
-k
sn
-fi
-n
-le
-n
-d
-s
-n
av
42
ígd
-la
-d
-ar
44
sek
-sa
ers

ássú

-dl
-tít
-ss
4 an
-gí
-ka
-su
orn
-dl
kat
-fa
ner
tául
náp

-kutdlugit ilaidlo ujarkanik mitdlórdlugit. ³⁶ãma kivfat avdlat sujugdlernit amerdlanerussut autdlartingmagit táukútaok taimailiorfigait. ³⁷kingornale erne táukunúnga autdlartípá okardlune: erna igtôrisavát. ³⁸naussorigsaissutdle erna takugamíko okalokatigilerput: tássa kingornússissugssak; kâ, tokokisigo kingornússagssaralue uvavtínut pisitdlugit. ³⁹tiguvâtdlo, nautsívingmitdlo anisitdlugo tokúpát. ⁴⁰tauvale nautsívíup inua tikíkune naussorigsaissut táuko kanok písavai? ⁴¹akivát: perdlungmik nungutitdlásavai perdlulíortut táuko, nautsívínílo naussorigsaissunut avdlanut átartortísavá inerítítáinik inervífatígut túníússissartunut. ⁴²Jísusíp okarfigai: agdlagkane imáítut atuángísáinarpísígit: ujarak ígdulíortut sugssaríngísát tekérkugssángordlune ujaraulerpok. Nálágkamít taimáilíovok tupíngnakalunílo íssívítúnut. ⁴³tamána pívdlugó okáupavse: Gátíp nálágauvfía ílívínít pírnékásavok, inuíaugnútdlo avdlanut túníúnekásavok inerítítáinik námágtítsíssunut. ⁴⁴ujarkavdlo táussíma ordlúvígíssíne arkunartísavá, nákarfígíssanílo sekumítdlúnásavá. ⁴⁵palásímerítíldlo farísarítíldlo ássersútái tússarímíkík malugát okautígígátík. ⁴⁶tígúníaraluarámíkúle ínúit érsígáit, prúvítíusóríngmássúk.

tugs. 118,
22. 23.

kapítalít 22.

ássúmík katítorsíumík; aníngáussamík akílerárutígíssamík; tokússut makívígíssáne núlíaríngnek atúsángítsox; ínatsísít ángnersáiník; Krístuse kía érneíngá.

¹Jísusívdlo sápai, áma okalúgíglílerdlugít ássersútíník, okardlune: ²kílangmíp nálágauvfía sórdlo ínúp kíngíússup érne katítúgíssak nérđlágíssíorá. ³kívfánílo autdlartípái núlíarígíssugíssanút neriartorkússat kaerkujartorkúvdlugít; ággerumángítđlatdle. ⁴ãma kivfat avdlat autdlartípái okardlune: neriartorkússat okarfígíssígit: ata, nérđlíutígíssáka píarérpáka, úgíutíká nerssutautíkalo puatdlarsagkat pílarérput, tanarmík píarérput; núlíarígíssugíssanút neriartorítse. ⁵sokutígíngílátíldle, íláiálo núnaútítíkórnígpáit, íláiálo sulíagíssatík. ⁶íláiále kívfái tígúvái asígíssorđlugítíldlo tokutdlugítíldlo. ⁷kíngívđle tússarímígít kamalerpok, katerssanílo autdlartípái ínúartut táuko nungutítđlugít, ígdlokarfíatíldlo íkívkartípá. ⁸kívfáne tauva okarfigai: núlíarígíssugíssanút nérđlágíssíat píaréráluarput, neriartorkússatdle kíngarkúnakaut táukunúnga. ⁹támáítumík autdlarítse avkúsernít píarđlangavtúnut, uápításílo tamáisa núlíarígíssugíssanút neriartorkússígit. ¹⁰tauva kívk-

Lúk. 14,
16-24.

-fat táukua avkusinernut autdlardlutik nâpitatik tamaisa kater-
 -ssorpait, ajortutdlo ajungitsutdlo, nularigsugssatdlo nerdlviat ta-
 -marne neriartortunik inokalerpok. ¹¹tauva kúnge iserpok ne-
 -riartorsimassut takujartordlugit, tássanilo inuk taknganinuk ássút
 katitorsiut atisimángkâ, ¹²okarfigà: ùmâ, kanok ilivdlutit tamaunga
 iserpit ássút katitorsiut atisimanago? táunale niydlngilak. ¹³kú-
 -ngip tauva kivfat okarfigai: niuilo talilo kilerssordlugit pèrsiuk
 silatànut ajagtordlugo târuerssuarmut, tássane kiavdlutigdlo kor-
 20.16. -sarkortásaput. ¹⁴k... assut amerdlakingmata, kinigkatdle
 ikigtúngüvdlutik.

Mák. 12, ¹⁵tauva farisariit anvdlutik isumaliokatigilerput, kanok iliv-
^{13-17.}
 Lúk. 20, -dlutik okautsinik napitniásagigtik. ¹⁶ajokersugkatigdlo táussu-
^{20-26.} -núuga autdlartipait Herûtasip inugtainut ilagititdlugit, okarkuv-
 -dlugit: ajokersuissook, ilisimavavgitig ihmórtutit Gütivdlo avkuti-
 -gerkussa ilumórdlutit ajokersútigigit nálangniagakarnatitdlo inung-
 -mik, inüp táunáussusia sokutigingínagko. ¹⁷taimáitumik okarfi-
 -gítigut; kanok isumakarpit: kaisare akilerárutunik tuivdlugo i-
 -luarpalūnit iluángilalūnit? ¹⁸ajorssusiatdle Jisusip ilisimagamiuk
 okarpok: ilumórtússârniartuse nkorsè, sòk ússerpisinga? ¹⁹ani-
 -ugaussak akilerárutigssak takulara. tauva aningaussánguamik
 àtsivigât. ²⁰aperailo: kiauna ássinga, kialo titarkussai uko? ²¹a-
 -kivât: kaisarip. tauva okarfigai: taimáitumik kaisare tuivsiuk
 kaisarip pigssânik. Gütulo Gütip pigssânik. ²²tamâna tusaramiko
 tupigusugput kimagdługulo antdlardlutigdlo.

Mák. 12, ²³uvdllok táuna satusariit ornigpât, makivfigssakáugitsunik
^{15-27.}
 Lúk. 20, okartartut, aperssorpâtdlo okardlutik: ²⁴ajokersuissook. Mòrsase
^{27,39.}
 5 Mòr. 25.5. ina okarpok: angut kitoruakarane tokugpat, táussma nulia katá-
 -ngutâta katisavâ katángúne kinguârdlugo katángúminut kinguâg-
 -ssiúsavdluue. ²⁵tássa uvavtine nukarít arfinek-mardlússut. su-
 -jugdlersât uuliarane tokuvok, kinguâgssingúnuilo uulè katángú-
 -minut kiugornutipâ. ²⁶taimâtaok áipâ pivok pingajuatdlo ilailo
 arfinek-áipânut agdlât. ²⁷táukuale tamarnik kiugornatigut amar-
 -taok tokuvok. ²⁸tauva makivfigssak nagdliugpat táukua arfinek-
 -mardluk ardlâta kia nularisavâ? mássa tamarnuk pigigaluarât.
²⁹Jisusivdle akivai okardluue: támaugârpuse agdlagkat ualngavsi-
 -gik Gütivdlo pissamera naluvdlugo. ³⁰mássa makivfigssak nag-
 -dliugpat nuliásanatigdlo uvinisángitollat, Gütivdle ingilísut kilau-
 -mítutut isáput. ³¹atunáugilasile tokussut makivfigssânik Gütip
 2 Mòr. 3.6. kanok okarfigigâse okarame: ³²Aaperâp Gütigânga, lisâvdlo Gütii-

-ganga, Jáknvdo Gútiganga? Gúte tokussut Gútigingilát, inússut-
-dle Gútigát. ³³ inuitlo tamána tusaramíko ajokersútai ánilá-
-rutigait.

³⁴ farísarítde tusaramíko satúsarít okausigssaerutikai, ataut-
-simut katilerput. ³⁵ ilátalo matsisinik ilisimassup ússerdlugo a-
-perá okardlune; ³⁶ ajokersuissok, suna inássut angneruva inatsi-
-sine? ³⁷ Jísusivdle sápa: Nálagak Gútit asásavat úmatigkut ilú-
-ngardlutit tarnigkutllo ilúngardlutit isumagkutllo ilúngardlutit.
³⁸ tássa inássut sujgdllek angnerussordlo. ³⁹ ápátalo taimaekati-
-gá: tugdlit iligtut asásavat. ⁴⁰ inássutit tamáko mardluk inatsi-
-sit tamarník nárkavigait pruvfítidlo agdlagaisa.

Mák. 12,

28-31.

Lúk. 10,

25-27.

5 Mór. 6.5.

3 Mór. 19,18.

Mák. 12,

35-37.

Lúk. 20,

41-44.

tugs. 110,1.

⁴¹ farísarítde katisimangmata Jísusip aperssorpai okardlune:
⁴² kanok isumakarpise Kristusimik? kia emerá? akivát: Dávip.
⁴³ okarfigai: kanorme tauva Dávip auernikut nálagakimik taivá
okarame: ⁴⁴ Nálagak nálagakvnut okartok: talerpingma tungánut
ingikatdlait, kíngarssortitit isigkangnut tungmagagssángortikatdlá-
-sagavkit. ⁴⁵ Dávip taima nálagakimik taigamink kanorme tauva
emerá? ⁴⁶ tamarnígdlle akinek ajordluinarpát, sapísersokángitdlat-
-dlúnit kíngorna aperssorkísavdlugo.

kapítalít 23.

Jísuse farísarínik agssuardlersok Jerúsáldlo ilungersútigalugo.

¹ tauva Jísusip inuitlo ajokersugkanilo okalugfigilerpai okar-
-dlune: ² Mórsasip igsiavfane agdlagkamik ilisimassut farísarítldo
igsiasaraut. ³ taimáitumik ilivsinut malernarkussait tamaisa ma-
-leruarsigik taimailiordluse, suliaitde malisángilase. mássa oka-
-raluardlutik taimailiortaríngitdlat. ⁴ erssugagssamik okúuaitsumik
erssugnek artorartumik kilerssuissaraut inuitlo tvínut ilivdlu-
-git, nangminerdle agssangmigdlnút nógkumassaríngilait. ⁵ su-
-úatigdlle tamaisa suliarissarait inungnut issigerkuvdlutik, kú-
-knavèrsautigimíagkatik siligtíngortítarait ánorássamígdllo kilú-
-ngantait angisúngortítldugit. ⁶ nerekatigígsune sagdlínjumatdlá-
-raut. nálagiartarfingnilo igsiavfít sagdlít ingivfigimassarait.
⁷ íharitdlárát niuveriartortarfingme inúvdlmarkmekarángamik, i-
-nuitldo ajokersnismmik taissarángatik. ⁸ ilivsile ajokersnismmik
taerkúsángilase, atansek tasíssersortigígvavsiuk, Kristuse: iliv-
-sile tamavse katángutigígvavse. ⁹ numaniussordlo atátavsmik
tásíngilarse, atansek atátavsigavsiuk, kilangmítok. ¹⁰ tasíssersui-

Mák. 12,38.

Lúk. 20,45.

Lúk. 11,46.

Mák. 12,38

il. il.

Lúk. 11,43.

20,46.

20,36. -ssunigdlo taerkúsangilase, atausek tasíssersortigigavsiuk, Kristuse. ¹¹kisiáne anguertarse kivfarisavarse. ¹²nássa akítsiniartok nika-narsísavok, nikanartítordlo akítsísavok.

Lúk. 11,62.

¹³erkanak ilivse agdlagkanik ilisimassuse farisáritdlo, ilumórtússármíartuse, kilangmíup nálagaufvía parnaersaravsiuk inungnut; mássa ilivse isísangilase, isernmassutdlo iserkúngilase. ¹⁴erkanak ilivse agdlagkanik ilisimassuse farisáritdlo, ilumórtússármíartuse, uvigdlarnerít igdlue mungútaravsigík tugsíamersordlusilo illumúngit-sumík; táimáituník erkartússúmík anguerník pinekásause. ¹⁵erkanak ilivse agdlagkanik ilisimassuse farisáritdlo, ilumórtússármíartuse, mmákutdlo imákutdlo angalassaravse atautsimík ilasia-karumavdluse, ilagileruvsingdlo kernualassut kórnanut pissugssá-ngortítararse mardloriagkanik ilivsiut sualungnerussúngordlugo.

¹⁶erkanak ilivse tasiussut tagpítsut, okartaravse: nálagfík narkígsi-galugo ugpernarsaisok kanok píngilak, kisiáne nálagfiup kúltia narkígsígalugo ugpernarsaisok umíngisagssakarpok. ¹⁷tautúko síamítsut tagpítsut, suma angueruva, kúltílmúit nálagfíglúimúit kúltí-mík ivdlermartítsissok? ¹⁸áma [okartaravse]: tunissivík narkígsí-galugo ugpernarsaisok kanok píngilak, kisiáne tunissut kánítok narkígsígalugo ugpernarsaisok umíngisagssakarpok. ¹⁹tautúko síamítsut tagpítsut, suma angueruva, tunissutdlúimúit tunissivíglúimúit tuníssúmík ivdlermartítsissok? ²⁰táimáituník tunissivík narkígsi-galugo ugpernarsaisok ugpernarsaisaraok táumalo kánítutdlo ta-maísa narkígsígalugít. ²¹nálagfígdlo narkígsígalugo ugpernarsaisok ugpernarsaisaraok táumalo tássanilo ínekartok narkígsígalugít. ²²kilagdlo narkígsígalugo ugpernarsaisok ugpernarsaisaraok Gú-típ ígsiavfía kilálík narkígsígalugo kánilo ígsiassok táputdlogo.

Lúk. 11,42.

²³erkanak ilivse agdlagkanik ilisimassuse farisáritdlo, ilumórtússármíartuse, nautsiat akugssat kasílituarkatdlo kumaussatdlo kulingník túmíussissaravse matsisít píssariakarnerussortait isu-mákérdlugít, nko: erkartússisígssak isunagssuinerdlo ugpernerdlo. táimáko námagsivdlugít ivkulo isumákérnagít píssariakararpok. ²⁴tautúko tasiussut tagpítsut, ípernat kinerissaravsigík katigagtútdlo íssardlugít. ²⁵erkanak ilivse agdlagkanik ilisimassuse farisáritdlo, ilumórtússármíartuse, ermútsitdlo púgútatdlo kúisígut salígtaravsi-gík, ilumíktudle tígdligkanik píumatúvatdlárnernígdlo ímalígssú-put. ²⁶úmá farisáre tagpítsutit, ermúserdlo púgutardlo ilúisígut

Lúk. 11,39.

Lúk. 11,44. salerkáratdlákit, kámíkútaok ípèruterkuvdlugít. ²⁷erkanak ilivse agdlagkanik ilisimassuse farisáritdlo, ilumórtússármíartuse, ílerfít

varrartigkat ássigavsigik, táuko kámikut pínersússáraluarput, ímmikutdle tokussut saornínik míngungnartunígldo nalíngíarnínik ímalígssúput. ²⁸táimátaok ílívse kávsígut íluartússáraluarpuse í-
-mít tákuáne, ílívsígutdle ílmórtússárníarnernínik íluaitíulíorníer-
-nígldo ímalígssúvuse. ²⁹erkanak ílívse agdlagkanínik ílísimassuse
fárisíarítldo, ílmórtússárníartuse, pruvfítit ílerfe sanassaravsigik
íluartutldo erkánekantait pínersardlugít okardlusílo: ³⁰sujuaíssavut
ínókatígígaluarvutígik pruvfítit aínut píssókatígíngerkajakávut.
³¹táimáitdluse íngmívísnínik nalunaerpuse pruvfítínínik tokutsíssut
kítornarígáse. ³²táuvátaok sujuaíssavísnínut úgtútígíssak ílívkáru-
-márpase. ³³tautúko pulateríáríssuíit, pulateríáríssuíit píarait, ká-
-nok ílívdluse kernualassut kórnánut písitáunígíssak íngalásavísiuk? ^{Lúk. 11,}
^{47. 48.}
³⁴tamána pívdlugó ata, ílívsínut autdlartísvíngá pruvfítínínik ílísi-
-matúnígldo agdlagkanígldo ílísimassunínik; tánkua ílait tokúkunár-
-pase sáunígíssalínígmutldo kíkíagtordlugít, ílaitldo íperartorunár-
-pase nálagíartarfívsíne malerssordlugítldo nunakarfíngmít nuna-
-karfíngmít avdlanút; ³⁵ílívsínut perkuvdlugít íluartut aue nuna-
-mut kuíssat tamáisa, Áapílíp íluartup aúanít Saggariavldo aúanut
Baraggiap ernerata, táuna tokúparse nálagfíuvldo tuníssívíuvldo
akornáne. ³⁶íluímut okáupavse: tamáko tamarnínik erkardleríng-
-mut ukmíngá nagdlíúsáput.

³⁷Jerúsálat, Jerúsálat-á, pruvfítínínik tokutsíssutit újarkanígdlo ^{Lúk. 13,}
mítdlórdlugít ílíngnut autdlartítat, kavísníngme tauva kítornatít ^{34. 35.}
katerssorunagaluaríka, táimatut sórdlo tíngníautíp píarkane ka-
-terssortarai sulíngme atánnut, píumángítsusíle. ³⁸ata, ígdloríse
ílívsínut kímagáusavok ínuerútók. ³⁹okáupavsíme: matuma kí-
-ngornagut takúsíngílavíngá íma okartínase: pívdluardle Nálag-
-kap arka pígalugo tíkíútok.

kapítalít 24.

Jerúsálap píunórúnígíssánik sílavldo naggatígíssánik ínnívdlo ernerata tíkíúnígíssánik
Nálagak sujulígítníssok.

¹Jísusílo anívdíune nálagfíngmít autdlalermat, ajókíersugáisa ^{Mák. 13,1-9.}
ornígípát nálagfíup ígdloríssualíússusíarnínik tíkuartútdlugó. ²Jísu-
-sívdle okarfígí: tamáko tamáisa íssígáse ílá? íluímut okáupavse:
újarkat kalerígísvíerutdlugít ínguvternekásáput. ³úlíavldo kákáne
ígísiangmat, ajókíersugáisa oruígpát avdlanínik nájortekángísitdlugo
okardlutík: okarfígítígut: kakugo tamáko táimáílísápat, smálo ná-

^{Lúk. 21,5-12.}

-lunaerkutásava tikiuvfigssangnik silavdlo matuma naggatigssá-
 -nik? ⁴Jísusívdlo akivai okardlme: misigssoritse kimut támar-
 -terkúnase. ⁵amerdlasút tikiikumármata atera atordlngo okar-
 -dlutik: Kristusinvunga; amerdlasúmigdlo támartitsiumárpnt. ⁶sor-
 -ssugtunik tusarumárpuse sorssunguernigdlo kalerritdluse; mia-
 -nerssoritse, ámilákinase, tamáko tamarnik támailisangmata, nag-
 -gatigssardle tássáungikatdlarpok. ⁷mássa inniáit pikigtitsiumár-
 -pnt inuiakatiminguut, nálagaufvigdlo nálagaufekatiminut; káng-
 -nerdlo tokorarnerdlo nagdliútarnmárpnt umalo sajngtardlme ta-
 -matigut tamaama. ⁸tamákule tamaisa erkanármartup áitsát aut-
 -dlarkautigai. ⁹tauva nágdliungnartumut písikumárpase tokúku-
 -márdlusilo, inuiakatigídlo tamarnik úmigssúsavase atera piv-
 -dlugo. ¹⁰tauvale amerdlasút mamiasúsáput písitakátautdlutigdlo
 úmigssokatigígdlutigdlo. ¹¹pruvftiorkusersutdlo amerdlasút sar-
 -kúmerumárpnt amerdlasút támartitdlugit. ¹²ilnaitsuliorneritdlo
 amerdliumármata, asangninguek amerdlasúne nigdlertíngormmárpok.
¹³naggatigssamutdle aulajangersok ánaðkumárpok. ¹⁴Ívanglíhilo
 tamána nálagaufvingnik okalússíssutigínekásavok innit najugáne
 tamarssuarne inuiakatigít tamarnik nahjungnaerutigssánik; tau-
 -valo naggatigssak nagdliúsavok. ¹⁵táimáitumik manjungnartok
 nungutitsissok pruvftíknit Dánialíknit okautigíssak inime ívdler-
 -nartume ítok takuleruvsiuk, (tamáknúnga atmaíssup erkarsauti-
 -gíniardligít): ¹⁶tauva Jítiamítut kákanut kímálit, ¹⁷ígdhvdlo ká-
 -nítok arkángíkile ígdhúmit sunik aígdlernavdlme, ¹⁸nunanti-
 -mínítordlo ntíngíkile ánorássane áimnavdlugít. ¹⁹erkanardle nár-
 -tussut milugítissutdlo, uvdlut táuko nagdliungpata. ²⁰tugsjarít-
 -sile kímávfígssarse ukimutdlúnit sapámutdlúnit erkúterkmago.
²¹táimáníknit nágdliungnartokangásangmat silarssuakalerkárneranit
 mávalo tikitdlugo nalekángísáunartumik kíngormalúmit nalekásá-
 -ngítsumik. ²²uvdlutdlo táuko íkígdliúsínekángígipata ímngmik a-
 -tautsimígdllúnit ánagtókángerakajakaok: kíngkatdle pívdlugít uv-
 -dlut táuko íkígdliúsínekásáput. ²³tauva ímalúnit okarfigígipase:
 ata, Kristuse mánípok: ímalúnit: uvanípok; tauva ugperísángi-
 -lase. ²⁴mássa Kristusíorkusersut pruvftiorkusersutdlo sarkú-
 -merumárpnt, angísúmigdlo nalmaerkutiliordlutik tupíngnartulio-
 -rumárpnt: kíngkat agllát támartisagaíuarait ajormángípat. ²⁵ata,
 sujornatigut tamáknúnga okarfigíerêrpavse. ²⁶táimáitumik ínalú-
 -nit okarfigígipase: ata, píulassuitsumípok; tauva anísángilase:
 ímalúnit: ata, ímnguanípok; ugperísángilase tauva. ²⁷sórdlme

10,22.
 Mák. 13,13.
 Lúk. 21,19.

10,22.
 Mák. 13,10.

Mák. 13,
 14-23.
 Lúk. 21,

20-24.
 Dán. 9,27.
 Lúk. 17,31.

Lúk. 17,
 22-24.

inguátldlangnek pavánga pissartok samungalo inguátldlagtardlune, taimátaok inúp ernerata tikiuvfígssá íkmárpok. ²⁸mássa kigdlu-
-lingmut nagtoragdlit katerssoraraut.

Lúk. 17,37.

²⁹uvdlutdle táukua nágdlíungnartut kingunínguatigut sekínek
társísavok káumatdlo kaumajungnaerdlune, uvdloríssatdlo kilang-
-mit nákarumárput kílauvdlo píssamere aulajumárdlutik. ³⁰tau-
-valo inúp ernerata nalunaerkutá takugssáusavok kilangme; tau-
-valo nuame nagguvekatigít tamarník kernualajumárput, issigiú-
-márpátdlo inúp ernerata kilaup nuaisigut aggersok píssarsstúvdlune
nálanguartóissúvdlunilo. ³¹ingilínulo autdlartísavai nípitórssuarník

Mák. 13,

24-31.

Lúk. 21,

25-33.

80FK. 1,7.

kardlortausíssartut, táukualo katerssoromárpait kíngai anordler-
-sarfignít táukunánga sisamanít, kilaup isuanít isuatalo áipánít.
³²figekússuak ássersúmik ílíniarfígisiuk: avalekutai ívsekalerdlutík
pílutakalerángata aussak kanígdllissok ílisimassarpase. ³³taimá-
-taok tamáko tamaisa takuleruvsigik kanígdllissok ílisimásavarse.

³⁴ílumut okáupavse: erkardlerít uko nungúsángítldlat tamáko ta-
-maisa námagsísínagít. ³⁵kílagdlo munalo nungúsáput, okautsí-
-kale nungúsángítldlat. ³⁶ívdlugssamígdle táussunnínga uvdluvdlí-
-mít kanok ílíngíssánik ílisimassokángílak, íngílitdlúnít kílangmítut
ílisimángílat; atátama kísimé nahíngíla. ³⁷sórdlule Núa inútít-
-dlugo ítok, taimátaok íkmárpok inúp ernerata tikiuvfígssáne.

Mák. 13,32.

Lúk. 17,

26, 27.

³⁸sórdlune uvdlune táukunane ulerssúp sujornagut íliortut nerív-
-dlutígdlo ímerdlutígdlo núliardlutígdlo nvínígdlutígdlo uvdlok táuna
tikítldlugo Núap umíarssuarnmut íserfa, ³⁹ínísígnatígdlo, kísiáne
ílerssuak nágdlíungmat tamaisa píardlugít: taimátaok íkmárpok
inúp ernerata tikiuvfígssáne. ⁴⁰taimaníkut angutít márdluk naut-
-sívingmekatígísáput; ardlát ílasiarínékásavok, áipále kímagáu-
-savok. ⁴¹arnat márdluk aserortérvíngme aserortérekatígísáput;

Lúk. 17,35.

ardlát ílasiarínékásavok, áipále kímagáusavok. ⁴²taimáitumík er-
-kunnagítse, nálágkavse tikiuvfígssá nalugavsiuk. ⁴³ímáitordle íli-
-símásavarse: tígdligtup únuakut tígdligkíartorfígssá ígd lup nála-
-gáta nalúngíkuniuk pígaríakajakaok ígdllumíník angmarteríssokar-
-naversa. ⁴⁴lugo. ⁴⁴taimáitumík ílívísísaok pígnāngorítse, inúp er-
-nera tikiúsangmat ílímáingísavsigut. ⁴⁵kínáme tauva ílumór-
-dlunilo sílakardlunilo kívfauva nálágáta kívfannút párssísú-
-ngortítá pígsainík tuníssarkuvdlugít nerívífgssát nágdlíutarángat?

Lúk. 12,

39, 40.

⁴⁶pívdluarpok kívfak taimáíliortok nálágkame tikígpáne. ⁴⁷ílumut
okáupavse: pígíssáminút tamanút párssísúngortísavá. ⁴⁸ívnale
kívfak ajortok úmánígut okarpat: nálágara mulugatdlarpok; ⁴⁹kív-

Lúk. 12,

42-46.

-fakatinilo matalerpagit nerivdlunilo inerdlunilo inerajugtut ila-
-galugit: ⁵⁰tauva kivfap táussuma nálagá tikiúsavok nvdlorne
táussuma ilinasugfigingisáne nahuaerkútavdlo akúneraue táussuma
ualussáne, ⁵¹avgúsaválo pigssakartitdlugulo ilumórtússarniartunut
ilagititdlugo; tássane kiavdlutigdlo korsarkortásáput.

kapitalit 25.

nivarsianik sinniasinik sianitsunigdlo ússersút; talantinik kivfanut párititanik ússersút;
erkartútvígissamik.

¹taimánkut kilangmiup nálaganvía taimáikumárpok sórdlo
nivarsiat kulit, táuko kutdlilissardlutik uvigssak páriartordlugo
ánivigigát. ²táukuale ilait tatdlimat sianisút, tatdlimatdlo sia-
-nitsut. ³sianitsut kutdlilissaraluardlutik igínerusissángitdlat.
⁴sianisútdle kutdlilissaramik págútamingnilo igínerusissarpút. ⁵u-
-vigssardle muhngmat tamarnik uernalerput sinilerdlutigdlo.
⁶únuardle kiterarmat suaorpalulerput: ata, uvigssak aggerpok, pá-
-riartordlugo ánivigisiuk. ⁷tauva nivarsiat táuko tamarnik iter-
-put, kutdlisigdlo iluarsarniarpait. ⁸sianisútdle sianisúmut okar-
-put: igínerutivsinik tunisigut, kutdlivut kamilermata. ⁹sianisút
tauva akivait okardlutik: uvavtínutdlo ilivsinútdlo anigakinavok;
niuvvertunít pisiniariartoritse pigssavsinik. ¹⁰pisiniariartortitdlu-
-gítde uvigssak tikiúpok, pigínāngorsimassutdlo ilagalugo iserput
nularisugssanut neriantordlutik; matulo parnaerpát. ¹¹kingor-
-natigutdle nivarsiat ivko tikiúputaok okardlutik: nálagak, nála-
-gak, matuerfigitigut. ¹²akivaile okardlune: ilumut okáupavse:
Lúk. 13,27. ilisaringilavse. ¹³taimáitumik erkumagitse, uvdlordlúnit uvdlop
Lúk. 19, 11-27. kanok ilinigssálúnít naujavsiuk inúp emerata tikiuvfigssá. ¹⁴tai-
-máisavok sórdlo inúp nunamut avdlamut autdlalersup kivfane
kaerkugai pigissanilo táukunúnga pisitdlugit. ¹⁵ilátdlo tunivá ta-
-lantinik tatdlimanik, ilátdlo mardlungnik, ilátdlo atautsimik, nu-
-ngutdngit pigináussusiat nâpertordlugo, tauvalo nunamut avdla-
-mut autdlarpok. ¹⁶tauva talantinik tatdlimanuk pissup táuko
niorkutiginiariartoramigit talantinik tatdlimanik avdlanik ilagssar-
-sivai. ¹⁷taimátaok mardlungnik pissup áma mardlungnik avdla-
-nik ilagssarsivai. ¹⁸atausínarmigdle pissup numa iterssalioriar-
-torpá nálagkame aningaussautá issertordlugo. ¹⁹kingunerssna-
-gutdle kivfat táukua nálagát tikipok párisainik nautsorsueka-
-tigilerdlugit. ²⁰tauva savssarpok talantinik tatdlimanik pissok,

talantitdlo tatdlimat avdlat sarkúmiutdlugit okarpok : nálagak, ta-
 -lantinik tatdlimanik tunigingma; ata, talantinik tatdlimanik av-
 -dlanik ilagssarsiváka. ²¹nálagáta tauva okarfigá: kujanak ajú-
 -ngitsumik ihmórtumigdlo kivfaussutit, kavsinguanut ilumórtutit
 amerddlasímut pârssissíngortikumârpavkit; nálagkavit tipaitsugfia-
 -nut iserit. ²²tauvátaok savssarpok talantinik mardlungnik pi-
 -ssok okardlune: nálagak, talantinik mardlungnik tunigingma;
 ata, talantinik mardlungnik avdlanik ilagssarsiváka. ²³nálagáta
 tauva okarfigá: kujanak ajúngitsumik ihmórtumigdlo kivfaussutit,
 kavsingnanut ilumórtutit amerddlasímut pârssissíngortikumârpavkit;
 nálagkavit tipaitsugfianut iserit. ²⁴tauvátaok savssarpok talantinik
 atantsimik pissok okardlune: nálagak, ilisimavavkit angutauser-
 -sússutit, kivdluissartutit siaruarterivfigingisangne katerssuissartu-
 -titdlo síamarterivfigingisangne; ²⁵sujóravdlungalo talantiutit nu-
 -namut issertoriartoriga; auna pigissat. ²⁶nálagáta tauva akivá
 okardlune: tautúna kivfak ajortok ekiasugtordlo, ilisimagingma
 kivdluissartunga siaruarterivfigingisavne katerssuissartungalo síá-
 -marterivfigingisavne: ²⁷tauva aningaussautiga túniúsagaluarit ani-
 -ngansserissímut, tikikumalo piga perkajariga akiliutnik ilasima-
 -ssok. ²⁸taimáitumik talantisiánik arsârsiuk, kulinigdlo talantiu-
 -tilik tamatumínga tunisiuk. ²⁹mássa pekartok tuninekásavok 13,12.
 pekangâlersitdlugo, pekángitsordle arsârnekásavok pianik agdlát.
³⁰kivfardlo atúngitsok ajagtorsíuk silatámut târnerssuarmut, tássane
 kiavdlutigdlo korsarkortásaput.

³¹inúvdlle ernera tikiúkune nálangnarssutse atisimavdlugo í-
 -ngilitdlo ivdlernartut tamaisa ilagalugit, tauva igsiásavok igsiav-
 -fingmine kilâlingme nálangnarssutsime piáne; ³²inuiakatigitdlo
 tamarssuarmik sánut katerssúsáput, avigsártisavailo sórdlo sava-
 -nik pârssissup savatdlo savarssuitdlo avigsártitarai. ³³savatdlo
 talerpingme tungánut písísavai savarssuitdlo sámíngme tungánut.
³⁴tauva kúngip talerpingme tungánut okarfigiumârpai: kaigitse
 atátama pivdluarkussai ukorsé, nálagauvfik silarssúp túngaviler-
 -kârneranit ilivsímut piarêrsimassok kizgornússarisiuk. ³⁵mássa
 kâgtunga nerisípavsinga; imerusugtunga ímípavsinga; tikeraussunga
 igdlusisípavsinga; ³⁶tamakángitsunga ánorârtípavsinga; náparsima-
 -ssunga takusarpavsinga; parnaerússívingmítunga ornígpavsinga.
³⁷tauva iluartut akiumârpát okardlutik: Nálagak, kanga takugav-
 -tigit kâgtutit, uerdlerdlutitdlo? imerusugtutitdlúnt, ímitdlutit-
 -dlo? ³⁸kanga takugavtigit tikeraussutit, igdlusisitdlutitdlo? ta-

-makángitsutitdlünit, ánorártitdlutitdlo? ³⁹ kanga náparsimassu-
-titdlünit parnaerússivingnítutitdlünit takugavtigít ornigdlutitdlo?
⁴⁰ kúngivdlo akiumárpai okardlune: ilumut okáupavse: ukua ka-
-tángutima mingninguit ilát sumik pigigse tamatumínga uvanga
pivavsinga. ⁴¹ tauvalo sámíngme tungánítútaok okarfigísavai: uvav-
-nit autdlaritse perdlorkussausse ukorsè, íngnek nágssáungit-
-sumik ikumassok mamardlíssorssuarmut*) íngilnútdlo piarèr-
-simassok ornigsiuk. ⁴² mássa kágtínga nerisingilavsínga; ímeru-
-sugtunga ímingilavsínga; ⁴³ tikeraussínga igdlúsíngilavsínga; ta-
-makángitsunga ánorártíngilavsínga; náparsimassunga parnaerú-
-ssivingmitungalo takusángilavsínga. ⁴⁴ tauva táukuátaok akiu-
-márpát okardlutik: Nálagak, kanga takugavtigít kágtutitdlünit
ímerusugtutitdlünit tikeraussutitdlünit tamakángitsutitdlünit ná-
-parsimassutitdlünit parnaerússivingnítutitdlünit, kífartorfigína-
-titdlo? ⁴⁵ tauva akiumárpai okardlune: ilumut okáupavse: ukua
mingninguit ilát sumik píngíkigse tamatumínga uvangátaok píngi-
-lavsínga. ⁴⁶ autdlarumáruptdlo táuko pítdlagáusavdlutik nágssáu-
-ngitsumik, íluartutdle ínúsavdlutik nágssáungítsumík.

kapitalit 26.

palasiunerit Jísuse tokutínialerssárát; Bitáníame arnap taníkà; Jútarsíp pískumalerá;
pórskisiúmík nerisitdlutik nerdlívíne ívdlernartok Jísusíp atorkártíkà; Pítusíp mí-
-serratígíumáráne nalunaersok; Gítsímanímítok; tígugát; tokutagssángortíkà; Pítusíp
míerratígíssará.

- ¹ pívdldlo Jísusíp okautsíne tamáko tamáisa nágamígít, tauva
Mák. 14,1. ajokersugkane okarfigái: ² ílísímavarse uvdlut márdluk nágpata
Lúk. 22,1. pórske nagdlúsassok, tauva ínúp ernera písitáusavok sámíngassu-
-língmut kíkíagtornekarkuvdlugo.
- Mák. 14,1. ³ táimane palasiunerit agdlaganígldlo ílísímassut ínútdlo u-
íl. íl. -torkaunertáit kátísímajartulerput palasiunerup Kájávársímík atíg-
Lúk. 22,2. -dlup ígdlússárssnanut, ⁴ ísumlíokátígíputdlo kanok ílvdlutík
Juán. 11,47. Jísuse terdlínganít tígúsagítík tokutdlugulo. ⁵ okarputdle: nag-
-dliússívíkut píngágo, ínuit píkgítorssuángorkunagít.
- Mák. 14,3-9. ⁶ Jísusíle Bitáníamítítdlíngo Sínúp píupígsúgaluap ígdluane
Juán. 12,1-8. ⁷ arnap ornígpá úvkúsígssausámík píúaussánguanteokardlune tar-
-nutígssámík akísúmík ímalíngmík, táuna níakuanut kuívà nerri-

* tórnrásssungmut, Díávulumut.

-vingme igsiatitdlugo. ⁸ ajokersugaisale takugamíko ùmitsautigát okardlutigdlo: sòk taina {kuilugsínarpa? ⁹ tarnutigssak tamána tuninekarume akisorkajartok pítsunut tuníssutigssarsiutauvdlune. ¹⁰ Jísusivdle malugigamigit okarfigai: sòk arnak una erdlokisípi-siuk? mássa ajúngitsumik iliorfigánga. ¹¹ pítsunik najortekáinarpuse, uvangale najortigítuínásángilavsinga. ¹² tarnutigssardle mána timivnut kuigamiuk, tássa ilivermut ilissáusagana taimailiorpok. ¹³ ilumut okáupavse: sumilúnit silame tamarssuarne ívangkílio tamána okalítiginekarángat, táunátaok okautigísvát kanok iliorsimassok erkaivdlugo.

¹⁴ tauva táukua arkanek-mardluk ilát Jútarsimik Iskáriimik atilik palasiunernut autdlarpok ¹⁵ okardlune: sumik tuniumavisínga? ilivshut písikumárpara. tauva sílvínik pingasunik kúlingnik kisitsivigát. ¹⁶ tamánalo kigdligalugo nautsorssuivok písikumavdlugo.

¹⁷ sèrnakángitsunigdle timiussartortarfíata uvdluisa sujugdliá-ne ajokersugaisa Jísuse ornigpát aperalugulo: sume savárkamik pòrskisintigssamik nerissagssangnik piarèrsaerkuvisigut? ¹⁸ akivailo igdlorpagssualingmut piartordluse imáitok ornigsiuk okarfigalugulo: ajokersuissup ina okarfigerkuvátit: pivfigssara kanigdliovok; ilingne pòrskisiordlanga ajokersugkáka ilagalugit. ¹⁹ ajokersugkatdlo taimailiorput sórdlo Jísusip inákátik, saváardlo pòrskisiutigssak piarèrsarpát. ²⁰ únulermatdlo nerrivingmut ingípok táuko arkanek-mardluk ilagalugit. ²¹ nerisitdlutigdlo okarpok: ilumut

okáupavse: ilavse písikumárpánga. ²² aliasungálerput tauva, nungutdlutigdlo aperssulerpát: Nálagak, uvanga táunaunerpunga? ²³ akivaile okardlune: púgútamut misugsekatima písikumárpánga. ²⁴ inûp ernerera ingerdlagaluarpok ingminik agdlagsimassut erkordlugit; erkanardle inuk táuna inûp erneranik písitsissok. inuk táuna iluanârkajakaok inúngúngíkune. ²⁵ tauva Jútarsip sâpâ, písitsissâta, okardlune: uvanga táunaunerpunga, ajokersuissok? akiválo: sórdlo okartutit. ²⁶ nerisitdlutigdle Jísusip timiussak

tíguvá, pivdluarkussivdlunilo avgorpâ ajokersugkaminutdlo túniutdlugo okardlunilo: tigusivdluse nerigitse, tássa timiga. ²⁷ ermunserdlo tíguvá, kujavdlunilo táussunínga tunivai okardlune: tammavse tássánga imeritse, ²⁸ tássaungmat auga, tastamantitámút auk, amerdlasút pivdlugit kuissok ajortit isumákérnekautigssânik. ²⁹ okáupavsile: matuma kingorna imísáisaunga matumánga víneku-

Mák. 14.

10. 11.

Lúk. 22,3-6.

Sagg. 11,12.

Mák. 14.

12-16.

Lúk. 22.

7-13.

Mák. 14,

17-26.

Lúk. 22,

14-23.

1 Kor. 11,

23-25.

- tip ineritánit uvdlok ivna nagdliutserdlugo, nutausok imeru-
-mâruvko ilagaluse atâtama nâlagauvfiane.
- Mák. 14.
26-31. ³⁰kujaniutdlo tugsiatugierêramiko úliap kákânut aníput. ³¹tau-
- Lúk. 22.39. -va Jísusip okarfigai: únuak mána tamavse mamiatsautigiumâr-
Sagg. 13.7. -pavsinga; agdlagsimangmat: pârssissok patigkumârpara, savatdlo
ungûgkat siâmarumârput. ³²makerêrumale sujulerisavavsinga Ga-
-lihamut. ³³Pîtrusivdle sâpâ okarfigalugo: tamâkerdlutik mamiat-
-sautigilecaluarpatit, uvanga mamiatsautiginaviásángilavkit. ³⁴Ji-
-susip okarfigá: ilumut okânpavkit: únuak mána tingmiautit a-
-ngutiviartât kardlortínago pingasoriardlutit miserratigiumârparma.
Lúk. 22.34. ³⁵Pîtrusip okarfigá: tokokatigisagaluaruvkitdlünit miserratigísangi-
-lavkit. taimátaok ajokersugkat tamarmik okarput.
- Mák. 14.
32-42. ³⁶ilagalugit tauva Jísuse ungalulingmut pivok Gitsímanimik
Lúk 22, taissamut, ajokersugkanilo okarfigai: tamaunga ingíkatdlaritse iku-
40-46. -nga tugsiariartorsívdlunga. ³⁷Pîtrusilo Sipitíusivdlo ernere táuko
Juán. 18.1. mardluk ilaserai, tauvalo aliasulerdlune kugsalangâlerpok. ³⁸tau-
-va okarfigai: tarniga aliasungâkaok tokumut agdlât; tássanítua-
-ritse pigâkatigalungalo. ³⁹kimatdlsiardlugitdlo kînaminik pat-
-dlorpok tugsiardlunilo okardlune: atâtaga, ajornángigpat ermu-
-sek una uvavnit pèrdle; kisiánile uvanga perkussavtut pinane iv-
-dlit perkussagtut pile. ⁴⁰ajokersugkanilo ornigkanigit tikípai
sinigtut, Pîtrusilo okarfigá: tássa sivikitsúnguamigdlünit pigâkati-
-gisináungilisinga? ⁴¹erkumaniardlusilo tugsiaritse ússernartumut
perkunase. anernek kajumigkaluarpok, uvinigdle sângîpok. ⁴²âma
tugsiariartorpok âipagssânik okardlune: atâtaga, ermusek una u-
-vavnit pèrsináungigpat, kisiáne imísaguvko, tauva perkussat pile.
⁴³uteramilo âma tikípai sinigtut, uernarnermit uisanek ajulermata.
⁴⁴taimaititdlugitdlo âma tugsiariartorpok pingajugssânik okausine
okausererkigdlugit. ⁴⁵tauva ajokersugkane tikípai okarfigalugitdlo:
sôrme sinigsinaritse kasuenserdlusilo; tássa kanigdlivok, inûp er-
-nera ajortuliartut agssainut pisitâusangmat. ⁴⁶nikuitdlusilo aut-
-dlarta, tássa kanigdlivok uvavnik pisisissngssak.
- Mák. 14.
43-50. ⁴⁷sulilo okalugtitdlugo tauva Jítarse tikiúpok táukna arka-
Lúk. 22, -nek-mardluk ilât inugpagssuit ilagalugit panalissartut unatausi-
47-53. -ssartut, palasiunernit inuitdlo utorkaunertainit [ilaserissane]. ⁴⁸pi-
Juán. 18.2. -sitsissátalo nalunaerkutigssakartíkai okardlune: kunigagssara táu-
-naujumârpok, táuna tigusiuk. ⁴⁹ernínak tauva Jísuse ornigpâ
okardlune: pivdluarna ajokersuissok; kunigdlugulo. ⁵⁰Jísusivdle
okarfigá: umâ, suvdlutit tamaungnarpit? tauva patdligitdlutik Ji-

-suse isagtorpát tiguñdlugulo. ⁵¹ tauvale Jísusip najortaisa ilá-
-ta isagdlune panane amuvá, palasiuneruvdlo kivfá panarpá siu-
-taerdlugo. ⁵² tauva Jísusip okarfigá: panat inánut mangúniaruk,
panamik tigusissut nungutdlutik panamik píarnekasangmata. ⁵³ i-
-sumakarnerpitdlúit mána atátaga kinuvigisináungíkiga íngilínik
autdlartitsivigerkuvdlunga arkanek-mardlungnik lígúñgdllit amer-
-dlarkinginik? ⁵⁴ kanordle tauva ilivdlutik agdlagkat erkúsápat?
mássane taima ilisassok. ⁵⁵ tainanikut inuggagssuit ivko Ji-
-susip okarfigai: sórdlo inungniartumut anissuse panalissardluse
unatausissardlusilo tigmíardlunga. uvdlut tamaisa ilivsíne igsia-
-ssartunga nálágfingme ajokersuivdlunga, tigíngíkivsingalo. ⁵⁶ ta-
-mákule tamarník taimailput pruvfítit agdlagait erkórkuvdlugit.
tauva ajokersugaisa tamarník kimagpát kimávdlutigdlo.

Juán. 18,
10. 11.

⁵⁷ Jísusimigdle tigusissut palasiunermut Kájavfarsimut aut-
-dlarúpát, tássane agdlagkanik ilisimassut utorkaunertatdlo kati-
-simassut. ⁵⁸ Pítrusivdle asianit maligpá palasiunerup igdlorssuata
kaujalussá tikitdlugo, iserdlunilo kivfat akornánut ingípok nagga-
-tigssá takujumavdlugo. ⁵⁹ palasiuneritdle utorkaunertatdlo kí-
-dlisiuissokatigítldo ilúngardlutik sagdlussunik nalunaiassugssar-
-siorput Jísusimut tokutikumavdlugo, angilugtordlutigdle. ⁶⁰ uv-
-nitdlo nalunaiassut sagdlussut kavsit savssartut, taimáitok angi-
-lugtorput. kísale nalunaiassut sagdlussut mardluk savssarput
okardlutigdlo: ⁶¹ una okarpok: Gútip nálágfiutá inguvtersínauvara,
uvdlutdlo piugasut náginardlugit karmarkigsínauvara. ⁶² palasiu-
-nerup tauva níkuítldlune okarfigá: akiniángilatit? ukua kanok
pasigdlerpátit? ⁶³ Jísusile nivdlíngilak. palasiunerup tauva sápa
okardlune: Gúte úmassok narkigsígalugo ugpernarσαerkuvavkit o-
-karfigerkuvdluta: ivdlit támaunersutit Kristuse Gútip ernera.
⁶⁴ Jísusip akivá: sórdlo okartutit. okáupavsilē: matuma kingor-
-nagut inúp ernera takujumárpase píssaunerup talerpiata tungáne
igsiassok kilavdlo núiaísigut aggersok. ⁶⁵ tauva palasiunerup
ánorássane aligpai okardlune: Gúte kakajaringmago avdlamik na-
-lunaiassumik píssariakarnerpa? tássa kakajardlernerá mána tu-
-sarparse. ⁶⁶ kanok isumavise? akivát okardlutik: tokuterkussa-
-riakarpok. ⁶⁷ tauva kíngút kítsararpát tigdlugdlugulo; ilaisale
erissárpát ⁶⁸ okardlutik: Kristuse-á, erkuiniarfígitigut, kia patigpátit?
⁶⁹ Pítrusile tarkamane igsiavok igdlorssúp kaujalussáne; arnav-
-dlo kivfaussup ornigpá okardlune: ivdlítaok Jísusip táussuma
Galilfaniup ilagátit. ⁷⁰ misiarporde táuko tamaisa najortitdlugit

Mák. 14,
53-65.
Lúk. 22.54.

Lúk. 22,
66-71.

27,40.
Juán. 2,19.

Lúk. 22,
63-65.
Mák. 14,
66-72.
Lúk. 22,
55-60.
Juán. 18,16
il. il.

okardlune: okautigissat naluvara. ⁷¹ silardlianutdlo anisimassok arnap avdlap takugamiuk tássanítut okarfigai: unátaok Jísusip táussuma Násarámiup ilagâ. ⁷² âmalo nisiarpok ugpe.narsaivdlunilo: inuk táuna ilisaríngilara. ⁷³ tássúgutsiángormatdlo tássanítuartut ornigúput, Pítrusilo okarfigát: ilumut ivdlítaok táukua ilagátit, mássa okautsivitdlünit nalunaerpátit. ⁷⁴ tauva pilerpok ingminik perdlugterkuvdlune ugpernarsaivdlunilo: inuk táuna ilisaríngilara. tauvalo tingmiautit angutiviartát kardlorpok. ⁷⁵ tauva Pítrusip erkailerpâ Jísusip okausia, okarfigingmane: tingmiautit angutiviartát kardlortínago pingasoriardlutit miserratigiumârparma. anivdlunilo kiangâlerpok.

kapitalit 27.

Jútarse perkigsimilerdlune ingminut kimítok; Jísuse Pilátusip erkartúdlugulo sáníngassulingmut kikiagtugagssángortikâ; mitautigalugulo sáníngassulingmut kikiagtorât; aneringersok nunalo sajuktok; timâ ilinekartok; ilerfa pârekigsártikât.

Mák. 15,1. ¹ kaulermatdle palasiunerit inuitdlo utorkaunertait tamáker-
Lúk. 23,1. -dlutik isumaliokatigilerput Jísuse pivdlugo tokutikumavdlugo.
Juán. 18,28. ² kilerssordlugulo autdlarúpât nunap nálagânut Puntius-Pilátusi-
-mut pisitdlugo.

³ pisitsissátale Jútarsip tokuterkussaulersok takugamiuk per-
-kigsimilerpok, sílvitdlo táuko pingasunik kuligdlit utertikiartorpai
palasiunernut utorkaunertanutdlo, okardlune: ⁴ ajortuliorpunga pí-
ngitsup aua pisíkavko. okarputdle: sugssarput? ivdlit pigát.
⁵ sílvitdlo táuko nálagfíngmut nalugkamigit nigorpok, autdlardlu-
-nilo ingminik nívingardlune kimipok. ⁶ palasiuneritdle sílvit
ap. sul. 1,18. táuko tiguvaít okardlutigdlo: máko nálagfiup akigssausivianut iliv-
5 Mór. 23,19. -dlugit iluángilax, aungmut akigissaungmata. ⁷ isumaliokatigí-
-kamigdlo marriortut nunautânik pisiniutigait tikeraussunut ilive-
ap. sul. 1,19. -karfíggсамârdlugo. ⁸ tamána pivdlugo nunaut tamána augtaling-
Sagg. 11,13. -mik taissarpât sule tamássa. ⁹ tauva erkûpok pruvfítikut Jeri-
Jer. 18,1. -miákut okaiserissak, okarmat: sílvit pingasunik kuligdlit tiguvaít
naligssakartitaussup nalig-sai, naligssakartíkamiko Israílip kinguai-
-nit; ¹⁰ marriortutdlo nunautânut akigait, sórdlo Nálagkap okar-
-kugânga.

Mák. 15,2-5. ¹¹ Jísusile kekarpok nunap nálagâta sâne, nunavdlo nálagâta
Lúk. 23,3. aperssulerpâ okardlune: ivdlit táunauvit Jútít kíngiat? Jísusivdle
Juán. 18,33. akivâ: sórdlo okartutit. ¹² palasiuneritdle utorkaunertatdlo pasig-

-dlermáne akíngitdluinarpok. ¹³tauva Pilátusip okarfigá: tusángi-
-latit kanok agtigissumik pasigdlerátit? ¹⁴akingilále okautsimik
atantsimigdlúnt náme, nunap nálagá tupigusungâlersitdlugo. ¹⁵nun-
-navdle nálagáta ilerkorâ parnaerússat ilát inuit piunmassát nag-
-dliússivikut parnaerússaujungnaersitdlugo. ¹⁶parnaerússakarpor-
-dle taimane ilaminit túsámassaussumik, Barapamik atilingmik.
¹⁷katisimangmatalo Pilátusip aperai: kina parnaerússaujungnaer-
-serkuvisiuk, Barapalúnt Jîsusilúnt Kristusimik taissak? ¹⁸nalú-
-ngínamigit singatdlugo tássunga pisikát. ¹⁹igsiavfingmilo erkar-
-tússivingme igsiatitdlugo nuliata arpârtitsivigá okarfigerkuvdlugo:
iluartok táuna sunavêruk, uvatsiak singnagtordlunga erdlokíssuti-
-gekigavko. ²⁰palasiuneritdle utorkaunertatdlo inuit kajumigsâler-
-pait Barapa kînutigerkuvdlugo, Jîsusile tokuterkuvdlugo. ²¹tau-
-va nunap nálagáta sâpai okardlune: ukua ardlát kina parnaerú-
-ssaujungnaerserkuvissink? okarput: Barapa. ²²Pilátusip aperai:
kanorme tauva písavara Jîsuse Kristusimik taissak? tamarmik
akivát: sáningassulingmut kikiagtortínekardle. ²³nunavdle nálagá
okarpok: sumingme ajortuliva? sualungnernssumigdle nivdliavdlu-
-tik okarput: sáningassulingmut kikiagtortínekardle. ²⁴Pilátusiv-
-dle malugileramigit ajulerine, pikigtorssuángorsínarmatalo. tauva
imermik tigusivok, agssanilo assappai inuit issigítitdlugit okardlu-
-nilo: píngitsâvunga iluartaup táussuma auanut, ilivse pigârse.
²⁵tauva inugpagssuit tamâkerdlutik akivát okardlutik: aua uvav-
-tínut pile kitornavtínutdlo. ²⁶tauva Barapa parnaerússaujung-
-naersípâ, Jîsusile iperartortípâ sáningassulingmut kikiagtugag-
-ssángortitdlugo. ²⁷tauva nunap nálagáta sákutûisa Jîsuse ing-
-mingnut pisipát nunap nálagáta igdlorssuanut, sákutôkatitigdlo
tamaisa táussumínga katerssorpait; ²⁸mátardlugulo kagdlerásúmik
augpatdlarigsumik atitípát; ²⁹kakitdlarnakutinigdlo perdlaivdlutik
niakorutigssioput niakuanutdlo ivertitdlugo; suvdlortúmigdlo tigu-
-mísserpát agssaisigut talerpigdlísigut, sékomiarfigalugulo mitau-
-tigalugulo okardlutik: pivdluarna Jítit kúngiat. ³⁰kitserarpâtdlo,
suvdlortórdlo tiguvdugo niakuagut tamaturánga anavát. ³¹mi-
-tautigisimagamikulo kagdlerautânik ánoraiarpát nangminek áno-
-raimik atititdlugo, autdlarípâtdlo sáningassulingmut kikiagtoriar-
-túsavdlugo.

³²anileramigdlo inuk nâpípát Kerînimiusok Sîmûmik atilik, táuna erdlorkúpát sáningassulingssâ erssorkuvdlugo. ³³ornigartig-
-dlo tikikamiko, Gûlkâtamik, tássa imáipok: niakortalíngmik tai-

Mák. 15, 6-15.
Lúk. 23,
17-25.
Juán. 18,
39, 40.

Mák. 15,
16-20.
Juán. 19, 2,
il. il.

Mák. 15,
21-26.
Lúk. 23, 26
il. il.

- Juán. 19.¹⁷ -ssak, ³⁴tauva sêrnartumik imíniarpât sungarnitsumik akúniling-
il. il. -mik; ôkátáraluaramiugdle imerumángilâ. ³⁵sáningassulingmutdle
tugs. 69.²² kikiagtoramíko ánorai ingmingnut avguarpait ímerautigalugitdlo;
tugs. 22.¹⁹ erkôrkuvdlugo pruvfitikut okauserissak: ánorássáka ingmingnut
avguarpait, atissaralo ímerautigât. ³⁶tássanilo igsiauardlutik ala-
pernaerssorpât. ³⁷niakuatalo kulânut ivertisimagât pasigdligáu-
-ssutâ, ima agdlagsimassok: tássa Jisuse Jútít kúngiat. ³⁸tanva
Mák. 15. táussumúnga ilagititdlugit ínungniat mardluk sáningassulingnut ki-
27-32. -kiagtorpait, ardlât talerpiata tungânut áipâlo sámíata tungânut.
Lúk. 23.³² ³⁹tássûnale sanerkútut kakajarât ilekimisârfígalugulo okardlutigdlo:
il. il. ⁴⁰nâlagfíngmik inguvterissutit karmarkigdlugulo uvdlut pingasut
Juán. 19.¹⁸ nâgínardlugit: ingminik ánáuniarit; Gútíp ernerigpatít sáningassu-
il. il. -lingmit arkarit. ⁴¹taimátaok palasiunerit mitautigât agdlagkaik
ílisimassut utorkaunertatdlo ilagalugit okardlutik: ⁴²avdlat ánáu-
-taraluaramigit ingminik ánáunek sapilerpok; Israílikut kúngígig-
-páne mânia sáningassulingmit arkardle, tauva ugperiumârpaput.
tugs. 22.⁹ ⁴³Gúte tatigâ, táussuma ánautdlink mânia nuánariguniuk; Gútíp
ernerigâne okarmat. ⁴⁴taimátaok kikiagtorsimakataisa ívungniat
Mák. 15. táukua mitautigât. ⁴⁵nalunaerkútavdlo akúnerisa arfernânit nu-
33-36. -na tamarme târtorssuángorpok akúnerisa a nek-sisamât tikit-
Lúk. 23.⁴⁴ -dlugo. ⁴⁶nalunaerkútavdle akúnerisa arfínek-sisamâne Jisuse
tugs. 22.² nivdlingârpok okardlune: Eli, Eli, lámâ sapagtâni? imáipok: Gú-
-tiga, Gútiga, sôk kimagpinga? ⁴⁷tássanítudle ilaisa tusaramíko
Lúk. 23.³⁶ okarput: ñma Elia tordlulavfigâ. ⁴⁸tauvalo ilâta arpagdlune mit-
Juán. 19.²⁹ -dluartok tiguvá sêrnartumik ímerdlugo, suvdlortúmutdlo káput-
-dlugo ímípâ. ⁴⁹ilaile okarput: uvatse, ímaka Eliap ánáukiartú-
-sanerâ. ⁵⁰Jisusile âma nivdlingârpok anerningerdlunilo. ⁵¹a-
Mák. 15. -talo, nâlagfiup umigssua stgpok mardlúngordlune pavánga samu-
37-39. -ngalo agdlât; nunalo sajugpok, kaersutdlo kuvdlorput; ⁵²ílerfitdlo
Lúk. 23. angmarput, ivdlernartutdlo sinigpârtut kavsit timait makíput; ⁵³i-
45-47. -livernitdlo anivdlutik igdlorpagssualingmut ivdlernartumut píput
makivfiata kingornagut, kavsinutdlo takutíput. ⁵⁴sákutútdle ná-
-lagâta ilagissaisalo Jisusimik alapernaerssuissut nuna sajugtok
takugamíko kanordlo ilissok, ersingâlerput okardlutik: ilumut táu-
Mák. 15. -na Gútíp ernerisimavâ. ⁵⁵arnatdlo kavsit tássaníput asianit
40. 41. issingíngnârtut, Jisuse Galíliamit maligkamíko kivfartorfigissardlugo.
Lúk. 23.⁴⁹ ⁵⁶táukua ilagait Mária Magtalina Máriaio Jákuvdlo Jôrsasivdlo
Juán. 19.²⁵ arnât, Sipitfusivdlo ernerisa arnât.

ik akúniling-
ssulingmutdle
utígalugitdlo;
ingmingnut
ardlutik ala-
pasigdligáu-
iat. ³⁸ tauva
sulingnut ki-
ta tungánut.
kardlutigdlo:
lut pingasut
sáningassu-
agdlagkanik
avdlat ánáu-
ut kúngígig-
umárpaput.
niuk; Gútip
sa íru gniat
farnáuit nu-
samát tikit-
nāne Jisuse
nápok: Gú-
tusaramiko
gdllune mit-
tdlo káput-
ánáukiartú-
ilo. ⁵¹ a-
ánga samu-
; ⁵² ilerfitdlo
akíput; ⁵³ i-
umut píput
utútdle ná-
na sajugetok
ilumut táu-
íput asianit
gissardlugo.
Jórsasivdlo

⁵⁷ únulermatdle angut písók tikiúpok Arimatíamit, Júserfínik Mák. 15,
atilik, táunátaok Jísusip ajokersugarigá. ⁵⁸ táussuma Pilátuse or- ^{42-47.}
-nigpá Jísusip timānik kínuvigalugo; tauva Pilátusip táussumúnga Lúk. 23,
túniorkuvá. ⁵⁹ Júserfívdlo tiguvá timá ilupágssiamut atornekajuit- ^{50-55.}
-sumut ímutdlugo; ⁶⁰ ilivígssartáminutdlo kaersume ilugdlišitami-
-nut ilivá; ujaragssuardlo ilerfup pánut agssakátikamiuk autdlar-
-pok. ⁶¹ Máriavdle Magtalínap Máriakatátalo najorpát ilerfup na-
-láne igsiavdlutik. ^{38-42.}

⁶² akaguanile upalungaersarfup tugdliane palasiunerit farisía-
-ritdlo katingarmik Pilátuse ornigpát ⁶³ okardlutik: nálagak, erkai-
-varput sagdlokítaissok ivna inúgatdlarame okartok: uvdlut pinga-
-súngorpata makíkumárpunga. ⁶⁴ taimáitumik ilivek páreerkigsár-
-kugiuk uvdlut pingasúngorserdlugit; ajokersugáisa tigdlígkiarto- ^{28,13.}
-kínávát inungnutdlo okardlutik: tokussunit makísimavok; tauvalo
sagdlokítainek kingugdlek sujugdlermit ajornerulekinavok. ⁶⁵ Pilá-
-tusip okarfigai: párssissugssakartiparse; isumavsník páreerkigsár-
-tfkiartorsiuk. ⁶⁶ tauva autdlarput ilivek párssissunut páreerkig-
-sártitdlugo ujaragdlo nakissuserdlugo.

kapitalit 28.

Jísuse tokussunit makítok; ilerfane párssissut aningaussanik tunigait timá sagdlussu-
-mik okautigerkuvdlugo tigdlíngnekartok; Nálagkap inuiakatigít ajokersugángorter-
-kuvdlugit kuerkugai.

¹ sapátivdle uvdllue nāngmata, sapátip uvdlluisa sujugdliáne Mák. 16,1-8.
kaulálermat, Máriap Magtalínap Máriakatátalo ilivek takusariar- Lúk. 24,1-9.
-torpát. ² atale, nuna sajugetorssuángorpok, Nálagkap íngilia kí-
-langmit arkarmat patdlígutdlune ujaragdlo ilerfup pánit agssa-
-kátitdlugo ingívgígalugulo. ³ táutualo ingnátldlagíssatut ípok, ati-
-ssálo aputitit kakortigaok. ⁴ alapernaerssuissutdle úlilerput tán-
-na ersigínermit tokussututdlo ilivdlutik. ⁵ íngilivdle arnat táuko
sāpai okardllune: ilivse ersekinase; Jísuse sáningassulingmut kí-
-kiagtorsimassok ujarigse ilisimavavse. ⁶ tamāníngilax; makísi-
-mavok, sórdlo okartok. kaivdluse Nálagkap íngavigígalua ta-
-kujartorsiuk. ⁷ autdlarasuardlusilo ajokersugai okarfigiartorsigik
tokussunit makísimangmat. tássalo Galilíamut sujulerisavarse, tá-
-ssane takujumárpase. tássa okarfigávse. ⁸ táuknle ilivermit
aninasuarpnt, ersivdlutigdlo tipaitsungárdlutigdlo arpagdlutigdlo a-

-jokersugai okarfigiartorpait. ⁹tánkule ajokersugainut okariartor-
-titdlugit ata, Jísusip tauva naláupai okardlune: pivdluaritse. or-
-nigpátdlo isigailo ekiniardlugit patdlorfigát. ¹⁰Jísusip tauva okar-
-figai: ersexinase; katángutíka okarfigiartorsigik Galilíamut aut-
-dlarkuvdlugit, tássane takujumârpānga.

¹¹ingerdlatitdlugitdle ata, pârssissut ilait tauva igdlorpagssua-
-lingmut píput, tamákulo taimailissut tamaisa palasiunernut okau-
-tigiartorpait. ¹²táukuale utorkaunertat atautsimêkatigigamikik,
isumaliokatigítkamigdlo sákutût aningaussanik námagtunik tunivait
27.04. okardlutigdlo: ¹³ima okásause: ajokersugai únuame tikiúkamik si-
-nigtitdluta tigdligpât. ¹⁴nunavdlo nálagâta tusaraluarpago sáimar-
-sarniarumârpaput, ilivsiló píngitsútiniásavavse. ¹⁵táukualo ani-
-ngaussat tiguvait taimailiordlutigdlo sórdlo ajokersorâtik. oka-
-lúserissâtdlo tamána Jítine ilerkúlerpok uvdlumimut agdlât.

¹⁶ajokersugkatdle táuko arkanigdli Galilíamut autdlarput
kákamut Jísusip ornerkussánut. ¹⁷takugamikulo patdlorfigát, ilait-
-dle nakimáput. ¹⁸Jísusivdle ornigpái okalugfigalugitdle okardlu-
-ne: kilangmilo nunamilo píginaunek tamarme uvavnut túniússau-
Mák. 16,15. -vok. ¹⁹taimáitumik autdlaritse, inuiakatigítdlo tamaisa ajoker-
-sugángortísigik kuivdlugit atâtap erneruvdlo anerneruvdlo ivdler-
-nartup arkanut [ilángutitdlugit]; ²⁰ajokersorsigigdlo ilivsinut per-
-kussáka tamaisa malernarkuvdlugit. atalo, uvdlut tamaisa najor-
-pavse silap naggatigssánut agdlât.

Juán
-ssán
-ru

aut
íngil
-dlu
-ssá
-las
-ma
-rú
-sí
ánor
pígd
-kal
nakú
kiler
kuin

-tum
-mit
-ngu
erner

-dlut
ússen

Ívang
-dlut

îvangkîlio

Mákorsip agdlagâ.

kapitale 1.

Juánase kuissisok; Jisuse kuisítok; ússernekartok; aulisartut sisamat ajokersugag-ssángordlugit kaerkugai; Kapernaumime ajokersuivdlune mingugtúmik anernílik ajorunguaersikâ; Simâp sakia nalingínaruigdo nápautigdlit katsorsarai; pupigsok puperutikâ.

¹ tamássa îvangkiliup Jisuse-Kristusínik Gútíp eraeranik autdlarkautâ; ² sórdlo pruvfítit agdlagaine agdlagsimassok: ata, íngiliga sujúnigkut autdlartípara, avkutígssat ílingnut íluarsarkuv-dlugo. ³ puilassuitsume torldulassup nípigâ: Nâlagkap avkutíg-ssâ íluarsarsiuk, tungmissagssailo nardlorsarsigik. ⁴ Juánase puilassuitsume kuissivok okalússíssutigalugulo kuíssut avdlamik ísu-matârkússut ajortit ísunâkêrnekaitigssânik. ⁵ Jítiamiutdlo Jerúsálâniutdlo tamarmik ânívígât, tamarmigdlo táussumínga kuisípút kúgssuarne Jörtanime ajortitik ángíautigalugit. ⁶ Juánasile ánorâkartok katigagtâp merkuínik kiterutekardlunilo aminúernmik. pígdllertatdlo tungusungnítsútdlo nunáinarne navssâk nekigai. ⁷ okalússivordlo okardlune: kingunivkut píssokarumârpok uvavnit uakúnerussumik, táuna kíngarkuvfigekâra síkivígísavdlugo íngílo kilerússáísavdlugit. ⁸ uvanga ínermik kuissarâvse, táussumale kuíumârpâse anernernik ívdlernartumik.

⁹ pívodlo taimáineragat, tauva Jisuse Nâsarámit Galílfamí-tumit tikiúpok Juánasimutdlo kuisít dlune Jörtanime. ¹⁰ ímer-íutdlo kakígame erúnak kilak takuvâ angmartok anernerndlo tui-nguatut kulânut arkartok. ¹¹ nípilo kílangmit pívok: ívdlit tássa ernera asanartok nuánarissara.

¹² ernínardlo anernerup puilassuitsumut autdlartíp. ¹³ uv-dlutdlo sisamanik kulígdlit tássane puilassuitsumípok Sâtanimit ússernekartdune nerssutínítdlunilo; íngílitdlo kívfartorfigât.

¹⁴ Juánasile písitangmat kíngorna Jisuse Galílfamut pívok, ívangkiliulo Gútíp nálagauvfianik okalússíssutigâ ¹⁵ okardlune: uv-dlut nagdlersíssat nagdliúput, Gútívdlo nálagauvfia kanígdliovok;

Mat. 3,1.
Mat. 11,10.
Lúk. 7,27.
Is. 40,3.
Mat. 3,1-12.
Lúk. 3,2-17.
Juán. 1,6-27.

ap. sul. 13,26.

Mat. 3,13-17.
Lúk. 3,21 t.
Juán. 1,29 tt.

Mat. 4,1 tt.
Lúk. 4,1 tt.

Mat. 4,12-17.
Lúk. 4,14 t.

Mat. 4,15-22. avdlamik isumatáritse, ívanglíluo ugperisiuk. ¹⁶ ílānilo Galíliap taseressuata sināgut písugkame, Símvít katāngutálo Antriarse taku-
-vai kagssusersut, aulisartūgamik. ¹⁷ Jísusivdlo okarfigai: malig-
-singa. inungnik aulisartūngortíkum^a pavse. ¹⁸ tauva kagssutitik
erninak kimagpait maligdlugulo. ¹⁹ tássāngalo sujuatsialālerame.
Jāko Sípitiúsip ernera katāngutálo Juánase takuvai táukuátaok u-
-miatsiāme kagssutitik ilārtorait, ²⁰ ernīnardlo kaerkuvai. tauva
angutertik Sípitiúse kivfatdlo umiatsiāmut kimagpait maligdlugulo.

Lúk. 4,31-37.
Mat. 7,28 t.

²¹ Kapernauminutdlo iserput, tauvalo sapātiungmat ernīnak
nālagiartarfingmut iserpok ajokersuivdlunilo. ²² ajokersútaílo áni-
-lārutigait, nālagtariakartutut ajokersormatik, agdlagkanik ilisima-
-ssutut pinane. ²³ tássānilo nālagiartarfíāne inuk ítok anernermik
mingugtūmik ilumiulik, táuna nivdlitdlarpok ²⁴ okardlune: uá, sú-
-sagavtigít, Jísuse Nāsarámio? aserorunavdluta tikiúpit? ualú-
-ngilavlit kinaussutit, táunaussutit Gútip ivdlernartua. ²⁵ Jísusiv-
-dle avorkārā okardlunilo: nípangerit, úmāngalo anit. ²⁶ tauva
anernerup mingugtūp isuvterpā, nivdliḡardlunilo táussumānga ani-
-vok. ²⁷ tamarmik tauva ánilārput aperssortautdlutigdlo okardlu-
-tik: sunauna mána? ajokersút mána nutaussorssuak? anernerit-
-dlūnit mingugtūt nālagtariakartumik inangmatik nālagpāt. ²⁸ er-
-nīnardlo tusāmassaulerpok Galíliap ílāne tamatumane tamar-
-ssuarne.

Lúk. 4,38-41.
Mat. 8,14-16.

²⁹ tauvalo nālagiartarfingmit anigamik Símvúvdo Antriarsivdlo
igdlūānut píput Jākulo Juánasilo ílagalugít. ³⁰ Símvúvde sakia na-
-lassok kanimanartumik nāparsimavdlune; ernīnardlo táussumānga
okautigát. ³¹ tauva ornigdlugo agssaisigut tiguvā makititdlugulo;
kanimanartuvdlo erninak kimāngmane kivfartorfígai. ³² únung-
-matdle, sekínek tarrisimangmat, nāparsimassut nalingíait aner-
-nípilugdlitdlo táussumānga āpait; ³³ nunakarfiuvdlo inue tamar-
-mik ma^up silatānut katerssorput. ³⁴ nāparsimassutdlo nalingí-
-narnik nāpautigdlit amerdlasút katsorsarpai, anernípiluitdlo amer-
-dlasút anisípai, anernípiluitdlo okalorkúngilai, íliseringmāne.

Lúk. 4,42-44.

³⁵ akagūngmatdlo í le tårtitdlugo makiārdlune anivok, inokāngit-
-sumutdlo autdlardlune tássane tugsíarpok. ³⁶ Símvúvdo najortai-
-salo maligkasuarpāt. ³⁷ nanigamikulo okarfigát: tamarmik ujar-
-pātít. ³⁸ okarfigailo: igdlorpatšialinguut kaninguerussunut piar-
-torta, tássānisaok okalūssisagama; tamāname pivdlugo tikiúpu-
-nga. ³⁹ nālagiartarfínilo okalūssivok Galíliane tamarssuarne a-
-nernípiluitdlo anisitdlugít.

⁴⁰ pupigsuvdlo oruigdlugo kluuvigá sérkumiarfigalugo okar- Mat. 8,1-4.
-dlunilo: piunagavit pupèrutisíuauvarma. ⁴¹Jísusivdlo nagdligi- Lúk. 5,12-16.
-lerpá. agssanilo isagtitdlugit agtorpá okardlune: piunavunga, pu-
-pèrútit. ⁴²tá.nalo okarmat pupinguerata eruñak kimaggá, pu-
-pèrutdluuarporðic. ⁴³inertingárpálo eruñak ingminit autdlar-
-kuvdlugo ⁴⁴okarfígalugulo: mianerssorit súnguannik avdlamut
okarkumatit, palasimutdle takutíkiartorit, pupèrússutsitdlo pivdlugo
Mórsasip pigdliutigerkussá pigdliutigúk nalujnugnaerutigssánik. 3 Mór. 14,2.
⁴⁵táunale anigame okalugtorssuángokaok tamána táimailissok tu-
-sámassángordlugo, kingorna igdlokarfingmut isernek ajulersitdlugo
inuit tákuúne; kisiáne avatáne inokángitsune ípok, tamaginguitdlo
ornigpát

kapitalit 2.

Jísusip tumartorsinassok isumákérfigigá ajortinik ajorungnaersitdlugulo; Líve
kaerkugá; ajokersugai ísingíuártaringitsut sapánilo karrinik nutsuissut.

¹uvdlutdlo kavsínguit kímúgmata áma Kapernaumimut iser- Mat. 9,1-8.
-pok, tusámavátdlo igdlumítok. ²eruñardlo auerdlasút kater- Lúk. 5,17-26.
-ssorput pánilúnit agdlát inigssaerutdlutik; okauserdlo táukumúnga
okalütigá. ³ilaisalo ornigpát tumartorsinassumik átsissut, táuna
sisamauvdlutik akiarpát. ⁴inungnitdle patdlingnek ajuleramíko
igdlo najugá kulaiarpát; angumaramíkulo tumartorsinassup inánga-
-via ningipát. ⁵ugperssusiadtle Jísusip takugamiuk tumartorsi-
-massok okarfíga: ernek-á, ajortingnik isumákérfiginekarputit. ⁶ag-
-dlagkanigdle ilisimassut ilait tássane igsiassut úmatimíkit isuma-
-liorput: ⁷suvdlune una táimáitunik okausekarpa Gútimut kaka-
-jardlerdlune? kina Gútiúngitsok ajortinik isumákísínauva? ⁸Jí-
-susivdle anernermitigut eruñak ilisimaleramigit ilumíkit taima i- Juán. 2,26.
-sumaliortut, okarfígai: suvdluse úmativsigut taima isumaliorpise?
⁹suna ajornáungeruva, imalúnit tumartorsinassumut okardlune:
ajortingnik isumákérfiginekarputit; imalúnit okardlune: makitdlutit
inángavit tigúk ingerdlavdlutitdlo? ¹⁰ilisimaruvdlusungdle inúp
eruera nuname ajortinik isumákísínaussok, (tumartorsinassok sá-
-pá:) ¹¹okáupavkit: makitdlutit inángavit tigúk igdlungnutdlo a-
-ngerdlardlutit. ¹²tauva eruñak makípok, inángavigigaluanilo ti-
-guvdlugo anivox tamaisa issigititdlugit; táimailissordlo tamarnik
ánilárutigát, Gútilo únersiutigát okardlutik: táimailissumik takú-
-ugisáinarpugut.

Mat. 9,9-13.
Lúk. 5,27-32.

¹³tauvalo áma anivok taseressip erkánut, inugpagssuitdlo ta-
-marnik orningmáne ajokersorpai. ¹⁴ingerdlatitdluulo Live Al-
-flusip ernera takuvá ilángauserivíngme igsiassok; táuna okar-
-figá: malínga; tauva níkulpok maligdlugulo. ¹⁵pivordlo nerrí-
-víngme igsiatitdlugo igdluane, tauva ilángauserissut ajortuliartut-
-dlo amerdlasút Jisusilo ajokersugailo nerrivíngmut ingekatigait;
amerdlakigamik maligkamikulo. ¹⁶agdlagkanigdlo ilisimassut fa-
-risíaritdlo takugamik ilángauserissut ajortuliartutdlo nerekatí-
-gigai, ajokersugainut okarput: suvdlune ilángauserissut ajortu-
-liartutdlo nerekatigalugitdlo imekatigai? ¹⁷Jisusivdlo tauána tu-
-saramiuk okarfigai: perkigsut katsorsaissunuk píssariakángitdlat,
kisiáne náparsinassut. iluartut píuagít ajortuliartut kaerkujartor-
-páka avdlamik isumatárkuvdlugit.

Mat. 9,14-17.
Lúk. 5,33-39.

¹⁸Juánasivdlo farisíaritdlo ajokersugait ísingíniaramik, tikiut-
-dlutigdlo aperát: sók Juánasíp farisíaritdlo ajokersugait ísingí-
-niartarpat, ajokersugkatitdlo ísingíniaruatik? ¹⁹Jisusivdlo sápai:
katíftugssaunt kaerkussat ísingíniarsínáupat uvigssak najortigalugo?
uvigssak najortigalugo ísingíniarsínáungitdlat. ²⁰uvdlutdlo nag-
-dliúknmárput, tauva uvigssak táukunánga autdlarínekásavok:
táimailigpat ísingíniarumárput. ²¹ánoránnínek uutávik ilártítigi-
-ssaringilát ánorátorkamut, ilártítíp nutaussup písokek alerkí-
-saugmago alíngnera ajornerulersitdlugo. ²²vínilo uuták pórusi-
-sorkamut ímíntaríngilát, vímp nutáp pórutsit kásaugnagít, víne
kuilugsínardlune pórutsitdlo aserordlutik; kisiáne víne nuták pó-
-rusisánut ímíutariakarpok.

Mat. 12,1-8.
Lúk. 6,1-6.

²³pivordlo sapátíutitdlugo nautsiat avkutigiuguagít, tauva
ajokersugai ingerdlatitdlutik karrinik nutsuilerput. ²⁴farisíarít
tauva okarfigát: takúsagítit sapátíkit kanok iliortut perkussán-
-ngítsumik. ²⁵okarfigaile: atuángisáinarpise Dáve kanok iliortok
táimane píssariakartíkamiuk, ilane ilagalugít káleramik? ²⁶kanok
Gútíp igdluanut isertok Apjatáre palasinnerutitdlugo tíniussatdlo
kínerkússutit nerigai, palasínut kisiáne nererkussaussut, ilanilo
iláinik tunigai? ²⁷okarfigailo: sapát píngortítáuvok inuk pívdugo,
inuk píngortítáungilak sapát pívdugo. ²⁸táimáitumik inúp ernera
sapámut agdlát nálagáuvok.

1 Sám, 21,6.

3 Mór, 24,9.

kap. 2.

sapá
náp

-ssun
-pátík
inung
-ssari
-lünít
táukul
-sítig
-figá:
-síput
-dlo
kanok

7
inugpa
ltumán
-uagdl
ajoker
-kuvdl
katsors
-rütors
-ngamí
Gútíp

-kualo
-kuvdlu
náputí
16 Símüt
Juánasil
kagdlers
-músilo
Símütlla
20

-nerdlün
-gijuma

testaman

Mat. 12,
24-32.
Lúk 11,15 tt.

-kanigdlo ilisimassut Jerúsalamit atersimassut okarput: Bilsipúle ilumingá, imalo: anernipiluit anisítarpai anernipilmit nálagát ikior-tigalugo. ²³tauva kaerkuvdlugit ássersútítigut okarfigai: kanok ilivdlune Sātānīp Sātāne anisísinauvá? ²⁴nálagauvfiup inue ilagíg-kungnaerunik atasínaungitdlat. ²⁵igdlokátigítldlūnīt ilagígkung-naermik atasínaungitdlat. ²⁶Sātānilo ingminut akerartulerune ingminigdlo ilagiungnaerune atasínausángilak, soraersimásavok. ²⁷inuk nakuarssúp igdluanut isersínaungilak pekutānik pīaivfigalugo, kisiāne nakuarssuak kilerssorkārūniuk; tauvalo igdlua pīaivfigisī-nanvā. ²⁸ilumut okáupavse: ajortuliainik tamanik isumákérfigine-kásáput inuit kitornait, kakajardlernerinigdlo agdlāt kakajardliu-tigissainik; ²⁹kisiāne anernermut ivdlernartumut kakajardlersok isumákérfiginekarfigissaerutdluūnarpok, pitdlagagssauvordle erkartū-ssúmīk nāgssáungitsumik. ³⁰okarmata: mingugtūmīk anerniliuvok.

Mat. 12,
46-50.
Lúk. 8,19-21.

³¹tauva katāngutailo arnālo tikiúput silatangiutdlutik, okar-titsivdlutigdlo kaerkuvāt. ³²inuitdle igsiavdlutik ilusimagāt, táu-kualo okarfigāt: ata, arnavitdlo katāngutivitdlo tarkama aperku-tigātīt. ³³akivāilo okardlune: kina arnarāra, kíkutdlo katānguti-gāka? ³⁴avatiminilo igsiassut siagdlugit issigai okardluilo: ta-mássa arnara katāngutikalo. ³⁵mássa Gūtīp perkussānik ma-lingnigtok tássa nukara najagalo arnaralo.

kapitalit 4.

siaruarerissumik ássersút; nanerūt nápartap atānut ilissugssáungitsox; úgtúti³ssa-mingnik inuit úgtorfingekásassut; nautsiagssanik inerikiartortunik sinupivdlo naut-siagssartānik ássersútīt; anorerssuak Nálagkap katsortikā.

Mat. 13,1-23.
Lúk. 8,4-15.

¹āmalo ajokersuilerpok taseressúp sināne; inugpagssuitdlo katerssorhígermāne nmiatsiānut ikivdlune tássane taseressuarne ingípok, inuitdlo tamarmik nunanīput tatsip sināne. ²tauva ajo-kersortualerpai ássersútítigut, ajokersniisitdluilo okarfigai: ³tu-sarnārnīaritse. ata, nautsiagssanik siaruarerissok siaruareriar-tortok. ⁴pivordlo siaruarerisitdlugo, tauva ilait avkusernup sa-nianut tugput, tingmíssatdlo kilaup atānitut pukulugkiartorpait unngutdlugitdlo. ⁵ilaitdlo ujaragtūmūt ivssokardluāngitssmūt tug-put naultortordlutigdlo itisūmīk ivssokānginamīk. ⁶sekīnerdle nningmat īput, sordlakāngiuamīgdlo tokūput. ⁷ilaitdlo kakit-dlarnakutīt akornānut tugpnt, kakitdlarnakutīt dlo nanjartoramīk táuko ipitīpait, taimāitumīk inerititakāngitdlat. ⁸ilaitdlo ivsso-

ut: Bilspüle
nålagát ikior-
rfigai: kanok
inue ilagig-
ilagigkung-
kerartulerune
ersimásavok.
pfaivfigalugo,
na pfaivfigisí-
umákêrfigine-
kakajardliu-
akajardlersok
rdle erkartü-
anerniliuvok.
llutik, okar-
simagát, táu-
sama aperku-
lo katángnti-
rdlunilo: ta-
ussànik ma-

ok: ùgtùtigíssa-
sínupivdlo naut-
iká.

ngpagssuitdlo
taserssuarme
2 tanva ajo-
arfigai: 3 tu-
siaruarteriar-
vkusernup sa-
lugkiartorpait
gitsumut tug-
6 sekimerdle
aitdlo kakit-
naujartoramik
laiddlo ivsso-

-rigsumut tugput inerititakalerdlutigdlo naujartortunik agdliartor-
-tunik; ilait inerititakarput pingasunik kuleriagkanik, ilaitdlo arfi-
-nilingnik kuleriagkanik, ilaitdlo untritileriagkanik. ⁹ okarfigailo:
tusarsinaussunik siutilik tusardle. ¹⁰ kisingorungmatdle najor-
-taisa táuko arkanek-mardluk ilagalugit ássersümik tamatuminga
apersorpát. ¹¹ okarfigailo: ilivse tuninekarputuse ángigissak Gútip
nålagauvfiaata pia ilisarerkuvdlugo, ivkule ilagingisavut nungutdlu-
-git ássersütitigut pinekartarput. ¹² issigalutigdlo takungnisang- Is. 6,8 t.
-mata ilisarissakarnatigdlo, tusardlutigdlo tusásangmata pásissa-
-karnatigdlo; sángnaviásángingmata, ajortainigdlo isumákêrfigineká-
-sángingmata. ¹³ okarfigailo: ássersüt tamána pásingnavsiuk ka-
-nok ilivdluse ilai tamaisa pásisavisigik? ¹⁴ siaruarterissup okau-
-sek siarnarterpá. ¹⁵ tássáuputdle avkusernup sanianítut: okausek
sume siaruarternekartok tusarângássuk, katsornane tauva Sātanip
okausek ūmatainut siaruartigaugaluak pfaariartorará. ¹⁶ taimátaok
ujaragtūmut siaruartersimassut tássa imáitut: okausek tusarânga-
-miko tipaitsugdlutik pigilerasuararát; ¹⁷ ilumikutdle sordlakángi-
-namik soraiáput, kingornalo okausek píssutigalugo någdliugtitsi-
-ssokalerângat kinungingnigtokalerângatdlo katsornatik mamiatsale-
-raraut. ¹⁸ kakitdlarnakutitdlo akornánut siaruartersimassut tássa
imáitut: okautsimik tusartut, ¹⁹ kisiáne silap matuma pé isuma-
-nerdlütigigamikik, písüssutsimigdlo sagdlokítarmatik, avdlatdlo pi-
-leritsangnerit isermata, okansek ipitítarát inerititakarnatigdlo.
²⁰ ivssorigsumutdlo siaruartersimassut tássa imáitut: okautsimik
tusartut ilagsivdlugulo inerititakalerdlutigdlo, ilait pingasunik
kuleriagkanik, ilaitdlo arfnilingnik kuleriagkanik, ilaitdlo untriti-
-leriagkanik. ²¹ okarfigailo: nanerútdlūnit erkútarnerpát nápar-
-tap atánut nerriviuvdlūnit atánut iliumavdlugo? nanerúserfing-
-mut iliumavdlugo píssartaringinerpát? ²² mássa issertugkamik
ersssángitsokángilak, ángigissamigdlo navsuerúkumángitsokángilak.
²³ tusarsinaussunik siutilik tusardle. ²⁴ okarfigailo: tusagkase
sianiginiarsigik. ùgtùtigíssavsinik ùgtorfiginekarumárpuse taperfi-
-ginekarumárdlusilo ilivse tusartuse. ²⁵ mássa pekartok tunine-
-kásavok, pekángitsordle arsárnekásavok pianik agdlát.
²⁶ okarpordlo: Gútip nålagauvfia taináipok sórdlo inūp naut-
-slagssat nunamut erkarpagit, ²⁷ sinigtardlunilo makítardlunilo ú-
-nuardlo uvdlordlo ingiatdlordlugit; tauvalo nantslagssat naulersut
agdliartordlutigdlo, kanok ilivdlutik píssunik ilisinángisitdlugo.
²⁸ nunap ingminit inerititarmagit: ivñait perkárdlugit, kingornalo

Mat. 5,15.
Lúk. 11,33,
8,16.
Mat. 10,26.
Lúk. 12,2.
Mat. 7,2.
Lúk. 6,38.
Mat. 25,29.
Lúk. 19,26.

karrít, kingornalo kajússiagssat námagtut karrít iluine. ²⁹ ineriti-tatdlo pissagssaulerângata katsornane kivdlítigdlit autdlatítarai. katerssuivfik nagdlungmat. ³⁰ okarpordlo: sumik Gútip nála-gauvfia ássisiánerparput? kanok ítumigdlúnt ássersúmik ásser-sūsavarput? ³¹ sôrdlo sîmupip nautsiagssartâ, nunamut ilivdlugo nautsiarinekarângame mingnerugaluarpok nautsiagssanit nunamîtu-nit tamanit; ³² nautsiarinekarângamile agdliartoraraok angneruler-dlunilo nautsiakatiminit tamanit avalekutitârdlunilo angisúmik, tingmíssat kilaup atânítut inítâriartorsínângortitdlugit alángigâne. ³³ ássersútit taimáitut amerdlasút atordlugit okautsimik okalug-figai tusarsináussusiat nâpertordlugo. ³⁴ ássersútitdlo atornagit okalugfigingilai, alisimatitdlugitdle ajokersugkane tamáknínga ta-manik navsuaivfigai.

Mat. 8,23-27.

Lúk. 8,22-25.

³⁵ uvlordlo tamána únungmat okarfigai: akianut ikárta. ³⁶ inuitdlo autdlatikamíki umiatsiámítok nagsarpât, avdlatdlo umiatsiait ilagait. ³⁷ anorâsnartorssuângorpordle umiatsiak user-sardlugo ímagtorssuângordlugo. ³⁸ táunale umiatsiaup akuanít-dlune sinigtok akisekardlune. itersarpât tauva okarfigalugo: ajokersuissok, sokutigíngiliuk umiuleravta? ³⁹ tauva makípok, ano-rilo agpísalútdlugo ímak okarfigá: nípaitdlit, sujorssúsærit. anore tauva atorssarúpok katsordluínardlunilo. ⁴⁰ okarfigailo: sôk taima nangiarpise? ata ugperssusekángingâravse. ⁴¹ ersingâlerputdlo o-kalokatigílerdlutik: kiname una? anorivdlo ímavdlo nálagkât.

kapitalit 5.

Jísusip anernipílik inungnit anisítdlugo púlakinut pulatíkâ; arnak aunârsínartok ajorungnaersíkâ Jaerusivdlo pania úmartitdlugo.

Mat. 8,28-34.

Lúk. 8,26-39.

¹ tauva taserssúp ungatânut píput Gatâraniut nunânút. ² u-miatsiámítidlo niungmat ernínak ilivernit iníp naláupâ mingugtú-mik anernigdlup; ³ táuna iliverne ínekartok, kilerssorerndlo sa-perpât kalivnerssuarnigdlúnt náme. ⁴ kavsínik kilerssoraluarâ-ugâne parnaerutiinik kalivnerssuarnigdlo, kalivnerssuit tauva kig-torararai parnaerutitdlo nungutdlatitdlugit kunutitagssaunanilo. ⁵ uvlúkutdlo únuákutdlo nungutdlugit kákanítdlunilo ilivernítartok nívdliavdlunilo ujarkanigdlo tigdlugtardlune. ⁶ Jísusile asianit ta-kuleramínik arpagdlune ornigpâ patdlorfigalugulo, ⁷ nívdlingârdlu-nilo okardlune: súsagavkit Jísuse-â, Gútip kutsingneruvsvârtup ernerá? ilungersordlunga okáupavkit Gúte narkigsígalugo ániar-

-terkunanga. ⁸ima okarfigigaluarmane: anernek mingugtók ùmâ, inungmit ùmânga anit. ⁹aperâlo: kanok atekarpit? akivâlo: li-giünilingmik atekarpunga, amerdlakigavta. ¹⁰kínuvigingârpâlo ta-matuma erkânit autdarterkunatik. ¹¹tássanile kákame püluker-pagssuit ítut nerissut. ¹²tauva anernipiluit táukua tamarmik kínuvigât okardlutik: pülukinut ukunúnga autdartiligit táukunú-nga pularkuvdluta. ¹³Jísusivdlo ernínak perkuvai. tauva aner-uerit mingugtút aníput pülukinut pulavdlutik; pülukerpagssuitdlo ivuanit taserssuarmut tingíput, (mássalo mardlungnik túsintigdlit migssiliorait,) tatsimilo ipíput. ¹⁴pülukinigdlo pârssissut kimâput, tamâulo okalugtuarât igdlorpalingme erkânilo. tauva aníput ta-mána taimailisok takujartordlugo. ¹⁵Jísusimutdlo pigamik aner-nipiluliugaluak táuna ligiünilingmik piliugaluak takuvât igssiassok ánorârsimavdlunilo silakardlunilo; ersilerputdlo. ¹⁶issigingnârsi-massutdlo okalugtûpait táuko anernipiluliugaluartumik kanok ili-ssamik pülukinigdlo. ¹⁷tauva inalerpât erkamingnit autdarkuv-dlugo. ¹⁸umiatsiâmutdlo ikilermat anernipiluliugaluap táussuna kínuvigâ najorumavdlugo. ¹⁹Jísusivdle akueringilâ, imale okarfigâ: igdlungnut angerdlarit ilangnut okalugtûtudlugitdlo kanok agtigi-ssumik Nâlagkap pisimagâtit nagdligtorsimavdlutitdlo. ²⁰tauva autdarpok Dikâpuliue okalüssissutigalugo kanok agtigissumik Jî-susip pigâne: tamarmigdlo tupigusütigât.

²¹Jísusilo umiatsiânik kingumut akianut ikârníat, inugpag-ssuit táussunúnga katersserput: táunale taserssúp sinânítok. ²²atalo, nálagiartarfinp misigssortaisa ilâta Jaerusimik atigdlup ornigpâ, takugamiugdlo isigaisa sânut patdlorpok ²³kínuvigingâr-dlugulo okardlune: paniga tokulerpok: agssanguik patigkiartornk ánar kuvdlugo, tauva ùmâsavok. ²⁴ingerdlakatigâ tauva, inugpag-ssuitdlo maligpât nivniortitdlugulo. ²⁵arnardlo tássanítok ukiut arkanek-mardluk aunârsínartok ²⁶nâgdliugsimangârtordlo uakorsa-nit amerdlasúnit, pinilo tanaisa nungúsimagai, iluarsinanile kig-dlormut ajoriartorsínartok. ²⁷táussuna Jísuse tusâmagamiuk, inuit akornatigut ánorâ agtoriartorpâ tunuanit; ²⁸okarame: áno-râlúnit agtorsínaruvko ajorungnáisaunga. ²⁹tauva auata puila-ssua ernúak parkerpok, tímínigutdlo misigilerpok ániarungnaer-dlune ajorungnaerame. ³⁰Jísusilo eruínak ingmine misigilerpok pikunartok ingminit aningnat, inuitdlo akornáne tunungmut sâg-dlune okarpok: kia ánorâssâka agtorpai? ³¹ajokersugaisalo okar-figât: takuvatit inuit nivniortikâtít, taináitok okarputit: kia ag-

Mat. 9,1.

Lúk. 8,40.

Lúk. 8,41-56.

Mat. 9,18-26.

unârsínartok

ânúut. ²u-
mingugtú-
ruerdlo sa-
ssoraluarâ-
tauva kig-
ssaunanilo.
ivernítartok
asianit ta-
dliugârdlu-
aeruvârtup
dlugo ániar-

-torpângâ? ³²tauva kiviardlune taimailiortok takuniarpâ. ³³ar-nardle sujôralerpok îligdlunilo, kanok pinekarnerninik ilisima-game, patdlorfigiartordlugulo sagdlunane tamanik nalunaerfigâ. ³⁴okarfigâle: panik-â, ugpernerpit ânâupâtît, erkigsivdlutit anger-dlarit, âniarungnaerdlutitdlo perkigsît. ³⁵sule okalugtitdlogo nâ-lagiartarfiup misigssortâta inokutaisa ilait tikiúput okardlutik: panit tokuvok, sôk ajokersuissook sule pissarissersorpiuk? ³⁶Jîsu-sivdle okalûserissât ernînak tusaramiuk nâlagiartarfiup misig-ssortâ okarfigâ: sujôranak, ugpersînait. ³⁷avdlatdlo ingminut ilaorkúngilai, kisiâne Pîtruse Jâkulo Juánasilo Jâkup katángutâ. ³⁸nâlagiartarfiuvdlo misigssortâta igdluanut pigame perpalugtudlo takugamigit kiangârtudlo upitorssuitdlo, ³⁹tauva iserdlune okarfigai: sôk perpalugdlusilo kiavise? merdlertox tokúngilak, sinigsînarpok. ⁴⁰igdlautigâtdle. tauva tamaisa anisîpai, merdleruvdlo angutâ arnâlo ingiakatinilo ilaseralugit iserpok merdlerup ínangavianut. ⁴¹merdlerdlo tiguvá agssaisigut okarfigalugulo: talita kumi, nugterdlugo imâipok: niviarsiarak, okâupavkit, makitit. ⁴²niviar-siarardlo ernînak makîpok sakilerdlunilo, arkanek-mardlungnik ukioarame. táukule ânîlângâkaut. ⁴³inertingârpaile tamána ki-mut nalunaerkunago; okarpordlo nerdlisagât.

kapitalit 6.

Jîsuse Nâsarâme mamiatsautigînekartok; apustiline arkanek-mardluk únersûtldugitdlo autdlartíkai; Juánase kuississok niakuersitaussok; angutit tatdlimanik tûsintigdlit Jîsusip nerdlerai; tatsip kâgut pisugtok; nâparsimassut ânorâvik agtuissut ajorungnaersut.

Mat. 13,

53-58.

¹tássângalo anivok nunaminut pivdlune, ajokersugaisalo ma-ligpât. ²sapâtldlo nagdliungmat nâlagiartarfingme ajokersuiler-pok. amerdlasûtldlo tusaramîko ânîlâlerput okardlutik: sumit una taimailerpa? sunalo-uta ilisimâssut táussumînga tûniússak, kivdliungnartuliatdlo máko agssaisigut pissartut? ³tâunaungînerpa sanassok, Mâriap ernera, Jâkuvdlo Jôrsasivdlo Jútavdlo Sîmúvdlo katángutât? najailo tamâne uvavtîningînerpat? ⁴mamiatsautigât-dlo. ⁴Jîsusivdle okarfigai: pruvfite asigînarnekarâingilak ki-siâne nunamine erkardliminilo igdluminilo. ⁵tâsanilo kivdliung-nartuliornek saperpok, nâparsimassut kavînguit kisîsa agsang-minik patigpâi katsorsardlugit. ⁶ugpîngîssusiatdlo tupigusâtigâ. nunakarfignîlo sakiuarpok ajokersuivdlune.

Lúk. 4,24.

Juán. 4,14.

⁷ táukulo arkanek-mardluk kaerkuvai autdlartilerdlugitdlo mardlúkútárdlugit pignáussusekartitdlugitdlo anernernut mingug-túnut; ⁸ inápaile ingerdlatitdlutik sumik uagsarkunagit, ajáupí-ssamik kisiáne, taknarfilissarnatigdlo nekigssalissarnatigdlo an-ugaussanigdlo kiterúmickásángitsut; ⁹ isigangmânigdle kamigsi-másassut mardlungnigdlo ánorásimásanatik. ¹⁰ okarfigailo: sume igdlumut iserángavse tássanítuaritse tássánga autdlarserdhuse. ¹¹ sumilo ilagsiumángigpase tusarumanasilo, tauva tássánga aniv-dluse isigkase kassfarsigik táukunúnga nalunaiautigssamik. ilu-mut okáupavse: Sútumalo Gumóralo erkartútivfigssame atugssau-nerussumik pinekásáput nunakarfigmit táussumánga. ¹² tauva autdlarput okalüssivdlugitdlo avdlamik isumatárkuvdlugit. ¹³ aner-nípiluitdlo amerdlasút anisipait, náparsimassutdlo amerdlasút ú-liamik tanípait katsorsardlugitdlo.

¹⁴ tamánalo kúngip Herútasip tusámaleramiuk, (arka ilisima-ssaulermat.) okarpok: Juánase kuississok tokussunit makisi-mangmat kivdlingnartullssutit táussumane súníput. ¹⁵ ilaitdle o-karput: Elia-una; ilaitdlo okarput: pruvfitiuvok pruvfitit ilátut ítok. ¹⁶ Herútasivdle tusámaleramiuk okarpok: Juánase niakuere-sitara tássauvok, táuna tokussunit makisimavok. ¹⁷ táuname He-rútase autdlartitsisinassok Juánase tigutitdlugo parnaerússiving-mutdlo pisitdlugo kilerssortísimagá nugkame Pilípup nulia Herú-tiarse nuliariligkane pivdlugo. ¹⁸ Juánase Herútasimut okarmat: ihángilak nugkavit nulia pigileragko. ¹⁹ Herútiarsile nantsorssui-vok tokúkumavdlugo, ajordlugule; ²⁰ Herútasip Juánase sujórassu-tigingmago, ilisimagamiuk angutaussok iluartok ivdlernartok, ser-nigissarálo, tusarángamiugdlo kavsinik nálagtará tusarumatdlar-dlugulo. ²¹ uvdlordle piungnarfiussok nagdliungmat, Herútese inúvfigsiordlune nerdlagssiormat nálagarssuartaminut sákutútdlo nálagaunerinut Galílfamilo pingártunut, ²² Herútiarsivdlo pania iser-mat tapardlunilo, Herútasivdlo nerekatáisalo nuánarigamíko: tauva kúngip nivarsiarak okarfigá: piunmassangnik kinuvigínga, tuniumár-pavkit tauva. ²³ ugpernarsaivfigálo [okardlune]: sumigdluáit kí-nuvigigaluarungma tuniumárpavkit nálagaufingma agfánik agdlát. ²⁴ táunale anivok arue aperalugo: suna kinutigisavara? akivá: Juánasip kuississup niakua ²⁵ tauva ernínak iserasuarpok kúngi-mut, kinuvdlunilo okarpok: mánardluínak tunerkuvunga Juánasip kuississup niakuanik púgútamut ilisimavdlugo. ²⁶ kúngile aliasu-ngálerpok, ugpernarsámile pivdlugo nerekatínulo pivdlugit kinu-

Mat. 10,1-15.
Lúk. 9,1-6.

Mat. 14,1 t.
Lúk. 9,7-9.

Mat. 14,3-12.
Lúk. 3,19 t.

únersútdlugitdlo
k túsintigdlit
agtuissut

gaisalo ma-
jokersuiler-
utik: sumit
túniússak,
núngínerpa
lo Simúvdlo
iatsautigát-
ingilak kí-
lo kivdling-
sisa agsang-
upigusítigá.

-lugsimartikumángilá. ²⁷kúngip tauva erninak kúnginik pârssi-
-ssut ilàt autdlartipà niakua ârkuvdlugo. ²⁸táussumalo par-
-naerússivingnut niakuertartorpà, niakuulo âpà pûgútamut ilisi-
-mavdlugo, niarsiarkamutdlo túniúpà, niarsiarkavdlo arnaminut
túniúpà. ²⁹ajokersugaisalo tusaramiko timâ tiguertartorpât, iliver-
-mutdlo ilivât.

Lúk. 9,10 t.
Mat. 14,13.
Juán. 6,1 t.

³⁰apnstilitdlo Jisusimut katerssorput tamanik nalunaerfiga-
-lugo suliarissamingnidlo ajokersütigissamingnidlo. ³¹okarfi-
-gailo: ilivse asimut kaigatdlaritse inokángitsumut kasuersátlat-
-siardlusilo. tikiútartutdlo autdlartartutdlo amerdlakingmata, ne-
-rinerdlünit ajulersitdlutik. ³²tauva umiatsiâmik asinut autdlar-
-put inokángitsumut. ³³inuitdlo takuvait autdlartut, ilarpagssui-
-salo ilisarât, nunakarfungitdlo tamanit katerssordlutik tássunga
³⁴Jisusilo niugame inugpag-
-ssuitdlo takuganigit nâkigilerpai, savatut pârssiokángitsutut
ingmata; amerdlasünigdlo ajokersulerpai. ³⁵ivalilermatdlo ajoker-
-sugaisa ornigpât okardlutik: tamána inokángilak, uvalilerdunilo;

8,1 tt.
Mat. 14,
13-21.
9,36.
Lúk. 9,11-17.
Juán. 6,5-13.

³⁶ilinguit autdlartikit igdlningnit nunakarfungitdlo matuma erkâ-
-nítunit nekigssarsiniariartorkuvdlugit, nerissagssantekángingmata.
³⁷akivaile okardlune: ilivse nerdlersigik. okarfigât tauva: ani-
-ngaussat mardlungnik untritigdlit nekigssarsiniutigartúsanerjavut
nerdlerdlugitdlo? ³⁸okarfigaile: kavsinik timiussantekarpise? ta-
-kunaiartoritse. sujunersintigamnikigdlo okarput: tatdlimáuput,
aulisagkatdlo mardluk tássa. ³⁹tauva inápai tamaisa kagssimiuar-
-tutut ingiterkuvdlugit nunap merkuinut. ⁴⁰tauva ingiput ingmikut
katerssüngortardlutik, ilait untritilissartut, ilaitdlo tatdlimanik
kuliliussartut. ⁴¹timiussatdlo táuko tatdlimat aulisagkatdlo táuko
mardluk tignvai kilangnut ârdlordlune pivduarkussivdlunilo, ti-
-miussatdlo avgordlugit ajokersugkaminut túniúpai savssaigdliti-
-gerkuvdlugit, aulisagkatdlo táuko mardluk tamanut avgorpai. ⁴²ta-
-marmigdlo neriput kârsitdlardlutik. ⁴³katerssuigamigdlo nuio-
-ragkat arkanek-mardluk inerpait agfaknik aulisagaminerigdlo.
⁴⁴tamâkuningale nerissut angutit tatdlimanik túsintiliúput.

Mat. 14,
22-33.
Juán. 6,15-21.

⁴⁵ernîardlo ajokersugkane tuavisârpai umiatsiâmut ikerkuv-
-dlugit, akianut sujuarkuvdlugit Bitsaitamut, inuit ingminit aut-
-dlartitserdlugit. ⁴⁶angerdlartikamigitdlo kâkamut tugsariartorpok.
⁴⁷ünungmatdlo, umiatsiâit taserssuarne avasigdlerêrsut, nuname
kisingorúpok. ⁴⁸takuvailo ipúniardlutik ajulersut, anore agssora-
-miko. únuakutdlo pigârfit sisamâne tikipai tatsip kâgut pisug-

-dlun
-tok,
áuilâ
-dler
-mag
52 tim
53 ikâ

-put
ináng
-fingr
nápar
ánorâ
táuss

Ji

pissut
agssat
tauva.
agssat
aulaja
-ringi
aulaja
pûgút
-dlag
-dlat
-mana
-mik
sórdlo
-nik,
-sütit
-ssutâ
kúmuâ
kavsit
-rung
okarm

-dlune kàngernialerdlugitdlo. ⁴⁹ takugamíkulo tatsip kágut pisug-
-tok, aliortugausorát nivdlilekalutigdlo; ⁵⁰ tamarmik takugamíko
ánilárdlutigdlo. ernínardle okalugfigilerpai okarfigalugit: tugpat-
-dleritse, uvangauvunga, ersekinase. ⁵¹ umiatsiámutdlo ikiviging-
-magit katsorpok. tauva ánilàngákalutigdlo tupigusungákaut;
⁵² timiussat sianigíssutigingínamikik, ūmatitik mángertitaungmata.
⁵³ ikáramígdlo nunamut Ginīsarámut píput tulagdlutigdlo.

⁵⁴ umiatsiámitdlo niungmata ernínak ilisarát, ⁵⁵ angalaler-
-putdlo erkartik tamákerdlugo, iluaitdlissutdlo angatdlatilerpait
inángavínititdlugit, sumítok tusaràngamíko. ⁵⁶ su rutdlo nunakar-
-fingmutdlūnít igdlorpalingmutdlūnít igdlulingmutdlūnít iseràngat,
náparsimassut niuveriartortarfingnut illissarpait, kínuvigissarpátdlo
ánoráme kilungautálūnít ingmingnut agtorterkuvdlugo; tamarmígdlo
táussumínga agtuissut ajorungnaerput.

Mat. 14,
34-36.

kapitalit 7.

Jisuse farisíarínik agssuardlersok; inungmut mingugnakutaussut; arnamik
Kánákut ilánik; ívfata.

¹ farisíarítldlo agdlagkanígdlo ilisimassut ilaisa Jerúsalamít Mat. 15,1-20.
pissut katerssorfígát. ² ajokersugaisalo ilait takugamíkik nerissut
agssatik nalinginautitdlugit, imáipok: assagsímanagít, agssuarait
tauva. ³ (farisíarít Jútítldlo tamarmik nerissaríngínamik kisiáne
agssatik assagdluarkárdlugit, tássa sujugdlerníit maligagssarsiat
aulajangiúniardlugit. ⁴ niuveriartortarfingmitdlo [pisiatik] nerissa-
-ringilait kisiáne errortorkárdlugit, avdlatdlo kavsit ilerkorsiarait
aulajangiússagssautitdlugit: ermutsit errortúsassut kúmuátatdlo
púgútatdlo kangnúsaussut natdlartarfítldlo.) ⁵ tauva farisíarít ag-
-dlagkanígdlo ilisimassut aperát: sók ajokersugkatit sakissaríngít-
-dlat sujugdlerníit maligagssarsiat maligdlugit, agssatik assagsi-
-managít nerissaramik? ⁶ akivaile okardlune: erkordluarsimassu-
-mik Isaiap takordlúgkersárutigáse ilivse ilumórtússárniartuse, Is. 29,13.
sórdlo agdlagsimassok: inuíait ukua atarkissarānga kardlumíng-
-uik, ūmataisale ungasigpānga; ⁷ asulínak kífartútarānga, ajoker-
-sútít inuíait inatsisigíssait ajokersútígíssaramíkik. ⁸ Gútip iná-
-ssutá isumákérdlugo inungnit maligagssarsiat aulajangiútaravsigik
kúmuátat ermutsitdlo errortortarkuvdlugit; avdlatdlo taimáitut
kavsit ilerkorāse. ⁹ okarfigailo: pitsaugmik Gútip inássutá ato-
-runгнаersíparse maligagssarsíase maleruárumavdlugit. ¹⁰ Mórsase 2 Mór. 20,12,
okarmat: atátatdlo anánatdlo atarkíkit, imalo: atátaminutdlūnít 21,16.

anánaminutdlünit okarngtok tokúsavok. ¹¹ ilivšile okararause: inuk angúminutdlünit arnaminutdlünit ima okarpat: korpánuvok (imáitok: tunissutavok) nvavuit pissagssaralnit, ¹² tauva kingorna angúminutdlünit arnaminutdlünit avágingnerkúngilarse; ¹³ taimalo Gútip okansia sakigtiparse maligagssarsiavsigut ilerkorsiavsigut; taimáitutdlo kavšit ilerkoráse. ¹⁴ tauva inuit tamaisa kaerkuvai okarfigalugit: tamavse tusarnársinga pásiniardlugulo: ¹⁵ kanok itut-dlünit inùp avatánit inuk mingugtísínáungilát táussumúnga iser-rángamik, kisiáne táussumánga anissut tássauko inungmik mingug-titsissut. ¹⁶ túsarsinaussunik siutilik tusardle. ¹⁷ tauva inuit kímagdługit igdlumut isermat, ajokersugaisa aperssorpát ássersū-mik tamatumúnga. ¹⁸ akivailo: sunauvfa ilivšisaok sujnekángi-lase? misigíngilase avatánit inungmut isertut kanok itutdlünit mingugtísínáungikát? ¹⁹ ūmatánut pinatik nássanut pissarmata samúvalo anissardlitik nerissat tamarnik miuguiarfiafigut. ²⁰ o-karpordlo: inungmit anissut inuk mingugtitarát. ²¹ kamánga inuit ūmatánit anissarmata isumapiluit, arnaunekarnerdlo uver-ssainerdlo tokutsinerdlo ²² tigdlíngnerdlo piumatánerdlo ilerkupiluitdlo perknersūnerdlo káungunartulionerdlo angnerússinerdlo kakajardlernerdlo angneruniarnerdlo sujnekángitsorpatdlangnerdlo. ²³ tamáko ajortut tamarnik kamánga anissarput, inugdlo mingug-títarpát.

Mat. 15, ²⁴ tauva nikuutdlune tássánga autdlarpok Tóruvdlo Sítúvdlo
^{21-28.} tungáunt; igdlumutdlo iserpok inuit arajutsisárniardlugit, arajutsi-
 ssaúsinaunanile. ²⁵ mássa arnap tusámásmagá, táussuma paní-
 ngua anernermik mingugtúnik piliussok; táuna tikiúpok isigaisa
 sáunt patdlordlime. ²⁶ arnak táuna Grikeriussok, Finisiane Sè-
 riap iláne nuuavekartok. kínuvigálo anernipiluk paningmunit ani-
 serkuvdlngo. ²⁷ Jisusivlle okarfigá: kitornaussut kársitdlarkárat-
 dlardlit: iluáungimat merdlertut nerissagssainik arsárdlugit
 kingmínguanutdlo erkardlugit. ²⁸ akivále okardlune: mássame,
 Nálagak; taimáitok kingmínguit nerrivinp atáne merdlertut náká-
 lanikuinik nerissarput. ²⁹ okarfigálo: okausek tamána pivdlugo
 autdlarit, anernipiluk paningmit anisimavok. ³⁰ igdluminutdlo a-
 ngerdlarame nápipá anernipiluk anisimassok, paninilo inánga-
 vingmine nalassok.

Mat. 15, ^{29.} ³¹ Tóruvdlo Sítúvdlo erkáuit kingumut autdlarame Galiliap
 taterssuanut pivok, Dikāpulip ilánut. ³² tauva tnsilartok oka-
 lungnek ajungajagtok táussumúnga pisipát, kínuvigátdlo agssang-

-minik agtorkuvdlugo. ³³tauva inungnit iugnikórtitdlugo agssane sintainut mangúpai, kiserdlunilo oká agtorpá. ³⁴kilangnutdlo ár-dlorpok, anersámivdlunilo okarfigá: ívfata, ináipok: augmarit. ³⁵tauva siutai ernínak augmarput, okálo nokarutaiarpok, okalug-dluarperdlo. ³⁶inerterpailo tamána kimut okautigerkunago; ki-siáne inertingáraluarmatik angnerungártunik okautigisínarpát. ³⁷tauva ánilángarput okardlutigdlo: tamaisa ajungitsunik iliorpai; tusilartut tusaissúngortípai, okalungnerdlo ajortut okalugtúngortípai.

kapitalit 8.

inuit sisamanik túsintigdlit Jisusip nerisíkaí; farísíarit nalunaerkúmik kilangmit piniarfigigát; sernarsautigssiánut mianerssorkussissok; Bitsaitame tagpitsox tagpigsisíká; Jisusip ániangárnigsse tokunigssilo okalútigigai malerkuvdlunilo.

¹taimaníkut inugparjugssuit tássaníngmata nerissagssakar- Mat. 15, 32-38.
-natigdlo, Jisusip ajokersugkane kaerkuvai okarfigalugitdlo: ²inuit uko nagdligekáka, uvdlut pingasut najormánga nerissagssakara-tigdlo. ³isisínagit angerdlatikaluaruvkit ingerdlatitdlutik tumá-ngorkajakaut; ilait ungasigsumit pigamik. ⁴ajokersugaisalo sá-pát: sumit inúp uko kársitdlautigssarsísanerpai tamáne inoká-ngitsume? ⁵aperailo: kavsinik timiussautekarpise? akivát: ar-finek-mardlungnik. ⁶tauva inuit nunamut ingerkuvai, timiu-ssatdlo táuko arfinek-mardluk tiguvaí, kujavdlunilo avgorpai ajo-kersugkamínut túniutdlugit savssaigdliutigerkuvdlugit, táukualo inungnut savssaigdliutigait. ⁷kavsinguanigdlo aulisagánguautekar-mata, kujavdlune táukútaok savssaigdliutigerkuvai. ⁸nerigamig-dlo kársitdlarput, agfakutdlo sívnerussut katerssorpait nuoragkat arfinek-mardluk imait. ⁹nerissutdle sisamanik túsintigdlit mig-ssiliorpait; autdlatípai tauva.

¹⁰ernínardlo umiatsiámut ikivok ajokersugkane ilagalugit Dal-manútavdlo erkánut pivdlune. ¹¹farísíarit tauva aníput aperssor- Mat. 16,1-4.
-talerdlugo, nalunaerkúmigdlo kilangmit piniarfigát ússerdlugo. ¹²anernermigutdle anersámíngárdlune okarpok: suvdlutik erkar-dlerit uko nalunaerkúmik piniarpat? ilumut okáupavse: erkar-dlerit uko nalunaerkúmik tuninekásángitdlat. ¹³tauva kimagdlu-git kingumut umiatsiámut ikivok akianutdlo ikárdlune.

¹⁴timiussissásavdlutigdle puiorput, tássa atausínarmik timiu- Mat. 16,5-12.
-ssautekardlutik umiatsiáme. ¹⁵inápailo okardlune: misigssok- Lúk. 12,1.
-ritse mianerssordluse farísíarit sernarsautigssiánut Herútasivdlo

utik: tássa
arfigai: sök
pásissaká-
sssekardluse
rpise? er-
tatdlimanik
sit inerpí-
k - mardluk
sigik nuio-
21 okar-

-nimigutdle aserortórdlune, sugssarisagá tauva? ³⁷ sunalúit inúp
akigisavá tamíne utertikumavdlugo? ³⁸ mássa uvavník okantsiv- Mat. 10,aa.
-nigdlo igtórutigingnigtok erkardlerfugne ukunane iverssartune a- Lúk. 12,9.
-jortuliartune inúp ernerata igtórutigiunnárpátaok tikiúkne atá-
-tane nálangnarssnsia pígalugo íngilitdlo ivdlernartut ilagalugit.
[kap. 9.] ¹ okarfigailo: ilumut okáupavse: ukua máníut iláisa to-
-ko misigisángilát Gútip nálagauvfaník takutinátik píssauniligssúv-
-dlune tikiútmúik.

kapitalit 9.

Jísuse kákame avdlamík táutunigtok; okalungnek ajortumík anernílik ajorungnaersiká;
okontaunígssaminík makínígssaminigdlo okalugtók; njokersugai aperssortáutut kina
nngnerussok; arkagut anernípilungmik anisitsissok; aserorsárisuník.

a ápát kí-
ígut tiguvá
ínigdlo pa-
llune okar-
ápagssá-
va iluarsi-
gerdliartípá
tígísanago

² uvdlutdlo arfinigdliit nángmata. Pítrusilo Jákulo Juánasilo Mat. 17,1-8.
Jísusíp ilaserai kísísa asiakatígalugit kákamut kíngigtumut, issi- Lúk. 9,28-36.
-gítitdlugitdlo avdlamík táutunígpok. ³ ánorailo akísugtúngorput
kakortorssnáugordlutik, sórdlo apút ítartok, kakorsaisstununa-
-míussut taima kakortígítek ajúsagait. ⁴ Elialo táunkunúnga ta-
-kutípok Mórse áparalugo, táukualo Jísuse okalokatigát. ⁵ tauva
Pítruse pílerpok Jísusímut okardlune: ajokersuissook, tamáníkumi-
-nakaok; píngasunik iníliorta, ílingnut ataútsímik Mórseasímutdlo
ataútsímik Elíamutdlo ataútsímik. ⁶ mássale okautsine síanígí-
-ngilái ánilákígámik. ⁷ nuialo píngorpok uligdlugitdlo, nípilo nuia-
-mit tútsiúpok okartok: tássa ernera asanartok, táuna tusarsíuk. 2 Pít. 1,17.
⁸ kíviaramígdlo tauváinax takussaeríput, Jísuse kísiat taku át na-
-jorátik. ⁹ kákamítde atíleramík ínerterpai takussartík kímut Mat. 17,9-12.
okautígíerkunago inúp ernera tokussumit makísimatínago. ¹⁰ tamá-
-nalo íluníugiuarpát aperssortautdlutígdlo tamatumínga tokussu-
-nít makínígssámik sínersumík. ¹¹ tauva aperát okardlutik: sórne
tauva agdlagkaník ílísímassut okartarpat: Elía sujugdliuvdlune tí- Mat. 4,6.
-kíutíassok? ¹² akívaile okardlune: Elía sujugdliúsavorme ta-
-máisa íluarsariartúsavdlugit: kanordlo agdlagsímava inúp ernera
pívdlugó? ániangásassok asígínagauvdlunílo. ¹³ okáupavsíle: Elía
tíkiúsínavok, píumassamingnigdlo ílíorfigát, sórdlo pívdlugó ag-
-dlagsímassok.

gít Kaisá-
rdlatitdlu-
erarpánga?
pátit, ílai-
me kíau-
tusiuvutit.
ersulerpai,
rkaunernít
nárdlunílo,
navsítsu-
ngálerdlu-
lo agpísa-
pé pímagít
gkane ílá-
ngmíník
¹⁵ inússut-
galo pív-
inússutse
íuk, tar-

¹⁴ ajokersugkatdlo tíkíkámígít, ínugpagssúit takuvái ílísíma- Mat. 17.
-gait agdlagkanígdlo ílísíma ut aperssortautekatígígait. ¹⁵ iníutdlo 1-21.
tamarník takugámíko erníinax ánilàngárpút arpagdglutígdlo ílag- Lúk. 9,37-42.

BOKTILN AFFAIRS, LISBON

-siartordlugo. ¹⁶agdlagkanik ilisimassut tauva aperai: suna aper-
 -ssortáussutigaisink? ¹⁷tauva inuit iláta akivá okardlme: ajo-
 -kersuissok, emera ilingnut pisikalharpara okahingnek ajortumik
 anernilik. ¹⁸táussumalo tigutdlarângane nokartitdlarânganilo, kú-
 -pioraraok korsarkortardlmilo sanigoriartordlmilo; ajokersugka-
 -titdlo okarfígigaluarika amiserkuvdlugo, kisiáne saperpát. ¹⁹aki-
 -vále okarfígalugit: tantúko erkardlerft ugþingitsut, kanok sivisu-
 -tigissumik uajisavavse? kanordlo sivisutigissumik kamagísa-
 -vavse? uvavmut káisink. ²⁰tauva táussumínga ãpát. takulera-
 -míngdlo ernúnak anernerup isuyterpá, tauva unnamut ípípok ag-
 -ssakávdlmilo kápiordlmilo. ²¹angutá tauva aperá: kangu tai-
 -mailiva? akiválo: merdlerftnerminit. ²²kavsnígdlo nalugtarpá
 ingnermutdlo inernmutdlo tokániardlugo; sapíngikuvitdle nãkiga-
 -luta ikiortigt. ²³Ítsusivdle okarfíga: tássa ugpersmanguvit; ug-
 -pertumut ajornartokángilak. ²⁴ernúnak tauva merdlerftup tán-
 -ssuma angutá kuvdlilivdlme nivdlilerpok okardlme: ugperþinga,
 Nálagak, ugþfugissutsivkut ikiínga. ²⁵Ítsusivdle inuit ugsagtut
 takuleramígit, anerneuk míngugtók avorkára okarfígalugo: okahing-
 -nek ajortutit tusilartutitdlo anerneuk-á, inápvakit: únínga anit
 kingornalo pulásaerdlugo. ²⁶tauva nivdlilerdlme isuvtitdlardlu-
 -gulo anivok. tauva tokussutit ilerpok, amerdlasútdlo tokussú-
 -nerarpát. ²⁷Ítsusivdle agssaisigut tignvá makititdlugulo: tauva
 makípok. ²⁸igdlmmutdlo isernmat ajokersugaisa avdlamík najorte-
 -kángisitdlugo aperát: suname píssutigalugo uvagut anisíneuk sa-
 -perparput? ²⁹akivailo: taimailissartut aníneuk ajordluinarput, ki-
 -siáne tngsiarníkut ísingíarníkutdlo.

Mat. 17, 22 t.

Lúk. 9, 43-45.

³⁰tássúngalo autdlaramik Galíla avkntigít, inuitdle kalerri-
 -síkmángilai. ³¹ajokersugkanilo ajokersorþai okarfígalugit: inþp
 emera inuit agssaimut pisitánsavok, tunknalo tokúsavát, tokutan-
 -gmilo nvdlut píngajuáne makíkumárpok. ³²okauserdle tamána
 pásingilát, aperssornerdlo sujóragít.

Mat. 18, 1-6.

Lúk. 9, 46-48.

³³tauva Kapernammimut pívo; igdlmúfleraniilo aperai: suna
 aperssortantigaisiuk ingerdlatitdlme? ³⁴táukule nivdlíngitdlat, i-
 -ngerdlatitdlutik aperssortautigamíko kina angnerussok. ³⁵tauva

10, 43. ingípok, táuki 'o arkanek-mardluk kaerkuvai okarfígalugit: snjug-
 -dliujmassokarpat. táuna tamanit kíngugdlíúsavok, tamarnígdlo
 kivfárisavát. ³⁶merdlerftunguardlo tignvá táukunúnga akúnerni-

Mat. 10, 40.

Juán. 13, 20.

-líntdlugo pernermígdllugulo okarfígalugitdlo: ³⁷merdlerftungit tai-
 -máitut ilánik ilagsissokarpat uvanga píssutigalunga, táussuma

kap.

uvan

-tís

-suís

-líng

-pok

-lam

-ngu

uvan

akile

asero

-rag

-dle

inúna

-rná

-giát

-rors

-mut

ingue

-sáng

-pat

nágak

-rnat

-lak

-tern

-kúsa

-mik

-kigs

nulari

pissúss

tok

-dlm

ãma

-pát

-niar

avanga ilagsivánga; uvavnigdlo ilagsissup uvangámgitsok autdlar-
-titsissiga ilagsivá. ³⁸Juánasile pilerpok okarfigalugo: ajoker- Lúk. 9,49 t.
-suissok, inuk takugigput anernipihagnik atigkut anisitsissok, ma-
-lingnatale; inerterparputdlo malingingmatigut. ³⁹Jisusile okar-
-pok: inertísángilarse; ativkut kivdlingnartuliortokásángingnat ki-
-lamik uvavnik okalupihugsímaussumik. ⁴⁰akerartortigíngisavut un-
-ngutdlugit iligávt. ⁴¹kialúnt imernik ernutsíp imánik imigpase Mat. 10,42.
avanga pissutigalunga, Kristasíp pigingmase, ilmnut okáupavse:
akilernekángisángilak. ⁴²uvavnatdlo ugperitut minguínguit ilánik Mat. 18,6-9.
aserosrsuissokarpat, táma iluanárnerorkajakaok aserorteriviup uja- Lúk. 17,2.
-ragssua kungasíaanut nívingardlugo ímamut igikáue. ⁴³agssavit- Mat. 5,30.
-dle aserosrsárkajarpatit kipíkit; iluanárnerúsautit iláinanvdlutit
imánartumut iseruvit, igdlugtut agssakarnermit kernualassutdlo kó-
-ruánut ingnermut kamíitsumut autdlardlutit; ⁴⁴tássane kugdlu-
-giát tokúsángilak ingneratdlo kamísanane. ⁴⁵isigkavitdlúnt ase-
-rosrsárkajarpatit kipíkit; iluanárnerúsantit túsíagdlutit inánartn-
-mut iseruvit, igdlugtut isigakarnermit kernualassutdlo kóruánnt
ingnermut kamíitsumut ígítavvdlutit; ⁴⁶tássane kugdlugiát tokú-
-sángilak ingneratdlo kamísanane. ⁴⁷issivitdlúnt aserosrsárkajar- Mat. 5,29.
-patit ígíssuk; iluanárnerúsantit igdluharmik íssekardlutit Gítíp
nálagaavfianut iseruvit, igdlugtut íssekarnermít kernualassutdlo kó-
-ruata ingneranut ígítavvdlutit; ⁴⁸tássane kugdlugiát tokúsángi- Is. 66,24.
-lak ingneratdlo kamísanane. ⁴⁹unngutdlutik ingnermik tarajor- 3 Mór. 2,13.
-terneekásangmata, tmíssutitdlo tamarnik taratsunik tarajorterne-
-kásavdlutik. ⁵⁰tarajok ajúngilak, tarajordle tarajornérugpat, su- Mat. 5,13.
-mik kimgumut píkmarsásavisiuk? ingmivsiue tarajokaritse er- Lúk. 14,34.
-kigsivekatigígdhusilo.

kapitalit 10.

nularit Jisusíp avigsárkúngíkai; merdlertúnguit pívdnarkugai; inúp ánangnigssánut
píssúsit ajornakutaussartut; tokutanigssamínik makínigssamínigdlo Jisuse okalug-
-tok; Sípítúsíp ernere Nálagkap talerpiatu sámátalo tungáne ígsiarkugaluartut
nálanguarsiviane; Bartimíuse tagpítsok Jisusíp tagpísisiká.

¹tauva níknitdlhne tássánga autdlarpok Jítíap ilánut pív- Mat. 19,1-9.
-dlhne Jórtaníp ugatágnut; inítdlo katerssortardlutik ornílermáne
ána ajokersulerpai ílerkune atordlugo. ²tanva farísíarít orníg-
-pát aperalngulo, angntíp nnlé avíkumíuk ílvarnersok, tássa ússer-
-uárdlugo. ³akivaile okardlhne; Mórsasíp kanok perkuváse?

- 5 Mór. 24.1. 4 akivát: Mórsase akueringnigpok agdlagkat avíssutigssat agdlar-
 Mat. 5.31. -kuvólugit averkuvdlugulo. 5 Jísusívdle akivai okardlune: ūma-
 -tise mángertorssúngmata inássut tamána ilivsinut agdlagpá; 6 pí-
 1 Mór. 1.27. -ngortitatdle pilerkárneránit angutdlo arnardlo Gútíp píngortípai.
 1 Mór. 2.24. 7 tamána pivdlugo inúp angúnilo arnilo kimásavai nulílo átavíga-
 -lugo, 8 táukulo mardluk uviniúsáput atausek. tamána pivdlugo
 mardlújungnaerdlutik uviniúput atausek. 9 taimáitumik Gútíp ka-
 -tititai inúp avigsártísangilai. 10 igdlumílermatdlo ajokersugaisa
 Mat. 5.32. tamatumínga aperssorkigpát. 11 akivailo: nuliaminik avítok av-
 Lúk. 16.18. -dlamik nuliarune táuna arnaunerá. 12 arnavdlo uvine kimagdlugo
 avdlami, uvinigkune angúmunkarpok.
 Mat. 19. 13 merdlertúnguitdlo táussumínga ápait agtorkuvdlugit. ajo-
 13-15. -kersugkatdle átsissut avorkárait. 14 Jísusívdle takugamigit úmit-
 Lúk. 18, 15-17. -sagpok okarfigalugitdlo: merdlertúnguit uvavnut kaiginardlit pí-
 -sailekinasigigdlo; taimáitut Gútíp nálagauvfia pigingmássuk. 15 ílu-
 -mut okáupavse: nalinginaup Gútíp nálagauvfia merdlertúnguatut
 píngikuniuk iserfigisángilá. 16 perneraigdlugitdlo agssangminik pa-
 -tígpai pivdluarkuvdlugitdlo.
 Mat. 19, 17 avkusinermutdlo aningmat, inúp arpagdlune ornigpá sér-
 16-26. -kumiarfigalugo aperalugulo: ajokersúissok ajúngítok-á, kanok ílíú-
 Lúk. 18, 18-27. -saunga inússut nágssaungítok kingornússariumavdlugo? 18 Jísu-
 -sivdle okarfigá: sók ajúngítsumik taivínga? avdlamik ajúngítso-
 -kángilak, Gúte kisime ajúngítsovk. 19 inássutit nalúngilatit: ar-
 2 Mór. 20, 12-16. -naunekásángilatit, inuásángilatit, tigdlísángilatit, sagdluvdlutit na-
 -lunaiásángilatit, arsainiásángilatit, atátatdlo anánatdlo atarkíkit.
 20 akivále okardlune: ajokersúissok, tamáko tamái: malingniarpáka
 merdlertúnivnit. 21 Jísusívdlo íssigá, asavdlugulo okarfigá: atausek
 píngilat: autdlardlutit pígíssatit tamaisa akigíkit pítsuntdlo túniut-
 -dlugit, tauva kilangme pekútekerumárputit; tauvalo keivdlutit
 malínga sáníngassulik erssugdlugo. 22 okauserdle tamána ajuatdlau-
 -tíga autdlardlunilo alí:sugdlune písórssúgame. 23 kiviardlune tau-
 -va Jísusíp ajokersugkane okarfigai: ata, Gútíp nálagauvfianut pinek
 ajornaussangármat písúmut. 24 ajokersugkatdle ánilárutígait okausé.
 Jísusile áma pilerpok okarfigalugit: kitoruánguáka, ata ajornau-
 -ssangármat písússutimíngnik tatíngiungítut Gútíp nálagauvfianut
 písagpata. 25 katíagatók merkutíp ísságut putorkutíassok ajor-
 -nartokángímeruvok písúmit Gútíp nálagauvfianut písassumit. 26 tau-
 -va aitsát augnermik ánilárput okalokatígilerdlíntígdlo: kíname
 tauva áuagsinauva? 27 Jísusívdle íssígalugit okarfigai: ínungue ta-

-mána

-mat

-magd

okáup

-nílún

-luaru

-riard

-ssam

-minig

-ssáum

-dlíng

3

-júlerá

táuko

-nok p

inúp e

-nut,

-vát,

-dlíng

3

okardlu

-kugah

-kivát:

-pít tu

-gai: k

-sínauv

-uauvug

-savars

-píngm

-ssaríng

-mána

-dle ka

-lerrsuí

nágake

-súngor

-manut

kívfarto

-ssatut

46

tastama

-mána ajornakaok Gátimile pinane; Gátimile ajornartokánging-
-mat. ²⁸tauva Pítruse pílerpok okarfigalugo: ata, tamaisa ki-
-magdlugit maligpavtigit. ²⁹Jísusivdle akivá okardlune: ilumut
okáupavse: kinaussuvdlünít inüp igdlunilünít katángutinilünít angú-
-nilünít arnilünít nukilünít kitornanilünít nunautinilünít kimagka-
-luarunigit uvanga pivdlunga ívanglíluo pivdlugo, ³⁰untritile-
-riardlugit mána matumane písásavok igdlugssaminik katángutig-
-ssaminigdlo arnagssaminigdlo kitornagssaminigdlo nunautigssa-
-minigdlo, kinuginekaraluartidhlune, silavdlo áipáne inúnek nág-
-ssáungitsox písavá. ³¹kavsérssuitdle sujugdliugaluartut kingug-
-dlíngúsáput, kingugdliugaluartutdle sujugdliugúsáput.

Mat. 19, 27 tt.
Lúk. 18, 28 tt.

³²ingerdláputdle Jerúsalamut majuarniardlutik, Jísusilo su-
-julerát, ánilángavdlutigdlo maligpát sujöravdlutik. tauva áma
táuko arkaek-mardluk ingminut písipai okalugfigilerd'ugitdio ka-
-nok pinekarnigssaminik. ³³ata, Jerúsalamut majualerpugut, tauva
inüp ernera písitáusavok palasiunernut agdlagkanigdlo ilisimassu-
-nut, táukualo tokutagssautísavát, Gátimigdlo naiussunut písisa-
-vát, ³⁴mitautigísavátldlo iperartordlugulo kitserardlugulo tokut-
-dlugulo, uvdlutldlo pingajuáne makíkumárpok.

Mat. 20, 17 tt.
Lúk. 18, 31 tt.

³⁵tauva Jákuvdlo Juánasivdlo Sipítusíp ernerisa ornigpát
okardlutik: ajokersuissox, kínutigissagssavtínik ilingnut iliorfiger-
-kugaharpugut. ³⁶aperaile: kanox iliorfigerkuvisé uvavnut? ³⁷a-
-kivát: tuuisigut ardlarput talerpigpit tungáne ardlarputldlo sámig-
-pit tungáne igsiarkuvdluta nálagnarsiguvit. ³⁸Jísusivdie okarfi-
-gai: kínutigissarse naluvase. ernutsíp imá imigariligara imer-
-síuavisiuk? kuissutigissavnigdlo kuisísinauvisé? ³⁹akivát: písi-
-nauvugut. Jísusivdle okarfigai: ernutsíp imá imigariligara imi-
-savarsíne kuissutigissavnigdlo kuisíkumárdluse, ⁴⁰kisiáne taler-
-pingmalo sámingmalo tungáne igsiánigssak uvanga perkússutig-
-ssaringilara, taimaerkussatdle taimáisáput. ⁴¹ilaisa kúlit ta-
-mána tusaramiko, Jákuo Juánasilo úmitsautigilerpait. ⁴²Jísusiv-
-dle kaerkuvai okarfigalugitldlo: ilisínavuse inuíakatigingnut suju-
-lerssuisstut isumakartitat nálagauniarfigissarait, angnertaisalo
nálagersortarait. ⁴³ilivsímlé taimáisángilak; kisiáne ilivsíne augi-
-súngorumassup kivfartútdlise, ⁴⁴ilivsíuilo sujugdliujumassok ta-
-manut kivfánaugile. ⁴⁵mássame inüp ernerátaox tikiutingilak
kivfartorfigerkuvdlune, kisiáne kivfartúsavdlune inüssutsílo akig-
-ssatut túnúsavdlugo anterdlasít utertínekautígssánik.

Mat. 20,
20-28.

Lúk. 22,
25-27.

Mat. 20,
29-34.
Lúk. 18,
35-43.

NORTHERN AFFAIRS LIBRARY

-sugkane inuitdlo íkingitsut ilagalugit, tagpítsox [tikípát] avkusi-
-nerme igsiavdlune kinussox, Bartinfuse Timfúsip erna. ⁴⁷ táu-
-ssumalo tusaramiuk Jísusiussox Násarámio, tordlulalerpok okar-
-dlune: Jísuse-â Dávíp erna, nākígínga. ⁴⁸ amerdlasútdlo avor-
-kárát nipangerkuvdlugo. támale angnerungártumik tordlulavok:
Dávíp erna úmá, nākígínga. ⁴⁹ tauva Jísuse unigpok kaerkor-
-kuvdlugulo. tagpítsoxdlo kaerkuvát okarfigalugulo: tugpatdlerit
nikuitdlutidlo; kaerkuvátit. ⁵⁰ kagdllersáune tauva íperardlugo ni-
-kuípok Jísusimutdlo pivdlune. ⁵¹ Jísusilo pilerpok okarfigalugo:
kaok iliofigerkuvit uvavnut? tagpítsovdle akivá: ajokerssuissok,
tagpígísiserkuvunga. ⁵² Jísusivdle okarfigá: ingerdlagit, ugpernerpít
ánáupátit. erníardlo tagpígísilerpok, Jísusilo ingerdlaviagnt maligpá.

kapitalit 11.

Jísuse Jerúsalamut iseriartortok; figekússnax inerititanik navssárfíngíngiane tokutiká;
nálagfíngme nuisitsissut anisíkai; pígnáussusekarfínik palasiunerit aperigát.

- Mat. 21.^{1-11.} ¹Jerúsaldlo patdlileramíko, Bítfágílo Bítámíalo tikilerdlugit
Lúk. 19, ^{29-38.} úliap kákánut pígamik, ajokersugkame ilait mardluk autdlatípai
Juán. 12, ^{12-15.} okarfigalugit: ²autdlatitse nunakarfíngmut sujnívsínítmumut, tá-
-ssungalo píguvse ernínax nápís^ovase siutítíp norrá pítuksíma-
-ssok, táussuma kánut inungmik íngítokángísáinartok; pítuksaer-
-dlugo aggíusiuk. ³ímalo aperígpase: sók taimailíorpise? tauva
okarumárpase: Nálagkap atúsangmago; tauva ernínax maunga aut-
-dlatíkumárpá. ⁴táukule autdlarput, norradlo nápípát pítuksi-
-massok ísertarfiup kígdlingane, sílatáne avkusernup avígsárfiane,
pítuksaerdlugulo. ⁵tássaníutdlo ílása okarfigait: suvdluse nor-
-rak pítuksaerpísiuk? ⁶akíváitdle sórdlo Jísusíp ímákátík; akue-
-ríngmatígdlo ⁷norrak Jísusímut aggíupát, ánorámíngígdlo kag-
-dlermássuk kánut íngípok. ⁸amerdlasútdlo ánorássatik avku-
-tígssánut ísvterpait, íláiálo orpít mulingíník kívdluívdlutík av-
-kutígssánut síaruarterpait. ⁹sujulerssortutdlo malíngíngíutdlo
tordluláput okardlutík: ásiáná, pívdluardle Nálagkap arka píga-
-lugo tíkíútok. ¹⁰pívdluardle atátavta Dávíp nálagaufía tíkíú-
-tok Nálagkap arkagut; ásiáná kútsíngnerme. ¹¹Jísuse tauva Je-
-rúsalamut íserpok nálagfíngmutdlo, tamáiálo takuganígít únuler-
-matdlo Bítámíamut anívox táuko arkaneck-mardluk ílagalugit.
- Mat. 21.
18. 19. ¹²akagúngmatdlo Bítámíamít anígamík kálerpok. ¹³figekú-
-ssuardlo asíanít takuganíuk pílutakartok, ornígpá navssárfíngísa-

-soralu
-figssá
-ugorna
tusávát
nálagfín
-dlo ta
16 sumí
-dlunílo
-marmí
-parse.
-saramí
tamarmí
-karfiup
-kamíka
-lerame
tokuvok
-ríse.
kangáta
tamatur
-kausia
-síautív
-savars
ísumáké
-kívdln
-tátavsí
27
-sínerí
-karfíga
kíalo ta
-sívdle
-níarsín
-dlunga
ínungní
-lerput
tauva ug
-násápn
-susílo
-dlane:
pígnáus

-soralugo. tíkíkamiugdle navssāngilax pilutanik kisiāne, figekar-
-figssā nagdhlíngingmago. ¹⁴ tauva Jísusip sāpā okarfigalugo: ki-
-ugorna inherititangnik nerissockásaivigdlluínásavok. ajokersugaisalo
tusávát. ¹⁵ Jerúsalamut pigamik Jísuse nálagfingmut iserpok, Mat. 21,
nálagfingmilo nuisitsissut pisiniartutdlo amisilerpai, aningaussanig-
-dlo taorsíssut ilissivē túnguanigdlo nuisitsissut igsiavfē úpitípai; ^{12-16.}
Lúk. 19,
¹⁶ sumigdlo tigumiartut nálagfíkut ingerdlarkúngilai. ¹⁷ ajokersuiv-
-dluilo okarfigai: ina agdlagsimángila: igdluga inuiakatigít ta-
-marmik tugsíartarfigssānik tainekásavok? ilivsilē ujajavfingortí-
-parse. ¹⁸ agdlagkanigdlo ilisimassut palasiuneritdlo tamána tu-
-saramíko tokúnialerpát; sujórásutigileramíko, ajokersútai inuit
tamarmik ánilárutigingmatigik. ¹⁹ únungmatdlo igdlorpagssua-
-karfiup avatānut anivok. ²⁰ kaungmatdlo figekússuak sarssú-
-kamíko, takuvát tokussok mánguminut agdlát. ²¹ Pítrusile erkai-
-lerame okarfigá: ajokersuissok, ata, figekússuak perdlorkussat
tokuvok. ²² Jísusivdlo akivai okardlune: Gútimut ugperssuseka-
-ritse. ²³ ilumut okáupavse: kákamut únúnga ina okartokarpát:
kangátarit, ímamutdlo nákarit; únámigutdlo nakimanane ugpérpat
tamatumínga okautigissaminik písassumik, tauva taimailísavok o-
-kausia erkordlugo. ²⁴ tamána pivdlugo okáupavse: sunalúnit tug-
-siautivsigut kinutigiguvsíuk, píumárigse ugpersínaritse, tauva pí-
-savarse. ²⁵ tugsíardlusilo kekaríavse, kimut patsisekaraluaravse
isumákérfigisínik, atátavsinútaok kilangniussumut isumákérfiger-
-kuvdluse támartarnivsinik. ²⁶ isumákérfigingnínigíkuvsilē, tauva a-
-tátavsisavok kilangniussup támartarnivsinik isumákérfigísangilāse.
²⁷ āma Jerúsalamut píput. nálagfingmilo angalangmat, pala-
-simmerit agdlagkanigdlo ilisimassut utorkameritdlo ornigpát ²⁸ o-
-karfigalugulo: kanok ítmik pígnáussusekardlutit taimailiorpit?
kialo tamatumínga pígnáussusekartingmatit taimailiorpit? ²⁹ Jísu-
-sivdle akivai okardlune: uvangátaok aperisavavse atautsinik, aki-
-niarsínga, tauva okarfigumárpavse kanok ítmik pígnáussusekar-
-dlunga taimailiortunga. ³⁰ Juánase kuississarame kilangmitdlúnit
inungnitdlúnit taimáissutekarpa? akiniarsínga. ³¹ tauva erkarsa-
-lerput okardlutik: kilangmit písimaneraruvtígo okásavok: sórme
tauva ngperíngilísíuk? ³² inungnitdle písimaneraruvtígo inait ersi-
-uásáput, tamarmik Juánase ilumut pruvfítiusoringmássuk. ³³ Jí-
-susílo akivát okardlutik: nalubarput, tauva Jísusip akivai okar-
-dlune: taimáitumik uvangátaok okarfigísangilavse kanok ítmik
pígnáussusekardlunga taimailiortunga.

Mat. 21,

20-22.

Mat. 6,14.

Mat. 21,

23-37.
Lúk. 20,1-8.

kapitalit 12.

vīnekutilerissunik sorkusaitsunik ássersút; aningaussamik akilerárutígissamik; tokussut makivífgssáne nuliáringnek atúsángitsox; inássutit tamarunik sujugdlerisánik; Kristuse kia emerigá; agdlagkanik ilisimassut Jísusip agssuarigai; uvigdlarnek pítsok aningaussanik ilioraivíngmut písuáguaminik ilississok.

Mat. 21, ^{33-46.} ^{Lúk. 20,9-19.} ¹ássersútítigutdlo okalugfigilerpai: inuk vīnekutilígissamik nautsviliortitsissok ungalulerdlugulo tunguiaivífgssardlo agssag-
-dlugo kakivíliordlunilo, naussorigsaissunutdlo ártartorkamiuk nu-
-namut avdlamut autdlarpok. ²nagdlermagulo kivfak autdlartípá
naussorigsaissunut, vīnekutit inerititainik naussorigsaissunit tigu-
-siartorkuvdlugo. ³táukuale tiguvat unatardlugulo, angerdlartí-
-pátdlo sokartínago. ⁴áma kivfak avdla táukunúnga autdlartípá,
táuna njarkanik mitdlórpát niakuagut kilitdlardlugulo, angerdlartí-
-pátdlo mitangnarsissok. ⁵áma avdla autdlartípá, táuna tokú-
-pát; avdlatdlo kavsit [autdlartípai], táukua ilait unatarpait, ilait-
-dlo tokúpait. ⁶sulile ernituakarame asassaminik, kisa táuná-
-taok táukunúnga autdlartípá okardlune: ernera igtórisavát. ⁷nau-
-ssorigsaissutdle táuko okalokatígilerput: tássa kingornússissug-
-ssak; ká, tokokisigo, tauva kingornússagssaralue pigilisavavut.
⁸tanva tiguvat tokutdlugulo, nautsvíuvdlo silatánut igípát. ⁹tauva
nautsvíuip inua kanok iliorumárpa? tikiutdlune naussorigsaissut
nungutitdlásavai nautsvívdlo avdlanut písitdlugo. ¹⁰mákulo ag-
tugs. 118, ^{22, 23.} -dlagkat atuángilisigik: ujarak igdlulíortut sugssaringisát tekerkug-
-ssángordlune ujaraulerpok. ¹¹Nálagkamit taimailivok, tupingna-
-kalunilo issivtínut. ¹²tiguniaraluaramikulo inuit ersigait, malu-
-gigamíko ássersúmik tamatumúnga pigátik; tauvalo kimagdlugulo
autdlarput.

Mat. 22, ^{16-22.} ^{Lúk. 20,} ^{20-26.} ¹³tauva táussumúnga autdlartípait farisárit ilait Herítasiv-
-dlo inugtaisa ilait, okautsinik píssariniarkuvdlugo. ¹⁴tánkna ti-
-kíkamiko okarfigát: ajokersuissok, ilisimavavtigít ilumórtutit ná-
-langniagakarnatitdlo inungmik, inùp táunáussusia sokutigínginagko,
Gútivdle avkutigerkussá ilumórtumik ajokersútigigít. kaisare aki-
-lerárutinik tunívdlugulo iluarpalúnit iluángilalúnit? tunissisaner-
-pugutdlúnit tunissísángínerpugutdlúnit? ¹⁵ilumórtússárniarnerat-
-dle nalúnginamiuk okarfigai: sók ússerpisinga? aningaussángua-
-mik átsivígisinga; takúsagiga. ¹⁶tauva átsivígíngmáne aperai:
kia-una ássinga, kialo titarkussai uko? akívát: kaisarip. ¹⁷tauva

Jisusip akivai okardlune: kaisare tunisiuk kaisarip pigssânik, Güt-tilo Gütip pigssânik. tupigusütigât tauva.

¹⁸tauva satusiarit ornigpât makivfigssakángitsumik okartar-
-tut, aperssorpâtdlo okardlutik: ¹⁹ajokersuissok, Mõrsasip ima
agdlagfigâtigut: angutip angajua tokugpat, nuñilo kitornakángitso
kimagpago, tauva nulía nukâta písagâ katángúne kinguágssior-
-dlugo. ²⁰nukarít arñek-mardlüssut; sujugdlersât nuliaramé ki-
-nguágssinane tokuvok. ²¹áipátalo pigamiuk táunátaok kinguág-
-ssinane tokuvok; pingajuátaok tainaitdlune. ²²taimalo táukua
arñek-mardluk tamarmik pivât kinguágssinatigdlo. tamarmik
kingornatigut arnartaok tokuvok. ²³tauva makivfigssak nagdlug-
-pat makikunik, kia táukua ardlâta nularisavâ? mássa arñek-
mardlúvdlutik nularigaluarât. ²⁴Jisusivdle akivai okardlune: imái-
-tok pivdlugo támangínerpise: agdlagkat nalugavsigik Gütivdlo
pissaunera naluvdlugo? ²⁵mássa tokvssunit makikunik nuliása-
-natigdlo uvinísangitdlat, ingilisutdle kilangmítutut isáput. ²⁶to-
-kussutdle makisassut pivdlugit atuáingilase Mõrsasip agdlagaine, ²Mór. 3,6.
kakitdlarnakutaussat okautiginekarmata, kanok Gütip okalugfigigâ
okardlune: Aaperâp Gütigânga, Iisâvdlo Gütigânga, Jákuvdlo Gütí-
-gânga? ²⁷Gúte tokussut Gütigíngilât, inüssutdle Gütigât. tai-
-máitumik támangârpuse.

²⁸agdlagkanigdlo ilisimassut ilâta aperssortáutut tusarnâra-
-migít, malugigamiugdlo akivdluarsimagai, ornigpâ aperalugulo:
suna inássutit tamarmik sujugdlersarât? ²⁹Jisusivdle akivâ: iná-
-ssutit tamarmik sujugdlersât tássa imáitok: tusarnârit Israile-â, ⁵Mór. 6,4. 5.
Nâlagak Gúterput Nâlagak ausiuvok; ³⁰asâsavatdlo Nâlagak Güt-
-tit ûnatigkut ilûngardlutit tarnigkutdle ilûngardlutit isumag-
-kutdle ilûngardlutit nukisitdlo tamákerdlugit. tássa inássut su-
-jugdle. ³¹áipátalo taimaekatigâ: tugdlit iligtut asâsavat. av- ³Mór. 19,18.
-dlamik inássutekángilak tamákunánga angnerussumik. ³²agdlag-
-kanigdlo ilisimassup okarfigâ: ajokersuissok, ilumut okardluar-
-putit, Gúte atausiungnat, avdlamigdlo táunáungitsumik Gútekâ-
-ngiungnat. ³³táunalo asavdlugo ûmánigut ilûngardlune sianísut-
-simigutdle ilûngardlune tarnimigutdle ilûngardlune nukinilo ta-
-mákerdlugit. tugdñinilo ingmisut asavdlugo, tássa tunissutinit
ikivkagagssanit tokntagssanitdlo tamanit angnerussok. ³⁴Jisusiv-
-dle malugigamiuk silalingmik akigâne, okarfigâ: Gütip nâlagauvfa
ungasingilat. sapisersekángitdlatdlo aperssorkisavdlugo.

³⁵Jisusilo nâlagângme ajokersuigame pilerpok okardlune: ka-

Mat. 22,

23-33.

Lúk. 20,

27-38.

5 Mór. 25,5.

Mat. 22,

35-40.

5 Mór. 6,4. 5.

Lúk. 10,27.

3 Mór. 19,18.

Mat. 22,46.

Lúk. 20,40.

Mat. 22,

41-46.

- Lúk. 20.
41-44. -norme agdlagkanik ilisimassut okartarpat Kristuse Dâvip ernerigà?
tugs. 110,1. ³⁶Dâve nangminek anernikut ivdlernartúkut ima okarmat: Nâlagak
nâlagkavnut okartok: talerpingma tungânut ingikatdlait, kîngarssor-
-titit isigkangnut tungmagagssángortikatdlásagavkit. ³⁷taimaitdlune
Dâvip nangminek nâlagkaminik taigamiuk, kanorme tauva ernerà?
invgpagssuitdlo tusarumatdlarpát. ³⁸ajokersuisitdlunilo okarfi-
Mat. 23,6 t. -gai: mianerssoritse agdlagkanik i'isimassunut, táuko angalajuma-
Lúk. 11,43. -ssarput takisûnik atissakardlutik niuveriartortarfingnilo inûv-
20,46. -dluarkunekarumassardlutik, ³⁹nâlagiartarfingnilo igsiavftt sagdlit
ingivfigiumassarait nerekatigigsunilo sagdliujumatdlardlutik; ⁴⁰u-
Mat. 23,14. -vigdlarnerit igdlue nungútarait tugsiamersordlutigdlo ilumûngit-
Lúk. 20,47. -sumik; táuko erkartûssûmik angnermik pinekásáput.
Lúk. 21,1-4. ⁴¹Jîsusilo aningaussanik ilioraivfup akianut ingíkame, inuit
issigingnârpai aningaussanik ilioraissut aningaussanik ilioraivfing-
-mut; pisútdlo amerdlasût amerdlasûnik ilioráiput. ⁴²uvigdlar-
-nerdlo pítsox aggerpok, táussuma kúpakut mardluk ilivai, táu-
-kua aningaussâranguak valigât. ⁴³tauva ajokersugkane kaerkuvai
okarfígalugitdlo: ilumut okáupavse: uvigdlarneq una pítsox ani-
-ngaussanik ilioraivfingmut ilioraissunit tamanit amerdlanerussu-
-nik ilissivok; ⁴⁴táuko tamarmik ilissingmata sivnerutitamik ilai-
-nik, ûmale ajorssartúvdlune pine tamaisa ilivai inûtigssarsiuutig-
-ssaraluane tamákerdlugit.

kapitalit 13.

Nâlagak sujiligtuissoq nâlagfup piunérúngissânik, maujungnartunik nangutitsisug-
-ssamik, Kristusiorkusersunik pruvftiorkusersunigdlo sarkúmerumârtugssamik,
silarssúp nungúnigssânik inûvdlo ernerata tikiúnigssânik.

- Mat. 24, 1-8. ¹nâlagfingmitdlo aningmat, ajokersugaisa ilâta okarfígá: ajo-
Lúk. 21,5-11. -kersuissoq, ata ujarkat igdlorssualiaússuzialo. ²Jîsusivdlo a-
-kivâ okardlune: igdlorssualiaússusia tamâna issigaiuk? ujarkat
kalerígsuerutdlugit inguvternekásáput. ³ûliavdlo kâkâne ig-
-siangmat nâlagfup akiane, Pîtrusivdlo Jâkuvdlo Juânasivdlo An-
-triarsivdlo avdlamik najortekángisitdlugo aperât: ⁴okarfígitigut,
kakugo tamâko taimailísápat? sunalo nalunaerkutâusava tamâko
tamarmik nâmagtisáppata? ⁵Jîsusivdlo akivai, pilerdlunilo okar-
-pok: misigssoritse kimut támarterkunase. ⁶amerdlasût tikiú-
-kumârmata atera atordlugo nvangautitdlutik; amerdlasûnigdlo
tâmarfittisumârpút. ⁷sorssugtnik tusaruvse sorssungnernigdlo

kalerit
-tigssar
-put in
-nalo s
-nerdlo
-tai. 9
nâlagiart
kúnginut
-jungnae
inuiakati
-jornagut
-nagulo;
-lugitse;
-túngmat
-tâta, a
13 tamarm
aulajange
-ssok pr
-kuleruv
Jûtiamítu
-kile iser
-nûtor
-ssut mil
kimâvfígs
-dliungua
-ránit má
-kâsángit
inungmik
-nersimas
-lûnit oka
-pok, tau
-tiorkuser
-pingnartu
-nângigpa
okarfígerê
-tuuna kin
-jungnaer
-ssaunere
nuiatigut a

kalerritdluse, tauva ánilákinase, tamáko taimailisangmata, nagga-
 -tigssardle tássáungikatdlarpok. ⁸mássa inuiat pikigtitsiumár-
 -put inuiakatimingnut, nálagauvfigdlo nálagauvfekatiminut; nu-
 -nalo sujgtarumárpok tamatigut tamauna, kángnerdlo ánilár-
 -nerdlo nagdliútarumárpok. tamássa erkanárnartup autdlarkau-
 -tai. ⁹ilivsile mianerssoritse. kigdliuivfingnut pisikumármase
 uálagiartarfingnutdlo; iperartornekarumárpuse, nálagarssuarnutdlo
 kúnginutdlo savssartínekásause uvanga pivdlunga táukua nah-
 -jungnaertigssánik. ¹⁰ivangkiliulo okalússissutiginekaratdlásavok
 inuiakatigfingnut tamanut. ¹¹tauva autdlarutdluse pisigpase, su-
 -jornagut isumanerdlúsángilase kanok okalúsassuse, erkarsautigi-
 -nagulo; kisiáne taimailissúkut kanok tuninekaruvse taima oka-
 -lugitse; ilivse okalugtúngínavse, anernerdle ivdlernartok okalug-
 -ttingmat. ¹²katángúne katángutáta tokuterkúsavá, kitornilo angu-
 -táta, angajorkátigdlo kitornaisa akerartúsavait tokutitdlugitdlo;
¹³tamarnigdlo umigssúsaváse atera pivdlugo. naggatigssamutdlo
 aulajangersok ánagkumárpok. ¹⁴maujungnartordle nungutitsi-
 -ssok provfítiknt Dániállikut okautigissak inigingisagssaminítok ta-
 -kuleruvsiuk, (tamákuńinga atnaissup erkarsautiginiardligit;) tauva
 Jútiamítut kákanut kimálit, ¹⁵igdluvdlo kánítok igdlumut arkángi-
 -kile isernanilo sunik igdluminit aigdlerunavdlune, ¹⁶nunautimi-
 -nítordlo ntúngikile ánorássaue ainmavdlugo. ¹⁷erkanardle nártu-
 -ssut ulugtitsissutdlo, uvdlut táuko uagdliugpata. ¹⁸cugsiaritsile
 kimávfigssarse ukiumut erkúterkunago. ¹⁹nvdlune táukunane nág-
 -dliungnartokangásangmat Gútip píngortitáisa píngortitaulerkárne-
 -ránit mávalo tikitdlugo nálekángisáinartumik kingornalúnit nále-
 -kásángitsmmik. ²⁰nvdlutdlo táuko Nálagkap ikigdlisingigpagit
 inuungnik ataatsinúgdliúnt ánagtorángerakajakaok; kinigkatdle ki-
 -nerssimassane pivdlugit uvdlut táuko ikigdlisipai. ²¹tauvalo ima-
 -lúnit okarfigigpase: ata, Kristuse mánipok, imalúnt: ata, uvaní-
 -pok, tauva upperisángilase. ²²mássa Kristusiorkusersut provfi-
 -tiorkusersutdlo sarkúmeruárpok, nalunaerkutiliordlutigdlo en-
 -píngnartuliorumárpok kinigkat agdlát támartísagaluardlugit ájor-
 -nángigpat. ²³ilivsile misigssoritse; ata, tamanik sujornatigut
 okarfigerérvavse. ²⁴uvdlunile táukunane nágdliungnartup tama-
 -tuna kingornagut tauva sekínek társísavok kámmatdlo kauna-
 -jungnaerdune, ²⁵kilauvdlo uvdloriai nákarumárpok kilauvdlo pi-
 -ssaunere aulajunnárdlutik. ²⁶tauvalo inúp ernera issigiumárpát
 nuatigut aggersok píssarssúvdlune nálangnartorssúvdlunilo. ²⁷tau-

Mat. 10.

17-22.

Lúk. 21.

12-19

Lúk. 12.11 t.

Mat. 24.

15-26.

Lúk. 21.

20-24.

Dán 9.27.

Lúk. 17.23.

Mat. 24.

29-31.

Lúk. 21.

25-26.

- valo iugiline autdlartisavai, kinigkanilo katerssorumarpai anor-
-dlersarfingnit táukunánga sisamanit nunap isuanit kilauvdlo isua
Mat. 24, tikitdlugo. ²⁸ figekússuak ássersúnik iliniarfigisiuk: avalekutai
^{32-35.}
Lúk. 21, ivsekalerdlutik pilutakalerángata aussak kanigdlissok ilisimassar-
^{29-33.}
-parse. ²⁹ tainátaok tamáko taimailissut takuleruvsigik kanig-
-dlissok ilisimásavarse. ³⁰ ilumut okáupavse: erkardlerit uko nu-
-ngúsángitdlat tamáko tamaisa námagsisinagit. ³¹ kilagdlo nu-
Mat. 24, ^{36.} -nalo nungúsáput, okautsikale nungúsángitdlat. ³² uvdlugssamig-
-dle táussumínga uvdluvdlnínt kanok ilinígssánik ilisimassokángi-
-lak, ingilitdlunít kilangmítut ilisimángilát, erneruvdlunít ilisimá-
Mat. 25, ¹³ tt. -ngilá, atátap kisime nalúngilá. ³³ misigssoritse, erkumaniardlu-
-silo tugsiaritse, taimaivfigssá kakugo nagdiúsassok nalugavsiuk.
³⁴ sôrdlo inûp nunanut avdlamut autdlalersup igdlune kimásaga-
-miuk kivfane nálagagssautikái nungutdlugitdlo sulíagssainik su-
-liagssakartitdlugit, isertarfiuvdlo párssissá ináká erkumaniarkuv-
Mat. 24, ^{42.} -dlugo. ³⁵ taimáitumik erkumagitse, igdlup nálagáta tikiuvfigssá
Lúk. 21, ³⁴ tt. nalugavsiuk, únúkutdlunít úpuap kerkagutdlunít tingmiautit angu-
-tivialtáta kardlorfiagutdlunít uvdlakutdlunít tikiúkumárnersok;
³⁶ tássangáinax tikiutdlune sinigtuse nápekinaváse. ³⁷ ilivsinutdle
okauserissara tamanut okauserára: erkumagitse.

kapitalit 14.

palasiunerit agdlagkanigdlo ilisimassut Jisuse tokutinialerát; Bitàniamie arnap taniká; Jútarsip pisikumalerá; pôrskisiúnik nerisitdlutik Jisusip pisitsissigsse nalunaerá; ner-dlívine ivdlernartok atorkártiká; Pítrusip miserratigiumárane nalunaersok; Gitsímani-mítok; tígugát; tokutagssángortikát; Pítrusip miserratigissará.

- Mat. 26, ^{3-5.} ¹ uvdlutdle mardluk nágpata pôrske nagdiúsassok, serna-
Juán. 11, ⁴⁷ tt. -kángitsunigdlo timiussartorfít. palasiuneritdle agdlagkanigdlo
ilisimassut isumalioput kanok ilivdlutik terdlinganit tigúsagigtik
tokutdlugulo. ² okarputdle: nagdiússivikut pinago, inuit pikig-
-torssuángorkunagit.
Mat. 26, ^{8-13.} ³ Bitàniamítitdlugule Simûp pupigsúgaluap igdluane nerri-
Juán. 12, ^{1-8.} -vingme igsiatitdlugo aruap ornigpá uvkusigssaussamik puiaussá-
Lúk. 7, ³⁶ tt. -nguautekardlune, tamatuma imará naratúnik tarnusiak avdlamik
akusimángitsok akisók; puiaussánguardlo tamána uvkusigssaussak
aserordlugo niakuanut kuivá. ⁴ tássanítutdlo ilaisa isumamíkut
úmítsautigát okardlutigdlo: sók tarnutigssak tamána kuilugsí-
-narpa? ⁵ tarnutigssak tamána tuninekarune aningaussánguit pinga-

-sunnik untritigdlit amerdlarkingiuk auingaussarsísutaorkajartok, pítsunut tunissutigssarsíutaavdlune. okalorijugfigátdlo. ⁶Jisn-sile okarpok: agssuarekiuasiuk; sòk erdlokisípisiuk? ajúngit-sumik iliorfigânga. ⁷pítsunik najortekáinarpuse, piunassarâ-ngavsilo ajúngitsuliorfigisínauvase; uvangale najortigituinásángilav-singa. ⁸sapíngisamiuk iliorpok; nagdliúngikatdlarnerane timi-ga tanipá ilinekarnigssavnut. ⁹ilunut okáupavse: sumilúnt sí-lame tamarssuarne ívangkilio tanána okalússísutiginekaràngat, táunátaok okautigísavát kanok iliorsimassok erkaivdlugo.

¹⁰Jlârsilo Iskâriòk táukua arkanek-mardluk ilât palasiuner-nut autdlarpok táukunúnga písikumavdlugo. ¹¹tusaramikulo ti-paitsulerput, silvimigdlo tuniumavdlugo okarput. tauva nautsor-ssuilerpok kanok ilivdlugo pisisagine.

¹²uvdlutdlo sêrnakángitsunik timiussartortarfussut sujugdliá-ne, savârak pôrskisiutigssak tokúsangnússuk, ajokersugáisa okar-figát: sumut piarêrsaiartorkuvisigut savârkamik pôrskisiutigssamik nererkuvdlutit? ¹³tauva ajokersugkame ilait mardluk autdlarti-pai okarfigalugitdlo: igdlorpagssualingmut piartoritse, tauva inuk nâpikumârpase imertáumik tigumiartok, táuna maligsiuk, ¹⁴su-mutdlo iserpat tássane igdlup nálagá okarfigisiuk: ajokersuissup ima apererkuvátit: sumípa ine savârkamik pôrskisiutigssamik ne-rivfigssara ajokersugkáka ilagalugit? ¹⁵tauva inerssuarmik igdlup kânítumik únersúkumârpase ingivfilersorsimassumik piarêrsagka-mik, tássane piarêrsaigitse pigssavtínik. ¹⁶ajokersugailo autdlar-put, igdlorpagssualingmutdlo pigamik táina itok nâpípât sórdlo okarfigigátik, savârdlo pôrskisiutigssak piarêrsarpât. ¹⁷únuler-

-matdlo tikiúpok táuko arkanek-mardluk ilagalugit. ¹⁸nerriving-milo igsiatitdlutik nerigamik, Jisuse okarpok: ilumut okáupavse: ilavse nerekána písikumârpânga. ¹⁹tauva aliasulerput kingule-rígdlutik aperialugo: uvanga táunaunerpunga? avdlalo okardlune: uvanga táunaunerpunga? ²⁰akivaile okardlune: táukua arkanek-mardluk ilât púgútamut misugsekátiga táunauvok. ²¹inûp erneran ingerdlagaluarpok ingminik agdlagsimassut erkordlugit; erkanardle inuk táuna inûp erneranik písitsissok. inuk táuna iluanârkajakaok inúngúngikune.

²²nerisítldlutigdlo Jisusip timiussak tiguvâ, pivdluarkussiv-dluuilo avgorpâ táukunúngalo túniutdlugo okardlunilo: tigusiv-dluse nerigitse, tássa timiga. ²³ermuserdlo tiguvâ, kujavdlunilo

²²nerisítldlutigdlo Jisusip timiussak tiguvâ, pivdluarkussiv-
-dluunilo avgorpâ táukunúngalo túniutdlugo okardlunilo: tigusiv-
-dluse nerigitse, tássa timiga. ²³ermuserdlo tiguvâ, kujavdlunilo

Mat. 26,

14-16.

Lúk. 22,3-6.

Mat. 26,

17-19.

Lúk. 22,7-13.

Mat. 26,

20-25.

Lúk. 22,14,

21-23.

Mat. 26,

26-29.

Lúk. 22,19 t.

1 Kor. 11,

23 tt.

- táussumínga tunivai; tamaruigldo tássánga imerput. ²⁴ okarfigailo: tássa anga, tastamantitámút auk, anierdlasút pivdlugit kuissook.
- Lúk. 22,18. ²⁵ ilumut okáupavse: kingorna imísáisaunga vīnekutip inherititānit ivdlok ivna nagdliutserdlugo, nutaussok imerumáruvko Gūtíp nā-lagauvfiane.
- Mat. 26, ²⁶ kujaniutdlo tugsiautigerêramiko ūliap kákānūt anīput. ²⁷ tau-
^{30-35.} -va Jisusip okarfigai: ūnuak mána tamavse maniatsautigiumār-
 Lúk. 22,39. -pavsinga; agdlagsimangmat: pārssissok patigkumārpara, savatdlo
 Sagg. 13,7. siámarumārput. ²⁸ makerêrumale sujulerisavavsinga Galilīfamut.
 Juán. 16,32. ²⁹ Pītrusivdle sāpā: tamákerdlutik mamiatsagkaluarpara uvanga
 Lúk. 22,33 t. ²⁹ Pītrusivdle sāpā: tamákerdlutik mamiatsagkaluarpara uvanga
 Juán. 13, ³⁰ Jisusip tauva okarfigā: ilumut okáupavkit,
^{36 tt.} ivdlume, ūnuak mána, tingmiantit angutiviartāt mardlungnik kar-
 14,72. -dlortínago pingasoriardlutit miserratigiumārparna. ³¹ āmale o-
 -karbigpok: tokokatigisagaluaruvkitdlūnit miserratigisāngilavkit.
 taimátaok tamarnik okarput.
- Mat. 26, ³² tauva ungalulingmut Gitsīmanimik atilingmut pigamik, ajo-
^{36-46.} -kersugkane okarfigai: tamaunga ingikatdlaritse tugsiasivdlunga.
 Lúk. 22, ³³ Pītrusilo Jākulo Juánasilo ilaserai, tauvalo ūlilerdlune kugsala-
^{40-46.} -ngálerpok. ³⁴ tauva okarfigai: tarniga aliasungákaok tokumut
 Juán. 18,1. agdlāt; tássanītuaritse pigārdlusilo. ³⁵ kimatdlatsiardlugitdlo nu-
 -uanut patdlorpok tugsiardlunilo, nagdliūtōk tamána inginimit
 kángiinterkuvdlugo ajornāngigpat; ³⁶ okardlune: atātak, atātaga, ta-
 -maisa ajūngilatit. ermusek mána uvavuit pēruk; kisiānile uvanga
 perkussara pinane ivdlit perkussat pile. ³⁷ ornigkamigitdlo tiki-
 -pai sinigtut, Pītrusilo okarfigā: Sīmūt-ā, sinigpit? sivikitsūngua-
 -mik pigārsināungilatit? ³⁸ erkumaniardlusilo tugsiaritise, ūsser-
 -nartumut perkuuse. anernek kajunigkaluarpok, uvinigdle sá-
 -ngīpok. ³⁹ āmalo tugsiaartorpok okautsine okausererkigdlugit.
⁴⁰ uteramilo āma tikīpai sinigtut, uernarnermit nisanek ajulermata,
 naluvdlutigldo kanok akisagigtik. ⁴¹ pingajugssānigldo tikīpai okar-
 -figalugitdlo: sōrme sinigsinaritise kasnerserdlusilo; tássa, nag-
 -dliúsinnavok; ata, inūp ernera ajortuliartut agssainut pisitāusa-
 -vok. ⁴² nikniitdlusilo autdlarta, tássa kanigdlivok uvavnik pisit-
 -sissugssak.
- Mat. 26, ⁴³ sulilo okalugtitdlugo tauvāinak Jūtarse tikiūpok táukua
^{47-56.} arkanek-mardluk ilāt inugpagssuit ilagalugit panalissartut una-
 Lúk. 22, -tausissartut palasinuernit agdlagkanigldo ilisinassunit utorkau-
^{47-53.} -nertanitdlo [ilaserissane]. ⁴⁴ pisisissátalo nalunaerkutigssakar-
 Juán. 18, -tikai okardlune: kunigagssara táunaujumarpok; táuna tigusiuk
 1-12.

autdlarutdlugulo kimánavérsardlugo. ⁴⁵tikiúkanilo erninak or-
-nigpá okarfigalugo: ajokersuissook, ajokersuissook; kunigdlugulo.
⁴⁶táukuale isagtorpát tiguvdlugulo. ⁴⁷tássañitutdle iláta pa-
-nane amuvá, palasiineruvdlo kivfá panarpá siutaerdlugo ⁴⁸ta-
-suse tauva pilerpok okarfigalugit: sórdlo inungniartunut a-
-ssuse panalissállu. ⁴⁹tautasissardlusilo tiguniardlunga. ⁴⁹iv-
-dlut tamaisa iortarpavse nálagfingme ajokersuivdlunga, tigú-
-ngikivsingalo. tássa agdlagkat erkúsangmata. ⁵⁰tauva tamar-
-mik imagpát kimávdlutigdlo. ⁵¹inúsgurtordlo tássañipok táu-
-ssumunga malingnigtok ilupágssiamik uvinekutilik, táuna inú-
-sugtut tiguvát. ⁵²táussumale ilupágssiak iperardlugo tamakaraue
kimarratigai.

⁵³Jisusilo palasiinermit pisipát, tássungalo palasiinerit ta-
-marnik utorkar ratdlo agdlagkanigdlo ilisimassut katisimajar-
-torput. ⁵⁴Pitrusivdle asianit maligpá palasiinerup igdlorssuata
kaujaluišsáta iluanut pivdlune, tássunga ingitdlune kivfat akornánut
ingnermut kíaerserdlune. ⁵⁵palasiineritdle kigdliuissookatigdlo
ilüngardlutik nalunaiáissugssarsiorput Jisusimut tokutikumavdlugo;
angilugtordlutigdle. ⁵⁶amerdlasút nalunaiáissutigingmássuk sag-
-dluvdlutik, nalunaiautaitdle ássigíngitdlat. ⁵⁷ilaitdlo nikuiput
nalunaiáissutigalugulo sagdluvdlutik okardlutik: ⁵⁸tusarparput
ima okartok: nálagfik mána agssaungik sanasiunassok inguvteru-
-márpara, uvdlutdlo pingasut náginardlugit avdla karmásavara
agssaungik sanasiinángitsook. ⁵⁹sulilúnit nalunaiautait ássigíngit-
-dlat. ⁶⁰palasiunek tauva nikuipok akornánut pivdlune, Jisusilo
aperá okardlune: akiniángitdluinarpit? ukua kanok pasigdlerpátit?
⁶¹nivdleranile sumik akíngilá. tauva palasiinerup apererkigpá
okarfigalugo: ivdlit táunauvit Kristuse úmersiutigíssagssap ernerá?
⁶²Jisusile okarpok: táunauvunga. takujumárparsilo iníp ernerá pí-
-ssaunerup talerpiata tungáne igsiassok kilauvdlo nuiaisignt aggersok.
⁶³tauva palasiinerup atíssane aligpai okardlune: nalunaiáissumik
avdlamik pissariakarnerpa? ⁶⁴kakajardlernerá tusarparse; kanok
isumakarpise? tamarnigdle pitdlagagssautipát tokutagssaunerar-
-dlugo. ⁶⁵tauva ilaisa kitserarpát kínálo matuvdlugo tigdlugdlu-
-gulo okarfigalugulo: erkuinariat; kivfatdlo erssárpát.

⁶⁶Pitrusilo tasamane igdlorssúp kaujaluišsánititdlugo palasiu-
-nerup kivfaisa arnat ilát tikiúpok, ⁶⁷Pitrusilo kíaersersok taku-
-gamiuk issigilerpá okardlunilo: ivdlítaok Jisusip táussuma Nása-
-rámiup ilagátit. ⁶⁸misiarpordle okardlune: naluvara, okautsit

Mat. 26,57 t.
Lúk. 22,64 t.
Juán. 18,
13 tt.

Mat. 26,
50-66.

Juán. 2,10.

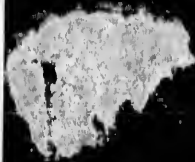
Lúk. 22,67 tt.

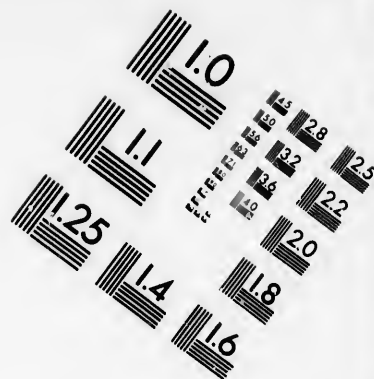
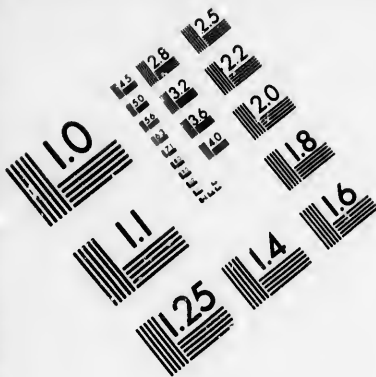
Mat. 26,67 t.
Lúk. 22,63 t.

Mat. 26,
69-75.
Lúk. 22,
54-62.

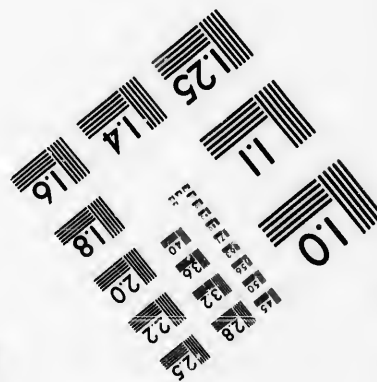
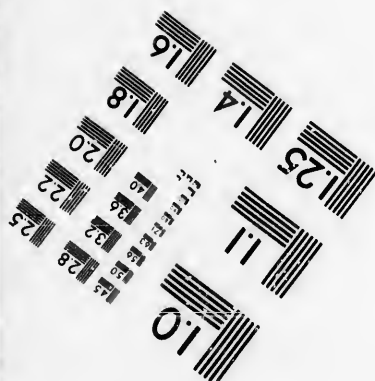
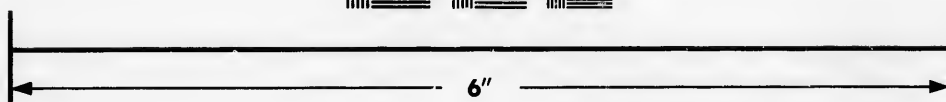
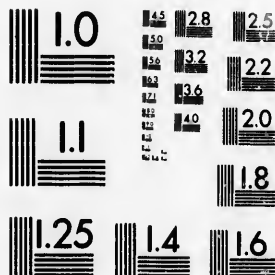
Juán. 18,
15-18, 25-27.

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-6503

1.8
2.0
2.2
2.5
2.8
3.2
3.6
4.0
4.5

5.0
5.6
6.3
7.1
8.0
9.0
10

pákartingilara. tauva silardlermut aningmat tingmiautit angutiviartát kardlorpok. ⁶⁹ kivfavdlo arnap takorkigkamiuk tássanítut okalug-figilerpai: tássa táukua ilát. ⁷⁰ ámale misiarpok. tássúgutsiá-ngormatdlo tássanítut áma Pitruse okarfigát: ilumut táukua ilagátit; Calilámíúvutíne, okautsisit taimaerpatdlagput. ⁷¹ táunale pilerpok perdlugterkuvdlune ugpernarsaivdlunilo: inuk táuna o-kautigissarse naluvara. ⁷² tingmiautidlo angutiviartát áipag-
 14,30. -ssánik kardlorpok. tauva Pitrusip okausek ivna erkaivá, Jísusip okarfigingmane: tingmiautit angutiviartát mardlungnik kardlórtí-nago pingasoriardlutit miserratigiumárparma. kíssaserpok tauva.

kapitalit 15.

Pilátusimut Jísuse pisikát; Pilátusip aperssorá; sáningassulingmut kikiagtugagssá-ngortíká; Gúlkátame sáningassulingmut kikiagtorát; nuna tamarme tártorssuángor-tok; Jísuse anerningersok; Jüseríp Arimatfamiup iligá.

Mat. 27,1. 2, ^{11-14.} ¹ kaulermatdlo ernínak palasiunerit isumaliokatigígput utorkau-
 Lúk. 23,1-5. -nertat agdlagkanigdlo ilisimassut ilagalugit, kigdliúissokatigítldo tamarmik, Jísusile kilerssorpát autdlarutdlugulo Pilátusimutdlo pisitdlugo. ² Pilátusivdlo aperá: ivdlit táunauvit Jútít kúngiat? akivále okardlune: sórdlo okartutit. ³ palasiuneritdlo pasigdli-
 Juán. 18,28 t. -ngárpát. ⁴ Pilátusip tauva apererkigpá okardlune: akíngitdluinar-pít? ata pasigdlingármatit. ⁵ Jísusivdle akísaerpá Pilátuse tupigu-
 Mat. 27, ^{15-26.} -sulersitdlugo. ⁶ nagdliússivikutdle parnaerússat ilát inuit piuma-
 Lúk. 23, ^{17-25.} -ssát parnaerússaujungnaersítará. ⁷ kilerssugakarporde Barapamik atilingmik, táuna tigussaussox perdluliortunut perdluliortitdlutik
 Juán. 18, ³⁹ tt. inuartunut ilángutdlugo. ⁸ inuitdlo nivdlilerput kinuvdlutik, tai-mailiorfigerkuvdlutik sórdlo nungutdlugit iliortartok. ⁹ Pilátusivdle akivai okardlune: Jútít kúngiat parnaerússaujungnaerkerkuvisiuk? ¹⁰ nalúngínáme palasiunerit síngatdlugo tássunga pisikát. ¹¹ pala-siuneritdle inuit pilerisárpait Barapa pingárdlugo kínutigerkuv-diugo. ¹² Pilátusivdle áma akivai okardlune: kanorme tauva uvavnut iliorfigerkuvisiuk una Jútít kúngiánik taissarse? ¹³ ámale nivdlerput: sáningassulingmut kikiagtoruk. ¹⁴ Pilátusip tauva o-karfigai: sumingme ajortuliva? sualungnerussumigdle nivdláput: sáningassulingmut kikiagtoruk. ¹⁵ Pilátusivdle inuit iluarissainik ilior-figiumagamigit Barapa parnaerússaujungnaersípá, Jísusilo íperartor-
 Mat. 27, ^{27-31.} -típá sáningassulingmut kikiagtugagssángortitdlugo. ¹⁶ sákutútdle kamunga pisipát igdlorssúp kaujalúissánut, tássa nunap nálagáta

igdlors

17 augp

-kutini

-ssaler

-túmig

patdlor

-pát á

-ngassu

21

-minit a

-kúpát

-kiúpát

23 vinimi

-ssuling

-rautiga

pingajua

-lágutdl

27 táussu

kikiagtor

28 tauva

-liússauv

-gulo ok

-gulo uv

-ngassuli

-dlutik

avdlat á

Kristusiu

arkardle,

-sátaok n

nuna tam

-dlugo.

nivdligár

nugterdlu

-ssutdlo

-tale arpa

káputdlug

-nerá.

-fiuvdlo

agdlát.

igdlorssuanut, sâkutôkatitigdlo tamaisa atautsimut kaerkuvait;
¹⁷augpatdlarigsumigdlo atitipât, niakorutigssanigdlo kakitdlarna-
 -kutinik perdlaignanik tâussuminga niakoruserpât; ¹⁸intvdluarku-
 -ssalerpâtdlo [okardlutik]: pivdluarna Jûtît kúngiat. ¹⁹svdlor-
 -tûmigdlo niakuagut anauvât kitserardlugulo, sêrkumiardlutigdlo
 patdlorfîgât. ²⁰mitautigerêramikulo augpatdlarigsumik ânoraia-
 -pât ânoraingdlo nangminerissainik atititdlugo, anisipâtdlo sâni-
 -ngassulingmut kikiagtoriarorumavdlugo. Mat. 27.
 31-37.
 Lúk. 23,
 26-31.
 Juán. 19,
 17 tt.

²¹tássúnalo ingerdlassok imáitok: Simût Kerinimio, nunauti-
 -minit aggersok, Alagsanterivdlo Rûvfusivdlo angutât, tâuna erdlor-
 -kúpât sâningassuligssâ erssorkuvdlugo. ²²ornigkamingnutdlo ti-
 -kiúpât, Gûlkâtamut; tamâna nugterdlugo imáipok: niakortalik.
²³vînimigdlo morralersimassumik imîniarpât, imingilâle. ²⁴sâninga-
 -ssulingmutdlo kikiagtoramiko ânoraingmingnut avguarpait ime-
 -rautigalugitdlo kia sordlek písagâ. ²⁵nalunaerkûtavdle akúnerisa
 pingajuat nagdlersimagâ sâningassulingmut kikiagtormássuk. ²⁶ku-
 -lâgutdlo agdlangnekartok pasigdigâussutâ, ima: Jûtît kúngiat.
²⁷tâussumungalo ilagititdlugit inungniat mardluk sâningassulingnut
 kikiagtorpait, ardlât talerpiata tungâgut áipâlo sâmiata tungâgut. Mat. 27,
 38-44.
 Lúk. 23,
 32-43.

²⁸tauva agdlagkat erkûput ima okausekartut: pinerdlugtunut ila-
 -liússauvok. ²⁹tássúnalo sanerkûtut kakajarât ilekimisârfigalu-
 -gulo okardlutigdlo: î, nâlagfingmik inguverterissutit karmarkigdlu-
 -gulo uvdlut pingasut nâginardlugit: ³⁰ingminik ânâuniarit, sâni-
 -ngassulingmitdlo arkarit. ³¹taimâtaok palasiunerit okalokatigig-
 -dlutik mitautigât agdlagkanik ilisinassut ilagalugit okardlutik:
 avdlat ânâutaraluaranigit ingminik ânâunek sapilerpok. ³²una
 Kristusiusok Israîlikúnut kúngiusok, mâna sâningassulingmit
 arkardle, takungnerkuvdluta ugperkuvdlutalo. kikiagtorsimakatai-
 -sâtaok mitautigât. ³³nalunaerkûtavdlo akúnere arfinilûngormata, Mat. 27,
 45-54.
 Lúk. 23,
 44-47.
 tugs. 22,2.

nuna tamarme târtorssuângorpok akúnerisa arfinek-sisamât tikit-
 -dlugo. ³⁴nalunaerkûtavdlo akúnerisa arfinek-sisamâne Jisuse
 nivdlingârpok okardlune: Elîi, Elîi, lámâ sapagtâni? tamâna
 nugterdlugo imáipok: Gûtiga, Gûtiga, sôk kimagpinga? ³⁵najui-
 -ssutdlo ilaisa tusaramiko okarput: ata, Elia tordlulavfigâ. ³⁶ilâ-
 -tale arpagdlune mitduartok sêrnartumik ímerpâ, svdlortûmutdlo
 kâputdlugo ímipâ okardlune: uvatse, ímaka Eliap arkariartusa-
 -nerâ. ³⁷Jisusile nivdlingârpok anerningerdlumilo. ³⁸nâlag-
 -fuvdlo umigssua sígpok mardlûngordlune pavânga samungalo
 agdlât. ³⁹sâkutûtde nâlagâta tâssane nalâne ítup takugamiuk

Mat. 27. Gútip ernerisimavá. ⁴⁰ arnátaok tássanīput asianit issingingnár-
^{55. 56.} -tut; táukua ilagait Mária Magtalína Máriaalo Jákup mingnerup
 Lúk. 23, 49. Jórsasivdlo arnát Sálumilo; ⁴¹ táukua maligtarát Galilíamīkatdlar-
 -mat kivfartorfígissardlugulo; arnatdlo avdlat kavsít Jerúsalamut
 majuakatigissai tássanīput.

Mat. 27. ⁴² únulerérmatdlo, mássa nvdlok upalungaersarfiussok, tássa
^{57-61.} sapátigssap sujulia, ⁴³ tauva Júserfe Arimatíamio tikiúpok, kigdli-
 Lúk. 23. -dlisiussokatigít ilát atarkinartok, táussumátaok Gútip nálagauvfia
^{50-55.} utarkigá; táuna sapíserdlune Pilátusimut iserpok Jísusip timānik
 Juán. 19. kínuvigalugo. ⁴⁴ Pilátusivdle tupigusútigá tokorérsook tusaramiuk,
^{38-42.} sákutútdlo nálagát kaerkuvá táussumúnga aperkutigalugo tássa tau-
 -vale tokusimanersok. ⁴⁵ sujunersiutigamiugdlo sákutút nálagānut,
 timā Júserfimut túniúpá. ⁴⁶ ilupágssiamigdlo pisigame arkarpá,
 ilupágssiamutdlo ímutdlugo ilivermut ilivá kaersume ilugdliissamut,
 ujaragdlo agssakátipá ilerfup pānut. ⁴⁷ Máriaivdle Magtalínap Mā-
 -riavdlo Jórsasip arnáta issigát sumut ilinekartok.

kapitalit 16.

Jísuse ilivermit makítok; ílaminut sarkúmersartok; apustilíne okáukai ívangkíliulo
 okelíussisutigíartorkuvdlugo silarssuarmut tamarmut; kilangmut pavungnartitaussok.

Mat. 28, 1-10. ¹ sapátdlo kángiungmat, Mária Magtalína Máriaalo Jákup arná
 Lúk. 24, 1-10. Sálumilo tipigigsunik písiput tanikiartorumavdlugo. ² ilivermutdlo
 píput sapátip akúnerata uvdluisa sujugdliáne uvdláralánguak, seki-
 -nek nuilermat. ³ okalokatigigputdlo: kia ujarkamik ilerfup pá-
 -nítumik agssakátitsiniúsavátigut? ⁴ kiviaramíkulo takulerpát uja-
 -rak agssakáterérsimassok; mássa angekissook. ⁵ ilivermutdlo ise-
 -ramik inúsugtok takulerpát talerpiup tungáne igsiassok takisú-
 -mik kakortumik atissalik; ánilángárputdlo. ⁶ okarfigaile: ánilá-
 -kinase; Jísuse Násaramio sáningassulingmut kikiagtorsimassok
 ujarparse; makísimavok, tamānīngilak. tamássa inigigalua ilíne-
 -karfia. ⁷ okariartoritsile ajokersugainut Pítrusimutdlo, Galilíamut
 sujulerisagavsiuk; tássane takujumárparse, sórdlo okarfigigáse.
⁸ tauva aninasuarput ilivermit kimávdlutik, ílilerdlutigdle ánilár-
 -dlutigdlo; kimutdlo kanok okángitdlat, ersileramik.

Juán. 20, 1. ⁹ Jísusile makíkame sapátip akúnerata uvdluisa sujugdliáne uv-
^{14-18.} -dlákut sarkúmerkárpok Mária-Magtalínamut, táussumúnga anerni-
 -píluit arfínek-mardluk anisíkai. ¹⁰ táussuma okautigiartorpá ilagi-

ut inuk táuna
it issigingnâr-
up mingnerup
lilfamikatdlar-
t Jerûsalâmut

fiussok, tássa
úpok, kigdli-
ip nálagauvfa
susip timânik
k tusaramiuk,
go tássa tau-
tût nálagânut,
ame arkarpâ,
ilugdlissamut,
agtalnap Má-

akai îvangîliulo
ungnartitaussok.

lo Jâkup arnâ
²ilivermutdlo
anguak, seki-
k ilerfup pâ-
akulerpât uja-
ermutdlo ise-
assok takisû-
gaile: ánilâ-
gtorsimassok
gigalua iline-
o, Galilîamut
okarfigigâse.
tigdle ánilâr-
ngjgdliáne uv-
ánga anerni-
artorpâ ilagi-

-ssartagainut aliasugtunut kiassuanut. ¹¹táukualo tusaramíko úma-
-ssok, táussumalo takugâ, ugperíngilât. ¹²tamatunalo kingorna- Lúk.24,13 tt.
-gut ilait mardluk ingerdlatitdlugit sarkúmerfigai avdlamik táutokar-
-dlune, nunáinaliartitdlugit. ¹³táukualo ilamingnut okautigiartor-
-pât, kisiáne táukútaok ugperíngilait. ¹⁴kingornatigut táuko
arkanigdlit sarkúmerfigai nerrivingme igsiatitdlugit, avorkárailo ug-
-píngingmata, úmataitdlo mángertorssúngmata, makísimassumik
takungnigtut ugperíngingmatigik. ¹⁵okarfigailo: autdlaritse silar- Mat. 28,19 t.
-ssuarmut tamarmut, îvangîliulo okalússústutigisiuk píngortitanut Lúk.24,47 tt.
tamanut. ¹⁶ugperdlunilo kuisítok ánakumârpok, upíngitsordle
pitdlagagssautínekásavok. ¹⁷mákule nalunaerkutit malingnigtigi-
-savait ugperit: ativkut anernipiluit anisisavait, okalútsinik nutâ-
-nik okalúsáput; ¹⁸pulateriárssuit tigujumârpait, tokunartumigdlo
imeraluarunik ajokutigisángilât; náparsimassutdlo agssangmingnik
patigkângamik iluarsisisavait.
¹⁹okalugfigerêramigit tauva Nâlagak kilangmut pavungnartitau- Lúk.24,50 tt.
-vok ingitdlunilo Gútip talerpiata tungânut. ²⁰táukule autdlarput ap. sul. 1,9.
tamagingne okalússissardlutik; Nâlagkavdlo sulíokatigai, okauser-
-dlo aulajangersipâ nalunaerkutinik ilángútunik.

îvangîlio

Lúkarsip agdlagâ.

kapitale 1.

sujulekutâ; íngile Gápriale autdlartitaussok Saggariamut; áma Máriamut; Máriap
Elisapat tikerârá; Juánase kuississok erniusok; Saggaria pruvfitisut okalu-
-lersok ánáussissugssamik.

¹amerdlasút pilersimangmata akornavtíne nalunaitsumik pi-
-simassut okalugtualiariniardlugit, ²sórdlo uvavtínut písíkait ta-
-máknúnga pilerkárneránit nangminek takungnigtut okautsimutdlo
kivfartortut, ³tauva uvangátaok isunakarpunga tamaisa autdlar-
-kautánit sujunersiutigerkigsárkârdlugit tugdlerígssusísigt ilingnut
agdlautiginmavdlugit, Tiuvfiluse atarkinartutit-â, ⁴ilingnut ajoker-
-sútigínekartut nakimanáissusiat ilisarerkuvdlugo.

NORTHERN AFFAIRS LIBRARY

⁵Herútase Jútíame kúngiutitdlugo palasekartok Aapiákut sívníssokatigít ilánik Saggariamik atilingmik, táussuma nulia Aarunip pańsa ilagigát, Elisapamik atekartok. ⁶táuko tamarmik iluartúput Gútip sáne Nálagkap inássutaisigut ilerkorerkussaisi-gutdlo tamatigut agssuarnaitsumik ingerdlavdlutik. ⁷kisiáne ki-tornakángitdlat, Elisapat ernisuikame, tamarmigdlo ukiorpagssuit angusimagamik. ⁸pivordlo palasisut sulísagame Gútip sáne, sívníssokatigít ilagissane kífartorfekarmata, ⁹tauva palasít iler-kuat migssilhordlugo sulíagssarsíarígamiuk tipígígsautígdlísavdlune Nálagkap nálagfútánut iserpok, ¹⁰inugpagssuitdlo tamarmik sila-táníput tugsíardlutik tipígígsautígdlísitdlugo. ¹¹Nálagkavdle íngi-lia táussumúnga takutípok tipígígsautígdlívfup saníane talerpiup tungáne kekardlune. ¹²Saggariavdlo takuleramiuk ánilárpok ersi-lerdlunilo. ¹³íngilivdle okarfigá: ersekinak, Saggaria, kínutígíssat tusarnekarimat; nuliatdlo Elisapat ílingnut eruertásavok, táuna Juánasímik atsísavat. ¹⁴tipaítsútígalugulo nuánaríumárpát, amer-dlasútdlo tipaítsútígíumárpát inúngortok. ¹⁵angísangmat Nálag-kap sáne; vínimik ímigssamígdlo sílaerúnartumik ímísángílak, su-lílo arname tímáta íluanítítdlune anernermik ívdlernartumik ílu-míulernekásavok, ¹⁶Ísráíívdlo kínguái amerdasút ságtíkumárpái Nálagkamut Gútiánut. ¹⁷íngerdlásavordlo táussuma sáne Eliap

Mel. 4,5t. anernera píssauneralo pígalugít, angajorkait úmatait ságtísavdlugít kíternáínut, nálagserítsutdlo ságtísavdlugít íluartut sujúnekarne-ránut, ínuit pígnángortugssat Nálagkamut píarérsásavdlugít. ¹⁸Saggariap tauva íngíle sápa: sumít ílísímálisavara táímáísassok? uvanga utorkaugama, nulíamalo ukiorpagssuit angusímangmagít. ¹⁹íngíívdlo akívá okardlune: Gápriáliuvunga Gútip sánítart , aut-dlartítavungalo okalugfígerkuvdlutit tamatumíngalo típaítsung-nartumik tusardlerkuvdlutit. ²⁰atalo, okalungnex ajulerdlutit okásacerumárpútít úvdlok táímáíívfígíssá nagdííutserdlugo, okaut-síka ugperíngínagkít nagdííívfígíssámíkút erkútsíassut. ²¹ínuit-dlo Saggaria utarkígámíko tupígúsútígát nálagfíngme mulungmat. ²²aníngmatdlo okalugfíngínek sápermatík malugát nálagfíngíne ta-kussakarsímíassok. ússerarpái tauva okalungnex ajorsínardlune. ²³pivordlo kívfartússívíne nángmat, tauva ígdííunínut angerdlarpok. ²⁴úvdlutídle táukua kíngornatígut nulia Elisapat nártulerpok, káu-matítíldlo tatdíímat návdlugít íssertorpok okardlunílo: ²⁵táíma Nálagkap pívánga úvdlune táukunane, íssígígámínga ínunge mí-tagáússusera pírumavdlugo.

ígdíí
-mut
-ssar
-dlo
-kap
-kuga
tamán
Gútim
-táru
kútsím
tuníur
-dlo
-lax.
angúm
ívdler
ulígk
erner
-tágs
táúss
-ngíng
-sít ná
38
-dloka
Elísapa
ínúvdl
-patdlo
-ngárd
-ssauv
nálagka
-ravkít
-dluarp
-múnga
nálangu
48 kívfán
kíngorna
-nangá
-dlernar
míanerím

²⁶ káumatitdle arfernáne ingile Gápriale Gútip autdlartípá Mat. 1, 18 tt.
 igdlokarfingmut Galiliamitumut Násaramik atilingmut, ²⁷ niviarsia-
 -mut Dávip inokutaisa iláta angutip Jüserfimik atigdlop nuliag-
 -ssariligánut; niviarsiardlo táuna Mâriamik atekarpok. ²⁸ ingiliv-
 -dlo iserfigá okardlune: pivdluarna sáimáussaussutit úmá, Nálag-
 -kap najorpátit arnane pivdluarkussaussutit-á. ²⁹ táussumale ta-
 -kugamink okausé ánilárutigai isumaxardlunilo, inúvdluarkússut
 tamána kanok ínersok. ³⁰ ingilivdlo okarfigá: ersekinak Mária,
 Gútimut sáimáunarsigavit. ³¹ atalo, timigkut ilunilisautit erner- Is. 7, 14.
 -tárumárdlutitdlo, táuna Jisusimik atsísavat. ³² táuna angísavok,
 kutsingneruvsártuvdlo erneranik tainekásavok; Gútipdlo Nálagkap
 tmiumárpá sujuaisáta Dávip igsiavfianik kiláilingmik; ³³ Jákúkúnut- Migg. 4, 7.
 -dlo kúngiúsavok nágssáungitsumik, nálagauvfialo soraerfekásangi-
 -lak. ³⁴ tauva Mâriap ingile sápa: kanok ilivdlune tamána písava,
 angúmik ilisarissakángnana? ³⁵ ingilivdlo akivá okardlune: anernek
 ivdlernartok ilingnut píumárpok, kutsingneruvsártuvdlo píssaunerata
 uligkumárpátit; tamánalo pivdlugo ivdlernartok erniagssat Gútip
 erneranik tainekásavok. ³⁶ atalo, Elisapátaok erkardlerissat erner-
 -tágssaminik nártulerpok utorkaunermine, káumatitdlo arfinilerpai
 táussuma ernisuitsúneragaussup. ³⁷ Gútime sumik ajornartoká-
 -ngingmat. ³⁸ Mâriale okarpok: tássa Nálagkap kiyfaránga; okaut-
 -sit nápertordlugo pinekaruanga. tauva ingilip kimagpá.
³⁹ taimanikut Mária pikivdlune kákainut autdlarasuarpok, ig-
 -dlokarfingmut Jútap pianut. ⁴⁰ Saggariavdlo igdluarut iserame
 Elisapat inúvdluarkuvá. ⁴¹ pivordlo Elisapap tusarmago Mâriap
 inúvdluarkússutá, tauva ilumíua aulalerpok timáta iluane; Elisa-
 -patdlo ilumíokangálerpok anerermik ivdlernartumik ⁴² nivdli-
 -ngárdlunilo okardlune: pivdluarkussauvutit arnane, pivdluarku-
 -ssauvordlo timivit ilumíua. ⁴³ sunalo taima pinekautiginerpara,
 nálagkama arnáta orningnanga? ⁴⁴ ata, inúvdluarkussissutit tusa-
 -ravkit, ilumíuga nuánárdlune aulalerpok timíma iluane. ⁴⁵ piv-
 -dluarpok una ngpertok, námagsinekásangmata Nálagkap táussum-
 -múnga okantigissai. ⁴⁶ Mâriale okarpok: Nálagak tarmíma 1 Sám. 2, 1 tt.
 nálanguartípá, ⁴⁷ anerernalo nuánárpok Gútime áuáussissivne;
⁴⁸ kiyfame arnap nikanarssusia issigisimangmago. ata, matuma
 kingornagut pivdluarnerásavánga kinguárit tamarmik, ⁴⁹ malung-
 -nangártuliorfigingmanga táussuma sapingitsup; táussuma arka iv-
 -dlernarpek, ⁵⁰ nagdligtúneralo kinguárigsokartitdlugo taimáipok
 mianeringnigtainut. ⁵¹ píssamiligissuurtut iliorpok talerminik siá-

-martitdlugitdlo ūmatimikut makitasúnik erkarsautigdlit. ⁵² pí-
-ssarssuit ajagtarpai igsiavfnit kilálingnit, nikanartutdlo akitsisi-
-tarpai. ⁵³ kágtut kársitdlartítarpai ajúngitsunik, písútdlo autdlar-
Is. 41, 9 t. -títarpai sokartínagit. ⁵⁴ kivfe Israele isumagá, nagdligtuissutse er-
-kaigamiuk, ⁵⁵ sórdlo sujuaissavtínut okalugsimassok, Aaperámut
kinguágssainutdlo nágssáungitsumik [taimáikumavdlune]. ⁵⁶ Mä-
-riavdlo unigfigá káumatit pingasut migssiliordlugit, tauvalo anger-
-dlarpok.

⁵⁷ ernivigssile nagdliungmat Elisapat ernertárpok. ⁵⁸ sanilt-
-salo erkardlsalo tusámagamíko Nálagkap angisúnik nagdligtor-
-simagá, tipaitsokatigát. ⁵⁹ pivordlo uvdlut arfínek-pingajuáne,
nálungiak kipiartoramíko, tauva Saggariamik atserpát angutá at-
-siutdlugo. ⁶⁰ arnátale sápai okardlune: nággale, Juánasimik ate-
-kásavok. ⁶¹ okarfigát tauva: taima atilingmik erkardlekángika-
-luartutit. ⁶² angutále ússerarpát kanok ítumik atserkúsasoralugo.
⁶³ táussumalo agdlagtarfinguak kaerkuvá agdldglunilo okardlune:
Juánase aterá. tamarmigdlo tupigusugput. ⁶⁴ tássángáinarde kar-
-na okálo parnaerússaerput, okalulerpordlo Gúte únersiutgalugo.
⁶⁵ erkánilo nunagdlit tamarmik ersilerput, tamákulo taimailissut
tamarmik tusámassaulerput Jútiap kákaine tamane. ⁶⁶ tusartutdlo
nungutdlutik tamáko ūmámiugilerpait okardlutigdlo: nálungiak táu-
-na kanorme tauva ilisanerpa? Nálagkavdlo agssaisa najorpát.

⁶⁷ angutálo Saggaria anernermik ivdlernartumik ilumio kangáler-
-pok, pruvfítisutdlo okalulerpok okardlune: ⁶⁸ kujanarsile Nálagak
Jsraflip Gútia, ínugtane tikerármagit utertitáussutigssarsivdlugitdlo,
⁶⁹ naulersitsivigingmatigutdlo nagssungmik ánássúnik kivfame Dávip
igdluane, ⁷⁰ sórdlo inokalerkárneranit okalugsimassok pruvfítine
ap. sul. 3, 21. ivdlernartut karnisigut, ⁷¹ ánáukumavdluta kíngarssortivtínit ūmig-
-ssortivtalo tamarmik agssainit, ⁷² sujuaissavut nagdligtorumav-
-dlugit angerutsilo ivdlernartok erkaiumavdlugo, ⁷³ ugpernarsaut
1 Mór. 22, 16. nâpertordlugo, sujuaisarput Aaperát ugpernarsaivfigiamiuk i-
-ma tuniumavdluta: ⁷⁴ ersiorata kíngarssortivtalo agssainit árag-
-simavdluta kивfartūsagigput ⁷⁵ ivdlernardluta iluardlutalo táu-
-ssuma sáne uvdlut ínúvfigissagssavut tamaisa nâvdlugit. ⁷⁶ iv-
-dlitdlo nálungiak-á, kutsingeruvsártup pruvfítianik tainekásautit,
ingerdlásagavit Nálagkap sujornagut avkutigssá iluarsásavdlugo,
⁷⁷ ínugtáilo ilisarssisisavdlugit ánássúnik ajortit isumákêrnekarne-
-ratigut písumik ⁷⁸ Gútivta nagdligtuigajungneragut, tamána
atordlugo kutsingnermit nuissup tikerárpátigut ⁷⁹ káumarsaru-

lit. 52 pí-
lo akitsisi-
lo autdlar-
ssutse er-
Aaperámut
56 Mä-
valo anger-

58 sanilf-
nagdligor-
pingajuáne,
angutá at-
simik ate-
llexángika-
sasoralugo.
okardlune:
nardle kar-
siutigalugo.
taimailissut
tusartutdlo
nia najorpát.
ioangáler-
ile Nálagax
ivdlugitdlo,
fame Dávip
pruvfitime
rtínit úmig-
ligtorumav-
gperarsaut
igamiuk i-
ainit áng-
lutalo táu-
ugit. 76 iv-
inexásautit,
sásavdlugo,
kérnekarne-
t, tamána
áumarsaru-

-mavdlugit tármiussut tokuvdlo tártitáne inekartut, isigkavutdlo sangmisikumavdlugit avxúmut erkigsinartumut. 80 nálungiardlo agdliartorpok nakússagtitdlunilo anerníkut puilassuitsunítdlunilo uvdlok Israíllíkúnut sarkúmerfigsse tikitdlugo.

kapitalit 2.

Jiáuse inúngortok; savanik párssissut takujartorát; kipinekartitdlugo Jíusimik atserát; Nálagkamut sarkúmiutitaungmat Símiúp Angnavdlo pivdluarukugát; arkanek-mar-dlungnik ukiokarame Jerúsáláme nálagfigssuarmitok.

1 pivordle taimáineragut, kaisarip Avgustusip inássut inássu-
-tigigá, inuit najugáne tamarssuarne nunagdlit nautsorssornekar-
-xuvdlugit. 2 nautsorssornekarnerat tamána sujugdlex pivok Ko-
-rniuse Séríame nunamut nálagautitdlugo. 3 tamarmigdlo naut-
-sorssortikiartorput, nungutdlutik nunavingmingnut. 4 tauva Jú-
-serfisaok majuarpok Galilíamit igdlorpalingmit Násarámit Jútia-
-mut, Dávip igdlokarfianut Bítldímimik atilingmut, Dávip inoku-
-tai erkardlerigsortáilo nagguvigigamigit, 5 nautsorssortisavdlune
Mária nuliagssse angersitane áiparalugo; táuna nártussok. 6 pivor-
-dle tássantitdlutik, tauva ernivigssá nagdliúpok. 7 pernáuminigdlo
ernertárpok ímutdlugulo, nerssutautitdlo nerriviánut ilivá, akung-
-nigtarfingme inigssakángnamik. 8 tamatumalo erkáne savanik
párssissut ítut, narssamítdlutik únuame pigártut nerssutautitik
páriníardlugit. 9 atalo, Nálagkap íngiliata patdligkai, Nálagkavdlo
nálangnarssusiata káumarfigigai; eringálerput tauva. 10 íngilivdlo
okarfígai: ersekinase; ata, tipaitsungnartumik tusardlisavavse ti-
-paitsungárutigssavsínik inuit tamarmik pigssánik. 11 ilivsinut
uvdlume erniungmat ánáussissok, tássa Kristuse Nálagax, Dávip
igdlokarfiane. 12 mánalo nalunaerkutigisavarse: nálungiax nâpiku-
-mâparse ímúsímassok nerssutautitdlo nerriviáne íngangassok.
13 tauvínardlo kilangmiorpagssuit íngilímílersut, táukua Gúte úner-
-siutigát okardlutik: 14 nálangnarsile Gúte kutsingnerme; nunami-
-lo erkigsilit; inungnilo nuánarissaxardle. 15 pivordlo íngilit ki-
-mangmatik kilangmut autdlardlutik, tauva inuit táuko savanik
párssissut okalokatíglerput: Bítldímimut piartorta tamána pisi-
-massok takujartordlugo Nálagkap uvavtínut nalunaerutigissá.
16 tauva tássungnarasuarput, tamaisalo nâpipait Mária Júserfilo
nálungiardlo nerssutautit nerriviáne íngangassok. 17 takugamikule
okautsit nálungiax táuna pivdlugo íngmingnut okauserinekartut

Mat. 1,25 &
2,1.

NORTHERN AFFAIRS LIBRARY

okautigilerpait. ¹⁸ tusartutdlo tamarmik savanik pârssissut okau-
-sê tupigusûtigait. ¹⁹ Mâriavdle okautsit tamáko tamaisa torkor-
-pai erkarsautigalugitdlo ūmáunigut. ²⁰ táukulo savanik pârssissut
uterput Gûte nersordlugo únersiutigalngulo tusagkatik takussatig-
-dlo tamaisa pivdlugit, kanok okarfiginekaramik.

- 3 Mór. 12,^s. ²¹ uvdlutdlo arfinek-pingasúngormata, nálungiak kipineká-
-sangmat, tauva atserpát Jîsusimik, íngilip taima taingnago ilu-
-minginekángikatdlarinat arname tímâta iluane.
- 3 Mór. 12,⁴. ²² uvdlutdlo [arnâta] minguerserfê námagtingmata Mórzasip i-
-natsisai maligdlugit, tagpavungnáupát Jerúsalamut, Nâlagkamut
- 2 Mór. 13,². sarkúmiutisavdlugo, ²³ (sórdlo agdlagsimassok Nâlagkap inatsisai-
-ue: angutínguit igdlíssamik angmaissut tamarmik ivdlernartutut
Nâlagkamut pigititaussunik tainekásáput.) ²⁴ tuníssutitdlo tuní-
- 3 Mór. 12,^s. -ssutigísavdlugit Nâlagkap inatsisaine okauseriuekartox migssi-
-liordlugo: tuínguit kuluartartut áiparít atautsit tuínguárkatdlíñít
mardluk. ²⁵ atalo, inuk Jerúsalamítok Símiúmik atilik, inugdlo
táuna iluurtússok Gêtimigdlo mianeringnigtok, Jsralivdlo tugpat-
-dliutigissâ utarkigá, anerneruvdlo ivdlernartup kulangerá. ²⁶ okau-
-serdlo pisimagá anernermit ivdlernartumit, toko misigísáugiká
Nâlagkap tanitâ takusimatínago. ²⁷ anerneruvdlo pingmane nâlag-
-fingmut pivok; nálungiardlo Jîsuse angajorkaisa erkungmássuk
inatsisitigut ilerkorerkussaussunik námagsissúkumavdlugo, ²⁸ tan-
-va tiguvâ pernermigdlugo, Gátulo únersiutigá okardlume: ²⁹ Nâ-
-lagak, mána kivat angerdpartikumârpat erkigsisitdlugo, sórdlo
okartutit, ³⁰ issima takungmássuk ánáussutigissat, ³¹ inuiakati-
-gít tamarmik kfnaisa sâne piarêrsagkat, ³² káumarkut akimángit-
-sunut káumarsautigssak, íngtavitdlo Israílikut nálangnautig-
-ssát. ³³ Jîserfivdle arnátalo táuna pivdlugo okanserinekartut
tupigusûtigait. ³⁴ Símiúvdlo pivdluarknvai, arnálo Mâria okarfigá:
ata, una ordlússutigssautitanvok makíssutigssautitanvdlunilo Israí-
-líkut ilarpagssuinut. nalunaerkutigssantitauvdlunilo agssortorne-
-karumártok, ³⁵ (ivdlítaok tarníngnut pana pulásavok,) amerdla-
-sút ūmataisa erkarsautait sarkúmerkuvdlugit. ³⁶ arnardlo pruv-
-fítiussox tássanítok, Angna Fânuilip pania, Agserákut naggiuve-
-katigít ilát, táussuma ukiorpagssuit angusimagai, nivarsiaugamilo
kingorna ukiut arfinek-mardluk ūvine inókatigisimagá, ³⁷ mánale
uvigdlarnerussok ukint arfinek-pingasunik kuligdlit sisamatdlo
migssiliordlugit; táussuma nâlagfik kimangnek ajorâ kivatússiv-
-dlunilo ísingíniardlume tugsiardlunilo uvdlúkutdlo únúakutdlo.

³⁸ táunátaok patdligúpok taimáneragut, Nálagardlo únersiutigá táunalo okautigalugo tamanut nttertitsinigssamik Jerúsálame písa-ssumik utarkissunut.

³⁹ tamaisalo nāmagsigamikik Nálagkap inatsisai maligdlugit, Galilfamut uterput igdlokarfingmingnut Nāsarámut. ⁴⁰ nálungjar-
-dle agdliartorpok nakússagtitdlunilo anernikut ilisimáássumigdlo pekangálerdlhne; Gútvldo sáimáunerata kulangerpá. Mat. 2,22 t. 1,80.

⁴¹ angajorkailo ukiut nungutdlugit Jerúsálaliartartut pórskisio-riartordlutik. ⁴² ukiuilo arkanek - mardlúngormata Jerúsalamut majuarput nagdliússivíikut ilerkússok atordlugo. ⁴³ uvdlutdlo táanko nágamikik, angerdlaleramigdlo, nukagpiarax Jísuse Jerúsálame nuigpok; Júserfidle arnátalo arajutsivát. ⁴⁴ ingerdlakati-mingnutdle ilagisorigamíko, uvdlok atausek ingerdlagamik njaler-pát erkardlimingne takornagaringisaminguilo. ⁴⁵ naningínamikulo Jerúsalamut uterput uyardhugulo. ⁴⁶ pivordlo uvdlut pingasut nángmata, nanivát nálagfingme ajokersuissut akornáne igsiassok, tusarnárdlugitdlo aperssortarai. ⁴⁷ tusartaisale tamarmik tupigi-ngárpát sianíssusiagut akissarnerisigutdlo. ⁴⁸ takugamikulo áni-lárpút, arnátalo okarfígá: ernera, sók taima pivisigut? ata, atá-tavit uvangalo ujarpavtigít erdlökivdlnta. ⁴⁹ sápai tanva: suv-dluse ujarpisinga? nalugavsinga atátama pé najúsagíka? ⁵⁰ taima-lo okalugfigingmatik okausia pásingilát. ⁵¹ tanva samungnakau-galugit Nāsarámut pivok nálagdluardlugitdlo. arnátalo okautsit tanáko tamaisa torkorpai úmáminut. ⁵² Jísusilo agdliartorpok ilisimáássutsimigut ukimigutdlo sáimáunekarnermigutdlo Gútime inungnilo.

kapitalit 3.

Juánase kuississok; parnaerússaussok; Jísuse kuisítok; nagguvé tugdlerigísitat.

¹ kaisarip Tipèriusip nálagaússusiata ukiuisa arkanek-tatdli-
-máne, Puntius Pilátuse nunamut nálagaungmat Jútíame, Herù-
-tasilo nunamut iláinarmut nálagaungmat Galilfame, nukálo Pilipo
nunamut iláinarmut nálaganugmat Itorfame Traggunitivldo erkáne,
Lusáuiarsilo nunamut iláinarmut nálagaungmat Apilínime, ² Ang-
-narsilo Kájavfarsilo palasiunerutitdlugit: tauva Gútip okausia
Juánasimut Saggariap erneranut pivok puilassuitsune. ³ tauva
Jórtanip erkánut tamarmut pivok okalússissutigalugulo kuissut
avdlamik isumatarkússut ajortit isumákérnekautigssánik; ⁴ sôr-
Mat. 3,1-12.
Mák. 1,1-8.
Juán. 1,6-8,
15-26.

NORTHERN AFFAIRS, LIBRARY

Is. 40, 3-5. -dlo agdlagsimassok magpersagkane pruvftip Isaiap okausfne, okarnat: puilassuitsume tordlulassup nipigá: Nálagkap avkutig-ssá iluarsarsiuik, tungmissagssailo nardlorsarsigik. ⁵ kórkut tamarmik ímernekásáput, kákarssuitdlo kákánguitdlo tamarmik ná-kigdlisarnekasáput, sangungassutdlo nardlusísáput, mauitsutdlo avkusinígúsáput manigsut; ⁶ uvinigdlitdlo tamarmik issigísavát Gútip ánáussinera. ⁷ taimáitumik inuit ánivigingmáne kuerkuv-dlutik, okarfigai: tautúko pulateriárssuit piarait, kia únersúpáse níngangnigssak nagdliútugssak ingalásagigse? ⁸ taimáitumik av-dlamik isumatárdluse iluartunik kingunigssakartísiuk; imalo iluv-sigut okarnialekinase: Aaperát atátagárput. okáupavsimé: ujar-kanit mákúnánga Gútip Aaperát kitornagssarsigínauvá. ⁹ uli-maut orpít túngavínut tugterérpok; taimáitumik orpik nalingínak ajúngitsunik inerititakángitsox kipísavok, ingnermutdlo igitáusavok. ¹⁰ inuitdlo aperát okardlutik: kanorme tauva iliúsaugut? ¹¹ aki-vaile okardlune: mardlungnik ánorágdlop pekángitsox avivfigiliuk, nerissagssautekartordlo taimatut iliordle. ¹² ilángauserissútaok kuisikiartorput aperalugulo: ajokersúissok, kanok iliúsaugut? ¹³ aki-vaile: ilivsinut perkússutigíssak kímúnago ilángaerkussigitse. ¹⁴ á-mátaok sorssugkiartortartut aperát okardlutik: uvagúme kanok iliúsaugut? akivailo: angutausernasilo ínardlínávéritse, akigssarsiasilo námaginiarsigik. ¹⁵ inuitdle ilimasulermata, tamarmigdlo ú-matimíkut isumaliormata Juánase táunausoralugo Kristuse, ¹⁶ tauva Juánasip akivai tamaisa okarfigalugit: uvanga imermik kuissarávse, uvavnitdle nakúnerussok tikiúknmárpok, táuna kí-ngarkuvfigekára singé kilerússáisavdlugit; táussuma kuiumárpáse anernermik ivdlernartumik ingnermigdlo. ¹⁷ niváune terkalatitsit tigumiarpá, iserterivinilo salísavá, kajússiagssatdlo kuiminut katerssoromárpai, kalipakuilo ikivkarumárpai ingnermik kamiuitsu-mik. ¹⁸ avdlanigdlo amerdlasúnik okaorkigsárdlugit inuit ívang-kíliumik okalugfigai.

Mat. 4, 12. ¹⁹ Herútasile nunamut iláinarmut nálagaussok táussumánga
 14, 1 tt. nalujungnaersínekarame Herútiarse nugkame Pilípup nulia pivdlu-
 Mák. 1, 14. -go ajortutdlo ilerkorissane tamaisa pivdlugit, ²⁰ tauva tamáko
 6, 14 tt. tamaisa ilavdlugit Juánase parnaerússivingmut pisípá.

Mat. 3, 13-17. ²¹ pivordle inuit tamarmik kuisingmata, Jisusilo kuisingmat
 Mák. 1, 9-11. tugsíarmatdlo, tauva kilak angmarpok, ²² anernerdlo ivdlernartox
 Juán. 1, 29-34. kulánut arkarpok timiligtut táutokardlune, túnguautut, nipilo kí-

-lang
nuána

-ueris

-tatip

pigá,

-sip p

pigá,

-gá, t

-gá, t

pigá,

táuna

-na J

Mátati

-tap p

pigá,

pigá,

táuna

táuna

-gá, t

34 táun

Tárap

-gaup

pigá,

pigá, t

pigá, t

táuna

táuna

Jisus

-tanimi

-dlo si

3 uvdlut

-lerpok

*) tórn

-langmit pivok okardlune: ivdlit tássa erna asauartok, ivdlit nuánarâvkit.

²³ Jîsusilo pilerame ukiut pingasunik kuligdlit nagdlerpai er-
-nerisorine kardlunilo Jûserfunut, táuna Eilip pigâ, ²⁴ táuna Má-
-tatip pigâ, táuna Lîvip pigâ, táuna Milkîp pigâ, táuna Jánap
pigâ, táuna Jûserfîp pigâ, ²⁵ táuna Matatiap pigâ, táuna Aamor-
-sip pigâ, táuna Nâgûmîp pigâ, táuna Esîtp pigâ, táuna Nângaip
pigâ, ²⁶ táuna Mâtip pigâ, táuna Matatiap pigâ, táuna Sîmîp pi-
-gâ, táuna Jûserfîp pigâ, táuna Jûtap pigâ, ²⁷ táuna Juánâp pi-
-gâ, táuna Rîsap pigâ, táuna Sorupâpalip pigâ, táuna Salâtialip
pigâ, táuna Nêrip pigâ, ²⁸ táuna Milkîp pigâ, táuna Atîp pigâ,
táuna Kûsâp pigâ, táuna Elmâtâp pigâ, táuna Eerîp pigâ, ²⁹ táu-
-na Jôrsasîp pigâ, táuna Eliâsarîp pigâ, táuna Jôrtîp pigâ, táuna
Mâtatîp pigâ, táuna Lîvip pigâ, ³⁰ táuna Sîmiûp pigâ, táuna Jû-
-tap pigâ, táuna Jûserfîp pigâ, táuna Jûnâp pigâ, táuna Eliâktîp
pigâ, ³¹ táuna Mîliâp pigâ, táuna Mainâp pigâ, táuna Mâtatâp
pigâ, táuna Nâtap pigâ, táuna Dâvip pigâ, ³² táuna Jîsaip pigâ,
táuna Oupatîp pigâ, táuna Bûarsîp pigâ, táuna Salmûnîp pigâ,
táuna Nagâsûp pigâ, ³³ táuna Aminâtap pigâ, táuna Aaramîp pi-
-gâ, táuna Esrûmîp pigâ, táuna Pârasîp pigâ, táuna Jûtap pigâ,
³⁴ táuna Jâkup pigâ, táuna Iisâp pigâ, táuna Aaperâp pigâ, táuna
Târap pigâ, táuna Nâgôrip pigâ, ³⁵ táuna Sârîp pigâ, táuna Râ-
-gaup pigâ, táuna Pâlaup pigâ, táuna Eiperîp pigâ, táuna Salâp
pigâ, ³⁶ táuna Kainânîp pigâ, táuna Arfagsâtîp pigâ, táuna Sîmîp
pigâ, táuna Nûap pigâ, táuna Lâmaup pigâ, ³⁷ táuna Mitûsalâp
pigâ, táuna Einup pigâ, táuna Jâratîp pigâ, táuna Malîlîp pigâ,
táuna Kainânîp pigâ, ³⁸ táuna Einorsîp pigâ, táuna Sâtîp pigâ,
táuna Aatamîp pigâ, táuna Gûtip pigâ.

Mat. 1,1-17.
1 nal. 1,1 tt.
2,1 tt. 3,1 tt.
Rût. 4,19-21.

kapitalit 4.

Jîsuse úsernekartok; Galilîame ajokersuilersok; anernîpilulik Pîtrusîvdlo sakîa
nalingînarnîgdlo nâpautîgdîlit katsorsarai okalûssissardlunilo.

¹ Jîsusile anernermîk ivdlernartumîk îlumiokangârdlune Jôr-
-tanîmit uterpok, anerneruvdlo puilassuitsumut pisîpâ. ² uvdlut-
-dlo sisamanîk kuligdlit úsernekarpok mamardlîssorssuarmit*).
³ uvdlutdlo táuko uvdlûtitdlugît neringîname, nângmata kîsa kâ-
-lerpok. mamardlîssorssûp tauva okarfîgâ: Gûtip ernerîgpatît u-

*) tîrnârssungmit, Diâvulumît.

- jarað una okarfigúð tímíussángorkuvdlugo. ⁴Jísusívdle akíva okar-
 5 Mór. 8,3. -dlúne: agdlagsímavok: tímíussáinax ímíp ínútígíngíla, Gútvídle
 okausérissá nálingínax ínútígíssarà. ⁵mamardlíssorsúþ*) tauva
 májuartípa kákarssuarmut kíngigtumut, nálagauvftíldo ínút nájugāne
 ítut tamaisa táussumúnga kímerdlórtípai úisórinax. ⁶mamardlí-
 -ssorsúvdlo okarfigá: pígináussut mána tamàt ílingnut túníúku-
 -márpara, táukualo píngártorssússutát; uvavnut písitauingmat, ra-
 -língínarmutdlo píumassavnut túníútaravko. ⁷táimáitumík pat-
 -dlorfigíumagungma tamáko tamaisa pígisavatit. ⁸Jísusívdle akíva
 5 Mór. 6,13. okardlúne: tunuvnut nígorit Sātane-à; agdlagsímangmat: Nálagax
 Gútit patdlorfigísavat kívfartútdlugulo táuna kísiat. ⁹Jerúsálanut-
 -dlo píspá kekartítldugulo nálagfup kárfanút okarfigalugulo: Gútip
 tugs. 91,11 t. ernérígpátit tássánga samunga nákaígit; ¹⁰agdlagsímangmat: íngi-
 -líne pívdlutit perkúsavai sernígerkuvdlutit ¹¹kívssumíarkuvdlu-
 -títldo, ísígkatit arkamut kagdluterkunagít. ¹²Jísusíp akíva
 5 Mór. 6,16. okardlúne: okausít ímáíput: Nálagax Gútit ússísángílat. ¹³ma-
 -mardlíssorsúvdlo ússíníne tamaisa nágamígit kímagkatdlarpá.
 Mat. 4,12-24. ¹⁴Jísusílo anernernít píssaunekardlúne Galílíamut uterpok,
 Mák. 1,14. erkánílo tamarssuarmut tusámalerpát. ¹⁵nálagíartarfínílo ajoker-
 -suíngnat tamarmík nersorpát. ¹⁶Násarámutdlo pívok perorsa-
 -gauvfíngmínút, ílerkunílo atordlugo sáþāne nálagíartarfíngmut
 Mat. 13,54 tt. íserpok, níkuípordlo atáíunavdlúne. ¹⁷tauva tunívát pruvfítíp
 Mák. 6,1 tt. Ísaiap agdílagáiník, magperamígitdlo íma agdlagsímassok erkorpá:
 Is. 61,1 t. ¹⁸Nálagkap anernérata kulangerþānga, táimáitumík taníþānga í-
 -vangílió okalútígerkuvdlugo pítsunút; autdlartíþānga aserorsí-
 -massuník únatígdllít kátsorsarkuvdlugít, ¹⁹autdlarínússaussut tor-
 -dlulavfígerkuvdlugít íperarnekarfígssaník, tagþítíutldo tagþígsí-
 -nígssaník, nágdliugtítaussutdlo autdlarterkuvdlugít pínekásaersít-
 -dlugít, tordlulautígerkuvdlugo Nálagkap ukíva mánersok. ²⁰mag-
 -persagkatdlo matugamígit, kívfamutdlo túníúkamígit íngípok.
 nálagíartarfíngmítutdlo tamarmík íssígíuarpát. ²¹tauva pílerpok
 okarfigalugít: uvdlúne agdlagkat tamáko erkúput tusátítldúse.
²²tamarmígdlo nersorpát, okausítldo alíauítsut karnánít aníssut
 tnpígúsútígáit okardlutígdlo: una Júséríp ernéríngínérpá? ²³tau-
 -va okarfigái: mássame ússámík matumínga píumárþavsínga: kat-
 -sorsáissok, ílíngník kátsorsarít; Kapernaumíne písimassut tu-
 -sagkavta angekatáiník tamánísaok sulíorít nunangne. ²⁴okarpor-
 -dle: ílumut okáupavse: pruvfíte nuánaríssaríngílat nunakataísa.

Juán. 4,44.

*) tórnrássúþ, Díávulup.

25 ílum

Elía í

káuma

-ssuar

-ravtar

-merdl

-ník pí

-va ná

tusaran

ígdloka

-gutdle

31

-tumut

-gát, r

-fíngmí

-dlíngá

aseroru

Gútip í

únánga

anívdlu

-katíggí

-ngugtí

-nangm

-ssuarm

-dluanu

náþaute

-ngerdí

kímagþá

-dle tar

-tatík

-male r

-mátaok

-tígdlo:

-dlo, ná

-nokáng

-níarpát

ívangílió

-dlugo

okalússi

25 ílumórtumik okáupavse: uvigdlarnerit amerdlakaut Israílikúne Elía inútítdlugo, taimane kilak matusimangmat ukiut pingasut káumatítdlo arínigdlit, kängnerdlo angingmat nuname tamar-ssuarne; 26 táukuale ilānut Elía autdlartitáungilak, kisiáne Sa-
 -ravtamut Sítúp erkānítumut, uvigdlarnermut. 27 pupigsutdlo a-
 -merdlakaut Israílikúne pruvfite Elísa inútítdlugo; táukuale ilā-
 -nik pupérútokāngilak, Nāmāt Sériamio kisime pupérúpok. 28 tau-
 -va nálagiartarfingmítut tamarmik kamagtorssuāngorput tamána
 tusaramiko; 29 níkníputdlo, igdlokarfingmítut anísítdlugo kákap
 igdlokarfingmik ivnānut písípāt nákartikumavdlugo. 30 akornati-
 -gudtle ingerdlavlune autdlarpok.

31 tauva Kapernaumimut aterpok igdlerpalingmut Galilíamí-
 -tunut ajokersortardlugitdlo sapatine. 32 ajokersútālo ánilānuti-
 -gāt, nálagtariakarutut okausekarmat. 33 inugdlo nálagiartar-
 -fingmítok anernipílup mingugtúp anernertānik pilik; táuna niv-
 -dlingārpok 34 okardlune: uā, súsavgtigit, Jísuse Nāsarámio?
 aserorunavdluta tikiúpit? nalúngilavkit kinaussutit, táunaussutit
 Gútip ivdlernartua. 35 Jísusívdlo avorkāra okardlunilo: nípangerit,
 únāngalo anít. tauva anernipílup igipā akornānut táussumānga
 anívdlune inardlernagulo. 36 tamarmik tauva tupigutsagput okalo-
 -katigígdlutigdlo okardlutik: suname-una tamána? anernerit mi-
 -ngugtút aningmata, nálagtariakartumik píssaunekartumigdlo i-
 -nangmatik. 37 tusāmalerpātdlo nuup tamātuna erkāne tamar-
 -ssuarne. 38 tauva níkuítdlune nálagiartarfingmít Símúp ig-
 -dluanut pivok. Símúvdlo sákia kanímanartumik sualugtumik
 nápautekartok, kínúvigātdlo pívdlugo. 39 tauva savssarpok kula-
 -ngerdlugo kanímanartordlo agpísalútdlugo; tauva [kanímanartup]
 kímagpā. erníardlo makípok kífartorfigalugitdlo. 40 sekiner-
 -dle tarrísímanumat, náparsímassokartut tamarmik náparsímassor-
 -tatik nálingínarnik nápaútgídlit táussumānga písípait; táussu-
 -uale nungutdlugit agssangmínik patígpai katsorsardlugitdlo. 41 ā-
 -mātaok anernípíluit amerdlasúnit aníput nívdliavdlutik okardu-
 -tígdlo: Kristusíuvutit Gútip ernera. avorkāraile okalorkunagit-
 -dlo, nalúngingmáne Kristusíugame. 42 kaulermatdle anívdlo i-
 -uokāngítsunut pívdlune; inútdlo újarpāt, tikíkamikulo unígí-
 -níarpāt kímārkunatik. 43 okarfigaile: nunakarfingnut avdlanátaok
 ívangílio Gútip nálagaufíanik okalútigíssagssarāra, tamána piv-
 -dlugo autdlartitaugama. 44 tauva nálagiartarfingue Galilíamítune
 okalússissarpok.

1 kúng 17,1.
Ják. 5,17.

1 kúng. 17,9.

2 kúng. 5,14.

Mat. 7,28 t.
Mák. 1,21 t.

Mák. 1,23-28.

Mat. 8,14 t.
Mák. 1,29-31.Mat. 8,16.
Mák. 1,32-34.

Mák. 1,35-39.

kapitalit 5.

Pitrus kagssusersok; Jisusip pupigsok pupèrutikâ; tumartorsimassok ajorung-naersitdlugulo ajortainik isumâkêrfigâ; Matíuse kaerkugâ; ajokersugai isinginiarnekk ajortut.

Mat. 4,18-22.

Mák. 1,16-20.

¹pivordle inuit kerdlerantilerfigingmáne Gûtip okansia tu-sarunavdlugo, Ginîsaratip taseresnata sinânititdlune, ²umiat-siaitdlo mardluk takngamigit sigssisimassut, aulisartutdle niusi-mavdlutik kagssutitik errortorait. ³tauva umiatsiait táukna ardlânut Sîmûp pianut ikivok, táunalo inâpâ avalagtmitsiarkuv-dlugo, tauvalo ingitdlune inuit ajokersorpoi umiatsiâmit. ⁴oka-lugkamilo soraerame Sîmûmut okarpok: itisûmut avalagdlutit kagssuseritse pissakarkuvdluse. ⁵Sînûvdle akivâ okardlune: a-ajokersnisok, únnak nâvdlugo piniaraluarpuget angilugtorlutalo; okautsitdle nâlagdlugo kagssuserumârpunga. ⁶taimailioranigdlo aulisagarpagssuit pissarait, kagssutaitdlo aligput. ⁷tauva ardlatik umiatsiaup âipânitut ússerarpait ikioriartorkuvdlutik; táun-kualo orningmatik uniatsiatik ínerpait kivingajagtitdlugit. ⁸ta-mánale Sîmûp Pitrusip takugamiuk, Jisusip sêrkuinut patdlor-pok okardlune: Nâlagak, kimânga, inûgama ajortilik. ⁹tupigut-sagkame, ilagissailo tamarnik, aulisagkat pissatik pivdlugit; ¹⁰taimâtaok Jâko Juánasilo Sipitûsip ernere Sîmûp pekatai [tupi-gutsagput]. Jisusivdle Sîmût okarfigâ: ersekinak, matuma kingornagut inungnik pissakartarmârputit. ¹¹tauva umiatsiait tu-lagtipait, tanaisalo kimagdlugit maligpât.

Mat. 8,2-4.

Mák. 1,40-45.

¹²pivordlo nunakarfit ilânîngmat, ata, angut tássanîtok pupigsorssuak. táussuma Jisuse takuleramiuk kinaminik patdlor-pok kinuvigalugulo okardlune: Nâlagak, piunaguvit pupèrutisî-nauvarma. ¹³tauva agssane isagtitdlugit agtorpâ okardlune: piunavunga, pupèrútit. ernînardlo pupingnerata kimaggâ. ¹⁴iner-terpâlo tanâna kinut okautigerkunago; imale pivâ: palasimut takutikiartorit, Môrsasivdlo perkússutigissâ inaligdlugo pupèrúne-rit pivdlugo pigdligit nalujungaerutigissânik. ¹⁵tusâmassângo-riartuinarpordle, inugpagssuitdlo katerssorput tusarumavdlugo nápautimingnitdlo táussumûnga katsorsarkuvdlutik. ¹⁶nigordlu-nile puilassuitsunut tugsiariartorpok.

Mat. 9,1-8.

Mák. 2,1-12.

¹⁷pivordlo uvdlut ilâne, ajokersuningmat, farisariatdlo inatsi-sinigdlo ajokersuissut nunakarfignit tamanit Galilîamîtunit Jâtia-mîtunitdlo Jerûsalâmitdlo aggersimavdlutik tássane igsiassut,

Nâlagka

-lo, am

-giúpât

iserfigss

-ngipât

²⁰ngper

-kêrfigin

-maliule

Gûtiung

malugig;

²³suna

-figineka

-lisimar

-ssok, (

-vît tig

-dlugit,

-siutigâ.

-lerdluti

²⁷k

-nganser

-maisa

-ssumûn

-dlo am

³⁰agdlag

-rujulerp

-katigalu

perkigsu

-ssut.

isumatâr

³³ok

-tarpat

âmâtaok

-dlo ime

-tîsinauvi

-mârput,

-pat tauv

-râtokak

-mago,

³⁷vinilo

kāsangmagit kuilugsinardlune, pòrutsitdlo aserordlutik. ³⁸ kisiáne vine nutàk pòrusisànut imiútariakarpok, tauva tamarmik aseror-tailissausáput. ³⁹ pisorkamigdlo imertok erninak nutàmik ime-runassaringilak, okarame: pisokak iluarneruvok.

kapitalit 6.

sapàtiutitdlugo Jisusip ajokersugai karrinik nutschissut; tokungassunik agssalik Jisusip katsorsarà; apustilingortikai táuko arkanek-mardluk inugpagssuarnutdlo okalüssivdlune.

Mat. 12,1-8.

Mák. 2,23-28.

1 Sàm. 21,6.

Mat. 12,9-14.

Mák. 3,1-6.

Mák. 3,13-19.

Mat. 10,2-1.

ap. sul. 1,13.

Mák. 3,7 tt.

Mat 4,24 t.

¹ pivordlo sapàtip sujugdliup áipagssáne, nautsiat avkuti-gingmagit, ajokersugai karrinik nutschissut agssangmingnik ag-ssaligdlugit nerivdlutigdlo. ² tauva farisíarit ilaisa okarfigait: sòk sapàtine perkussáungitsumik iliorpise? ³ Jisusivdlo akivai okardlune: atuautigingímerpisiuk Dàve kanok iliortok, ilagissanilo kâleranik? ⁴ kanok Gùtip igdluanut iserdlune timiussat kñuer-kússutit tigugai nerivdlunilo ilagissanilo tunivdlugit, nauk kimut nererkussáungitsut, palasinut kisiáne.? ⁵ okarfigailo: inùp erne-ra sapāmut agdlāt nālagauvok.

⁶ pivordle sapāme avdlame, nālagiartarfingmut isermat ajo-kersuivdlunilo, inuk tássanitok, táussuma agssai talerpigdlit tokungassut. ⁷ agdlagkanigdle ilisimassut farisíaritdlo alapernaer-ssorpāt sapàtikut katsorsaiumārnersok, pasigdlitugssarsiniaramik táussumúnga. ⁸ erkarsautaitdle ilisimagamigit, inungmut tokungassunik agssalingmut okarpok: nikuitdlutit savssarit. tauva nikitdlune kekarpok. ⁹ Jisusivdlo okarfigai: aperisavavse: suna iluarpa sapàtikut, ajungitsuliordlunilünit ajortuliordlunilünit? inütitsivdlunilünit aseruivdlunilünit? ¹⁰ tamaisalo siagdugit issigigamigit inuk táuna okarfigà: agssatit isagtikit. taimailioramilo agssai kingumut iluarsíput igdlumigsut ilerdlutik. ¹¹ táukule piv-dlingàlerput okalokatigigdlutigdlo Jisuse kanok iliorfigisagigtik.

¹² pivordle taimanikut ilāne kákamut tugsiariartorame, únauk nāvà Gùtimut tugsiardlune. ¹³ kanngmatdlo ajokersugkane kaer-kuvai, ilaitdlo arkanek-mardluk kinerpai, táuko apustilingtaok taissarpai: ¹⁴ Simüt, táuna Pítrusimigtaok taissarpà, katángutàlo Antriarse Jākulo Juánasilo Pilípulo Bartulumiusilo ¹⁵ Matiusilo Túmalo Jākulo Alfiusip ernera Simüt dlo ilungersornertùmik taissak ¹⁶ Jùtarsilo Jākup [katángutà] Jùtarsilo Jskàriòk, táuna pisitsissúngortok. ¹⁷ tauva ilagalugit aterpok tokigsume unig-

-dlune,
-mit ta
-nànit
-kumav
-dliugti
-niarpāt
-naersit
20

-dliurpu
māna k
igdlarun
uitautig
pivdlugo
akigssar
-juaisai
-süssuse
kàrsitdla
aliasugd
-sorpase
27 ilivsi
-nik ùm
-ssut piv
-kudlo
-sàrpatit
kinussok
31 kanord
-sigik.
-gissarian
-livsinut
kutsavigi
-karfigisa
-savise?
-linganik
-gik; ajú
-kigssars
-se; táus
-git. 36
-tuissok.
tauva. p

38 kisiáne
mik aseror-
utámik ime-

-dlhne, ajokersugarpagssnilo [najornigput] inu pagssuitdlo Jútia-
-mit tamarmít Jerúsálmít dlo Tóruvdlo Sítávdlo erkānit ímap si-
-nānit pisimassut, ¹⁸ aggersimassut tusarumavdlugo katsorsarti-
-kumavdlutigdlo náputimíngnit, āma anernernit míngugtūnit nāg-
-dliugtitaussut; ajorungnaerputdlo. ¹⁹ inuitdlo tamarmik agtor-
-niarpát, píkuartok táussumānga anissarmat tamaisa ajorung-
-naersitdlugit.

nik agssalik
gssuarnutdlo

²⁰ tauva issine ārdlortípai ajokersngkaminut okardlhne: piv-
-dluarpuse pítsuse, Gútíp nálagauvfia pigigavsink. ²¹ pivdluarpuse
māna kāgtuse, kārsitdlarinnārvase. pivdluarpuse māna kiassuse,
igdlarumārvase. ²² pivdluarpuse inuit ūmígssorpase, avigsárpasilo
mitautigalusilo, atisilo pērsigpatigik ajortūtídlugit, inūp ernerā
pivdlugo taimaigpata. ²³ tipaitsugdlusilo kímasugítse taimailigpat,
akígssarsíagssarse tamássa angekingmat kílangme; taimátaok su-
-juaisaisa pruvfítit ilíorfígissarpait. ²⁴ kisiánile erkanak ílivse pí-
-sūsuse, tugpatdliutígssaraluarse perēravsiuk. ²⁵ erkanak ílivse
kārsitdlartuse, kālerumārvase. erkanak ílivse māna igdlartuse.
aliasugdlusilo kíajumārvase. ²⁶ erkanak ílivse inuit tamarmik ner-
-sorpase; taimátaok sujuaisaisa pruvfítíorkusersut ilíorfígait.

stát avkuti-
ningmik ag-
okarfigait:
ívdlo akívai
ílagissanilo
ussat kíner-
nauk kímut
inūp erne-

²⁷ ílivsile tusartuse okáupavse: kíngarssortise asaniarsigik; ílivsí-
-mik ūmígssuissut ajúngítsulíorfígísigik; ²⁸ ílivsínik perdlorkussi-
-ssut pivdluarkusigik; ílivsínik ínardlíssut tugsíúsíigik. ²⁹ ulússag-

sermat ajo-
pígdílt to-
alapernaer-
arsíariamik
ut tokunga-
tauva ní-
vavse: suna
ílūnít? inū-
lugit íssígi-
mailíoramílo
áukule piv-
gisagígtik.

-kutdlo erssárpatit ígdluátaok maníuk; kagdlersautíngnigdlo ar-
-sárpatit ánorāngnígtaok erdlígínávèríuk. ³⁰ nalingínak ílingnít

kínussok tuníuk; píngnigdlo arsárnekarnvíit uterterkásángilatít.
³¹ kanordlo innúgnut ilíorfígírknguvse ílivsísáok taimatut ilíorfígi-

-sigik. ³² ílivsínik asāngnigtut asāguvsigik, súkut tauva kutsavi-

-gíssariakásavise? ajortulíartútaok asassítik asassarmatígik. ³³ í-
-livsínutdlo ajúngítsulíortut ajúngítsulíorfígíguvsigik, súkut tauva

kutsavígíssariakásavise? ajortulíartútaok taimáitarmata. ³⁴ píssa-

-karfígíssaríssasílo atugkíkuvsigik, súkut tauva kutsavígíssariaká-

-savise? ajortulíartútaok ajortulíartokatítik atugkítsarmatígik ná-

-língauík píssakarumavdlutík. ³⁵ kisiáne kíngarssortise asaniarsi-

-gík; ajúngítsulíordlusílo atugkígítse píssakásasorínase; tauva a-

-kígssarsíagssarse ángísavok, kútsíngneraváartúvdlo kítornarísavá-

-se; táussuma kújasnítsut ajortutdlo ajúngítsúmík ilíorfígíssarma-

-gít. ³⁶ taimáitúmík nágdliugtíngítse, sōrdlítaok atātarse nágdli-

-túissok. ³⁷ erkartūssínávèríitse. ílivsísáok erkartūnekásángílase
tauva. pítdlagagssautítsínávèríitse, ílivsísáok pítdlagagssautíneká-

- sángilase tauva. isumákêrfigingnitse, ilivsísaok isumákêrfigine-
 Mák. 4,24. -kásause tauva. ³⁸tunissigitse, ilivsísaok tuninekásause tauva. ajúngitsunik nakísimassumik aulatigkamik kangmigsimassumik úgtugak sávsínut túniúkumárpát; úgtútigissavsínik úgtorfiginekaru-
 Mat. 15,14. -márvase. ³⁹ássersúmigdlo okarfigai: tagpítup tagpítsokáne ta-
 Mat. 10,24. -siorsínaunerpá? iterssamut nákakatigísángínerpat? ⁴⁰ajokersugak
 Juán. 13,16. ajokersortiminit angnerúngilak; nalingínardle námagtok ajokersor-
 Mat. 7,3-5. -tímisut íkumárpok. ⁴¹suvdlutit katángúpít íssiutá íssigínarpiuk, páukarut nangminek íssingnítok maluginago? ⁴²suvdlutitdlúnít katángutit ima okarfigísinauviuk; unigkatdlait katángutiga, íssiutit pèratdlardlara; nauk páukarut íssingnítok íssingíkit? ilumórtú-
 Mat. 7,16 t. -lo katángúpít íssiutá pèrniaraluarvmarpat. ⁴³ajúngitsunik orpe-
 & 12,33. -kángingmat ajortunik ínerítitakartunik, ajortumigdlo orpekarnane ajúngitsunik ínerítitakartunik. ⁴⁴orpiuk nalingínak ínerítitainit íli-
 -sarnartarpok; mássa figinik katerssuissaringitdlat kakitdlarnaku-
 -tinit, vínigssanigdlnít katerssugakaráingitdlat orpitsiainit kakit-
 Mat. 12,34 t. -dlarnakutaussanit. ⁴⁵ínúp ajúngitsup ajúngitsut anisítarai úmá-
 -me pekúsivianit ajúngitsumit, ínúvde ajortup ajortut anisítarai úmáme pekúsivianit ajortumit; úmatip ulivkárutánit kanek oka-
 Mat. 7,21. -lugtarmat. ⁴⁶suvdlusile uvavnut okartarpise: Nálagak, Nálagak,
 Mat. 7,24-27. okautsíkaló nálangnagit? ⁴⁷nalingínaup uvavnut pissup okautsiv-
 -nigdlo tusartup malingnigtuvdlo kina ássigigá nalujungnaersísa-
 -vavse. ⁴⁸ínuk ássigá igdluliortok, táussuma nuna agssagká iti-
 -súngordlugo kaersumut túngaviliordlune. kúgssuakalermatdlo kúg-
 -ssúp igdlo tamána súpivigá, aulatisínaunagule, kaersumut túnga-
 -vilersimangmat. ⁴⁹tusartuvdle malingnígitsup ássigá ínuk nu-
 -nap káinánut igdluliortok túngaviliornago; kúgssúvdlo súpivi-
 -gingmane ernínak úpípok úperujugssuardlune igdlo tamána.

kapitalit 7.

sákutút nálagáta kivfá Jísusip ajorungnaersíká; uvigdlarnerup Nainimiup ernitua úmartíká; Juánasip kuississup parnaerússauvngmínit ajokersugkame ilainik mardlung-
 -nik autdlartitsivigigá; Juánasimik Jísuse okalugtók; ísigai arnap ajortuliartússup tarnúmik taníkai; akiligagssalingnik mardlungnik ássersút.

- ¹okautsinilo tamaisa ínuit tutsáne okaisereréramigit, Ka-
 Mat. 8,5-13. -pernaumimut íserpok. ²sákutútdle nálagaisa iláta kivfá unga-
 -gissá náparsimassok toxulerdlune. ³Jísusimigdle tusarame Jútít

utorka
 katsor:
 -sárpá
 5 íngtá
 Jísusip
 nálagá
 -ne: N
 -titsin
 -tunga
 tauva
 -nga
 autdlar
 aggerar
 -raok.
 ínuit m
 -ssumil
 -mut t
 11
 piartor
 -tigigá
 -va aki
 -nilo; í
 -lagkav
 -va orn
 -pok:
 íngípok
 ersilerp
 -navtine
 -malerp
 18
 19 tauva
 -mutdlo
 -ssak,
 -kíkami
 okarkus
 -tarkísa
 ajortunig
 -dlasút
 okarfígia

utorkaunertaisa ilait táussumúnga autdlartípai, kínuvigalugo kívfane katsorsariartorkuvdlugo. ⁴táukulo Jísusimut pígamík kínuvigerkíg-sárpát okardlutígdlo: ílingnit taimailíorfigínekartugssaugaluarpok, ⁵ínugtavut asangmagít, nálagíartarfíputdlo sanatíngmago. ⁶tauva Jísusíp íngerdlakatígai. ígdlumít dle ungasíkgungnaeremat sákutút nálagáta íkíngútíme ílait táussumúnga autdlartípai okarkussívdlu-ne: Nálagak, píssaríssersornak, kíngarkutekígama ílingník íser-títsínek ígdluvnut; ⁷tamánalo pívdlugó íngmívínígtáok kíngarkú-tunga ílingnut písvdlunga; okautsímgí dle okarsínait, kívfara tauva ajorungnáisavof. ⁸úvangátaok ínúgama nálagakartítavdlu-nga sákutúnígdlo nálagkersugakardlunga; ílānutdlo okaruma: autdlarít, tauva autdlararaok, avdlamutdlo okaruma: karrít, tauva aggeraraok; kívfavnudlo okaruma: ímailíorít, tauva taimailíora-raok. ⁹tamána Jísusíp tusaramíuk tupígúsútígá, kíviardlunílo ímút malígíne okarfígai: okáupavse: ugpernermík taima agtígí-ssumík Ísráílíkúnílúnít navssāngílanga. ¹⁰autdlartítatdlo ígdlu-mut tíkíkamik kívfak náparsímassúgaluak nápípát ajorungnaersok.

¹¹pívdordlo akagúngmat, ígdlorpálingnut Nainímík atílingmut píartormat, ajokersugáisa kavserssuí íngpagssuítdlo íngerdlaka-tígígát. ¹²ígdlokarfívdlo ísávfa tíkílermago, ata, tokussok tau-va kíardlugó áníkát, arnáta táuna ernítuarígá, uvígdlerneruvdlu-nílo; ínuitdlo kavserssuí ígdlokarfíngmít íngerdlakatígát. ¹³Ná-lagkavdlo takugamíuk nagdílgílerpá okarfígalugulo: kíanak. ¹⁴tau-va ornígduldune kíartaut agtorpá, kíartutdlo uníngmata okar-pok: ínúsugtók úmá, okáupavkít: makítít. ¹⁵tokussok tauva íngípok okalulerdlunílo. arnánutdlo túníupá. ¹⁶tamarmík tauva ersílerput, Gútilo úniersítígát okardlutígdlo: pruvfíterssuak akor-navtíne makísí mavok, Gútví dlo íngtane tíkerársí mavai. ¹⁷tusá-malerpátdlo Jútíame tamarssuarne erkánílo tamarssuarne.

¹⁸Juánasílo ajokersugáisa tamákunínga tamaník nalunaerfígát. Mat. 11,2-6.

¹⁹tauva Juánasíp ajokersugkame ílait mardluk kaerkuvai, Jísusí-mutdlo autdlartípai okarkussívdlune: ívdlít táunauvít tíkíútug- 5 Mór. 18,15.

-ssak, avdlamígdílúnít utarkísanerput? ²⁰angutí dle táukua tí-kíkámíko okarput: Juánasíp kuíssíssup ílingnut autdlartípátígut okarkussívdlune: ívdlít táunauvít tíkíútugssak, avdlamígdílúnít u-tarkísanerput? ²¹táimáílíssúkútdle nápaútgídlít ániagdíldlo ajortunígdlo anernígdlít amerdlasút katsorsarai, tagpítsutdlo amer-dlasút tagpígsísíkai. ²²Jísusíp tauva akívai okardlune: Juánase okarfígiartorsíuk takussavsínik tusagkavsíngí dlo: tagpítsut tagpíg- Is. 35,6 t.

- sípút, túsíagtút písugput, pupígsút pupérúput, túsílantút túsar-
-put, tokungassút makípút, pítsutdlo ívanglílmík okalugfigíne-
Mat. 11.7 tt. -karpút; ²³ pívdluarpordlo uvavník mamíatsángítsox. ²⁴ táu-
-kule Juánasíp okariartortítai autdlarmata, ínungnut Juánasímík
okalulerpok: suna puílassútsúmut takujartorpísíuk? súvdłortók
anoríp tamanút aulatítá? ²⁵ sunalúnt takujartorpísíuk? ínuk áno-
-rárígsok? ata, usornautíník ánorágdłít ínóvdluarajugtutdlo kú-
-ngít najugáinítaraut. ²⁶ sunalúnt takujartorpísínk? pruvfítíussok?
áp. okáupavse: pruvfítímít angnerussok. ²⁷ táunauvok agdłagkat
Mat. 3.1. okautígíssát: ata, íngílíga sújuníkgkút autđłartípara avkútígíssat
sújuníkgkút íluarsarkuvđługo. ²⁸ okáupavsíme: arnanít erníussune
Juánasímít kuíssíssúmit angnerussúmík pruvfítékángíłak; Gútvíđle
nálagaúvfíane míngnerussok táussúmánga angneruvok. ²⁹ ínútdlo
tusartút tamarmík ílángauséríssutdlo Gúte íluartútípát kuísítđlu-
-tígdlo Juánasíp kuíssíssutáník. ³⁰ farísarítđle ínatsísínígdlo íli-
-símassút Gútip íngmíngnut sújúnersútígíssá narrugát kuísínatíg-
Mat. 11. 16-19. -đlo táussúmánga. ³¹ kímíme ínúit úko erkardlerít ássersúsavá-
-ka? kíkut ássígáit? ³² merđłertút ássígáit níuvertortartfíngme
ígsíassút tordlulavfígekátígígsút okardłutík: kardłortarfígaluarívse
taparumángíłase, upíkálnaravtalo kíajumángíłase. ³³ mássa Juánase
kuíssíssok tíkíungmat tímíussámík nerínane vínímígdlo ímernane.
okarpuse: anernípíłokarpok. ³⁴ ínúp ernera tíkíungmat nerívđlu-
-nío ímerđłunío, okarpuse: takúvase ínuk una nerrersók víni-
-mígdlo ímertorssuak, ílángauséríssút ajortulíartutđlo íkíngútígí-
-ssát. ³⁵ kísiáne ílísímássút kítornáisa tamarmík íluartútítarpát.
³⁶ farísarítđle íláta ínápá nerekatígerkuvđłlune. tauva farísarí-
-ríp ígdłuanút íserđłlune nerrívíngmut íngípok. ³⁷ atalo. arnak tá-
-ssane ígdłorpálíngme ítok ajortulíartússok; táussúma ílísímále-
-ramíuk farísarírip ígdłuane nerrívíngme ígsíassok, puíaussánguak
úvkúsígíssaussak tarnutígíssámík ímalík aggíúpá, ³⁸ ísígáísalo sa-
-níáne kekarpok tunuane kíavđłunío, kuvđłlímíngđlo ísígái mat-
-sagtílerpái núsámíngđlo atđłarterđługít. ísígáío kúnígpaí tar-
-nímígdlo tanítđługít. ³⁹ neriartorkússíssátale farísarírip tamána
takugamíuk, ílumígút íma okalulerpok: una pruvfítíugune arnak
una agtortíne ílísímákkajaká kínaussok kanordlo ítok, ajortulíar-
-túngmat. ⁴⁰ Ísúsíp tauva sápa okardłlune: Símut-á, ílínngút o-
-kúsígíssakarpunga. táussúmale akívá: okarít, ajokersúíssok.
⁴¹ |tauva okarpok:| aníugaússaník átartortítíssartok mardłluník
píssagíssakarfígíssakartok, áúpá píssagíssakarfígíga aníugaússánguá-

-ník
42 akí
-kua
-ne:
-fígá:
-fígá:
-larm
-samí
soráun
-nínígí
okáup
-ssa
míkíss
-máke
-kalule
-mutđ

Jíseuse aj
-sírartort
nanerúser
-nípíługđ

1
-tígígaí
-lútígal
ajortuní
-tut: M
-nek-m
angneru
-míngní
4 j
orningm
-ssup n
avkúser
-laup at
-put, n
-đłarnak
-gamíkí

-nik tatdlimanik untritingnik, áipálo tatdlimanik kulilingnik. ⁴²akigssakángingnatale tamaisa akilêrkujungnaerpai. okarit, tán-
-kua ardlâta kia angnermik asásavá? ⁴³Simúvdle akivá okardlu-
-ne: isumakarpunga amerdlanernik akilêrkúngisâta. tauva okar-
-figâ: erkartüssivduarputit. ⁴⁴arnamutdlo sâgdllune Simút okar-
-figâ: arnak una issigaiuk? igdlungnut iserama imermik tuníngi-
-larma isigkavnut, ñmale isigkâka kuvdliminik matsagtípai nut-
-saminigdlo atdlarterdlugit. ⁴⁵ivdlit kuningilarma, unale iserame
soráingilak isigkâka kunigsordlugit. ⁴⁶ivdlit niakora ñliamik ta-
-núgilat, ñmale isigkâka tarnúmik tanípai. ⁴⁷tamána pivdlugo
okáupavkit: ajortuliaminik amerdlasúnik isumákêrfiginekarpok, má-
-ssa angisúmik asangnigpok; mikissumigdle isumákêrfiginekartok
mikissumik asangnigtarpok. ⁴⁸okarfigâlo [arnak]: ajortingnik isu-
-mákêrfiginekarputit. ⁴⁹tauva nerrivingme igsiakatai ilumíkut o-
-kalulerput: kiname-una, ajortinik isumákigame agdlât? ⁵⁰arna-
-mutdle okarpok: ugpernerpit ánaupâtít, erkigsivdlutit autdlarit.

kapitalit 8.

Jísuse ajokersugkane arkanek-mardluk arnatdlo kivfartorfigissartine ilagalugit okalü-
-ssiartortok; ássersútitigut okalugtok nautsîagssanik siaruarterisumik nanerúmigdlo
nanerúserfingnut ilissariakartumik; Nálagkap ilavínik; anorerssuak katsortikâ; aner-
-nipilugdlup nalaungmane anernipiluit anisíkai pólukinut pulatitdlugit; Jaerusip pa-
-nia úmartikâ arnardlo aunársinartok ajorungnaersitdlugo.

¹pivordlo kingorna igdlorpagdlit nunakarfinguitdlo avku-
-tigigai okalüssivdlunilo ivangkiliulo Gútíp nálagauvfianik oka-
-lütigalugo; táukulo arkanek-mardluk ilagai, ²arnatdlo ilagai
ajortunik anerniliugaluit nápautiliugaluitdlo katsorsagkane, imái-
-tut: Mária Magtalinamik taissak, táussumánga anernipiluit arfi-
-nek-mardluk anisimassut, ³Juánalo Kúsap Herútasip igdluane
angnerup nulia Súsáualo avdlatdlo amerdlasút, táukua pigissa-
-mingnik kivfartorfigissarât.

⁴inugpagssuitdle katisimalermata, nunakarfingnitdlo tamanit
orningmáne, ássersútituk okarpok: ⁵nautsîagssanik siaruarteri-
-ssup nautsîagssautine siaruarteriartorai; siaruarterisitdlugulo ilait
avkusernup sanianut tugput tugdlagauvdlutigdlo, tingmíssatdlo ki-
-laup atánítut pukulugdlugit nungúpait. ⁶ilaitdlo kaersumut tug-
-put, naugamigdlo tokúput ivsigssakánginamik. ⁷ilaitdlo kakit-
-dlarnakutit akornánut tugput, kakitdlarnakutitdlo najartokatigi-
-gamikik ipitípaid. ⁸ilaitdlo ivssorigsum tugput, naugamigdlo

Mat. 13.3-3.
Mák. 4.3-9.

- inerititakalerput untritileriagkanik. taimalo okarame tordlulavok:
 Mat. 13,10 t. tusarsínaussumik siutilik tusardle. ⁹ajokersugaisale aperssor-
 Mák. 4,10-12. -pât ássersümik tamatumínga kanok isumakartunik. ¹⁰akivaile:
 ilivse tuninekarpuse ángigissat Gútip nálagauvfíata pê ilisarerkuv-
 -dlusigik, ilivsiúngitsutdle [pinekartarput] ássersütitigut, issigiga-
 -luartitdlugit takungnerkunagit, tusaraluartitdlugitdlo pásissakar-
 Is. 6,9. -kunagit. ¹¹ássersütidle tamána imáipok: nantslagssat tássa Gú-
 Mat. 13, -tip okausia. ¹²avkusernuvdle sanianítut tássa tusartut; kingorna
^{18-23.}
 Mák. 4,14-20. mamardlíssorssúp*) okausek piariartorará ūmataimit, ugperkunagit
 ánarokunagitdlo. ¹³kaersumítutdle tássa tipaitsugdlutik okautsimik
 ilagsissut tusarángamíko; táukule sordlakángitdlat; soraiassumik
 ugperunik ússernekarfíkut soraeraraut. ¹⁴kakitdlarnakutitdle a-
 -kornánut tugtut tássa tusartut, isumanerdlútutdlo písüssutitdlo
 igdligugssusipuluitdlo inúnerup matuma písa píssarmatik ipiarto-
 -raraut inervdluartitakarnatigdlo. ¹⁵ivssorigsumítutdle tássa o-
 -kautsimik tusartut torkordlugulo ūmámut ajúngitsumut pitsau-
 -ssumut inerititakalerdlutigdlo níkatdlujuitdlutik. ¹⁶nanerŭnig-
 Mat. 4,21. -dle ikitsissup nápartamik matussaríngilá, nerriviuvdlŭnit atánut
 Mat. 5,15. Lúk. 11,33. ilissaríngilá; kisiáne nanerŭserfíngmut ilissarpá, káumarkut isertu-
 -nut takorkuvdlugo. ¹⁷mássa issertugkamik erssisángitsokángilak,
 Mat. 4,22. ángigissamigdlo ilisarínékásángitsokángilak navsuerúkumángitsokar-
 Lúk. 12,2. -nanilo. ¹⁸taimáitumik sianiginíaritse kanok ilivdluse tusartuse;
 Mat. 25,29. mássa pekartok tunínékásavok, pekángitsordle arsárnékásavok pí-
 Lúk. 19,26. -gisorissánik agdlát.
 Mat. 12, ¹⁹arnátale katángutaisalo ornigpât, patdtingnerdle ajulerdlugo
^{46-50.}
 Mák. 3,31-35. inungnit. ²⁰ilaisa tauva nalunaerfigát okardlutik: arnatdlo katá-
 -ngutititdlo silatangiúput takujumavdlutit. ²¹akivaile okardlune:
 arnaralo katángutíkalo tássa Gútip okausianik tusartut malig-
 -dlugulo.
 Mat. 8,23-27. ²²pivordlo uvdlut iláne, ajokersugkane ilagalugit umiatsiámut
 Mák. 4,35-41. ikissok, okarfigai tauva: taserssuak ikártigo. tauva avalagput.
²³ingerdlatitdlutigdlo sinilerpok. anorásuardle taserssuarmut ar-
 -karsártorssuángormat imagput navilerdlutigdlo. ²⁴tauva ornig-
 -pât, itersardlugulo okarfigát: ajokersuissock, ajokersuissock-â, u-
 -miulerpugut. tauva makípok, anorilo magdlersorssuardlo agpi-
 -salúpai; tauvalo atorssarordlune katsorpok. ²⁵okarfigailo: ug-
 -perssuserse nauk? ersilerputdle tupigusugdlutigdlo okalokatigí-
 -lerdlutik: kiname-una? anorivdlo imavdlo inangmatik nálagkât.

*) tórnárssúp, Diávuľup.

²⁶ingerdláput tauva Gatáramiut nunānut Galilíap akianut. ²⁷niungmatdlo angutip naláupá igdlorpalíngmit, táuna sivišumík anernipilungník ilumíokarsímassok, ánorárúmángítok igdlumílo u-nígkumángítok, kisiáne iliverne. ²⁸Jísusile takugamiuk nívdler-pok, patdlorfigalugulo níperssuarmík okarpok: súsagavkít Jísu-se-á, Gútip kútsingneruvsártup ernerá? kínuvígávkít ániarterku-nanga. ²⁹mássa anernek íningugtók ínungmít táussumánga aner-kugá, sivišumík ísuvvertarmago, táunalo kalívnerssuarník parnae-rutinígdllo kílerssugaugaluartok páriřsauvdlunílo, kílerutítidle kígtorararai, anernipílúvdlo puíllassuitsunút íngerdlatítará. ³⁰Jísu-sívdle aperá okardlune: kanok atekarpít? akíválo: lígíðnílingmík; anernípílúit amerdlasút pulangmáne. ³¹kínuvígátdlo ítínerssuar-mút autdlarterkunatík. ³²tássanile púlukerpagssuít ítut kákame nerissut. tauva kínuvígát táukunúnga pularkorkuvdlutík, perkung-matígdllo ³³anernípílúit ínungmít táussumánga anívdlutík púlúkí-nút puláput, púlukerpagssuít dlo ívnamít taserřsuarmút tíngíput ípívdlutígdllo. ³⁴párřsissutdle taimáilissok takugamíko kímnáput, tamánalo okalugtuarát ígdlorpalíngme erkáni. ³⁵tauva aníput tamána taimáilissok takujartordluge; Jísusímútdlo pígamík ínuk anernípíluerútok nápípát Jísusíp ísígaisa sáne ígřsiasok ánorársi-mavdlunílo sílakardlunílo, ersílerputdlo. ³⁶ířsígíngnářsímassutdle okalugtúpait táuko anernípílúlugaluartumík kanok ílívdlugo ánag-títaussumík. ³⁷tauva Gatáramiut erkáne nunakartorpagssuít ta-marmík ínalerpát kímarkuvdlutík, ersíngáleramík. tauva uníatsiá-mút íkívdlune kíngumút uterpok. ³⁸angutívdle táussuma aner-nípíluerútip kínuvígá najorumavdlugo; Jísusívdle autdlarkuvá o-kardlune: ³⁹ígdlungnút uterít okautígálugulo kanok agtígířsu-mík Gútip pířímagátít. tauva autdlarpok ígdlorpalíngme tamar-řsu.rme okalúřsissutígálugulo kanok agtígířsumík Jísusíp pígáne. ⁴⁰pívordlo Jířuse kíngumút tíkíungmat, ínuit ílágřívát, tamar-mík utarkígámíko. ⁴¹átalo, angút tíkíupok Jaerúsímík atílík, nálágiartarfíngmík mířsígřsuissúřsok, táuna Jířsusíp ísígaisa sánút patdlor-pok kínuvígálugulo ígdllumínút ířerkuvdlugo; ⁴²panířuaka-rame arkanek-mardluk mígřsílíordlugít úkíulíngmík, táunalo to-kulermat. íngerdlatítldlugule ínuit nívníortípát. ⁴³arnardlo tá-řřsanítok úkíut arkanek-mardluk aunársínartok, táussuma píne tamaisa nakorsanút nungúsímagai, kátorsáissígřřarsínanile. ⁴⁴táu-řřsuma ornígpá tunuanít ánoráta kílungautá agtordlugo; tářřángái-nardlo aunárnera kípířok. ⁴⁵Jířsúřlo okarpok: kía agtorpánga?

Mat. 8, 28-

9, 1.

Mák. 5, 1-20.

Mat. 9, 18-20.

Mák. 5, 21-43.

tamarmigdle misiarmata, Pitruse ilagissailo okarput: ajokerssui-
-ssok, inuit sakagtardlutitdlo niwmiortipátit, taimáitok okarputit:
kia agtorpánga? ⁴⁶ Jísusile okarpok: agtornekarpunga, píkmartok
uvavuit anisok misigigavko. ⁴⁷ arnardle misigilerame arajutsingi-
-káne, ùligdlune patdlígúpok, patdlorfígalugulo inuit tamaisa na-
-juisitdlugit navsuerfigá suna pívdlugó agtorine, kanordlo tássá-
-ngáinak ajorungnaerame. ⁴⁸ okarfigále: tugpatdlerit panik-à, ug-
-pernerpít ánáupátit; erkigsivdlutit autdlarit. ⁴⁹ sule okalugtit-
-dlugo nálagiartarfiup misigssortáta inokutaisa ilát tikiúpok okar-
-figalugulo: panít tokuvok, ajokersuissok pissarissersúsaeruk.
⁵⁰ Jísusivdle tamána tusaramiuk sáþá okardlune: sujórana, ug-
-persinait, tauva ángakumárpok. ⁵¹ igdlumutdle pigame avdlat
iserkúngilai, kisiáne Pitruse Jáculo Juánasilo merdlertuvdlo angu-
-tá arnálo. ⁵² tamarmigdle kiáput upitdlugulo. okarpordle: kia-
-kinase, tokúngilak, sinigsínarpok. ⁵³ igdlautigátde, tokussok na-
-lúnginamíko. ⁵⁴ tauva tamaisa anisípai, agssaisigutdlo tiguvdlugó
nivdlerdlune okarpok: merdlertok-à, makítit. ⁵⁵ anernerata tauva
uterfigá, ernínardlo makípok, nerissagssáinigdlo tunerkuvá. ⁵⁶ a-
-ngajorkai tauva ánilárput; inerterpaile tamána písimassok kimut
okautigerkunago.

kapitalit 9.

apustiline arkanek-mardluk Jísusip únersútdlugitdlo autdlaríkai; Herútasip Jísuse ta-
-kujumatdlerá; Jísusip angutit tatdlimanik tústingdlit nerderai; Pitruse Kristusinik
ilisarssissok; Jísusinik malingnigkumassut kanok ilivdlutik písassut; kákame táutua
avdlángortok akisugtorssuángordlune; anernipiluk apustilit anisínek sapigát Jísusip
anisíká; písitaunigssánik okausia pásingikát; apustilit angnertarissagssánik; Jáko
Juánasilo Samáriamiunut ilungersornerdlugtut; Jísusinik malingnigkumagaluartut akor-
-nutigissartagáinik.

Mat. 10.1.

5-14.
Mák. 6,7-13.

¹ ajokersugkanile táuko arkanek-mardluk atautsimut kaerku-
-vai píssaunekartitdlugit pigináussusekartitdlugitdlo anernipilung-
-nut tamanut nápautinigdlo katsorsaisínāngortitdlugit; ² autdlar-
-típailo Gútip nálagaufia okalüssissutigerkuvdlugo náparsima-
-ssutdlo katsorsarkuvdlugit. ³ okarfigáilo: ingerdlatitdluse sumik
nagsásángilase, ajáupíssamigdlúnit takuarfingmigdlúnit nekigssa-
-migdlúnit aningussanigdlúnit náme; ardlautsissartokásángilasilo.
⁴ sumutdlo igdbunat isorāngavse tássanítuaritse, tássāngalo aut-
-dlardluse. ⁵ sunilo ilagsiumāngigpase, tauva nunakarfangmit táu-
-ssumānga anivdluse isigkase kassíarsigik táukunūnga nalunaiāu-

-tigssar
-vangki
7 p

pisimas

-se tok

sarkúme

-ssok o

male ta

10 a

-nik kan

-kángits

-mitdle

nálagauf

12 uvalile

inuit ilir

erkānítur

-dlugitdl

-dlersigil

-katdlo r

-siniariar

-dlit mig

-git ingi

-mailiorp

tatdlimat

-dlune pi

-niúpai i

-marmik

-ramíkik

18 piv

-máne, ap

-dintik:

pruvftit s

-nausorais

-tip tani

²² okarp

-nilo uton

tokutitaju

²³ tamanuta

-mákisavor

-tigssamik. ⁶tauva autdlarput, nunakarfitdlo ingerdlavigait i-
-vangkiljo okalütigulugo katsorsaidlitigdlo tamagingne.

⁷Herütasivdle nunanut iláinarimut nálagaussup táussumúna
pisimassut tamaisa tusaramigit isumane nakimatipá, ilaisa Juána-
-se tokussunit makititaussok okautigingmássuk, ⁸ilaisale Elia
sarkúmersok okantigigát, ilaisalo pruvfitit sujugdltit ilát makísima-
-ssok okantigigát. ⁹Herütasile okarpok: Juánase niakuersípara,
unale tamákuúnga tusámassara kinaunerpa? takujunatdlerpálo.

Mák. 6, 14-16.
Mat. 14, 1 tt.

¹⁰apustilitdlo kingunut tikiúkamik okalngtípát suliarissamiug-
-nik kanok agtigissunik. tauva ilaseralugit asimut nigorpok ino-
-kángitsumut, igdlorpánguagdlop Bftsaitamik atigdlop erkánut. ¹¹j-
-nuitdle arajtsingnuamiko maligpát; táussumalo ilagsivdlugit Gútip
nálagauvfianik okalugfigai katsorsariakartudlo katsorsardlugit.

Mat. 14,
13-21.
Mák. 6, 30-44.
Juán. 6, 1-13.

¹²uvalilernatdle táukua arkanek-mardluk ornigpát okarfigalugulo:
inuit ilingnit autdlartíkit nunakarfignut igdlulingnutdlo matuma
erkánūnunut igdlusimavigssarsioritorkuvdlugit nerissagssarserkuv-
-dlugitdlo; tamáne inokángitsumíkavta. ¹³okarfigaile: ilivse ner-
-dlersigik. akivátdle: timiussat tatdlimat kisisa pigávut aulisag-
-katdlo mardluk; kisiáne inugpagssuit táukua nerissagssainik pi-
-simiariartúsanerpugut. ¹⁴mássa angutit tatdlimanik túsintig-
-dlit migssiliorait. ajokersugkane tauva okarfigai: sanilerigsitdlu-
-git ingitísigik tatdlimanik kuligdlit atautsimítitardlugit. ¹⁵tai-
-mailiorput tauva, tamaisalo ingitipait. ¹⁶tauva timiussat táuko
tatdlimat aulisagkatdlo táuko mardluk tiguvaí kilangmut árdlor-
-dlhne pivdhuarkuvdlugitdlo, avgordlugitdlo ajokersugkaminut tú-
-núpai inungnut savssaigdlitigerkuvdlugit. ¹⁷nerigamigdlo ta-
-marmik kársitdlarput; agfakutdlo táukua sivnerússait katersso-
-ramíikik nuioragkat arkanek-mardluk ímerpait.

¹⁸pivordlo kisimftdlune tugsiarame, ajokersugkamilo najor-
-máne, aperai okardlune: inuit kinaunerarpánga? ¹⁹akivátdle okar-
-dlitit: Juánasiusorátit kuississok, ilaisale Eliausorátit, ilaisalo
pruvfitit sujugdltit ilát makísimasorát. ²⁰okarfigaile: ilivsime ki-
-nausoraisinga? tauva Pítrusip akivá okardlune: táunauvutit Gú-
-tip tanitá. ²¹inertingárpáile tamána kimut okautigerkunago.

Mat. 16,
13-28.
Mák. 8,
27-9, 1.

²²okarpordlo: inúp eruera ániangártinekasavok ajagtugauvdlu-
-nilo utorkaunernit palasiunernitdlo agdlagkanigdlo ilisimassunit
tokutitaujumárdlunilo makititaujumárdlunilo uvdlut pingajugssáne.
²³tamanutdle okarpok: uvavnik malingmíkgumassok ingminik isu-
-mákisavok, sáningassulinilo uvdlut nungutdlugit erssugdlugo ma-

NORTHERN AFFAIRS LIBRARY

- 17.33. -lísavânga. ²⁴ inüssutsimínik á nagtitsiumassup inüssutse á naiu-
 Mat. 10.30. -mârpâ, uvangalo pivdlunga inüssutsimínik á naisupp inüssutse á-
 Juán. 12.25. -nagtisavâ. ²⁵ silarssuardlûnt tamât iníp pigileraluaruniuk, ing-
 -minigdle ánaigune ingminigdlûnt aserortörtitdlune, sugssarisagâ
 tauva? ²⁶ mássa uvavnik okautsivnigdlo igtôrutigingnigtok inúp er-
 -nerata igtôrutigiumârpâ, tikiúkune nálangnarssutse atátavdlo ná-
 -langnarssusia ingilitdlo ivdlergartut nálangnarssusiat pigalugo.
²⁷ ilumôrtumik okáupavse: ukua mânítut ilaisa toko misigísángilât
 Gútip nálagauvfianik takutínatik.
- Mat. 17. 1-9. ²⁸ pivordle okautsit tamákua kingornatigut uvdlut arfinex-pi-
 Má. 9. 2-9. -ngasut migssiliulermagit, tauva Pítrusilo Juánasilo Jákulo ilase-
 -raí kákamutdlo majuardlune tugsariartordlune. ²⁹ tugsariartitdlu-
 -gulo kínata táutua avdlángorpok, ánorâlo kakortúngorpok aki-
 -sugtorssuángordlune. ³⁰ atalo, angutit mardluk okalokatigât, tá-
 -ssa Môrsasivdlo Eliavdlo; ³¹ táuko takutíput nálangnarssusekar-
 -dlutik, naggasíngissâlo Jerúsâlame námagsissagssâ okalútigât.
³² Pítrusile ilagissailo uernarnermit artulerput; iteramigdle nálang-
 -narssusia takuvât, angutitdlo táuko mardluk saniane kekartut.
³³ pivordlo táukua kimalermássuk, tauva Pítrusip Jísuse okarfigâ:
 ajokersuissook, tamânikuminakao; pingasunik iniliorta, ilingnut a-
 -tautsimik Môrsasimutdlo atautsimik Eliamutdlo atautsimik; má-
 -ssa okautsine sianigíngíkaí. ³⁴ taimale okalugtitdlugo nuia pí-
 -ngorpok uligdlugitdlo; ánilârputdlo ivko nuia iluanut pingmata.
- 2 Pít. 1. 17. ³⁵ nipilo nuia mit tutsiúpok okartok: tássa ernera asanartok, táu-
 -na tusarsiuk. ³⁶ nipilo tamána tutsiungmat, Jísuse takulerpât
 kisíngorútok. nipangiúpâtdlo takussamik ilánigdlûnt kimut okar-
 -natik uvdlut táuko uvdlútitdlugit.
- Mat. 17. ³⁷ pivordle akagúngmat, kákamit atermata, inugpagssuit táuna
^{14-21.} páriartorpât. ³⁸ atalo, angut inuit ilât nivdlerpok okardlune: ajo-
 Má. 9. 14-20. -kersuissook, kínuvigávkít, ernera takujartoriuk, ernitnarigavko.
³⁹ ata, anernerup tigussarângane ernínak nivdliassaraok, isuvterâ-
 -nganilo kápioraraok, kimagutínerdlo ajungajagtardlugo aserorsi-
 -massarângane. ⁴⁰ ajokersugkangnutdlo aniserkugalaravko saper-
 -pât. ⁴¹ Jísusivdle sâpâ okardlune: tautúko erkardlerít ugpingit-
 -sút mumingassutdlo, kanok sivisutigissumik najúsavavse kamaga-
 -lusilo? ernerit maunga ákiuk. ⁴² tikingmagulo anernipilúp nokar-
 -tipâ isuvterdlugulo. Jísusivdle anernek mingugtók avorkârâ, nu-
 -kagpiarardlo ajorungnaersipâ angutánutdlo túniutdlugo. ⁴³ tamar-
 -migdlo ánilârutigât Gútip angingârssusia.

⁴⁴ tamarmigdle Jísusip kanok iliornera tamaisa tupigusúti-
-gingmatigik, ajokersugkane okarfigai: ilivse síumíngin'arsigik o-
-kausit máko, inúp ernera inuit agssainut pítúsangmat. ⁴⁵ o-
-kauserdle tamána pásingilát, ingmingnutdlo tálutर्सimangmat i-
-sumakartíngilát; sujóráputdlo okautsimik tamatumínga aperssú-
-savdlugo.

Mat. 17,22 t.
Mák. 9,30 tt.

⁴⁶ isumaliulerputdle kina ilartik angnertarinerigtik. ⁴⁷ ūma-
-taisale isumaliornerat Jísusip takugamiuk, merdlerúnguak tíguvá
-sanimnutdlo pítidlugo ⁴⁸ okarfigalugitdlo: merdlerúnguamik ū-
-mínga ilagsissokarpat uvanga pívdlunga, táussuma uvanga ilagsi-
-vânga, uvavnigdlo ilagsissup autdlerúngisiga ilagsivá; tamavse
mingnertarissarse angísangmat. ⁴⁹ Juánasile pílerpok okardlune:
ajokersuissox, inuk takugigput anernipilungnik atíkgut anísitsissok,
inertarparputdlo malíngingmatigut. ⁵⁰ Jísusip tauva okarfigá: iner-
-tísangilarse, akerartortíngisavut nungutlugit ilígíngitigik.

Mák. 9,33-37.
Mat. 18,1-5.

Mat. 10,40.
Juán. 13,20.

Mák. 9,38-40.

⁵¹ pívdle uvdlut nagdlíngmata kangártínexásagame, tauva
pílerssárdluinalerpok Jerúsalamut píartorumavdlune. ⁵² arpártu-
-nigdlo autdlerúngisavok sujunermit; táuko autdleramik Samária-
-miut nunakarfiguisa ilánut píput igdlusífnavigssarsiniutdlo.
⁵³ ilagsíngilát dle, Jerúsalamut píartulerssármak. ⁵⁴ ajokersugaisale
Jákup Juánasívdlo tamána takugamíko, okarput: Nálagak, ingner-
-mik kilangmit nákarusserkuvisigut nungorkuvdlugit, sórdlútaok
Elia ilíortok? ⁵⁵ kiviardlugit dle avorkárai okardlune: ilísíngilase
anernerup kanok ítup píngíase? ⁵⁶ inúp ernera tíkiutíngingmat i-
-nuit tarnait aserúsavdlugit, kisiáne ánásavdlugit. tauva nuna-
-karfiguamut avdlamut autdlerput.

⁵⁷ pívdle ingerdlatíngit, inúp okarfigá: Nálagak, mali-
-savavkit, sumutdlúnt autdleraluarvit. ⁵⁸ Jísusívdle okarfigá:
teriángniat sísekartarput, tíngmíssatdlo kílaup atánítut ínekartar-
-put; inúvdle ernera níarkuminut ígarfigssakángílar dlúnt. ⁵⁹ av-
-dlalo okarfigá: malínga. táunale okarpok: Nálagak, íluarígugko
atátaga íliartoratdlerumagaluarpara. ⁶⁰ Jísusívdle akívá: tokunga-
-ssut tokussortatik íliartordlíngit; ívdlíngit Gútip nálagaúvía o-
-kaúngíartoruk. ⁶¹ ámale avdla okarpok: Nálagak, malísavavkit,
íluarígugkule ígdlokátika inúvdluarkuínaratdlerumagaluarpáka. ⁶² Jí-
-susívdle sápa: ívssumut agssatdlagterut akúnialerdlugo tunung-
-mut kiviartok Gútip nálagaúvíanut íluángílag.

Mat. 8,19-22.

kapitalit 10.

ajokersugkane arfinek-mardlungnik kuligdlit Jísusip pigináussusekartitdlugit autdlar-
-tíkai, táukulo tipaitsugdlutik utertut; atátane únersutigitigá ajokersugkanilo piv-
-dluarnerardlugit; Samáriamiumik nákingnigtumik ássersút; katángutigít Marta
Márialo tikerárai.

- ¹kingornale Nálagkap avdlat arfinek-mardlungnik kuligdlit
kinerpai, mardlúkútárdlugitdlo sujunermigut autdlartípai igdlorpa-
-lingnut inulingnutdlo tamanut ornigkumassaminut. ²tauva okar-
-figai: katerssugagssat, amerdlakant, sulissugssatdle ikekaut; tai-
-máitumik katerssugagssat inuat kinuvigisiuk, sulissugssanik aut-
-dlartitserkuvdlugo katerssuivfingminut. ³autdlaritse; ata, sa-
-várkatut autdlartípavse amarkut akornánut. ⁴aningaussaliveká-
-sángilase takuarfekarnasilo kamilissarnasilo; inùvdluarkussissar-
-nasilo ingerdlatitdluse. ⁵sumutdle igdlumut iserángavse, ima
okaratdlaritse: igdlo mána erkigsinarsile. ⁶tássanilo erkigsiner-
-mik píssusekartokarpat, erkigserkússutivse táuna uningavigísavá,
taimáitokángigpatdle uterfigísaváse. ⁷igdlumile tamatumaniúta-
-ritse nerivdlusilo imerdlusilo táukua pínik; sulissok akigssaminik
pigssarsissariakarmat. igdlumut avdlamut núgtakátásángilase.
⁸sumutdlo igdlorpalingmut pigángavse ilagsigpasilo, tauva ner-
-dliússainik nerigitse, ⁹náparsimassutdlo tássanítut katsorsarsi-
-gik, okarfigalugitdlo: Gútip nálagaufia ilivsinut kanigdlivok.
¹⁰sumutdle igdlorpalingmut pigángavse ilagsingigpasilo, tauva ig-
-dlut akornánut anigitse okardlusilo: ¹¹kassernerit agdlát igdlo-
-karfivsinut uvavtíne nipítut píarpavut ilivsinut; taimáitok ilisimá-
-savarse Gútip nálagaufia ilivsinut kanigdligaluartok. ¹²okáu-
-pavsile: Sítuma uvdlugssame ivssumane atugssaunerussumik pi-
-nekásavok igdlorpalingmit táussumánga. ¹³erkanak Korátsít, er-
-kanak Bitsaita; kivdlingnartuliat ilivsíne píssut Tòrumilo Sítú-
-milo pisimagaluarpata, kangarssuardle púgssiamik atissivdlutik
arssanutdlo ingitdlutik avdlamik isumatárkajakaut. ¹⁴mássame
Tòrulo Sítútdlo erkartússivingme atugssaunerussumik pinekásáput
ilivsinut. ¹⁵ivdlitdlo Kapernaume-á, kutsigsisitaugaluartutit kilak
tikitdlugo, unerivfingmut arkartínekásautit. ¹⁶ilivsinik nálagtup
uvanga nálagpánga, ilivsinigdlo asiginaissup uvanga asigínarpánga;
uvavnigdle asiginaissup autdlartitsissiga asigínarpá.
¹⁷táukule arfinek-mardlungnik kuligdlit kingumut tikiúput
tipaitsugdlutik okardlutigdlo: Nálagak, anernipiluit agdlát ná-

Mat. 9, 37 t.

Mat. 10,
9-16.

1 Tim. 5, 18.

Mat. 11, 21 tt.

Mat. 10, 40.
Juán. 13, 20.

-lagpá
-mit r
-pavse
-ngars
-nordl
tipaits
-se ki
-nárpo
nunavd
merdle
iluariga
-nek k
-nausse
-naerfig
-kardlu
-pavsin
-magal
25
-karpor
kingorn
-dlagsin
Gútit a
nukisit
iligtut
tauva i
okarpor
inuk Je
táukua
-magdl
-kut ta
32 taimá
kánginar
-ssup t
úliamig
akungni
-dlalera
-nut tú
-titakar
isumavit

-lagpâtigut arkit pivdlugo. ¹⁸ okarfigaile: Sâtane takuvara kilang-
 -mit nákartok ingnâtdlangnerssuartut. ¹⁹ ata pigináussusekartí-
 -pavse pulateriârssuit sukorpiúitdlo tungmarsínaorkuvdlugit kí-
 -ngarssuissuvdlo pissaunera tamât artorssartísínaorkuvdlugo; ka-
 -nordlo ikaluartutdlúnt ajokutigisángilase. ²⁰ taimáitordle tamána
 tipaitsútigisángilarse anernerit nálagtígigavsigik, tipaitsugitsile ati-
 -se kilangme agdlagsimangmata. ²¹ taimáineragut Jisuse nuá- Mat. 11, 25 tt.
 -nârpok anernikut okardlunilo: kutsavigávkít atâtak, kilauvdlo
 nunavdlo nálagât, ilisimatúnut sianisúnutdlo tamána issertoragko
 merdlerúnguanutdlo sarkúmersitdlugo. mássame, atâtak, taima
 iluarigagko ilingne. ²² sût tamaisa atâtama uvavnut túniúpai. er-
 -nek kinaussok avdlap ilisimángilâ, atâtap kisime; atâtardlo ki-
 -naussok avdlap ilisimángilâ, ernerup kisime, erneruvdlo nalu-
 -naerfigiumassaisa. ²³ tauva ajokersugkane ingnikut sâpai o-
 -kardlune: pivdluarput issit takussavsínik takungnigtut. ²⁴ okáu- Mat. 13, 16 t.
 -pavsime: pruvfititdlo kúngitdlo amerdlasút takussarse takuju-
 -magaluarât takunagulo, tusagarsilo tusarumagaluarât tusarnagulo.
²⁵ atalo, inatsisínik ilisimassut ilât níkuípok, ússerdlugulo o- Mat. 22, 35 tt.
 -karpok: ajokersuissook, kanok ilíusaunga inússut nâgssáungitsook Mák. 12, 29 tt.
 kingornússariumavdlugo? ²⁶ tauva okarfigâ: inatsisine kanok ag-
 -dlagsimava? kanok ítut atuarpigít? ²⁷ akivâle okardlune: Nâlagak 5 Mór. 6, 5.
 Gútit asásavat úmatigkut ilúngardlutit tarnigkútdlo ilúngardlutit
 nukisitdlo tamákerdlugit isumagkútdlo ilúngardlutit; tugdlitdlo 3 Mór. 19, 18.
 iligtut asásavat. ²⁸ tauva okarfigâ: akivdluarputit, taimailiorit,
 tauva inúsautit. ²⁹ táunale ingminik iluártútiniarame Jisusimut
 okarpok: kiname tugderâra? ³⁰ Jisusip tauva akivâ okardlune:
 inuk Jerúsâlâmit Jêriggumut samungnartok inungniat kaníngarât;
 táukua mátarldlugulo unatarpât autdlardlutigdlo tokungajagtok ki-
 -magdlugo. ³¹ taimailisitdlugule palasiussok tasamungnarpok av-
 -kut tamána avkutigalugo; táussuma takugamiuk kângînarpâ.
³² taimátaok Lívikússok tássunga pigame, ornigdlugo takugamiuk
 kângînarpâ. ³³ Samáriamiuvdle ingerdlatitdlune táussumúnga pi-
 -ssup takugamiuk nagdligilerpâ, ³⁴ ornigdlugulo ikê máuserpai,
 úliamigdlo vînimigdlo kuivdlugit nerssutautiminutdlo kakitdlugo
 akungnigtarfingmut pisípâ paorkivdlugulo. ³⁵ akagúngmatdlo aut-
 -dlalerame aningaússánguit mardluk tiguvai akungnigtarfup inua-
 -nut túniutdlugit okarfigalugulo: paorkiniaruk, angnermigdlo ator-
 -titakaruvit akilerumârpavkit kingumut uteruma. ³⁶ kanok tauva
 isumavit: táukua pingasut ilât sordlek táussuma inungniat ka-

-níngagáta tugdlerá? ³⁷ akivá: nagdligtortine. tauva Jísusíp o-
-karfigá: ivdlítaok taimailioriartorit.

³⁸ pivordlo ingerdlagamik igdlorpángualik iserfigigá. arnardlo
Juán. 11,1 tt. tássanítok Martamik atilik, táussuma igdluminut iserkuvá. ³⁹ ka-
12,1 tt. -tángutekartordlo Máriamik atilingmik, táuna Jísusíp isigaisa sã-
-nut ingípok okausílo tusarnárdlugit. ⁴⁰ Martale ulapekaok kiv-
-fartorfiginiardlugo. tauva ornigpá okardlune: Nálagak, sokuti-
-gingiliuk katángúma kisima kivfartortingmanga? okarfigigiuk i-
-kiorkuvdlunga. ⁴¹ Jísusivdle akivá okardlune: Marta, Marta, a-
-merdlasít isumanerdlútigalugitdlo ulapissutigátit; ⁴² atanserle
pissariakarpok. Máriap avgút ajúngínek kinerpá, tamatumínga
arsárnekásángilak.

kapitalit 11.

Jísusíp ajokersugkane ajokersorai kanok tugsíásassut; okajútsok ajorungnaersíkamiuk
pasigdlermánilo appisálúkai; pruvfite Júna nalunaerkutaussok; farisariat Jísusíp
avorkárigai.

¹ pivordlo sume tugsíartitdlugo, soraermat ajokersugaisa ilá-
-ta okarfigigá: Nálagak, ajokersortigut kanok tugsíásassugut, sör-
-dlútaok Juánasíp ajokersugkane ajokersorai. ² tauva okarfigai:
Mat. 6,9-13. tugsíarângavse ima okartásause: atátarput kilangmiussutit, arkit
ivdlernarsile; nálagaufit tikiutdle; perkussat kilangmisut nuna-
-mísaok pile; ³ inútigssavtínik uvdlut tamaisa tunisigut; ⁴ ajor-
-tívtínigdlo isumákêrfigitigut, uvagútaok isumákêrfigigavtigik ta-
-maisa uvavtínut pitdlagagssantítut*); ússernartumutdlo písina-
-ta, ajortumitdle ánántigut. ⁵ okarfigailo: kia ardlavse iki-
-ngutekartup ikíngíne únuap kerkane ornigkuniuk okarfigalugo:
ikíngutiga úmá, tímíussanik pingasunik atugkínga, ⁶ ikíngutiga tike-
-rárdlunga tikiungmat, nerdliutigssamigdlo ajorssánkavko; ⁷ kav-
-ssuma tauva akísagaluarnerà okardlune: erdlókisekinanga, mato
parnaersimangmat, kitornákalo tamavta inaravta, makísínáungilanga
tunisavdlutit. ⁸ okáupavse: tunísavdlugo makíngikaluarune iki-
-ngutigigamiuk, taimáitok igtújuíssusia pivdlugo makísavok ajor-
-ssautigissainik tunivdlugo. ⁹ áma okáupavse; kinugitse, tunine-
-kásause tauva; uyardleritse, naníssísause tauva; kasugtuigitse,
Mat. 7,7-11. matuerfigínekásause tauva; ¹⁰ mássa kinussok ralingínax píssaraok,
uyardlersordlo naníssissarok, kasugtuíssordlo matuerfigínekarakarok.

*) akítsortivut

Jisusip o-

arnardlo

á. ³⁹ka-

igaisa sã-

kaok kiv-

, sokuti-

igigiuk i-

Marta, a-

atauserdle

natumínga

maerskamui

rit Jisusip

ngaisa ilã-

ugut, sôr-

okarfigai:

tit, arkit

sut nuna-

t; ⁴ajor-

vtigik ta-

o pisína-

lavse iki-

arfigalugo:

tuga tike-

o; ⁷kav-

nga, mato

ãungilanga

rune iki-

avok ajor-

e, tunine-

ugtuigitse,

pissaraok,

ekararaok.

¹¹ kia ardlavse atãtaussup ernerme timiussamik kinuvigigpane ujarkamik tunisanerpã? aulisagkamigdlũnt kinuvigigpane pulate-rjárssungmik tunisanerpã aulisagkamik pinago? ¹² máningmigdlũ-nĩt kinuvigigpane sukorpiũnimik tunisanerpã? ¹³ tauva ilivse, nauk ajortuse, kitornase tunissutinik ajungitsunik tuniginauguvsi-gik, ímaka angnerussumik atãtap kilangmiussup anernernik iv-dlernartumik tunisagai ingminit kinussut?

¹⁴ anernipilugdlo anispã okajuitsũsok. pivordlo anernipiluk Mat. 12,
22-30.
aningmat, tauva okajuitsok okalulerpok; inuitdlo tupigusugput. Mák. 3, 22-27.
¹⁵ ilaitdle okarput: anernipiluit anisitarpai Bilsipũle anernipiluit Mat. 9, 34.
nãlagãt ikiortigalugo. ¹⁶ avdlatdle ússerpãt nalunaerkũmik ki- Mat. 12, 38.
-langmit piiniarfigalugo. ¹⁷ erkarsautaitdle ilisimagamigit okarfigai:
nãlagauvfiup nalinginaup inue ilagigkungnaerunik nungũnaviakaut,
igdlokaticigtdlo ilagigkungnaerunik perdlúsãput. ¹⁸ tauvãtãok Sã-
-tane ingminik ilagiungnaerune, kanok ilivdlune nãlagauvfiã atãsa-
-va? okaravse anernipiluit anisitarika Bilsipũle ikiortigalugo. ¹⁹ u-
-vangale anernipiluit anisikuvkit Bilsipũle ikiortigalugo, kiname
tauva ikiortigalugo kitornavse anisitarpaít? taimãitumik táukua
erkartũsavãse. ²⁰ anernipiluitdle anisikuvkit Gũtip agssã ikiorti-
-galugo, tauva Gũtip nãlagauvfiãta tikísimãsavãse. ²¹ nakuarssũp
sãkugdlup igdlorssue sernigigpago, pigissai tauva pinekãsangit-
-dlat. ²² nakũnerussuvdle pãjartoruniuk artorssartitdlugulo, tauva
sãkutũssutainik tatigissainik arsãsavã tássãngalo tigussane tu-
-niorkautigalugit. ²³ ilagíngisama nungutdlutik akerartorarãnga,
katerssuekatigíngisãkalo nungutdlutik saggaissaraut. ²⁴ anernek Mat. 12,
43-45.
mingugtõk inungmit anissarãngame, imekãngitsutigut ingerdlassa-
-raok kasuerfiggssarsiordlune; nanissíngikãngamilo okararaok: ig-
-dluvnut kimagarigaluavnut utisaunga. ²⁵ tikikãngamiugdlo taku-
-lerã saligsimassok piñersarsimassordlo. ²⁶ tauva autdlararaok
anernernik avdlanik arfinex-mardl ingnik ilatãrdlune ingminit ajor-
-nerussunik; iserãngamigdlo tássane initãraraut, inugdlo táuna
kingorna ajorneruleraraok sujornagumit. ²⁷ pivordle taima okalug-
-titdlugo, tauva arnap inuit ilãta nipine anipã okarfigalugo: piv-
-dluarpok iingnik nãrtussok ilingnigdlo milugtitsissok. ²⁸ okar-
-pordle: ãp, pivdluarput Gũtip okausianik tusartut maleruar-
-dlugulo.

²⁹ inuitdle katerssũtilermata pilerpok okardlune: erkardlerit Mat. 12,
36-42.
uko ajorput, nalunaerkũmik takujumãput, avdlamigdle nalunaer-
-kũmik tuninekãsangitdlat, kisiãne pruvfite Jũna nalunaerkutigí-

- savát. ³⁰sórdlume Jóna nalunaerkutaussok Ntnivimiunut, taimá-
 1 kúng. 10,1. -taok inúp' ernera isavók erkardleringnut ukunúnga. ³¹kujatáta
 kúngia arnax erkartüssivingme sarkúmerumârpok inuit uko erkar-
 -dlerít ilagalugit pitdlagagssautísavdlugitdlo, nunap isuanit agge-
 -rame Sálumúp ilisimásssusia tusariartordlugo; atale, mânîpok Sâ-
 Jún. 3,6. -lumûmit angnerussok. ³²Ntnivimiut erkartüssivingme sarkúme-
 -rumârupt erkardlerít uko ilagalugit pitdlagagssautísavdlugitdlo,
 Júnap oxalüssineragut avdlamik isumatâramik; atale, mânîpok
 Júnamit angnerussok. ³³nanerûmigdle ikitsissup issertortumut-
 8,16. -dlûnft nápartavdlûnft atânut ilissaringilâ, kisiáne nanerûserfing-
 Mat. 5,16. -mut, kaumanera isertunut takorkuvdlugo. ³⁴isse timip káumar-
 Mák. 4,21. -kutigâ. taimáitumik issit perkusersuigpat timítaok tamarme
 Mat. 6,22. t. kaumassormiúsavok; ajorpatdle timítaok târmiúsavok. ³⁵taimái-
 -tumik misigssorniarit, kaumassok ilungnîtox târtôrkunago. ³⁶tau-
 -va timit kaumassormiuvdluinarpat sumik târtumik ilakarnane,
 tauva tamarme kaumassormiúsavok, sórdlo kaumassup akisung-
 -nerminik káumarsarâtit.
³⁷okalugtitdlugule faristarit ilâta uvdlup kerkane ingminut
 neriartorkuvâ. tauva iserpok nerrivingmut ingitdlune. ³⁸farista-
 rivdle tamána takugamiuk tupigusupok, nerisinane assánging-
 Mat. 23,25 t. -mat. ³⁹Nâlagkavdle okarfigâ: ilivse faristariussuse mâna ermut-
 -sit pûgútatdlo kaisigut saligtarpase, ilivsigutdle ulivkârpuse tig-
 -dligkanik ajorssusermigdle. ⁴⁰tautúko sujunekángitsut, kânik pí-
 -ngortitsissup iluátaok píngortíngínerpâ? ⁴¹kisiáne iluanítut pítsu-
 -nut túniútarsigik; atalo, tamarmik tauva ilivsinut minguitsúsá-
 Mat. 23,23. -put. ⁴²kisiánile, erkanax ilivse faristarit, nautsfat akugssat nau-
 -ssutdlo kajaussaussat nautsfatdlo nalingínait kulinginik túniússi-
 -ssaravse, erkartüssisigssardle Gûtimigdle asangningnek sanerkú-
 -tardlugit. tamáko námagsivdlugit ivkulo isumákêrnagit pissa-
 20,46. -rié tarpok. ⁴³erkanax ilivse faristarit, nâlagiartarfingne igsviavft
 Mat. 23,6 t. sagdlít ingivfigumatdlaravsigik niuveriartortarfingmilo inûvdluar-
 Mat. 23,27. -kunekarumatdldarluse. ⁴⁴erkanax ilivse agdlagkanik ilisimassuse
 faristaritdlo, ilumórtússârniartuse, ilerfit malungnángitsut ássigi-
 -gavsigik, kâtigut inuit ingerdlassartut naluvdlugitdlo. ⁴⁵inatsisi-
 -nigdle ilisimassut ilâta akivâ okardlune: ajokersuissok, taima o-
 Mat. 23,4. -karavit uvagútaok ajornerarpavtigut. ⁴⁶tauva okarpok: erkanax
 ilivsisaox inatsisinik ilisimassuse, inuit erssugtítaravsigik erssu-
 -gagssanik erssungnek artornartunik, nangminerdle erssugagssat
 tamáko agssavsinik atautsimigdlûnit agtúsanagit. ⁴⁷erkanax ilivse,

pruvfit
 sujuais
 tokúpa
 ilisimás
 -sivigiú
 -kardle
 -mik a
 Saggari
 mássan
 -put.
 -ssissu
 -tailiva
 -starit
 -git;
 -niardl

Jísusip a
 písrssua
 -nagit er
 -l

1
 -tautdl
 -tigssar
 -mórtú
 -lak á
 târtume
 -ssúti
 ilivse i
 sumik
 -naeris
 kóruanu
 -navars
 -kartari
 7 ilivsi
 kupanav
 inungnu
 Gûtip í

pruvfitit ilerfe sanassaravsigik, sujuaissavsile tokúpait. ⁴⁸ tauva Mat. 23,29.
 sujuaissavse suliait nalunaiáissutigáse iluuralugitdlo, mássa táukua Mat. 23,31.
 tokúpait, ilivsiilo ilerfe sanassarpase. ⁴⁹ tamánalo pivdlugo Gútip
 ilisimásssusia ima okarpok: pruvfitinigdlo apustilinigdlo autdlatit- Mat. 23,34 tt.
 -sivigiumárpáka, táukualo ilait tokúkumárpait kinugalugitdle, ⁵⁰ er-
 -kardleringnut ukunúnga aperkutiginekarkuvdlugit pruvfitit tamar-
 -mik aue silarssúp túngavilerkárneranit kuissat, ⁵¹ Aapilip auanit 1 Mór. 4,3.
 Saggariavdlo tunissiviup nálagfinvdlo akornáne tokutaussup auanut. 2 nal. 24,21.
 mássame, okáupavse: erkardleringnut ukunúnga aperkutiginekásá-
 -put. ⁵² erkanak ilivse inatsisinik ilisimassuse, matuersaut ilisar- Mat. 23,13.
 -ssíssut tigugavsiuk; nangminek isisángilase iserumassutdlo iser-
 -tailivase. ⁵³ taimale okarfigingmatik agdlagkanik ilisimassut fari-
 -staritdlo pingálerpát okarsárnialerdlugulo sít amerdlasút pivdlu-
 -git; ⁵⁴ alapernaerssoramiko karnanit sumik pasigdlitugssarsi-
 -niardlutik táussumínga akerartútigssamingnik.

kapitalit 12.

Jísusip ajokersugkane okaorkigsárai; kingornússagssanik avguaiumángitsox; inungmik
 písórsuarnmik naussúterpagsuakalersumik ássersút; ajokersugkane isumanerdlorku-
 -nagit erkumaniarkugai piligtaussutut ilumórtutut silakartutut; ingnermik nunamut na-
 -lugsíartortox inuit ilagígkungnaersíavdlugit; uvdlut misilingniásagait,
 sakítsaíssigíssatigdlo sámarsarniarasuásagait.

¹ inuit kavsinik túsintekartut katerssormata tungmartaká-
 -tautdlutik agdlát, tauva ajokersugkane okalugfigilerpai: perkau-
 -tigssamik mianerssoritse farisíarit sernarsautigssiánut, tássa ilu- Mat. 16,6.
 -mórtússárniernermut. ² issertugkamigdle sarkúmísángitsoxángi- 8,17.
 -lak ángigíssamigdlo ilisimanekásángitsoxarnane. ³ taimáitumik Mák. 4,22.
 tártume okauseríssase kaumassuse tusagáusáput, inínguanilo isuv- Mat. 10,28 t.
 -ssútigíssase tordlulássutiginekásáput igdlut kaine. ⁴ okáupavsile Mat. 10,
 ilivse íkingutíka: ersigísángilase timimik tokutsíssut kingornalo 28-33.
 sumik angnermik písinaunatik. ⁵ ersigíssagssavsinigdle nalujung-
 -naersíavavse: ersigísiuk tokutsígatdlarune kingorna kernualassut
 kóruánut ígítigínaussok. okáupavsimé: táuna ersigísiuk. ⁶ kupa-
 -navarssuit tátldimat aningaussat mingnertainik mardlungnik ake-
 -kartaríngínerpat? táukualo ilát atauserdlúnít Gútime puigáungilak.
⁷ ilivsiile nutsasilúnít tamarmik kisisímáput. taimáitumik ersekinase;
 kupanavarssugpagssuarnit pingárneruvuse. ⁸ okáupavsile: uvavník
 inungnut ángíantígíngíngitox inúp erneratátaok ángíautígíumárpá
 Gútip íngilínut. ⁹ uvávnigdle inungnut miserratígíngíngitox miserra-

-tígenekarumárportaox Gútip íngilínut. ¹⁰ nalingínardlo inúp ernera-
 Mat. 12,39. -nut agssortuivdlune okalugtox isumákêrfígenekásavox; anernermut-
 Mák. 3,20. -dle ivdlernartumut agssortuivdlune kakajardlersox isumákêrfígene-
 Mat. 10,19 t. -kásángilax. ¹¹ savssartíggasile katisimassunut sujulerssuissunutdlo
 Mák. 13,11. nálagkersuissunutdlo, tauva isumanerdlúsángilase kanordlúnt su-
 -migdlúnt akísassuse pasinaersautíggssavsník, sumígdlnúnt okalúsa-
 -ssuse, ¹² anernerup ivdlernartup taimailissúkut ajokersorumárma-
 -se okausíggssavsník.

¹³ inuitdle iláta okarfigá: ajokersuissox, katángutíga okarfigúk
 kingornúsagssavtíník avívfigerkuvdlunga. ¹⁴ okarfigále: inuk úmá,
 kia ilivsnút erkartússissúngortitdlungalo avguaíssúngortingmanga?
¹⁵ tauva okarfigái: mianerssorítse píumatúlerkunase, pekangára-
 -luardlune pígissane inúp inússutígíssaringíngmagít. ¹⁶ ássersú-
 -mígdle okalugfigái okardlune: inokartox písrssuarmík, táussuma
 narssautá naussokardluarsimassox. ¹⁷ tauva ilumígut isumaliuler-
 -pox okardlune: kanox ílíusanerpunga, naussútíka katerssugag-
 -ssáka ímígssakartíngínavkít. ¹⁸ okarpordlo: ímailíusaunga: kuíka
 ínguvterdlugít agdlísísaváka, tássungalo katerssúsaváka uvavnut
 ínerítut tamáisa ajúngítsútíkalo; ¹⁹ tarnívnutdlo okásaunga: tarní-
 -ga, ajúngítsúterpaggssuarník torkortakarputít ukíorpaggssuarnut;
 kasuersárniarít, nerívdlutít dlo ímerdlutít dlo típaítsgít. ²⁰ Gútvídle
 okarfigá: úmá sujunekángítsutít, únúak mána tarnít ílíngnít kaer-
 -kúsavát; kia tauva pígsavái píarérsagkatít? ²¹ taimáítarput pe-
 -kútíník íngmíngnut katerssuíniartut, Gútimíle písnúnatík.

Mat. 6,25-33.

²² ajokersugkaníle okarfigái: tamána pívdlogo okáupavse: inú-
 -nerse isumanerdlútígíssángílarse, suna nerísagígse; tímílnúnt ísu-
 -manerdlútígíssángílarse, suna atísagígse. ²³ inúnex angneruvok
 nekígssaní, tímílo angneruvok ánorássaní. ²⁴ tuluvkat mísigssor-
 -sígík: síaruarterínatígdlo katerssuíngít dlat, kímátulívekáratígdlo
 kvékángít dlat; taimáítok Gútip nerísítarparí. atale, ílívse tíngmí-
 -ssaní píngárnerungáravse. ²⁵ kína ardlarse íngmíník tagdlísísí-
 -nauva tát dlísut takítígíssumík, nauk isumanerdlútígígílguará? ²⁶ tau-
 -va míngnek ajoravsíuk, sóx ílai avdlát isumanerdlútígígílgí? ²⁷
 assorutít mísigssorsígík, kanox naujartortartut: sulíniarnatígdlo
 pírdláissaríngít dlat. okáupavsíle: Sálumúlúnít nálagaunerssúga-
 -luartox táukua ílátut atítínekángílag. ²⁸ nunap merkue uvdlune
 aulángítsut axagule kíssarssúmut kíssugíssagssat Gútip táima atí-
 -tíkamígít, ímáxa angnerungártumík ílívse písgáse, ugperníkít-
 -suse. ²⁹ tauvátáox ílívse isumalíúsángílase neríssagssavsník ímíg-

-ssavsník
 Gútimík
 -váse ta
 píniarsíu
 -jórakína
 -gavfík
 -dlo tum
 ajortúník
 -tut pat
 -jortarm
 -nerútísí
 -kíssut
 -tuerfígí
 -patík e
 -mut í
 pígarfíup
 -dlúásáp
 tígdligkí
 ígdllumíní
 -saok pí
 -savsígut
 -vavtínut
 kíname
 kívfamíní
 nerívíggss
 nálagkam
 píarssíssú
 mulgatd
 nerívdlum
 táussuma
 -ne nalu
 píggssakar
 -kame pí
 -lo malíg
 -natarner
 -merdlas
 -merdlas
 -savok.
 -nerpara

-ssavsinigdlúnt, inornartunigdlo erkarsarnase. ³⁰ tamáko tamaisa Gútimik nalussut silamiussut piniarsínararait, atátavsilé ilisima-våse tamákuninga ajorssartartuse. ³¹ kisiáne Gútip nálagaufvía piniarsiuk, tauva tamáko tamaisa ilángutdlugit píumárpase. ³² sú-jórakínase savarpángússuse ukorsé, atátavse iluaríngmago nálagauvfík ilivsinut túniúkumavdlugo. ³³ pígissase akígísigík pítsut-dlo tunissardlugit. píloritse aníngausalívíngník písokángornek ajortunik pekúmigdlo nungusuitsumík kílangmítumík, tígdílgkajug-tut patdlísángísáník okúitdlo aserúsángísáník. ³⁴ pekútise ná-jortarmatígík úmatívse. ³⁵ kítvísígut kíterusersímaníaritse, ná-nerútísílo íkumalít. ³⁶ ínúitdlo ássígísigík nálágkámíngník utar-kíssut katernánit aggísassumík, tíkígpát kasúgtuígpátdlo má-tuerfígínasuarumavdlugo. ³⁷ pívdluarput kívfát Nálagkap tíkígpátík erkumassut. ílumut okáupavse: kíteruserdlune nerrívíng-mut íngerkujumárpai kívfartorfígíartordlugítldlo. ³⁸ tíkígpátdlo pígarfíup áípáne pígarfítldlúnt píngajuáne, táimálo nápígpatík pívd-luásáput kívfát táuko. ³⁹ ímáitordle ílísímásavarse: tígdílgítup tígdílgkíartorfígíssá ígdlop nálágáta nálungíkúniúk pígaríkajakaox ígdllumíník angmarteríssokarnavérsardlugio. ⁴⁰ táimáitumík ílivsí-saok pígnángorsímágitse, ínúp érnera tíkíúsangmat ílímgíngí-savígut. ⁴¹ Pítrusívdle okarfígá: Nálagak, ássersút tamána u-vavtínutdlúnt támanutdlúnt okauseríuk? ⁴² Nálagardle okarpok: kíname tauva ílumórldunílo sílakardlunílo píligtauva Nálagkap kívfamínut párssíssúngortítá úgtugarsíagssáiník tuníssarkuvdlugít nerívíngssát nagdíútarángat? ⁴³ pívdluarpok kívfak táimáíliortok nálágkame tíkígpáne. ⁴⁴ ílumut okáupavse: pígíssamínut támanut párssíssúngortísavá. ⁴⁵ ívnafe kívfak úmámígut okarpat: nálagara mulugatdlarpok; kívfátdlo angutít kívfátdlo arnat unatálerpágit nerívdunílo ímerdlunílo ímerajugtututdlo ílívdune, ⁴⁶ tauva kívfap táussúma nálágá tíkíúsavok úvdlorne táussúma ílímasúfígíngísá-ne nálnaerkútavdló akúneráne táussúma náussáne, avgúsaválo pígíssakartítldlugulo ugíngíngítunút ílagítítldlugo. ⁴⁷ kívfardle nálág-káme perkússáník ílísímássok pígnángorsarsímananílo perkússá-lo málgísimánago, táuna unatárnekángásavok; ⁴⁸ ílísímananíle u-natárnerník pítdlariakartítok íngma unatárnekásavok. mássa á-merdlasúník tunínekartok ámerdlasúník píniarfígínekásavok, á-merdlasúnígdlo pársserkúnékartok ámerdlanérník píumavfígíneká-savok. ⁴⁹ íngnermík nálugíartorpunga núnamut, sunálo píuma-nerpara, kísiáne íkuatdlarékuvdlugo. ⁵⁰ kíússúmígdle kíuístíaria-

Mat. 6, 19-21.

Mat. 24, 43 t.

Mat. 24,
45-51.

- karpunga, atalo kugsalangârama nâmagssimatínago. ⁵¹isumakar-
- Mat. 10.³⁴ t. -pise nunamut erkigsisitsiartortunga? nâgga ıla, kisiâne ilagigkung-
-naersitsiartorpunga. ⁵²matuma kingornagut tatdlimat igdlhume
atautsime ilagigkungnâisáput; pingasut mardlhugnut mardlugdlo
- Migg. 7.⁶ pingasunut agssortuísáput. ⁵³atâtaussok agssortuísavok ernermi-
-nut, ernerdlo atâtaminut, anânaussordlo paningminut, panigdlo
anânaminut, sakilo ukuaminut, nkuardlo sakiminut.
- Mat. 16.² t. ⁵⁴âmale inungnut okarpok: nuia takussarângavsiuk samânga
majortok, ernînak okararause: siagdliísavok; tauvalo taimailissaraok.
⁵⁵niggersordlo takussarângavsiuk okararause: kiagtísavok; tauvalo
taimailissaraok. ⁵⁶tautúko ilumórtússârniartut, nunavdlo kilauvdlo
avdlâussusê misilingnek sapingnavsigik, sôrme tauva uvdlut má-
-ko misilingniângilisigik? ⁵⁷sôrme ilivsinít kigdliúússutigíngilisiuk
- Mat. 5.²⁵ t. suna iluartússok? ⁵⁸imâisassok: sakitsaissigissat nâlagaussumut
âparigugko, ingerdlatitdluse sâimarsarniaraluariuk; erkartússissu-
-mut autdlarutekinavâtit, erkartússissuvdlo pisekinavâtit parnae-
-rússissartumut, parnaerússissartuvdlo parnaerússivingmut iserte-
-kinavâtit. ⁵⁹okâupavkit: tássânga anísângilatit, kisiâne aningau-
-ssârânguak naggatigssak akiliutigerêrugko.

kapitalit 13.

Galilîamiunik tokutaussunik okalugtúngmâne Jîsusip avdlamik isumatârkussússutigigâ;
figekússuarmik inerititakángitsumik ássersút; arnak pekingassok Nâlagkap sapâme
katsorsarâ; Gútip nâlagauvfa sinupip nautsîagssartânut timiussagssatdlo sêrnarsau-
-tigssânut ássersúkâ; ânagtugssat ikingnersut; Herítase teriangniaunerarâ
Jerúsâlâtdlo ilungersútigalugo.

¹taimaníkutdle najuissut ilaisa okalugtúpât Galilîamiunik,
tâukua aue Pilâtusip akuliúkai tuníssutainut. ²Jîsusivdlo akivai
okardlune: isumakarpise Galilîamiut táuko taima pinekartut Ga-
-lilîamiunit tamanit ajortuliarnêrugamik? ³nâgga ıla, kisiâne av-
-dlamik isumatângikuvse tamavse taima nungutínekarumârpuse.
⁴isumakarpisilúnít ivko arfersanek-pingasut kakivfiliap Siluamítup
nákarfigigai tokutdlugitdlo inungnit Jerúsâlâmítunit tamanit pit-
-dlagagssaunerungmata? ⁵nâgga ıla, kisiâne avdlamik isumatâ-
-ngikuvse tamavse taima nungutínekarumârpuse. ⁶ássersúmig-
-dle matumínga okalugpok: figekússuak inûp pigigâ nautsîving-
-minut vînekutilingmut íkúsímassok; inerititarsioraluaramiugdlo
navssângilak. ⁷tauva vînekutilerissumut okarpok: ata, aussat
pingasut figekússuak tamâna inerititarsiorialuariga, navssâr-

-nâgga
-kardlu
agssag
tauva;
10

arnak t
-tumik
12 Jîsus
-tit pè
-pok, C
sapâme
-karpok
katsors
okardlu
-tinilún
imeriart
-garissâ
-lerússâ
-marmi
-ssut p
18

-ssersú
-guvdlu
-ngorpo
²⁰âma o
timiussi
-nut úg
²²íp
-suivdlu
Nâlagap
isertarfí
iserniaru
-dlune n
kasugtul
tauva a
²⁶tauva
-dluvtal
-pavse:
-luaitsul

-nangale; kípúk, sòk nuna atortailisavá? ⁸táussumale akivá o-
-kardlune: nálagax, aussak tamánátaok taimáikatdlardle, avatá
agssagdugo naggorigsausemárpara, ⁹inerititakalerumárnersok
tauva; pekallngigpatdle kingorna kipiumárpat.

¹⁰nálagiartarfítdle iláne ajokersuivok sapátiussúkut. ¹¹atalo,
arnak tássanítok, ukiut arfersanek-pingasut návdlugit náparnar-
-tumik anernekarsimassok pekingavdlunilo árdlornek sapersok.
¹²Jisusivdle takugamiuk kaerkuvá okarfigalugulo: arnak-á, nápai-
-tit pérússivat. ¹³agssangminigdlo patigpá; tauva ernínax isuí-
-pok, Gútilo únersiutigá. ¹⁴nálagiartarfíuvdle misigssortáta Jisuse
sapáme katsorsaissox úmitsautigigamiuk, pilerdlune inungnut o-
-karpok: uvdlut arfniliúput sulivfigssaussut, táuko uvdlútitdlugit
katsorsartikiartortaritse, sapáme pinase. ¹⁵tauva Nálagkap akivá
okardlune: tautúna ilumórtússárniartok, nalinginaup ilavse ugsiu-
-tinilúnít siutitúnitilúnít sapáme nerrivianit pitússaertaringínerpá ^{Mat. 12,11.}
imeriartortitdlugo? ¹⁶unale Aaperáp panigissá, Sátanip kilerssu-
-garissá ukiut arfersanek-pingasut, ata, kilerúmik tamatumínga ki-
-lerússáisángínerpa sapáme? ¹⁷taimalo okarmat akerartortai ta-
-marmik pakatsíput, inuitdlo tamarmik tipaitsútigait tupingáki-
-ssut pingártuliat tamaisa táussumúna pisimassut.

¹⁸okarpordle: Gútip nálagauvfiata suna ássigá, sumutdlo á-
-ssersúsavara? ¹⁹ássigá sínupip nautsfagssartá, tamána inúp ti-
-gudlugo nautsívngminut nautsfagssiará; nauleramilo orpigssuá-
-ngorpok, tingmíssatdlo kilaup atánítut inítárput avalexutaine.
²⁰áma okarpok: sumut Gútip nálagauvfia ássersúsavara? ²¹ássigá ^{Mat. 13,33.}
timiussagssat sêrnarsautigssát, tamána arnap tigudlugo kajússa-
-nut úgtútít pingasut imánut akuliúpá, tamát sêrnalersitdlugo.

²²igdlorpagssuagdlitdlo igdlorpánguagdlitdlo avkutigai ajoker-
-suivdlune, Jerúsálávdlo tungánut ingerdlavdlune. ²³ilátale aperá: ^{Mat. 7,13.}
Nálagax, ánagtugssat ikigpat? tauva okarfigai: ²⁴agsorúnaritse
isertarfíkut nerukitsúkut iserumavdluse; okáupavsime: amerdlasút
iserniarumárput, sapisavdlutigdle. ²⁵igdlup nálagáta nikuisimav-
-dlune mato parnaersimagpago, kingornalo silatánilerdluse mato
kasugtuleruvsiuk okardluse: nálagax, nálagax, matuerfigitigut, ^{Mat. 25,11 t.}
tauva akiumárpáse okardlune: sumit pinersuse ilisaringilavse.
²⁶tauva oxalerumárpuse: sângne nerissardlutalo imertarpugut, ig-
-dluvtalo akornine ajokersuissarputit. ²⁷okarumárpordle: okáu- ^{Mat. 7,23.}
-pavse: sumit pinersuse ilisaringilavse; tamavse kimagsinga i-
-luaitsuliortuse-á. ²⁸tauva xiassokardlunilo korsarkortartokásavok,

- Mat. 8,¹¹ t. Aaperátdlo lisárdlo Jákulo pruvftitdlo tamaisa takuleruvsigik Gú-
-tip nálagaufvanítut, ilivsile silatánut ajagtugauvdluse. ²⁹pavá-
-ngalo samángalo avángalo kavángalo tikiúkumárput nerriving-
Mat. 19,³⁰. -mutdlo ingitdlutik Gútip nálagaufviane. ³⁰atalo, kingugdliusso-
20,¹⁶. -karpok sujugdliúsassunik, sujugdliussokardlunilo kingugdliúsa-
Mák. 10,³¹. -ssunik.
- ³¹uvdlok tamána faristarit ilait tikiúput okarfigalugulo: aut-
-dlarólutit tamána kimaguk, Herútasíp tokúkumangmatit. ³²o-
-karfigai tauva: teriangniak táuna okarfigiartorsiuk: ata, auerni-
-pilungnik anisitsisaunga katsorsáisavdlungalo uvdlumnilo akagulo,
uvdlutdlo pingajugssáne inersimatínekásaunga. ³³taimáitok uv-
-dlumilo akagulo tugdlianilo angalásaunga, pruvftiusok Jerúsa-
Mat. 23,³⁷ tt. -láungitsume tokúnekartaríngingmat. ³⁴Jerúsalát, Jerúsalát-á,
pruvftinik tokutsissutit ujarkanigdlo mitdlórdlugit ilingnut aut-
-dlartitat, kavsinigme tauva kitorinatit katerssoromagaluarika.
taimatut sórdlo tingmiautip piarkane katerssortarai sulungme a-
-tánut, piunángitsusile. ³⁵ata, igdlorse ilivsinut kimagáusavok
inuerútok. okáupavsile: takúsángilavsinga uvdlok nagdliutserdlugo
tugs. 118,²⁶. ima okarfigssarse: pivduardle Nálagkap arka pigalugo tikiútok.

kapitalit 14.

inuk imernik puigtok Jísusíp sapáme katsorsará; nerrivingme sagdliujumatdlartut
ássersúnik okalugfigigai; inungmik angisúnik nerdlagssíortumik ássersút;
ajokersugarisínáungisane nalunaeraí.

- ¹pivordlo faristarit sujulerssortaisa iláta igdluanut neriartor-
-mat sapátiusúkut, tauva alapernaersorpát. ²atalo, sánitok
inuk imermik puigtok. ³Jísusíp tauva inatsisimik ilisimassut
Mat. 12,¹⁰ tt. farisáritdlo okarfigilerpai okardlune: sapátikut katsorsáivdlune
iluarpa? ⁴táukule nivlíngitdlat. tauva tiguvdlugo katsorsarpá,
13,¹⁶. autdlarkuvdlugulo. ⁵pilerpordlo okarfigalugit: kia ardlavse ug-
-siutinilúnit siutinilúnit puilassuliamut nákarpat kakínasúásá-
-ngínerpá sapáme? ⁶táukuale akinex saperpát. ⁷neriartorku-
Mák. 12,³⁹. -ssatdle ássersúnik okalugfigai, malugigamigit nerrivingme sag-
-dliujumatdlartut, okarfigalugit: ⁸katernánut neriartorkunekaruvit
sagdlermut ingísángilatit, ilingnit atarkissaunerussok neriartorku-
-nekarsoralugo; ⁹tauvalo ilingnigdlo táussumíngalo neriartorku-
-ssissok tikiutdlune ilingnut okakinavok: una avssaeruk; tauvalo
kángusugdltit tunugdlermut ingísassutit. ¹⁰kisiáne neriartokune-

-karuvit tunugdlernt ingikiartorit, tauva ilingnik neriartorkussi-
 -ssok tikiúkune okarumárnersok: asassak, sagdlernut igdluámt; 18.14.
 tauvalo nerekatingnut atarkinarsísassutit. ¹¹mássa akitsiniartok Mat. 23.12.
 nikanarsísavok, nikanartitordlo akitsísavok. ¹²áma neriartorku-
 -ssissine okarfigá: uvdlup kerkanilúnt únúkutdlúnt nerdlfagssioru-
 -vit, tauva ikingutititdlúnt katángutititdlúnt erkardlisitdlúnt nu-
 -nakatititdlúnt písussut neriartorkúsángilatit, tákunúnga áma
 neriartorkunekásasoralutit, taimalo akilernekásasoralutit. ¹³ki-
 -siáne nerdlfagssioruvit pítsut avataiarsimassutdlo tusiagtutdlo
 tagpítsutdlo neriartorkúkit, ¹⁴tauva pivdluásautit, ilingnut akig-
 -ssakúngingmata; akilernekarumárputitdle iluartut makivfiáne.
¹⁵tamánale nerekataisa iláta tusaramiuk okarfigá: pivdluarpok
 neriartúsassok Gútip nálagaufiane. ¹⁶okarfigále: inuk angisúmik Mat. 22.1-14.
 únúkut nerdlfagssiorok amerdlasútdlo neriartorkuvdlugit. ¹⁷ne-
 -rivfigssátdlo nagdlilermago, kivfane autdlatipá ima okiartor-
 -kuvdlugo neriartorkussanut: kaigitse, tamarmik piarérmata.
¹⁸tauva tamarmik taimaekatigtglutik pasinaersárnialerput. su-
 -jugdliup okarfigá: nautsivigsigama takusariaxartipara, kinuvigáv-
 -kit pasinaitsúterkuvdlunga. ¹⁹avdlalo okarpok: ugsigit igdlugit
 tatdlimat pisiarigavkit ókátáriartúsaváka, kinuvigávkit pasinaitsúter-
 -kuvdlunga. ²⁰avdlalo okarpok: nuliartárama aggersináungilanga.
²¹kivfardlo táuna tikíkame nálage tamatumínga nalunaerfigá.
 tauva igdlup nálagáta kamalerdlune kive okarfigá: autdlarasuarit
 nunakarfiup igdluisa akorninut aignernutdlo mingnernutdlo, pí-
 -sutdlo avataiarsimassutdlo tusiagtutdlo tagpítsutdlo maunga i-
 -sertitdlugit. ²²kivfardlo okarpok: nálagak, taimailivok sórdlo
 perkussissutit, sulile inigssakarpok. ²³nálagkavdlo kivfak okarfigá:
 autdlarit avkusinernt ungalunutdlo, iserkuniardlugitdlo, igdluga
 ulivkárkuvdlugo. ²⁴okáupavsile: angutit ivko neriartorkussanga-
 -luit únúkut nerdlfagssavnik okúmíssersokásángitdlat.
²⁵inugpagssuitdle ingerdlakatigingmáne kiviarpai okarfigalu-
 -git: ²⁶uvavnut pissup angúnílúnt arnilúnt nulflúnt kitornanilúnt Mat. 10.37.
 katángutinilúnt nangminerdlúnt inússutse pissariakartíkmiuk u-
 -vavnut ajokersugausináungilak. ²⁷sáningassulingminigdlo erssú- Mat. 10.38.
 -ngitsex malingnangalo, táuna uvavnut ajokersugausináungilak.
²⁸kiname ilarse kakivfílorumagune, ingikatdlásánginerpa akigssá
 nautsorsordlugo, inernigssánut atortugssat piginerine? ²⁹túngavi-
 -lersimavdlugo inerne ajuleralaruniuk takungnigtunut tamanut
 mitautigilerkunane, okarkunagit: ³⁰inuk una igdlululeralarame

inernek ajuleká. ³¹ kinalūnít kúngiussox sorssugkiartúsagune kú-
-ngimut avdlamut, ingikatdilasángínerpa isumaliordlune, kulínik tū-
-sintilingnik ilakardlune pāriartorsináusanerine ornigtine mar-
-dlungnik kulilingnik túsintilingnik ilakartox? ³² pisináungíkune
okariartortugssat autdlartitarai ivna sule ungasigkatdlartitdlugo.
erkigsivigssioxatigíngnigssax sujunersiutígalugo. ³³ taimátaox na-
-lingínax ilarse pigissaminik tamanik isumákíngítsox ajoxersuga-
-risínáungílara. ³⁴ tarajox ajúngílar; tarajordle kimérugpat, sumík
kingumut píkunarsarnexásava? ³⁵ nunamutdlūnít naggorigsautinut-
-dlūnít atortugssaujunnáisavox, ígitagssáinanvdlunile. tusarsi-
-naussunik siutílik tusardle.

Mat. 5,13.
Mák. 9,60.

kapítalít 15.

ássersútít: saváumík támaraluartumík, aningaussánguamík támaraluartumík,
ernermik támaraluartumík.

¹ ilángauserissutdle ajortuliartutdlo nalingínait táussumúnga
patdlígútarput tusarumavdlugo. ² farisáritdle agdlagkanígdlo ili-
-simassut okalorujulerput okárdlutik: úma ajortuliartut ilagsivai
nerekatígalugítldo. ³ ássersūmígdle matumínga okalugfigai okar-
-dlune: ⁴ kia inūp ilavse untritilingnik savautígdlop táukua ilát
atausex támaiguniuk, ilai arfínek-sisamanik kulígdllít arfínek-sisa-
-matdlo puilassuitsumut kimagdlugít támartox újásángínerpá na-
-nitserdlugo? ⁵ naniguniugdlo típaitsugdune erssúsavá, ⁶ tikíku-
-nilo íkíngútine nunakatinilo kaerkúsavai okarfigalugítldo: típait-
-sokatígisinga, savautíga támaraluartox nanígvok. ⁷ okáupavse:
taimátaox ajortuliartox avdlamik isumatártox atausex kílangme
típaitsútíginekarnerúsavox iluártunit arfínek-sisamanik kulíngnít
arfínek-sisamanítldo avdlamik isumatárnígssamik ajorssángítsunit.
⁸ kíalūnít arnap aningaussánguamík kulínik pígdlop aningaussánguak
atausex támaiguniuk, nanerússerdlune ígdlo salísángínerpá újar-
-dlerkígsárdlunilo nanitserdlugo? ⁹ naniguniugdlo íkíngútine nuna-
-katinilo kaerkúsavai okardlunilo: típaitsokatígisinga, aningaussá-
-ngautíga támaraluartox nanígvok. ¹⁰ okáupavse: taimátaox a-
-jortuliartox avdlamik isumatártox atausex típaitsútíginekarumár-
-pok Gútíp íngílísá sáne.

Mat. 18,12 tt.

¹¹ okarþordle: inuk mardlungnik ernekartox. ¹² nukardliup
angúne okarfigá: atátax, pígíssangnít avgútígssarsíagssavnik tuni-
-nga. tauva píne táukunínga avgorpai. ¹³ kíngunerssuaringísá-

gune kú-
linik tū-
ne mar-
ungikune
rtitdlugo.
taok na-
kersuga-
nt, sumik
sautinūt-
tusarsí-

tumik,

ssumúnga
igdlo ili-
ilagsivai
ai okar-
ukua ilát
nek-sisa-
erpá na-
tikíku-
: tipait-
áupavse:
kilangme
ulilingnit
ngitsunit.
ssánguak
erpá njar-
ne nuna-
ngaussá-
átaok a-
karumár-

ukardliup
nik tuni-
uaringsá-

-gutdlo ernerata nukardliup pine tamaisa katerssorpai nunamut ungasigsumut autdlardlune, tássanilo pigissane nungulugsinarpai kugsalaitsutut iuúvdlune. ¹⁴ tamaisale nungúkamigit, kângnerdlo sualugtok nunamut táussumúnga nagdliungmat ajorssalerpok. ¹⁵ tauva nunap tamatuna inuisa ilát ornigdlogo átaviginíarpá, táu-ssumalo nunautiminut autdlartípá púlukit pá.erkuvdlugit. ¹⁶ kâr-sitdlarumatdlerpordlo orpigánguit nautstagssartainik púlukit ne-rissainik, tuninexaranile. ¹⁷ tauva ilitsorilerpok okardlune: ata, atátama kivfartortorpagssue nekigssakangártut, uvangale perdlí-ugajalerpunga. ¹⁸ nikuitdlunga atátaga ornisavara okarfigalugulo: atátak, ajortuliorpunga kilangmut atassumik ilingnutdlo; ¹⁹ kingor-na ernernik tainekarnek kingarkúpunga, kivfartortivit ilátut ití-nga. ²⁰ tauva nikuitdlune angúne ornigpá. sulile ungasigsumf-titdlugo angutáta takulerpá nákingingálerdlugulo, arpagdlunilo ku-ngasiagut ekipá kunigdlugulo. ²¹ erneratale okarfigá: atátak, a-jortuliorpunga kilangmut atassumik ilingnutdlo, kingorna ernernik tainekarnek kingarkúpunga. ²² angutátale kivfane okarfigai: ánorák pitsaunek káisiuk, atititdlugulo, agssangmiumigdlo tunisiuk agssainut, alokutinigdlo isigainut; ²³ norrardlo puatdlarsagak kait-dlugo tokúsiuk, nerivdlutalo tipaitsugta; ²⁴ ernerera una tokuga-luardlune kingumut úmarmat, támaraluardlunilo kingumut nani-ssaungmat. tipaitsulerput tauva. ²⁵ ernerale angajugdlek nar-ssamítok, tikilerdlunilo igdlo patdlileramiuk nipilerssortut kâ-vigtutdlo tusarpai. ²⁶ tauva kivfat ilát kaerkuvá aperalugulo suna pivdlugo taimailissunik. ²⁷ táussumalo akivá: nugkat ti-kiungmat; atátavitdlo norrak puatdlarsagak tokorkuvá, perkigsú-titdlugo kingumut pigamiuk. ²⁸ tauva kamalerpok iserumananilo. taimáitunik angutá anivok iserkuniardlugo. ²⁹ angúnile akivá o-kardlune: ata, ukiut taima amerdlatigissut kivfartúkivkit inássu-tititdlo sanerkúsímángisáinarldlugit; sulilo savaussárkamigdlúnít tuúngisáinarparma íkingutíka tipá sokatigerkuvdlugit. ³⁰ unale emerit tikiungmat pisit uverssartunut nungúsímavdlugit, tauva norrak puatdlarsagak tokorkuvat pivdlugo. ³¹ táussumale okar-figá: ernerera úmá, ivdlit najortuínarparma, pigissákalo tanaisa pigátit. ³² kisiáne nuanárutigalugo tipaitsútigissariakarpok, nugkat una tokugualuardlune kingumut úmarmat, támaraluardlunilo kingu-mut nanissaungmat.

kapitalit 16.

Jísuse okalugtuartok piligtaussumik iluaitsumik; áma — farisfarit agssuarigatdlar-dlugit — inungmik písórssuarmik Lásarusimigdlo pítsumik.

¹ámale ajokersugkane okarfigai: inuk písók piligtautitakar-tok, táuna únerdlútigát pigissainik nungulugsínartitsinerardlugo. ²tauva kaerkuvá okarfigalugulo: kanok ítumik tusarpunga ilingnik? navsuerniarit piligtáussutsit pivdlugo, kingorna piligtausinaujung-naeravit. ³piligtaussordle táuna ingmine okalulerpok: kanok iliúsaunga, nálagkama piligtaujungnaerkungmanga; agssainek sa-perpunga, kinussarnerdlo igtórpunga. ⁴kanok iliornigssavnik ilisimalerpunga, igdlumingnut ilasiarerkuvdlunga piligtaunivnit pèr-sínekaruma. ⁵tauva nálagkame pissagssakarfigissai nungutdlugit ingmikut kaerkuvai, sujugdlerdlo aperà: kanok agtigissok nálag-kama ilingnit pissagssarà? ⁶akivá: úlia pátit untritigdlit imát. okarfigálo: agdlagkatit tigúkit, ingitdlutitdlo agdlangnasuarit tat-dlimanik kulilingnik. ⁷tauva avdla aperà: ilingnúne kanok ag-tigissok pissagssarà? akivá: kajússiagssat kórit untritigdlit imát. okarfigálo: agdlagkatit tigúkit agdlagdlutitdlo arfinex-pingasunik kulilingnik. ⁸nálagátalo nersorpá piligtaussok táuna iluaitsox silalingmik iliornerardlugo; silap matuma kitornai kaumassup ki-tornainit silatunerunguata sugissamingnut. ⁹okáupavsiló: iki-ngutigssarsiuutigisigik písússutit iluaitsut, tauva suerúkuvse táu-kua ilasiarisagáse ininut ítúinartunut. ¹⁰mingáikut ilumórtok amerdlasútigútaok ilumórpok, mingnikutdlo ilumúngitsox amerdla-sútigútaok ilumúngilax. ¹¹tauva písússutit iluaitsut ilumórfigi-ngíkuvsigik piviusstut kia ilivsinut páritisavai? ¹²avdlavdlo pé i-lumórfigingíkuvsigik nangminigssavsinik kia tunisaváse? ¹³igdlu-

Mat. 6,24. -me kivfaussok nálagkanut mardlungnut kivfartorsináungilax: ar-dlát úmigiguniuk áipá asásavá, ardlátdlúnit ungagiguniuk áipá asiginásavá. Gútilo písússutitdlo kivfartorfigisínáungilase.

¹⁴tamákule tamaisa farisfarítaok tusarpait, táukua aningausse-ritúgamik mitautigát. ¹⁵okarfigailo: ilivse tássauvuse ingmingnik iluartútítut inuit sáne, Gútivdle úmatise ilisimavai; mássa inung-

Mat. 11,12 t. -ne akitsissut Gútimut maujungnartarput. ¹⁶inatsisit pruvfititdlo Juánasimut kigdlekarpud, tássángalo ívangkílio Gútip nálagauvfia-nik okalútiginekarpok, nalingínaitdlo angutauserdlutik tássunga

Mat. 5,15. iserniarput. ¹⁷kilauvdle nunavdlo nungúingssát ajornartokángine-ruvok titarningúp ataupsip inatsisinit katangnigssànit. ¹⁸nalingí-

-nak n

-ugínar

19

-mik ilu

-nartok

-fiata s

-ssúp n

-mit ag

-mat, t

-kuvok

-niarissa

-tok, 24

-sarusile

-dlersar

25 Aaper

-titdluti

-na tug

-kulo ta

-gutdlo

-persitdl

-karpóró

atátama

-gerkuvó

akivá: M

-gik. 30

iláta orn

-silo pru

-kítokara

Jísusip ajor

-ssusekartu

-pèrutíkai

1 aj

erkauardl

-kaok as

ígitaungu

-ssoritse.

-nak nulê avitdlugo avdlamik nuliartok arnaunekarpok, nali-
-ugínardlo uviminit pèrsumik nuliartok arnaunekarpok.

Mat. 5,32.

19.º.

Mák. 10,11 t.

¹⁹ inokartok písórssuarnik, táuna ánorártartok augpatdlarigsu-
-mik ilupágssiarigsumigdlo, uvdlutdlo tamaisa nuánárdlune inúvdluái-
-nartok. ²⁰ pítsokartordlo Lásarusimik atilingmik, táuna isertar-
-fiata sàue nalassok kilagtorssúvdlune. ²¹ nákálanikutdlo písór-
-ssúp nerrivianit nákartut kársitdlautigiumagaluarpai; kisiáne king-
-mit aggersarput kilai alugtordlugit. ²² pivordle pítsok tokung-
-mat, tauva íngilit ákát Aaperáp sánut. ámataok písórssuak to-
-kuvok ilissauvdlunilo. ²³ unerivfíngmilo issiue árdlortíkamigit á-
-niarissakarame, Aaperát takulerpá ungasigsumit, Lásarusilo sání-
-tok, ²⁴ tordlulavordlo okardlune: atátak Aaperát-á, nákingínga, Lã-
-sarusilo autdlartíkiuk, tikerme núa imermut misugdlugo okara nig-
-dlersardliuk, inatumane ikualassorssuarme erdlokisínekarama.
²⁵ Aaperávdle akivá: erkainiarit ernera, ajúngitsorsiatit pigagkit inú-
-titdlutit, Lásarusivdlo taimaitdlune ajortut pingmagit; mánale táu-
-na tugpatdlerarnekarpok, ivdlitdlo erdlokisínekarpunit. ²⁶ tamá-
-kulo tamaisa ilavdlugit kuvnek angisók aulajangersagauvok uva-
-gutdlo ilivisilo akúniyvítine, tamánnga ilivínut ingerdlajumassut sa-
-persitdlugit, ikángalúnit uvavtínut ikártokarnavérsitdlugo. ²⁷ o-
-karpordle: taináitumik kínuvigávkít, atátak-á, autdlerterkuvdlugo
atátama igdluanut, ²⁸ tatdlimanik katángutekarame; nalunaiavfi-
-gerkuvdlugit, ániarfíngmut matumúnga perkunagit. ²⁹ Aaperáp
akivá: Mórzasivdlo pruvfítidlo agdlagait pigait, táuko tusardlisi-
-gik. ³⁰ sápa tauva: nággale, atátak Aaperát-á; kisiáne tokussut
iláta ornigpatik avdlamik isumatárkajakaut. ³¹ okarfigále: Mórsa-
-silo pruvfítidlo tusángikuzíkik ugperísángilátaok tokussunit ma-
-kítokaraluarpat.

kapitalit 17.

Jisusíp ajokersugkane okáukai aserorsárutinik, isumákêrfíngingnigtarnigssamik, ugper-
-ssusekartut pigíóaususianik; kívfaussunik atúngitsútsassunik; pupigsut kulit pu-
-pèrutíkai; Gútip nálagaufia kakugo tikiutisassok, Nálagkavdlo sarkúmerfigssáne
kanok íkumártok.

¹ ajokersugkanile okarfigái: aserorsárutekángisínek ajornakaok, Mat. 18,6 t.
erkanardle tamákuńga aggersitsissok. ² táuna iluanárnerorkaja- Mák. 9,42.
-kaok aserorteriviup ujaragssua kungasianut nívingardlugo ínamut
ígitaugune, ukua mingníguit ilánik aserorságakarame. ³ mianer-
-ssoritse. katángúpítde ajortuliorfígigpatit inerteruk, avdlamigdlo

Mat. 18,

15. 21 t.

isumatárpát isumákérfigúk. ⁴ajortuliorfigigpatitdlo uvdluínak ar-
-fínek-mardloriárdlune, áma uvdluínak arfínek-mardloriárdlune
kingumut ornigpatit okardlune: avdlamik isumatárpunga; tauva
isumákérfigísavat. ⁵apustilitdlo Nálagak okarfigát: ugperssu-
-serput nakússagtíssuk. ⁶Nálagardle okarpok: sínupip nautstág-
-ssartátut agtigissumik ugperssusekaruvse, figeautdlugssuarmutdlo
úmuंगा okaruvse: nutsugit ímanutdlo íkutdlutit; tauva nálagku-
-márpáse. ⁷kia ilavse agssatdlagterissumigdlúnt nerssutautiníg-
-dlúnt párssissumik kivfakartup kivfane táuna narssamit tikig-
-pat okarfigísanerpa: nerrivingmut ingíkiartorasuarniarit? ⁸imale
okarfigísángínerpa: únúkorsíutigssáka píarérásakit, kiteruserdlutitdlo
kivfartúnga nerisidlunga ímertitdlungalo; kingorna ivdlit nerivdlu-
-titdlo ímerumárpút? ⁹kivfak táuna kutsavigísanerpa íngminut
suliærerkussat suliæríngmagit? taima isumángílanga. ¹⁰taimátaok
ilivse, ílivsínut suliærerkussat tamaisa suliæríguvsígik íma okarítse:
kivfauvugut atúngítsut, uvavtínut suliærissariakartut suliærávut.

¹¹pivordlo Jerúsálámut íngerdlagame, tauva Samárialo Galíllálo
avkutígai. ¹²ígdlorpángualíngmutdlo ísilermat, angutit kulit pupíg-
-sut náláupát, táuko asiane uníput, ¹³nípítígdlo anípait okardlu-
-tik: Jísuse-á, ajokersuissox, nákígítígut. ¹⁴takugamígtidlo okar-
-figái: palasínut takutíkiartoritse. pivordlo íngerdlatitdlutik, tau-
-va pupérúput. ¹⁵íllátdle atausek misígílerame ajorungnaersímav-
-dlune, uterpok, Gútilo únersiutigá níperssuarmik, ¹⁶kínaminígdlo
patdlorpok ísigaisa sánut kutsavigalugulo. tássalo Samáriamíu-
-ssok. ¹⁷Jísuse tauva pílerpok okardlune: pupérútut kulíúngí-
-nerpat? naungme táuko arfínek-sísamat? ¹⁸avdlamik Gúte ná-
-langnarsísíavdlugo utertumik ílakángínamik una avdlanertak kí-
-sime uterpa? ¹⁹okarfigálo: makitdlutit íngerdlagít, ugpernerpit
ánaupátit.

²⁰farísarítidle aperingmáne: Gútip nálagaufía kakugo tikiu-
-tísava? akívai okardlune: Gútip nálagaufía tikiútísángílak ala-
-pernaerssugagssauvdlune. ²¹íma okásángítlatdlúnt: ata, uvaní-
-pok; ímalúnt: ata, íkanípok; ímaíngmat ata: Gútip nálagaufía
akornavsinípok. ²²ajokersugkanile okarfigái: uvdlut nagdlíúkumár-
-put, tauva ínúp ernerata uvdluisa ílât atausek takorusugkumárpase,
takúsánagulo. ²³okarfigíumárpásílo: ata, uvanípok, ímalúnt: ata,
Mat. 24,23. íkanípok. autdlakínase malingnaunasílo. ²⁴sórdlume íngnâtdlagíak
Mák. 13,21. kilaup ísuane íngnâtdlagdlune kaumassartok kilaup ísuata áípánut,
Mat. 24,27. taimátaok ínúp ernerata íkumárpok uvdlugssámíne. ²⁵kísíáne ánía-

-ngár
-nga.
erner
-tigdl
iserfia
-dlúta
-dlutí
-liort
íkuatd
30 taim
31 uvdl
-dlum
-numí
-nagti
ínúgín
-nígíni
áípále
-dlât
nautsf
-savok
-língm

ássersúti
-fíngmut
písússuti
makín

1
-dlune
-kartú
-tóriss
táussu
4 píumá
Gúte
uvígdla
aggersá
-pok:
-dle kí

-ngártínekaratdlásavok ajagtugauvdlunilo erkardleríngnit ukuná-
 -nga. ²⁶sôrdlulo Nûap uvdluine ítok, taimátaok íkumârpok inûp Mat. 24,³⁷ tt.
 ernerata uvdlugssaine. ²⁷nerivdlutigdlo imerdlutigdlo nuliardlu-
 -tigdlo uvinigput uvdlók táuna tikitdlugo Nûap umiarsuarínut
 iserfia, tauvalo ulerssuak nagdliútok tamaisa nungutitdlugit. ²⁸sôr-
 -dlútaok Lútíp uvdluine ítok: nerivdlutigdlo imerdlutigdlo pisiv-
 -dlutigdlo tuniavaivdlutigdlo naussugssanigdlo íkússuivdlutik igdlu-
 -liortut; ²⁹uvdlormile Lútíp Sútumamit anivfiáne ingnermigdlo 1 Mór. 19,²⁴.
 ikuatdlagsáumigdlo kilangmit siagdlerpok tamaisa nungutitdlugit.
³⁰taimátaok íkumârpok uvdlorme inûp ernerata sarkúmerfiggssâne.
³¹uvdlorme táussumane igdlup kânítok arkángíkile pekutine ig- Mat. 24,¹⁷ t.
 -dlumítut áisavdlugit; taimátaok nunautimínítok uterniángíkile tu-
 -numinítunut. ³²Lútíp nulia erkainiarsiuk. ³³inüssutsiminik á- 1 Mór. 19,²⁶.
 -nagtitsiniartup inüssutse ánaiumârpâ, inüssutsiminigdlo ánaissok 9,²⁴.
 inûgínartísavok. ³⁴okáupavse: únuame táussumane mardluk si- Mák. 8,³⁶.
 -nigfíngme atautsime ínangakatigísáput; ardlât ilasiarinekásavok, Mat. 10,³⁹.
 áipâle kimagáusavok. ³⁵arnat mardluk aserorterekatigísáput; ar- Juán. 12,²⁶.
 -dlât ilasiarinekásavok, áipâle kimagáusavok. ³⁶angutit mardluk Mat. 24,⁴⁰ t.
 nautsívíngmekatigísáput; ardlât ilasiarinekásavok, áipâle kimagáu-
 -savok. ³⁷sâpâtdlo okardlutik: Nâlagak, sume? akivaile: kigdlu- Mat. 24,²⁸.
 -lingmut nagtoragdilit katerssoraraut.

kapitalit 18.

ássersútít: erkartüssissumik uvigdlarnermigdlo, farisfarimik ílángauserissumigdlo nálag-
 -fíngmut tugsíariartortunik; merdlertúnguit Jísusip pivdluarkugai; inûp ánangniggssánut
 písüssutit ajornakutaussartut; malingnigtáisa usornarsinigssánik; tokutauniggssaminik
 makiniggssaminigdlo sujuligtuissook; tagpítsok Jêriggup avatínguane tagpígsisikâ.

¹ámale ássersúmik okalugfigai imáitok pivdlugo: kasusuit-
 -dlune tugsíartuinariakarmat. ²ina okarpok: igdlorpalingme er-
 -kartüssissokartok, táussuma Gúte mianeringikâ inungmigdlo ig-
 -tôrissakarnane. ³uvigdlarnerdle tássane igdlorpalingme ítok,
 táussuma ornigpâ okardluue: saxitsaissivnut ínardlernavêrsínga.
⁴piumángímersorpordle. kingornale ingmine okalulerpok: uvnit
 Gúte mianeringíkiga inungmigdlo igtôrissakarnanga, ⁵taimáitok
 uvigdlarnerup táussuma erdlókisingmanga ínardlernavêrsisavara,
 aggersáinarldlune nágdliúfnalersexinavânga. ⁶Nâlagak tauva okar-
 -pok: tusarsiuk erkartüssissok iluaitsook kanok okartok. ⁷Gútv-
 -dle kiníggkane ínardlernavêrsísángínerpai uvdlúkutdlo únuáikutdlo

tordlorfigissine, nauk kamajuíssutigigaluarai? ⁸ okáupavse: ínar-dlernavérsínasuásavai. kisiáne inùp ernerá tikiúkkne, ugperner-mik navssárumárnerpa nuname?

⁹ ilaitdle iluártúsozalutik ingmingnut tatigissut ilamingnigdlo asiginaissut ássersūmik matunínga okalugfigai: ¹⁰ inuit mardluk nálágfingmut majuartut tugsíariartordlutik, áipá farisíarínussok áipá-pálo ilángauserissok. ¹¹ farisíare ingmikut kekarpok ima tug-síardlune: Gúte-á, kutsavigávkít inugtut nalingínartut íngínana, arsaissutut, iluaitstutut, arnaunekartutut, úmá ¹² íngíatsaraunga, pímaló tamarmík kulíngé túníútaráka. ¹³ ílángauserissordlo alisi-mavdlune kekarpok íssine kílangmut árdlortíkumanagít agdlát, kisiáne sakíssamígít tigdlugpok okardlune: Gúte-á, sáimáunga a-jortíliússunga. ¹⁴ okáupavse: táuna ígdluminut aterpok íluártú-

Lúk. 14,11.
Mat. 23,12.

-títavdlune ívssumánga angnermik; mássa akítsíníartok níkanar-sísavok, níkanartítordle akítsísavok.

Mat. 19,13 tt.
Mák. 10,
13-16.

¹⁵ ámale nálungíat táussumúnga ápait agtorkuvdlugít; ajoker-sugaisale takugamíkík avorkárait. ¹⁶ Jísusívdle kaerkuvai okar-dlune: merdlertúnguít uvavnut kaígínardlít, pítsaílekinasígígdlo; taimáítut Gútip nálágauvfía píngíngmássuk. ¹⁷ ílumut okáupavse: nalingínaup Gútip nálágauvfía merdlertúnguátut píngíkuniuk íser-figísángílá.

Mat. 19,
16-26.
Mák. 10,
17-27.

¹⁸ nálágaussutdlo íláta aperá okardlune: ajokersuíssok ajú-
-ngítok-á, kanok ílíísaunga ínűssut nágssáungítok kíngornűssa-
-ríumavdlugo? ¹⁹ Jísusívdle okarfigá: sók ajúngítsumík taívinga?
avdlamík ajúngítokángílak, Gúte kíssime ajúngítssúvok. ²⁰ ínassutít

2 Mór. 20,
12-16.

nalúngílatít: arnaunekásángílatít, ínűásángílatít, tígdlíssángílatít, ná-lunaiáisángílatít sagdluvdlutít, atátatdlo anánatdlo atarkíkít. ²¹ a-kívále: tamáko tamaisa malingníarpáka merdlertúnívít. ²² Jísu-sívdle tamána tusaráníuk okarfigá: atansek sule píngílat: pígi-ssatít tamaisa akígíkít pítsunutdlo túníoraútdlúgít, tauva kílang-me pekútekalerumárputít; tauvalo kaívdlutít málínga. ²³ tamá-nale tusaráníuk alíásungálerpok, písrórssúgane. ²⁴ Jísusívdle a-líásungálersok takugamíuk, okarpok: ata, Gútip nálágauvfíanut pínek ajornaussangármát písnút. ²⁵ mássa katígagtók merkutíp ísságut putorkutísassok ajornartokángíneruvok písumít Gútip ná-lágauvfíanut písassumít. ²⁶ tamatumíngale tusartut okarput: kí-
-name tauva ánagsínaava? ²⁷ okarpordle: ínunge ajornartut Gú-

Mat. 19,27 tt.
Mák. 10,28 tt.

-tíme ajornángítlat. ²⁸ tauva Pítruse okarpok: ata, tamaisa

kímagd
kínauss

-lúnít

³⁰ kavse

-nek

31

ata, Je

-put p

-mik

-nekar

-dlugul

-nigdún

-tígíssa

35

-me íg

-mígít

-mío ká

Jísusé-á

nípange

ernerá

-serkuv

-kuvít

okarfigá

-pígíle

-ssut tá

Saggíuse;

1 t

Saggíusi

³ táussu

-nungní

-kutdlug

-mat.

-galugul

-gavko.

⁷ takúgar

kinagdlugit maligpavtigít. ²⁹ okarfigaile: ilunut okáupavse: inûp kinaussivdlünit igdlunilünit angajorkânîlünit katángutinîlünit nulf-lünit kitormanîlünit kinagkalarunigít Gûtíp nálagauvfa pivdlugo, ³⁰ kavseriárdlugit kiungunut pisavai matumane, silavdlo áipâne inû-nek nâgssáungít sok pisavâ.

³¹ táukule arkanek-mardluk ingminut pisipai okarfigalugít dlo: ata, Jerúsalamut majualerpugut, tauva tamarmik nâmagsinekásá-put pruvfítítigut inûp ernera pivdlugo agdlagsimassut. ³² Gûti-mik nalussunut pisinekásangmat mitautiginekardlunilo asigssor-nekardlunilo kitserarnekarldunilo; ³³ iperartorumârpâtdlo tokut-dlugulo, uvdlutdlo pingajuâne makikumârpok. ³⁴ tamákuaile ilâ-nigdlünit pásissakángitdlat, okautsitdlo tamáko issertuivait okau-tigissatdlo ilisarinagit.

³⁵ pivordle Jêriggo patdlileramiuk, tauva tagpít sok avkusiner-me igsiavok kinuvdlune. ³⁶ táussunale inuit sarssugtut tusara-migít aperkutigai sussut. ³⁷ tauva nalunaerfigát Jisuse Násará-mio kângiutilersok okautigalugo. ³⁸ tordlulavok tauva okardlune: Jisuse-â Dâvip ernera, nâkigínga. ³⁹ sujulerssortutdle avorkârât nipangerkuvdlugo; táunale angnerungártumik tordlulavok: Dâvip ernera úmâ, nâkigínga. ⁴⁰ tauva Jisuse unigpok ingminutdlo pí-serkuvdlugo; patdlilermanilo aperâ okardlune: ⁴¹ kanok iliorfiger-kuvit uvavnut? akivâ: Nâlagak, tagpigsiserkuvunga. ⁴² Jisusivdlo okarfigâ: tagpigsít, ugpernerpit ánáupátit. ⁴³ tássángáinarldo tag-pigsilerpok maligdlugulo Gûtilo únersiutigalugo. inuitdlo issigi-ssut tamarmik Gûte nersorpât.

Mat. 20, 17 tt.
Mák. 10, 32 tt.

Mat. 20,
29-34.
Mák. 10,
46-52.

kapitalit 19.

Saggíuse; míninik kulinik kivfanut párititanik ássersút; Jisuse Jerúsalamut iseriartortok; Jerúsalât kíssatigigâ; nálagíngme nuisitsissut anískai.

¹ tauva iserdlune Jêriggo avkutigâ. ² atalo, angnt tássanítok Saggíusimik atilik, ilângauserissut angnertaisa ilât, písússordlo. ³ táussumalo Jisuse takujumatdlarpâ kinaunersok, saperdlunile inungnit, timimigut mikissógame. ⁴ arpagdlunilo sujuarpok fige-kutdlugssuarmutdlo kakivdlune takujumavdlugo; tássúnarkúsangmat. ⁵ Jisusilo tássunga pigame árdlordlune takulerpâ okarfigalugulo: Saggíuse-â, arkarasuarit, igdlnt uvdlume uníngavígísa-gavko. ⁶ tauva arkarasuarpok ilagsivdlugulo tipaitsugdune. ⁷ takugamíkulo tamarmik okalorujulerput okardlutik: angúmut a-

-jortuliartumut iserpok igdlusí mavigiumavdlugo. ⁸ Saggfusile u-nigpok Nálagak okarfigalugo: ata, Nálagak, pigissama agfáit pítsumut túniúpáka, kimigdlo iláingainivkut inardliortitsigaluaruma sisamariardlugo taorsísavara. ⁹ Jisusivdle okarfigá: uvdlume ino-

Mat. 18,11.
1. Tim. 1,15.

-kutigít uko ánássutigssarsíput, unátaok Aaperâp kinguâringmago. ¹⁰ mássa iníp ernera tikiúpok támartut ujasavdlugit ánáusavdlu-

-gítldlo. ¹¹ tamánale tusarmássuk, âmátaok ássersút okauserâ, tássa Jerúsalât patdlileramiuk, isumakarmatalo Gútip nálagaufvia kilá-

Mat. 25,
14-30.

-nguamik erssersitáusassok. ¹² taimáitumik okarpok: inuk pingár-

-tok nunamut ungasigsumut autdltartok nálagaufvik pigillsavdlugo utisavdlunilo. ¹³ kivfamile ilait kulit kaerkuvai tunivdlugítldlo mîninik kulinik okarfigalugítldlo: niuvernariitse tikitserdlunga.

¹⁴ inugtaisale úmigssoramiko okariartortugssat autdltartipait ki-

-ngornagut okarkussivdlutik: táuna uvavtinut nálagaorkúngilarput. ¹⁵ pivordlo nálagaufvik pigilersimavdlugo tikíkame, kivfane táuko aningaussanik tunissane kaerkokuvai niuvernemikut pisiat ilisi-

-majumavdlugit. ¹⁶ tauva sujugdlek savssarpok okardlune: nála-

-gax, mîniutit mîninik kulinik kingunigssiorpok. ¹⁷ okarfigá tau-

-va: kujanax ajúngitsumik kivfaussutit, mingnikut ilumôravit ná-

-lagáusautit igdlorpalingnut kulinut. ¹⁸ áipâlo aggerpok okardlu-

-ne: nálagak, mîniutit mîninik tatdlimanik ilatârpok. ¹⁹ táussu-

-múngátaok okarpok: ivdlítaok igdlorpalingnut tatdlimanut iverti-

-táusautit. ²⁰ avdlalo aggerpok okardlune: nálagak, takuvat, auna mîniutit, tamána kákigsáumut torkorsimagiga, ²¹ sujôragigavkit,

angutausersúgavit; ilíngisatit tigussarpatit katerssuissardlutitldlo siaruarterivfigingisangne. ²² táunale okarfigá: karnit •najokutara-

-lugo erkartúsavavkit ajortumik kivfaussutit úmâ, ilisimagangma angutausersússunga, ilíngisáka tigussarika katerssuissardlungalo siaruarterivfigingisavne, ²³ suvdlutit tauva aningaussautiga túniú-

-ngiliuk aningausserivfingmut, tikíkuma tauva piniarkajariga aki-

-liutinik ilasimassok. ²⁴ tauva najuissut okarfigai: mînsiânik ar-

-sârsiuk túniutldlugulo kulinik mîniutilingmut. ²⁵ (táukualo sâpât: nálagak, mîninik kulinik pekarpok.) ²⁶ okáupavsime: pekartok tu-

Lúk. 8,18.
Mat. 13,12.
Mák. 4,26.

-ninekásavok, pekángitsordle arsârnekásavok pianik agdlât. ²⁷ iv-

Mat. 21,1-11.
Mák. 11,1-10.

-kule kíngarssortika uvavnik ingmingnut nálagaorkussingitsut káisigik, issigítitdlungalo tokúsigik. ²⁸ taimalo okarame sujulerssordlune Jerúsalamut majualerpok.

²⁹ pivor

-nik ta

autdlar

-tumut

-ssok,

-dlugo

ima aki

-dlarpu

-ssaerm

-kivaitd

-ráming

-ngerdla

úliap ka

-paitsug

-nartuli

kúnge M

-langnar

-laisa o

okardlun

⁴¹ igdl

-kardlun

ilisarigu

⁴³ taimái

-tivit un

tamaging

-natitldlo

-dlugo:

⁴⁵ n

-dlo ani

-siartarfi

-dlugit

-nigdlo i

-ssángito

-vigingm

²⁹ pivordlo Bitfágilo Bitánialo patdlileramigit kákak úliap káká-
-nik tainekartok tiki erdlugo, tauva ajokersugkame ilait mardluk
autdlartípai okardlune: ³⁰ autdlaritse nunakaríngmut sujuniivíni-
-tumut, tássungalo piguvse nâpisavarse siutitûp norrá pitugsima-
-ssok, táussuma kánut inungmik ingítokángisáinartok; pitússaer-
-dlugo aggiúsiuk. ³¹ imalo aperigpase: sôk pitússaerpisiuk? tauva
ina akiumârpuse: Nâlagkap atúsangmago. ³² autdlartitadtle aut-
-dlarput, nâpitsivdlutigdlo sórdlo okarfigigátik. ³³ norrardle pitû-
-ssaermássuk nâlagaisa aperait: sôk norrak pitússaerpisiuk? ³⁴ a-
-kivaitdle: Nâlagkap atúsangmago. ³⁵ Jísusimutdlo aggiúpât, áno-
-rámingnigdlo norrak kagdleramiko Jísuse kánut ingitípât. ³⁶ i-
-ngerdlatitdlugule ánorássatik avkutigssânut isuvterpait. ³⁷ tauvalo
úliap kákâta ateriâ tikilermago, ajokersugarpagssuisa tamarmik ti-
-paitsugd lutik Gûte únersiutigilerpât niperssuarmik, kivd lingnar-
-nartuliat takussatik tamaisa pivdlugit, okardlutik: ³⁸ pivd luardle
kúnge Nâlagkap arka pigalugo tikiútok; erkigsilit kilangme, nâ-
-langnartitsilit kutsingnerme. ³⁹ faristaritdlo iungnut ilaussut i-
-laisa okarfigát: ajokersuisók, ajokersugkatit inertíkit. ⁴⁰ akivailo
okardlune: okáupavse: uko nipangeraluarpata ujarkat nivdlisáput.
⁴¹ igdlorpagssualigdlo patdlilerdlugo takuleramiuk kíssatigá o-
-kardlunilo: ⁴² ilumutdle ivdlitaok sule mánákutdlünit uvdlungne
ilisarigugko erkigsissutigssaraluit; mánale issingnut issertorsimavok.
⁴³ taimáitumik uvdlut ilingnut nagdliúkumârpút, tauva kíngarssor-
-tívit ungalok kagssorarumârpât kaujatdlagd lutit ilujumârdlutitdlo
tamagingnitdlo angnikitdliortitdlutit, ⁴⁴ suerutdlutitdlo ivdlit kitor-
-natitdlo ilingnítut ujarkanigdlo kalerigsuerutdlutit, imáitok piv-
-dlugo: takusarnekarfigissat ilisaringínagko.

⁴⁵ nâlagfingmutdlo iserpok, tássanilo nuisitsissut pisiniartut-
-dlo anisilerpai ⁴⁶ okarfigalugitdlo: agdlagsimavok: igdluga tug-
-siartarfuvok; ilivsile ujajáivfingortíparse. ⁴⁷ uvdlutdlo nungut-
-dlugit nâlagfingme ajokersuissarpok. palasiuneritdle agdlagka-
-uigdlo ilisimassut inuitdlo pingártortaisa tokúniaraluarpât, ⁴⁸ nav-
-ssángitdlatdle kanok iliornigssamingnik, inuit tamarmik nipínga-
-vigingmássuk tusarumavdlugo.

Juán. 12,
12-15.

Mat. 21, 12 t.
Mák. 11, 15 tt.
Is. 56, 7.
Jer. 7, 11.
Mák. 11, 18.

kapitalit 20.

pigináussusekarfhanik palasiunerit Jisuse aperigát; vinekutilerissunik sorkusaitsunik ássersút; aningaussamik akilerárutígssamik; tokussut makivígssáne nuliaringnek atísángitaok; Kristuse kia ernerigá; farisiarinik agssuardlersok.

- Mat. 21, 23-27. ¹pivordlo uvdlut^o táukua iláne, inuit nálágfingme ajokersor-
 Mák. 11, 27-33. -magit ívanglíliulo okalútigalugo, tauva palasiunerit agdlagkanig-
 -dlo ilisimassut patdlígúput utorkaunertat ilagalugit, ²okalugfi-
 -gilerpátdlo okardlutik: kanok ítumik pigináussusekardlutit tai-
 -mailiorpit? kialúnit tamatumínga pigináussusekartípátit? ³aki-
 -vaile okardlune: uvangátaok aperísavavse atautsimik, tamatumí-
 -nga okarfigisinga: ⁴Juánase kuississarane kilangmitdlúnit inung-
 -nitdlúnit taimáissutekarpa? ⁵tauva isumaliorput okardlutik: ki-
 -langmit pisimaneraruvtigo okásavok: sorme tauva ugperingilisiuk?
⁶inungnitdle pisimaneraruvtigo inuit tamarmik ujarkanik mitdlú-
 -savátigut, Juánase pruvfítuítidluínarmássuk. ⁷akivátdlo sumit
 pissok nalugigtik. ⁸Jisusip tauva okarfigai: taimáitumik uvangá-
 -taok okarfigísángilavse kanok ítumik pigináussusekardlunga tai-
 -mailiortunga.
- Mat. 21, 33-46. ⁹inungnutdle okalulerpok ássersúmik matumínga: inuk ví-
 Mák. 12, 1-12. -nekutilígssamik nautsviliortitsissox, naussorigsaissunutdlo átar-
 tortikamiuk nunamut avdlamut autdlarpok tássanímersorumav-
 -dlune. ¹⁰nagdlermagulo kivfak autdlartípá naussorigsaissunut,
 vinekutit inerititaisa ilainik tunerkuvdlune; naussorigsaissutdle u-
 -natarpát, angerdlartípátdlo sokartínago. ¹¹ámátaok kivfak avdla
 autdlartípá, táukuale táunátaok unatarpát mivautigalugulo, anger-
 -dlartípátdlo sokartínago. ¹²ámátaok pingajugssát autdlartípá,
 táukuale táunátaok ikilerpát silatánutdlo ajagtordlugo. ¹³tauva
 nautsviup inua okarpok: kanok iliúsaunga? ernerá asanartok aut-
 -dlartikumárpara; táuna takuguniko igtóriumárnerpát. ¹⁴nausso-
 -rigsaissutdle táuna takugamíko isumaliokatígilerput okardlutik:
 tássa kíngornússissugssak; ká, tokokisigo, kíngornússagssaralue
 tauva pigílsagavtigik. ¹⁵ajagtorpátdlo nautsviup silatánut to-
 -kutdlugulo. tauva nautsviup inuata táuko kanok písavai? ¹⁶ti-
 -kiutdlune naussorigsaissut táuko nungutitdlásavai nautsvígdlo
 avdlanut písitdlugo. tamánale tusaramíko okarput: taimailina-
 -vêrdle. ¹⁷táussumale issigai okardlune: kanorme tauva ípat uko
 tugs. 118, 22. agdlagsimassut: ujarak igdluliortut sugssaringísát tekerkugssángor-
 -dlunc ujaraulerpok? ¹⁸ujarkap táussuma ordlufígissine arkunar-

-tísavai
 agdlag
 ersigai
 2

-luartu

-ssunu

-rátdlo

-lugdlu

-gingik

²²kaisa

²³perk

-nga?

-ssaini

-karfig

Gútip

-titdlu

27

-nigpát

agdlagf

tauva r

nukarit

-ne tok

tokuvok

-dluk t

tamarm

nagdliu

-dlúvdl

matuma

tokussu

-dlúnit

-gisagar

-ringma

-naiaivo

-miuk

³⁸mássa

-múnga

ilaisa al

-nalo su

41

-tisavá, nákarfigissanilo sekumitdluinásavá. ¹⁹palasiumeritdle agdlagkanigdlo ilisimassut tíguniaraluarpát taimailissúkut, inuitdle ersigait; malugiganiiko ússersúmik tamatumínga pigátik.

²⁰alapernaersorpátdlo, kokagssíssugssatdlo autdlatípait i-
-luartússárniásassut, okautsinik pissariniarkuvdlugo, sujulerssui-
-ssunut nunavdlo nálagáta píssauneranut pisikumavdlugo. ²¹ape-
-rátdlo okardlutik; ajokersuissook, ilisimavavgít iluartumik oka-
-lugdltit iluartumik ajokersuisstit, inúvdlo táunáussusia sokuti-
-gíngikit, Gútvdle avkutigerkússá ajokersútígígit ilumórtumik.
²²kaisare akilerárutínik tunissaravgíto iluarpalúnt iluángilalúnt?
²³perkuserdlugssusiatdle malugigamiuk okarfigai: sók ússerpísi-
-nga? ²⁴aningaussánguak takulara; kia ássinganik kialo titarku-
-ssánik píleruekarpa? akivátdle okardlutik: kaisaríp. ²⁵tauva o-
-karfigai: taimáitumik kaisare tunisiuk kaisaríp pigssánik, Gútilo
Gútip pigssánik. ²⁶okautsimígdlo pissarinék saperpát inuit tusá-
-titdlugít, akíssutálo tupígusútígalugo nípangerput.

Mat. 22,
16-22.
Mák. 12,
13-17.

²⁷satusarítidle makívfígssakángitsumik okartartut ilaisa or-
-nigpát aperalugulo okardlutik: ²⁸ajokersuissook, Mórzasíp ima
agdlagfígátígit; angutip angajua nulialik tokugpat kitornakarnane,
tauva nulía nukáta písgá katángíne kinguágssiordlugo. ²⁹tássa
nukarít arfínek-mardlússut. sujugdlerását nulírame kitornakarua-
-ne tokuvok. ³⁰nulíalo áipáta pígmíuk táunátaok kitornakarnane
tokuvok. ³¹tauva píngajuata pívá; taimátaok táukua arfínek-mar-
-dluk tamarmík pívat, kitornakarnatígdlo tokúput. ³²táukuale
tamarmík kíngornatígit arnartaok tokuvok. ³³tauva makívfígssak
nagdlíugpat, kia táukua ardláta nulíarilísavá? nássa arfínek-mar-
-dlúvdltík nulíarígaluarát. ³⁴Jísusívdlo akívai okardlune: sílap
matuma kitornai nulíardlutígdlo uvínigtarput; ³⁵silavdle áipáník
tokussutdle makívfígssánik pígssakartugssautítaussut nulíarnatí-
-dlúnít uvínísángítldat; ³⁶kíngorna tokusínáungínamik, íngílit ássi-
-gísagamíkík, Gútvdle kitornaringmatík, tássa makívfíup kitorna-
-ringmatík. ³⁷tokussunígdle makíkumártunik Mórzasísaok nalu-
-naiaívo kaktídlarnakutaussat okautígínekarmata, Nálagak taiga-
-míuk Aaperáp Gútianík lísvdlo Gútianík Jákuvdlo Gútianík.
³⁸mássa Gúte tokussut Gútíngíngílat, ínússutdle Gútígát; táussu-
-múnga tamarmík ínúngmata. ³⁹tauva agdlagkaník ilisimassut
ilaisa akívát okardlutík: ajokersuissook, okardluarputít. ⁴⁰kíngor-
-nalo sumík aperssornek saperpát.

Mat. 22,
23-33.
Mák. 12,
18-27.
5 Mór. 25,6.

⁴¹okarfígaile: kanorme okartarpat Krístuse Dávíp ernerígá? Mat. 22,
41-45.

NORTHERN AFFAIRS LIBRARY

- Mák. 12, 35 tt. 42 Dáve nangminek magpersagkane tugsiautilingne okarnat: Nála-
tugs. 110, 1. -gak nálagkavnut okartok: talerpingma tungánut ingíkatdlait.
ap. sul. 2, 36. 43 kíngarsortitit isígkangnut tungmagagssángortíkatdlásagavkit.
44 taimaitdlune Dávíp nálagkaminik taigamiuk kanorme tauva ernerá?
Mat. 23, 45 inittle tamaisa tusáttitdlugit ajokersugkane okarfigai:
1. 6. 7. 14. 46 mianerssoritse agdlagkanik ilisimassunut, táuko angalajumassar-
Mák. 12, 38 tt. -put takisúnik atissakardlutik, niuveriartortarfingnilo inúvdluarku-
-nekarumatdlárait, nálagiartarfingnilo igsiavftt sagdlit ingivfigiu-
Lúk. 11, 43, -massarait nerekatigígsumilo sagdliujumatdlardlutik; 47 uvigdlarne-
-rit igdlue nungítarait tugsiamersordlutigdlo ilunúngitsumik; táu-
-ko erkartússúnik angnernik pinekásáput.

kapitalit 21.

uvigdlarneþ pítaok aningaussautituáguaminik tunississok; Jerúsáláþ piunérúnigssánik
silavdlo naggatigssánik inúvdló ernerata tikiúnigssánik Nálagak sujuligtuissox;
nálagfingne ajokersuissartok.

- Mák. 12, 1 árdloramile písórssuit takulerpai tuníssutimingnik iliorai-
41-44. -ssut aningaussanik ilioraivfingmut. 2 ámale uvigdlarneþ pítaok
takuvá kúpakunik mardlungnik ilississok. 3 okarpok tauva: ilu-
-mut okáupavse: uvigdlarneþ una pítaok tamanit angnernik ili-
-ssivok. 4 táuko tamarmik sivnerutitamik ilainik ilissingmata tu-
-níssutinut Gútip þínut, úmale ajorsartúvdlune inútigssarsutitig-
-ssaraluane pigíssane tamaisa ilivai.
Mat. 24, 1 tt. 5 ilaisalo nálagfik okautigingmássuk pinersarsimassok ujarka-
Mák. 13, 1 tt. -nik pítsaunernik erdlingnartulianigdlo, tauva okarpok: 6 tamáko
takuvase; uvdlut nagdliúkumárput, tauva ujarkat kalerígsuerut-
-dlugit inguvernekásáput. 7 táukuale aperát okardlutik: ajoker-
-suissox, kakugume tamána písava? sunalo nalunaerkutáusava ta-
-máko taimailísagpata? 8 akivaile: misigssoritse támarterkunase.
amerdlasút tikiúkumármata atera atordlugo uvangautitdlutik tai-
-maivfigssálo kanigdlinerardlugo. malekinasigik táuko. 9 sor-
-ssugtunigdle mumisitsissunigdlo tusaruvse, tauva ánilákinase, ta-
-máko taimailigatdlásangmata, naggatigssardle kilamik pingíkat-
-dlásavok. 10 tauva okarfigai: inuiait pikigtitsiumárput inuiakati-
-mingnut, nálagauvfígdlo nálagauvfekatiminut; 11 nunalo sajungár-
-tarumárpok tamatigut tamauna, kângerndlo tokorarnerdlo nag-
-dliútarumárput, ersinartorssuitdlo nalunaerkutitdlo angisút ki-
Mat. 10, 17 tt. -langmit píumárput. 12 tamákuale tamarmik sujornatigut tiguju-
24, 9. -márpáse kinugalusilo, nálagiartarfingnutdlo parnaerússivíngnutdlo
Mák. 13, 9 tt.

pisikumárpáse, kúnginutdlo nuuavdlo nálagaimut ákumárpáse, atera
 pivdlugo. ¹³ tamáuale nalunaiáissutigiumárpase. ¹⁴ taimáitumik
 únámiuginiarsuik sujornagut erkarsautigerkunago kanok akísassuse ^{12.11 t.}
 pasinaersautigssavsínik. ¹⁵ uvanga tuniumáravse kanermik ilisima-
 -nermigdlo akerartortivse tamarmik agssuarinex agssortornerdlo
 ajugagssánik. ¹⁶ angajorkávsile katángutivsiló erkardlivsiló ikíngu-
 -tivsiló agdlát pisikumárpáse, ilasiló tokúkumárpait. ¹⁷ tamarmig-
 -dlo únigssúsaváse atera pivdlugo. ¹⁸ nutsavsile ilánigdlúnt tá-
 -martokásangilak. ¹⁹ níkatdljuíssutsivsigutdle taruise pigísavase.
²⁰ Jerúsálátde takuleruvsiuk sorssugtorpagssuit ilugát, tauva ^{Mat. 24,}
 ilisimásavarse nungutitauvfigssá kanigdlissok. ²¹ tauva Jútiamí- ^{15-19.}
 -tut kákanut kimálit, Jerúsálávdlo iluanítut tássánga anilit, ^{Mák. 13,}
 nuúnáinarmítutdlo tássunga isernavêrdlit. ²² tássaungmata uvdlut ^{14-17.}
 akiniaivfit, agdlagsimassut tamarmik erkúvfigssait. ²³ erkanardle
 nártussut milugtitsissutdlo, uvdlut táuko nagdliugpata; nágdliung-
 -nartok augisakingmat nuname, nínganguerdlo inuíangnut ukunú-
 -nga nagdliúkumárdlune. ²⁴ ordlorarumáruptdlo panap kíngút
 autdlarússaujumárdlutigdlo akimángitsunut tamanut; Jerúsálátde
 akimángitsut tugdlárisavát akimángitsut uvdlugssait námagtitser-
 -dlugit.
²⁵ nalunaerkutekarumárpordlo sekinerme káumánilo uvdlori- ^{Mat. 24,29 t.}
 -ssanilo, nunamio inuíakatigít kugsalavdlutigdlo ernumangásáput, ^{Mák. 13,24 tt.}
 imardlo magdlitdlo igtugtorssuángorpata, ²⁶ inuit tumángugpata
 ersinermít inuitdlo najugánut píumártugssanik ilimasungnermit;
 kilaup píssaunere aulajumármata. ²⁷ tauvalo inúp ernera issigiu-
 -márpát nuíákut aggersok píssarssúvdlune nálangnartorssúvdlunilo.
²⁸ tamákule pilerpata árdloritse, niarkusilo makítisigik, utertine-
 -karfigssarse kanigdliungmat. ²⁹ ássersúmigdlo okalugfigai: figekú- ^{Mat. 24,32 tt.}
 -ssuak orpítde tamáisa issiginiarsigik; ³⁰ sívkilersut takussará- ^{Mák. 13,28 tt.}
 -ngavsigik, tauva ingnívsnít ilisimassarpase aussak kanigdlissok.
³¹ taimátaok ilivse, tamáko pilersut takuleruvsigik, tauva ilisimú-
 -savarse Gútip nálagauvfa kanigdlissok. ³² ilumut okáupavse: er-
 -kardlerit uko nungúsángitdlat tamáisa námagsisínagit. ³³ kílagdlo
 nunalo nungúsáput, okautsikale nungúsángitdlat. ³⁴ mianerssorit-
 -sile úmatise nanertorterkunagit putumanermut imerajungnermut-
 -dlo iníneruvdlo matuma pínik isumanerdlungnermut: uvdlup táu-
 -ssuma tássángáinak tíkekinaváse; ³⁵ nígatut nagdliúkumármat ta-
 -manut nunap tamarme káne ínekartunut. ³⁶ taimáitumik erkuná-
 -túmaritse kínuvdluse tamákumínga píumártugssanik tamanik kí-

-marratigingnigtugssaaterkuvdluse inúvdlo ernerata sáne kekar-
-tuartugssauterkuvdluse.

Mat. 21,17. ³⁷uvdlúkutdle nálagfingme ajokersuissarpok, únuákutdlo a-
Juán.8,1 t. -nivdlune kákamut úliap kákánik taissagānut únuiartortarpok.
³⁸inuitdlo tamarmik uvdlākut nálagfingmut ornigtarpāt tusaru-
-mavdlugo.

kapitalit 22.

Jútarse aningaussanik akilersitdlune palasiunernut angersok Jísuse písikumavdlugo;
Jísuse apustilínlo pórskisiortut; nerdlivine ivdlergartok atorkártiká; písitsissigssami-
-nik erkanártok; apustilit sakitsautigigát kina ardlartik angnerutínekásassok; Pítruse
miserratingnigkumártok; Jísuse Gitsimanimitok; písínekartok; Pítrusip miserratingi-
-ssará; kivfat mitautigigát; palasiunerit ataúsimékataisalo kíǵdlisiorát.

Mat. 26,1 tt. ¹nagdliússivigdle sērnakángitsunik timiussartortarfik kanig-
Mák. 14,1 t. -dlissok, pórskimik taissak. ²palasiuneritdlo agdlagkanigdlo ili-
-simassut isumaliörput kanok ilivdlutik tokúsagigtik, inuit ersigi-
Juán.13, -gamíkk. ³Sätanivdle pulavá Jútarse Iskáriümik atekusilik, táu-
2. 27. -kua arkanek-mardluk ilagissát. ⁴táunalo autdlarpok palasiune-
Mat. 26,14 tt. -rit okalokatigalugit párssissutdlo nálagait, kanok ilivdlune táu-
Mák. 14,10 t. -kunúnga písísagine. ⁵tauva tipaitsulerput, akuerátldo aningau-
-ssanik tuniumavdlugo. ⁶tamatumíngalo angerpok, nautsorsui-
-vordlo táukunúnga písikumavdlugo inokangártínago.

Mat. 26,17 tt. ⁷uvdlordle sērnakángitsunik timiussartorfik nagdliungmat
Mák. 14,12 tt. savárkamik pórskisiutigssamik tokutsivigssak, ⁸tauva Pítrusilo Juá-
-nasilo autdlartipai okardlune: savárák pórskisiutigssarput piarérssa-
-riartorsiuk nererkuvdlutigo. ⁹aperátldle: sume piarérssaerkuvisigut?
¹⁰akivailo: ata, igdlorpagssualingmut iseruvse inúp imertausissar-
-tup naláukumárpáse, táuna maligsiuk igdlumut iserfigissānut,
¹¹igdluvdlo táussuma nálagá okarfígisiuk: ajokersuissup ima ape-
-rerkuvátit: sumípa ine savárkamik pórskisiutigssamik nerivfig-
-ssara ajokersugkáka ilagalugit? ¹²táussumalo inerssuarmik igdlup
kánitumik ingivfilersorsimassamik únersükumárpáse; tássane pia-
-rérsgaitse. ¹³autdlaramigdlo taima Ítok nápipāt sórdlo okar-
-figigátik, saváradlo pórskisiutigssak piarérssarpāt. ¹⁴nagdler-
Mat. 26,20 tt. -magulo ingípok apustilit táuko arkanek-mardluk ilagalugit.
Mák. 14,22 tt. ¹⁵okarfígailo: kilanákaunga savárkamik pórskisiutigssamik matu-
-mínga nerekatigiumavdluse ániartínanga. ¹⁶okáupavsimé: kí-
-ngorna tamatumínga nerísáisaunga Gútíp nálagauvfia námagsi-
-nekarserdlogo. ¹⁷ermuserdlo tiguavá, kujavdlunilo okarpok: tigu-

-siuk in
-kutip
tiguavá,
-lo: tá
-kaivdl
-raeram
-kut pi
-vingmé
náperto
-ssortau
24 āma
-karfiga
-sortait
-lase;
-fartort
-dlünt
-kornav
ússerner
-márpar
nererkuv
-ne igsi
-ssut eri
ata, Sā
-ssiagssa
-raerkun
-pále: N
-pavkit.
-tíviartāt
-ratigigu
-tarāngav
-tínasilo,
-va okar
-kartordl
-giliuk p
uvavnut
-nga ag
Nálagak,
³⁹ta
-pok; ajo

-siuk imá ilivsinut avgorðlugo. ¹⁸ okáupavsime: imísáisaunga vīne-
 -kutip inerititānit Gūtip nálagaufia tikiutserdlugo. ¹⁹ timiussardlo
 tiguvá, kujavdlunilo avgorpá táukunúngalo túniutdlugo okardluni-
 -lo: tássa timiga pivdluse túniunekartok; taimailhortaritse er-
 -kaivdlunga. ²⁰ taimátaok ermusek tiguvá, únúkut nerigamik so-
 -raeramik, okardlunilo: ermusek mána tássa tastamantiták auv-
 -kut pivdluse kuissúkut. ²¹ atale, pisitsissigssama agssai nerri-
 -vingmékatiġāka. ²² inúvdlo ernerer ingerdlagaluarpok perkussak
 nâpertordlugo; erkanardle inuk táuna pisitsissâ. ²³ tauva aper-
 -ssortatekatiġissutigilerpât kina ardlartik taimailiorumârnersok.
²⁴ āmale sakitsautigilerpât kina ardlartik angnerutinekásassok. ²⁵ o-
 -karfigaile: inuiakatiġt kúngisa nálagauniarfigissarpait, nálagker-
 -sortaitdlo sáimáussissunik tainekararaut. ²⁶ ilivsile taimáisangi-
 -lase; angnertarsile nukardlersut ísavok, sujulerssuissordlo kiv-
 -fartortutut ísavok. ²⁷ kiname angneruva nerrivingme igsiassor-
 -dlūnit kivfartortordlūnit? nerrivingme igsiassok ilá? uvangale a-
 -kornavsine kivfartortutut ípunga. ²⁸ ilivsile uvavne aulajaitsúvuse
 ússernekartitdlunga. ²⁹ nálagaufvgdlo ilivsinut pigissagssaritiku-
 -márpara, sórdlo atátama uvavnut pigissagssaritiká, ³⁰ nerrivivne
 nererkuvdluse imerkuvdlusilo nálagaufvīve, igsiavfingnilo kiláling-
 -ne igsiarkuvdluse, Israílíp nagguvekatiġigsortai arkanek-mardlú-
 -ssut erkartórkuvdlugit. ³¹ Nálagardle okarpok: Símut, Símut-â,
 ata, Sâtanip piomagaluarâse, nákalagterumavdluse sórdlo kajú-
 -ssiagssat pissartarait. ³² uvangale tngsiúpavkit ugpersutsit so-
 -raerkunago; kakugulo sâgkuvit katángutitit nakússagtíkit. ³³ sâ-
 -pâle: Nálagak, parnaerússivingmutdlo tokumutdlo áiparisínângor-
 -pavkit. ³⁴ okarpordle: Pitruse-â, okáupavkit: tingmiautit angu-
 -tiviartât uvdume kardlúsángilak, kisiâne piagasoriardlutit miser-
 -ratigigungma ilisarinanga okardlutit. ³⁵ okarfigaile: autdlarti-
 -tarângavse aningaussalívekartinase takuarfekartinasilo kamilissar-
 -tinasilo, atugagssavsinik ajorssartarpise? akivâtdle: nâgga. ³⁶ tau-
 -va okarfigai: máuale aningaussalívekartup nagsardliuk, takuarfe-
 -kartordlo taimatut iliordlune; pekángitsuvdle kagdleránne aki-
 -giliuk panasiniardlune. ³⁷ okáupavsime: ukútaok agdlagsimassut
 uvavnut erkúsáput: pinerdlugtunut ilaliússauvok; uvanga pivdlu-
 -nga agdlagsimassut nâmagtívfigssakarmata. ³⁸ tauva okarput:
 Nálagak, ata, tamássa panat mardluk. akivaile: nâmagpok.
³⁹ tauva anivok, ílerkunilo atordlugo nliap kákânut piartor-
 -pok; ajokersugaisale maligpâtaok. ⁴⁰ tássungale pigame okarfigai:

Mat. 26,29.
 Mák. 14,26.
 Mat. 26,28 tt.
 Mák. 14,22 tt.
 1 Kor. 11,
 28 tt.

Mat. 26,21 tt.
 Mák. 14,18 tt.
 Juán. 13,21 tt.

9,46.
 Mat. 20,26 tt.
 Mák. 10,42 tt.

Mat. 19,28.

Mat. 26,33 tt.
 Mák. 14,29 tt.
 Juán. 13,
 36 tt.

Mat. 26,30.
 Mák. 14,26.
 Juán. 18,1.

Mat. 26,³⁶ tt. tugsiaritse, ússernartumut perkunase. ⁴¹tássángáinardlo kimagpai
Mák. 14,³² tt. miloriarnertut ungasigsigissumut, sêrkúmerdlunilo tugsiarpok o-
-kardlune: ⁴²atâtak, piomaguvit ermusek una uvavnit pêruk; u-
-vangale perkussara pinane ivdlit perkussat pile. ⁴³ingilivdle ki-
-langmit sarkúmerfigâ nakússagtitudlugo. ⁴⁴agsorúngâleramilo
angnermik tugsiangâlerpok; kiagungnerile sórdlo kutit auit nuna-
-mut nákartartut. ⁴⁵tugsiansimavdlunilo nikuikame ajokersugkane
tikípai aliasungnermit sinigtut. ⁴⁶okarfigailo: suvdluse sinigpise?
nikuitdluse tugsiaritse, ússernártumut perkunase.

Mat. 26. ⁴⁷sulilo okalugtitdlugo tássauko inuit, táunalo Jútarsimik
^{47-56.} taissak táukua arkanek-mardluk ilât sujornatigit ingerdlassok,
Mák. 14. ⁴⁸táussuma Jísuse ornigpâ kunigkumavdlugo. ⁴⁸Jísusivdle okarfigâ:
^{43-52.} Jûtarse-â, inûp ernera pisiniarpiuk kuningmik nalunaerdlugo?
⁴⁹najortaisale kanok iligalugtuartok takuleramiko, okarfigât: Nâla-
-gak, panâsanerpavut? ⁵⁰ilâtalalo palasiunerup kivfâ panarpâ ta-
-lerpigdlianik siutaerdlugo. ⁵¹Jísusivdle sâpai okardlune: tama-
-tumûna agdlât ilaginaigitse. siutâlo agtordlugo ajorungnaersipâ.
⁵²palasiuneritdle nâlagfingmidlo pârssissut nâlagaisa utorkau-
-neritdlo katerssorfingmane Jísusip okarfigai: sórdlo inungniar-
-tumut anissuse panalissardluse unatausissardlusilo. ⁵³uvdlut
tamaisa nâlagfingme najortaravse isagfingilavsinga; tamâssale
taimailivfik pigissarse târtuvdlo píssaunera.

Mat. 26,⁵⁷ t. ⁵⁴tigugamikule autdlarúpât palasiunerup igdluanut isertit-
Mák. 14,⁵³ t. -dlugo; Pítrusivdle asianit maligpâ. ⁵⁵ingnerdle ikumatipât ig-
Juán. 18,¹⁵. -dlorssûp kaujaluisâta kerkane, atautsimutdlo ingíput, Pítrusilo
Mat. 26. akornánut ingípok. ⁵⁶arnavdle kivfaussup takugamiuk ingnerup
^{69-76.} saniane igsiassok, issiguardlugo okarpok: unâtaok ilagâ. ⁵⁷mi-
Mák. 14. -serratigâle okardlune: arnak-â, iisaringilara. ⁵⁸kinguninguagut-
^{66-72.} Juán. 18. -dlo avdlap takuvâ okardlunilo: ivdlitaok táukua ilagâtít. Pítru-
²⁵ tt. -sile okarpok: inuk-â, táunâungilanga. ⁵⁹kingunitsiâgutdlo nalu-
-naerkútap akúnera atausek migssiliormago, avdlap ugpernarsar-
-pâ okardlune: ilumut táunâtaok ilagâ, Galilíamíungmat. ⁶⁰Pí-
-trusile okarpok: inuk-â, okautigissat nalúvara. sulilo okalugtit-
-dlugo tauváinak tingmiautit angutiviartât kardlorpok. ⁶¹tauva
Nâlagak kiviarpok Pítruse issigalugo; Pítrusivdlo erkailerpâ Nâ-
-lagkap okausia, okarfigingmane: tingmiautit angutiviartât kardlor-
-tinago pingasoriardlutit miserratigiumârpârma. ⁶²tauva Pítruse
anivdlunilo kiangâlerpok.

⁶³ angutitdlo Jfsusimik tigumiartut mitautigát unatardlugulo; Mat. 26,67 t.
⁶⁴ uligdlugulo kfnágut isagpát aperssordlugulo okardlutik: erkui- Mák. 14,65
 -niarit, kia patigpátit? ⁶⁵ avdlanigdlo amerdlasúnik kakajarát.
⁶⁶ kaulermatdlo inuit utorkaunertait palasiuneritdlo agdlagkanig-
 -dlo ilisimassut katisimajartulerput, kigdliuivfngmingnutdlo ma-
 -juartípát ⁶⁷ aperialugulo: Kristusiuivit? okarfigitigut. akivaile: o- Mat. 26,63 tt.
 -karfigigaluaruvse ugperísángilavsinga, ⁶⁸ aperssoraluaruvsiló aki- Mák. 14,61 tt
 -sángilavsinga iperásanangalo. ⁶⁹ matuma kingornagut inûp erne-
 -ra igsiásavok Gûtíp píssaunerata talerpiata tungáne. ⁷⁰ tauva
 tamarnik okarput: táunauvime Gûtíp ernerá? akivaile: sórdlo o-
 -kartuse, táunauvunga. ⁷¹ táukule okarput: avdlamik nalunaiáu-
 -mik pissariakarnerpa? nangminek tusaravtígo karnanit.

kapitalit 23.

Jfsuse Pilátusimut autdlarikát, ámátaok Herútasimut; Pilátusíp kía erkartússúmik
 okardlune sáningassulingmut kikiagtorkugá; toxtúkiartortox arnat malingnigtut kía-
 -gát; sáningassulingmut kikiagtugauvdlune auerningersok; issigingnártut Gúte
 nálanguartíkát aliasugdlutígdlo; tímá ilinekartok.

¹ tauva tamarssuarnmik nikuiput Pilátusimutdlo autdlarutdlu- Mat. 27,1 t.
 -go; ² pasigdlierpátdlo okardlutik: una malugárput inuit kigdlor- 11-14.
 -mut ságtíkai, akilerárutitdlo kaisarimut túniútarjúngíkai, okarame Mák. 15,1-5.
 Kristusiuvdlune kúngiusok. ³ Pilátusivdle aperá okardlune: iv- Juán. 18,
 -dlit táunauvit Jútít kúngiat? akiválo okardlune: sórdlo okartutit. 28, 33.
⁴ tauva Pilátuse palasiunernut inungnutdlo okarpok: inuk táuna
 patsisaussumik navssárfingilára. ⁵ táukule sukagtúkiartorput
 okardlutik: inuit pikigtorsuángortípai, ajokersuigame Júsíame ta-
 -marssuarme Galilíamit pilerdlune tamaungalo agdlát. ⁶ Pilátu-
 -sile Galilíamik tusarame aperkutigá inuk táuna Galilíamunersok.
⁷ ilisimaleraningdlo Herútasíp nálagkersugaisa ilagigát, Herútasi-
 -mut autdlarorkuvá, táunátaok uvdllune táukunane Jerúsalamíng-
 -mat. ⁸ Herútasivdle Jfsuse takuleramiuk tipaitsungálekaok, ka-
 -ngale takujumagaluaramik, táussumínga tusagkane amerdlaxing-
 -mata, neriugkamilo nalunaerkúmik, táussumúna píssumík takú-
 -sasoralune. ⁹ tamalánigdlo aperssorpá, táussumale súnghuamig-
 -dlúnt akíngilá. ¹⁰ palasiuneritdle agdlagkanigdlo ilisimassut tá-
 -ssane kekardlutik pasigdlíngárpát. ¹¹ Herútasivdle katerssane
 ilagalugit asígíngárpá mitautigalugulo, ánorámigdlo kakortumik u-
 -lígdlogo kingumut Pilátusimut autdlarorkuvá. ¹² uvdlok táuna

Pilátusilo Herútasilo íkingutigflerput, sujornagut kíngarígkaluar-ramik.

¹³Pilátusivdle palasiunerit sujulerssuissutdlo inuitdlo ataut-simut kaerkuvai ¹⁴okarfígalugitdlo: inuk una uvavnut pisíparsé inungnik kígdlormut ságtitsinerardlugo. atalo, najortitdluse kíg-dlisoraluariga, patsisaussumigdle táussumúnga pasígdlutigissav-sínik navssárfíngílgilara inuk táuna, ¹⁵Herútasivdlúnít náme; táu-ssumúnga autdlartikaluaravse, atalo, kanok iliúngilak tokorkussí-ssutigssamik. ¹⁶taimáitumik pitdlatsiarsínardlugo iperásavara.

¹⁷mássalo nagdlíússivíkut nungutdlugit [pitdlagagssaugaluak] ataut-
 Mat. 27. -sex táukunúnga iperásagá. ¹⁸tamarssuarmigdle nivdliáput okar-
¹⁵⁻²⁶ -dlutik: una pèruk, Barapa uvavtínut iperaruk. ¹⁹táunale par-
 Mák. 15. -naerússaussok perdlulíortut igdlorpagssualingme pilersimassut
⁶⁻¹⁵ píssutigalugit inuartardlo píssutigalugo. ²⁰tauva Pilátusíp tordlu-
 Juán. 18. -lavfígerkígpai Jísuse iperarumavdlugo. ²¹táukule tordluláput o-
^{30 tt.} -kardlutik: kikiagtoruk, sáningassulingmut kikiagtoruk. ²²pinga-
 -jugssánigdle okarfígai: sumingme una ajortulíva? patsisaussumik
 tokorkussíssutigssamik navssárfíngílgilara; taimáitumik pitdlatsiar-
 -sínardlugo iperásavara. ²³niperssuarmigdle angísúmik inátuinar-
 -pát sáningassulingmut kikiagtorukvdlugo; táukualo palasiunerit-
 -dlo niperssuat artornarsíartorpok. ²⁴Pilátusile erkartússúmik o-
 -karpok píumassát perkuvdlugo; ²⁵iperarpálo táuna kínutígíssát
 perdlulíortut píssutigalugit inuartardlo píssutigalugo parnaerússau-
 -ssok, Jísusile túníupá píumassánik perkuvdlugo.

²⁶autdlarúkamikulo inuk tígúvát, Símut Kerínímio, nunauti-
 Mat. 27,32 -minit aggersok; táussumúngalo sáningassulík erssugtípát Jísusíp
 Mák. 15,21. kingornagut erssorkuvdlugo. ²⁷inugpagssuitdle malígpát arnar-
 Juán. 19,17. -pagssuitdlo, táukua upíkát kíavdlugulo. ²⁸Jísusivdle kíviarpai
 okardlune: Jerúsáláp pané ukorsé, kíakinase uvanga píssutigalunga,
 ingmívísínigdle píssutigaluse kítonasilo píssutigalugit kíagítse. ²⁹uv-
 -dlut nagdlíúkumármata ata, tauva okarumárput: pívdharpút nártu-
 Hús. 10,s. -juítsut, arnat ernísuítsut mílugtísuítsut. ³⁰tauva kákarssuarnut
 okarumárput: nákarfígítigut; kákánguanutdlo: matórtígut. ³¹orpík
 maussok taima píngmássuk, kanorme tauva tokunek pínekásava?

³²avdatdle mardluk autdlarúpáitaok ajortu-
 Mat. 27. -lángutdlugit tokutáusassut. ³³ornígartígdló níakortalingmík tai-
³³⁻⁴⁴ -ssak tíkíkámíko, tássane sáningassulingmut kikiagtorpát, ajortu-
 Mák. 15. -líortutdlo táuko, áipá talerpiata tungágut áipálo sámíata tungá-
²²⁻³² -gat. ³⁴Jísusile okarpok: atátax, ísumákêrfígíkit, sulíssartík na-

Juán. 19,17tt.

-lungin
³⁵ inuit
 -gátao
 ingmín
 -dle n
 -dlutig
 -dle ag
 agdlang
 -líortu
 Kristus
 -tale a
 -líuk,
 -simas
 -ta; u
 -gak,
 ilumut
 -naerk
 -me tã
 -kinerd
⁴⁶ Jísus
 písipar
⁴⁷

nálangn
 íssíng
 -kugam
 -garíng
 -tut así
 -nítok
 -dluníl
 -dlo tá
 -dlokar
 -kíssok
⁵³ arkar
 -dlíssan
 upalung
 -lugo
 kanordl
 -nutígss
 malígdlh

-lungmássuk. ánorailo ingmingnut avguarpait imerautigalugitdlo. ³⁵inuitdlo kekardlutik issigingnárput. sujulerssuissutdlo mitauti-
-gátaok táukunúnga ilángutdlutik okardlutik: avdlat ánúkamigit
ingminik ánúkile, táunaugune Kristuse Gútip kinigá. ³⁶sákutùt-
-dle mitautigátaok ornigdlugo sérnartumigdlo átsivigalugo okar-
-dlutigdlo: ³⁷Jùtit kúngigigpatit ingminik ánúniarit. ³⁸kulágut-
-dle agdlagkat ivertitaussut, Grikeritdlo Rùmamiutdlo Epríaridlo
agdlangnerinik ima agdlagsimassut: tássa Jùtit kúngiat. ³⁹ajortu-
-liortutdle táukua nívingartitaussut ardláta kakajará okardlune: Juán. 19,19.
Kristusiuguvit ingminik ánúniarit uvagutdlo ánautdlutá. ⁴⁰áipá-
-tale akivá avorkáralugulo okardlune: ivdliútlúnit Gúte ersigíngi-
-liuk, erkartússut táunaussok atoragko? ⁴¹mássalo uvagut erkor-
-simassumik atorparput, kanok iliornivta naligissánik pinekarav-
-ta; unale sumik agssuarnartuliúngilax. ⁴²Jísusilo sápa: Nála-
-gax, erkaingana nálagauvdlutit tikiúkuvit. ⁴³Jísusivdlo okarfigá:
ilumut okáupavkit: uvdlume parátsimékatiğimárpavkit. ⁴⁴nalu-
-naerkútavdlo akúnerisa arfernat migssiliulera, tauva nuna tamar-
-me tártorssuángorpok akúnerisa arfinex-sisamát tikitdlugo; ⁴⁵se-
-xinerdlo társivok, nálagfiuvdlo umigssua sígpok kitermigut. Mat. 27,
45-56.
Mák. 15,
33-41.
⁴⁶Jísusilo nivdliúngárpok okardlune: atátax, anernea agssangnut tugs. 31,6.
pisípara. taimalo okarame anerningerpok.

⁴⁷sákutùtdle nálagáta tamáko taimailissut takugamigit, Gúte
nángnartípá okardlune: ilumut inuk táuna iluartúvok. ⁴⁸inuitdlo
issigingnárumavdlutik katerssorsimassut tamáko taimailissut ta-
-kugamikik, sakíssatik tigdlugpait angerdlardlutigdlo. ⁴⁹takorna-
-garíngisaile tamarmik arnatdlo Galilíamit táussumínga malingnig-
-tut asiane kekarput, tamákulo takuvait. ⁵⁰atalo, angut tássa-
-nítok Júserfínik atilik, kigdliuissokatigít ilát, angut ajúngitsúv-
-dlunilo iluartok; ⁵¹(sujúnersútigissátigutdlo kanok iliorneratigut-
-dlo táukunúnga akueringnigsimángitsox;) Arimatíamit Jùtit ig-
-dlókarfísa ilánit píssok, nangminerdlo Gútip nálagauvfanik utar-
-kissox; ⁵²táussuma Pilátuse ornigpá, Jísusivdlo tímánik kínu nígá.
⁵³arkardlugulo ilupágssiamut ímúpá, ilivermutdlo kaersume ilug-
-dlissamut ilissivfiginekángisáinartumut ilivá. ⁵⁴uvdlordle táuna
upalungaersarfussox, sapátdlo pilersok. ⁵⁵arnatdle táuna ilaga-
-lugo Galilíamit tikiúsímassut malingnáuput, iliverdlo takuvát,
kanordlo tímá ilínekartok. ⁵⁶angerdlardlutigdlo tipigígsunik tar-
-nutigssanigdlo píarérsáiput, sapátíutitdlugulo uníngáput inatsísit
maligdlugit. Mat. 27,61.
Mák. 15,47.

kapitalit 24.

Jisuse ilivermit makسیمassok; ajokersugkame ilait mardluk Emausiliartut ingerdla-katigigai; ajokersugkane katissimassut Jerúsálame tikikai okalugfigalugitdlo inatsiv-dlunilo únersuivdlunilo; pivduarkussivdlune avigsárai pavungnardlunilo kilangmut.

Mat. 28, 1-10.
Mák. 16, 1-11.
Juán. 20, 1 tt.

¹ sapátivdle akúnerata uvdluisa sujugdliáne kaulerkárnerane ili-
-vermut píput tipigigsut piarérsagkatik nagsardlugit, avdatdlo ila-
-gait. ² tikípátdle ujarak ilivermit agssakáterérsimassok; ³ iseramig-
-dlo Nálagkap Jísusip timá naníngilát. ⁴ pivordlo tamána nakimá-
-ssutigigamiko, sunauvfa angutit mardluk tássaussut akisugtunik
ánorágdliit. ⁵ ersilerdlutigdle ámut nakangmata, okarfigait: sók
úmassok ujarpisiuk tokungassune? ⁶ máníngilak, makípok. erkai-
18.32 t. -gitse kanok okarfigigáse Galilfamikatdlarame, okarame: ⁷ inúp
ernera inuit ajortuliartut agssainut pisitáusavok, sáningassuling-
-mutdlo kikiagtornekásavok, uvdutdlo pingajuáne makikumárpok.
⁸ tauva okausé erkaivait. ⁹ ilivermitdlo uterput, tamákulo tamai-
-sa táukunúnga arkanilingnut okautigiartorpait ilainutdlo tamanut.
¹⁰ tamákuńgale apustilinut okariartortut tássa Mária Magtalína
Juánalo Máriaalo Jákup arná ilatik ilagalugit. ¹¹ táukuale okausé
okausipaláginautípait ugperinagitdlo. ¹² Pitrusile nikuitdlune ili-
-vermut arpapok, iluanutdlo itsuarame ilupágssiat tássanítut ki-
-sisa takuvai; autdlardlunilo tamána pisimassok tupigusútigá.

Mák. 16.12 t.

¹³ atalo, táukuale ilait mardluk uvdlok tamána ingerdláput nu-
-nakarfingumut Jerúsálámit sitátisut arfinilingnik kuliligtut unga-
-sigisigissumut Emausimik atilingmut. ¹⁴ okalokatigigputdlo ta-
-máko pisimassut tamaisa pivdlugit. ¹⁵ pivordlo okalokatigigdlu-
-tik aperssortaungmata, tauva Jísusip patdligpai ingerdlakatigalu-
-gitdlo. ¹⁶ issaitdle issigitailissáuput ilisarinek ajulersitdlugo.
¹⁷ okarfigaile: kanok ítut okautsit okalokatigigdluse okauseraisigik
ingerdlatitdluse táutordlugdlusilo? ¹⁸ tauva iláta Kliuvfarsimik a-
-tigdlup akivá okardlune: ivdliit kisivit Jerúsálame takornartauvit
uvdlune mákunane tássane pisimassut ilisimanagit? ¹⁹ aperáilo:
sút? akivátdle: Jisuse Násarámio pivdlugo pisimassut, táuna pruv-
-ftiussox suliamigut okautsimigutdlo píssaussok Gútvldo inuitdlo
tamarmik tákuáne; ²⁰ kanordlo palasiunivta sujulerssortivtalo pi-
-sikát tokorkussaorkuvdlugo sáningassulingmutdlo kikiagtortit-
-dlugo. ²¹ uvagutdle neriugtugut táunausoralugo Israflip utertit-
-sissigssá. tássalo uvdlume uvdlut pingasúngulerput tamáko ping-
-mata. ²² amátaok arnartavta ilaisa anilártipátigut, táuko uvdlá-

-rordl
ingilin
-lavta
-nat o
sujune
okause
-sivigs
-dlarn
-dlune
-leram
-tik:
unigfig
-va tir
túniut
takujun
-lilerpu
nalujun
-lámur
-simas
-mutdl
-massu
36

kekarp
-silerdl
-nilárp
-farpat
-nek; s
-kángin
okaram
-nermit
-máne
sujatam
-dlo tá
-joratl
-siautin
45 tauva
46 okarfi
-sassok
-malo a

-rordlutik ilivermut pigamik, ²³ tímálo naníngínamikó, tikiutdlutik íngilínik takussakardlutik okarput, úmassumik okartuníngók. ²⁴ j-lavtalo ilait ilivermut autdlaramik taima ítók nâpípât sórdlo ar-nat okarsimassut, táunale takúngilât. ²⁵ tauva okarfigai: tautúko sujunekángitsut úmatímíktldlo ugperumárnertút tamanik pruvfítit okauserissainik. ²⁶ Kristuse taima ániarsímásángínerame nálangnar-sívígssaminut ísísavdlune? ²⁷ Mórsasiló pruvfítitldlo tamaisa aut-dlarniutígalugit navsuiaívfígai agdlagkane tamane íngmínik pívd-lune agdlagsimassunik. ²⁸ nunakarínguardlo ornígartík patdli-leramíko íngerdláinarumassúsárpok. ²⁹ ínangálerpátdle okardlu-tík: unígfigítígut, únulermat uvdluerutílerdlunilo. tauva íserpok unígfigíumavdlugit. ³⁰ pívdordlo nerrívíngme ígsiakatígígámígít, tau-va tímíussak tígvá, pívdluarkussívdunílo avgorpá táukunúngalo túníutdlugo. ³¹ tauva íssait úisitánpút, ílisarílerpátdlo. tauvalo takujungnaerpát. ³² okalokatígílerputdlo: úmatívut taimane kíssa-lílerput ílá, íngerdlatítdluta okalugfígíngmatígut, agdlagkanígdlo nálujungnaersíngmatígut? ³³ taimalíssúkút tauva níkuípút Jerúsa-lámut uterdlutík, táuknlo arkanígdlít ílagíssáitldlo nâpípáit kati-simassut, ímalo okartut: ³⁴ Nálagak ílumut makísímvok, Símtú-mutldlo takutípok. ³⁵ ívkualo okalugtuarait íngerdlatítdlutík písi-massut, kanordlo ílisarígígítík tímíussak avgormago.

³⁶ tamákuníngale okalugtítldlugít Jísuse nangmínex akornáne Juán.20,19tt. kekarpok okarfigalugítldlo: erkígsígítse. ³⁷ táukule ánilárput er-sílerdlutígldlo anernerínax takulersoralugo. ³⁸ okarfigáilo: sók á-nílárpíse? sunalo pívdlugó erkarsautít taimáítut úmatívísíne kag-farpat? ³⁹ agssákalo ísígkákalo íssígísígík, uvangauvunga nangmí-nek; savtíngníarsínga íssígílungalo, anernek uvínexaranílo saune-kángíngmat, sórdlo uvanga íssígígívísinga pekartunga. ⁴⁰ taimalo okarame agssanílo ísígkanílo táukunúnga nívtarpái. ⁴¹ típaítíung-nermítldle súle ug píngíngmata, tupígíungmatalo, okarfigai: ta-máne neríssagssautekarpíse? ⁴² tauva savssáívhgát nerpímínerník sújatarník tungusungnítsútímínernígdlo. ⁴³ tígváílo nerívdlugít-dlo tákuáne. ⁴⁴ okarfigáile: tamássa ílívsínut okauseríssáka ná-joratdlaravse, Mórsasíp ínatsí.áine pruvfítitldlo agdlagáine tug-síautínílo pívdluuga agdlagsimassut tamarník erkúsangmata. ⁴⁵ tauva ísumáit angnarpái agdlagkat táukunúnga pásínarsísitldlugít. ⁴⁶ okarfigáilo: taima agdlagsímvok, taimalo Kristuse ániarsímá-sassok tokussunítldlo makísavdlune uvdlut píngajuáne; ⁴⁷ táussu-malo arka pívdlugó avdlamík ísumatárnígíssak ajortítldlo ísumákér-

-nekarnigssât okalñssissutiginekásassut inuïakatigîngne tamane Jerûsalât antdlarnîvîgalugo. ⁴⁸ ilivsilo tamákunînga ilisimaungnigtû-vuse. ⁴⁹ atalo, atâtama únersîtigissâ ilivsínut autdlartikumârpara; ilivsile igdlorpagssualingme Jerûsalâme unisânse píssauner-mik kutsingnermit píssumik atitînekarserdluse.

Mák. 16,19.

⁵⁰ avatânudtle písipai Bitâniámut, agssanilo kutdlardlugit pívdluarkuvai. ⁵¹ pívordlo pívdluarkuganigit, tauva avigsârpai pávungnardlunilo kilangmut. ⁵² táukuale patdlorfigât, Jerûsalâmut-dlo uterput típaitsungârdlutik; ⁵³ nálagfîngmitâinarputdlo Gûte únersiutigalugo kutsavîgalugulo.

ap. sul. 1, 2 tt.

îvangîlio Juánasip agdlagâ.

kapitale 1.

pîlerkârneráne okausek Gûtiuvdlunilo Gûtimîtok uvinîngortok; Juánase kuississok sarkúmersok nalunaiáissutigîsavlugo; nalunaiautâ tássaussok Gûtip ernerigâ; Jîsuse pernardlune ajokersugartârtok Bîtsaitamiorpánguanik Natâniálimigdlo.

¹ pîlerkârneráne okausek ípok, okauserdlo Gûtimîpok, okau-serdlo Gûtiuvok. ² táuna pîlerkârneráne Gûtimîpok. ³ sût tamarnîk táussumûna píngorput; táussumûna píngitsumik ataútsîmigdlûnît píngortokángitdlat píngortut. ⁴ inûssut táussumanîpok, inûssudlo inuit káumarkutigât. ⁵ káumarkutdlo târtumut kaumavok, târmiutdle ilasiaringilât. ⁶ inuk Gûtip autdlartitarâ Mat. 3,1. Mák. 1,4. Lúk. 3,2. Juánasimik atilik. ⁷ táuna tikiúpok nalunaiáisavlune, káumarkút nalunaiáissutigîsavlugo, tamaisa táussumûna ugperkuvdlugit. ⁸ táuna káumarkutauvdlune píngilak, kisiáne káumarkut nalunaiáissutigîsagamiuk. ⁹ tássa káumarkut píviussok inungnik tamanik káumarsaisok silarssuarmut pílersok. ¹⁰ silarssuarmîpok táuna, silarssuardlo táussumûna píngorpok; silamiutdle ilisingilât. ¹¹ pí-gissaminut pígaluarpok, pígissaisale ilagsingilât. ¹² ilagsissinile nungutdlugit Gûtimut kitorarîsinângortípai, tássa aterminut ug-pertut, ¹³ ernîusimassut aungmit píaatik, uvinigdlup perkussânit pínatik, angutip perkussânit pínatik, Gûtimitdle. ¹⁴ okauserdlo

uvinîng
sórdlo
-ssúmi
-dlulav
-sassok
pekang
kingug
sáimáu
-timik
-jungna
19

-dlartin
-nauvit
-langa.
-náungi
-ringmá
-vut? i
-sume
-dlo pí
ilagait.
Kristus
-sip ak
-sarsile
-junivní
28 tamán
-ssissar
29

-pok: t
-nauvok
mássa u
-lunarun
nalunaiá
arkartok
imernik
anerneru
-nerneru
-ssutigâ
35
mardluk

tamane
gnígtù-
umárpa-
ssauner-
gít piv-
pai pa-
salámut-
lo Gúte

uvíníngorpok akornavtínílerdlunilo, takuvarputdlo nálángnarssusia sórdlo atátap ernituata nálángnarssusia, sáimáunermik sagdlusúí-ssúmígdlo ilumíokangártok. ¹⁵Juánasip nalunaiáissutigá tor-dlulavdlune okardlune: táunauvok okautígissara: kingunivkut pí- ^{1.30.}
-sassok sujunivnítok, mássa uvavnit sujugdliuvok. ¹⁶táussumalo pekangárneranit tamavta pissarpugut sáimáunek sáimáunekatánik kingudlersardlugo. ¹⁷mássa inatsisit Mórsasíkut túniússáuput, sáimáunerdle sagdlusuíssutdlo Jísuse-Kristusíkut pilerput. ¹⁸Gú-
-timik takungnígtokángísáinarpok; ernituak atátap sánítok nalu- ^{6.46.}
-jungnaersitsissúvok.

¹⁹tássaúvordlo Juánasip nalunaiatá, Jútít Jerúsámit aut-dlartíngmatígik palasítldo Lívíktldo ilait aperssorkuvdlugo: kí-
-navuí? ²⁰tauva ángíarpok, misíaranílo ángíarpok: Kristusíúngi-
-lángá. ²¹aperssorkígpátdlo: kínavuíme? Elíauví? akívai: táu-
-náungílangá. pruvftíuvít tauna? akívailo: nággá. ²²tauva ape-
-ríngmáne: kínavuíme? uvavtínik autdlartítsissut kanok akísava-
-vut? ílíngnik kanok okarpít? ²³akívai: uvanga tássa pulassuí-
-sume torldlússup nípá: Nálagkap avkutígssá íluarsarsíuk; sór-
-ldo pruvfíte Isáie okartok. ²⁴autdlartítatldo táuko farísíarít
ilagait. ²⁵aperssorpátdlo okarfigalugo: sórme tauva kuíssívít,
Kristusíúngínávít Elíauatítldo pruvftíunatítldo táuna? ²⁶Juána-
-síp akívai okardlune: uvanga ímermik kuíssívunga, ílísaríngí-
-sarsíle akornavsímlerpok. ²⁷táunauvok kingunivkut písassok su-
-junivnítok, táussuma síngé kílerússáísavdlugít kíngarkutexaunga.
²⁸tamána táimáílívoK Bítáparane Jórtaníp ungatáne Juánasíp kí-
-ssíssarfíane.

²⁹akagúngmat Jísusíp orníkgáne Juánasíp takugamíuk okar-
-pok: tássa Gútip sarará sílamiut ajortáiník erssugtok. ³⁰táu-
-navuok okautígissara: kingunivkut písassok angut sujunivnítok,
mássa uvavnit sujugdliuvok. ³¹ílísaríngíkígalo; Isráílkúnútdle ná-
-lunarungnaerkuvdlugo ímermik kuíssiartorpunga. ³²Juánasílo
nalunaiáívoK okardlune: anernek takuvara túnguátut kílangmít
arkartok táussumalo kulánítualersok. ³³ílísaríngíkígalo; kísiáne
ímermik kuíssiartorkussíssíma okarfigíngmanga: takungníleruvít
anernerup arkarfígíssáník kulangersímauagánígdlo, táunáusavok a-
-nernermik ívdlernartumík kuíssíssok. ³⁴takugavkulo nalunaiái-
-ssutígára táunáussok Gútip ernerá.

³⁵akagúngmat áma Juánase kekarpok ajókersugkame ílait
mardluk ílagalugít. ³⁶Jísusílo íngerdlassok takugamíuk okarpok:

Is. 40,8.

Mat. 3,8.

Mák. 1,3.

Lúk. 3,4.

Mat. 3,11.

Mák. 1,7 t.

Lúk. 3,16.

ap.sul. 13,25.

1,86.

Is. 53,12.

1,15,27.

Mat. 3,16.

Mák. 1,10.

Lúk. 3,22.

1.29. tássa Gútip savará. ³⁷ ajokersugkatdlo táukua mardluk okalugtok tusaramiko Jisuse maligpát. ³⁸ Jisusile kiviaramé malingnigtut takugamigi* aperai: ³⁹ suniarpise? akivát: rapi (nugterdlugo imáitok: ajokersuisok), sume igdlusímavekarpit? ⁴⁰ okarfigai: takujartorsiuk. tauva igdlusímavia takujartoramiko uvdlo. tauva uningavigát; mássa nalunaerkútap akúnerisa kulingat nagdlerá. ⁴¹ táukua mardluk Juánasimit tusartut malingnigtutdlo erdlát tássa Anriarse Simúp Pitrusip katángutá. ⁴² táussuma katángúme Simút náperkárpa okarfigalugulo: Masiarse nápiparput (nugterdlugo imáitok: Kristuse). ⁴³ Jisusimutdlo pisípá. Jisusip issigigamiuk okarpok: Simúvutit Júnap ernerá, atigssat tássa Kív-farse (nugterdlugo imáitok: Pítruse).

⁴⁴ akagúngmat Jisuse Galilíamut ingerdlalerame Pilipo nápipá okarfigalugulo: malínga. ⁴⁵ Pilípule Bitsaitamiuvok, Anriarsilo Pitrusilo nunakatigai. ⁴⁶ Pilípup Natániale nápíkamiuk okarfigá: nápiparput táura Mørsasip inatsisitigt okantigissá pruvfitidlo okantigissát Jisuse Jüserfip ernerá Násarámio. ⁴⁷ Natánialip tauva sâpá: suna ajúngitsok Násarámit písava? Pilípup akivá: ata takujartoruk. ⁴⁸ Natánialip ornigkáne Jisusip takugamink, okarpok pivdlugo: tássa ilumut Israílikússok perkuserdlungnermik ilumiugissakángitsok. ⁴⁹ Natánialip sâpá: sumit ilisaraínga? Jisusip akivá okardlume: Pilípup kaerkúngikatdlarmatit, figekússúp atánititdlutit issigávkít. ⁵⁰ Natánialip akivá okardlume: ajokersuisok, ivdlit táunauvutit Gútip ernerá Israílikut kúngiat. ⁵¹ Jisusip akivá okardlume: figekússúp atánititdlutit takugivkít okarama ugperpit? tamatuma angerkínganik takujumárputit. ⁵² okarfigálo: ilumut, ilumut okáupavse: mána kigdligalugo kilak takussarumárpase angmassok Gútipdlo íngilè pavungnartartut arkartartutdlo inúp erneranut.

kapitalit 2.

Káname katernaussugssane Jisusip imek víningortiká; nálagfingme nuisitsissut unisikái; íkíngitsut arkanut agpe úngortut.

¹ uvdlutdlo pingasúngormata katernaussugssakarpok Káname Galilíamítume, Jisusivdlo arná tássanípok. ² Jisusile ajokersugailo neriartorkunekarpútaok katernaussugssanut. ³ vínimigdlo ajorssalermata arnáta Jisuse okarfigá: víniutaerúput. ⁴ Jisusip sâpá: arnak-á, súsagangma? náperiagagssara nagdliúngikatdlarpok. ⁵ ar-

-ná kiv
-putdle
-nut il
-sutdlú
ímersig
-dlu.e
-dliags
pissok
tauva n
nungut
-pát, in
-dle ví
-naerku
-tume
12 kin
ajokersu
13
-juarpo
-nigdlo
15 tauva
-sípai
-ssut a
niorkuti
-fingort
ilungers
okarfiga
-mailion
-siuk,
20 tauva
-nalerpá
-ngasut
22 táimá
-kaivát
-perait.
23
arkanut
-dle tut
-kángin

-ná kivfanut okarpok: sumik okarf.gigpase nálagsiuk. ⁶tássani-
-putdle kátat ujaraussut arfinigdlit, sórdlo Jútít assagtarnerning-
-nut ilerkokartut, nungutdlutik nápartárkat mardlugdlünt pinga-
-sutdlünit imarkortokatigigait. ⁷Jísusip okarfigai: kátat imermik
imersigik. tauva ímerpait ulivkárulugit. ⁸okarfigailo: kalussiv-
-dluse nerdltagssalerissumut átsigitse. átsivigát tauva. ⁹ner-
-dltagssalerissuvdle imek víníngorsimassok ókátáramiuk, (sumitdlo
pissok nalugamiuk, kivfatdle imermik kalussissut nalúngikát,) tauva
nerdltagssalerissup uvigssak kaerkuvá okarfigalugulo: ¹⁰inuit
nungutdlutik víne pitsaunek sujugdliutdlugo savssaigdliutigissar-
-pát, imernermigdlo námagsigángata pikunáinek pissarpát; ivdlit-
-dle víne pitsaunek mána tikitdlugo torkorpat. ¹¹tamána nalu-
-naerkutiliame autdlarkaut: Jísusip taimailivá Káname Galilítamí-
-tume nálangerarssutse nívárdlugo; ajokersugaisalo ugperfigát.
¹²kingorna Kapernaumimut samungnarpok arnilo katángutinilo
ajokersugkanilo ilagalugit, tássanilerputdlo uvdlut kavsinguit.

¹³Jútít dlo pórskiat kanigdingmat Jísuse Jerúsalmut ma-
-juarpok. ¹⁴nálagfíngmílo nápipai ugsingnik savanigdlo tuíngua-
-nigdlo niorkutigdlit aningaussanigdlo taorsíssut tássane igsiassut.
¹⁵tauva agdlunaussanik iperautsiorpok, tamaisalo nálagfíngmit ani-
-sipai savatdlo ugsigitdlo ilángutdlugit, aningaussanigdlo taorsí-
-ssut aningaussautait kuivai ilissivilo úpítitdlugit; ¹⁶tuínguanigdlo
niorkutigdlit okarfigai: tamáko anísigik, atátama igdlua niuvertar-
-fíngortekinasiuk. ¹⁷ajokersugaisale erkaivát agdlagsimassok: igdlut
ilungersútigingárvako nungutitaulerpunga. ¹⁸tauva Jútít pílerput
okarfigalugulo: nalunaerkúmik kanok ítumik takutísaveisigut tai-
-mailioravit? ¹⁹Jísusip akivai okardlune: nálagfik mána ínguvter-
-siuk, tauva uvdlut pingasut nátinagit náparterkíggkumárpara.
²⁰tauva Jútít okarput: ukiut sisamanik kuligdlit árfinigdlitdlo sa-
-nalerpát nálagfik mána, ivdlitdlo náparterkíggkumavat uvdlut pi-
-ngasut nátinagit? ²¹mássale nálagfíngnik okarame timine pivá.
²²táimáitumik tokussunit makingmat kingorna ajokersugaisa er-
-kaivát taima okarsimassok, agdlagkatdlo Jísusivdlo okause ug-
-perait.

²³Jerúsalmítitdlugule pórskikut nagdliússivíkut íkíngitsut
arkanut ugperúngorput, nalunaerkutiliai takugamikik. ²⁴Jísusiv-
-dle tutsuvíngíngilai, tamaisa ilisimagamigit; ²⁵nalunaiavíngissaria-
-kángínamílo inuk pivdlugo, inúp ílumiugissai nalúngínamigit.

Mat. 21, 12 tt.

Mák. 11, 15 tt.

Lúk. 19, 46 t.

tugs. 69, 9.

Mat. 26, 61.

kapitalit 3.

Nikutímuse; Juánasip kuississup Jisuse nalunaiáissutigerkigá.

¹ angutekartordle faristarit ilánik Nikutímusimik atilingmik Jútine nálagaussumik. ² táussuma únuame Jisuse ornigpá okar-
^{7,60.} -figalugulo: ajokersuissook, ilisimavavgit ajokersuissûssutit Gúti-
^{19,39.} -mit pissok, iligtut nalunaerkutiliortokarsináungingmat Gútip na-
 -júngigpane. ³ Jisusip akivá okardlune: ilumut, ilumut okáupavkit:
 Gútip nálagaufva inûp takusináungilá, kisiáne autdlarnerkiutau-
 -ssumik erniusimagune. ⁴ Nikutímusip sâpâ: kanok ilivdlune inuk
 erniusináuva utorkaugune? áipagssânik arname timáta iluanut pi-
 -sínauva erniuvdlunilo? ⁵ Jisusip akivá: ilumut, ilumut okáupav-
 -kit: inuk Gútip nálagaufvianut pisináungilak, kisiáne imermitdlo
 anernermitdlo erniusimagune. ⁶ uvingnit erniussook uviniuvok,
 anernermitdle erniussook anerneruvok. ⁷ tupigusútigisángilat okar-
 -figigavkit: autdlarnerkiutaussumik erniusimásassuse. ⁸ anore i-
 -sumaminik pissaraok, sujorssungneralo tusartaraluarpat, sumitdle
 pissok sumutdlo ingerdlassok ilisimángilat. taimáiput tamarmik
 anernermit erniusimassut. ⁹ Nikutímusip akivá okardlune: kanok
 ilivdlune tamána taimailiginauva? ¹⁰ Jisusip akivá okardlune: Is-
 -raílikúnut ajokersuissûvdlutit tamána naluviuk? ¹¹ ilumut, ilumut
 okáupavkit: ilisimassavtínik okalugpugut, takussavtínigdlo nalu-
 -naiaivugut; nalunaiaterputdle ilagsingilarse. ¹² nunap pínik o-
 -kalugfigigavse ugpingilase, kanorme tauva ugpersináusavise ki-
 -laup pínik okalugfigigaluarvse? ¹³ avdla kilangmut pavungnásá-
 -ngilak, kilangmit arkartok kisime, tássa inûp ernera kilangmuissook.
^{4 Mór. 21,8 t.} ¹⁴ sórdlulo Mórzasip puilassuitsume pulateriársûp ássinga kangá-
 -tará, taimátaok inûp ernera kangátartitariakarpok; ¹⁵ nalingínak
 táussumúnga ugpertok támarkunago, nágssáungitsumigdle inûssu-
 -tekarkuvdlugo. ¹⁶ mássa silamiut Gútip taima asagamigit erni-
 -tue túniúpá, nalingínak táussumúnga ugpertok támarkunago,
^{12,47.} nágssáungitsumigdle inûssutekarkuvdlugo. ¹⁷ Gútip erne silar-
 -ssuarmut autdlartínginamiuk silamiut erkartórkuvdlugit, kisiáne
 silamiut táussumúna ánar kuvdlugit. ¹⁸ táussumúnga ugpertok er-
 -kartútísángilak, ugpingitsordle erkartúterérpok, Gútip ernituata
 arkanut ugpinginame. ¹⁹ tássauvordle erkartútissut, kaumassok
 silarssuarmut pingmat, inuitdlo tártok kaumassumit asaneru-
 -gát. suliatik ajormata. ²⁰ ajortuliortup kaumassok úmigissará,
 kaumassumutdlo piunassaráingilak suliane nalunarungnaersine-

-karkun
 -ssarao
 -mata.

22

-narmu
 -nasísa
 -kaking
 -nase
 25 tauva
 -dlugo;
 ivna J
 -ssarpo
 inuk su
 ilisiman
 -dlartit
 -ssavdl
 -vigssar
 -na ag
 tamanit
 nunavdl
 -vok.
 -tálo i
 -kutser
 Gútip o
 -kángit
 túniúpa
 ernermu
 -nerata

an
 ug

11

Jisuse
 -nigdlo
 -le,)
 4 mássa

-karkunagit. ²¹sagdlusuíssúmígdle ilerkulík kaumassumut pí-
-ssaraok suliane sarkúmerkuvdlugít, Gútime suliarissaung-
-mata.

²²kingorna Jísuse ajokersugkane ilagalugít Jútiamut númái-
-narmut pivok, tássanilo uníngakatigái kuississardlunilo. ²³Juá-
-nasísaordle kuississarpok Einunime Sáltp erkáne, tássane ime-
-kakingmat, tássungalo pissarput kuisitdlutígdlo; ²⁴mássa Juá-
-nase taimane sule parnaerússívingmut písinékángíkatdlartok.
²⁵tauva Juánasíp ajokersugái Jútítdlo sakítsautilerput uvfaut piv-
-dlugo; ²⁶Juánasílo ornígpát okarfígalugulo: ajokersuíssok, ata,
ívna Jórtaíp ungatáne najortígíssat nalunaiáíssutígíssat kuissi-
-ssarpok, tamarmígdlo ornígpát. ²⁷Juánasíp akívai okardlune:
ínuk sumík písnáungílak, kílangmít tunínékángíkune. ²⁸ílvísime
ílisímanguígtúvuse okarama: Kristusíungílanga, sujornagutdle aut- ^{1,20.}
-dlartítavunga. ²⁹nulíagssamík pígingnígtok uvígssauvok, uvíg-
-ssavdle íkíngutáta táussúmínga tusarnártup típaítsútígítdlárá u-
-vígssap nípá. típaítsútíga tamána mána námagsísimavok. ³⁰táu- ^{8,23.}
-na agdliartúsavok, uvangale mígdliartúsaunga. ³¹pavánga píssok
tamanít angneruvok, núnamítidle píssok núnamít písimáinarpok,
núnavdlo pínik okalugtarpok; kílangmít píssok tamanít angneru-
-vok. ³²takussamínígdlo tusagkaminígdlo nalunaiáivok, nalunaiá-
-tálo ílágínékángílak. ³³nalunaiáutánígdle ílágíssup ugperna-
-kutserpá ímáitok: Gúte ílumórmat. ³⁴mássa Gútip autdlartítáta
Gútip okausé okauserái, Gútip anernerímík tuningmane úgtorne-
-kángítsumík. ³⁵atátap ernék asavá, sútdlo tamaisa agssáínut
túnítpái. ³⁶ernermut ugpernok nágssáungítsumík ínússutekarpok;
ernermutdle nálágserítup ínússut takúsángíla, Gútvídle níngang-
-nerata kulangersímáúásavá.

kapítalít 4.

arnak Samáriamío Jísusíp píulassulíame okalokatígíga, Samáriamíutdlo
ugpértungortokalersut; Kapernaumíme kúngíp kívfarsúsísa íláta ernera
náparsímássok katsorsará.

¹Nálágak tauva nalujungnaerame farísarít tusarsímalersut
Jísuse Juánasímít amerdlanerník ajokersugartártok amerdlaner-
-nígdlo kuissíssok, ²(nauk Jísuse kuissíssarínígítsok, ajokersugái-
-le,) ³tauva Jútía kímagpá kíngumut Galíllíamut autdlardlune.
⁴mássale Samária avkutígísgá. ⁵tauva Samáriame ígdlokarfít

ilát tikipá Siggárimik atilik, Jākup ernerminut Júserfimut nunau-
-tigssarititáta erkânítok; ⁶Jākuvdlle puilassuliá tássanítok. Jísuse
tauva ingerdlanerminut kasugame puilassuliap kigdldinganut ingi-
-pok, nalunaerkútap akúnerisa arfernat nagdlerá. ⁷tauva arnak
Samáriamio imertariartorpok; táuna Jísusíp okarfigá: ímínga.
⁸mássa ajokersugai igdlunut nerissagssarsiniariartorsimassut. ⁹tau-
-va arnap Samáriamiup sâpâ: suvdlutit uvavnut ímerkuvit, Jútiu-
-gavit, uvangalo Samáriamiut ilagigānga? (mássa Samáriamiut Jú-
-tine sokutiginekaráingitsut.) ¹⁰Jísusíp akivâ okardlune: Gútip
tuníssutâ ilisimagaluarugko, ilingnutdlo ímerkussok ilisarigalua-
-rugko kinaussok, kínuvigerkajakát tauva, táussumalo tunísaga-
-luarátit imermik puilassuvíngmik. ¹¹arnap okarfigá: Nálagak,
imertautekángilatitdlúnit, puilassuliardlo mána ítisórssúvok; sumí-
-me tauva puilassuvíngmik imekasavit? ¹²atátavtínit Jākumit ang-
-neruvit? táussuma puilassuliamik matumínga tunivátigut, tássángalo
imerpok kitornailo nerssutautailo. ¹³Jísusíp akivâ okardlune: ímer-
-mik matumínga imertok kingumut ímerusulisavok; ¹⁴ímermigdle
túniúkumassavnik imertok ímerusúsaivigdliúnásavok, imek táussu-
-múnga túniúkumassara iluagut puilassúngormármát puilauása-
-ssok inúnermut nágssáungitsumut. ¹⁵arnap sâpâ: Nálagak, ímer-
-mik tamatumínga tunínga ímerusorkunanga maungalo imerta-
-riartortarkunanga. ¹⁶Jísusíp okarfigá: uvít kaerkujartoratlauk
tamaungalo uterdlutit. ¹⁷arnap akivâ okardlune: uvekángilanga.
Jísusíp sâpâ: okardluarputit, uvekarnatit okaravit. ¹⁸tatdlimanik
uvekaraluaravit mána pigissat uvigíngilat; taimáitumik okardluar-
-putit. ¹⁹arnap okarfigá: Nálagak, malugávkít pruvftiussutit.
²⁰sujuaissavut patdlortarput kákame matumane, úivsile okartar-
-puse patdlortarfigissak Jerúsalamítok. ²¹Jísusíp okarfigá: ar-
-nak-â, ugperínga, uvdlut nagdliúkumárput, tauva kákamilúnit
matumane Jerúsalamilúnit atátax patdlorfigísángilarse. ²²ilisimá-
-ngisarse patdlorfigárse, uvagutdlie ilisimassarput patdlorfigárput;
ánassut Jútínit pingmat. ²³uvdlutdle nagdliúkumárput, mánákú-
-me nagdliúsímáput, tauva patdlorfigíngigtut ilumórtut atátax
patdlorfigísavát anerníkut ítumik ilumórtumígdlo; taimáitúme pat-
-dlorfigíssine atátap píumangmagít. ²⁴Gúte anerneruvok, táussu-
-míngalo patdlorfigíngigtut patdlorfigísavát anerníkut ítumik ilu-
-mórtumígdlo. ²⁵arnap okarfigá: Masiarse (tássa Kristuse) ti-
-kiúsassok ilisimavara; táussuma tamanik nalunaerfigíumárpátigut
tikiúkune. ²⁶Jísusíp sâpâ: uvanga-una okalugfigíssit. ²⁷tauvalo

7.38.

ajoker
imale
-gaiuk
-dlo p
kanok-
-va ig
-sa in
-le: r
-kersu
-rame
perkus
-taríng
-savok
-sigik,
akigssa
-ngitsu
-dlugit.
avdla k
-kurdlu
-márian
-nap o
-sivfigá
-gerkuv
ugpertú
-sit ug
nalujung
43
-mutdlo
nunakar
pingmat
iliorner
46
víníngor
-mik er
Galíliam
erne kat
-karfigá
ugperum
-tornara

ajokersugai tikiúput tupigusútigalugulo arnak okalokatigingmago. imale okartokángitdlat: suniarpiuk? imalúnt: sumik okalokati-gaiuk? ²⁸tauva arnap inertáune tássunga kimagpá, igdlunut-dlo pigame inungnut okarpok: ²⁹inuk takujartorsiuk, tássuma kanok-iliornivnik tamanik taisivfigânga, Kristusiunginersok? ³⁰tau-va igdlunit aggerput ornigdlugo. ³¹taimailisitdlugit ajokersugai-sa inalerpát okardlutik: ajokersuissox nerigatdlait. ³²okarfigai-le: nekigssamik ilisimángisavsínik nerissagssakarpunga. ³³ajokersugai tauva okalokatigilerput: nerissagssamik pajungnekarnearame? ³⁴Jisusip okarfigai: nekigssara tássa autdlatitissima perkussâ maligkavko suliarerkussâlo námagsivdlugo. ³⁵ima okar-taringinerpise: káumatit sisamat nágpata katerssuivfik nagdliútí-savok? ata, okáupavse: issise árdortisigik, narssatdlo kimerdlór-sigik, katerssugagssakalerérmat kakortíput. ³⁶katerssuissordlo akigssarsissaraok inheritunik kimatulivdlune inúnermut nágssáun-gitsumut, siaruarerissordlo katerssuissordlo tipaitsokatigérkuv-dlugit. ³⁷tássuna erkorpok okausek una: avdla siaruareringmat avdla katerssuivok. ³⁸autdlatipavse sulíssutigíngisase katerssor-kuvdlugit; avdlat sulíngmata suliait ilivse nangípase. ³⁹Samâriamiutdle tássane nunakartut ilarpagssuisa ugperfigilerpát ar-⁴⁰nap okasé pivdlugit, okarmat: kanok-iliornivnik tamanik tai-sivfigânga. ⁴⁰tauva Samâriamiut tikíkamiko kinuvigát uníngavi-gerkuvdlutik; uníngavigailo uvdlut mardluk. ⁴¹amerdlaneritdlo ugperúngorput okasé pivdlugit, ⁴²arnamutdlo okarput: okautsi-sit ugpernivtínut píssutiungiungnaerpavut, nangminerdle tusaravtigo nalujungnaerdlugulo ilumut una Kristusiussox silamiut ánáussissát. ⁴³uvdlutdle mardluk nangmata tássânga autdlarpok Galilíamutdlo pivdlune. ⁴⁴Jisuse nangminek nalunaiaigame pruvíte nunakarfigingmine atarkinekartaringinerardlugo. ⁴⁵tauva Galilíamut pingmat Galilíamiut ilagsivát, Jerúsalâme nagdliússivívikut kanok-iliornere tamaisa takugamikik, táukútaok nagdliússiartorsimagamik. ⁴⁶Jisuse tauva âma Kânamut Galilíamítumut pivok imermik viningortitsivingminut. kúngivdle kivfarssuisa ilát náparsimassu-⁴⁷mik ernekartok Kapernaumime. ⁴⁷taussuma Jisuse Jútiamit Galilíamut pissok tusaramiuk ornigpá kinuvigalugulo aterkuvdlugo erne katsorsariartorkuvdlugo, mássa tokulersok. ⁴⁸Jisusivdle o-⁴⁹karfigá: nalunaerktunik tupingnartulianigdlo takussakángikuvse ugperumassaríngilase. ⁴⁹kúngip kivfarssuata sâpá: Nâlagak, ki-tornara tokúngikatdlatitdlugo tasamungnarna. ⁵⁰Jisusip okar-

Mat. 13,67.

Mák. 6,4.

Lúk. 4,24.

Mat. 8,5 tt.

Lúk. 7,1 tt.

-figá: autdlarsínait, ernerit inúvok. Jísusíp taima okarfigingmane okausia inúp táussuma ugperá autdlardlunilo. ⁵¹tasamungnartit-dlugulo kivfaisa okariartortut naláupát okardlutik: kitornat inúvok. ⁵²tauva aperai kanok ilingmat ajorungnaersumik; akivát-dlo: igpagssak nalunaerkútap akúnerisa arfinek-áipáta nalágut kanimanartup kimagpá. ⁵³angutáta tauva malugá taimailissúkut pisimassok, Jísusíp okarfigingmane: ernerit inúvok. ugpertúngor-pordlo inokutailo tamarmik. ⁵⁴tamássa Jísusíp nalunaerkutíliáta áipá, Jítiamit Galíltamut pisimalerame.

kapitalit 5.

Bitastame náparsimámersortok Jísusíp sapátiusúkut ajorungnaersíká; Jítit kinugílermáne okalugfigigai nalunaiaissine nalunaerdlugit.

¹kingorna Jítit nagdliússivekarmata Jísuse Jerúsalamut ma-juarpok. ²Jerúsalamile savat isávfiata kigdlingane tasek ípok Epriarisut Bitastamik tainekartok, kilágingalingnik tatdlimanik pílik; ³táukunane náparsimassorpagssuit nalassut, tagpítsutdlo niulugtutdlo uvinérútutdlo, táukua imek aulatsígát. ⁴ingile kaku-tigut tatsimut arkartarmat imek aulatitdlugo, tauvalo imek aulatikángago sujugdliuvdlune ikissok ajorungnaeraraok, kanok-ítu-migdlúnit nápautekaralarângame. ⁵inugdle tássanípok ukíut pingasunik kuligdlit arfinek-pingasutdlo náparsimassok. ⁶táuna nalassok Jísusíp takugamiuk, náparsimámersortordlo ilisimagamiuk aperá: ajorungnaerumagaluarpit? ⁷náparsimassup akivá: Nálagak, imek aulatinekarángat tatsimut átsissigssakaráingilanga, ikiartor-niaraluartitdlungalo avdlap ingiararanga. ⁸Jísusíp okarfigá: ma-kitdlutit inángavít tigúk angalavdlutitdlo. ⁹tauváinardlo inuk táuna ajorungnaerpok, inángavinilo tiguvdlogo angalavok. máss. 10 uvdlok táuna sapátiusok. ¹⁰tauva Jítit ajorungnaersok okarfigát: uvdleme sapátíuovok, iluángilak inángavít nangmagkagko. ¹¹akivai: ajorungnaersitsissima okarfigánga: inángavít tigúk angalavdlutitdlo. ¹²tauva aperát: kina ilingnut okarmat: inángavít tigúk angalavdlutitdlo? ¹³ajorungnaersivdle nalugá kinaussok, Jísuse nigorsimangmat najugartik inuiagtitdlugo. ¹⁴kingorna Jísusíp nálágfingme nápikaniuk okarfigá: ata, ajorungnaerputit, ajor-tuliás aerit, ajornerussumik pinekakínavutit. ¹⁵tauva inuk táuna autdlarpok Jítit nalunaerfigalugit Jísusíp ajorungnaersíkáne. ¹⁶tamána pivdlugo Jítit Jísuse kinugát tokúkumavdlugo, sapáme

2 Mór. 20, 10.

taimail
-lingm
ingang
-minik
okarfig
-nok-il
táuna
ernek
sulianig
-dluse.
-gítdlo
atátap
-kartús
atátak
-mínga
okautsi
-ssáung
tokumi
uvdlut
-ngassu
26 sórdl
-vá in
-ngortit
-larse,
-ssuma
-liorsim
erkartú
-náungi
-tüssuti
perkuss
-tiga il
-tálo uv
-simut
34 inungi
-kuvdlu
kaumas
36 uvang
-ngnern
tamákua

taimailíormat. ¹⁷Jísusívdle sápai: atátaga mána tikitdlugo su-
 -lingmat uvangátaok sulivunga. ¹⁸tamána pivdlugo Jútit aitsát
 ingangmik toxúniarpát, sapát uniórkutínarnago áma Gúte atáta-
 -minik taingmago Gútimut naligitídlune. ¹⁹tauva Jísusíp sápai
 okarfigalugit: ilumut, ilumut okáupavse: ernek isumaminik ka-
 -nok-iliorsínáungilak, kisiáne atátak taimailíortok takuguniuk;
 táuna kanok-ilorángat ernertaok taimailíoraraok. ²⁰mássa atátap
 ernek asavá, kanok-iliorninilo tamaisa táussumúnga takutítarpai,
 sulianigdlo tamákua angerkinginik takutíkumárpá tupigusulersit-
 -dluse. ²¹sórdlume atátap tokungassut makítitarai úmartítdu-
 -gítldlo, taimátaok ernerup píumassane úmartítarpai. ²²ámame
 atátap atauserdlúnít erkartútaríngilá, kisiáne ernek tamænut er- ^{ap.sul.17,81.}
 -kartüssissúngortípá; ²³ernek tamarmik atarkísangmássuk, sórdlo
 atátak atarkígát. ernermik atarkingníngitsup atátartaok táussu-
 -mínga autdlartítsissok atarkíngilá. ²⁴ilumut, ilumut okáupavse: ¹Juán. 2,28.
 okautsivnik tusartok autdlartítsissigalo ugperalugo, táuna nág-
 -ssáungítsumik inússutekarpox, erkartüssívingmutdlo písángilak, ^{3,18.}
 toxumítldle núgsimavox inúnermut. ²⁵ilumut, ilumut okáupavse:
 uvdlut nagdliúkumárpút, mánákúme nagdliúsímáput, tauva toku-
 -ngassut tusarumárpát Gútip ernerata nípá, tusartutldo inúsáput.
²⁶sórdlume atátak inússutekartok ingmine, taimátaok ernek tuni-
 -vâ inússutekartítldlugo ingmine. ²⁷áma tunivâ erkartüssísínâ-
 -ngortítldlugo, inúp erneríngmago. ²⁸tamána tupigusútígísángi-
 -larse, uvdlut nagdliúkumármata, tauva ilivernítu: tamarmik táu-
 -ssuma nípá tusarumárpát; ²⁹anivdlutígdlo makísáput, ajúngitsu- ^{Mat. 25,46.}
 -líorsimassut inúnermut píssugssauvdlutík, ajortulíorsimassutldo
 erkartüssívingmut píssugssauvdlutík. ³⁰isumavnik kanok-iliorsí-
 -náungilanga. tusagkáká malígdlugit erkartüssíssaraunga, erkar-
 -tüssítigalo iluarpok, perkussara píngo atátap autdlartítsissíma
 perkussâ píniaravko. ³¹ingminik nalunaiáíssutígíguma nalunaiá-
 -tíga ilumúngerakajaxaok; ³²avdlap nalunaiáíssutígánga, nalunaiá- ^{1,19}tt.
 -tálo uvavnik nalunaiáutígíssâ ílísímavara ilumórtok. ³³Juána-
 -símut autdlartítsígavse táussuma sagdlusuíssut nalunaiáíssutígá.
³⁴inungmut nalunaiáíssutígítíngíkaluarpunga, kisiáne ílivse ánar-
 -kuvdluse taima okarpunga. ³⁵táuna káumarkutauvok íkumassok
 kaumassok, ílivsile kaumanera kílanguamik nuánaríníarparse.
³⁶uvangale nalunaiáíssutígínekarpunga Juánasíp nalunaiáutánít a- ^{10,25.}
 -ngnermik; mássa suliat atátap uvavnút námagserkussaisa, suliat ^{14,11.}
 tamákua sulíaríssama nalunaiáíssutígánga atátap autdlartíkánga.

37 atátavdlo autdlartitsissima nangminek nalunaiáissutigānga; iliv-
 -se nipá tusángisáinarparse, tátuvalo takúngisáinarparse. 38 okan-
 -sialo ilumiugiúangilarse, autdlartitá ugperinginavsiuk. 39 agdlag-
 -kat isumasiortarpase, nágssáungitsumik inüssutekautigisorigavsi-
 -gik, mássalo táukua nalunaiáissutigānga; 40 inüssutigssarsísaga-
 -luardlusile ornigkumángilavsinga. 41 inungmut nálanguartíniāngi-
 -lānga; 42 ilisimavavsile Gútip asangningneranik ilumiugissakāngit-
 -suse. 43 atátama arka pigalugo tikiúkama ilagsingilavsinga; av-
 -dla tikiugpat nangminek arke pigalugo, táuna ilagsiumárpase.
 12,43. 44 kanok ilivdluse ugpersináusavise nálanguartíniakátáukavse, ná-
 -langnarsinigssardlo Gútituaussumit pissok piniarnago? 45 isuma-
 -kásāngilase atátamut únerdlútigisagivse; avdlap únerdlútigāse:
 Mórásip tatigissavse. 46 Mórásase ugperiguvsuik uvangátaok ug-
 -pererkajakávsinga, uvavnik agdlangmat. 47 táussumale agdlagai
 ugperinginavsigik kanorme tauva okantsika ugperisavisigik?

1 Mór. 3,15.
 5 Mór. 18,15.

kapitalit 6.

angutit tatdlimanik túsintígdlit Jísusip nerdlerai; taseršsúp kágut pisugtok; Jútít
 okalugfígigai nekígssamik kilangmit pissumik ilumutdlo imigssaussumik; ajoker-
 -sugaisa ilait mamiasalerdlutik tunuartertut; apustilit Kristusiutitdlugo
 avigsárumángikát.

Mat. 14, 13-21. 2 inugpagssuitdlo maligpát, náparsimassune nalunaerkutiliai taku-
 Mák. 6,32-44. -gamikik. 3 Jísusile kákamut majuarpok tássungalo ingitdlune
 Lúk. 9,10-17. ajokersugkane ilagalugit. 4 mássalo pôrske Jútít nagdlíussiviat
 kanigdlissok. 5 Jísusivdle issine árdlortikamigit, inugpagssuit or-
 -nigkāne takugamigit Pilípumut okarpok: sumit timiussarsísaugut
 ukua nerissagssainik? 6 taimale okarpok ússerumavdlugo, kanok-
 iliornigsse nangminek nalúnginamiuk. 7 Pilípup akivá: timiussat
 aningaussānguit mardlungnik untritígdlit naligissait amigarkajakaut
 tamaisa pigssitdlatšáiánasavdlugit. 8 ajokersugaisa ilát Antriarse
 Šimùp Pítrusip katāngutá okarpok: 9 nukagpiarak tamānìpok
 suaussausianik timiussianik tatdlimanik pilik, aulisagkanigdlo mar-
 -dlungnik; tamákule inungnut taima amerdlatigissunut amigaru-
 -jugssuakaut. 10 Jísusile okarpok: inuit ingitniarsigik. najugátde
 tamána merkorigsorssússok. tauva ingíput angutit tatdlimanik tū-
 -sintígdlit migssigissait. 11 Jísusivdle timiussat tiguvai, kujavdlu-
 -nilo ajokersugkaminut túniúpai, ajokersugaisalo igsiassunut tu-

-niorkautigait, âmátaok aulisagkanik ilangfispait nāmagissainik.
 12 kârsitdlarmatale ajokersugkane okarfigai: agfakut sivnerussut
 katerssorsigik asiussokarkunago. 13 tauva katerssorpait, nuiorag-
 -katdlo arkanek-mardluk ímerpait suaussausiat táukua timiussiat
 tatdlimat agfakuinik nerissut sivnerússainik. 14 inuitdle Jísusip
 nalunaerkutiliá tamána takugamiko okarput: ilumut tássa pruvfite 5 Mór. 18,15.
 táuna silarssuarmut tikiútugssak. 15 Jísusivdle nalujungnaeramigit
 tigujartúsagāne, kúngingortikumangāne, āma kákamut nigorpok 6.3.
 kisimftdlune.

16 únungmatdle ajokersugai taserssuarmut aterput, 17 umiat-
 -siāmutdlo ikivdlutik akianut ikârsárput Kapernaumip tungānut. Mat. 14,
 mássalo társilerêrsok, Jísusivdlo tikísimāngikai. 18 anorilo nagti-
 -lexingmat taserssuak magdlersorssuāngorpok. 19 tauvalo sitātít
 mardlungnik kuligdlit tatdlimatdlo pingasunigdlūnīt kuligdlit nā-
 -jungnardlugit ipúkamik Jísuse takulerpāt taserssuácut pisugdlune
 aggersok umiatsiak patdlilerdlugo; ersilerputdlo. 20 okarfigaile:
 uvanguvūnga, ersexinase. -tauva umiatsiāmut ikitíniarpāt, er-
 -nīnardlo nuna ornigartik umiatsiāt tikipāt.

22 akagūngmat inuit akiane unigsimagamik, takugamiko umiat-
 -siāmik avdlamik tássanītokāngitsok, ajokersugaisa ikivfigissānik
 kisiāne, Jísusivdlo ajokersugkane ikekatigingikai, ajokersugaile ki-
 -simik ikārtut: 23 (avdlanigdle umiatsiainik Tipériarsimit tássunga
 tikiútoarkpok, Nālagkap kujaneragut timiussartorfata erkānut;)
 24 tauva inuit takugamiko Jísusilūnīt ajokersugailūnīt tássanīngit-
 -sut: umiatsiainut ikivdlutik Kapernaumimut píput Jísuse ujar-
 -niardlugo. 25 akianilo nāpíkamik okarfigāt: ajokersuissox kanga
 tamaunga pivit? 26 Jísusip akivai okardlune: ilumut, ilumut okáu-
 -pavse: nalunaerkutit takussase píssutigingilase ujaravsinga, ki-
 -siāne timiussartoravse kârsitdlardlusilo. 27 nekigssak nungujassok
 sulíssutigekinasíuik, inūnermutdle nāgssāungitsumut ituartumik ne-
 -kigssarsioritse, tamatumīnga inūp ernerata tunísavāse; táuname
 atātap Gūtíp ugpernakutsiorpā. 28 tauva sāpāt: kanok iliordluta
 Gūtimit suliaussut suliarisavavut? 29 Jísusip akivai okardlune: Gū-
 -timit suliaussok tássa autdlartitā ugperfigísagavsiuk. 30 tauva
 okarfigāt: kanok-ítumik nalunaerkutiliúsavit takussagsavtíuik ug-
 -pererkuvdlutit? suna suliaraiuk? 31 sujuaissavut mánanik nerissar-
 -put puilassuitsume, sórdlo agdlagsimassok: nekigssamik kilang-
 -mit píssumik nerdlerpai. 32 Jísusip tauva okarfigai: ilumut, ilu-
 -mut okáupavse: Mōrsasíp nekigssamik kilangmit píssumik tu-
 tugs. 78,24.

-ningilâse, atâtamale tunivâse nekigssamik kilangmit pissumik piviussumik. ³³ Gûtip nekigssautâ tâssaungmat kilangmit arkartok silamiunik inûtitsissok. ³⁴ tauva okarfigât: Nâlagak, nekigssamik tamatumînga tunitûnartigut. ³⁵ Jîsusivdle sâpai: uvanga-una nekigssak inûssutaussok; uvavnut pissok kâlisângilak, uvavnutdlo ugper-tok inerusúngitdluínâsavok. ³⁶ okarfigâvsime, takugaluardlunga ugplngnavse. ³⁷ atâtama uvavnut tûniússaisa tamarmik ornîsavânga, uvavnutdlo pissok silamut ajagtúsângilara. ³⁸ mássa kilangmit arkarpunga perkussara nâmaginiarnago, autdlartitsissimale perkussâ nâmagiartordlugo. ³⁹ atâtavdle uvavnik autdlartitsissup perkussâ tâssa uvavnut tûniússaisa ilánguanigdlûnt tamartitakâ-sângitsunga, kisiâne uvdlut naggatigssâne makitîsagîka. ⁴⁰ tâssaungmat autdlartitsissima perkussâ: ernermik takungigtok ugperfigalugulo, táuna nâgssáungitsumik inûssutekásassok, tauvalo uvdlut naggatigssâne makitikumârpara. ⁴¹ tauva Jûtít okalorujûtigilerpât okarmat: uvanga-una nekigssak kilangmit arkartok; ⁴² okarputdlo: tâssáunginerpa Jîsuse Jûserfip ernera, angutâlo ar-nâlo ilisimânginerpavut? kañorme tauva okarsínauva: kilangmit arkarpunga? ⁴³ Jîsusip akivai okardlune: okalorujokatigêkinase.

6,66. ⁴⁴ uvavnut pisínauusokângilak, atâtap autdlartitsissima kajunger-síngigpane; tauvalo uvdlut naggatigssâne makitikumârpara.

1s. 54,13. ⁴⁵ pruvftit agdlagaine agdlagsimavok: tamarmik Gûtimit ajoker-sornekarsúnâsaput. taimâitumik atâtamit tusardlutik iliniartut

1,18. nuugutdlutik ornigtarpânga. ⁴⁶ mássale atâtamik takungigtokâ-ngîkaluarpok, Gûtimit pissup kisime atâtak takuvâ. ⁴⁷ ilumut, ilu-mut okâupavse: uvavnut ugperpok nâgssáungitsumik inûssute-karpok. ⁴⁸ uvanga-una nekigssak inûssutaussok. ⁴⁹ sujuaisase

2 Mór. 16,16. puilassuitsume mânanik nerissarput tokuvdlutigdlo. ⁵⁰ tamâssa nekigssak kilangmit arkartok, tâssânga nerissut tokunavêrkuvdlu-git. ⁵¹ uvanga-una nekigssak ûmassok kilangmit arkartok; nekigssamit tamatumânga nerissok nâgssáungitsumik inûsavok, nekigssardlo tûniússagssara tâssa uviniga, tûniússagssara silamiut inûtisavdlugit. ⁵² tauva Jûtít agssortûtílerput okardlutik: kanok ilivdlune ûma uviningminik nerdlîsavâtigut? ⁵³ Jîsusip tauva okarfigai: ilumut, ilumut okâupavse: inûp ernerrata uvingna neríngi-kuvsiuk, aualo imingikuvsiuk, inûssutekásângilase iluvsigut. ⁵⁴ uvinivnik nerissok auvniigdlo imertok nâgssáungitsumik inûssute-karpok, tauvalo uvdlut naggatigssâne makitikumârpara. ⁵⁵ mássa uviniga ilumut nekigssauvok, augalo ilumut imigssauvok. ⁵⁶ uvi-

-nivnik

-ssum

uvanga

-ssutig

-mâng

uekigs

-mâko

6

-kauts

-jokers

tamâna

pavung

-nik il

-dlutig

-lerkâ

pisikun

uvavnu

6

angalan

-dluk

akivâ:

-ssâun

-stusiu

mardlû

71 máss

-ngorn

katângut

-ssiartort

-dlune:

inuit ags

1

Jûtít t

-fik ka

Jûtiam

-korku

-ngilak

-nivnik nerissok auvnigdlo imertok uvavnũtuarpok, uvangalo táu-
-ssumanĩtuardlunga. ⁵⁷sórdlo atátap ũmassup autdłartíkanga,
uvangalo atátak ũmássutigigiga, taimátaok uvavnik nerissup ũmá-
-ssutigisavãnga. ⁵⁸tamássa nekigssak kilangmit arkartok, tai-
-máingitsok sórdlo sujuaissase mánanik uerissartut tokuvdlutigdlo:
nekigssamik matunĩnga nerissok nágssáungitsumik inũsavok. ⁵⁹ta-
-máko okauserai Kapernaumine nálagiartarfingme ajokersuivdlune.

⁶⁰ajokersugaisale ilarpáluisa tamána tusaramiko okarput: o-
-kautsit tamáko mamianakaut, kia tusarumásavai? ⁶¹Jĩsusivdle a-
-jokersugkane misigigamigit tamána okalorujũtigigát, okarfigai:
tamána maniasũtigaisiuk? ⁶²ĩmakale inũp ernerer inigigaluaminut
pavungnartok issigisaguvsuik? ⁶³anernek tássa ũmartitsissok, uvi- 2 Kor. 3,8.
-nik iluakutáungilak. okautsit ilivsinut okauserissáka anerneruv-
-dlutigdlo ũmássutáuput; ⁶⁴kisiãne ilavse ilait ugplugitdlat. pi-
-lerkárnermimit Jĩsusip nalúnginamigit kikut ugperũngitsut, kialo
pisikumárãne. ⁶⁵okarpordlo: tamána pivdlugo okarfigigaluarpavse:
uvavnut pisinaussokángilak, atátavnit taimailisĩnekángikune. 64,4.

⁶⁶tamána kigdligalugo ajokersugaisa ilarpálue tunuarterput
angalakatigiungnaerdlugulo. ⁶⁷tauva Jĩsusip táuko arkanek-mar-
-dluk okarfigai: ilivsisáok autdlásavise? ⁶⁸Sĩmũp Pitrusip tauva
akivã: Nãlagak, kimut autdlásagavta? ivdlit okausekarputit nãg-
-ssáungitsumik inũssutilingnik. ⁶⁹ugperalutitdlo ilisarãvtigit Kri- Mat. 16,16.
-stusiusstutit Gũtip ũmassup ernerer. ⁷⁰Jĩsusip akivã: arkanek- 11,27.
-mardlũssuse kinigaringĩnerpavse? ilarsile atausek akerartortũvok.
⁷¹mássalo Jũtarse Sĩmũp ernerer Iskãriõk pivã, táussumame ki-
-ngorna pisipã, táukualo arkanek-mardluk ilagát.

kapitalit 7.

katángutaisa Jĩsuse ugperfigingikát; mulugatdłardlune tupiussaliorfingmut nagdliũ-
-ssiartortok; nagdliũssivik kiterkũsimalermat nálagfingmut majuartok ajokersuiv-
-dlune: Gũtip autdłartíkãne, uvdłuisalo kingugdlersãne: imernik puilassuvingmik:
inuit agssuarigokalersut pivdlugo; palasiunerit kivfaisa tigunek ajorãt, táussumatut
okalugtokángisainarmãngõk; Nikutĩmusp igdlersorniarã.

¹kingorna Jĩsusip Galilta sakivã, Jũtiame sakiumãngĩname, 5,18.
Jũtit tokũniarmãne. ²tauvale Jũtit nagdliũssiviat tupiussalior- 3 Mõr. 23,34.
-fik kanigdlingmat, ³katángutaisa okarfigát: tássãnga autdlarna
Jũtiamutdlo pivdlutit, suliat suliarissatit ajokersugkangnũtaok ta-
-korkuvdlugit. ⁴tamanut malugerkussok issertordlune sulissari-
-ngilak; taimailioravit inungnut sarkũmerniarit. ⁵mássa katã-

- ngutaisalúnt ugperfigíngikát. ⁶ tauva Jísusip okarfigai: nápe-riagagssara sule nagdliúngilak; ilivsile náperiagagssakartáinar-
 15,18. -puse. ⁷ silamiut úmigssorsináungiláse, uvangale úmigssorpánga, nalunaiáissutigissaravkit suliait ajortússut. ⁸ ilivse tagpavunga nagdliússiartorniaritse, uvanga tamatumúna nagdliússiartúngíngikát-dlásaunga, náperiagagssara sule námagtingíngmat. ⁹ taima okar-figíngamigit Galílame unigpok. ¹⁰ katángutaile tagpavungnarsimangmata nagdliússivingmut maligpai, sarkumissumigdle pinane, malungnarane pivok. ¹¹ tauva Jútít ujarpát nagdliússivíngit okardlutik: nauk táuna? ¹² inuitdle issertortúkút okalútíngíngárpát; ilait okarput: ajúngítsúvok; ilaitdle okarput: nággale, inuit sag-
 9,22. -dlokítáinarpai. ¹³ kisiáne taximaitdlutik okautíngíngilát, Jútít er-sigíngamíngk.
¹⁴ nagdliússivíngdle kiterkúsimaleremat, Jísuse nálagfíngmut ma-juarpok ajokersuivdlune. ¹⁵ Jútít dlo tupigusugput okardlutik: kanok ilivdlune úma agdlagkat ilisimavai ilíniartitaunane? ¹⁶ Jísu-
 14,24. -sip akivai okardlune: ajokersútiga uvanga pigíngilara, autdlartit-sissimale pigá. ¹⁷ nalingínak táussuma perkussánik malingnigku-massok misigísavok, ajokersút tamáua Gútimit pisimanersordlúnt uvavnitdlúnt okalungnersunga. ¹⁸ ingminít okalugtok ingminik nálangnartíniararaok; autdlartitsissiminigdle nálangnartitsiniartok
 2 Mór. 24,3t. ilumórpok iluáissusekaranilo ilumigut. ¹⁹ Mór sasip inatsisinik tu-ningínerpáse? mássalo inatsisinik malingnigtokángilase. sók to-
 8,48. -kúniarpisinga? ²⁰ inuit sáipát okardlutik: anernipilokarputit; kia
 10,20. tokúniarmatit? ²¹ Jísusip akivai okardlune: suliax atausek suliarigavko tamavse tupigusugpuse. ²² Mór sasip kipinekarnigssanik
 3 Mór. 12,3. inápáse; nauk Mór sasimit píngikaluartok, sujugdlernitdle pissok;
 1 Mór. 17,10. mássalo inuk sapámsaok kipinekartitararse. ²³ inuk sapáme kipinekartarmat Mór sasip inatsisai uniornekarkunagit, suvdluse a-
 5,18. -joraisinga inuk tamát sapáme ajorungnaersikavko? ²⁴ erkartússe-kinase erssitsorsioridluse, iluartumigdle erkartússigitse. ²⁵ tauva Jerúsalamíut ilait okarput: tássaungila tokúniagát? ²⁶ atalo, ersi-suerdlune okalugpok inerternekaranilo. sujulerssortivta ilisimav-dlualerneramiko una ilumut Kristusiusok? ²⁷ kisiáne una sumit pissok ilisimavarput, Kristusile tikiugpat sumit pissok ilisimane-kásángilak. ²⁸ tauva Jísuse nálagfíngme ajokersuivdlune tordlula-
 8,14. -vok okardlune: ilisarávsíngame, sumit dlo píssunga ilisimavavsi-nga; mássalo isumavník tikiutíngítsunga, autdlartitsissigale tássa ilumórtok ilisaríngisarse. ²⁹ uvangale ilisarára, táussumánga pigá-

-ma,
 -torna,
 -larpál,
 amerdl,
 -maler,
 -rit pa,
 Jísusip,
 -sissivi,
 najugka,
 una su,
 -massu,
 pinerpá,
 pisináu,
 37.

kekarpo,
 imerdlu,
 -ssuvin,
 -male,
 ivdlerna,
 -mat.
 okarput,
 -stusiu,
 42 agdla,
 -dlo D,
 -lerput,
 45

sók agg,
 -lugtok,
 -kítagar,
 -perfigí,
 -narsísá,
 píssup,
 -nekart,
 -dlarna,
 takujum,
 -marmil

-ma, táussumalo autdlartikánga. ³⁰tauva tiguniaraluarpát, isag- 8,20.
 -tornagule, pinekarfigssá sule nagdliúsímángingmat. ³¹inuitdle i-
 -larpáluisa ugperfigilerpát okardlutik: Kristuse tikiúkune úmánga
 amerdlanernik nalunaerkutiliorumárnerdlune? ³²farisfaritdle tusá-
 -maleramiko inuit taima issertortúkut okalútigigát, tauva farisfa-
 -rit palasiuneritdlo kivfanik autdlartitsíput tigorkuvdlugo. ³³tauva
 Jfsusip okarfigai: sivikitsumik najoratdlásavavse, tauva autdlartit- 12,35.
 -sissivnut autdlarumárpunga. ³⁴ujarumárpavsinga nanísanangalo,
 najugkavnudlo písínáungilase. ³⁵tauva Jútít okalokatigilerput:
 una sumut autdlarniarmat nanísángilarput? Grikerinut siámarsi-
 -massut ornilerssárnerpai Grikerit ajokersorumavdlugit? ³⁶suna
 pinerpá, okarame: ujarumárpavsinga nanísanangalo, najugkavnudlo
 písínáungilase?
³⁷nagdliússiviuvdle uvdluisa kingugdlerisáne angnerme Jfsuse
 kekarpok tordlulavdlunilo okardlune: imerusugtok uvavnut pile
 imerdlunilo. ³⁸uvavnut ugperdup iluanit kúit kúlerumárput puila- Sagg. 14,8.
 -ssuvingmik imigdlit, sórdlo agdlagkatigut okausekartok. ³⁹tai- Is. 58,11.
 -male okarpok anernek ugpertime pissagssát pivdlugo; anernek Júitdl. 2,28.
 ivdlernartok sule písímángingmat, Jfsuse sule nálangnarsínging-
 -mat. ⁴⁰tauva inuit ilarpálue okautsinik tamákuninga tusartut
 okarput: ilumut tássa pruvfite táuna. ⁴¹ilait okarput: Kri- 1,21.
 -stusiuvok; ilaitdle okarput: Kristuse Galilíamit písanerame? tugs. 89,4.
⁴²agdlagkat imáingínerpat: Kristuse Dávip kinguainit Bítldímimit- Migg. 5,1.
 -dlo Dávip nunaxarfianit písassok? ⁴³taima inuit agssuarígsoka-
 -lerput táuna pivdlugo. ⁴⁴ilaisalo tiguniaraluarpát, isagtornagule. 7,30.
⁴⁵kivfat tauva tikingmata palasiunerit farisfaritdlo aperait:
 sók aggiutíngilisiuk? ⁴⁶kivfat akivait: inungmik táussumatut oka-
 -lugtokángisáinarpok. ⁴⁷tauva faristarit sápaít: ilivsísaok sagdlo-
 -xítagauvise? ⁴⁸sujulerssuissutdlúnit iláta faristaritdlúnit iláta ug-
 -perfigínerpá? ⁴⁹kisiáne inuit uko inatsisinik nalussut perdlorku-
 -narsísáput. ⁵⁰tauva Nikútímusip, táussuma únuákut Jfsusimut 3,1.
 pissup, táukua ilagissáta okarfigai: ⁵¹inatsisivtigut inuk erkartü- 5 Mór. 19,
 -nekartarpa kigdliorsíorkárnago, kanordlo iliorsimassok sujunersigat- 15 tt.
 -dlarnago? ⁵²akivát okardlutik: ivdlítaok Galilíamíuvit? misilísagit,
 takujumárpat Galilíamit písumik pruvfitekángisáinarpok. ⁵³ta-
 -marmik tauva angerdlarput.

NORTHERN AFFAIRS, LIBRARY

kapitalit 8.

arnak angúnunekartitdlugo kaníngagak Jísusip pitdlagagssautínekángisiká; ingminik nalunaiáissutigisok silamiunut káumarkutauvdlune; autdlarnigse okalítigigá, kig-dlormutle isumakartíkát; sagdlisuissut kivfaujungnaersitsissugssaussok; Jítit kima atátagigát ilerkuu ilerkoranligit; Aaperát plúgúngikatdlarmat Kristuse itok.

¹Jísusile nílap kákáunut autdlarpok. ²kaulermatdlo áma nálágfingmut uterpok, inuitdlo tamarmik orningmáne ingipok ajo-kersordlugitdlo. ³agdlagkanigdle ilisimassut faristaritdlo arnak angúnunekartitdlugo kaníngagak táussumúnga písipát akúnerni-liutdlugulo. ⁴okarfigátdlo: ajokersuissok, arnak una káungar-
 3 Mór. 20,¹⁰ -pát angúnornissartok; ⁵Mórsasivdle inatsisitigut inápátigut tai-máitut ujarkanik nitdlórkuvdlugit; ivdlíne kanok okarpit? ⁶tai-male okarput ússerumavdlugo, táussumúnga pasigdlitugssarsior-dlutik. Jísusile sikigdlune agssangminik nunamut agdlagpok. ⁷apersorkingmánile makilerdlune okarfigai: ajortekángitsortavse milorkárdliuk. ⁸kingumutdlo sikigdlune nunamut agdlarkilerpok. ⁹tamánale tusaramiko, tarnimik nalúngíssusiata nalujungnaersing-matik kingulerigdlutik aníput utorkaunernit nikanarnernutdlo ag-dlát; Jísusilo kisingorúpát, arnardlo akúnerniliúsimassok. ¹⁰Jí-susile makilerame arnak kisiit takugamiuk aperá: arnak-á, nauk pasigdlersitit? pitdlagagssautínekángilatit? ¹¹akivá: pitdlagagssau-tínekángilangame, Nálagak. Jísusivdle okarfigá: uvangátaok pit-dlagagssautingilavkit; autdlarsinait, ajortulúsaerdlutitdlo.

¹²Jísusip áma okalugfigilerpai okardlune: uvanga silamiunut
 12,⁴⁶ káumarkutauvunga; uvavnik malíngnigtok társiúsángilak, káumar-ku.dle inúnartok pigísavá. ¹³tauva faristarit sápat: ingminik nalunaiáissutiginiarputit, nalunaiautit ilumúngilak. ¹⁴Jísusip aki-vai okardlune: ingminik nalunaiáissutigigaluaruma ualunaiautiga ilumúsavok, ilisimagama sumit píssunga sumutdlo písassunga; ^{7,24}ilivsile ilisimángilavsinga sumit píssunga sumutdlo písassunga.
 3,¹⁷ ¹⁵ilivse erkartússissarpuse uvinik nápertordlugo; uvanga kinalúnit erkartútaríngilara. ¹⁶erkartússigaluarumale erkartússutiga erkorsi-
 16,³² -másavok, ksimínginama, atátardle autdlartitsissiga áparigavko.
 5 Mór. 19,¹⁵ ¹⁷mássalo inatsisivsine agdlagsimavok: inuit mardluk nalunaiau-
 Mat. 18,¹⁶ -tigissát ilumúsassok. ¹⁸uvanga tássa ingminik nalunaiáissutigi-ssunga, atátavdlo uvavnik autdlartitsissup nalunaiáissutigángá-
 14,^{7,9} -taok. ¹⁹tauva okarfigát: nauk atátat? Jísusip akivai: uvangalúnit atátagalúnit ilisimángilavsigt; uvanga ilisimaguvsinga atátagátaok

ilisima

-ssanik

-lardle

21

-mârpá

-ngilas

okarma

-mángá

-mángá

-tunik

ugperin

-vime?

-tigissa

-ssutig

-ugalo

-dlat a

ernera

-ssunga

-ma aj

-jorpán

30

-susip

-nut a

sagdlus

kinguár

kivfauju

ajortimi

ernerdle

-naersig

nalúngil

-mat.

-ssase

-susip

-rerkaja

Gútimít

41 atátav

atausek

-siuk a

isumavn

ilisimarkajakårse. ²⁰ okautsit tamáko Jísusíp okauseraí aningau-
-ssaník ilioraivfingme, nálagfingme ajokersuisitdluse; tiguuekangi- 7,30.
-lardle, pinekarfigssá sule nagdliúsimáungimat.

²¹ áma Jísusíp okarfigai: autdlarumárpunga, ilivsilo ujaru- 7,31 tt.
-márpavsinga ajortivsinilo tokúsavdluse; ornigagssavnut pisináu-
-ngilase. ²² tauva Jítit okarput: ingminik tokúnialerssárnerame,
okarmat: ornigagssavnut pisináungilase? ²³ okarfigailo: ilivse sa- 3,31.
-mánga pivuse, uvangale pavánga pivunga; ilivse silamit matu- 1 Juán. 4,5.
-mánga pivuse, uvangale silamit matumánga píngilanga. ²⁴ taimái-
-tunik okarfigávse ajortivsiné tokúsassuse; mássa uvangaussunga
ugperíngikuvsinga ajortivsiné tokúsause. ²⁵ tauva aperát; kináu-
-vime? Jísusíp akivai: perkautigssak tássa aitsát ilivsinut okalú-
-tigissara. ²⁶ ilivse pivdluse okausigssakangárdlungalo erkartüssí-
-ssutigssakangárpunga, autdlartitsissigale ilumórpok, táussumá-
-ngalo tusagkáka silamiunut okantigáka. ²⁷ táukuale misigingit-
-dlat atátamik okalugfigingmatik. ²⁸ tauva Jísusíp okarfigai: iníp 3,14.
-nera kangátarsimaleruvsíuk nalujungnaerumárpavsinga uvangu- 12,32.
-ssunga, isumavnigdlo kanok-iliúngitsunga; kisiáne sórdlo atáta-
-ma ajokersoránga taima okalugpunga. ²⁹ autdlartitsissimélo na-
-jorpánga; atátap kisimítíngilánga, iluarissánik pissarsínaraina.

³⁰ taima okalungmat amerdlasút ugperfigilerpát. ³¹ tauva Jí-
-susíp Jítit ugperpine okarfigai: okautsíka átavigiuaruvsigik ilu-
-mut ajokersugarisavavse; ³² sagdlusníssutdlo ilisarísavarse tauva,
sagdlusuíssutvdlo kivfaujungnaersíaváse. ³³ tauva sápat: Aaperáp
kinguárátigtut, kivfarinekángisínarpugutdlo; sórme tauva okarpit:
kivfaujungnáisause? ³⁴ Jísusíp akivai: ilumut, ilumut okáupavse:
ajortimik ilerkulik ajortip kivfará. ³⁵ kivfardlo igdlumítuínarángilak, Róm. 6,16 t.
-ernerdle igdlumítuínararaok. ³⁶ taimáitumik ernerup kivfaujung- 1 Mór. 21,10.
-naersigpase kivfaujungnaerdluásause. ³⁷ Aaperáp kinguárigáse
nalúngilavse; tokúniarpavsingale okausera ilivsiné inigssarsínging-
-mat. ³⁸ atátavne takussáka okantigáka, ilivsilo atátavsiné taku-
-ssase ilerkoráse. ³⁹ akivát okardlutik: Aaperát atátagarput. Jí- Mat. 3,9.
-susíp okarfigai: Aaperáp kitoruarigpase Aaperáp ilerkue ilerko-
-rerakajakáse. ⁴⁰ mánale tokúniarpavsinga, uvanga sagdlusuíssúmik
Gútimit tusagkavník ilivsinut okalugtunga; Aaperát taimailúngilak.
⁴¹ atátavse ilerkue ilerkoráse. tauva akivát: uverssagáungilagut;
atausek atátagarput, Gúte. ⁴² Jísusíp okarfigai: Gúte atátagiguv-
-síuk asarkajakávsinga, Gútimit písimavdlunga tikiúkama; mássa
isumavník tikiutíngilanga, táussumale autdlartípánga. ⁴³ sók okalú-

NORTH HAVEN AFFAIRS LIBRARY

- 1 Juán. 3,8. -sera naluvisiuk? mássa okautsika tusânek sâperpase. ⁴⁴ atâtak nagguvigissarse tássa mamardlissorsuak *), atâtavsiló pilerigissai ilerkoriniarpase. táuna pilerkârnermînit inungnik tokutsissâvok, sagdlusuissutdlo aulajangiutîngilâ, sagdlusuissutekânginame ilumigut. sagdluvdlune okalugkângame nangminermînit okalugtarpok, sagdlu-tûgame, sagdluneritdlo atâtagîngmâne. ⁴⁵ ivangale sagdlusuissut okauserigavko ugperîngilavsînga. ⁴⁶ kia ardlavse nalujungnaersîsî-
- 1 Juán. 3,5. -nauvânga ajortekartunga? sagdlusuissutdle okauseriguvko sôk ug-
- 18,37. -perîngilavsînga? ⁴⁷ Gûtîmit pissup Gûtîp okausia tusâssarpâ, tai-
- 1 Juán. 4,6. -mâitumik tusâssaringilase, Gûtîmit píngînavse. ⁴⁸ tauva Jûtît sâ-
- 7,20. -pât okardlutik: ârit okardluarpugut, Samâriamiuvutit anernipilo-
- Mat. 10,26. -kardlutitdlo. ⁴⁹ Jîsusip akivai: anernipilokângîlânga, kisiâne atâtaga atarkivara, ilivsiló uarrunartîpavsînga. ⁵⁰ ingminik nâlangnartîniâ-
-ngîlânga; avdlap nâlangnartîpânga erkartûssivdlunilo. ⁵¹ ilumut, ^{52a} ilumut okâupavse: okautsivnik maleruissup toko takunaviângit-
11,26. -dluânâsavâ. ⁵² tauva Jûtît sâpât: aitsât malugivdluarpavtigîta a-
-nernipilokartutit; Aaperât tokussok, pruvfîtitdlo, taimâitok okar-
-putit: okautsivnik maleruissup toko misiginaviângitdluânâsavâ.
- 4,12. ⁵³ atâtavtînit Aaperâmit angneruvit? mássa tokussok táuna, pruv-
-fîtitdlo tokusimassut; kinautîniarpit? ⁵⁴ Jîsusip akivai: ingminik nâlangnartîkuma nâlangnarssusera sîngîtsûsavok; atâtamale nâ-
-langnartîpânga, táuna Gûtîgalugo okarpuse. ⁵⁵ ilisarîngîlarsîlo, uvangale ilisarâra; ilisarinago okaruma sagdlutôrkaajakaunga, sôr-
-dlo ilivse. kisiâne ilisarâra, okausialo maleruarpâra. ⁵⁶ Aaperât
- 1 Mòr. 18,17. atâtarso nuânâkaok uvdlorâ takúsagamiuk; mássalo takuvâ tipait-
-sugdlunilo. ⁵⁷ Jûtît tauva okarfigât: sule tatdlîmanîk kulîlîngnik ukîokângîtsutit Aaperât takusimaviuk? ⁵⁸ Jîsusip sâpai: ilumut, ilumut okâupavse: Aaperât píngîngîkatdlarmat uvanga ípunga.
- 10,31. ⁵⁹ tauva ujarkanîk tîgusîput mitdlôrûmavdlugo; Jîsusile issertor-
-dlune nâlagfîngîmit anivok akornatîgut, taimalo támaivât.

kapitalit 9.

tagpîtdlune erniusok Jîsusip sapâme tagpîgsîsîkâ; farisîarit tagpîtsûgaluak aper-
-ssortardlugulo agpîsalûkât, Jîsuse pruvfîtiutingmago Gûtîmit pissok; Jîsuse táussu-
-mûnga ilisarîtikok, táunaugame Gûtîp ernerâ; farisîarit tagpîngnerartut agssuarigai.

¹ ingerdlagamilo inuk takuv` tagpîtdlune erniusok. ² ajo-
-kersugaisalo aperât okardlutik: ajokersuisok, kina ajortnîlorame una tagpîtdlune erniiva, táunalûnit angajorkailûnit? ³ Jîsusip a-

*) tîrnârssuk, Diâvulo.

-kivai:
Gûtîp
-liareri
-mârp
-miut
uuagdl
7 okarf
-nut e
-mavdl
-ssartu
kinussa
nangmî
-dlutik
-dlup v
Siluap
12 tauva
-sûgalu
-rujulio
-ssorpâ
ilivâ, er
inuk tá
-put: r
-liorsîna
okarfîgâ
-tiuvok.
kisiâne
okardlut
kanok í
-tik: er
-dle ili
naluvarp
²² angajo
-gîlerêrr
-nit pèr
-kiue nâ
-nik ka
ajortulio
naluvara
-ngîlang

44 atâtak
 ilerigissai
 essisûvok,
 ilumignt.
 sagdlu-
 llusuissut
 gnaersisi-
 o sôk ug-
 arpâ, tai-
 Jûtît sã-
 ernipilo-
 ne atâtaga
 gnartiniã-
 51 ilumut,
 naviãngit-
 avtigít a-
 tok okar-
 luinãsavã.
 na, pruv-
 ingminik
 male nã-
 ngilarsilo,
 nga, sôr-
 56 Aaperãt
 vã tipait-
 kulilingnik
 : ilumut,
 a ipunga.
 issertor-
 .

aluak aper-
 suse táussu-
 agssuarigai.
 k. 2 ajo-
 tuliorame
 tsusip a-

-kivai: táunalũnt angajorkailũnt ajortulioramik pingilak, kisiãne
 Gũtip suliai táussumane ersserkuvdlugit. 4 autdlartitsissina su-
 liarerkussai suliarisavãka nvdlnãgãtldartitdlugo; únuak nagdliũku-
 -mãrpok sulivfiginekarsinãmngitok. 5 silarssuarntitdlunga sila- 8,12.
 -mint kãumarkutigãnga. 6 taima okarame nunamut kiserpok
 nuagdlo marujuliaralugo, tamatuminga tagpitsup issai tanipai
 7 okarfigalugulo: Siluap (nugterdlugo imãitok: autdlartitap) tasia- Nim. 3,15.
 -nut ermigkiartorit. tauva ermigkiartorame uterpok tagpigsisi-
 -mavdlune. 8 nunakataile sujornatigutdlo táussuminga taku-
 -ssartit kinussartitdlugo, okarput: tássãungila táuna igsiavdlune
 kinussartok? 9 ilaitdlo okarput tássa-una; ilaitdle okarput: ássigã.
 nangminex okarpok: táunauvunga. 10 tauva aperãt: kanok iliv-
 -dlutik issitit uisitãupãt? 11 akivai okardlune: inũp Jisusimik atig-
 -dlup marujuliordlune tamatuminga issika tanipai okarfigalungalo:
 Siluap tasiãnut ermigkiartorit; ermigkiartoramalo tagpigsivunga.
 12 tauva sãpãt: nauk táuna? akivai: naluvara. 13 tauva tagpft-
 -sũgaluak faristaritut pisipãt. 14 mãssalo sapãtiussok Jisusip ma-
 -rujuliordlune issai uisingmagit. 15 tauva faristaritãmãtaok aper-
 -ssorpãt kanok ilivdlune tagpigsissok; akivailo: marujuk issivnut
 ilivã, ermigkamalo tagpigsivunga. 16 tauva faristarit ilait okarput:
 inuk táuna Gũtinit pingilak, sapãt uniortikamiuk, ilaitdle okar-
 -put: kanok ilivdlune inuk ajortilik taima itumik nalunaerkuti-
 -liorsinauva? taima agssuarilerput. 17 ãma tauva tagpitsũgaluak
 okarfigãt: ivdlime kinautipiuk, issitit uisingmagit? akivai: pruvfi- Lúk. 7,16.
 -tinvok. 18 Jũtitdle ugperigilãt tagpissimassok tagpigsissordlo,
 kisiãne tagpigsissup angajorkai kaerkugamikik 19 aperssordlugitdlo
 okardlutik: tássauva ernerse, tagpítldlune erniussok okautigissarse?
 kanok ilivdlune mãna tagpigsiva? 20 angajorkaisa akivãit okardlu-
 -tik: ernerigigput tagpítldunilo erniussok nalungilarput; 21 kanor-
 -dle ilivdlune mãna tagpigsissok nalubarput, issailo kia uisikai
 nalubarput; ukiue nãmagput, aperssorsiuuk, nangminex okardle.
 22 angajorkai taima okarput Jũtit ersigigamikik; Jũtit akuerekati- 7,13.
 -gilerãmata táussuminga Kristusiuneraissok nãlagiartarfingming-
 -nit pãrsikumavdlugo. 23 tamãna pivdlugo angajorkai okarput: u- 12,42.
 -kiue nãmagput, aperssorsiuuk. 24 tauva tagpitsũgaluak áipagssã-
 -nik kaerkuvãt okarfigalugulo: Gũte nãlangnartissuk; inuk táuna
 ajortuliortok ilisimavarput. 25 akivai okardlune: ajortuliortũnersok
 naluvara; kisiãne tagpikaluartunga mãnalo tagpigsissunga nalũ-
 -ngilanga. 26 tauva aperssorkigpãt: kanok iliorpãtit? kanok iliv-

-dlune issítit uisípai? ²⁷ akivai: okarfigerêravse tusarumángilase; sôk tusarkigkumavisiuk? ðivsisaoK táussumúnga ajokersugángorurmagavse? ²⁸ tauva agpísalûpát okardlutik: ivdlit táussuma ajo-kersugarátit, uvagutdle Môrsasíp ajokersugarátigut. ²⁹ Môrsase Gûtíp okalugfigigâ ilisimavarput, unale sumit pissok naluvarput. ³⁰ inûp táussuma akivai okardlune: tupingnakaok sumit pissok nalugavsiuk; mássalo issíka uisíkai. ³¹ ilisimavagutdle ajortulior-tut Gûtíp tusángikai, kisiáne GûtímiK mianeringnigtut perkussá-nigdlo malingnigtut tusartarpai. ³² silarssuakartitdlugo tusarná-ngilak tagpítldlune erniussup issainik uisitsissumik. ³³ una Gûtímit píngíkune kanok-iliorsnáungerkajakaoK. ³⁴ akivát okardlutik: tamarsssuarpit ajortiliuvdlutit erniussutit ajokersorumavisigut? ajag-dlugulo anisípát.

³⁵ ajagdlugo anisíkát Jísusíp tusâmalerpâ, nâpíkamiugdlo a-perâ: Gûtíp erneranut ugperpit? ³⁶ akivâ okardlune: Nâlagak, kinauna táuna ugperfigissagssara? ³⁷ Jísusíp sâpâ: takorêrpat, mâ-na okalokatigissat táunauvok. ³⁸ tauva okarpok: Nâlagak, ug-perpunga; patdlorfígalo. ³⁹ Jísusílo okarpok: silamut matumúnga pivunga erkartüssinígssak pivdlugo, tagpítsut tagpigserkuvdlugit, tagpigsutdlo tagpítldlerkuvdlugit. ⁴⁰ farisíaritdle táussuma najor-taisa ilaisa tamána tusaramíko sâpát: uvagútaok tagpíkavta? ⁴¹ Jísusíp akivai: tagpíkuvse ajortuliakângerkajakanse, tagpingnera-ravsile ajortuliarse aulagsángilak.

kapitalit 10.

Jísuse táunussok pârssissok ajúngitsok; nâlagfiup atorkerkârfiane nakímatígilermáne nalunaersok: atâtek atausíkatígigiúe; Jörtaníp ungatáne amerdlasút ornigtáisa ug-perfigílerát Juánasíp kuississup táussumúnga okauserissai ilumórtútítdlugit.

¹ ilumut, ilumut okáupavse: isertarfíkut pinane avdlákut savat inānut iserniartok tigdligtúvdlunilo inungniartúvok; ² isertarfícutdle isertok savat pârssissígát. ³ isertarfíup pârssissáta táuna matuerfigissarpâ, nípalo savat tusartarpát; táussumalo savautine kaerkussarpai arkisígut anisítardlugitdlo. ⁴ savautinilo aniserêrangamígit sujulerssortarpai, savatdlo maligtarpát. nípâ ilisarigamíko. ⁵ takornartardle maligtaringílât, kimarratígalugule, takornartap nípâ ilisaringínamíko. ⁶ ássersûmik tamatumúnga Jísusíp okalugfigígaluarmatik, sumik okalugfigígátik pásingílât. ⁷ tauva Jísusíp âma okarfigai: ilumut, ilumut okáupavse: uvanga

savanut
tigdligtú
⁹ uvanga
-nilo an
-raok t
inüssúmi
una sava
iperararâ
savat pí
-gít kim
-dlugitdl
savatdlo
píkalo il
uvangalo
-gít. ¹⁶
-nik; táu
atausingú
atâtap as
¹⁸ inüssut
-rarsínau
-kuvânga
-máko pí
-dlunilo;
-lik taim
-naunerpa
²² uk
-mat, ²³
²⁴ tauva J
-vut naki
-síp akiva
pígalugo
ilaginging
uvangalo
-ssáungits
-múngalo a
-niüssisso
³⁰ uvangalo
tígusíput
-dlasút ili

savanut isertarfiuvunga. ⁸ tikiutingikatdlarama tikiútut tamarmik tigdligtúvdlutidlo inungniartūput, savatdlo táuko nálángilait. ⁹ uvanga isertarfiuvunga; uvavkut isertok ánagkumárpok, iserdlunilo anivdlunilo pigssakásavok. ¹⁰ tigdligtox tigdligkiartorsínara-raok tokutsiartordlunilo aseruiartordlunilo; uvanga tikiúpunga inüssúnik námagdluinartumigdlo pigssakarkuvdlugit. ¹¹ uvanga-una savanik pârssissok ajúngitsox; pârssissup ajúngitsup inüssutse iperararâ savat pivdlugit. ¹² kivfadvle átartugkap pârssissúngitsup savat pigíngínamigit amarok aggersok takuguniuk savat kimagdlugit kimássaraok, tauvalo amarkup savat pissarissarpai siámartit-dlugitdlo. ¹³ kivfardle átartugak kimássaraok, átartugaugame, savatdlo isumagingínamigit. ¹⁴ uvanga-una pârssissok ajúngitsox, pikalo ilisarâka, pimalo ilisarânga; ¹⁵ sórdlo atâtap ilisarigânga, uvangalo atâtax ilisarigiga; inüssuseralo iperarpara savat pivdlugit. ¹⁶ avdlanigdlo savautekarpunga inimit matumânga píngitsunik; táukútaok aggiússagssarâka, nipigalo tusásavât; savautitdlo atausingúsáput, pârssissordlo atausiuvdlune. ¹⁷ tamâna pivdlugo atâtap asavânga, inüssusera iperaravko kingumut pigilisavdlugo. ¹⁸ inüssutsivnik arsârnekângilanga, isumavnigdle iperarpara. iperarsínauvdlugulo kingumut pigilersínauvara. taima atâtama per-kuvânga. ¹⁹ tauva Jútít âma agssuarigsokalerput okautsit ta- ^{7,43.} máko pivdlugit. ²⁰ ilarpâlua okarput; anernipilokarpok silaerut-dlunilo; suvdluse tusarnâpisiuk? ²¹ ilaitdle okarput; anernipilu- ^{7,20.} lik taima okausekaráingilax; anernipilûp tagpítsut issait uisisi- ^{9,32.} -naunerpai?

²² ukiulersok Jerúsâlame nálagfiup atorkerkârfia nagdliung-mat, ²³ Jisuse nálagfingme sakivok kilâgínalingme Sâlumûp plane. ²⁴ tauva Jútít iluvât okarfigalugulo: kanok sivistigissunik tarni-vut nakimatisavigit? Kristusiuguvit okarfigivdluinartigut. ²⁵ Jisu-sip akivai: okarfigigaluaravse upíngilase. suliat atâtama arka ^{5,36.} pigalugo suliarissama nalunaiarpânga. ²⁶ upíngilasile, savautima ilagingingmase, sórdlo okarfigigivse. ²⁷ savautima nipiga tusararât, uvangalo ilisarâka, táukualo maligtarpânga. ²⁸ inûnermigdlo nâg- ^{8,45 tt.} -ssáungitsunik tunissarâka, tamarnaviángitdluinásáputdlo, táuku- ^{10,3 t.} -níngalo arsârnekásângilanga. ²⁹ atâtaga táukunínga uvavuut tú-niússissok tamanit angneruvok sumigdlo arsârnekarsínauwane. ³⁰ uvangalo atâtardlo atansiuvgut. ³¹ tauva Jútít âma ujarkanik tigusiput mitdlórumavdlugo. ³² Jisusip sâpai: ajúngitsuliat aner-dlasût ilivsinut takutípâka atâtavnit; suliat táukua ardlât sórdlex

Mat. 11,27.

WOMEN AFFAIRS, LIBRARY

pivdlugo ujarkanik mitdlórniarpisinga? ³³Jútít akívát okardlutik: ajúngitsuliak pivdlugo mitdlórniángilavtigit, kisiáne Gúte kakaja-rigagko, inuinauvdlutit ingmiunik Gútiutíkavit. ³⁴Jísusíp akívai: tugs. 82,6. inatsisivsíne ima agdlagsimángila: okarpunga: Gútiuvuse? ³⁵Gútip okausínik tuninekartut Gútinik taingmagit, mássalo agdlagkat u-niorikutínekarsináungitsut, ³⁶svdluse tauva atátap ivdlernartítá-nut silarssuarmut autdlartítánut okarpise: Gúte kakajarát; Gútip ernerigánga okarama? ³⁷atátama suliarerkussai suliaríngikuvkit ugperisángilavsinga; ³⁸suliariguvkitdle, tauva uvanga ugperiumá-ngikuvsinga suliat táuko ugperisigik, ilisimalerkuvdluse ugper-kuvdlusilo atátak uvavnítok, uvangalo táussumanítldlunga. ³⁹tau-
7,30. -va áma tiguniaraluaramiko ánaívát.

⁴⁰tauva autdlarkigpok Jórtníp ungatánut Juánasíp kuissere-kárfianut tássanítuárdlunilo. ⁴¹amerdlasútdlo orniúpát, okara-mik: Juánase ualunaerkutíliúngíkaluarpok, kisiáne Juánasíp táu-ssumínga okauserissai tamarmik ilumórput. ⁴²tássanilo amer-
-dlasút ugperfigilerpát.

kapítalít 11.

Lásaruse Jísusíp ilivermit makítíká; Kájavfarsíp okaungmatik Jísusisímik tokúsassu-mik inuit sivnerdlugit, kígdlisiussokátigít isumaliokatigígísalersut tokúkumavdlugo; Jísuse asimut nígortok.

¹náparsimassokartordle Lásarusímik atílingmik Bitániamiu-
Lúk. 10,38. -mik Mâriap katángutátalo Martap nunakatánik. ²(Mâriale tá-
12,3. -ssa táuna Nálagkap tarnúmik tanítsissá isigainígdlo atdlarteri-
-ssok nutsamínik; táussuma katángutá Lásaruse náparsimassok.)
³tauva katángutai táuko arnat Jísusímút autdlartítsípút okarku-
-ssivdlutik: Nálagak, ata, asassat náparsimavok. ⁴Jísusivdle tu-
-saramiuk okarpok: nápaút tamána tokússutigssáungílak, kisiáne
Gútimút nálanguatígssauvok Gútip ernerá tamatunúna nálangu-
-narserkuvdlugo. ⁵mássalo Jísusíp Marta asagá, katángutálo
arnak Lásarusílo. ⁶tauva náparsimassok tusaramiuk, sule mar-
-dlungnik uvdlivok tássane najugkamíne. ⁷kingorna ajokersug-
-kane okarfigai: kingumút Jútíamút píartorta. ⁸ajokersugaisa
10,31. sápat: ajokersuissok, aitsángajak Jútít ujarkanik mitdlórumagátít
-go nalunaerkútáp akúnere arkanek-mardlúngínerpat? uvdlútítdlu-
-go angalassok aportariugílak, sílap matuma káumarkutá íssígíga-

-miuk; ¹⁰únuácutdle angalassok aportarpok, káumarkutekángína-me. ¹¹taima okarame kingorna okarfigai: Lásaruse íkinguterput sinigpok, tássa itersariartorpara. ¹²ajokersugai tauva okarput: Nálagak, sinigkune ajorungnáisavok. ¹³mássalo Jisuse tokussu-mik okalugtok, táukuale sinigsínartumik okalugsorát. ¹⁴tauva Jísusíp okarfigivdluínarpai: Lásaruse tokuvok; ¹⁵ilivsile pivdluse kujavunga najúngínavko, ugperkuvdluse. ornigtigo mána. ¹⁶tauva Tuma mardluliamik taissak ajokersugakatiminut okarpok: uvagú-taok tássungnarta tokokatigiartordlugo.

¹⁷Jísusíp tauva tikipá uvdlut sisamat ilivermítok. ¹⁸mássa-le Bitánia Jerúsalamit kanigtok, úgtorninguit arkanek-tatdlimat migssiliordlugit; ¹⁹Jútitdlo amerdlálugtut Martákúnut Máriamutdlo pisimassut tugpatdlerariartordlugit katángutát pivdlugo. ²⁰Martavdlo Jisuse aggersok tusaramiuk páriartorpá, Máriale igdlune paivok. ²¹tauva Marta Jísusimut okarpok: Nálagak, tamánísima-^{11.32.}gúvit katángutigá tokúngerkajakaok. ²²taimáitok nalúngilanga, sumigdlúnit Gútimut tugsjaruvit Gútip tuniumárátit. ²³Jísusíp okarfigá: katángutit makísavok. ²⁴Martap okarfigá: nalúngikaluarpara uvdlut naggatigssáne makivfikut makikumártok. ²⁵Jísusíp sápa: uvanga makíssutauvdlungalo inússutauvunga; uvavnut ugperpok nauk tokugaluarune inússavok; ²⁶inússordlo uvavnut ugperpok tokunaviásángilak. tamána ugperaiuk? ²⁷akivá: áp, Nálagak, ugperpunga táumaussutit Kristuse Gútip ernera silamut pissugssak. ²⁸taima okarame autdlarpok katángúne Mária kaer-kuvdlugo ángiortunik, okardlune: ajokersuissok tamánípok, kaer-kuvátit. ²⁹táussuma tusaramiuk nikuínasuardlune ornigpá. ³⁰mássa Jisuse sule igdlunut píngitsok, sule Martamik nápitvive najorá. ³¹Jútitdle táussunane igdlumítut tugpatdlerariartorsimassut Mária nikuínasuardlune anissok takugamíko maligpát okardlutik: ilivermut kiajartorpok. ³²tauva Mária Jísusíp najugánut pigame, takulerdlugo isigaisa sánut patdlorpok okarfigalugo: Nálagak, tamánísimagúvit katángutigá tokúngerkajakaok. ³³Jísusiv-dle takugamiuk kiassok, aggekatailo Jútit kiassut, anernernigt ajuatdlagpok aliatsagdlunilo, ³⁴okarpordlo: sumut ilivisiuk? akivát: Nálagak, takujartúsagit. ³⁵Jísusilo kuvdlililerpok. ³⁶Jútit tauva okarput: ata asangáraluaramiuk. ³⁷ilaitdle okarput: tag-pítsup issainik uisitsissup una tokutsailisínáungíneramiuk? ³⁸Jísusile áma ilmígit ajuatdlagpok, iliverdlo tikipá: mássa kárnsússok, ujaragdlo pánut ilisinassok. ³⁹Jisuse okarpok: ujarak

pèrsiuk. tokussup katángutâta Martap sâpâ: Nâlagak, tipitũngu-
-lerêrþok, uvdlut sisámileramigit. ⁴⁰Jísusíp sâpâ: okarfiginginer-
-pavkit, ugperuvít Gûtíp nâlangnarssusia takúsagit? ⁴¹tauva uja-
-rak pèrpât tokussup inânit. Jísusile kúmut árdlordlune okar-
-þok: atâtak, kutsavigávkit tusarangma. ⁴²mássa ilisimagivkit
nungutdlugit tusartaringma, ukule inuit najuissut pivdlugit taima
okarpnnga, ugpererkuvdlunga autdlartikingma. ⁴³taima okarame
nivdlingárdlune tordlorþok: Lásaruse-â, ánit. ⁴⁴tauva tokussok
anivok, nisumigutdlo tatdlmigutdlo tokúngatsiminik nimersimav-
-dlune, kīnamigutdlo ulingmik uligsimavdlune. Jísusíp okarfigai:
nermússaiarsiuk, pisugdlilo. ⁴⁵tauva Jútít Mâriamut pissut
Jísusíp nāmagsissâ takugamiko ilarpáluisa ugperfigilerpât. ⁴⁶ilai-
-sale Jísusíp nāmagsissâ farisarinut okautigiartorpât.

⁴⁷tauva palasiunerit farisaritdlo kigdliisuiissokatigígsgussanik
atautsimut kaerkussíput okardlutik: kanok písaugut? inuk táuna
amerddlasúnik nalunaerkutiliormat. ⁴⁸ilagináinaruvtigo tamarnik
ugperfigilísavât, tauvalo Rùmamiut nunarputdlo inugtavutdlo tigu-
-jartúsavait. ⁴⁹ilâtale, Kájavfarsíp, ukiok táuna palasiunerussup,
okarfigai: ⁵⁰naluvdlunarpuse isumakitsorssúvdlusilo, uvavtínut a-
18.14. -júngineruvok inuk atausek tokugpat inuit sivnerdlugit, inuit ta-
-marssuisa aserorkunagit. ⁵¹taimale okángilak nangminermínt,
kisiáne ukiok táuna palasiunerugame pruvfítisut okalugþok, Jísuse
10.16. tokúsangmat inuit sivnerdlugit; ⁵²mássalo inuit táukuináungitsut
sivnerdlugit, Gûtíp kitornai tamane ingmikilugtútaok atautsimut
katerssúsagamigit. ⁵³uvdlok táuna kigdligalugo isumaliokatigígсар-
-put tokúkumavdlugo.

⁵⁴tauva Jísuse sarkunissumik Jútít akornáne angalajung-
-naerþok, kimagdlugitdle puilassuitsup tungánut autdlarþok nu-
-nakarfingmut Eivfarnik atilingmut, tássanilo ajokersugkane uní-
-ngakatigai. ⁵⁵Jútítidle þòrskiat kanigdlingmat, amerddlasút Jerù-
-salámut majuarput erkánit þòrske nagdliutinago minguersaru-
-mavdlutik. ⁵⁶tauva Jísuse újarpât. nâlagfingmitdltigtldlo oka-
-lokatigígput: kanok isumavise? nagdliússiartúsánginerdlune? ⁵⁷pa-
-lasiuneritdle farisaritdlo inatsisimassut sumíssusianik ilisimasso-
-karpát okautigerkuvdlugo, tigujumavdlugo.

Bitáníame
-lámút iseri
tokunigssan

¹ta

-táníamu
-sip tok
Martalo
-riap tigu
úgtútíp n
-dlo atdl

-sivok.
-riðk, pis
-tígenekár
-nut tuní
-ngilak, t
-git. ⁷J

uvdlormut
uvangale

⁹tau

-put, Jis
takujumav
tokúkumav
-narmata

¹²ak

-saramíko
-dlutik aní
Nâlagkap
siutitúarak
-sekinak,
norrâta ká
malungingilá
agdlagsima
-nuit táus
kaerkusíma
þáriartorpá

kapitalit 12.

Bitániame Máriap Jísusíp isigai taníkai; Lásaruse tusámassaulersok; Jísuse Jerúsalamut iseriartortok; nagdliússiartortut ilaisa Grikeriussut Jísuse takujumagaluaúsigát; tokunigssaminik okalugtok, nipilo kilangmit tusartítok; Jítit nálegserítsut; Jísusíp okauserissai atátáta pigigai.

¹tauva pórskíp sujornagut uvdlut arfiningormata Jísuse Bitániamut pivok, tássane Lásaruse itok ivna tokussúgaluak Jísusíp tokussunit makitítá. ²tássanilo únúkut nerdlagssiorpát, Martalo kivfartorpok, Lásarusile nerekataisa ilagát. ³tauva Máriariap tiguvá naratúnik tarnusiak avdlamik akusimángitsok akisók úgtútíp nalinga, tamatumíngalo Jísusíp isigai tanípai nutschimig-dlo atdlarterdlugit; igdlulo ilúngarme tarnutíp tivkanik tipigisívok. ⁴tauva ajokersugaisa ilát, Jútarse Síunúp ernera Iskáriók, písitsissigssá, okarpok: ⁵tarnut mána sók aningaussarsiu-tiginekángila aningaússánguanik pingasunik untritingnik pítsunut tumissutigssanik? ⁶mássale pítsut isumagalugit taima oká-ngilak, tigdligtúgamile, púligtauvdlunilo tássunga ilissat párigamigít. ⁷Jísuse tauva okarpok: agssuarikisaruk; tamána torkortará uvdlormut ilinekarfigssavnut. ⁸mássala pítsunik najortekánuarpuse, uvangale najortigituinásángilavsinga.

⁹tauva inupagssuit Jítit ilaisa tássanítok tusaramíko tikiúput, Jísuse píssutigíarnago, Lásarusísok tokussunit makitítá takujumavdlugo. ¹⁰palasiumeritdle isunaliokatigítput Lásarusísok tokúkumavdlugo; ¹¹táuna píssutigalugo Jítit ilarpagssue tássung-narmata Jísuse ugperfigilerdlugo.

¹²akago kaungmat inupagssuit nagdliússiartortut Jísuse tusaramíko Jerúsalamut pílersok, ¹³palmit avatekutainik tigusiv-dlutik aníput páriartordlugo tordlulavdlutigdlo: úsiána, pivduardle Nalagkap arka pigalugo tikiútok, Israílíp kúngia. ¹⁴Jísusivdle siutitúnarak pigamiuk kánut ingípok, sódlo agdlagsimassok: ¹⁵er-sekinak, Síuníp panía úmá, takuvat kúngigssat aggersok siutitúp norrâta kâne kimugserdlune. ¹⁶tamánale ajokersugaisa taimane malugíngilát; kisiána Jísuse nalugnarsingmat erkailerput taima agdlagsimangmat pivdlugo, tánnailíorfigingmássugdlo. ¹⁷tauva inuit táussuma ilagissaisa valunaiússutigát Lásaruse ilivermit kaerkusimagá, tokussunitdlo makitíká. ¹⁸tamánalo pivdlugo inuit páriartorpát, tamatumínga nalunaerkutiíortok tusaramíko. ¹⁹tau-

11.43.

Lúk. 10.40.

Mat. 26.6-12.

Mák. 14.3-8.

Lúk. 7.37 tt.

11.43.

11.53.

Mat. 21.1 tt.

Mák. 11.1 tt.

Lúk. 19.29 tt

tugs. 118,

25 t.

Sagg. 9.9.

-va farisiarit okalokatigilerput: tássa saperdluínarpuse; takuvase tamarssuarmik maligpát.

- ²⁰ táukuale nagdliússivikut tugsiariartorsinassut ilait Grike-riussut. ²¹ táukua Pilipo ornigpát, táuna Bitsaitame Galilfamitune nuuakartok, kinuvigalugulo okardlutik: nálagak-â, Jisuse takujumagaluakárput. ²² tauva Pilipo Antriarsimut okariartorame Pilipo Antriarsilo Jisusimut okariartorput. ²³ Jisusivdle sâpai okardlune: inûp ernera nálanguarsivigssâ nagdliúpok. ²⁴ ilumut, ilumut okáupavse: nautsîagssak kajússiagssak ivvsup iluanut tugdlunilo tokúngikune atausiúnásavok, tokugunile amerdlasûnik kingunigssiúsavok. ²⁵ inússutsimainik asangnigtup inússutse ánaiu-
- Mat. 10,39. -mârpâ; matumanile silame inússutsimainik pissariakartitsingitsup
— 16,26. inússutse pigituínarumârpâ nâgssáungitsunik inúsavdlune. ²⁶ u-
- Lúk. 17,33. -vavnut kivfartorumassup maligdlinga, kivfaralo nungutdlugit najugkavnîsavok: uvavnutdlo kivfartortok atâtap atarkîsavâ. ²⁷ mâna tarnîga sujôravok; kanordlo okásaunga? atâtak, ánáunga nagdliú-tumit matumánga. tamánale pivdlugo nagdliútok tamána tiki-para. ²⁸ atâtak, arkit nálanguarsisissuk. tauva nipe kilangmit
- 17,4 t. tusartîpok: nálanguarsiserêrpara, nálanguarsiserkîgkumârdlugulo. ²⁹ tauva inuit najússut tusarnârtut kagdlersimassumik okarput: ilaitdle okarput: íngilip okalugfigisimavâ. ³⁰ Jisusip sâpai okardlune: nipe tamána uvanga pivdlunga pingilak, ilivse piv-
- 16,11. -dluse pivok. ³¹ mâna silarssuak mâna erkartûnekalerpok; mâna
- 3,14. silarssûp matuma nálagâ ajagtornekásavok. ³² uvangalo nuuamit kangâtartitauleruma tamâisa uvavnut kajungersikumârpâka. ³³ tai-
- 18,32. -male okarpok nalunaerumavdlune kanok itumik tokúsagame.
- tugs. 89,29. ³⁴ tauva inuit akivât: inatsisinit tusarpugut, Kristuse uâgssáungit-
- 110,4. -sumik ituásassok; kanorme tauva okarpit: inûp ernera kangâ-
- Dân. 7,14. -tartitâusassok? kina inûp ernera piviuok? ³⁵ tauva Jisusip sâpai:
- 7,33. kaumassup sule najutdlatsiaratdlâsavâse. kaumassok ilivsinikat-dlartitdlugo ingerdlagitse, târsissuterkunase; mássa târtúkut inger-
- Lúk. 16,8. -dlassup ornigagsse naluvâ. ³⁶ kaumassok ugperfigisiuk kauma-ssok ilivsinikatdlartitdlugo, kaumassumut kitornarerkuvdluse. Jisuse taima okalugkame autdlarpok táukunânga issertordlune.
- ³⁷ naugdle issigititdlugit taima agtigissunik nalunaerkutillior-
- Is. 53,1. -tok ugperfigingilât; ³⁸ erkôrkuvdlugo pruvfitip Isaiap okausia, o-
- Rôm. 10,16. -karama: Nálagak, tusârdliússarput kia ugperisavâ? kimutdlo Nálagkap talia nalunaersimava? ³⁹ tamána pivdlugo ugpersimau-
- Is. 6,9 t. -ngitdlat, Isaiâ âma okarmat: ⁴⁰ issait tagpîtdlisipai, ûmataitdlo

mángertípa
-sigerkuna
-ma Isaiâ
-dlo.
-luarpát, k
-finginingn
uâlaugnars
okarpok: u
-perpok.
¹⁶ kâumark
târtumítuar
-na uvanga
-tûsavdlugi
-sikalo ila
okauserissa
isumavnik o
okásassung
-ssutaussok
okalugtarpu

Jisusip ajoker

¹ pôrsk

-dlarfigsse r
silarssuarmî
-núkutdlo n
Iskâriôk ûm
atâtap sût
-dlarsimavdl
-vingmit nil
kiterûmigut,
-sigait uvfal
⁶ Simût Pitru
-kâka ivdlit
nalugatdlarpa
-sigkâka uvf

*) târnârssûp

Griekelilianiuse tarterorame apai o ilumut, ut tugllastnik anaiungitsup. 26 ugit na 27 manamagdliuna tiki-langmit ilugulo. karpup; i okarse piv; mana nunamit 33 taisagame. saungitkanga sapai: sinikattingerkaumavdluse. lne. utilliorisia, oimutdlo ersinauataitdlo

mangertipai, issimingnik takungnerkunagit, ūmatimingnigdlo mi-
-sigerkunagit; sângniarkunagit uvavnutdlo katsorsarkunagit. ⁴¹ tai-
-na Isaia okalgpok nâlangnarssusia takugamiuk, okautigigamiug-
-dlo. ⁴² taimaitok sujulerssuissutdlũnt ilarpâluisa ugperfigiga-
-luarpât, kisiâne farisarit pivdlugit ângiarumângitdlat, nâlagiartar-
-fingningnit pèrserkunatik; ⁴³ inungne nâlangnarsinigssak Gûtine
nâlangnarsinigssamit angnerutikamiko. ⁴⁴ Jisasile tordlulavdlune
okarpok: uvavnut ugperpok uvavnut pinane autdlartitsissivnut ug-
-perpok. ⁴⁵ uvavnigdlo takungnigtup autdlartitsissiga takuvâ.
⁴⁶ kâumarkutauvdlunga silarssuarmut pivunga, uvavnut ugperpok
târtumîtuarkunago. ⁴⁷ okautsivnigdlo tusartok ugperinagitdlo, tâu-
-na uvanga erkartûsângilara; mâssa tikiutûngilanga silamiut erkar-
-tûsavdlugit, kisiâne ânâusavdlugit. ⁴⁸ uvavnik asiginaissok okaut-
-sikalo ilagsiومانagit, tâuna erkartûssissigssakarpok; okautsip
okauseri sama erkartûkumârpâ uvdlut naggatigssâne. ⁴⁹ mâssa
isumavnik okalûngilanga, atâtavdle autdlartitsissima inâpânga kanok
okâsassunga kanordlo okalûsassunga. ⁵⁰ inâssutâlo ilisimavara inû-
-ssutaussok nâgssâungitsok. taimaitumik okalugkângama taima
okalugtarpunga sôrdlo atâtap okâukânga.

kapitalit 13.

Jisusip ajokersugkame isigait uvfarai; pisitsissigse nalunaerâ; inâssûmik nutânik
tunigai; Pîtrusip miserratigiumârâne nalunaersok.

¹ pôrskile nagdliutinago, silamit matumânga atâtamut aut-
-dlarfigsse nagdliutok Jisusip ilisimagamiuk: sôrdlo ilane asagai
silarssuarmîtit, taimaitdlune asavai naggatigssamut agdlât. ² ū-
-nûkutdlo nerileramik. manardlissorsûp*) Jûtarse Simûp ernera
Iskârîok ūmâmiulerêrmago piserkuvdlugo, ³ Jisusilo ilisimagame
atâtap sût tamaisa agssangminut tûniûsimagai, Gûtinitdlo aut-
-dlarsimavdlune kingumut Gûtîmut piartûsagame: ⁴ tauva nerri-
-vingmit nikuipok, ânoraiardlunilo ânorâminermik sâliakuserpok
kiterûmigut, ⁵ tauvalo imek pûgûtamut kuivâ, ajokersugkamilo i-
-sigait uvfalerpai ânorâminermigdlo sâliakûminik atdlarterdlugit.
⁶ Simût Pîtruse tauva tikipâ; tâussumale okarfigâ: Nâlagak, isig-
-kâka ivdlit uvfâsavigit? ⁷ Jisusip akivâ okardlune: suliara mâna
nalugatdlarpat, kingornale ilisimalerumârpâ. ⁸ Pîtrusip sâpâ: i-
-sigkâka uvfarnaviâsângilatit. Jisusip akivâ: uvfângkuvkit pig-

*) tûrnârssûp, Diavulup.

Mat. 13,14 t.
ap. sul. 28,
26 t.

Is. 6,1.

9,22.

5,44.

8,12.

8,19.

3,17.

5,45.

14,10.

6,63.

MURIELLE A. P. LIBRARY

--sarsekatigisángilarma. ⁹Símûp Pítrusip sãpã: Nãlagak, isigká-
-ka pñarnagit agssákalo niakoralo písagitit. ¹⁰Jísusip okarfigã:
uvfarsimassok isigáinarmigit uvfarsimagune minguerdluinarsimãsa-
15.8. -vok. ilivsiilo minguersimavuse, tamákerasile. ¹¹mãssa písitsi-
6.64. --ssigsse nalúngikã; tamãna pivdlugo okarpok: tamákerase mi-
-nguersimavuse.

¹²tauva isigãit uvfarêramigit, ánorãssanilo atigamigit kingu-
-mut nerrivingmut ingípok okarfigalugitdlo: sugivse sianigaisiuk?
¹³ajokersortivsinik nálagkavsinigdlo taissarpavsinga, mássalo okar-
-dluardluse, táunaugama. ¹⁴tauva uvanga isigkase uvfaravkit,
nauk nálagaralungalo ajokersortigigivsinga, taimãtaok ilivse isig-
-kavsinik uvfakatigãsause. ¹⁵maligagssamik pivavse taimailior kuv-
15.20. -dluse sôrdlo ilivsinut iliortunga. ¹⁶ilumut, ilumut okãupavse:
Mat. 10.21. kivfak angnerúngilak nálagkaminit, autdpartitardlũnt angnerúngi-
Lúk. 6.40. -lak autdpartitsissiminit. ¹⁷tamãna ilisimaguvsiuk taimailiordluse
— 22.27. pivdluãsause. ¹⁸tamavse pivdluse okãngilanga, kinigkáka nalúngi-
tugs. 41.10. -navkit. agdlagkatdle erkûtisãput imãitut: nerekatima kingmig-
ap. sul. 1.16. -sarpãnga. ¹⁹mãna okarfigãvse taimailingikatdlarnerane, taimai-
14.29. -ligpat ugpererkuvdlusinga uvangaussunga. ²⁰ilumut, ilumut okãu-
Mat. 10.40. -pavse: autdpartitagssavnik ilagsissup uvanga ilagsivãnga, uvav-
Lúk. 9.48. -nigdle ilagsissup autdpartitsissiga ilagsivã.

Mat. 26. ²¹taimã okarame Jísuse anernermigit aliatsagpok nalunaiav-
21-25. -dlunilo okardlune: ilumut, ilumut okãupavse: ilavse písikumãr-
Mák. 14. -pãnga. ²²tauva ajokersugkat issíkutekatigilerput nalornivdlutik
18-21. kina pivdlugo taimã okalungnersok. ²³ajokersugãisale ilãt, Jísu-
Lúk. 22.21 tt. -sip nerisitdlutik sagdlerissã, táuna asassã, ²⁴Símûp Pítrusip i-
-ssingmigpã sujunersiorkuvdlugo kina pivdlugo taimã okalungner-
-sok. ²⁵tãunale Jísusip sakiainut tulordlune táussumúnga okar-
-pok: Nãlagak, kina piviuuk? ²⁶Jísusip akivã: agfakumik misug-
-kavnik tunissagssara táunauvok. tauva agfako misugdlugo Jù-
-tarsimut Símuþ ernernanut Iskãriũmut túniupã. ²⁷agfako táu-
-ssuma ingmago Sãtanip pulavã. Jísusip tauva okarfigã: pina-
-suarit. ²⁸nerekataile ilisimassokãngitdlat suna pivdlugo taimã
okarfigigã. ²⁹Jütarse pũligtaungmat ilãit isumakarput Jísusip o-
-karfigigã nagdliússivikut atugagssamingnik piserkuvdlugo, písut-
-dlũnt sumik tunerkuvdlugit. ³⁰tãussumale agfako pigamiuk
erninãk anivok, mássa únuaussok.

³¹aningmatdle Jísuse okarpok: mãna inûp ernera nálangnar-
-sivok, Gãtilo nálangnarsivok táussumãna. ³²Gũte táussumãna

nãlang
mãssal
-savav
-taok
34 inãssã
-uga a
tamarn
-mûp
ornigag
-parma
-kit?
-sit ip
angutiv

ugpertine
takungni
-mãr

1
-perits
-pat o
-toreru
nãjukã
-kut nã
nalubar
uvanga
-lo; av
-lisarig
ilisarile
-gak, a
ima siv
-vavnik
-tak ta
-tok?
atãtavd
-uga at
-nga.
ugpertz

nálangnarsingmat, áamátaok Gútip nálangnarsisikumárpá ingmine,
 mássalo kilamik písavdlugo. ³³kitornánguáka, najutdlatsiaratdlá- 7,33 t.
 -savavse. ujarumárpavsinga, sórdlulo Jútínut okartungá, taimá- 8,21 t.
 -taok mána ilivsinut okarpunga: ornigagssavnut písínáungilase.
³⁴inássúmik nutámik tunivavse, asakatigérkuvdluse; sórdlo uva- 15,12. 17.
 -nga asagivse, tainátaok ilivse asakatigérkuvdluse. ³⁵matumánga
 tamarmik ilisarísavase ajokersugarigivse: asakatigígkuvse. ³⁶Si-
 -múp Pítrusip okarfigá: Nálagak, sumut písagavit? Jísusip akivá:
 ornigagssavnut mána maligsínáungilarina, kingornale maligkumár-
 -parma. ³⁷Pítrusip sápa: Nálagak, sók mána maligsínáungilav-
 -kit? inüssusera iperásavara pivdlutit. ³⁸Jísusip akivá: inüssut- Mat. 26,34.
 -sit iperásaviuk pivdlunga? ilumut, ilumut okáupavkit: tingmiautit Mák. 14,30.
 angutiviartát kardlortinago pingasoriardlutit miserratigiumárpama. Lók. 22,34.

kapitalit 14.

ugperitine Jísusip atátamine inigssioriartorai, nangminek avkutaavdlune; Jísusimik
 takungnigtup atátak takugá; atátaminut autdlásagame asassine sarkúmerfigerígku-
 -márai anernermigdlo ivdlernartumik autdlartitsivígiumárdlugit; erkigíssúmik
 piminik tunigai.

¹úmatise ánilángkilit. Gútimut ugperitise, uvavnutdlo ug- 14,27.
 -peritise. ²atátama igdluane inigssat amerdlakaut. taimáingig-
 -pat okarfigisimásagaluarivse. inigssioriartorpavse. ³inigssioriari- 14,18.
 -torèruvsilo kingumut tikiúkumárpunga, uvavnutdlo písikumárpavse 12,26.
 najugkavnêrkuvdluse. ⁴ornigagssaralo nalúngilarse, áamátaok av- 17,24.
 -kut nalúngilarse. ⁵Túmap tauva okarfigá: Nálagak, ornigagssat 13,33,36.
 nalubarput; kanorme tauva avkut ilisimásavarput? ⁶Jísusip sápa:
 uvanga avkutanvunga sagdluissutaavdlungalo inüssutaavdlunga-
 -lo; avdlákut atátamut pissokarsínáungilak, uvavkut kisiáne. ⁷i- 8,19.
 -lisariguvsinga atátagátaok ilisarerkajakarse; mánalo kigdligalugo
 ilisarilerparse takusimavdlugulo. ⁸Pilípup tauva okarfigá: Nála-
 -gak, atátak takularput, námagisavarput tauva. ⁹Jísusip sápa:
 ima sivistutigíssumik najorivse sule ilisimángilinga, Pilípo-á? u-
 -vavnik takungnigtup atátak takuvá; suvdlutit tauva okarpit: atá-
 -tak takularput? ¹⁰ugperingilinga atátamítunga atátardlo uvavní- 12,49.
 -tok? okautsit ilivsinut okauserissáka isumavnik okauseringiláka,
 atátavdle uvavnútuartup suliat suliarai. ¹¹ugperisinga atátamítu-
 -nga atátardlo uvavnítok; suliatdlúnit tamáko pivdlugit ugperisi-
 -uga. ¹²ilumut, ilumut okáupavse: suliat suliarissáka uvavnut
 ugperitvtaok suliariumárpai; tamákua angerkingilúnit suliariumár-

- 16.23. -pai, atátamut autdlásagama. ¹³ suna nalingínak ativkut kínuti-
 Mák. 11.24. -giguvsíuk taimailiorumárpunga, atátak nálanguarserkuvdlugo er-
 -níkut. ¹⁴ sumik ativkut kinuguvse taimailiorumárpunga. ¹⁵ a-
 14.21. 23. -saguvsinga inássutíka maleruarsigik. ¹⁶ atátardlo kinuvigiumár-
 15.10. -para, táussumalo tunísaváse igdlersuissumik avdlamik, nágssáu-
 15.26. -ngitsumik ilivsinítuarkuvdlugo; ¹⁷ tássa anernermik ivssumínga
 16.17. sagdlusmitsunik silamiut pigilersínáungisánik; mássa táukua ta-
 -kúugilát ilisimanagulo, ilivsile ilisimavarse, ilivsinítuarumármat
 ilivsinísavdlunilo. ¹⁸ iliarssúngortísángilavse; orúgkumárpavse.
 16.16. ¹⁹ kilamik silamiut takúsásavánga, ilivsile takujumárpavsinga; má-
 -ssa uvanga inógama ilivsisáok inúsausa. ²⁰ tainailigpat ná-
 -junguáisavavsinga atátavnítunga, ilivsilo uvavnítldluse uvangalo
 ilivsinítldlunga. ²¹ inássutivnik pigingnigtok maleruárdlugitdlo, tá-
 -ssauvok uvavnik asangnigtok; uvavnigdle asangnigtok atátama
 asajumárpá, uvangalo asajumárpara sarkúmerfigalugulo. ²² Jútar-
 -sip Iskáriúngitsup tauva okarfigá: Nálagak, suna akornutaung-
 -mat uvavtínut sarkúmerumavit silamiuntdlo pinatit? ²³ Jísusip
 akivá okardlune: uvavnik asangnigtup okautsíka maleruásavai,
 atátamalo asásavá, ornigkumárpaputdlo inigssivigálu. ²⁴ uvav-
 7.16. -nik asangningitsup okautsíka maleruarterángilai; okauserdlo tu-
 -sagarse uvanga pigíngilara, atátavdle autdlartitsissima pigá.
²⁵ tamákunínga okalugfigávse sule najoravse. ²⁶ igdlersuissuv-
 16.13. -dle anernerup ivdlernartup, atátap uvanga pivdlunga autdlarti-
 -tagssáta, táussuma tamanik ajokersúsaváse, erkaisikumárpásilo
 ilivsinút okauserissavnik tamanik. ²⁷ erkigsissúmik kimatsivigávse;
 erkigsissúmik uvanga pivnik tunivavse; silamiut ilerkuatut píngi-
 -lavse. úmatise ánilángikilit násángalernatigdlo. ²⁸ tusarpavsi-
 14.3. -nga okarfigigivse: autdlarumárpunga, kingumutdlo ornigkumár-
 10.29. -pavse. asaguvsinga tipaitsorkajakause okarama: atátamut písau-
 13.19. -nga; atátak uvavnit angnerungmat. ²⁹ mánalo tamatumínga o-
 12.31. -karfigávse nagdliutíngikatdlarnerane, nagdliugpat ugperkuvdluse.
³⁰ kingorna amerdlasúnik okalugfigísángilavse, silap matuma ná-
 -lagá aggilermat sokaranilo uvavne. ³¹ silamiutdle ilisimarkuv-
 -dlugit atátak asagiga, taimailiortungalo sórdlo atátap inákanga:
 nikuitdluse tássánga autdlarta.

Mat. 26.46.
 Mák. 14.42.

Jísuse tá-
 -nit angne-
 -ginekar

1 u

2 avalek

-rititaka

ineritita

okauseri

-tuardlu

-nekúmi

5 uvanga

-ngalo t

-ginauga

-táusavo

-ssugalu

-sinítuar

-nekásau

-ngalo a

-tut asa

-ruvsigik

-tai mal

-figávse

uámagter

uvanga a

iperaráin

-ugutigis

ualungma

tamanik

kinigaráv

-lo sorac

-nuvigigu

18 si

-ssorkará

-namisile

-migssorp

kivfak an

-saok kin

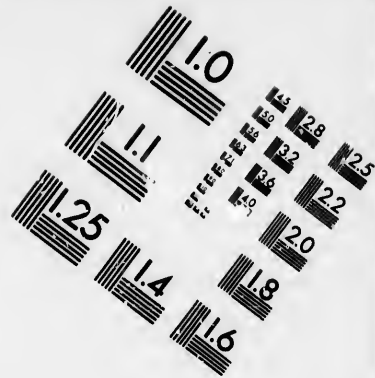
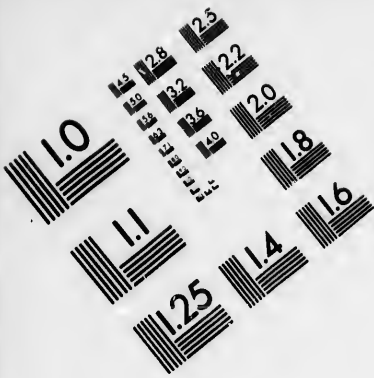

kapitalit 15.

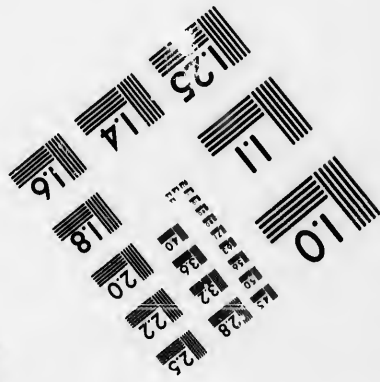
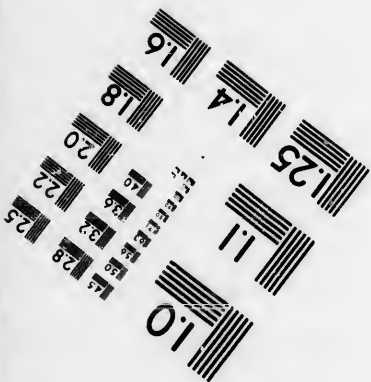
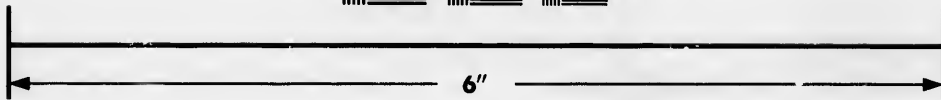
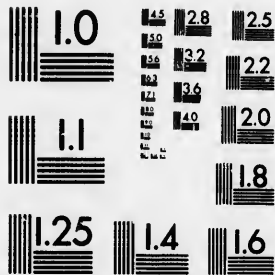
Jisuse tássaútók vīnekut piviussoŕ uŕpertine avalekutigalugit; asangningnek tama-
-nit angnek nalunaerigo asakatigérkugai; silamiunit ùmigssornekardlutigdlo kinu-
-ginekarumáŕtut; igdruissuissugssamigdlo anernernik sagdlusuitsumik ùnersorfigigai
nalunainissekatigissānik.

¹uvanga una vīnekut piviussoŕ, atātagalo vīnekutilerissūvok.
²avalekutit uvavnītut inerititakāngit ut utdlugit pērarai, ine-
-rititakarutdlo nuugutdlugit nauudlugituararai, amerdlanernik
inerititakarukvdlugit. ³ilivse māna pēŕupnse okausek ilivsinut 13,10.
okauserissara píssutigalugit. ⁴uvavnītuaritse, uvangalo ilivsinī-
-tuardlunga. sōrdlo avalekut ingminit inerititakarsínāungitsoŕ vī-
-nekúmituāngikune, taimátaok ilivse sapísause uvavnītuāngikuvse.
⁵uvanga-una vīnekut, ilivse avalekutauvuse. uvavnītuartok, uva-
-ngalo táussumanītuaruma, inerititakangāsavok; mássa uvanga ila-
-ginanga saperdluīnarpuse. ⁶uvavnītuāngitsoŕ avalekutitut igi-
-tāusavok tokuvdlunilo; taimáitut katerssorarait ingnermutdlo ki-
-ssugalugit ikivkardlugitdlo. ⁷uvavnītuaruvse, okautsíkalo iluv-
-sinītuarpata, tauva sumik piūmassavsinik kinuguvse taima pi- 14,13.
-nekásause. ⁸inerititakangāruvse atātaga nálangnarsisavok, uva-
-ngalo ajokersugarilisavavse. ⁹sōrdlo atātap asagānga, taima-
-tut asavavse; asangnigssutsivnītuaritse. ¹⁰ināssutika malerua- 14,15.
-ruvsigik asangnigssutsivnītúasause, sōrdlo uvanga atātama ināssu-
-tai maleruarika asangnigssusianītuardlungalo. ¹¹taima okalug-
-figāvse tipaitsugssusera ilivsinītuarukvdlugo, tipaitsugssusersilo 17,13.
nāmagterkuvdlugo. ¹²ināssutiga tássa asakatigisassuse, sōrdlo 13,34.
uvanga asagivse. ¹³asangningnek tamanit angnek tássa inūssutse 1 Juán. 3,16.
iperarāine ikingutine pivdlugit. ¹⁴ināssutika maligkuvsigik iki- 8,31.
-ngutigisavavse. ¹⁵kivfavnik táisaerpavse, nálagkame suliai kivfap
nalungmagit; kisiāne ikingutivnik taivavse, atātavnit tusagkavnik
tamanik nalunaerfigivavse. ¹⁶ilivse kinigaringilavsinga, uvangale 6,70.
kinigarāvse ivertitaralusilo inerititakaleriartorkuvdluse, inerititasi-
-lo soraerkunagit; atātap tunisangmase sumigdlūnit ativkut kí- 14,13.
-nuvigiguvsine. ¹⁷ilivsinut ināssutiga tássa asakatigisassuse. 13,34.
¹⁸silamiut ùmigssorpase, ilisinnásause tauva ilivsinit ùmig- 7,7.
-ssorkārānga. ¹⁹silamiut ilagigunise pisik asarkajarpait; ilagíngi-
-namisile, uvangale silamiunit kineravse, taimáitumik silamiut ù-
-migssorpāse. ²⁰okausek erkainiarsiuk ilivsinut okauserissara; 13,16.
kivfak angneríngilak nálagkaminit. uvanga kinugigaminga ilivsi- Mat. 10,24.
-saok kinugimārpāse; uvanga okautsika maleruaramikik ilivsisaoŕ Lúk. 6,40.

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

15 12.8
16 32 25
18 22
20
18

10
10
10

okautsise maleruarmárpait. ²¹ tamákuningale tamanik piumarpáse
 16.³¹ atera pivdlugo, autdlartitsissiga ilisaringinamiko. ²² okarfigiartor-
 9.⁴¹ -dlugit tikiutingikuma ajortuliaxángerakajakaut; mánale ajortulia-
 -mingnut patsisigssaerúput. ²³ uvavnik úmigssuissup atátagátaok
 7.⁸¹ úmigssorpá. ²⁴ suliat avdlap suliaríngisáinagai akornáne suliarisi-
 10.³⁸ -mángikuvkit ajortuliaxángerakajakaut; mánale takusimagaluardlu-
 14.¹¹ -git taimáitok uvangalo atátagalo úmigssorpátigut. ²⁵ tássa okau-
 tugs. 35.¹⁹ -sek erkórkuvdlugo inatsisaine agdlagsimassok imáitok: píngikiv-
 -- 69.⁵ -tik úmigssorpānga. ²⁶ igdlersuissordle tikiúkune atátamit i-
 14.¹⁶ -livsínut autdlartitagssara, anernek ivna sagdlusuitsok atátamit
 16.⁷ t. pissok, táussuma nalunaiáissutigisavānga. ²⁷ āmátaok ilivse nalu-
 ap. sul. 5.³² -naiaiumárpuse, pilerkárnivnit najoravsinga.

kapitalit 16.

ugpertut kinuginekartarnigssamingne mamiatsángitsut Nálagkavdlo autdlarnigssá alia-
 -sütigingāsanago, igdlersuissok tikiútugssak nalujungnaersitsísangmat ajortimik iluar-
 -nermigdlo erkartüssinermigdlo; aliasugkunáraluartut aliasugssusiat tipaitsungnermik
 taorsernekásassok; Jísusip arkagut kínutigissaussut túniúnekarmártut; ajokersugai
 ugperalugo okaraluartut nangminermingnut siámarumártut.

¹ tamákuninga okalugfigávse mamiatsarkunase. ² nálagi-ar-
 -tarfingmingnit pèrsíkumárpáse; mássalo uvdlut nagdliúkumárpút,
 tauva ilivsinik tokutsissut taimailioruermingnik Gúte kivfartorfigi-
 -sorisavát. ³ taimailiorfigiumárpásile atátardlúnt uvangalúnt ili-
 -saringínamisigut. ⁴ tamatumíngale okalugfigigávse, tássa nag-
 -dliugpat erkáisagavsiuk taima okarfigigivse; pilerkárnivnitdle ta-
 -matumínga okalugfigingilavse, najoravse. ⁵ mánale autdlartitsi-
 13.³⁶ -ssivnut autdlalerpunga, ardlavsíuitdlo ima aperinekángilanga: su-
 14.⁵ -mut písavit? ⁶ tamákuningale okalugfigigávse úmatise aliasu-
 -ngálerput. ⁷ ilumórtumigdle okáupavse: iluanāsause autdlásaga-
 -ma. mássa autdlángikuma igdlersuissup ornísangilāse; autdla-
 -rumale ilivsinut autdlartíkumárpāra. ⁸ tikiúkunilo táussuma si-
 -lamiut nalujungnaersisavai ajortimik iluarnermigdlo erkartüssi-
 -nermigdlo. ⁹ ajortimik: tássa ugperfigíngíngmānga; ¹⁰ iluarner-
 -mik: tássa atátamut autdlásagama, takúsáisagavsingalo; ¹¹ er-
 12.³¹ -kartüssinermik: tássa silap matuma nálagá erkartúnekarmat.
¹² sule okausigssakangáraluarpunga ilivsinut, mánale artoratdlar-
 -pase. ¹³ ivnale anernek sagdlusuitsok tikiúkune, táussuma ilu-
 -mórnermut tamarmut tasissersükumárpáse. mássa ingminit o-
 -kalúsángilak, tusagkaminigdle okalugkumárpok, piumarútugssatdlo

ilivsinut okautigísavai. ¹⁴ táussuma nálangnarsisí kumârpânga, piv-
 -nit písagamigit ilivsinut okautigíssagssane. ¹⁵ atátama pè tamai- 17,10.
 -sa pigâka, taimáitunik okarpunga: pivnit písavai ilivsinut okau-
 -tigíssagssane. ¹⁶ kilamik takúsáisavavsinga, âmalo kilamik ta- 14,19.
 -korkigkumârpavsinga, atátamut autdlásagama. ¹⁷ tauva ajoker-
 -sugaisa ilait okalokatigilerput: suna pinerpâ, okarame: kilamik
 takúsáisavavsinga, âmalo kilamik takorkigkumârpavsinga; imalo
 okarame: atátamut autdlásagama? ¹⁸ okarputdlo: suna pinerpâ,
 okarame: kilamik? okausia nalokârput ¹⁹ Jîsusip tauva ilisima-
 -gamigit aperiumagâne, okarfigai: aperssortáussutigârse okarama:
 kilamik takúsáisavavsinga, âmalo kilamik takorkigkumârpavsinga.
²⁰ ilumut, ilumut okáupvase: ilivse kiavdlusilo nimârumârpuse, si-
 -lamiutdle tipaitsúsáput; ilivse aliasugkumârpuse, aliasugssuser-
 -sile tipaitsungnermik taorsernekásavok. ²¹ arnak ernisulerângame
 aliasugtarpok, ernivigsse nagdliungmat; ernerêrângamile nâgdliung-
 -nartok erkaimajungnaerarâ tipaitsungnermit inúngortokarmat.
²² ilivsísaok mâna aliasugkaluarpuse: takorkigkumârpavsile, úma-
 -tisilo tipaitsúsáput, tipaitsugssutsivsinigdlo arsârnekásángilase.
²³ tamána nagdliugpat sumik aperssúsángilavsinga. ilumut, ilumut
 okáupvase: sumik atátak ativkut kínuvigiguvsíuk tuniumârpâse.
²⁴ sule ativkut kínutigíssakángilase; kiugítse, písause tauva, ti- 14,19.
 -paitsugssuserse nâmagterkuvdlugo. 15,11.
²⁵ tamákunínga okalugfigávse ássersútítigut; nagdliúkumârpõr-
 -dle okalugfigilerumârivse ássersútaungitsutígit, navsuitsunik o-
 -kalugfigilerumâravse atátavník. ²⁶ tamána nagdliugpat ativkut
 kinujumârpuse; okarfigíngilavsilõ atátamut kínúkumavdluse; ²⁷ má-
 -ssa atátap nangminek asavâse, asagavsinga ugperalungalo Gúti-
 -mit pissunga. ²⁸ atátamit anivdlunga silarssuarmut pigama, ki-
 -ngumut silarssuak kínnagdlugo atátamut autdlarumârpunga. ²⁹ a-
 -jokersugaisa tauva okarfigát: tássa navsuitsunik okalugputit, á-
 -ssersútítik pinatit. ³⁰ mâna nalujungnaerpavtígit sût tamaisa 2,25.
 ilisimagítit, aperkutígdíivigíssariakartíngitsutit; taimáitunik ugpe-
 -rávtígit Gútimít píssutit. ³¹ Jîsusip akivai: mâna ugperpuse; ³² ata,
 uvdlut nagdliúkumârpüt, mânákúme nagdliúsímáput, tauva siâma- Mat. 26.
 -rumârpuse nungutdluse nangminivsinut uvangalo kísingorutdlu- 31, 56.
 -nga; mássale kísimíngitsunga, atátap najormanga. ³³ tamákuní- 8,16.
 -nga okalugfigávse uvavkut erkígserkuvdluse. silarssuarne nâg-
 -dliúsause, tugpatdleritsile, silarssuarmut ajugaugama.

kapitalit 17.

Jisuse palasiunertut tugsiússisok.

- 11.41. ¹tarnákunínga Jisuse okalugkame, kilangmut árdlordlune o-
-karpok: atâtak, mâna nagdliúpok, ernerit nálangnarsisíssuk, iv-
Mat. 11.27. -dlítaok ernernut nálangnarsiserkuvdlutit; ²sórdlo pigínáussuse-
6.39. -kartíkit uvinilingnut tamanut, ingminut túniússatit tamaisa tu-
1 Juán. 5.20. -nerkuvdlugit inússúmik nágssáungitsumik. ³tássauvordle inú-
-ssut nágssáungitsox: ivdlit ilisaralutit kisivit ilumut Gútiussu-
-tit, autdlartitatdlo Jisuse Kristusiussox ilisaralugo. ⁴nuna-
5.36. -me nálangnarsisípavkit; suliax uvavnut suliarerkussak nāmag-
4.34. -sivara. ⁵mānalo, atâtak-â, nálangnarsisínga ilingne nálangnar-
-ssutsivnik silarssuakángkatdlarmat ilingne pigissavnik. ⁶a-
-ternik nalujungnaersípaka inuit uvavnut túniússatit silamiunit
kingkatit; ivdlit pigigaluaragkit uvavnut túniúpatit, táukualo o-
-kautsisit aulajangiúpaít. ⁷māna nalujungnaerpaít uvavnut tú-
-niússatit tamaisa ilingnit pisimassut. ⁸mássa okautsit uvav-
-nut túniússatit táukunúnga túniúpaka; táukualo pigilerpaít ilu-
17.25. -mut ilisaralunga ilingnit pissunga ugperalungalo ivdlit autdlartí-
16.30. -kingma. ⁹táuko tugsiúpaka; silamiut tugsintíngiláka, táukule
14.16. uvavnut túniússatit tugsiúpaka, ivdlit pigigagkit. ¹⁰píka tamaisa
16.15. pigátit, pisitdlo uvanga pigāka; táukunanilo nálangnarsivunga.
¹¹uvangalo silarssuarmikungnaerpunga, ukule sule silarssuarmíput,
uvangalo ornigpavkit. atâtak ivdlernartutit-â, aternut aulaja-
-ngersikit uvavnut túniússatit uvavtitut atausiorkuvdlugit. ¹²si-
18.9. -larssuarne najoratdlaravkit aternut aulajangersípaka; uvavnut
13.13. túniússatit párigavkit támartokángitdlat, táuna támarnermik pí-
-ssusilik kisime támarpok, agdlagkat erkôrkuvdlugit. ¹³mānale
15.11. ornigpavkit, taimalo okalupunga sule silarssuarmítitdlunga, ti-
-paitsútiga ukunúnga ilumiugivdluínarkuvdlugo. ¹⁴okautsingnik
15.18 t. tuniváka, silarssúvdlo inuisa úmigssorpait ilagínginamíkkik, sórdlo
uvangátaox silarssúp inuisa ilagíngikānga. ¹⁵tugsiutíngiláka silar-
Mat. 6.18. -ssuarmít pèrkuvdlugit, kisiáne ajortumut sernigerkuvdlugit. ¹⁶si-
-larssúp inuisa ilagíngilait, sórdlo uvangátaox silarssúp inuisa i-
-lagíngikānga. ¹⁷sagdlusuíssutsigkut ivdlernartíkit; okautsisit sag-
-dlusuíssutáuput. ¹⁸sórdlo uvanga silamiunut autdlartíkingma,
Epr. 2.11. taimátaox uko silamiunut autdlartípaka. ¹⁹ivdlernartípunga táuko
pivdlugit, táukútaox ivdlernartitaorkuvdlugit sagdlusuíssutíkit.
²⁰táukuináungitsutdlo tugsiúpaka, okausísigut uvavnut ugperu-

-mártut ilángutdlugit tugsiúpaka, ²¹ tamaisa atausiorkuvdlugit, sórdlo ivdlit, atátak, uvavnítutit, uvangalo ilingnítdlunga, táukútaok atausiorkuvdlugit uvavtine, silamiunut ugpererkuvdlunga autdlar-tíkingma. ²² uvavnut nálagnarssuserititat táukunúnga pigitipara, atausiorkuvdlugit sórdlo uvagut atausiussugut; ²³ uvanga táukuna- ^{17,11.}
-nítdlunga ivdlitdlo uvavnítdlutit, atautsimut inersimalerkuvdlu-
-git, silamiutdlo nalujungnaerkuvdlugit autdlartíkingma, táukulo
asagitit, sórdlo uvanga asagingma. ²⁴ atátak, uvavnut túniússatit ^{12,26.}
uvavnêrkuváka najugkavne, uvavnut nálagnarssuserititat táukunú- ^{14,3.}
-nga takorkuvdlugo, asagangma silarssuak túngavilernekángikat-
-dlarmat. ²⁵ atátak nâpeltuivduartutit-â, silamiut ilisaríngilâ- ^{16,3.}
-tit, uvangale ilisarâvkit, ukualo ilisarânga autdlartíkingma. ²⁶ ar- ^{17,8.}
-kit táukunúnga nalunaerpara nalunaerkigkumârdlugulo, uvavnut ^{16,9.}
asanguigssutsit táukunanêrkuvdlugo, uvangalo táukunanêrkuv-
-dlunga.

kapitalit 18.

Jisuse Gitsímanimitok Jútarsíkut tigujartorât; sákutút nunamat nivertut; Pítrusip Malkuse panará siutaerdlugo; Jisuse palasiunerup igdlorsuanut erkungmássuk, Ang-narsimit kigdliisonekartitdlugo Pítrusip miserratigissará; Pilátusimut autdlarúkat, táussumalo kúngiússusianik sujunersigamiuk iperarniarluará.

¹ Jisuse taima okalugkame, ajokersugkane ilagalugit anivok ^{Mat. 26,38 tt.}
kúnguak Kítrúne ikârdlugo, nautsívik tássanngmat, tássunga iser- ^{Mák. 14,32 tt.}
-pok ajokersugkane ilagalugit. ² pisitsissátale Jútarsip nautsívik ^{Lúk. 22,39 tt.}
tamána nalúngilâtaok, Jísusip ajokersugkane tássane atautsimê- ^{Lúk. 21,37.}
-katigissarmagit. ³ tauva Jútarsip sákutút pârsserkussat ilaseri-
-gamigit palasiuneritdlo faristaritdlo kivfai, tássunga píput na-
-nerússissardlutik kutdlilissardlutigdlo sákulissardlutigdlo. ⁴ Jí-
-susivdle íngminut nagdliúkumártut tamaisa ilisimagamigit, sav-
-ssardlune aperai: kina ujarpisiuk? ⁵ akivât: Jisuse Násarámio.
Jísusip sâpai: uvangauvunga. mássale Jútarse pisitsissâ ilagigât.
⁶ tauva okarfigingmatik: uvangauvunga, uteriardlutik nunamat ni-
-verput. ⁷ tauva apererkigpai: kina ujarpisiuk? akivât: Jisuse
Násarámio. ⁸ Jísusip akivai: uvangaussunga okarfigávse; tauva
uvanga ujaruvsinga uko autdlardlit. ⁹ tássa okausia erkútísang-
-mat okarame: uvavnut túniússavit ilânik támaissakángilanga. ^{17,12.}
¹⁰ tauva Símut Pítrusip panalissáune amuvâ, palasiuneruvdlo ^{Mat. 26,51 tt.}
kivfâ panarpâ talerpigdlíanik siutaerdlugo; kivfardle táuna Mal- ^{Mák. 14,47.}
-kusimik atekarpok. ¹¹ Jísusivdle Pítruse okarfigá: panat púanut ^{Lúk. 22,50 tt.}

- Mat. 26,42. mangúniaruk. ermutsip atátama uvavnut túniússáta imâ imísá-
-ngínerpara?
- Mat. 26,57. ¹²tauva sákutút pârsserkussat nálagátalo Jútítldo kivfaisa
Mák. 14,53. Jisuse tiguvât kilerssordlugulo, ¹³Angnarsimutdlo Kájavfarsip u-
Lúk. 22,54. -kiok táuna palasiunerussup sakianut piserkârpât. ¹⁴Kájavfarsile
táunauvok Jútínik sujúnersuissok iluarnernerardlugo inuk atau-
Mat. 26,58tt. -sek tokutaugpat inuit sivnerdlugit. ¹⁵Símût-Pítrusivdle ajo-
-kersugkavdlo avdlap Jisuse maligpât; ajokersugardlo táuna pa-
-lasiunermut takornartáunginame Jisuse isekatigâ palasiunerup
igdlorssuata kaujalúissânut; ¹⁶Pítrusile isertarfiup silatâne kekar-
20.2. -pok. tauva ajokersugak táuna palasiunermut takornartáungitsox
anivok, arnardlo isertarfiup pârssissâ okarfigigamiuk Pítruse iser-
Mat. 26,59tt. -típâ. ¹⁷tauva arnak táuna isertarfiup pârssissâ Pítrusimut o-
-karpok: ivdlítaok inûp táussuma ajokersugaisa ilagâtít ilâ? nâg-
-gârpordle. ¹⁸kivfatdle sakissartutdlo tássane kekarlutik ingnek
ikumatikât kâaerserdlutik, kâanakingmat; Pítrusivdlo tássane
kâaersekatigai. ¹⁹tauva palasiunerup Jisuse aperssorpâ ajoker-
-sugainik ajokersútainigdlo. ²⁰Jisusip akivâ: inuit nalingínait tu-
Mat. 26,55tt. -sâtitdlugit okalugtarpunga; ajokersuissâinarpunga nálagiartar-
-fingne nálagfingmilo, Jútít nalingínait katerssortarfine; isser-
-tordlunga okalúngisâinarpunga. ²¹sók uvanga aperssorpínga?
okalugfigissâka okautsivnik tusarsimassut aperssúkit, táukua o-
-kautsika ilisimavait. ²²taimale okalugtitdlugo kivfat tássânítut
ilâta Jisuse karnagut isagpâ okardlunilo: palasiunek taima akísa-
-viuk? ²³Jisusip akivâ: ajortumik okalugsimaguma ajorssusia
nalunaiaruk; iluartumigdle okalugsimaguma suvdlutit patigpinga?
²⁴Angnarsip tauv: kilerssorsimassok autdlartípâ palasiunermut
Mat. 26. Kájavfarsimut. ²⁵Símût-Pítrusile kekarpok kâaerserdlune. tauva
^{71-75.} okarfigât: ivdlítaok ajokersugaisa ilagâtít ilâ? táunale misiardlune
Mák. 14,70tt. nâggârpok. ²⁶palasiunerup kivfaisa ilât Pítrusip siutaigâta erkar-
Lúk. 22. -dliá okarpok: nautsívíngme áiparigit takúngínerpavkít? ²⁷Pítru-
^{58-62.} -sile âma misiarpok; tauvalo tingmiautit angutiviartât kardlorpok.
Mat. 27,1 tt. ²⁸tauva Jisuse Kájavfarsimit autdlarúpât nunap nálagâta
Mák. 15,1 tt. igdlorssuanut, mássa uvdlaussok; nangminerdle nunap nálagâta
Lúk. 23,1 tt. igdlorssuanut isíngitdlat mingugtíkumanatik, pôrskisiutígssak ne-
-riumavdlugo. ²⁹tauva Pilátusip ánivigai okardlune: inuk una su-
-mik únerdlútiginiarpisiuk? ³⁰akivât okardlutik: pínerdlugsimâ-
-ngigpat ilingnut písíngerkajakârpút. ³¹Pilátusip tauva sâpai: i-
-livse tigusiuk erkartútdlugulo inatsisise maligdlugit. Jútítldo

akivâ
erkút
33 tauv
Jisuse
34 Jisu
tusarp
-nerit
-lagau
-tumá
-taork
Pilátu
oxartu
sagdlu
-piga
-malo
patsiss
-kut
una J
-dling
inungn

Jisuse ip
takúsagi
sákutút

1
-tútdlo
-kuanu
-pât 3
4 tauva
-para i
-se tau
-dlersá
takúsag
-dlingá
-ruk.
-torsiu
inatsise

akivát: inungmik tokutitserkúngilátigut. ³²tássa Jísusíp okausía 12.33.
 erkútísangmat, nalunaerdlune okarame kanok-ítumik tokúsagame. Mat. 20,19.
³³tauva Pilátuse kingumut nunap nálagáta igdlorsuanut iserpok
 Jisuse kaerkuvdlugo aperialugulo: ivdlit táunauvit Jútít kúngiat?
³⁴Jísusíp akivá: isunnangnik taima okarpit? avdlanitdlūnit taima
 tusarþinga? ³⁵Pilátusíp sáþa: Jútiunerþunga? inugtavit palasiu-
 neritdlo uvavuut pisípátit; kanok ilioravit? ³⁶Jísusíp akivá: ná-
 -lagauvfiga silamit matumánga þingilak. nálagauvfiga silamit ma-
 -tumánga pisimagpat kivfama igdlersorkajarpánga Jútínut pisi-
 -taorkunauga; máuale nálagauvfiga tássanga þingilak. ³⁷tauva
 Pilátusíp okarfigá: árime, kúngiuvtit ilá? Jísusíp akivá: sórdlo
 okartutit, kúngiuvunga. inúngútigalugulo nunamut píssutigára
 sagdlusuísstut nalunaiutigisavdlugo. sagdlusuíssumit píssup ni- 8,47.
 -þiga tusararà. ³⁸Pilátusíp sáþa: suna-una sagdlusuísstut? tai-
 -malo okarame kingumut Jútínut anivok okarfigalugit: uvanga 19,4.
 patsisaussumik navssárfþingilára. ³⁹ilerkokarpusile þórskiussú- Mat. 27,15 tt.
 -kut [pitdlagagssaugaluak] atausek ilivsinut iperásagiga; imaka Mák. 15,6 tt.
 una Jútít kúngiat iperarkugigse? ⁴⁰tamarssuarmigdle áma niv- Lúk. 23,17 tt.
 -dliþarput okardlutik: táuna pinago, Barapa. mássale Barapa
 inungniartúvok.

kapitalit 19.

Jísuse iperartugavdlunilo mitantigissausok Pilátusíp inungnut anisiká okausekardlune:
 takúsagigse inuk; Jútít akueralugit sáningassulingmut kikiagtorkugá; kikiagtorkamíko
 sákutút ánorai avguarait; Jísuse sáningassulingme okausekartardlune aneringersok;
 tokorérmat saorne navdlornagit sanerágut kapigát; timá ilinekartok.

¹Pilátusíp tauva Jísuse tiguva iperartorkuvdlugulo. ²sáku- Lúk. 23,16.
 -tútdlo orþingnik kinarigsunik perdlavdlutik niakorutsiorput, nia- Mat. 27,26 tt.
 -kuanutdlo atitípát, kagdlersáumigdlo augpatdlarigsumik kagdlers- Mák. 15,15 tt.
 -þát ³okardlutigdlo: pivdluarna Jútít kúngiat úmá; isagtardlugulo.
⁴tauva Pilátuse áma anivok okarfigalugit: takuvase ilivsinut anisí-
 -para ilisimarkuvdluse patsisaussumik navssárfþingigikiga. ⁵(Jísu- 18,38.
 -se tauva anivok niakorutekardlune orþingnik kinarigsunik kag-
 -dlersáumigdlo augpatdlarigsumik kagdlersinnavdlune.) okarfigailo:
 takúsagigse inuk. ⁶palasiuneritdle kivfatdlo takuleramíko niv-
 -dliþalérput okardlutik: kikiagtorkuk, sáningassulingmut kikiagto- Mat. 27,23.
 -ruk. Pilátusíp sáþai: ilivse tiguvdlugu sáningassulingmut kikiag- 18,31.
 -torsiuk, uvanga patsisaussumik navssárfþingigínavko. ⁷Jútít akivát: 3 Mór. 24,16.
 inatsisekarpugut, tamákulo inatsisivut maligdlugit tokúsavok, ing- 10,33.

- minik Gútimut ernerítikame. ⁸okausek tamána Pilátusip tu-
- Mat. 26,63 tt. -saramiuk angnermik sujóralerpok. ⁹kingumutdlo nunap nála-
-gáta igdlorssuanut iserdlune Jísusimut okarpok: sumit pivit?
- Mat. 27,12 tt. Jísusivdle akíngilá. ¹⁰Pilátusip tauva sãpã: akiumángilinga? na-
Mák. 15,4 t. -luinga sáningassulingmut kikiagtortísinaugivkit iperarsínauvdlu-
-títldo? ¹¹Jísusip akivã: kanok-iliorfígisínáungerkajakârma. pigi-
-naunermik pavãnga tuninekãngíkuvit; taimáitumik uvavnik iling-
-nut pisitsissok angnermik ajortulivok. ¹²tamána kigdligalugo
Pilátusip iperarniaraluarpã; Jútítldle nivdlingãrdlutik okarput:
tãuna iperarugko kaisarip iluarísãngilãtít; ingminik kúngiuti-
-niartok kaisarimut akerartormat. ¹³okausek tamána Pilátu-
-sip tusaramink Jísuse anisípã, igsiavfingmutdlo erkartüssiving-
-mut ingítldlune, tássa núniugarssuarmik taissame, Epríarítldle
Gapatamik taissarpãt. ¹⁴mássalo uvdlok pôrskimut upalungaer-
-sarfussock, nalunaerkútap akúnerisa arfernat úkilerã. Jútinut-
-dlo okarpok: takúsagigse kúngerse. ¹⁵nivdlingãlerputdle: pãr-
-dle, pãrdle tãuna; sáningassulingmut kikiagtoruk. Pilátusip sã-
-pã: kúngerse sáningassulingmut kikiagtúsaneravko? palasiunerit
akivãt: avdlamik kúngexãngilagut, kaisare kisiat kúngigãrput.
¹⁶tauva táukunúnga pisípã sáningassulingmut kikiagtorukuvdlugo:
tãukuale Jísuse tigugamíko autdlarípãt.
- Mat. 27,32 tt. ¹⁷sáningassugssilo erssugpã anivdlunilo niakortalingmik tai-
Mák. 15,21 tt. -ssamut, Epríarít tãuna Gúlkãtamik taissarpãt. ¹⁸tássane sãni-
Lúk. 23,26 tt. -ngassulingmut kikiagtorpãt, avdatldlo mardluk ilãngutdlugít, táu-
-ko igdlugtut avatdldingordlugít, Jísusile kiterdldingordlugo. ¹⁹ag-
-dlagkatdle kulãnut ivertíttagssat Pilátusip agdlagsimagai sãninga-
-ssulingmutdlo ivertítldlugít, tássa ima agdlagsimassút: Jísuse
Nãsarãmio Jútít kúngiat. ²⁰agdlagkatdlo táuko kulãnut ivertítat
Jútít ilarpãluisa atuarpãit, Jísusip sáningassulingmut kikiagtorsi-
-mavfia igdlorpagssualingmit kanekingmat; mássalo agdlagsimassut
Epríarítldlo Gríkerítldlo Latínerítldlo okausínik. ²¹tauva Jútít pa-
-lasiunere Pilátusimut okarput: ima agdlãsãngíkaluartútít: Jútít
kúngiat, imale: Jútít kúngigigãne okartok. ²²Pilátusip akivã:
agdlagkáka agdlagarãka.
- Mat. 27,36. ²³sãkutútdle Jísuse sáningassulingmut kikiagtoramíko ánorai
Mák. 15,24. tiguvait, sisamãngordlugítldo avguarpãit nungutdlutik atautsimik
Lúk. 23,34. pigssítldlutik; ãmãtaox ilugdlia [tiguvãt]. ilugdlerdle tãuna mer-
-ssugaunane ilũngarme nuerssagaussok nuilãnit atãnut agdlãt.
²⁴tauva oxalokatigílerput: tãuna avgornago ímerautigisigo kia pí-

-sagã.

-ssãkã

-put s

ajãlo

-va a

-tok,

-sugãk

tãussu

nãmag

²⁹nãpa

sãrnãr

³⁰Jísus

-kilo u

31

-na an

-terkuv

-lingnít

-ne na

-torsim

saorne

-ssamik

³⁵tan

-tãlo ilu

ugperku

-mãitut

-dlat in

³⁸k

kisiãne

Jísusip

-mãtaok

tikiúpok

-tigdlit

ilupãgssi

-tít iler

kikiagtor

-tok iliv

ilivãt, J

-siaungm

testament

-sagá. tássa agdlagkat erkórkuvdlugit ima okausigdlit: ánorá- tugs. 22,19.
 -ssáka ingmingnut avguarpait, atissaralo ímerautigát. taimailior-
 -put sákutút. ²⁵Jísusívdle sáningassuliata saniane kekarput arná Mat. 27,55 t.
 ajálo Mária, Kliuvfarsíp nulia, Máriaio Magtálina. ²⁶Jísusíp tau-
 -va arne takugamiuk, ajokersugardlo táuna asasse saniane kekar- 20.2.
 -tok, arne okarfigá: arnak-â, ájuna ernerit. ²⁷kingornalo ajoker-
 -sugak okarfigá: ájuna arnat. tamánalo kigdligalugo ajokersugkap
 táussuma ilasiará. ²⁸kingornalo, Jísuse ilisimagame tamarnik
 námagserêrsut, agdlagkat erkûsangmata okarpok: ímerusugpunga. tugs. 69,22.
²⁹nápartardle tássanípok sêrnartumik ímalik. tauva mitdluartok Mat. 27,46.
 sêrnartumik ímerpát, ísúpimutdlo káputdlugo karnanut píspát.
³⁰Jísusíp tauva sêrnartok pígamiuk okarpok: námagsívo. niar- Mat. 27,50.
 -kilo ukúpá anerningerdlunilo.
³¹úvdlordle táuna upalungaersarfiungmat, sapátigssardlo táu- 5 Mór. 21,23
 -na angekingmat, Jútít Pilátuse inalerpát táukua saorne navdlor- Mák. 15,42.
 -terkuvdlugit arkarterkuvdlugitdlo, timait sapátikut sáningassu-
 -lingnítuarkunagit. ³²tauva sákutút aggerput, sujgdliup saor-
 -ne navdlordlugit áipátalo, táussuma sáningassulingmut kikiag-
 -torsimakatáta; ³³Jísusíle tikíkamiko, tokorêrsok takugamiko
 saorne navdlúngilait; ³⁴kisiáne sákutút iláta sanerágut kalugiú-
 -ssamik kapivá, ernínak tauva augdlo ímerdlo tássánga kúlerput. 21,24.
³⁵tamatumínga íssigingnigtup tamána nalunaiautigá, nalunaiauí-
 -tálo ílumórpok; táunalo ílisí mavok ílumórtumik okarame, ílívísísaok
 ugperkuvdluse. ³⁶mássa taimáívo agdlagkat erkórkuvdlugit í- 2 Mór. 12,46.
 -máitut: saorne navdlornekásángitdlat. ³⁷ámátaok agdlagkat av- tugs. 34,20.
 -dlat ímáíput: kapissartik takujumárpát. Sagg. 12,10.
³⁸kingorna Júserfíp Arimatfamiup, Jísusíp ajokersugaisa iláta, Mat. 27.
 kisiáne Jútít ersígalugit íssertortúkut píssup, Pilátuse xínuvigá 57-61.
 Jísusíp tímá arkarumavdlugo, akúeringmanilo arkariartorpá. ³⁹á- Mák. 15,
 -mátaok Nikutímuse ívna taimane únuácut Jísusímut písimassok 42-47.
 tikiúpok morratdlo áluítldo atautsimut akúsímassut úgtútít untri- Lúk. 23.
 -tígdlit mígssígíssait nagsardlugit. ⁴⁰tauva Jísusíp tímá tiguvát, 50-55.
 ílupágssíanutdlo ímúpát típígígsut táuko ílángutdlugit, sórdlo Jü-
 -tít ílerkokartut ílississarángamik. ⁴¹tássánile sáningassulingmut
 kikiagtorsímváta erkáne ítok nautsívik, nautsívingmílo tássaní-
 -tok ílívérták sule ílissívfíngíne kángísáinartok. ⁴²tássunga Jísuse
 ílívát, Jútít upalungaersarfiat pívdlugó, ílívex táuna kaníguat-
 -síaungmat.

kapitalit 20.

Nálagak ilivermit makisimassok; Mária-Magtalinamut takutitok; ajokersugkat matut parnaersimatitdlugit katisimassut tikíkai; Támu takungnitíname ugperumángitsok ilagititdlugo áipagssánik tikíkamigit ugpersínarkugá.

Mat. 28,¹ tt.

Mák. 16,¹ tt.

Lúk. 24,¹ tt.

19.^{20.}

21.^{7.}

13.^{23.}

¹ sapátivdle akúnerata uvdluisa sujugdliáne Máriaip Magtalinap ilivek ornigpá uvdlárordlune, sule tártitdlugo, ujaragdlo takuvá ilivermit pèrsimassok. ² tauva arpagdlune Simût Pitruse ajokersugar-dlo avdla táuna Jisusip asassá ornigpai okarfigalugitdlo: Nálagak ilivermit autdlarúsímavát, sumutdlo ilinerát naluvarput. ³ tauva Pitruse ajokersugardlo táuna avdla aníput, iliverdlo ornigpát. ⁴ ar-pakatiǵǵkaluaramigdle ajokersugak táuna avdla Pitrusimit oki-lanerugame sujugdliuvdlune ilivermut pivok, ⁵ iluanutdlo itsuarame ilupágssiat tássanítut takuvai, iseranile. ⁶ kingornagutdle Simût Pitruse tikiúkame ilivermut iserpok, ilupágssiatdlo takuvai tássanítut, ⁷ uligdlo niakuata uligisimassá ilupágssiat saniáníngit-sok, ingmíkártisimavdlunile kugdlugtersimassok. ⁸ tauva ajokersugak táuna avdla sujugdliuvdlune ilivermut pissok iserportaok, tamákulo takuvdlugit ugperpok. ⁹ mássa tokussunit makinígssánik agdlagsimassut sule nalugait. ¹⁰ tauva ajokersugkat táuko anger-dlarput. ¹¹ Máriaile ilerfup silatánítuarpok kiavdlunilo. sulilo kiavdlune ilivermut itsuarame, ¹² íngilit mardluk takulerpai kakor-tunik ánoráǵdlit Jisusip timáta inigigaluane igsiassut, áipá niakuata ináne áipálo isigaisa ináne. ¹³ táukua okarfigát: aruak-á, sók kiavit? akivai: nálagara autdlarungmássuk, sumutdlo ilinerát nalugavko. ¹⁴ taimalo okardlune kiviaramé Jisuse takulerpá tá-
21.4. -ssane kekartok, ilisarinagule Jisusiusok. ¹⁵ Jisusip tauva okarfigát: aruak-á, sók kiavit? kina ujarpiuk? nautsívilerissúsoralugo akivá: nálagak-á, ivdlit autdlarúsímagugko nalunaerfigínga sumut iligit, tigujartorumárpara tauva. ¹⁶ Jisusip okarfigát: Mária-á; ki-viardlugulo sápa: rapúni; tássa imáipok: ajokersuisok-á. ¹⁷ Jisusip okarfigát: agtokinanga, sule atátavnut pavungnánginama; katángutícale okarfigiartúkit: pavungnalerpungagók atátavnut atátavsinutdlo, Gútivnut Gútivsinutdlo. ¹⁸ tauva Máriaip Magtalinap ajokersugkat okalugtúkiartorpai Nálagak takugamiuk, taimalo okalugfigingmane.

Lúk. 24,^{36.}

Mák. 16,^{14.}

Lúk. 24,^{40.}

¹⁹ únungmatdle uvdlök tamána sapátip akúnerata uvdluisa sujugdliáne, ajokersugkat katisimangmata matutik parnaersimavdlugit. Jútít ersigigamikik, Jisusip tauva tikípai, akornánilerdlunilo okarfi-

-gai: erkigsigitse. ²⁰ taimalo okarame agssanilo sanerkilo táuku-núnga niwtarpai. tauva ajokersugkat tipaitsulerput, Nálagak takugamiko. ²¹ tauva Jisusip okarfigerkigpai: erkigsigitse. sórdlo 17.18. atátap autdlartikánga, taimátaok uvanga autdlartípavse. ²² taimalo okarame suvdluarpai okarfigalugitdlo: anernek ivdlernartok pigi-lersink. ²³ ajortainik isumákêrfigissase isumákêrfigissásúput, isu-^{Mat. 18.18.} mákêrfigingisasile isumákêrfigissásúangitdlat.

²⁴ Tùmavdle, táukua arkanek-mardluk iláta, mardluliamik taissap, najúngilai Jisusip tikingmagit. ²⁵ tauva ajokersugakataisa okarfigát: Nálagak takuvarput. táussumale okarfigai: agssaine kikiagtórnerit takúngíkuvkit, tikeralo mangúngíkuvko kikiagtórner-nut, agssákalo mangúngíkuvkit saneránut, ugperisángilavse. ²⁶ uvdlutdle arfinek-pingasúngormata ajokersugai áma isersimá-put, Tùmalo ilagát. tauva Jisusip tikípai matut parnaersimatit-dlugit, akornánilerdlunilo okarfigai: erkigsigitse. ²⁷ tauvalo Tù-ma okarfigá: tikerit isagtíssuk agssáka kimerdlórdlugit, agssatit-dlo isagtíkit sanerkavnut mangutdlugit; uppingitsújungnaerdlu-titdlo ugpersínait. ²⁸ Tùmavdlo akivá okardlune: nálagara Gú-tiga. ²⁹ Jisusip okarfigá: takugangma ugperputit, Tùma; piv-dluarput takungningatik ugperput.

³⁰ Jisuse avdlanik kavsinik nalunaerkutiliortarpok ajokersug-^{21.25.} -kane issigititdlugit, magpersagkane mákunane agdlagsimángitsu-nik. ³¹ tamákule agdlagsimáput ugperkuvdluse Jisuse táunaussok Kristuse Gútíp ernera, arkagatdlo inüssutekarkuvdluse ilivse ug-pertuse.

kapitalit 21.

Jisusip ajokersugkame ilait sarkúmerfigigai Tipèriarsip taseressuata erkáne nerekatigalugitdlo; Símut Pitruse pingasoriardlune aperissará asanerine, akivdluartermanilo sujunigassá nalunaerá; Juánase tokúsángitsúnerarát; tássaussok ivangkiliumik matu-mínga agdlagtok, ilumórtússordlo ilisimagát.

¹ kingorna Jisusip ajokersugkane áma sarkúmerfigigai Tipèriar-sip taseressuata erkáne, imailivdlune: ² tássane atautsimítut Sí-mút Pitruse Tùmalo mardluliamik taissak Natánialilo Kánamit Galilíamítumit pissok Sipítúsívdlo ernere avdlatdlo mardluk a-jokersugaisa ilait. ³ Símut Pitrusip tauva okarfigai: kágtoriar-túsaunga. sápat: ilagísavavtigit. tauva anivdlutik katsornatik umiatsiámút ikíput; únuardle tamána angilugtorput. ⁴ káumale-rérmatdle Jisuse-una taseressúp sináne kekartok, ajokersugkatdle 20.14.

ilisaringilát Jísusiusok. ⁵Jísusíp tauva okarfigai: kitornánguáka, nerissagssautekarpise? akivát: nágga. ⁶okarfigai tauva: talerpiur tungágut kagssuseritse, aulisagarumárpuse tauva. kagssusera -nigldlo aulisagkat amerdlanermit kakínek artulerpait. ⁷tauva

- 19.26. ajokersugak táuna Jísusíp asassá Pítrusimut okarpok: Nálagak tamássa. Símuþ Pítrusíp tusaramiuk Nálagak tássaussok, kag -dlersáme ativá, tamakángiame, kiterinigutdlo tavsigdline tatsi -mut kigsserpok. ⁸ajokersugakataile umiatsiámik nunalingiarput, nuna ungasínginámiko, avdlornerit mardlungnik untritigdlit mig -ssiliordlugit; kagssutitdlo aulisagkanik imagdlit kalpait. ⁹tauva niugamik aumat ikumassut takulerpait, nerpigldlo kánut ilisima -ssok, timiussardlo. ¹⁰Jísusíp okarfigai: aulisagkat tássa tauva amussavse ilánik kaitsigitse. ¹¹tauva Símuþ Pítrusíp kagssutit ornigdlugit nunamut kákipai, aulisagkat angisút ulivkárutigi -gait untritigdlit tatdlimanigldlo kuligdlit pingasutdlo; naugdlo taima amerdlatigissut, taimáite... kagssutit aligtúngitdlat. ¹²Jísu -síp okarfigai: kaivdluse neriaroritse. ajokersugkatdle ardláiná -talínit ima aperínek sáperpá: kinauvit? Nálagak tássaussok na -lúnginámiko. ¹³tauva Jísusíp ornigdlugit timiussak tigugamiuk táukunínga túniúþá nerpíngnigldlo tunissardlugit. ¹⁴tamássa pí -
- 20.19. 26. -ngajugssá, Jísuse ajokersugkaminut sarkúmersarame tokussunit makíkame kingorna.

- ¹⁵tauva nererêramik Jísusíp Símuþ Pítruse aperá: Símuþ Jínap ernera, ukua asangmánga ivdlit angnermik asavinga? akivá: mássame, Nálagak; ilisimavarma asagivkit. sáþá: savárautíka párikít. ¹⁶áipagssánik aperá: Símut Jínap ernera, asavinga? a -kivá: mássame, Nálagak, ilisimavarma asagivkit. sáþá: savau -tíka tasíssersúkit. ¹⁷pingajugssánik aperá: Símuþ Jínap ernera, asavinga? Pítruse tauva aliasulerpok, pingajugssánik aperingmane:
- 16.30. asavinga? akiválo: Nálagak, nalussakángilatit, ilisimavarma asagiv -kit. Jísusíp sáþá: savautíka párikít. ¹⁸ilmut, ilmut okáupav -kit: inúsugkatdlaravit nangínínek kiterusersarputit ornigkuma -ssangnut autdlartardlutit; utorkaliguvitdle agssatit isagtíkumár -patit, avdlavldlo kiteruserumárpátit, ornigkunángisangnutdlo aut -
- 12.33. dlarúkumárpátit. ¹⁹taimale okarpok nalunaerumavdlugo tokug -
- 13.36. ssanik kanok ítumik Gúte nálangnarsisíkumará, taimalo okara -
- 2 Pít, 1.14. me sáþá: malínga. ²⁰Pítrusile kiviarama ajokersugak táuna
- 21.7. Jísusíp asassá takulerpá malingnaussok, táuna únúkut nerisitdlu -
- 13.23 tt. -tik sakiainut tulortok okardlune: Nálagak, kia pisisangmatit?

21 táuna Pítrusip takuleramink. Jisuse sãpã: Nãlagak, uname?
 22 Jisusip akivã: súsangmat tikiutserdlunga tássanítuarkuguvko?
 malinãnga. 23 tauva okausek una katãgutiginguut siãmarpok, o-
 -kartaramik: ajokersugak una tokúsãngilaròk. mássale Jisusip
 ima okarfingikã: tokúsãngilax; imale: súsangmat tikiutserdlunga
 tássanítuarkuguvko.

24 tássauvok ajokersugak táuna mákunínga nalunaiãissok, má- 19.36.
 -kuningalo agdlagtøk; nalunaiãutalo ilisimavarpút ilumòrtøk. 25 av- 3 Juán. 12.
 -dlãtaok Jisusip suliai amerdlagaluakaut; tanãko tamarmik ing- 20.36.
 -mikut agdlagkatigut okautiginekãsagaluarpata, isumakarpunga
 magpersagkat agdlagtariakãssant silarssúp amerdlagisagái.

apustilit suliamik agdlagkat.

kapitale 1.

apustilit Jisusip perkussivfigingmatik issigigãt pavungnartitaussok kilangmut; Jerú-
 -salãme katisimassartut; Pítrusip sujúnersormatik ímerardlutik ílatãrtut Matiamsimik
 Jútarsip sivnísigssãnik.

¹okalugtuak sujugdlek nãmagsigiga, Tíúvfluse-ã, tamanik
 kanok Jisuse pilersok sulivdlune ajokersuivdlunilo, ²uvdløk pa-
 -vungnartitanvfine tikitdlugo, apustilit kinigkane perkussivfigisi-
 -mavdlugit anernikut ivdlernartúkut. ³ãniaramilo kingorna táu-
 -kunúnga sarkúmersarpøk úmavdlune, nalujungnaersautinik amer-
 -dlasúnik [nalunaerdlune], táukunúngalo takutitarpøk uvdlut sisa-
 -manik kuligdlit nãvdlugit okalugdlunilo Gútíp nãlagauvfiata pínik.
⁴atautsimutdlo písikamigit inãpai Jerúsalãt kimarkunago, atãtav-
 -dle únersútã utarkerkuvdlugo, [okardlune:] tamãna uvavnit tu-
 -sarpase. ⁵Juánase kuissigaluarmat ímermik, ílivsile kuineka-
 -runãrpuse anernermik ivdlernartumik, uvdlut amerdlãngitsut kí-
 -múgpata. ⁶táukuale katisimassut aperãt okardlutik: Nãlagak,
 taimailissúkut nãlagauvfik Ísrailikúnut kingumut iluarsísãviuk?
⁷sãpaile: ílivsínut nalunaeriakãngilak kakugulúnit kanok ílissúkut-
 -dlúnit písassok, atãtap písãunerminut pigitingmago; ⁸kisiãne
 anernerup ivdlernartup ílivsínut píumãrtup písãunera pigileru-
 -mãrparse, nalunaiãissigiumãrpavsilo Jerúsalãme Jútiamilo tamar-

BIBLIOTECA ACCAD. TORONTO

-ssuarne Samâriamilo nunavdlo isuanut agdlât. ⁹ taimalo oka-rame pavungnartitauvok issigititdlugit, nuivavdlo táukunúnga er-ssikungnaersípâ. ¹⁰ autdlartitdlugulo kilangmut issigiaramik, ata, angutit mardluk kakortunik ánorâgdlit sanimingue kekartut, ¹¹ okartutdlo: ukorsé angutit Galilianiussuse, suvdluse kekarpise kilangmut árdlungavdluse? Jisuse una ilivsinít kilangmut pavung-nartitaussok taimaitdlune tikiúkumârpok, sórdlo kilangmut aut-dlartok takugigse.

¹² tauva Jerûsalâmut uterput kâkamit úliap kâkânik taine-kartumit, táuna Jerûsalâmit kanigpok sapâtikut ingerdlavigissa-riatut ungasigsigalune. ¹³ iseramigdlo inímut igdlup kânítumut majuarput tássanilerdlutigdlo: Pítrusilo Jákulo Juánasilo Anriar-silo Pilípulo Tûmalo Bartulumiusilo Matúsilo Jákulo Alfúsip [ernerâ] Stmútdlo ilungersornertók Jútarsilo Jákup [katángutâ]. ¹⁴ táuko tamarnik kasusitdlutik tugsíartarput kinussardlutigdlo isumaxatigígdlutik, arnat táuko ilagalugit, Mârialo Jísusip arná, táussumalo katángutai.

¹⁵ uvdlunilo táukunane Pítruse níkuípok ajokersugkat akor-náne, mássalo inuit untritigdlit mardlungnigdlo kuligdlit migssi-gissait tássane atautsimítut, okardlunilo: ¹⁶ ukorsé angutit ka-tángutíka, mássame erkútisassut agdlagkat anernerup ivdlernar-tup sujornagut Dâvip karnagut okauserissai Jútarse pivdlugo, táuna Jísusimik tigusissut únersüssissigât. ¹⁷ táuna uvavtínut ilâ-ngutitaugaluartok kífartútdlo tamána kífartútigssarsiarisimav-dlugo; ¹⁸ tauvale nunaut pisiarâ iluaitsumik akigssarsiaminik, nákaramilo kârpok, erdlavílo tamarnik aníput. ¹⁹ tamánalo Jerû-salâmiut tamarnik nalujungnaerpât, taimáitumik nunaut tamána okautsimingnik taissarpât akiltâmamik, imáipok: nunáumik augta-
 tugs. 69,26. -lingmik. ²⁰ agdlagsimangmat magpersagkane tugsiautilingne: i-
 tugs. 109,8. -nigissâ inuerúsavok iniginekarnanilo; imalo: pârssüssütâ avdlap
 piliuk. ²¹ taimáitumik angutit ukua uvavtínísimassut uvdlut táuko
 tamaisa návdlugit, Nálagak Jisuse uvavtíne isertardlunilo anissa-
 -ratdlarmat, ²² Juánasip kuissivíva autdlarkautigalugo uvdlordlo
 uvavtínit pavungnartitauvfíne tikitdlugo, táukua uvavtínísimassut
 ilât makisimássusianik nalunáiekatigisavarput. ²³ tauva mardluk
 pissugssautípait: Júserfe Barsapamik taissax, Justusimik atekusi-
 -lik, Matiarsilo, ²⁴ tugsíardlutigdlo okarput: Nálagak, tamarnik
 ūmatainik ilisimassutit, nalunaeruk kina ukua ardlât kinersimagit.
 1,17. ²⁵ kífartút mána apustiliússutdlo kífartútigssarsiarerkuvdlugo, Jû-

-tarsip kimangmago inigssaminut autdlardlune. ²⁶ tauva ímerau-tigait, ímerautdlo erkûpok Matiarsimut, táunalo ilaugutitauvok apustilínut táukunúnga arkanilingnut.

kapitalit 2.

pínsime apustilit anernernik ivdlernartumik ilumioxangâlersut okalûtsinik avdlanik okalulerdlutik; Pîtruse okalûssissok; tarnigdlit pingasunik tûsintigdlit kuisítut; ugpertut tamarmik ilagîgnartut tamaisalo pigekatigîgdlugit.

¹ uvdlordlo pínse nagdliungmat, tamarmik isumakatigîgdlutik 5 Mór. 16,9 t. atautsimîput. ² tássángáinarldo akisnassok kilangmit pivok, sôr-dlo anorerssuak pitorartok, igdluvdlo táukua najugâta ilua ta-mákerpâ. ³ táukunúngalo takutíput orkat nûngajugtût ingneri-naussutdlusôk, tamákualo táuko tamaisa ingmîkut tugfigait. ⁴ tau-va tamarmik anernernik ivdlernartumik ilumioxangâlerput, oka-lulerputdlo okalûtsinik avdlanik, taimatut sôrdlo anernerup oka-lugtikâtik. ⁵ Jûtinigdle Jerûsalâme inekartokarpok Gûtímit mia-neringnigtunik inuiakatigîgnit tamanit kilaup atânítunit pissu-nik. ⁶ nípilo tamána pingmat inugpagssuit katerssorput tupag-dlutigdlo, nungutdlutik nangminek okautsisik tusaramíkik táukua atorait. ⁷ tamarmigdlo ánilârput tupigusugdlutigdlo okalokatigî-lerdlutigdlo: ata, uko okalugtut tamarmik Galíltamiúngínerpat? ⁸ kanorme tauva nungutdluta tusarpavut nangminek okautsivut inúngorfivtíne okauserinekartut atorait? ⁹ Parteríussugut Míterín-ssugutdlo Eilamíkûssugutdlo, Misuputâmiamilo nunakartugut Jû-tiamilo Kapatûsiamilo Puntusimilo Aasiamilo ¹⁰ Ferîgíamilo Pam-âfíliamilo Egívtínimilo Liupíavdlo ilâne Kerînip erkâne, Rûna-níussugutdlo tamânítugut ¹¹ Jûtiussugutdlo ilasiaussugutdlo Krî-tamiussugutdlo Arâpiamiussugutdlo tusarpavut okalûtsivut ator-dlugit Gûtíp malungnangârtulíai okautigígit. ¹² tamarmigdle á-nílârput isumatigdlo nakimatílerdlugit nungutdlutigdlo áiparning-nut okardlutik: suname-una mána? ¹³ ilaisale tivsigait okardlu-tigdlo: tungusungnitsumik vînisorpatdlâramik.

¹⁴ tauva Pîtruse savssarpok táuko arkanigdlit ilagalugit, nipi-nílo anípâ okalugfigílerdlugit: ukorsê angutit Jûtiussuse Jerûsa-lânilo inekartuse tamavse, imáitox naljungnâisavarse, okautsí-kalo síúmíggígisigik: ¹⁵ mássa putumángítdlat uko taimâisorisase, áitsâme uvdup nalunaerkutâta akúnerisa pingajuat nagdlerpâ; ¹⁶ tamássale pruvítíkut Jûitdlíkut okauserissak: ¹⁷ píumârpordlo Jáit. 3,1 ut. uvdlugssane kingugdlerne, okarpok Gûte, tauva anernerna ilânik

LIVRE DE LA BIBLIOTHEQUE DE LA VILLE DE QUÉBEC

- kuissiumârpunga uvinilingnut tamauut; ernisilo panisilo pruvftisut okalúsáput, inûsugtortasilo takordlórnermik takussakásáput, utor-kartasilo singnagtugkanik singnagtúsáput. ¹⁸ kivfavnutdlo agdlát augtaussunutdlo arnaussunutdlo anernerma ilânik kuissiumârpunga uvdľlune táukunane, tauvalo pruvftisut okalúsáput. ¹⁹ tupingnartulianigdlo nagdliutitsii.mârpunga kilangme pavane nalu-naerkutinigdlo nuname samane aungmigdlo inguernmigdlo putsu-migdlo isortortalingmik. ²⁰ sekinerdlo mumisavok târtúngordľlune, káumatdlo áungordľlune, Nâlagkap uvdľlua angekissok erssingâru-
- Róm. 10,13. -mârtok nagdliúngikatdlartitdlugo. ²¹ piúmârpordlo, nalinginax Nâlagkap arkanik tordlorfigingnigtok ánakmârpok. ²² ukorsê
- 10,38. angutit Israflíkússuse, okautsit máko tusarsigik: Jisuse Nâsarâ-mio, angut Gútimit ilivsinut misingnartitaussok kivdľlingnartulianik tupingnartulianigdlo nalunaerkutinigdlo, Gútíp táussumûna akornavsine suliarissainik, sôrdľlune nangminex nalúngitsuse: ²³ táuna túniússaungmat Gútíp sujúnersûtâ atorkussak sujornagutdlo ilisarssinera nâpertordľlugo, ilivse tiguvarse agssatigutdlo iluaitstigtut sáningassulingmut pâgutdlugo tokutdlugulo. ²⁴ táuna Gútíp makitípâ, tokup ánerntartue kilerússaeramigit, mássame táussuma
- tugs.16,8-11. tigussarinex saperdľluinarmago. ²⁵ Dâvip ima okautigingmago: Nâ-lagak issima sânititúinarpara, talerpingma sanianingmat aular-kunanga. ²⁶ tamâna pivdlugo ûmatiga tipaitsugpok, okaralo kilmasugpok; âmâtaok uviniga uningavekásavok neriuugnartumik.
- 13,36. ²⁷ tarniga unerivfingmîtuarkúsánginagko, aserornerdlo iluaitssuitsortanguut takorkúsánginagko. ²⁸ inúnartumut avkutaussunik nalujungnaersiparman, tipaitsungnermik ilumiulerumârporman kînavit sâne. ²⁹ ukorsê angutit katángutika, ersiorninga ilivsinut okalugdlanga Dâve atâtaunerpaussok pivdlugo: tokuvok ilissauvdľlunilo, ilerfalo uvavtinipok sule tamâssa uvdľlune. ³⁰ pruvftiugamile, ilitugs. 89,4. -simagamilo Gútíp ugpernarsáumik ugpernarsaivfigigâne, kerkata kingunerinit Kristuse uvinikut makitikumavdlugo igsiavfiane kilâlingme igsiassugssak, ³¹ tauva sujornagut nalujungnaerdľlugo Kristusip makinígssânik okalugpok, tarnâ unerivfingmîtuásángitsok.
- 2,27. uvingnatale aserorner takúsángikâ. ³² Jisuse táuna Gútíp makitípâ, tamatuminga tamavta ilisimangnigtúvugut. ³³ tauva Gútíp talerpiagut kutsigsisitaugame, únersûtigissardlo anernermik ivdľlernartumik atâtamit pigileramink, tauva tamâna takussarse tusagarse kuivâ. ³⁴ mássa Dâve kilaliúngilak, imale okarpok: Nâlagak Mt. 22,44. nâlagkavnut okartok: talerpingma tungánut ingikatdlait, ³⁵ kingar-
- Mák. 12,36.

-ssortitit isigkaungnut tungmagagssángortikatdlásagavkit. ³⁶ tai- Lúk. 20,42.
-máitumik Israílikut tamarmik nakimanaitsumik ilisimalíssuk, Ji- Epr. 1,13.
-suse táuna sáningassulingmut kikiagtugarse Gútíp nálagángortit- 1 Kor. 15,25.
-dlugulo Kristusíngortiká.

³⁷ tamánale tusaramiko ūmatimikut kivdlingnekarpūt, Pítrusi-
-inutdlo apustilekainutdlo okarpūt: ukorsé angutit katángutivut, ¹ Lúk. 3,10,14.
kanok iliúsaugut? ³⁸ Pítrusivdle okarfigai: avdlamik isumatáritse,
nungutdlusilo kuerkugitse Jísusip Kristusip arka tunáralugo ajor-
-tit isumákérnekautigssánik; táuva anernerup ivdlernartup tuni-
-ssutá pigilerumárpase. ³⁹ ilivsime kitornavsilo únersút pigssa-
-rarse, tamarmigdlo ungasígsumítut Nálagkap Gútivta tássunga ^{Evf. 2,13.}
kaerkujumassaisa. ⁴⁰ avdlanigdlo okautsinik amerdlanernik nalu-
-naiaivfigai kajumígsárdlugitdlo okardlune: ámagtúniaritse erkardle- ^{Fil. 2,15.}
-ríngnit ukunánga kigdormórtunit. ⁴¹ táuva okausianik ilagsiu-
-matdlartut kuisípūt, ilángutitáuputdlo uvdlorme tamatumane tar-
-nigdliit pingasunik túsintigdliit migssigissait.

⁴² táukuale aulajangerfigait apustilit ajokersuínere ilagíssutdlo
timinssatdlo avgornekartarnerat tugsíartarneritdlo. ⁴³ tarnigdliitdlo
tamarmik sujóralerput, tupingnartuliatdlo nalunaerkutitdlo amer-
-dlasút pissarput apustilitigut. ⁴⁴ ugperutdlo tamarmik ilagígi- ^{4,32 tt.}
-narput, tamaisalo pigekatigígpait. ⁴⁵ numautitigdlo pekutitigdlo
akigissarpait, tamanutdlo avguartarpait nungutdlugit ajorssautait
migssiliordlugit. ⁴⁶ uvdlutdlo nungutdlugit kassusuitdlutik isuma-
-katigigdlutigdlo nálagfingmítarput, igdлуlilo timinssat avgortar-
-pait, nerissarputdlo kimasugdlutik ūmatimikutdlo perkusersuit-
-dlutik; ⁴⁷ Gútילו únersiutigát sámáunarsivdlutigdlo inungne táu-
-kunane tamane. Nálagardle uvdlut nungutdlugit ilagíngnut ilá- ^{2,41.}
-ngússissarpok ámagtunik. ^{5,14.}

kapitalit 3.

Pítrusip niulugtok nálagfiup matuata kigdlingane kinussartok ajorungnaersiká; inuit
ugsagtut okalogtígigai avdlamik isumatárukuvdlugit ugperkuvdlugitdlo.

¹ Pítrusile Juánasilo nálagfingmut majuakatigígpūt tugsíartar-
-fiup nalágut, tássa nalunaerkútap akúnerisa arfinek-sisamáta na-
-lágut. ² angutdlo arname timáta iluanit agdlát niulugtok akiar- ^{14,s.}
-dlugo tássungnáupát, táuna uvdlut nungutdlugit ilissarpát nálag-
-fiup matuata pínersumik taissap kigdlinganut, nálagfingmut ise-
-riartortut tunissúmik kinuvigissarkuvdlugit. ³ táussuma Pítrusilo

Juánasilo nálagfngmut iserumassut takugamigit tuníssúmik kínu-
-vigai. ⁴ Pítrusivdle issigiuarpá Juánase ilagalugo okardlunilo:
issigitigut. ⁵ tauva misigssorpai sumik pivfigisatoralugit. ⁶ Pí-
-trusile okarpok: sflvimigdlúnit kúltimigdlúnit pekángilanga, pigi-
-ssavnigdle tunísavavkit: Jísusip Kristusip Násarámiup arka tu-
-nárálogo nikuigit pisugdlutitdlo. ⁷ talerpiagutdlo tiguvdlogo ni-
-kuitipá. tássángáinardlo isigai singernerilo nakússagtíput, ⁸ pig-
-sigpordlo nikorfavdlune angalavdlunilo, nálagfngmutdlo isekati-
-gai angalavdlunilo pigsigsardlunilo, Gútilo únersiutigá. ⁹ inuit-
-dlo tamarmik takuvát angalassok Gútilo únersiutigigá. ¹⁰ ilisa-
-rátldo táunaussock nálagfiup isávfiata pínersup kigdlingane igsia-
-ssartok tunerkussardlune; tupigutsangárdlutigdlo ánilángárpup
pinekarnera píssutigalugo.

¹¹ táussumale niulugtúgaluap ajorungnaersitap Pítrusilo Juá-
-nasilo najuinalermagit, inuit tamarmik táukunúnga ugsagput kí-
5,12. -láginalingmut Sálumúp pianik tainekartumut, ániláxigamik. ¹² Pí-
-trusivdle takugamigit inuit sápai: ukorsé angutit Israilikússuse,
suvdluse tamána tupigusútigaisiuk? suvdlusilo issigiuarpisigut,
sórdlo nangminex píssaunivígutdlúnit Gútimik mianeringnig-
Lúk. 20,37. -ssutsivtigutdlúnit una angalassúngortíkigput? ¹³ Aaperávdlo li-
2 Mór. 3,6. -sávdlo Jákuvdlo Gútiata, sujuaissavta Gútiata, kitornane Jísuse
nálangnarsisipá, táuna ilivse písiparse miserratigalugulo Pilátusi-
-mut, táussuma erkartússivdlune iperarkugaluarmago. ¹⁴ ilivsile
miserratigáirse ivdlernartok iluartok, inuartordlo kínutigáirse ilivsi-
-nut túniuterkuvdlugo; ¹⁵ inúnermutdle sujulerssuissok tokúparse.
5,30. táuna Gútip tokussunit makitipá, tamatumínga ilisimangnigtúvu-
2,32. -gut. ¹⁶ táussumalo arkanut ugpernikut táussuma arkata nakú-
-ssagtípá una takussarse nalúngisarse, ugperneruvdlo táussumúna
pissup tamatumínga perkigssusekartipá tamavse issigititdluse.
¹⁷ nalúngikaluarpavse, katángutíka, sianiginago taimailiortuse, sór-
-dlítaok sujulerssortise sianiginago taimailiortut. ¹⁸ Gútivdle
pruvfitime tamarnik karnisigut sujornagut okautigigamiuk Kristuse
ániásassok, taimaisivdlugo námagsivá. ¹⁹ taimáitunik avdlamik i-
-sumatáritse sángniardlusilo, ajortise píarnekar kuvdlugit, inúma-
-rigsiviussut nagdliuterkuvdlugit Nálagkap kínanit; ²⁰ autdlarter-
-kuvdlugulo sujornagut ilivsinut okalússissutigissak, Jísuse Kri-
-stuse; ²¹ táussuma kilak pigilísagá uvdlut nagdliutserdlugit sùt
tamarmik kingumut iluarsivigssait, tamáko Gútip inokalerkárnera-
Lúk. 1,70. -nit okautigigai pruvfitime ivdlernartut tamarmik karnisigut.

22 Mór
-lagka
-nálasa
-pord
inung
-mit
-dlut
Gútip
-ssagl
-livsin
-dlart
-sivsin

Pítruse
-gardlut

nálagá
-kik i
-máss
pisitdl
-mass
-manil
5

-taitdl
-put;
-lo ta
-pait
taimail
-kangá
Israilik
-mut
10 tauv
ajorung
sáning
-kagut
-kerku
-lak,

²²Mórsase sujugdlernut ima okarmat: pruvfite uvavtut itok Nâ- ⁵Mór. 18,
-lagkap Gûtivse ilivsinut makitikumârpâ katángutivse ilát, táuna ^{15. 19.}
nálásavarse kanok ítumigdlünit okalugfigissarângase. ²³piumâr-
-pordlo, tarnilik nalinginak pruvfitimik táussumínga rálángitsox
inungnit piarnekasavok. ²⁴tamarmigdlume pruvfitiussut Sâmuali-
-mit kingornalo okalugtut tamákerdlutik sujornagut okautigait uv-
-dlut máko. ²⁵ilivse kitornauvdluse pigâse pruvfitit angeruserdlo
Gûtíp sujuaiصاصtínut angerusigissâ, Aaperâmut okarame: kinguâg- ¹Mór. 12,^{3.}
-ssagkut pivdluarkunarsísâput nuname erkardlerit tamarmik. ²⁶i- ^{— 22,^{18.}}
-livsinut perkârdlugo Gûtíp kitornane Jísuse makititdlugo aut- ^{Gal.3,^{8.}}
-dlartípâ pivdluarkorkuvdluse, sângniaruvse nungutdluse ajorssut-
-sivsinut.

kapitalit 4.

Pitruse Juánasilo parnaerússaussut; kigdliori-nekaramigdlo autdlartitaussut inerterne-
-kardlutik; ilatik tikikamíkik tugsiaakatigigait Gûte únersiutigalugo; ilagít táuko ta-
-marmik úmatimikutdlo tarnimikutdlo atausiuvdlutik asakatigiginartut.

¹inungnutdle okalugtitdlugit palasit nálagfiuvdlo pârssissaisa
nálágát satusaritdlo táukunúnga patdligúput, ²ajuatdlautigigamí-
-kik inuit ajokersormatigik, tokussunitdlo makínigssax okautiging-
-mássuk Jísusikut pisimassok. ³tiguvaitdlo parnaerússivngmut ^{5,^{18.}}
pisitdlugit kaulerserdlugo, únulerêrmat. ⁴okautsimigdle tusarsi-
-massut ilarpagssue ugperput, angutitdlo amerdlássusisa tatdli-
-manik túsintigdlit migssiliulerpait.

⁵pivordle akago kaungmat, tauva sujulerssortait utorkauner-
-taitdlo agdlagkanigdlo ilisimassortait Jerúsalamut katisimajartor-
-put; ⁶Angnarsilo palasiunek Kâjavfarsilo Juánasilo Alagsanteri-
-lo tamarnigdlo palasiunerit kanigissait. ⁷táukulo akúnermiliú-
-pait aperalugitdlo: kanok ítumik píssaunekardluse kialo arkagut
tainailiorpise? ⁸tauva Pitruse anernermik ivdlernartumik ilunio-
-kangârdlune táukunúnga okarpok: ukorsê inuit sujulerssortait
Israîlikutdlo utorkaunertait, ⁹uvdlume kigdliori-nekaravta inung-
-mut ajulersumut angajorkautsernek pivdlugo, kina ánássutigigâ,
¹⁰tauva tamavsinut Israîlikúnutdlo tamanut nalulærnekarile, una
ajorunguaerdlune sâvsine kekartok Jísusip Kristusip Nâsarâmiup ^{3,^{6.} 15.}
sâningassulingmut kikiagtugkavse Gûtíp tokussunit makititâta ar-
-ragut. ¹¹tâssa-una ujarak ilivse igdluliortuse asiginagarse te- ^{tugs. 118,^{22.}}
-kerkugssângordlune ujaraulersok. ¹²avdlamigdlo ánagfigssakângi- ^{Mat. 21,^{42.}}
-lak, atermigdlo avdlamik ánássutigssavtínik túniússaussokángilak

kilaup atáne inungne. ¹³táukuale Pítrusip Juánasivdlo sujórá-
-ngíssusiat issigigamiko, ilisimaleramíkgldlo inuit táuko ilniarti-
-táungitsut ilisimángi⁺sutdlo, tupigusugput; mássalo ilisarait Jisu-
-sip ilagisimagai. ¹⁴inugdle táuna ajorungnaersimassok takuga-
-miko táukunane kekartok, agssuardliutinik okausigssakángitdlat.
¹⁵kisiáne kigdliuivfingmit anerkuvait isumaliokatigígdltutigdlo o-
-kardlutik: ¹⁶kanok iliúsavavut inuit táuko? nalunaerkutiliak na-
-lunaitsox táukunatigut pisimangmat Jerúsálame inekartunut ta-
-manut erssitsox, tamánalo misiutigisínáungilarput. ¹⁷kisiáne i-
5,28. 40. -nungnut siaruarkunago sujórasárdlugit okautdlavut, kingorna atek
tamána kimutdlúnt okalungniutigerkunago. ¹⁸tauva kaerkuvait
inerterdlugitdlo Jisusip arka ingmánguardlúnt okalungniutigerku-
-nago ajokersuiniutigerkunagulo. ¹⁹Pítrusivdle Juánasivdlo akivait
5,29. okardlutik: nangminek okartugssaugitse: Gútime iluásanersok iliv-
-se Gútimit nálangnekarnereguvse? ²⁰mássame takussavut tu-
-sagkavutdlo okautigingínek saperpavut. ²¹ámale sujórasárpait
autdláinartitdlugitdlo, pitdlásagaluardlugit ajuleramínik inuit piv-
-dlugit, tamarmik Gúte únersiutigingmássuk tamána pisimassok
pivdlugo. ²²inuk táuna ajorungnaersitaunermigut nalunaerkutillior-
-figíssak sisamanik kuligdlit sivnerdlugit ukiokarmat.
²³autdláinartingmatigdlo ilatik tikipait okalugtátdlugitdlo pa-
-lasiunerit utorkauneritdlo kanok okarfigigátik. ²⁴tamánale tusa-
-ramiko isumakatigígdltutik nipitik anipait Gútimit, okardlutik:
Jer. 32,17. Nálagak Gúte-â, kilangmigdlo nunamigdlo ímamigdlo tamanigdlo
tugs. 2,1 t. táukunanítunik píngortitsissutit, ²⁵kivfavitdlo Dâvip karnagut ima
okartutit: sók akimángitsut úmitsagpalugtorssúpat, inuiakatigítldlo
sók erkarsarpat atúsángitsumik? ²⁶nuname kúngiussut nikuiput,
sujulerssuissutdlo pekatingígdltutik katerssorput Nálagak akerartor-
-dlugo tanitálo. ²⁷ilumúne, kíornat ivdlernartok Jisuse tanitat
akerartordlugo katerssorput Herútasilo Puntiuselo Pilátusilo akimá-
-ngitsut Israílikutdlo inniakatigít ilagalugit, ²⁸agssavit sujúnersúti-
-vitdlo sujornagut perkussát námagsísavdlugo. ²⁹mánalo, Nálagak,
sujórasárinere issiginiákit, kivfatitdlo tunikit okautsit okalútigísi-
-naorkuvdlugo sujórángitdluinardlutik. ³⁰[taima tuníkit] agssatit
isagtitdlugit katsorsarnekautigíssamik, nalunaerkutit tupingnartu-
-liatdlo pissarkuvdlugit kitornavit ivdlernartup Jisusip arkagut.
³¹tugsiarêrmatalo katisimavfiat aulavok, tamarmigdlo auernermik
ivdlernartumik ilumioakangálerput, Gútivdlo okausia okalútigát su-
-jóránatik.

-nimik
-ngilai
-lagka
-ssutig
-lo aj
-gissar
-útarp
-putdl
-git.
-dlugo
Kiperi
aninga

Anánia S
-pertunik
-kartut;

1 a

pigíssa
aggiúpa
Anánia
-nartur
-dlarag
pisinau
inungnu
-máko
-sartut
-dlugul
-tap ak
-na pis
-naut t
-dlugo.
Nálagak
-gait m
-pípok
tokunga
11 ilagít
-lerput.

³²ugpertorpagssuitdle táuko nungutdlutik ūmatimikutdlo tar- ^{2,44.}
 -nimikutdlo atausiúput; ilátalo atautsivdlūnīt pigissane okautigi-
 -ngilai pigigine, kisiáne tamaisa pigekatigigpait. ³³apustilitdlo Nā-
 -lagkap Jisusip makisimássusia kivdlingnartorssuarmik nalunaiái-
 -ssutigât, sámáunerdló angingârpok táukunane tamane. ³⁴mássa-
 -lo ajorssartumik ilakángitdlat, nunautinigdlūnīt igdlunigdlūnīt pi-
 -gissakartortaisa tamáko tunissarmatigik, tunissamigdlo aké aggi- ^{2,45.}
 -ítarpait ³⁵apustilit isigaisa sánut ilivdlugit; tunioráunekartar-
 -putdlo ajorssartokarángat nungutdlugit ajorssautait nâpertordlu-
 -gít. ³⁶Jórsasile, apustilit atekusekartitât Barnapamik (nugter-
 -dlugo imáitok: tugpatdlersainermik píssusiliugmik), Lívíkússok
 Kíperime nunavekartok, ³⁷nunáumik pigissakarpok, tunigamiugdlo
 aningaussarsiane aggiúpai apustilit isigaisa sánut ilivdlugit.

kapitalit 5.

Anánia Savfiaralo; apustilit amerdlasúnik tupingnartullisartut ilatársínardlutigdlo ug-
 -pertunik; parnaerússausersut íngilip anisikai; kigdliisuisokatingnūt savssartíne-
 -kartut; Gamálialile okalorémat, iperartortikaluardlugit inerterkigdlugitdlo iperaraít.

¹angutivdle Anániamik atigdlup nulê Savfiara áparalugo nunaut
 pigissane tunivá, ²akiatalo ilâ ángigâ nulê ilisimakatigalugo, ilâlo
 aggiúpâ apustilit isigaisa sánut ilivdlugo. ³Pítrusile okarpok:
 Anánia, sôk Sātanip ūmativit ilua tamákerpâ, anernermut ivdler-
 -nartumut sagdlugavit, nunautip akiata ilâ ángigigagko? ⁴pigigat-
 -dlaragko pigiuarsinaugaluarpait ilâ? tunigagkulo [akia] isumangnik
 písinaugaluarpait ilâ? sôrme tauva ūmatigkut taima pilerssârpit?
 inungnut pinatit Gútimut sagdluvutit. ⁵Anániavdle okautsit ta-
 -máko tusaramigit úpitdlune anerningerpok. tamatumíngalo tu-
 -sartut tamarmik ersingâlerput. ⁶inúsugtutdle nikuíput pássut-
 -dlugulo, ánitdlugulo ilerfiorpât. ⁷pivordle kingorna nalunaerkú-
 -tap akúniere pingasut migssiliormagit, tauva nulia iserpok tamá-
 -na pisimassok naluydlugo. ⁸Pítrusivdle sâpâ: okarfíginga: nu-
 -naut taima akilersitdlugo tunivisiuk? akivâ: âp, taima akilersit-
 -dlugo. ⁹Pítrusivdle okarfígâ: sôrme tauva isumakatigilerpise
 Nâlagkap anernera ússerumavdlugo? ata, uvingnik ilerfiortut isi-
 -gait matup silatâníput, ánikumârpâtitdlo. ¹⁰tássángáinardlo ú-
 -pípok isigaisa sánut anerningerdlunilo. inúsugtutdle iserdlutik
 tokungassok nâpíkamiko ánipât ilerfiordlugulo uviata sanianut.
¹¹ilagitdlo ilúngarmik tamatumíngalo tusartut tamarmik ersingâ-
 -lerput.

¹²nalunaerkutitdle tupingnartuliatdlo amerdlasút apustilit ag-
-ssaisigut pissarput inungne; tamarmigdlo isumakatigigdlutik ki-
3,11. -lâginalingme Sâlumûp plane íput. ¹³avdlatdle ilânik sapîserso-
-kângilak táukunúnga ilângúkumassumik, kisiáne inungne pingâr-
-tinekarpút. ¹⁴ilatârsinarputdle Nâlagkamut ugperkunik anguti-
-nigdlo arnanigdlo amerdlasôrssuarnik. ¹⁵taimâitumik náparsima-
-ssut igdlut akorninut ánitarpait ináingavingnut akiartivfingnutdlo
ilivdlugit, tássa Pîtruse tássúnarkugpat táukua ilait tarráinânut-
-dlûnit tâgdlerkuvdlugit. ¹⁶igdlorpalingnitaok erkânitunit amer-
-dlasôrssuit Jerúsalamut tikiúput, náparsimassutdlo anernernitdlo
mingugtûnit nâgdliugtitaussut âpait, táukulo tamarnik ajorung-
-naerput.

¹⁷palasiunerdle nikuípok, ilagissailo tamarnik, tássa satu-
-sârit ingmikôrniakatigít, ilungersormernik ilumio kangâlerdlutik,
¹⁸apustilitdlo tiguvait parnaerússivingmut nalingínarnut atortumut
pisitdlugit. ¹⁹Nâlagkavdle íngiliata únuame parnaerússiviup matue
angmarpai anisitdlugitdlo okardlunilo: ²⁰nâlagfingme savssariar-
-tordluse okautsit tamáko inússutigdlit tamaisa inungnut okause-
-risigik. ²¹tamánale tusaramiko uvdlârordlutik nâlagfingmut pí-
-put ajokersuivdlutigdlo. palasiunerdle tikiúkame ilagissailo, kig-
-dlisiuissoxatigít Israêlívldlo kinguaisa utorkaunertait tamaisa a-
-tautsimut kaerkuvait, parnaerússivingmutdlo autdlatitsípút aer-
-kuvdlugit. ²²kivfatdle tássunga pigamik parnaerússivingme ki-
-ugorarpait, kingumutdlo tikiúput nalunaerdlutik okardlutik: ²³par-
-naerússivik tikiparput parnaerkigsârsimassok, pârssissutdlo matut
silatâne kekartut; matueravtigule iluane inugsíngilagut. ²⁴pala-
-sivdle nâlagfiuvdlo pârssissaisa nâlagâta palasiuneritdlo okautsit
tamáko tusaramikik, isumatik nakimatípait táuko pivdlugit, kanok
ílsanersok tamána. ²⁵tauva avdla tikiúpok nalunaerfigalugit o-
-kardlune: ata, angutit táuko parnaerússivingmut pisitase nâlag-
-fingmîput kekardlutigdlo inuit ajokersordlugit. ²⁶tauva pârssi-
-ssut nâlagât tássungnarpok kivfat ilagalugit aivdlugitdlo, angu-
-tauserfiginagitdle, inuit ersigigamikik ujarkanik mitdlórúmârsora-
-lutik. ²⁷tikiúkamikigdlo kigdlisiuissoxatigíngnut savssartípait,
palasiuneruvdlo aperssulerpai okardlune: ²⁸ilungersordluta iner-
-tingínerpavse atek tamána ajokersuiniutigerkunago? tássalo Jerú-
-salât tamákerparse ajokersútivsinik, inúvdlo táussuma aua uvav-
-tínut pisiniarparse. ²⁹Pîtrusivdle apustilitdlo akivât okardlutik:
4,19. Gûte nâlagtariakarneruvok inungnit. ³⁰sujuaissavta Gûtiata Jisuse

makitipâ, táuna tokutarse kissungmut nivh.gagarse. ³¹ táuna Gû-
-tip talerpingmigut kutsigsisipâ sujulerssuissúngortitdlugo ánu-
-ssissúngortitdlugulo Israile avdlamik isumatârfigssakartitdlugo a-
-jortainigdlo isumákêrfiginekarfigssakartitdlugo. ³² uvagutdlo na-
-lunaiaissigâtigut tamáko pivdlugit, anernerdlo ivdlernartok nalu-
-naiaissigalugo, táuna Gûtip túniússâ nálagtiminut. ³³ tamánale
tusaramiko ilumikut pilangnekarputdlusók, isumalioputdlo tokú-
-kumavdlugit. ³⁴ kigdliisuissokatigítde ilât nikuipok farisariu-
-ssok, Gamálialimik atilik, inatsisinik ajokersuissook, inuit tamar-
-mik atarkissât; táussuma apustilit anisitdlatsiarkuvai. ³⁵ tauvalo
[ilane] okarfigai: ukorsè angutit Israilikússuse, mianerssoritse i-
-nuit uko pivdlugit, kanok iliúsanersuse. ³⁶ uvdlut mákua sujor-
-natigut sarkúmerpok Tiutarse ingminik sûtikaluardlune, anguter-
-páluitdlo sisamanik untritigdlit migssigissait táussumúnga ilángú-
-put; táuna tokutauvok, nálagtailo tamarmik siámartitauvdlutik
nungúput. ³⁷ kingorna sarkúmerpok Jútarse Galilfamio, inuit naut-
-sorssornekarnerrata nalágut; táussuma inuit ikíngitsut kigdlor-
-mórtipai maligtitdlune. táunátook pèrpok, nálagtailo tamarmik
siámartitáuput. ³⁸ taimáitumik okáupavse: inuit táuko taimaitísigik
iperardlugitdlo. mássa pilerssárut tamána suliardlúnit tamána i-
-nungnit pisimagpat aserúsavok; ³⁹ Gútimitdle pisimagpat aseror-
-nek sapisavarse, Gútimut akerartorumassutut ititaulexinavuse.
⁴⁰ tauva nálagpât, apustilitdlo kaerkugamik iperartortipait iner-
-terdlugitdlo Jisusip arka okalungniutigerkunago; tauvalo iperar-
-pait. ⁴¹ táukule kigdliisuissokatigít sánit autdlarput tipaitsugdlu-
-tik, mitautiginekarussaugamik arka pivdlugo. ⁴² soráingitdlatdlo
uvdlut nungutdlugit ajokersuivdlutik nálagfingme igdlunilo ívang-
-kiliulo Jisuse-Kristusimik okalútigalugo.

kapitalit 6.

angutit arínek mardluk ajorssartunut kivfartortugssángordlutik ivertitaussut; ajoker-
-sugkat amerdlingártut Jerúsálame; Stivánuse kigdliisuissokatigíngnut pisitdlugo
únerdlútigigát sagdluvdlutik.

¹ uvdlune táukunane, ajokersugkat amerdlingmata, Grikerisut
okausigdlit okalorujulerput Eprfarinut, uvigdlarnertatik mingneru-
-tínekartarmata uvdlut nungutdlugit ajorssartunut tunissutaussar-
-tut tuniorautiginekarângata. ² táukuale arkanek-mardluk ajoker-
-sugkat ilúngaisa atautsimut kaerkuvait okardlutigdlo: iluásangi-
-lak Gûtip okausia isumákêrdlugo nerissunut kivfartoruvta. ³ tai-

-máitumik, katángutivut ukorsè, ilavsinik angutinik arfinek-mar-
-dlungnik kinerdleritse tusâmassauvduartunik anernermigdlo iv-
-dlernartumik ilisimâssûmigdlo ilumiokangârtunik, isumagissaria-
-kartumut tamatumînga ivertitagssavtînik. ⁴uvagutdle soraerata
tugsiartarumârpugut okauserdlo kivfartûtigalugo. ⁵okautsitdlo
tamáko táukua ilûngarmik iluarigamikik Stivfânuse kinerpât, angut
ugpernermik anernermigdlo ivdlernartumik ilumiokangârtok, Pili-
-pulo Pororrulo Nikanôriilo Timunilo Parminarsilo Nikulailo Jútít
ilasiât Antiórriamio. ⁶táuko apustilînut savssartípait, tugsiara-
-nûgdlo agssangmingnik patigpait.

⁷Gûtivdlo okausia siaruariartorpok, ajokersugkatdlo amer-
-dlingârput Jerûsalâme; âma palaserpagssuit ugpernermut nâlag-
-tûngorput.

⁸Stivfânusile ugpernermik pigînaunermigdlo ilumiokangâra-
-me tupingnartuliortarpok angisûnigdlo nalunaerkutiliordlune i-
-nungne. ⁹tauva ilait pilerput ajokersuivfingmit kivfaujungaer-
-sitat piânik Kerinimiutdlo piânik Alagsantriâmiutdlo piânik Ki-
-likiamiutdlo piânik Aasiamiutdlo piânik tainekartumit pissut,
Stivfânusilo sakitsâupât. ¹⁰ilisimâssutdle anernerdlo táussuma o-
-kalugtautigissâ agssortornek saperpât. ¹¹tauva angutit ilait á-
-ngiortumik pilerisârpait ima okartut: tusâvarput okautsinik Môr-
-sasimutdlo Gûtîmutdlo kakajardliutaussunik okalugtok. ¹²inuit-
-dlo pikigtorssuângortípait, utorkauneritdlo agdlagkanigdlo ilisi-
-massut [ilângutdlugit]; táunalo perssûtdlugo autdlarúpât, kigdli-
-siuissokatigîngnutdlo pisípât; ¹³nalunaiâissutdlo sagdlussut sav-
-ssartípait ima okartut: inuk una soraerane okautsinik inîmut
matumînga ivdlernartumut inatsisinutdlo kakajardliutaussunik o-
-kalugtarpok. ¹⁴ima okartok tusaravtîgo: ivssuma Jîsusip Nâsa-
-rámiup ine mána ûkautikumârâ lerkutdlo Môrsasip uvavtînut
pisitai avdlângortitdlugit. ¹⁵kigdlisiuivfingmîlo igsiassut tamarmik
issiguarpât, kînálo takuvât sôrdlo íngilip kîná.

kapitalit 7.

Stivfânuse kigdlisiuivfingme okalugtok Gûtîp íngutamînut angajorkautsernerpagssue er-
-kartordlugit, táukulo agssortuissâinarnerardlugit; avorkârilermatigdlo ajagtorât, ujar-
-kanigdlo mitdlôrdlugo tokúkât.

¹tauva palasiunek okarpok: taimáipa? ²ivnale okarpok: u-
-korsè angutit katángutîka atâtaussusilo, tusarnâritse. Gûtîp nâ-
-langnartup sujuâissarpup Aaperât sarkúmerfigâ Misuputâmiâmi-

-titdlugo, Hâranime nunakángikatdlarimat; ³okarfigálo: autdlarit 1 Mór. 12,1.
 nunangnit erkardlingnitdlo nunamut ilingnut takutitagssavnut.
⁴tauva Kaltiarit nunānit autdlarpok Hâranime nunakalerdlune;
 augutálo tokungnat tássánga nûgtipâ nunamut matumúnga mâna 1 Mór. 12,6.
 nunagissavsínut. ⁵nunavigssakartíngilálo tássane isigkatut silig-
 -tigissumigdlûntt náme; únersorfigále táussumúnga pigítikumav- 1 Mór. 12,7.
 -dlugo kinguágssainutdlo kingornagut, nauk kitornakángitsok. ⁶i-
 -male okarpok Gûte: kinguágssai ilasiáusassut nuname avdlaner- 1Mór.15,13t.
 -tame, kivfartortísagaitdlo ajortumigdlo pissardlugit ukiut sisa-
 -manik untritigdlit. ⁷inuiatdle táukua kivfartorfigissait uvanga
 erkartükumârpáka, okarpok Gûte, tauvalo autdlarumârupt kivfar-
 -tâtldlungalo inime matumane. ⁸angerutsimigdlo kipinekarkússú- 1 Mór. 17,10.
 -mik angerfigâ. taimalo lisák ernertârâ kipinekartitdlugulo uv-
 -dlut arfínek-pingajuáne; lisâvdlo ernertârâ Jâko, Jâkuvdlo ernert-
 -târâi táuko atâtaunerpaussut arkanek-mardluk. ⁹atâtaunerpau-
 -ssutdlo Jûserfe síngákamíko Egvitinimut tunivât; Gûtivdle na- 1 Mór. 37,28.
 -jorpâ ¹⁰aniguisitdlugulo nâgdliûtigissainit tamanit sáimáunarsi- — 39,2.
 -sitdlugulo ilisimássúmígdlo tunivdlugo Fâraûp Egvitinip kúngiata
 sáne; táussunnalo sujulerssuissúngortipâ Egvitinime igdluminilo 1 Mór. 41,40.
 tamarssuarime. ¹¹kângnerdle nâgdliúpok Egvitinimut tamarnut 1 Mór. 41,54.
 Kânâvdlo nunānut, nâgdliunguerssuardlo, sujuaissavutdlo nexig-
 -ssailekilerput. ¹²Jâkule tusarame Egvitinime karrisiagssakartok,
 tauva sujuaissavut autdlartípai sujugdlermik; ¹³áipagssánígdlo pi- 1 Mór. 43,1.
 -gamik katángutaisa Jûserfe ilisarât, Jûserfivdlo erkardlê Fâraûp
 nalujungnailerpai. ¹⁴Jûserfile autdlartitsivok angúne Jâko kaer- 1 Mór. 45,9.
 -kuvdlugo erkardlinilo tamaisa, tarnígdlit arfínek-mardlungnik ku- 1 Mór. 46,27.
 -ligdlit tatdlimatdlo. ¹⁵Jâkulo Egvitinimut samungnarpok to- 5 Mór. 10,22.
 -kuvdlunilo, táunalo sujuaissavutdlo. ¹⁶ânekarpudlo Siggîmimut 1 Mór. 49,33.
 ilinekardlutígdlo ilivermut Aaperâp aníngaussanik Siggîmip erne- Jôrs. 24,32.
 -rata Himorip kitornainit pisiānut. ¹⁷uvdlutle únersútigissat 1 Mór. 49,30.
 Gûtíp Aaperâmut ugpernarsáissutigissai kanígdlingmata, tauva i- — 23,17.
 -nuit íngtartsútip amerdliartordlutígdlo Egvitinime. ¹⁸kisa av- — 33,19.
 -dla kúngiulerpok Jûserfínik nalussok; ¹⁹táussuma erkardlivut per- 2 Mór. 1,7 t.
 -kuserdglutlivífgai sujuaissavut ajortumik pissardlugit, nálungiait 2 Mór. 1,10.
 anítarkungmagit inôrkunagit. ²⁰taimáineragut Môrsase erniuvok 2 Mór. 2,2 tt.
 nálungiauvdlune pínekissok Gûtime; táuna káumatit pingasut pe-
 -rorsagauvok angúne igdluane. ²¹anínekarmatdle Fâraûp pa-
 -niata tiguvâ perorsardlugulo ernersiaralugo. ²²Môrsasilo ajoker-
 -sornekarpok Egvitinimiut ilisimatússutainik tamanik, pissauvor-

- dlo okautsimigutdlo kanok-iliornigutdlo. ²³ ukiutdle sisama-
-nik kuligdlit nãgamigit, ñmãmigut isumalerpok katãngutine Is-
2 Mõr. 2,11 t. -raflip kinguai takusarunavdlugit; ²⁴ ilãtdlo inardligaussok taku-
-gamiuk sernigã, pinerdlugfigissardlo akinintdlugo Egvitinimio to-
-kúpã. ²⁵ isumakarpordle katãngutine malugisagãne Gütip ãmãu-
2 Mõr. 2,13. -nekartilerãtik agssangmigut, malugingilãtdle. ²⁶ akagũngmatdlo
ilãit sakitsãutut nãpikamigit sãimarsarniarpai okardlune: ukorsẽ
augutit: katãngutigigpuse, suvdluse inardlersekatigigpise? ²⁷ ãi-
2 Mõr. 2,14tt. -parminigdle inardlissup ajagpã okardlune: kia uvavtinut nãlagã-
-ngortitdlutidlo erkartũssissũngortipãtit? ²⁸ uvangãtaok tokũsa-
-vinga, sõrdlo igpagssak Egvitinimio tokũkit? ²⁹ okantsidde ta-
-mãko pissutigalugit Mõrsase kimãvok ilãsiaulerdlunilo Mitiãkut
nunãne; tãssane mardluognik ernertãrpok. ³⁰ ukiutdlo sisanianik
2 Mõr. 3,2 tt. kuligdlit nãngmata Nãlagkap ñngiliata sarkũnerfigã kãkap Si-
-naip puilassuitsuane orpitsiãit kakitdlarnakutaussat ikualanerãne.
Mat. 22,32. ³¹ Mõrsasivdle takuleramiuk takussane tupigusũtigã; takuniariar-
-tormagulo Nãlagkap nipãta ima pivã: ³² uvanga-una sujuaissavit
Gũtiãt, Aaperãp Gũtia lisãvdlo Gũtia Jãkuvdlo Gũtia. tauva
Mõrsase ùlilerpok takuniainex sapilerdlune. ³³ Nãlagkavdle okar-
-figã: isigangnãtit isigkaugnit pikit, kekãrfigissat nunaungmat iv-
-dlernartok. ³⁴ ajortok ñugtama Egvitinimĩtut atugãt takuvdluar-
-para, anersãmissarnerilo tusarpãka, arkarpungalo ãnãgtikumav-
-dlugit. mãnalo karrit, Egvitinimut autdlartãsavavkit. ³⁵ Mõrsase
7,27. tãuna ilagsiumãngisãt, ima okãrfigissãt: kia nãlagãngortitdlutidlo
erkartũssissũngortipãtit? tãuna Gũtip autdlartipã nãlagãngortit-
-dlugo aniguisitsissũngortitdlugulo ñngilip orpitsiãine kakitdlarnaku-
-taussane tãussumũnga takutitup agssaisigut. ³⁶ tãussuna anisi-
-pai tupingnartuliordlunilo nalunaerkutiliordlunilo nuname Egviti-
-nimne ñmamilo augpalãrtune puilassuitsumilo ukiut sisamanik
kuligdlit nãvdlugit. ³⁷ tãssa-una Mõrsase tãuna Israflip kinguai-
3,22. -nut okartok: pruvãite uvavtut itok Nãlagkap Gũtivse ilivsinut
5 Mõr. 18,15. makitikumãrpã katãngutivsinut, tãuna tusãsavarse. ³⁸ tãssa-una
2 Mõr. 19,3. ilãngnĩtok puilassuitsume, ñngilip kãkame Sinãime okalugfigi-
-ssime sujuaissavtalo akornãntdlune, tãussumalo okautsit ñmassut
pigilerpai uvavtinut tũniũsavdlugit. ³⁹ tãuna sujuaissavta nãlagku-
-mãngilãt, kisiãne ajãgtorpãt, ñmatimĩkutdlo kingumut Egvitini-
2 Mõr. 32,1. -mut sãgput, ⁴⁰ Aarunimut okardlutik: Gũtiliortigut sujunivtigut
ingerdlassugssanik, Mõrsase ivna uvavtnik Egvitinimit anisitsissok
2 Mõr. 32,6. kanok ñinersok nalugãvtigo. ⁴¹ norraussãliorputdlo taimane pig-

-dliutinik ätsivdlutik Gütipilungmut agssangmigdlo suliait nuána-
 -ralugit. ⁴²Gütivdle tímúpai taimaititdlugitdlo kilaup perpag- Jer. 19,13.
 -ssuinut kivfartortitdlugit, sórdlo agdlagsimassok pruvfitit agdla- Am. 5,26 tt.
 -gaine: puilassuitsume ukiut tángo sisamanik kuligdlit ukintit-
 -dlugit uvanga tmússutinik tokutagssanik tmússutinigdlo nekigssa-
 -nik pigdlivfigaisinga, Israflikut-à? ⁴³kisiáne Múlörrip tupiussá
 nagsartarparse, uvdlorissavdlo Gütivsinut Rimfanimut pigtitavse
 inússaliartá, inússaliat táuko ilivsinut patdlorfigissagssaliase; nûg-
 -tikumârpavstile Bâpalip ungatânut. ⁴⁴nalunaiautip tovka sujuai-
 -ssavtinipok puilassuitsume, sórdlo Môrsasimut okalugtup perkú-
 -ssutigigâ, sanásagâ ássilissagssak takussane ássilivdlugo. ⁴⁵ta- 2 Mór. 25,10.
 -mánalo sujuaissavta pigileramiko, Jôrsua ilagalugo isertipât aki- Jôrs. 3,14.
 -mángitsut Gütip sujuaissavta sujornatigut kimâtitaisa pigissânut,
 [pigiuardngulo] Dâvip uvdlue tikitdlugit. ⁴⁶tâuna Gütimut sâi-
 -mâumarsivok, kinuvordlo Jâkup Gûtia inekarfigssarsiumavdlugo. tugs. 132,0.
⁴⁷Sâlumûvdle igdluliorpâ. ⁴⁸kisiáne kutsingneruvsârtnp nálagfit 1 kûng. 6,1.
 agssangnik sanasimassut inigingilai, sórdlo pruvfite okartok: ⁴⁹ki- 17,24.
 -lak igsiavfigâra, nunalo isigkama tungmarfigât; suna igdlo uvav- Is. 66,1 t.
 -nut igdlularisavisiuk, okarpok Nâlagak, sunalûnit uningavigssa-
 -râra? ⁵⁰agssangnia máko tamaisa piliaringinerpait? ⁵¹tautûko
 mângertunik pukusugdliit ûmativsigutdlo siutivsigutdlo kipinekâ-
 -ngitsuse, anernek ivdlernartok agssortortâinarparse; sórdlo su-
 -juaissase itut taimâipnisaisok ilivse. ⁵²kina pruvfitit ilât su-
 -juaissavse kinuginginerpât? tokúpaít dlo iluartup táussuma ti-
 -kiinnigssânik sujornagut okautigingnigtut, ilivsilô mânia táussumí-
 -nga pisitsissúngordlusilo tokutsissúngorpuse. ⁵³mâssa inatsisit
 pigilerpase ingilitigut perkússutiginekartitdlugit, maleruarnagitdle. Gal. 3,19.
⁵⁴tamânale tusaramiko ûmatimikut pilangnekarputdlusôk kor- Epr. 2,2.
 -sarkortardlutigdlo pivdlugo. ⁵⁵tâunale anernermik ivdlernartumik
 ilumiokangârame, kilangmut issiginardlune Gütip nâlangnarssusia
 takuvâ, Jîsusilo Gütip talerpiata tungâne kekartok, ⁵⁶okarpordlo:
 ata, kilait takuvâka angmassut, inûvdlo ernera Gütip talerpiata Mat. 26,64.
 tungâne kekartok. ⁵⁷nivdlâputdle nipitôrssuarmik, siutitigdlo ma-
 -tuvait, isumakatigigdlutigdlo táussumúnga ukerûtorssûput. ⁵⁸a-
 -jagtortardlugulo igdlorpagssualingmit anisikamiko ujarkanik mit-
 -dlôrpat. nalunaiaissutdlo atissatik iperagkatik ilivait inûsugtup
 Saulusimik atigdlp isigaisa sânut. ⁵⁹tauva Stivfânuse ujarkanik
 mitdlôrmâne tordlulavdlune okarpok: Nâlagak Jîsuse-à, anernera Lúk. 23,46.

Lúk. 23,34. piuk. ⁶⁰sèrkúmerdlunilo nipitúmik nivdliavok: Nàlagak, ajortulia-
-mik matumínga aulajangívfiginavèrigit. taimalo okarame sinig-
-pàlerpok.

kapitalit 8.

Jerúsaláme ilagít kinuginékangàlersut, Saulusivdlo nungutíniari; Samàriame Pilipo
okalüssissartok, muidlo ugperigát kuisitdlutigdlo: Simút angákuarnigtartúgaluak a-
-ningaussanik akilfumavdlune apustilisut piginaunermik pisiartok Pítrusip avorkávi-
-gà; kúngip aruap Kantákip kivrassua ngpertúngulersok Pilipup kuigá.

¹tokutaungmatdle Saulusip iluarà. uvdlordle tamána ilagít
Jerúsalamítut kinuginékangàlerput, tamarmigdllo siámarput Jütia-
-dlo Samàriavdlo ilagissainut, apustilit kisimik pinatik. ²angu-
-titdle Gütimik mianeringnigtut Stivfànuse iliartorpát, aliatsangner-
-ssuarnigdllo aliatsautigát. ³Saulusivdle ilagít nungutíniarpai,
igdlunutdlo isertardlune angutitdlo arnatdlo autdlarúpai parnaerú-
-ssvingmutdlo pisitdlugit. ⁴siámartitaussut tauva angalavdlutik
okausek ívangkilio okalütigát.

⁵Pilipule Samàriamut samungnarame igdlorpalingnut, Kri-
-stuse táukunúnga okalüssissutigá. ⁶inuitdlo isumakatigigdlutik
Pilipup okauserissai nalunaerssorniarpait, nalunaerkutit táussuna
sularissai tusardlugitdlo takugamíkik. ⁷anernerit mingugtùt a-
-merdlasùnit taimáitunik pilingnit aningmata nipitúmik nivdliav-
-dlutik; áma tumartorsimassut tusiagtutdlo amerdlasùt ajorung-
-naersitáuput. ⁸tipaitsungàlerputdlo igdlorpalingme táussumane.
⁹angutdle tássanítok Simúmik atilik, sujornagut igdlorpalingme
tamatumane angákuarnigtartok inuit Samàriamiut ularússisitdlugit
ingminigdllo angisúnerardlune. ¹⁰tamarmigdllo nalunaerssorpát,
mikissutdlo angisútdlo, okardlutik: tássa-una Gütíp píssaunera
tamána angisòk. ¹¹nalunaerssorpátdle sivisúmik ularússisingmatik
angákuarningnerminik. ¹²Pilipule ugperigamíko ívangkilio Gütíp
nàlagauvñanik Jisusivdlo Kristusip arkanik okalütigingmago, tauva
kuisiput angutit arnatdlo. ¹³Simútdlo ilángutdlune ugperúngor-
-pok, kuisikamilo Pilipo átavigilerpá; nalunaerkutitdlo kivdling-
-nartuliatdlo angisút pissartut takugamigít ánilárpok. ¹⁴apu-
-stilitdle Jerúsalamítutdlutik tusaramik Samàriamiut Gütíp okausia
ilagsigát, tauva Pítrusilo Juánasilo táukunúnga autdlartípait. ¹⁵táu-
-ko tasamunga pigamik tugsíupait anernék ivdlernartok táukunú-
-nga pigilerkuvdlugo. ¹⁶suline ilánutdlúnit tugsimángingmat, kui-
-simáinarputdle Nàlagkap Jisusip arkanut ilángutitdlutik. ¹⁷tauva

agssangmingnik patingmatik anernek ivdlernartok pigilerpät. ¹⁸ Si-
-müvdle takugamigit anernermik ivdlernartumik tuninekartartut
apustilit agssangmingnik patigkângatik, tauva aningaussanik âtsi-
-vigai okardlune: ¹⁹ uvangátaok piginaunermik tamatumínga tuni-
-singa, nalingínak agssavnik patigara anernermik ivdlernartumik
pigissakalerkuvdlugo. ²⁰ Pítrusivdle sâpâ: aningaussautitit ilagahu-
-tit aserortugssaokilit, Gütíp tuníssutâ aningaussanik pisiarisínau-
-sorigagko. ²¹ pigssakarnatidlo avgütigssakángilatit okautsip ta-
-matuma ilânik, ûmatit perkusersuúngingmat Gütíp sâne. ²² tai-
-máitumik avdlamik isumatârniarit ajorssutsit tamána tunutdlugo,
Gütílo kinuvigûk ûmápit isumaliulerneranik isumákêrfigerkuniara-
-luardlutit. ²³ malugâvkíne sungarnitsórnatortorssuarmut pisima-
-ssutit iluáinernigdlo nimersimassutit. ²⁴ Simûp tauva akivâ o-
-kardlune: ilivse Nâlagak kinuvigisiuk pivdlunga, sumigdlûnit ta-
-mákua okautigissavse ilânik uvavnut nagdliútokarkunago. ²⁵ tau-
-kualet Nâlagkap okausia nalunaiáissutigalugulo okalûtigigamiko
Jerûsalâmut uterput ivangkílio okalûtigalugo Samâriamiut igdlor-
-pângualíne amerdlasûne.

²⁶ Nâlagkavdle íngiliata Pilípo okalugfigâ okardlune: nikuit-
-dlutit kujatânut autdlarit avkusínermut Jerûsalâmit Gâsamut av-
-kutaussumut inuilaussumut. ²⁷ tauva nikuípok autdlardlunilo.
atalo, angut Aitiûpiamiussok tâssaussok, kúngíp kivfarssua, Aitiû-
-piap kúngiata arnap Kantâkip píssaunekartitâ, aningaussautainik
tamânik pârssissok; táuna patdloriartordlune Jerûsalâliarame, ²⁸ ki-
-ngumut angerdlalersok kamutimíne igsiavdlune, pruvfitivdlo Isaiap
agclagai atuarai. ²⁹ anerneruvdle Pilípo okarfigâ: ingerdlagit ka-
-mutit uko najorniardlugit. ³⁰ tauva Pilípup arpagdlune ornigpâ,
tusaramiugdlo pruvfitíp Isaiap agclagai atuarai, aperâ: atuagkatit
pâsivigit? ³¹ akivâlo: kanok ilivdlunga pâsisavâka ajokersorneká-
-ngíkuma? Pilípulo inâpâ kakerkuvdlugo igsiakatigerkuvdlunilo.
³² agdlagkanile agdlagsimassut atuagai tâssa uko: savatut tokutsi-
-vingmut písitavok, sôrdlulo savârak kivssaíssiminut nivdlíngit-
-sok, taimaitdlune karne angmángilâ. ³³ nikanarnerane erkartûne-
-karnera nâmagtitavok, kialo okalugtuarisínauvai kingulerígsue?
inússusia nunamit pèrsitaungmat. ³⁴ tauva kúngíp kivfarssua pi-
-lerpok Pilípumut okardlune: nalunaerfigínga-ait, kina pivdlugo
pruvfite taima okarpa, íngminigdlûnit pivdlune avdlalûnit pivdlu-
-go? ³⁵ Pilípuvdle karne angmarpâ, agdlagsimassutdlo tamâko
autdlarniutigalugit ívangkílio Jísusimik táussumínga okalûtigâ.

³⁶ avksinikudlo ingerdlatitdlutik imekarfik tikfikamiko kungip kiv-farssua okarpok: takuvat ana imex; kuisisavdlunga sunik akor-nutekarnerpunga? ³⁷ Pilipudle akivâ: ûmatigkut ilungardlutit ugpernit pisinauvutit. akivâlo okardlune: ugperpunga Jisuse Kristuse Gûtip ernerigâ. ³⁸ kamutitdlo unigterkuvai, tamarmigdlo inernnut arkarput, Pilipulo kungivdlo kivfarssua; kuivâlo. ³⁹ imer-mitdlo kakingmata Nâlagkap auernerata Pilipo autdlarûpâ, kû-ngivdlo kivfarssuata issigimngnaerpâ, mâssalo ingerdlavine inger-dlavigâ tipaitsugdlune. ⁴⁰ Pilipule nâpinekarpok Astâttime, inger-dlatitdlunilo ivangkilio okalûtigâ igdlorpalingne tamane Kaisâ-rianut apûtserdlune.

kapitalit 9.

Saulse kilangmit tupingnartumik pinekardlune avdlamik isumatârtok Anâniامتدلو kuisitok: Damaskusime Jisuse Kristusiussok okalûssissutigilerâ kinuginexalardlunilo; nigordlune Jerûsalâmut pissok ajokersugkat ilasiarâ, Tarsusimutdlo autdlartikamiko ilagit erkigsilersut. Pitnsip Lutame tumartorsimassok Aniarise ajorungnaersikâ.

Jorpimilo Tapita ûmartikâ.

^{22,3 tt.} ^{26,12 tt.} ¹ Saulusile sule sujorasârivdlune tokutitsiniardlunilo Nâlagkap ajokersugainik kingarssuungârane, palasiunex ornigpâ, ² agdlagka-nigdlo kinuvigâ Damaskusime nâlagiartarfinguut tûniussagssami-nik, avkutikut tâussumûna ingerdlassut ilainik angutinigdlûnit aruanigdlûnit nâpitsigune kilerssugautitdlugit Jerûsalâmut pisiku-mavdlugit. ³ ingerdlatitdlunile Damaskuse patdlilermago, kau-massup kilangmit tâssângâinax ihvâ. ⁴ unamutdlo upipok, ni-pilo tusarpâ ima okarfigigâne: Sâvdle-â, Sâvdle-â, suvdlutit kinungaina? ⁵ okarpordlo: nâlagak, kinauvit? Nâlagkavdle akivâ: Jînsiuvunga kinugissat. ingingmut tûkartuine sapisautit. ⁶ ûlig-dlunilo ânîlardlunilo tauva okarpek: Nâlagak, kanok iliorkuvinga? Nâlagkavdlo akivâ: nikuitdlutit igdlorpagssualingmut piartorit, tâ-ssane okarfigiumârpâtit kanok ilîussassutit. ⁷ angutitdle tâussuma ingerdlakatai kekarput nivdlernek ajulerdlutik, nipe tusaraluar-dlugo kimik takussakânguinamik. ⁸ Saulusile nunamit nikupok, ukaluaramilo kimik takussakângilak. tauva tasiordlugo Damasku-simut pisipât. ⁹ uvdlutdlo pingasut issigissakângilak nerina-nilo inernanilo.

¹⁰ ajokersugardle Damaskusimîtok Anâniamik atilik, tâma Nâlagkap takordlôrnikut okarfigâ: Anânia. akivâlo: tâssauvunga. Nâlagak. ¹¹ Nâlagkavdle okarfigâ: nikuitdlutit igdlut akornânut

nardlusûmik taissamut autdlarit, Jûtavdlo igdluane aperkutigûk Saulusimik atilik Tarsusimio; tamâssa tugsiarpok, ¹² takordlôrnî-kutdlo angut takusimavâ isertok Anâniamik atilik, táussuma ag-ssangminik patigkâne kingunut takungnilersitdlune. ¹³ Anâniav-dle akivâ: Nâlagak, kavsnit tusarpara angut táuna, kanok agti-gissumik ivdlernartortatit ajortuliorfigigai Jerûsalâme; ¹⁴ tamânilo palasiunernit pigináussusekartitauvok aternik tordlorfigingnigtut tamaisa kilerssorsínauvdlugit. ¹⁵ Nâlagkavdle okarfigâ: autdlarsî- ^{9.2.} -nait, táuna sâkugssatut kinigkatut pigisagavko atera sarkangiu-terkuvdlugo akimángitsmut kúnginutdlo Israîlivdlo kinguainut; ¹⁶ misigitikumâravko kanok agtigissumik nâgdliússassok atera piv-dlugo. ¹⁷ tauva Anânia autdlarpok igdlumutdlo iserdlune, ag-ssangminigdlo patigpâ okardlune: Sâvdle-â katángutigâ, Nâlagkap autdlartipânga, Jîsusip aggerfigkut ingerdlatitdlutit ilingnut taku-títup, kingunut takungnilerkuvdlutit anernermigdlo ivdlernartu-mik ilumioakangâlerkuvdlutit. ¹⁸ ernînardlo tavtaussánguitdlusôk issainit nákarput, tássángâinardlo tagpigisivok makitdlunilo kuisit-dlunilo; ¹⁹ nerivdlunilo nakússagtípok, ajokersugkatdlo Damasku-simítut najoratdlarpai.

²⁰ ernînardlo nâlagiartarfingne Jîsuse okalússissutgilerpâ Gû-tip eruerigâ. ²¹ tusartaile tamarmik ânîlârput okardlutigdlo: una táunâungila aternik táussuminga tordlorfigingnigtunik Jerûsalâme ^{8,1 tt.} nungutitsiniartok, tamaungnartordlo táuko kilerssugaussut palasiu- ^{9.2.} -nernut pisikumavdlugit? ²² Saulusile píssagtikiartorpok, Jûtítldlo Damaskusime inekartut sapilersípai, navsuerdhuinaramiuk táuna Kristusiussok. ²³ uvdlorpagssuitdle kímûngmata Jûtít isumalioka-tigtigpnt tokúkumavdlugo. ²⁴ Saulusile nahuaerfiginekarpok kinnu-gigâne. ivkualé isâvfit pârait uvdlúkutdlo únuákutdlo, tokúku- ^{2 Kor. 11.} -mavdlugo. ²⁵ tauva ajokersugkat únuákut tiguvât, nuioragarssuar- ^{32 tt.} -mutdlo ikititdlugo ungalorssuákut ningipât.

²⁶ Saulusile Jerûsalâmut pigame ajokersugkanut ilángúniara- Gal. 1.18 t. -luarpok, tamarmigdle ersigât ajokersugaussok uqperinago. ²⁷ Bar-napavdle ilaserâ apustilinutdlo pisitdlugo, okalugtúpailo kanok Nâlagak takusimagâ avkusinerme okalokatigisimavdlugulo, kanor-dlo Damaskusime ersisuitdlune okalugsimassok Jîsusip arka tu-nâralugo. ²⁸ tauva Jerûsalâme igdlunut isekatigissardlugitdlo a-nekatigissarpai, ersisuitdlunilo okalugtarpok Nâlagkap Jîsusip arka tunâralugo. ²⁹ âma Grikêrisut okausigdlit okalokatigalugitdlo sakitsâutarpai, tânkualé tokúniâlerssârpât. ³⁰ tamâna katángutigít

11,25. nalujunguaeramíko Kaisàriamut kanivât Tarsusimutdlo autdlartit-dlugo. ³¹tauva ilagît erkigsilerput Jùtiame tamarssuarne Galilíamilo Samàriamilo ineriartortitdlutigdlo, amerdliartordlutigdlo Nàlagak mianeralugo anerndlo ivdlernartok igdlersortigalugo sa-kigamik.

³²pivordle Pitruse tamatigut angalagame, tauva ilâne ivdler-nartut Lutame inekartut tikipai. ³³tássane angut nâpípâ Antar-simik atilik, ukiut arfinek-pingasut nalassok, tunartorsimassok. ³⁴Pitrusivdlo okarfigâ: Aniar-se-â, Jîsusip Kristusip ajorungnaer-sípâtít; makitdlutit nangninek atdlíssiorniariet. tauva ernînak makípok. ³⁵tamarmigdlo Lutame Sârunimilo inekartut takuvât Nàlagkamutdlo sâgdlutik.

³⁶ajokersugardle arnak Jorpimîtok Tapítamik atilik, arka nugterdlugo imâitok: Dorkarse, táuna ajúngitsuliungârtarpok pît-sutdlo tuingârtardlugit. ³⁷pivordle taimane ilâne náparame, tauva tokuvok. tauva assagpât inimutdlo igdlup kânîtumut iliv-dlugo. ³⁸Lutale Jorpimit kanigtúngúngmat, ajokersugkat Pitruse tusaramíko tássanîtok, angutit mardluk táussumúnga autdlartípait, kînuvigâtdlo aggerasuarkuvdlugo. ³⁹tauva Pitruse nikuípok inger-dlakatigalugitdlo. tássungalo pingmat inimut igdlup kânîtumut pisípât; uvigdlarneritdlo tamarmik avatangerpât kiavdlutik ánorá-ssatdlo kagdlersautitdlo táussumúnga nivtardlugit Dorkasip sa-Mat. 9,25. -nai najoratdlarmatik. ⁴⁰Pitrusivdle tamaisa anerkuvai sêrkú-merdlunilo tugsiardlune, timâlo sâgdlugoc okarpok: Tapíta, makítit. tauva úpok, Pitrusiio takugamiuk ingípok. ⁴¹táussumale agssaisigut tiguvdlugo makitípâ, ivdlernartutdlo kaerkuvai uvig-dlarneritdlo, táukunúngalo savssartípâ úmassok. ⁴²tamánalo Jorpimiut tamarmik tusâmavât, amerdlasútdlo Nàlagkamut ugper-10,6. -túngorput. ⁴³tauva siviúmik Jorpime unigpok ámiortok Símtú-mik atilik najordlugo.

kapitalit 10.

Kaisàriame íngile Korníliusimut takutítok Pitruse kaerkorkuvdlugo; Pitruse Jorpime tupingnartumik takussagartítavdlune okáunekartok: Gútip nínguersagâ nalingínautí-sángikâ; Kaisàriamut pigame Korníliusikut okalússivigigai Kristusimik; tusarnârtut akimángitsútaok auernerup ivdlernartup tugfigingmagit, Nàlagkap arkagut kuerkugai.

¹angutekarpordle Kaisàriame Korníliusimik atilingmik, táuna sákutôrpaít Itàliamiumik taissat nàlagarât. ²táussuma Gúte nâ-lagdlugulo miauerâ inokutine tamaisa ilagalugit, inuitdlo pítsor-

-tait tuningârtarpai, Gûtimumdlo tugsiartuinarpok. ³tâuna nalu- 10,30 tt.
 -naerkútap akúnerisa arfinek-sisamâne takungnigkame navsuitsu-
 -mik Gûtíp íngilisa ilât takulerpâ iserfigigâne, imalo okarfigigâne:
 Korniliuse-â. ⁴issigiuarpâle ersilerdlunilo okardlunilo: nálagak,
 suna-una? táussumale sâpâ: tugsiartarnitit pîtsunudlo túniússatit
 pavunga píput Gûtíp sâne erkainekardlutik. ⁵mânalo angutinik
 Jorpimut autdłartitsît Símût aerkuvdlugo Pîtrusimik atekusilik; 11.13.
⁶táussuma igdlusímavigâ ámiortok Símûmik atilik ínap sinâne
 igdlulik; táussuma okarfigiumârpâtit kanok íliúsassutit. ⁷íngiliv-
 -dlo okalugfigissime kimangmane Korniliusíp igdlumine kivfaussut
 ilait mardluk kaerkuvai, sâkutórdlo Gûtímit mianeringnigtok na-
 -jortigissartagkame ilât; ⁸tamanigdlo okalugtúkamigit Jorpimut
 autdłartípai.

⁹akagîngmatdle, táukua avkusínikut ingerdlavdlutik igdlor-
 -palik patdliermássuk, tauva Pîtruse igdlup kânúta majuarpok tug- 11.5.
 -siariartordlune, tássa nalunaerkútap akúnerisa arfernata nalâgut.
¹⁰tauvale kângâlerpok ísumatdlerdlunilo; piarêrsailersitdługitdle
 ingminik misigiungnaerpok, ¹¹kilagdlo takuvâ angmassok sunau-
 -ssordlo ingminut ápariartortok takuvdlugo, ilupâgssiardlusók a-
 -ngisók tekerekumigit sisamatigut kilerúsímassok nunamudlo
 ningínekartok. ¹²tamatuma iluanítut nunap nerssutai sisamanik
 niugdłit tamalât nerssutidlo nujuartut paormortudlo tingmissat-
 -dlo kilaup atânítartut. ¹³nípilo táussumúnga pívok: níkuigit,
 Pîtruse-â, ¹⁴tokutsivdlutit neriniarit. ¹⁴Pîtrusile okarpok: nággale,
 Nálagak, nalingínaussumigdlûnít mingungnartumigdlûnít sule nerí-
 -ngisáinarama. ¹⁵tauva nípip áipagssânik pívá: Gûtíp minguer-
 -sagâ nalingínautísângilat. ¹⁶taimailivordlo pingasoriardlune, tau-
 -valo tamána imalik kingumut pavungnartitauvok kilangmut.
¹⁷Pîtrusivdle isumamigit nakimássutigileramiuk takussane ta-
 -mána sunaunersok, ata, angutit táuko Korniliusíp autdłartitai
 tauva matup silatâníput, Símûp igdlua aperkutigigamiko; ¹⁸tor-
 -dłordlutigdlo sujunersiutigât Símût Pîtrusimik atekusilik tássane
 igdlusisimanersok. ¹⁹tauva Pîtrusíp takussane erkarsautigingma-
 -go, anernerup okarfigâ: ata, angutit pingasut ujarpâtit; ²⁰tai-
 -máitumik níkuítđlutit aterit ingerdlakatalugitdlo nakimanatit,
 uvanga táuko autdłartikavkit. ²¹tauva Pîtrusíp angutit táuko
 Korniliusíp ingminut autdłartitai aterfigai okardlunilo: uvanga-una
 ujararse; suna tamaungnautigaisiuk? ²²táukuale akivât: Korní-
 -liuse, sâkutôrpangnut nálagaussock, angut iluartok Gûtímitgdlo

mianeringnigtok, inungnilo Jütiussune tamane tusâmassauvdluar-tok, Gütinît okautsimik pivok ingilikut ivdlernartúkut, igdluminut aiserkuvdlutit, okautsinik ilingnit tusâsagame. ²³ tauva iser-kuvai igdlusisitdlugitdlo.

- akagûngmatdlo Pitrusip autdlakatigai, katángutigít dlo Jorpi-miussut ilaisa ingerdlakatigát. ²⁴ akagûngmatdlo Kaisâriamut a-pûput. Kornîliusivdle ilimagigamigit erkardline ikíngutingnânilo atautsimut kaerkusimagai. ²⁵ Pitrusilo isermat Kornîliusip pâ-riartorpâ, isigaisalo sânut patdlorfigâ. ²⁶ Pitrusivdle nikuitípâ okardlune: nikuigit, uvangâtaok inuinauvunga. ²⁷ okalokatigisi-mavdlugulo iserame amerdlasût nâpîpai atautsimût. ²⁸ okarfi-gailo: ilisimavuse angûmut Jütiussumut kanok ilerkugssâungtsi-gissok inuk avdlamik nagguvekartok ilánguvfigísavdlugo ornisav-dlugulûnt; kisiâne Gûtíp ajokersorpânga inuk kinaussordlûnt nalinginaussumik mingungnartumigdlûnt taerkunago; ²⁹ tamána pivdlugo nâlainardlunga aggerpunga aingmânga. taimâitumik ape-râvse: suna pivdlugo aivisinga? ³⁰ Kornîliusivdlo akivâ: uvdlut sisamângorput isinginiarama nalunaerkútâp akúnera tamána tikit-
- 10,3 tt. -dlugo, nalunaerkútâvdlo akúnerisa arfinek-sisamâne igdluvne tug-siarpunga. atalo, angut sâvne kekartok kaumassumik ánorâlik. ³¹ imalo okartok: Kornîliuse-â, tugsitit tusarnekarpok, pîtsunut-
- 11,13. -dlo túniússatit Gûtíp sâne erkainekarput. ³² taimâitumik Jorpi-mut autdlartitsit Símût Pitrusimik atekusilik kaerkuvdlugo, Si-mûp ámiortup igdluane ímap sinâne igdlusisimassok; táussuma okarfigiumârpâtit tikiúkune. ³³ tauva katsornanga ilingnut autdlar-titsivunga, kujanakautitdlo tikiúkavit. taimâitumigdlo mâna ta-mavta mânîpugut Gûtíp sâne, Gûtíp ilingnut inâssutigissai ta-maisa tusarumavdlugit. ³⁴ Pitrusivdle karne angmarpâ okardlu-
- Râm. 2,11. -ne: ilumut misigilerpunga inûp táunaússusia Gûtíp píngikâ. ³⁵ kisiâne inuiakatigîngne tamane nalinginâk mianeringnigtine iluar-nermigdlo atoritissok nuânarigâ. ³⁶ okausek [okautigísagâine] Israilip kinguainut autdlartitâ, erkigsinek okalütigitikamiuk Jisuse-Kristusíkut, táuna tamarmik nâlagarât: ³⁷ tauva nalúngilarse Jütia
- Mat. 4,17. tamâkerdlugo pisimassok Galilîamit autdlarnerdlune, Juánase kui-sínermik okalüssilermat kingorna; ³⁸ Jisuse Nâsarâmio kanok Gûtíp tanikâ anernermik ivdlernartumik píssaunermigdlo, kanordlo táuna angalassok ajúngitsuliordlune tamaisalo mamardlîssorssûp*)

*) tónârssûp, Diâvulup.

artorssartitai ajorungnaersitdlugit, Gütip najormane. ³⁹ uvagutdlo 2,32.
 ilisimanguigtûvugut tamanik Jütit nunâne Jerusalâmilo suliarissai- 3,15.
 -nik. táuna tokúpât kissungmut nivingardlugo. ⁴⁰ táuna Gütip 5,30.
 makitipâ uvdlut pingajuáne erssersitdlugulo, ⁴¹ inungnut tamanut
 pinago, kisiáne nalunaiassugssanut Gütip sujornagut kinigainut,
 uvavtinut nerekatigissainut imekatigissainut, tokussunit makingmat Lúk. 24,43.
 kingorna. ⁴² inápâtigutdlo inuit okalüssivigerkuvdlugit, nalunaiái- Juán. 21,13.
 -ssutigerkuvdlunilo táunaugame Gütip inüssunigdlo tokussunigdlo 17,31.
 erkartüssissugssángortitâ. ⁴³ táuna pruvfitit tamarmik nalunaiái- 3,24.
 -ssutigât, táussumúnga ugperutut tamarmik táussuma arkagut a-
 -jortimingnik isumákêrfiginekásassut.

⁴⁴ Pitruse sule taima okalugtitdlugo okausianik tusarnârtut
 tamaisa anernerup ivdlernartup tugfigâi. ⁴⁵ ugperutdlo kipinekar-
 -tunit pissut Pitrusip tikiúsimakataisa ánilârutigât anernerup iv-
 -dlernartup tunissutâ akimángitsunútaok kuissaungmat; ⁴⁶ tusara- 2,4.
 -mikik okalútsinik avdlanik okalugtut, Gütulo nálangnartikât. 8,38.
⁴⁷ tauva Pitruse pilerpok: imek erdliginekarsínaunerpa uko kuer-
 -kunagit, nauk anernek ivdlernartok pigilerât uvavtitut? ⁴⁸ per-
 -kussivordlo Nálagkap arkagut kuisagait. tauva kinuvigât uvdlí-
 -vigissaratdlarkuvdlutik.

kapitalit 11.

Jerusaláme agssuarinekarame Pitrusip tamaisa Kornéliusikut pivdlugit pisimassut oka-
 -lugtuarigai agssortornekarungnaerdlunilo; siámartitaussut ivangkílio tikisaningnut
 okalútigissarmiássuk, amerdasút ugperutúngortut; Barnapa Saulusilo Antiorriamitut,
 ajokersugaitdlo kristuniunik tainekalersut; kângnerssuak nagdliútugssak Agâpusip
 sujuligtútigigâ.

¹ apustilitdle katángutigítidlo Jütiamítut tusâmalerpait akimá-
 -ngitsútaok Gütip okausia ilagsigât. ² Pitrusilo Jerusalâmut ma- 10,25 tt.
 -juarmat kipinekartunit pissut sakitsáupât okardlutik: ³ angutinut
 kipinekángitsunnt iserputit nerekatigisimavdlugitdlo. ⁴ Pitrusile
 pilerpok kanok pisimassut tugdlerígssusísigut okalugtuaralugit o- 10,9 tt.
 -kardlune: ⁵ igdlorpalingme Jorpínitunga tugsiardlunga ingminig-
 -dlo misigiungnaerdlunga takussakalersunga sunaussok ápariar-
 -tortok takuvdlugo ilupágssiardlusók augisók tekerekuisigut sisa-
 -matigut kilangmit ningínekartok, tikikángalo. ⁶ issiguardlugulo
 kimerdlôravko takulerpâka nunap nerssutai sisamanik niugdlit
 nerssutidlo nujuartut paormortutdlo tingmissatdlo kilaup atâni-
 -tartut. ⁷ nipilo tusarpara uvavnut okartok: nikuigit, Pitruse-â.

- tokutsivdlutit neriniarit. ⁸ uvangale okarpunga: nâggale, Nâlagak, nalinginaussumigdlûnt mingungnartumigdlûnt kaivnut pissokâ-ngisainarmat. ⁹ nipivdle âipagssânik kilangmit sâpânga: Gûtip minguersagâ nalinginautisângilat. ¹⁰ taimailivordlo pingasoriardlune, tauvalo tamarme kingumut kilangmut kakitauvok. ¹¹ atalo, tauvainak angutit pingasut igdlup najugkama sâniput Kaisâriamit
- 10.20. uvavnut autdlartitaussut. ¹² anerneruvdlo okarfigânga ingerdlakatagisagika nakimananga. ukuale katângutivta arfinigdlit ingerdlakatagisagikataok; tauvalo angutip tâussuma igdluanut iserpugut. ¹³ tâussumalo nalunaerfigâtigut kanok ilivdlune ingile takugine ig-
- 10.5. 32. -dlumine kekartok, tâussuma okarfigigâne: Jorpimut autdlartitsit Simût aerkuvdlugo Pîtrusimik atekusilik, ¹⁴ tâussuma okalugfigiunmârpâtit okautsinik ivdlitdlo inokutivtdlo tamarnik ânâssutig-
- 10.44. -ssavsiunik. ¹⁵ okaluleramale anernerup ivdlernartup tugfigai, sordlo uvagut tugfigigâtigut pilerkârnermine. ¹⁶ tauva erkailerpara
- 1.5. Nâlagkap okauserissâ, okarame: Juânase kuissigaluarpok imermik, ilivsiile kuinexarumârpuse anernermik ivdlernartumik. ¹⁷ tauva Gûtip tuningmagit tunissûmik uvavtînut tûniussame âssinganik, Nâlagak Jîsuse Kristuse ugperfigingmâssuk, uvanga kanok ikama Gûte pitsailisinâusavara? ¹⁸ tamâna tusaramiko agssortuiungnaerput, Gûtilo inersiuutigât okardlutik: tâssa Gûtip akimângitsûtaok avdlamik isumatârtipai inôrkuvdlugit.
- 8.1. 4. ¹⁹ ivkule nâgdliungnartok Stivfânuse pivdlugo pilersinassok kigdligalugo siâmartitaussut angalâput Finikialo Kîperilo Antiorri-alo tikitdlugit, okauserdlo avdlanut okauseringilât, Jûtinut kisiane. ²⁰ angutinigdle ilakarput Kîperimiussunik Kerfimiussunigdlo, tâuko Antiorriamut pigamik Grikerisut okausigdlit okalugfigait ivangkilio Nâlagkamik Jîsusimik okalûtigalugo. ²¹ Nâlagkavdlo agssaisa najorpait, ilaitdlo amerdlasût ugpertingorput Nâlagkamut sâgdlutik. ²² tâukule tusâmassaulermata ilagingnut Jerusâlâmîtumut, tauva Barnapa autdlartipât Antiorriamut ingerdlarkuvdlugo. ²³ tâuna tâssunga pigame Gûtivdlo sâimâunera takugamiuk tipaitsulerpok, tamaisalo okaorkigsârpai Nâlagak au-lajangerfigerkuvdlugo ûmâmik nangânavêrsumik. ²⁴ angutaugame ajungitsox anernermik ivdlernartumik ugpernermigdlo ilumiokanugârtok. iuuitdlo amerdlasût Nâlagkamut ilângûnekarpur. ²⁵ Bar-
- 9.30. -napalo Tarsusimut autdlarpok Sauluse nâpîmiarumavdlugo; nâpî-
- Gal. 2.11. -kamiugdlo Antiorriamut pisipâ. ²⁶ ukiorssuardle nâvât ilagit katisinakatagisardlugit iuuitdlo amerdlasût ajokersordlugit; tâssa-

-nilo Antiorriame perkârdlutik ajokersugkat kristumiunik taine-
-kalerput.

²⁷uvdlunile táukunane pruvfítit Jerúsâlâmit Antiorriamut sa-
-mungnarput. ²⁸ilâtdlo Agâpusimik atilik nikuípok, anerníktudlo ^{21.10.}
ualnaerpâ kângnerssuak inuit najugânut tamarmut nagdliútgssak,
mássalo taimailvok Klautiuse kaisariútítdlugo. ²⁹ajokersugkatdle
pilerssârpnt nungutdlutik sapíngisamingnik ikiútgssanik autdlar-
-titsinmavdlutik katángutigíngnut Jítíame nunakartunut. ³⁰tai-
-mailiorputdlo, utorkaunernutdlo nagsiúnpait Barnapavdlo Sanlu- ^{12.26.}
-sivdlo agssaisigut.

kapitalit 12.

Herûtasip 'Jâko Juánasip katángutâ tokutíkâ Pítrusilo parnaerussivingnut pisitdlugo;
Nâlagkap íngiliata aniguisíkâ; Herûtase Gútíussumik taisítok ajortorssuarmigdlo to-
-kuvdlune; Gútíp okausia siaruariartortok.

¹taimanikut kíngip Herûtasip ilagígsut ilait tigutítalerpai
ajortunik pissalerdlugit. ²Jâkule Juánasip katángutâ panamik
tokutípâ. ³misigileramilo Jítít iluarigâne, tauva nangitdlune
Pítrusisaok tigutípâ. (uvdlutdle sêrnakángitsunik timiussartortar-
-fíussut taimane nagdliúsimassut.) ⁴tauva tigutíkamiuk parnae-
-rússivingmut pisipâ, sâkutúnutdlo sisamakatigíngnut sisamariag-
-kanut pâritípâ pôrskíp kingornagut inungnut savssartíkumavdlugo.
⁵tauva Pítruse parnaerússivingme pârisauvok, ilagítdle ilunger-
-sordlutik tugsíúpât Gútímut. ⁶Herûtasivdle savssartíkumang-
-mago, únuak táuna Pítruse sinigpok sâkutút mardluk akornáne
kalivnèrník mardlungnik kilerssugauvdlune, matuvdlo sâne pârs-
-ssut parnaerússivik pârat. ⁷atalo, Nâlagkap íngilia tássaussok,
kaumassuvdlo ine kâumarsarâ; [íngilivdlo] Pítruse sanerâgut pa-
-tigdlugo itersarpâ okardlune: makinasuarit. tauvalo kalivnerit
agssainit katagput. ⁸íngilivdlo okarfigâ: kiteruserit isigangmâtít-
-dlo ativdlugit. taimailhormatdlo okarfigâ: kagdlersautingnik ulig-
-dlutit malínga. ⁹tauva anivok maligdlugo, íngilíktut pissok na-
-lúvdlogo sunauvfa ilumut taimailissok; isumakarpordle takor-
-dlúgkamik takungnilersoralune. ¹⁰ingerdláputdle pârsissut sujug-
-dlít tngdlítldlo avkutígalugit, matulo savíussok igdlorpagssualíngmut
avkutaussok tikingmássuk isumamínik táuknúnga magperpok, a-
-nigamígdlo ingerdláput igdlut akornat atansek nâvdlogo; tauvái-
-nardlo íngilíp kimagpâ. ¹¹Pítrusilo íngminík misigilerame okar-
-pok: mãna ilumut ílisimalerpunga Nâlagkap íngiline autdlartísi-

-magà aniguisitdlungalo Herùtasip agssaiuit inuiaitdlo Jùtiussut ilimasungnerinit tamanit. ¹²erkarsaramilo Juánasip Mákorsimik atekusigdlup arnàta Máriap igdlua sujumorpà, tássane ikingitsut katisimassut tugsiardlutigdlo. ¹³Pitrusivdle silardliup matua ka-sugtuler-mago, arnak kivfaussok Rùtimik atilik ornigúpok tusai-niardlune. ¹⁴Pitrusivdlo nipà ilisarigamiuk tipaitsungnermit si-lardlek matúngilâ, iserasuardlunile Pitruse silardliup silatânitok okantigiartorpà. ¹⁵akivâtdle: silaerúputit. táunale aulajangerpok taináinerardlugo. tauva okarput: íngilia tássausimavok. ¹⁶Pitru-sile kasugtuerkigpok, matuíukamikulo takuvât áuilârdlutigdlo. ¹⁷táussumale agssaugininik ússerarpai nipangerkuvdlugit, tauvalo okalugtúpai kanok ilivdlune Nâlagkap parnaerússivingmit auisikâne, okardlunilo: Jâkumutdlo katângutivtinutdlo tamána okautigisiuk. anivdlunilo najugkamut avdlamut autdlarpok. ¹⁸kaulermatdle sâku-tût mikúngitsumik áuilârput, Pitruse kanok ilinersok naluleramíko. ¹⁹Herùtasivdle ujtârikamiuk naninagulo, tauva pârssissut kigdliisio-ramigit [pitdlarnekarfigssânut] autdlarorkuvai. tauva Jùtianiit Kaisâriamut samungnarpok tássanilerdlunilo. ²⁰Herùtasile Tôrumiutdlo Sítûmiutdlo perdlugssânik isumaliormat, táukua isu-makatigtdlutik ornigpât, Blastusilo kúngip inânik pârssissok ikiortigssarsiarât erkigsivigssiokatigerkuvdlutigdlo, nunartik kúngip nunânit nerissagssanik âtsiviginexartarmat. ²¹uvdlutdle ilâne au-lajangersagkame Herùtase kúngip atissartagainik ânôrârpok, ig-siavfigssuarmutdlo ingitdlune okalugfigilerpai. ²²inuitdle tordlu-lâput: tamâssa inûngitsup Gùtiussup nipà. ²³tauvâinardle Nâ-lagkap íngiliata patigpâ, Gûte nâlangnartíngingmago; kuperdlutdlo neringmâne aneringerpok.

6,7. ²⁴Gùtivdle okausia siaruariartorpok siâmariartordlunilo. ²⁵Bar-napale Saulusilo Jerúsalamit tikíput, kivfartûtigissartik nâmagssi-gamíko; Juánasilo Mákorsimik atekusilik ilaserisimagât.

kapitalit 13.

Barnapa Saulusilo Kiperiliartut; Pavfume Barjîsusip angákup agssortorai, Saulusivdle (Paulusimik taissaulersup) avorkaringmane tagpítldissok, nunavdlo nâlagâ Serriuse Pauluse ugperúngortok; Paulusíkut Antiorriamut Pisítiamítumut pigamik, nâlagiar-tarfingme Pauluse okalússissok; kinuginekaleramik Pauluse Barnapalo Ikúniuliartut.

¹Antiorriamile ilagíngne tássanítune íput pruvfítit ajokersui-ssutdlo, imâitut: Barnapa Símiutdlo Nígerimik taissax Lûkiusilo Kerinimio Manamilo Herùtasip nunamut ilâinarmut nâlagaussup

perorsagaokatá Saulusilo. ²ilānile Nālagak kivfartūkamiko isinūniardlutigdlo, tauva auernek ivdlernartok okarpok: Barnapalo Saulusilo uvavnut ingnikōrtisigik suliaḡssak tūkuninga kaerkunssissutiga suliarerkuvdlugo. ³tauva isinūniardlutigdlo tugsiaranmik, agssangminguigdlo patigkamikik, autdlartipait. ⁴tāuko tauva anernerup ivdlernartup autdlartinginatik Salūkiamut samunguarput, tāsāngalo umiarssuākut autdlarput Kīperimut. ⁵Sālamūmutdlo pigamik Gūtīp okausia okalūtīgāt Jūtīt nālagiartarfine; māssalo Juānasīsaok ikiortīgāt. ⁶kerkertardle tāuna avkutigalugo Pavfo tikīkamiko, angākok pruvtiorkusersok Jūtiusok nāpīpāt, Barjūsusimik atilik; ⁷tāussuma najorpā nunap nālagā Serriuse Pauluse, angut sianisōk. tāussuma [Serriusip] Barnapalo Saulusilo kaerkuvai, Gūtīp okausia tusarumagaluaramiuk. ⁸Elumaršivdle angākup (arka taima nugteriakaromat) agssortorpai nunap nālagā ugpertailinialuardlugo. ⁹Saulusivdle (Paulusimigdlo tāsšap) anerernmik ivdiernartumik ilumiokangārdlune issigiuarpā okardlune: ¹⁰tautūna manardlissorssūp*) kitornā, perkuserdlunguernik tamanik ilerkupilunguigdlo tamanik ilumiokangārtok, iluaruernigdlo tamanik kīngarssuissok, Nālagkap avkurai nardlussut mūmikungnaerumāngiligīt? ¹¹mānalo ata, Nālagkap agssai ilingnut tūsāput, tagpītdlīsautitdlo sekinek takūngikatdlāsavdlugo. tāsāngāinarldo āungajungnek tārnerdlo tāussumūnga tugput, sarkivordlo tasiortigssarsiorldlune. ¹²tamāna taimailissok nunap nālagāta takugamiuk ugpertūngorpok Nālagkap ajokersūtai tupigūsūtigalugīt.

¹³Paulusikutdle Pavfūmit autdlaramik, Perrimut Pamfīliamītunūt pīput. Juānasivdle kīnagpāi Jerūsālāmūt uterdlune. ¹⁴tāukule Perrimit ingerdlagamik Antiorriamūt Pisītiāmītunūt pīput, sapāmilo nālagiartarfingmut iserput ingitdlutigdlo. ¹⁵tauva inatšisīt pruvtitidlo agdlagait atuarnekarērmata, nālagiartarfup misigssortai tūkuninga autdlartitsiput okarkussivdlutik: ukorsē angutit katāngutivūt, inuit kajumigsārnekautigssānik okausigssakaruvse okarniaritse. ¹⁶tauva Pauluse nikuīpok, agssangminigdlo ūsseraivdlune [nipangerkugamigīt] okarpok: ukorsē angutit Isralikūsuse Gūtīmigdlo mianeringnigtuse, tusarnāritse. ¹⁷inuiat 7,2 tt. ukua Gūtīata sujuaišsavūt kinerpāi, inuitdlo akitsisipai nuname 2 Mōr. 6,1. Egiptinime takornartaugatdlarmata, talermigdlo kutsigsumik tāsšā- 7,36.

*) tōrnārssūp, Diāvulup.

- nga anisipai. ¹⁸ ukiutdlo sisamanik kuligdlit migssiliordlugit inû-
- 5 Mör. 1,31. -siat kamagâ puilassuitsume. ¹⁹ inuiakatiġtdlo arfinex-mardluit
- 5 Mör. 7,1. p̄arpai Kânâp nunâne, nunâtdlo imerautikut tâu kunúnga avgorpâ.
- Jörs. 14,1. ²⁰ kingornalo ukiut sisamanik untritigdlit tatdlimanigdlo kuligdlit migssiliordlugit erkartüssissokartipai pruvfite Sâmuale tikitdlugo.
- 1 Sâm. 8,5. ²¹ tauva kúngigssak k̄nutigingmássuk Gûtip Sâvdle Kísip ernera
- 10,21. angut Binjamikut nagguvekatigît ilagissât tâu kunúnga ivertipâ u-
- 16,1. -kiut sisamanik kuligdlit. ²² tâu nalo p̄ersikamiuk Dâve makitipâ tâu kunúnga kúngiorkuvdlugo, tâu na pivdlugo nalunaiavok okar-
- tugs. 89,21. -dlune: Dâve navssârâra Jisap ernera, angut ūmâma iluarissâ, tâu ssuma perkussâka tamaisa nâmagssávai. ²³ tâu ssuma kinguai-
- nit Gûtip ūnersût maligdlugo Israillinut makitipâ ânâussissug-
- Lúk. 3,3. -ssak, Jisuse, ²⁴ sarkúmernerata sujornagut Juânasip kuíssut av-
- dlamik isumatâr kússut okalüssissutigerkârmago Israillikúnut ta-
- Lúk. 3,15 t. -manut. ²⁵ Juânasivdle ingerdlavine nâmagtileramiuk okarpok:
- Juân. 1,27. kinausoraisinga? uvanga tâu náungilanga; atale, kingunivkut tikiú-
- kumârpok k̄ngarkuvfigissara isigangmai kilerússáisavdlugit. ²⁶ u-
- korsê angutit katángutika, Aaperâp sugissaisa kinguai, ilasilo Gûtimik mianeringuigtut, ilivsinut autdlarditavok okausek mâna ânâssutilik. ²⁷ mássa Jerúsalamê inekartut tâu kualo sujulerssor-
- taisa tâu na ilisaringinamiko, erkartüssigamik pruvfitit okausê sa-
- pâtit tamaisa atuarneartartut erkûtípaít. ²⁸ naugdlo patsisau-
- Lúk. 23,23. -ssumik tokorkussissutigssamik navssârfingigikigtik, taimâitok Pi-
- lâtuse kinuvigât tokúnekarkuvdlugo. ²⁹ tamaisalo tâu na pivdlugo
- Lúk. 23,53. agdlagsimassut nâmagsigamik kissungmit arkarpat ilivermutdlo ilivdlugo. ³⁰ Gûtivdle tokussunit makitipâ, ³¹ uvdlutdlo kavsit uv-
- 1,3. -dlütitdlugit takutitarpok Galilâmit Jerúsalamut majuakatiġissa-
- 10,40 t. -minut, tâu kulo nalunaiassigai inungne. ³² uvagútaok tipaitsung-
- nartumik tusardlerpavse, ūnersût sujuaissavtinut pisimassok Gû-
- tip nâmagtikâ uvavtinut kinguainut, Jisuse makitíkamiuk; ³³ sôr-
- tugs. 2,7. -dlútaok agdlagsimassok tugsiautit áipâne: ernerâvkit, uvdlume
- Epr. 1,5. ernertârâvkit. ³⁴ mânale: tokussunit makitikamiuk kingorua ase-
- Is. 55,3. -rornermut utísangitok, tamâna ima okautigâ: iluait suitsut Dâ-
- vimut okautigissat aulajait sut ilivsinut tûniúkumârpâka. ³⁵ tai-
- tugs. 16,10. -mâitumik âma agdlagsimassúkut avdlákut okarpok: aserornek
- 2,27 tt. iluait suitsortangnut takorkúsángilat. ³⁶ mássalo Dâve inütitdlune Gûtip sujũnersûtânut atortitaugame sinigpâlerpok, sujuaissaminut-
- dlo ilángússauvdlune aserornek takuvâ. ³⁷ Gûtivdle makititâta

aserornek takíngilâ. ³⁸nalujungnáisause tauva, ukorsé angutit katángutika, táussumúna ajortit isumákèrnekarnigssát ilivshut o-
-kautigissaulermat. ³⁹tamaisalo Mòrsasip inatsisaisigut iluartú- Róm. 8,3.
-tínekautigssamik naligssarsisínáungisase nalingínaup ugperdup i-
-luartútínekautigssamik naligssarsissarpai táussumúna. ⁴⁰misig-
-ssoritse tauva, ilivshut nagdliuterkunago pruvfititigut okauserissak Háp. 1,5.
[mána]: ⁴¹takungnitse asigímaissuse-â, tupigusugitse sújunguacr-
-dlusilo, suliak suliariumâravko inútídluse, tamatumúnga okalug-
-tínekaraluaruvse ugperíngerkajakârse.

⁴²aningmatalo kinuvigait sapâme tugdlerne okautsinik ta-
-mákuninga okalugfigerkuvdlutik. ⁴³katisimassutdlo angerdlaler-
-mata, Jütítdlo ilasiaussutdlo Gütinik mianeringnigtut amerdlasút
Pauluse Barnapalo maligpait. táukuale okalugfigait kajumigsâr-
-dlugitdlo Gütíp sámáunera aulajangerfigerkuvdlugo.

⁴⁴tauvalo kingugdlermik sapátíungmat igdlorpagdlup inue ta-
-mákingajagdlutik katerssorput Gütíp okausia tusarumavdlugo.
⁴⁵Jütítdle inuit takugamikik ilungersortorssuángorput Paulu-
-sip okausé agssortordlugit, agssortuivdlutik kakajardlerdlutigdlo.

⁴⁶Paulusile Barnapalo ersisuitdlutik okalugput okardlutik: Gütíp
okausia ilivshut perkârdlugo okalütigissariakartok; ajagtoravsiug-
-dle, inüermigdlo nágssáungitsumik pigssakartugssautingnavse,
ata, akimángitsumut tauva sâlerpugut. ⁴⁷taimame Nâlagkap per-
-kuvätigut [okarame]: akimángitsumut káumarkütigítipavkit áná- Is. 49,6.
-ssutaorkuvdlutit nunap isua tikitdlugo. ⁴⁸akimángitsutdle tamá- Lúk. 2,32.
-na tusaramiko tipaitsulerput, Nâlagkavdlo okausia ünersiutigât
ugperdlutigdlo, tamarmik inüermik nágssáungitsumik pigssakar-
-kussaussut. ⁴⁹Nâlagkavdlo okausia siaruarpok tamatuma erkâ
tamâkerdlugo. ⁵⁰Jütítdle únitsagsârpait arnat Gütinik miane-
-ringnigtut atarkissaussutdlo angutítdlo igdlorpalingme angnertau-
-ssut, Paulusilo Barnapalo kinuginekalersipait erkamingnit kinâ-
-titdlugit. ⁵¹táukuale isigkatik kassîarpait táuko pivdlugit Ikù- Lúk. 9,5.
-niuumutdlo pivdlutik. ⁵²ajokersugkatdle tipaitsunguermik aner-
-nermigdlo ivdlernartumik ilumio kangâlerput.

kapitalit 14.

Pauluse Barnapalo Ikûniumit kimâvdlutik Listaramut pissut; tássanimiut Gûtiutînia-
-raluarait; Jûtit ilaisa tikiûtut ujarkanik mitdlôrmáne Paulusip Barnapa Dêripimut
autdlakatiġigâ; Pisîtia Pamfilialo avkutigiġamikik, Atâliamit umiarssuâkut
autdlardlutik Antiorriamut Sêriamitumut utertut.

- ¹pivordle Ikûniume Jûtit nâlagiartarfânut isekatiġingmata, tauva okalungmata Jûtitdlo Grikeritdlo amerdlasôrssuit ugperû-
-ngorput. ²Jûtitdle nâlagseritsut akimângitsut tarnait katângu-
-tiġingnut pileritsagtîpait ajortumêrsitdlugit. ³tauva siviisûmik
tâssaniġput, ersisuitdlutigdlo okalugput Nâlagak tunâralugo, tau-
5,12. -ssuma okausek sâimâunerme pia nalunaiâissutiġigâ nalunaerkutit
tupingnartuliatdlo nâmagsinekartitdlugit tâukua agssaisigut. ⁴ig-
-dlorpagdluvdle inugpagssue agssuarilerput; ilaisa Jûtit isumaka-
-tiġait, ilaisalo apustilit isumakatiġait. ⁵akimângitsutdle Jûtitdlo
sujulerssortitik ilagalugit ukerûtorssuângormata [apustilit] asig-
-ssorumavdlugit ujarkanigdlo mitdlôrumavdlugit, ⁶tauva tâuko
nalujungaeramik kimâput igdlorpalingnut Likaûniamitunut, Lista-
-ramut Dêripimutdlo, tâukualo erkânut; ⁷tâssanilo îvangkilio o-
-kalûtigât.
- ⁸Listaramilo angut itok isigkamigut nukekângitsok igsia-
-ssok, arname timâta iluanit agdlât niulugtok, pisûngisâinartok.
⁹tâussuma Pauluse okalugtok tusarnârpâ; tâussumalo [Paulusip]
issigiuaramiuk, takugamiugdlo ugperssusekartok ânâunekarsinauv-
-dlune, ¹⁰tauva niperssuarmik okarpok: isigkangnik nikuigît ma-
-kîtarigdlutit. tauva pigsigdlune nikuipok angalavdlunilo. ¹¹inuit-
-dlo Pauluse kanok iliortok takugamiko nipitik anîpait okardlu-
-tigdlo Likaûniamiut okausînik: Gûtit inugtut ilerdlutik arkarfiġâ-
-tiġut. ¹²Barnapalo Jûpiterimik taivât, Paulusilo Merkôriusimik,
tâuna okalugtûngmat. ¹³Jûpiterivdle nâlagfiutâne igdlorpagdlup
avatâne palasiussup ugsigit naussutdlo niakorusiûssat agġiġpai i-
-sâvfiup sujorânut pigdlîunavdlune inuit ilagalugit. ¹⁴apustilitdle
Barnapavdlo Paulusivdlo tamána tusaramiko atissatik aligpait, i-
-nuitdlo akornânut arpagdlutik tordlulâput okardlutik: ¹⁵ukorsê
angutit, kanok iliulekaise? uvagûtaok inûvugut ilivsisut nisigissa-
-kartartut, îvangkîliulo ilivsinut okalûtigârput mâkunânga piungit-
4,21. -sunit sârkuvdluse Gûtimut ûmassumut kilangmigdlo nunamigdlo
inamigdlo tâukuanûitunigdlo tamanik piġortitsissumut; ¹⁶tâussu-
17,24 tt. -ma uvlune kângiûtune akimângitsut tamaisa naugminek inger-

-dlavigiumassaisigut ingerdlatikai; ¹⁷ naugdle ingminik nalunaiaut-
-tigingingikaluartok, ajungitsunik pissaramisigut kilangmit tuni-
-ssardluta sialungnik ukiungdlo naggorigfiussunik kârsitdlartitar-
-dlutalo ûmativutdlo tipaitsugtîardlugit. ¹⁸ taimalo okaramik inuit
ingmingnut pigdlumassut pitsailerkarpaît.

¹⁹ Jûtinigdle tikiûtokarpok Antiorriamit Ikûniiumitdlo, táukua
inuit pilerisârpait, Paulusilo ujarkanik mitdlôrpât, uniardlugulo ² Kor. 11.²⁵.
igdlorpalingmit ânîpât tokusimasoralugo. ²⁰ ajokersugkatdle ava-
-tangermáne nikuipok igdlorpalingmutdlo iserdlune; akagûngmatdlo
Barnapa Dêripimut autdlaxatigâ. ²¹ igdlorpalingmilo tamatu-
-mane ivangkilio okalûtigigamiko, ikingitsutdlo ajokersugángortî-
-kamikik uterput Listaramut Ikûniiumutdlo Antiorriamutdlo, ²² a-
-jokersugkat tarnait nakûssagtîardlugit okaorkigsârtardlugitdlo
ugpernek aulajangiuterkuvdlugo, nalunaerfigalugitdlo nâgdliungnar-
-torpagssuit atordlugit Gûtîp nâlagauvfianut isisagavta, ²³ utór-
-kaunertanigdlo táukunúnga ivertitsissaramik ilagîgsungortune, isî-
-ngîniardlutigdlo tugsîaramik Nâlagkamut ugperfigissânut isuma-
-gerkuvait. ²⁴ Pisítialo avkutigigamiko Pamfliamut píput; ²⁵ Perri-
-milo okausek okalûtigigamiko Atâliamut samungnarput. ²⁶ tá-
-ssángalo umiarssuákut autdlarput Antiorriamut, tássanîtut Gûtîp
sáimáuneranut perkungmatik taimane suliak nâmagsissartik sulia-
-rilisagamiko. ²⁷ tássungale pigamik, ilagîtdlo katisimatikamikik
nalunaerput kanok agtigissunik Gûte iliorsimassok ilagalutik, ka-
-nordlo ugperuermut iserfigssak matuersimâgâ akimángitsunut. 1 Kor. 16.⁹.
²⁸ tauva sivikingitsunik tássanîput ajokersugkane.

kapitalit 15.

ilagîgne sakîtsautigissak pivdlugo Pauluse Barnapalo Jerûsalâliartitaussut; apustilit
utorkauneritdlo ataatsimêkatigalugit isumaliokatigîgkamik, akimángitsut ugperúngortut
kipinekartîtarîakángisikait, mianerssûtigissagssainigdlo agdlagîgalugit ilatik mardluk
Paulusikûnut ilagîtitdlugit agdlagkamîngîgdlo nagsitdlugit Antiorriamut autdlartikait;
Mâkorse ilaseriumanago Barnapa avigsâramiuk, Paulusip Sîlarse áiparserdlugo
Séria Kilikialo angalavîgigai.

¹ tasamungnartokarpordlo Jûtiamit pissunik, táukua katángu-
-tigîit ima ajokersorpait: Mòrsasîkut ilerkererkussak maligdugo Gal. 5.².
kipinekartîngîkuvse ânagsîmâungilase. ² tauva Paulusilo Barnapalo
táukulo agssortûtîngâlerdlutik mikîngitsunik sakîtsautileramik, tau-
-va Paulusilo Barnapalo ilatigdlo avdlat Jerûsalâmut pavungnar- Gal. 2.¹.
-kuvait apustiliinut utorkauneritdlo tamâna sakîtsautigissak piv- 15.⁷.

-dlugo. ³tauva ilagît kaningmatik táukua Finikia Samârialo av-
-kutigait okalugtuardlutigdlo akimángitsut sâlerneránik, katángu-
-tigítldlo tamaisa tipaitsungârtipait. ⁴Jerûsalâmutdle apûkamik
ilagsinekarput ilagîngne apustilinilo utorkaunernilo, nalunaerputdlo
kanok agtigissumik Gûte iliorsimassok ilagalutik. ⁵farisâritdle
ingm/kôrniakatigît ilait ugperúngortut nikuiput okardlutigdlo: ki-
-pinekartitariakarput, Môrsasivdlo inatsisai táukunúnga maleru-
-kussariakarput.

- ⁶tauva apustilit utorkauneritdlo atautsimut píput tamána
15.2. isumaliütigumavdlugo. ⁷sivisûmigdle tamána sakitsautigigamiko
10.9 tt. Pîtruse nikuipok okarfigalugítldlo: ukorsê angutit katángutika, ili-
-simavuse Gûte kangale uvavtine kinerdlersimassok, akimángitsut
okausek ívangkilio uvanga kanivkut tusásangmássuk ugperdlutig-
-dlo. ⁸Gûtilo ûmatinik ilisarssissok nalunaiavok pivdlugit, aner-
11.15. -nek ivdlernartok táukunúnga túniúkamiuk, taimatut sôrdlo uvav-
-tînut. ⁹taimaekatigîsipâtigutdlo uvagutdlo táukulo, ûmatait
ugpernikut minguersaramigit. ¹⁰suvdluse tauva Gûte ússerniar-
15.28. -pisiuk, nangmaut ajokersugkat kungasînut iliniaravsiuk sujuai-
Gal. 5.1. -ssavtalo uvagutdlo artugarput? ¹¹kisiáne ugperpugut Nâlagkap
Jisusip Kristusip sâimâuneragut ánagkumârtugut, taimatut sôrdlo
táuko ánagkumârtut. ¹²tauva tamarssuarmik nipangerput Barna-
-palo Paulusilo tusarnârdlugit, okalugtuarmata nalunaerkutit tu-
-pingnartuliatdlo kanok agtigissut Gûtip atorlutik nâmagsisima-
-gai akimángitsune. ¹³táukulo nipangermata Jáko pilerpok okar-
2 Pit. 1.1. -dlune: ukorsê angutit katángutika, tusarnârsinga. ¹⁴Sîmûp oka-
-lugtuarâ kanok ilivdlune Gûtip akimángitsut takusarkârai ater-
-minut ilángútunik íngtagssarsivigalugit. ¹⁵taimailissordlo pruv-
Aam. 9,11 tt. -fitit okausîsa isumakatigât, agdlagsimanginat: ¹⁶kingorna uter-
-dlunga Dâvip tovka úpisimassok kingumut náparterumârpara,
nâkarnikue kingumut náparterdlugit makitarigsisitdlugulo; ¹⁷inuit
amiákuisa akimángitsutdlo ativnik taisivfiginekartut tamarmik Nâ-
-lagak aperkutigísangmássuk, okarpok Nâlagak tamákunúnga ta-
-manik taimailisitsissok. ¹⁸Gûtip suliane tamaisa ilisimavai uv-
-dlokalerkârneranit. ¹⁹taimâitumik isumavunga akimángitsut Gû-
-timut sâgtut erdlorkutísángikivut, ²⁰agdlagfigisagivutdle Gûtipiluit
mingungnartuinik ilangêrkunagit arnaunekarkunagitdlo ipissumigdlo
aungmigdlo nererkunagit. ²¹Môrsase itsarssuardle nunakarfigne
tamane okalüssissutiginekartarmat, agdlagailo sapâtit nungutdlugit
nâlagiartarfingne atuarnekartarmata.

²² tauva apustilit utorkauneritdlo ilagît ilūngaisa ilagalugit iluarât ilatik angutit kinigkatik Antiorriamut autdlartikumavdlugit Paulusimut Barnapamutdlo ilagititdlugit, tâssa Jûtarse Barsapa-mik atekusilik Silarsilo, angutit táuko katángutigingne atarki-ssaungmata. ²³ imalo agdlagput nagsagagssainik: apustilit utorkauneritdlo katángutigitdlo tipaitsorkivait katángutitik akimá-ngitsunit pissut Antiorriame Sériamilo Kilikiamilo itut. ²⁴ tusa-ravta uvavtinit pissut okautsinik ularússisikáse tarnivsigutdlo Gal. 1,7. aserordluse, okaramik kipinekartísassuse, inatsisitdlo maleruása-gise, nauk taima inángikivut, ²⁵ tauva isumakatigígdluta iluarâr-put angutit kinigkavut ilivsinut autdlartikumavdlugit asassavtí-nit Barnapamut Paulusimutdlo ilagititdlugit; ²⁶ angutit táukua inússusertik erdlingingikât nálagkavta Jísusip Kristusip arka piv-dlugo. ²⁷ taimáitumik Jûtarsilo Silarsilo autdlartípavut, táukú-taok taima nalunaerkuvdlugit okautsinik. ²⁸ tâssa anernerup iv- 5,32. -dlernartup iluarâ uvagutdlo nangmagagssanik avdlanik illissivfi- 15,10. -gíumanase, ukunínga pissariakartunik kisiáne: ²⁹ Gútipilungnut 1 Kor. 8,1 tt. tuníssutit ilangerkunagit, aungmigdlo ipissumigdlo nererkunase, arnaunekarkunasilo. tamakunínga mianerssoruvse iluanásause. inúvdluaritse.

³⁰ tauva autdlartingmatik táuko Antiorriamut píput, inuitdlo katisimatikamikik agdlagkat túniúpait. ³¹ tamáko atuaramikik tug-patdlersaut tipaitsutigât. ³² Jûtarsile Silarsilo nangminek pruv-ftiugamik katángutigít kajumigsárpait okautsinik amerdlasínik nakússagtitdlugitdlo. ³³ tâssanímersutsiaramigdle erkigserkussauv-dlutik katángutigíngnit autdlartínekarpit apustilinut. ³⁴ Silarsiv-dle iluarâ tâssane unigkumavdlune.

³⁵ Paulusile Barnapalo Antiorriamígínatrdlarput ajokersniv-dlutik Nálagkavdlo okausia okalútigalugo avdlat amerdlasút ila-galugit. ³⁶ uvdlutdle kavsit kímúngmata Pauluse Barnapamut okarpok: uterdluta katángutivut takusardlavut kanok ínersut, igdlorpagdlit Nálagkap okausianik okalugfigíssakaríivut tamaisa avkntigalugit. ³⁷ Barnapale okarmat Juánase Mákorsimik taissak ilasererkuvdlugo, ³⁸ Pauluse tauva isumakarpok táuna ilaserísángi-kigtik Pamfiliame kimangmatik, sulíartokatigíngingmatigdlo. ³⁹ ag- 13,13. -ssortútingáleramigdlo avigsárpit, Barnapavdlo Mákorse ilaserâ, Gal. 2,13. umiarssnákutdlo autdlarpok Kíperimut.

⁴⁰ Paulusivdle Silarse áiparserpâ autdlardlunilo, katángutigít-

-dlo Gütip sámáuneranut perkuvát. ⁴¹tauva Sèrialo Kilikialo angalavfigai ilagit nakússagtitdlugit.

kapitalit 16.

Paulusip Timütiuse kipinekartitdlugulo ilaserigamiuk Ferigia Galäsialo avkutigigait; To-rúame Pauluse takussakardlune Makitüniamut kaerkunekarmit, Filípi mut pissut Li-tiakúnitdlo ilagsinekarldutik; Pauluse Silarsilo iperartornekarldutigdlo parnaerússi-vingmut pisaussut; nuna sajugtitdlugo parnaerússiviup matue magpertut, parnaerú-ssatdlo kimássokángingmata parnaerússiviup nálagá kuisítok, ilagissailo tamarmik; nálaga uerit sujóralerdlutik Paulusikut ajúngitsumik okalugfigigait autdlarkuvdlugitdlo.

¹Dèripimutdle Listaramutdlo pigame, ata, ajokersugak tá-ssanítok Timütinsimik atilik, arnap Jütiusup ugpertup ernera, Grikeriussumigdle angutekartok, ²tusámassauvduartok katángu-tigingne Listarame Ikániumilo itune. ³táuna Paulusip ingerdla-katigiumagamiuk tigu vdlugo kipinekartipá Jítit nunakarfigne ta-mákunane ítut pivdlugit, angutá tamarmik ilisimangmássuk Gri-keriusok.

15,20,29. ⁴igdlorpagdlitdlo avkutigigángamikik ilerkorerkussat apusti-linit utorkaunernitdlo Jerúsálame aulajangersagaussut táukunúnga pisipait aulajangiuterkuvdlugit.

⁵taima ilagit nakússagítinekarput ugpernermikut, uvdlutdlo 18,23. nungutdlugit amerdliartorput. ⁶Ferigiale Galásiamiutdlo nunát avkutigigamikik, anerneruvdlo ivdlernartup inertermatik okausek Aasiame okalútigerkunago, ⁷Misiavdlo tungánut pigamik Bitínia-mut ingerdlanialuarput, anerneruvdle perkúngilai. ⁸tauva Mi-sia avarkutínaramiko Torúamut samungnarput. ⁹tauva Pau-luse únuame takussakalerpok: angutip Makitüniamiup kecardlune kinuvigigáne okardlune: Makitüniamut ikárdlutit ikioriartortigut. ¹⁰tamatuníngalo takussakarmat ernínak Makitüniamut autdlar-niarpugut, isumakaleravta Nálagkap tássunga kaerkugátigut ivang-kílio táukunúnga okalútigerkuvdlugo.

¹¹tauva Torúamut autdlaravta ingerdláinar dluta Samutrákimut pivugut, akaguanilo Niápulimut; ¹²tássángalo autdlaravta Filípi-mut pivugut, tamána igdlorpalingne Makitüniap iláne tamatunane itune pingártortauvok nunasiauvdlunilo. igdlorpalingme tamatu-mane uvdlut kavsínguit uníngavugut. ¹³sapámilo igdlorpaling-mit anivugut kúp sinánut, tugsariartortarfik tássaníngmat, ingit-dlutalo arnat tássunga katisimaiartortut okalugfigilerpavut. ¹⁴ar-nardlo tusarnárpok Lítiamik atilik, augpatdlarigsunik niorkute-

-kartok, igdlorpalingme Tiatfame nunakartok, Gütinik mianer-ringnigtok; táussuma ūmatâ Nālagkap angmarpâ Paulusip okauerissai táussumunga nalunaerssorsināngortitdlugit. ¹⁵ táunalo inokutailo kuisikamik kinuvigātigut okardlune: Nālagkamut ug-pertūsoriguvsinga igdluvnut iseritse tássanituardlusilo. inangālerpātigutdlo.

¹⁶ pivordle tugsariartortarfingmut ingerdlatitdluta, tauva ar-
-nap inūsugtup nalūpātigut anernermik piūmārtugssarsiortumik pigdlup, táussuma nālagkane akigssarsisingārtarpai erkuiniarnerminik. ¹⁷ táussuma Paulusilo uvagutdlo maligpātigut nivdliavdlunilo okardlune: inuit uko tássa Gūtip kutsingneruvsārtup kivfai avkūmik ánássūmik ilivsinut okausekartut. ¹⁸ taimailorpok uvdlut amerdlasūt. Paulusivdle tamāna ajuatdlautigamiuk táuna sāgdlugo anernek okarfigā: Jīsusip Kristusip arka tunāralugo ināpavkit ūmānga anerkuvdlutit. taimalo pigāne anivok. ¹⁹ arnavdle táussuma nālagaisa malugileramiko akigssarsinermik nerūtigtigissartik anissok, tauva Paulusilo Sīlarsilo tiguvdlugit igdlut akordlungnerānut autdlarūpait sujulerssuissut sānut. ²⁰ nālagau-
-nervutdlo pisikamik okarput: inuit ukua igdlorpagdlop nuna-
-gissavta inue ularūssisitdlūnarpait Jūtiuvdlutigdlo; ²¹ ilerkutdlo okalūtigait ilagsissagssāungitsut ilerkorissagssāungitsutdlo uvavti-
-nut, Rūmame ilasiugavta. ²² tauva inuit táukunūnga pikigtorssuāngorput, nālagaueritdlo ānoraiartīpait iperartorkuvdlutigdlo. ²³ amerdlasūnigdlo iperartoramikik parnaerússivingmut pisipait, parnaerússiviuvdlo nālagā ināpāt pāreerkigsārkuvdlugit. ²⁴ táuna taima inānekaramē parnaerússivingmut ilordermut pisipai isigait kiggitsivingmut kiggisitdlugit. ²⁵ ūnuavdle kiterarnerata nalāgut Paulusilo Sīlarsilo tugsiarput erinalerssordlutigdlo Gūte ūnersiutigalugo; parnaerússatdlo tusarnāput. ²⁶ tássāngāinardle nuna sajūgtorssuāngorpok parnaerússiviup tūngavia aulalersitdlugo; tauvāinardlo matut tamarmik magperput, tamarmigdlo kilerutait kilerússacrput. ²⁷ parnaerússiviuvdle nālagā iterame, parnaerússiviup matue magpersimassut takugamigit panane amuvā ingminik tokūkunavdlune, parnaerússat kimāsimasorigamigit. ²⁸ Paulusivdle nipitūmik suaorpā okardlune: ajortumik iliorfigekinak, tamavta tássauvugut. ²⁹ táunale nanerūmik kaerkussivdlune iserasuarpok, ūlilerdlunilo Pauluse Sīlarsilo patdlorfigai, ³⁰ anisikamigitdlo okar-pok: nālagkat ukorsē, kanok iliūsaunga ānagkumavdlunga? ³¹ akivātdlo: Nālagak Jīsuse Kristuse ugperfigūk, tauva ivdlitdlo Juán. 3,16.

inokutitidlo á nagkumárpuse. ³²Nálagkavdlo okausia okalütigát táussumúnga igdluanítunutdlo tamanut. ³³ingminutdlo písipai ú-nuap taimailuerane, kimitdlangnerilo assagpai; ernínardlo kuisí-pok táuna, ilagissailo tamarmik. ³⁴igdluminutdle majuartípai nerderldlugitdlo, inokutinilo tamaisa ilagalugit nuánârpok Gútimut ugpertúgorame. ³⁵kaungmatdle náлагаunerit erkartüssivingme kivfarissartagkatik autdlartípaít okarkussivdlutik: inuit táuko par-naerússaujungnaersikít. ³⁶parnaerússiviuvdlo nálagáta okautsit ^{16.14.}Paulusimut okautigai [okardlune]: náлагаunerit okariartor-^{16.14.}put parnaerússaujungnaerserkuvdluse. taimáitumik mána a-^{16.14.}ngitse, autdlardlusilo erkigsivdluse. ³⁷Paulusivdle sâpai: inuit tákuáne iperartorpátigut erkartúnekartínata, nauk Rûmame ila-siaussugut, parnaerússivingmutdlo písísimavdluta, mánaló inuit terdliugáne anerkúsanerpátigut? taimáisángilak, kisiáne nangmi-nek anisíkiartordlisigut. ³⁸okautsitdle tamáko erkartüssivingme kivfaussartut náлагаuneruut okautigingmatigik táuko sujóralerput, Rûmame ilasiaussut tusaramíkik; ³⁹ornigdlugitdlo ajúngitsumik okalugfigait, anisitdlugitdlo kúnuvigait igdlorpalugmit autdlarkuv-^{16.14.}dlugit. ⁴⁰tauva parnaerússivingmit anigamik Litianut iserput; katángutigít dlo takuvdlugit kajumigsáramíkik autdlarput.

kapitalit 17.

Paulusikut Tasalúnikamut pivdlutik Kristuse okalüssissutigingmássuk, inue Jútít pí-kigtorsuúngortíkait; Beruianiut isumagingnerugaluartut áma taimailersingmatigik, katángutigít Pauluse erníuak autdlartíkát; Pauluse Atínimut pissok, erkartüssissut-dlo angnerit atautsimitarfiáne okalüssissok.

¹tauva Amfípule Apulúnialo avkutigigamíkik Tasalúnikamut píput; Jútít nálagiartarfiat tássanítok. ²Paulusile táukunúnga iserpok ilerikune atordlugo, sapátinilo pingasune okalokatigai ag-dlagkat najorkutaralugit; ³nalujungnaersitdlugitdlo táukunúnga ^{Lúk. 24,26 t.}sarkángiúpá Kristuse ániarsinásassok tokussunitdlo makísavdlune, ^{9.22.}[okarpordlo:] Jísuse táuna ilivsinut okautigissara táunauvok Kri-stuse. ⁴ilaitdlo nakimajungnaerput Paulusimutdlo Silarsimutdlo ilángutilerdlutik, Grikeritdlo Gútimik mianeringnigtut ilait amer-dlasórssuit ilángúput, arnatdlo pingárnerit ilait ikíngitsut. ⁵Jú-titdle nálagserítsut ilungersuleramik angutinik ajortunik tarfiga-jugtunik ilagssarsípút, inuagpagssuarnigdlo ugsagartitsivdlutik ig-dlorpagdlup inue pikigtorsuúngortípaít. Jásunivdlo igdluanut u-kerütorsúsvdlutik inungnut píssúnialnarpaít. ⁶nápinginamikig-

okalütigät
pisipai ii-
rdlo kuisi-
majuartipai
k Gütimut
üssivingme
táuko par-
a okautsit
okariartor-
k māna a-
āpai: inuit
mame ila-
ānalo inuit
e nangmi-
üssivingme
tjōralerput,
ūngitsunik
utdlarkuv-
nt iserput;

ine Jūtī pi-
ersingmatigik,
rkartüssissut-

lūnikamut
ūkunūnga
atigai ag-
ūkunūnga
sisavdlune,
uvok Kri-
arsimutdlo
lait amer-
ut. 5 Jū-
k tarfiga-
dlutik ig-
luanut u-
ginamikig-

-dle Jāsune katángutigtdlo ilait igdlorpagdlup nálagainut uniar-
-pait niivdlavlutigdlo okardlutik: inuit najugāta tamarnie inuunik
kigdormōrtitsissut tamaungātaok píput; 7 Jāsuniivdlo ingminut
pisipai, táukualo tamarnik kaisarip inássutā agssortordlugo píput
avdla kúnguunerardlugo, Jísuse. 8 taimaitdlutik inuit igdlorpag- I.úk. 23.2.
-dluvdlo nálagai tamatumínga tusartut ánilártipait. 9 tauva Jā-
-sunimit ilagissainitdlo sagdlunavèrnt tigugamiko iperarpait.

10 katángutigtdle ernīnak únuame Paulusilo Silarsilo Beruia-
-mut autdlartipait; táukulo tássunga pigamik Jūtī nálagiartarfā-
-nut iserput. 11 táukule Tasalūnikamitunit isumagingnerúput, o-
-kausek ilagsivāt kajumigingārdlugo, uvdlutdlo nungutdlugit ag-
-dlagkat misigssortarpait, tamáko taimáinersut misiligkumavdlugit.
12 tauva ilait amerdlasūt ugperúngorput, arnatdlo angutitdlo Grī-
-kerit atarkissanssut ilait ikingitsut. 13 Jūtīdle Tasalūnikamit
tusámaleramik Gūtīp okausia Paulusip Beruimásaok okalütigigā,
tauva tássungātaok píput inuit erkarsautaisigut uningavigssaeru-
-titdlugit. 14 tauvale katángutigit Pauluse ernīnak autdlartipāt
ímap tungānut ingerdlarkuvdlugo; Silarsile Timūtiusilo tássane
unigput. 15 Paulusile ingerdlakataisa Atīnimut pisipāt, táussumalo
Silarsimut Timūtiusimutdlo okariartorkungmatik aggerasuarkuvdlu- 18.6.
-git, tauva autdlarput.

16 Paulusivdle Atīnime utarkigamigit, anernermigut narrutsag-
-pok igdlorpagssnalik Gūtīpiluligissuak takugamiuk. 17 taimáitumik
nálagiartarfingme Jūtī Gūtīmigdlo mianeringnigtut okalokatigi-
-ssarpai niuveriartortarfingmilo nāpitane uvdlut nungutdlugit oka-
-lokatigissardlugit. 18 ilisimarkigsārniatdle ilaisa Epikuerikut Stā-
-miutdlo ilaisa sakitsáuniarpāt, ilaitdlo okarput: una okauserpag-
-ssualik kanorme okausekarniarpa? ilaitdle okarput: sórdlo Gūtī
avdlanertat okalütiginiai. tássa ívangkīlio Jísusimik makivfig-
-ssamigdlo táukunūnga okalütigingmago. 19 tiguvātdlo erkartüssi-
-ssut angnerit ataatsimītarfānut pisitdlugo okardlutigdlo: tusar-
-sínáungīnerparput ajokersūt tamāna nutāk okalütigissat kanok Mák. 1.27.
itok? 20 tusarnagkavtīnik síumīgssakartileravtigut, taimáitumik
tusarumagaluarpaput kanok inersok. 21 mássale Atīnimit tamar-
-mik takornartatdlo tássanīt avdlamik kajumigissakarpiángitdlat,
kisiāne sumik nutāmik okarumavdlutigdlūnit tusarumavdlutigdlūnit.
22 Paulusile kekarpok erkartüssissut angnerit ataatsimītarfiata ker-
-kane okardlune: ukorsé angutit Atīnimiussuse, malugāvse tama-
-tigut Gūtīvīsinik mianeringnigtorsüssuse. 23 mássa tamane anga-

- lavdlunga Gûtisiornise takugavkit, tunissivik nâvîpara ina ag-
-dlangnilik: Gûtîp nalussap pia. táuna nalussa.igaluardlugo a-
- 14.15. -tarkissarse ilivsinut okautiginiarpara. ²⁴Gûte silarssuarmik táu-
-ssumanîtunigdlo tamanik píngortitsissok kilangmutdlo nunamut-
-dlo nâlagaussox nâlagfingne agssangnik sanasimassune inekângi-
-lak; ²⁵inuitdlo agssainik kivfartorfiginekaráingilax sumik ajor-
-ssautekartutut, nangminex tamaisa tunissaramigit inûnermik a-
-nersârnermigdlo sunigdlo tamanik. ²⁶táussumalo inokatigîgso-
-pagssuit tamaisa nunap tamarme kâne inekartipai aungmit ataut-
-simit nagguvekartitdlugit, inekarnigssaitdlo aulajangersagkanik
- Is. 55.6. taimaivfigssakartipai kigdligfigssakartitdlugitdlo; ²⁷Nâlagax ujar-
-kuvdlugo, misigisinâusanerât nanivdlugulo, nauk tamavtînit unga-
-sîngikaluaxissok; ²⁸táussumane inûvdlutalo aulavdlutalo táukû-
-gavta; sôrdlútaox pitsiortortavse ilait okarsimassut: táussumame
erkardlerâtigut. ²⁹tauva Gûtîp erkardleringmatigut isumakásangi-
-lagut Gûtiussup ássigísagâ kûltilûnit sílvilûnit ujaragdlûnit inuit
sánarigssusiatigut isumaliornerisigutdlo inûssaliaussox. ³⁰uvdlut
- 14.16. ilisarssîngivfussut ilagînaigatdlardlune pigaluarpai, mánale inuit
tamaisa tamagingne ítut avdlamik isumatârkuvai. ³¹tássa uvdlor-
-me aulajangersagkamine inuit najugât erkartûkumâramiuk nâper-
-tuivdluardlune angut taimaerkussane kivfaralugo, táunalo tamanut
ugperuarsarpâ tokussunit makitikamiuk. ³²tokussutdle makinig-
-ssânik tusaramik ilaisa tivsigât, ilaitdle okarput: tamatumínga
tusarkigkumârpavtigut. ³³tauva Pauluse akornánit autdlarpok.
³⁴angutitdle ilait táussumúnga ilángúput ugpertúngordlutigdlo;
táukua ilagât Diunîsiuse erkartûssissut angnerit ilât, aruardlo Da-
-mârisimik atilik, avdlatdlo táukua ilagait.

kapitalit 18.

Pauluse ukiup áipâta kerka Korintume ajokersuissox; Galiup Aggaiame nâlagaussox
erkartûkumángikâ; Paulusip Sérialiardlune Prísítola Aakuilalo ilagigamigit, Evfi-
-sumut kimagkai, Kaisâriarkutdlunilo Jerúsalamut nagdliúsiartoratdlardlune Antiorria-
-mut pisimagame. Galâsia Ferigialo angalavfigigai; Apuluse Evfisume Aakuilákúnit
ilaserinekardlune Aggaiamut autdlarame, tássane ugpertúngortunut iluagutaungâlersox.

¹kingorna Paulusip Atíae kimagpâ Korintumutdlo pivdlune.

- Róm. 16,3. ²tássanilo Jûtiussok nâpîpâ Aakuilamik atilik, Puntusime nunave-
1 Kor. 16,19. -kartox, Itâliamit tikiuterkâmersox nulê Prísítola ilagalugo, Klau-
-tiusip Jûtit tamaisa Rûmamit autdlarkungmagit; táuko ornigpai.
³suliarissartagartigdlo atausiungmat uníngavigai sulissardlune; má-

-ssalo suliarissartagkamíkut kaleragssiortúput. ⁴sapâtiussarâ- 20.34.
-ngatdle nâlagiartarfingme okalugtarpok Jûtítldo Grikerítldo na-
-kimajungnaersitdlugit.

⁵tauvale Sílarse Timûtiusilo Makitûniamit tikiungmata Pau- 17.15 28.
-luse nivniortutut ilerpok okausek pivdlugo, Jûtinutldo Jisuse na-
-lunaiâissutigâ Kristusiusok. ⁶akerartormatale kakajardlerdlu-
-tigldo, tauva atissane ivsugtorpai okarfígalugitldo: augse niakuv-
-sinut pile; uvanga píngitsûvunga; matuma kingornagut akimâ- 20.26.
-ngitsunut piartúsaunga. ⁷tauva tamána kimagpâ Justusimik a- Kul. 4.11.
-tigdlup Gûtimik mianeringnigtup igdluanut pivdlune, táussuma
igdluata nâlagiartarfik agtûmagâ. ⁸Krispusivdle nâlagiartarfíp 1 Kor. 1.14.
misigssortâta Nâlagak ugperfigâ inokutine tamaisa ilagalugit, Ko-
-rintumiutldo ilarpagssue tusarnârdlutik ugperúngorput kuisit-
-dlutigldo. ⁹Nâlagkavdle Pauluse takordlôrníku únuame okar- 16.9.
-figâ: sujôranak, kisiâne okalugit nipangernatit; ¹⁰uvangame ai- 23.11.
-parâvkit; taimâitumik ilingnik agtúissokásángilak ajokutigssang-
-nik; inuit pigissâka igdlorpagssuakarfigme matumane amerdlang-
-mata. ¹¹tâssanilo unigpok ukíok nâvdluge káumatitldo arfinigdlit
Gûtip okausia táukunane ajokersûtigalugo.

¹²Galiule nuname nâlagaungmat Aggaiame, Jûtít isumakatigig-
-dlutik Paulusimut akerartulerput igsiavfingmutldo erkartûssiving-
-mut píssutdlugo okardlutigldo: ¹³úma inuit pilerisârniarpai Gûte
kivfartorfígerkuvdlugo inatsisit agssortordlugit. ¹⁴Paulusile okar-
-nialermat Galio Jûtinut okarpok: iluaitisuliornerdlûnit ajortuliar-
-dlûnit pinekarpat, ukorsê Jûtiussuse, tauva tusarniagagssarisaga-
-luarpavse. ¹⁵kisiâne ajokersût arkitldo inatsisitldo maligkase
sakitsautiginekarmata ilivse nangminek pisigik, uvanga tamáku- Mat. 27.24.
-núnga erkartûssissújumáginginama. ¹⁶tauvalo igsiavfingmit erkar-
-tûssivingmit autdlarkuvai. ¹⁷tauva Grikerit tamarmik Sustiníse
nâlagiartarfíp misigssortâ tiguvat unatardlugulo igsiavfíp erkar-
-tûssiviup sâne; Galiuvldo taimailigaluartut sokutigíngilai. Juán. 18.31.

¹⁸Paulusile uvdlut kavsit tâssanikatdlarame, katángutigít i-
-núvdluarkuínardlugit umiarssuáku Sériamut autdlarpok Prísítldalo 18.2.
Aakuilalo ilagalugit; kisiâne Kingkeriame niarke salíssúmik sali-
-síkatdlarpâ, únersúmik nâmagsissagssakarama. ¹⁹Evfisumutdle
pigame tássunga kimagpai, nangminerdle nâlagiartarfingmut iser-
-pok Jûtít okalokatigalugit. ²⁰uníngavigimersorkuvdlutigdle inang-
-máne akueríngilai, ²¹kisiâne inúvdluarkuínarpai okardlune: nag-
-dlíússivik nagdliutilersok Jerúsálame nagdliússissariakartitdluinar-

-para, uterfigiumärpavsile Gütip perkugpanga. tauva Evfsumit autdlarpok. ²²Kaisâriamutdlo pigame majuarpok, ilagîtdlo inüv-dluarkugamigit Antiorriamut samungnarpok. ²³tâssanîmersutsia-ramile autdlarpok, nunakarîtdlo tugdlerîgîsîtdlugit Galâsia Fert-gialo angalavfigai ajokersugkat tamaisa nakússagîtdlugit.

1 Kor. 3,5.

²⁴Jütidle ilât Evfsumut pivok Apulusimik atilik, Alagsan-triame nunavekartok, angut okalutdlarkigsox, agdlagkane agdlag-simassunik ilisimassakangârtok. ²⁵tâuna ajokersugauvok Nâlag-kap avkutigerkussânik, anernîküttdlo ilungersnassûgame perkig-sârdlune okalugpok ajokersnivdlunilo Nâlagkap pînik, nauk Juá-nasip kuississutâ kisiat ilisimagâ. ²⁶tâuna ersisuitdlune nâla-giartarfingme okalugtalerpok. Aakuilavdle Prîstîdlavdlo tusara-niko ilaserât Gütip avkutigerkussâ táussumînga navsuiarkig-sârneruvdlugo. ²⁷Aggiamutdle autdlalerssârmat katângutigît ka-jumigsârivdlutik ajokersugkat agdlagfigait ilagserkuvdlugo. tá-ssunga pigame sâimânnikut ugperûngortunut iluakutaungâlerpok, ²⁸Jütit okausigssaerntdluinartikamigit tamaisa tusâtîtdlugit, ag-dlagkatigutdlo nalunaerdluinaramiuk Jisuse tâunaussok Kristuse.

Lúk. 24,19.
19,3.

kapitalit 19.

Evfsume Juánasip kuississup ajokersugaisa ilait Paulusimit ajokersornekaramik kuisîtit; Pauluse ukiut mardluk nâvdlugit Evfsumîtdlune Terânusip ajokersuissarfiane okalugtartok kivdîngnartulîortardlunilo; Sikîvap ernere arînek-mardluk Jîsusip ar-kanik atornerdluissut artorssartînekardlutigdlo; Evfiso Paulusip kimagnialerâ Dimitriusip silviliortup Evfsumiut pikigtorssuângortikai.

18,24. ¹pivordle Apuluse Korintumîtitdlugo, tanva Paulusip nunat katsingnerit angalavfigigamigit Evfiso tikipâ, ²ajokersugkanigdlo nâpitsigame táuko aperai: ugperûngoravse anernek ivdlernartok pigilerpisiuk? táukuale akivât: ivdlernartumik anernekartumik tu-sângilagutdlunîit. ³âma aperai: suname tauva tunâralugo kuisî-pise? akivât: Juánasip kuississutâ. ⁴Paulusile okarpok: Jná-^{1,5.}nase kuississarpok kuissîmik avdlamik isumatârkússîmik inung-^{11,16.}-nut okardlune kingunermigut pissugssak ugperfigerkuvdlugo, tá-^{13,24.}-ssa Jîsuse Kristusiussox. ⁵tamána tusaramiko kuisîput Nâlag-^{8,16 t.}-kap Jîsusip arkanut ilângntîtdlutik. ⁶Paulusivdlo agssangminik ^{2,4.}patingmagit anernek ivdlernartok táunkunînga pivok, okalulerput-^{10,46.}-dlo okalûtsinik avdlanik pruvfîtisutdlo okalugdlutik. ⁷angntîdle táuko arkanek-mardlûput.

⁸nâlagiartarfingmutdle iserdlune ersisuitdlune okalugtarpok

káumatit pingasut, okalugtardlune nakimajungnaersitdlugitdlo Gú- 8,12.
 -tip nálaganvfiata pñik. ⁹ilaitdle mángertingmata nálageritdlu-
 -tigdlo, avkutigerkussardlo tamána imiangnut ajornerarínassuk,
 tauva kimagdługit ajokersugkat ingmikórtípai, uvdlutdlo nungut-
 -dlugit okalugtarpok Teráunsimik atigdłup ajokersnissarfiane.
¹⁰tainalo pissarpok ukiut mardluk návdługit, tainailisitdlugulo
 Aasiame nunakartut tamarnik Jñtiussutdlo Grikeriussutdlo Ná-
 -lagkap Jisusip okansia tnsarsimalerpát. ¹¹kivdłingnartuliatdlo
 mikingitsut Gútíp suliarai Paulusip agssaisigut, ¹²taináitumik 5,12.
 kinanut uligissat agdlát atdlarertitdlo amianut agtūsímassut 5,15.
 náparsímassunut pisítarpait, tauvalo nápautaisa kimagtarait, aner-
 -neritdlo ajortut anissardlutik.

¹³Jñtiussutdle angalassardlutik anernipilungnik anerkussissar- Lúk. 9,49.
 -tut ilaisa Nálagkap Jisusip arka tainialerpát anernernik ajortu-
 -nik pigdlit pigángamikik, okardlutik: anerkuvavse Jisusikut Pau-
 -lusip okalūsissutigisságut. ¹⁴tássalo Jñtit palasinnerissáta Si-
 -kivap ernere arñek-mardluk taimailiortut. ¹⁵anerneruvdle ajor-
 -tup akivai okardlune: Jisuse nalungilara, Paulusilo ilisimavara;
 ilivšile kikúvise? ¹⁶inúvdlo táussuma anernipilungnik iluniugdłup
 tássángáinak sorssugpai saperssisitdlugitdlo, artorssartingármatig-
 -dlo tamakaratik ikiligauvdłutigdlo igdlumit tamatumánga kiná-
 -put. ¹⁷tamánale tusámalerpát Jñtitdlo Grikeritdlo Evfísime ine-
 -kartut tamarnik, tamarnigdlo ersingálerput, Nálagkavdlo Jisusip 5,5, 11.
 arka nálagnartínekarpok. ¹⁸ngpertungortutdlo amerđlasút agger-
 -put ángfardlutik nalunaerdłutigdlo kanok ilioraluaramik. ¹⁹i-
 -kingitsutdlo atungitsuliortaraluartut magpersagkat atautsimut pí-
 -ssípait ikivkardłutigdlo tamarnik tákuáne; akilo nautsorssora-
 -mikik malugait silvit tatdlimanik kulilingnik tñsintigdłit naligi-
 -gait. ²⁰taima Nálagkap okausia pissauerssuakartutut siarua- 6,7.
 -riartorpok artornarsivdlunilo. 12,24.

²¹tamána námagsinekarmat Pauluse anernermigut pilerssár- 1 Kor. 16,5.
 -pok Jerisaláliarumavdlune Makitñnia Aggaialo avkutigalugit, o- 20,22.
 -karama: tássanèrèruna kingorna Rómátaok takuniariakartípara. 23,11.
²²kivfartortigissamilo ilait mardluk, Timūtiusilo Erastusilo, Ma- Róm. 15,23.
 -kitñniamut autdlartípai, nangminerde Aasiame unigkatđarpok. Róm. 16,23.
²³taimailissúkutdle mikingitsumik pikigtorssúangorput avkuti-
 -gerkussak tamána pivdlugo. ²⁴tássa ilát, Dimitriusimik atilik,
 silviliortok, silviussunik nálagfiussaliortarame Diánap pia ássiliv-
 -dlngo sánarigsut mikingitsumik akigssarsisitardługit; ²⁵táuko a-

- tautsimut kaerkuvai suliokatait ilángutdlugit okardlunilo: angutit ukorsè, ilisimavuse suliak tamána pigssakardluautigigigput. ²⁶i-
-ssigársilo tusámavdlugulo Paulusip táussuma Evfísumíunak pínaue
Aasiale tamákingajagdlugo inuit ikfugitsnt ilatáriniardlugit avdla-
17.²⁰ -mut ságtítarai, okartarame agssangnik sanasimassut Gútiungíne-
-rardlugit. ²⁷mássalo pigssarsiutigissarpút tamána narrugíssaule-
-ralugtuarmat tamánáináungilax, kisiáne Gúterssúp arnap Diánap
nálagfintátaok sùngitsúsorínekalerálugtuarpok, angingárssusialo Aa-
-siane tamarssuarne inuitdlo najugáne mianerissak sújunguáasav-
-dlune. ²⁸tamánale tusaramíko kamagtorssuángorput nívdliavdlu-
-tigdlo okardlutik: Diána Evfísumimútok angekaok. ²⁹igdlorpag-
-ssualingmilo tamarssuarne sujunerútilerput, isumakatigígdlutigdlo
- Róm. 16.²³. issigingnágagssiorfingmut ukerútorssúput Gájusilo Aristarrusilo
27.². Makitúmiániussnt Paulusip ingerdlakatai autdlarutdlugit. ³⁰Pau-
-lusivdle inuit oruigkumangmagít ajokersugkat perkúngilát; ³¹ána
2 Kor. 1.⁸. Aasiane misigssuerekussat ilaisa táussuma asassísa autdlartitsivi-
-gát inerterdlugulo issigingnágagssiorfingmut perkunago. ³²ívkule
nívdliáput ássigingitsorssuarmik, katisimassut sujunerúkamik, a-
-merdlanerssáitdlo nalugamik suna atautsimut píssntigigítik.
³³taivale inungnit Alagsantere savssartipát, Jútít sagdlernut aja-
-gát; Alagsanterilo agssangminik ússeraívoK [nípangerkuvdlugít,]
pasínaersautigíssamik inungnut okalugkumavdlune. ³⁴nalujunguae-
-ramíkule JútíussoK, tauva tamarmik níperssuarmik atausiussumik
nívdliálerput nalmaerkútap akúnere mardluk migssiliordlugit, [o-
-kardlutik:] Diána Evfísumimútok angekaok. ³⁵igdlorpagssnag-
-dluvdle nálagaisa agdlagtortáta inuit nípangersíkamigit okarpok:
ukorsè angutit Evfísumiussuse, kia inúp nalunerpá Gúterssúp ar-
-nap Diánap inússaliavdlo kilangmit nákartup Evfísumiut igdlo-
-karfiat nálagfingmik párssissigá? ³⁶tamánale taima ítok ag-
-ssortornekarsínáungingmat, tauva nípangerníásause isumaitdlor-
-navérsárniardlusilo. ³⁷mássa angutit uko tamaunga písipase, nauk
nálagfingnit píaisúngitsut, Gútersilo mitautigingikát. ³⁸taimáitu-
-mik Dímitríuse sánarigsutdlo táussuma ilagíssai kimut sakítsau-
-tigíssakarpata, tauva erkartússivígíssakartarpok nunamilo nálagau-
-ssokardlune; erkartútekatigíngniardlit. ³⁹avdlamígdle sujuner-
-sítigíssakaruvse navsuerutigíssariakarpok inatsísit malígdlugit ka-
-tísimassune. ⁴⁰mássa perdlulíortutut erkartússagíssángokínavngut
uvdlume písimassut pívdlugit, tamána píkingnerssuak pívdlugo

pasinaersârutigssakánguavta. ⁴¹ taimalo okarame katisimassut a-
-ugerdlarkuvai.

kapitalit 20.

Pauluse Makitâniâ Grikeritdlo nuât angalavfigisimavdlugit Torûamut pissok inger-
-dlakatine ikíngitsut sujuartut tikitdlugit; Eutigguse nákadlune tokusimassok úmar-
-tikâ; Miltume ilagít Evfsumiut utorkannertait naggámérdlune okalûkai.

¹ tauva pikigtorssuit soraermata Paulusip ajokersugkat ing-
-minut kaerkuvai, inûvdluarkugamigitdlo autdlarpok Makitâniâmut
pimmavdlune. ² nunatdlo táuko angaiavfigisimavdlugit tikisaue o-
-kauserpagssuarnik kajunnigsâramigit Grikerit nuânut pivok. ³ tá-
-ssanîpok káumatit pingasut, Jútitledle ajokuserumangmáne Sêria-
-mut autdlarune, tauva isumaliarpok Makitâniâkut uterumavdlune.
⁴ ukule Aasianut ingerdlakatigai: Sûpâtere Beruiamio, Tasalûni-
-kamiunitdlo Aristarruse Sikuntsilo, Gâjusilo Dêripimio, Timûti-
-silo, Aasiamiuuitdlo Tiggiko Toruvfinsulo. ⁵ táuko sujuarput
Torûame utarkivdluta. ⁶ uvagutdle uvdlut sêrnakángitsunik ti-
-miussartorfit kingornatigut umiarssuâkut autdlarpugut Filipimit,
uvdlutdlo tatdimâne tikípavut Torûamut, tássanilo arfinek-mar-
-dlungnik uvdlivugut.

⁷ sapátivdle akúnerata uvdluisa sujugdliáne ajokersugkat ka-
-tisimangmata timiussak avgúsavdlugo, tauva Paulusip okalugfigai,
akagûgpat autdlarumagame, okaluugmersorpordlo únuap kerka ti-
-kitdlugo. ⁸ mássalo kutdlit kavsít ikumassut inime igdlup kâ-
-nítume katisimavfiáne. ⁹ inûsugtordle Eutiggusimik atilik igalá-
-ssame igsiavok, siningâlerdlunilo Pauluse sivistimik okalungmat,
singnuvdlo pingmane nákarpok inít kulerít pingajuánit, tigunekar-
-pordlo tokungassok. ¹⁰ Paulusile aterpok kânut patdlordlune
ekitdlugulo okardlunilo: perpalokinase, tarnine ilumiugâ. ¹¹ tauva
majuarpok, timiussardlo avgorpâ ilangerdlugulo, sulilo sivistimik
okalugfigai kaulernea tikitdlugo, tauvalo autdlarpok. ¹² táunale
nukagpiatsiak majûpât únassok mikíngitsunik tugpatdlersagauv-
-dlutik.

¹³ uvagutdle umiarssuâkut sujuartugut Asusimut ingerdlavugut
Pauluse tássûna ikiumavdlugo, taima perkussingmat, nangminék
nuákôrumagame. ¹⁴ Asusimilo tikingmatigut ikivarput Mitilûi-
-mutdlo pivdluta. ¹⁵ tássaugalo umiarssuâkut autdlaravta aka-
-gûngmat Kîorsip akianut apûpugut, akaguanilo Sâmorsimut tu-
-lagkavta Torugilume unigpugut, akaguanilo Militumut pivugut.

19,29.

27,2.

Râm. 16,

21,28.

Evf. 6,21.

2 Tim. 4,20.

16,8.

- ¹⁶Pauluse isumaliormat Evfiso kânginarumavdlugo mulússutigissa-
 -minik Aasiame nàpitsiumanane, tuaviorame pînsîkut Jerûsalâmî-
^{18,21.}-kumavdlume písinaugune. ¹⁷kisiáne Milîtumit Evfisumut aut-
^{19,21.}-dlartitsivok ilagît utorkaunertait kaerkuvdlugit. ¹⁸táuko tikiung-
 -mata okarfigai: ilisimavuse uvdlormit Aasianut tikiuterkârfivnit
 ilivsinivfiga nâvdlugo kanok ítunga ilivsíne; ¹⁹Nâlagak kîvfartorfi-
^{19,10.}-gigiga tamatigut nikanartitdlunga kuvdlilissardlungalo ússernekar-
^{20,31.}-tardlungalo Jûtít kîngingningnere píssutigalugît; ²⁰kanordlo su-
 -mik iluakutaussunik nîpangiússakángitsunga, tamaisale ilivsinut
 okautigigika ajokersordlusilo inuit tutsâne igdlunilo, ²¹Jûtítldo Grî-
 -kerítldo nalunaiavfigalugît Gûtîmut avdlamik isumatârnigssamik
 ugpernigssamigdlo nâlagkavtînut Jîsuse-Kristusîmut. ²²mânaló ata,
^{18,21.}anernîkut kîlerssugavdlunga Jerûsalâmîmut ingerdlalerpunga naluv-
^{19,21.}-dlungalo tássane kanok pínekarumârnersunga; ²³mána kisiat [na-
^{21,4, 11.}-lúngilara]: anernekvdlernartok igdlorpalingne tamane nalunai-
 -ssartok okardlume: kîlerssûtít nâgdliûtítldo utarkigânga. ²⁴tamá-
 -nale sokutigíngilara, inússuseralûnit erdlingnartíngilara arpangnera
 nâjunnavdlugo tipaitsugdlunga, kîvfartútdlo Nâlagkamit Jîsusîmit
 píssara, ívangkîlío Gûtíp sáimáuneranik nalunaiáissutigísvdlugo.
²⁵mânaló ata, ilisimavunga ilivse, Gûtíp nâlagauvfianik okalússissar-
^{20,38.}-dlunga angalavfigíssáka, tamavse kînara kîngorna takúsángikigse.
²⁶taimáitumik uvdlorme matumane uvdume nalunaiavfigávse ta-
^{18,6.}-marmik auinut píngítsússunga; ²⁷nîpangiússakánginama, Gûtívdle
 sujînersûtâ tamât ilivsinut okautigigavko. ²⁸tauva íngmívshînik
¹ Pít. 5,2. misigssorítse, savarpáitldo ílúngaisa [misigssordlugit], táukunúnga
 anernerup ívdlernartup ívertíkâse takusaissartórkuvdlose, Gûtíp
 ílagígsai nangmînek aungmînik pígssarsiai pâreerkuvdlugit. ²⁹na-
 -lúnginama kîngunivkut amarkut sualugtut akornavsinut píumâr-
 -tut savarpangnik kajagssússísángitsut. ³⁰ilivsílo nangmînek a-
 -kornavsinít makíkumârput angutít mumingassunik okalugtut ajo-
 -kersugkat íngmingnut malingnautikumavdlugit. ³¹tamána pívdlu-
^{19,8, 10.}-go erkumagítse erkaívdlusilo ukiut píngasut nâvdlugit únuákut-
 -ldo uvdlúkutldo soráingítsunga tamavse íngmîkut erkaisítarnîar-
 -dluse kuvdlíivdlunga. ³²mânaló, katángutika, perkuvavse Gûtî-
 -mut okautîsimutldo sáimáunerata píanut, ilivsínik ineriartortítsi-
 -gínaussumut ilivsíngldo kîngornússagssarsítsígínaussumut ív-
 -dlernartitaussut tamarmik akornáne. ³³silvímígdlnít kúltímíg-
 -dlúnít atísagssanígdlúnít kímít píniagakángílanga. ³⁴nangmîner-
 -me ilisimavase agssáka máko atorsímássut ajorssautígíssavnut

ilagissartagkavnutdlo. ³⁵ tamatigut únersūpavse, taima sulissaria-
-karmat, sángítsutdlo isumagissariaakarmata, erkaissariaakarmatdlo
Nálagkap Jísusip okausia, okarame: túniússivdlune pivdluarnerne-
-ruvok tuninekarnernit. ³⁶ taimalo okarame sêrkúmerdlune ta-
-maisa tugsiakatigai. ³⁷ tamarmigdlo kiangârput, Paulusilo kunga-
-siagut ekípát kunigdlugulo; ³⁸ pingârtumik aliatsautigigamíko o-
-kausek táuna okauserissâ, kfnâ kingorna takúsángikigtik okar- 20,25.
-mat. umiarssuarmutdlo kanivât.

kapitalit 21.

Pauluse Jerúsaliárdlune Tòrumut pissok ajokersugkat nápitaisa majuarjúngikalua-
-rát; Putulimaise avkutigalugo Kaisâriamut pingmat, Agâpusip Jerúsâlame kanok
pinekarnigssâ nalunaerâ; Jerúsâlame Jákúkut nálagdlugit ilait unersúmik námagsi-
-ssagsakartut akiliutdlugitdlo ilaserai nálagfingmutdlo iserdlune; Jútít takuvdlugo
inuit pikigtorssuángortitdlugit tokónialemássuk, sákutút nálagauerata
kilerssörtidlugo sákutút igdlokaránut piserkugâ.

¹ tauva kimagsimavdlugit autdlaravta ingerdláinardluta Kúsi-
-mut pivugut, akagúngmatdlo Rútusimut pivugut, tássángalo aut-
-dlaravta Patâramut pivugut. ² umiarssuitdlo Finíkialiásassut ná-
-pikavtigik tássunga ikivdluta autdlarpugut. ³ Kíperilo ersserav-
-tigo sámigdlingordlugo sanerkúparput Sêriamut ingerdlavdluta,
Tòrumutdlo tulagpugut, tássane umiarssuak usingiarnekásangmat.
⁴ ajokersugkatdlo nápikavtigik arfnek-mardlungnik tássane uvdlí-
-vugut; táukule anernícut Paulusimut okarput Jerúsâlmut ma- 20,23.
-juarkunago. ⁵ uvdlutdlo táuko nágavtigik autdlariartorpugut,
táukualo tamarmik arnatdlo merdlertutdlo ilángutdlutik kanivâti-
-gut igdlorpagdlup avatânut, sigssamilo sêrkúmerpugut tugsiar-
-dlutalo. ⁶ inüvdluarkokatigigkavtalo umiarssuarmut ikivugut; táu-
-kule angerdlarput.
⁷ uvagutdle umiartornerput návarput Tòrumit Putulimaisimut
pivdluta, tássanilo katángutigít inüvdluarkuvavut, uvdlordlo atau-
-sek unúgavigâvut. ⁸ akagúngmatdlo tássánga autdlaravta Kai-
-sâriamut pivugut, Pilipuvdlo ívangiliulerssârtup táukua arfnek- 6,5.
-mardluk ilâta igdluanut iserpugut táuna uningavigalugo. ⁹ táuna
sisamanik panekarpok niuarsiaussunik pruvfítisutdlo okalugtar-
-tunik. ¹⁰ tássanilo kavsnik uvdligavta pruvfíte Agâpusimik atilik 11,28.
Jútiamit tasamungnarpok; ¹¹ táussuna tikíkamisigut Paulusip ki-
-terutâ tiguvâ, agssanilo isigkanilo kilerssorpai okardlune: ima
okarpok anernek ivdlernartok: angut kiterúmik matun. . . ja pi-

-gingnigtok Jütit taimailivdlugo kilerssorumarpat Jerusalame aki-
-mángitsudlo agssainut pisitdlugo. ¹² tamánale tusaravtigo uva-
-gut tássanimiussudlo kinuvigárupt Jerúsalamut majuarunago.
¹³ Paulusivdle akivátigut: suvdluse kiavise úmatigalo ajulersitdlu-
-go? mássa kilerssortisinauginarnanga tokugināngorpunga agdlát
Jerusalame Nālagkap Jisusip arka pivdlugo. ¹⁴ nakimatitagssáu-
Lúk. 22,42. -ngingmatdle nipangerpugut okardlutalo: Nālagkap perkussá pile.

¹⁵ uvdlutdle táukua kingornatigut upalungaersaréravta Jerú-
-salámut majuarpugut. ¹⁶ ajokersugkatdle ilaisa Kaisáriamit inger-
-dlakatigátigut, táukua pispátigut Minásunimik atilingmut Kīperi-
-miussumut ajokersugatokaussumut, táuna igdlusivfigisagavtigo.

¹⁷ tauva Jerúsalamut pigavta katángutigít ilagsivdluarpátigut.
¹⁸ akagūngmatdle Pauluse ilagaluta Jākumut iserpok, utorkaunerit-
-dlo tamarmik tássunga píput. ¹⁹ inúvdluarkugamigitdlo tamai-
-sa tugdlerigsitdlugit okalugtuarai Gútip akimángitsune suliairi-
-ssai, táukunane kivfartortingmane. ²⁰ tamánale tusaramiko Gúte
únersiutigát, Paulusimudlo okarput: katánguterput úmá, takuva-
-tít kanok amerdlatigissunik túsintekartut Jútine ugperúngortut,
táukualo tamarmik inatsisit ilungersútigait. ²¹ ivdlitdle pivdlutit
tusardlernekarput, Jütit akimángitsunítut tamaisa ajokersortarití-
-ngók Mórsase malisaerkuvdlugo, okardlutingók nálungiat kipine-
-kartísangikait, ilerkorerkussatdlo malísangikait. ²² kanorme tauva
ilioriakarpa? mássame inuiait katerssorumarput, tikiútutit tusaru-
-māramisit. ²³ taimáitumik ilingnut okausigssarpur malingniaruk:
angutit sisamat ilagávut únersúmik nāmagsissagssakartut; ²⁴ táuko
ilaserikit minguersardlutitdlo táukunúnga ilángutdlutit, akiliúkitdlo
niarkutik salíssúmik salísagpatigik; tauva tamarmik nalujung-
-náisáput sūngitsumik tusardlernekaramik pivdlutit, kisiáne ivdlí-
4 Mór. 6,21. -taok sakissutit inatsisit maligdlugit. ²⁵ akimángitsudtle ugper-
-túngortut pivdlugit agdlagpugut aulajangersardlugulo, tamáko

^{15.20. 28.} maleruagagssarisángikait, kisiáne mianerssúsassut Gútipilungnut
tuníssutit ilangerkunagit aungmigdlo ipissumigdlo nererkunagit ar-
-naunekarunagitdlo. ²⁶ tauva Paulusip angutit táuko ilaserai, aka-
-gūngmatdlo táukunúnga ilángutdlune minguersarame nālagfingmut
4 Mór. 6,5 tt. iserpok nalunaerdlunilo uvdlut minguersarfigssat nāsagitik, tamar-
-mik ingmikut tuníssúmik āssúnekarérserdlutik.

^{24,18.} ²⁷ uvdlutdle táuko arfnek-mardluk nāngajalermata, Jütit Aa-
-siamit pissut nālagfingme takuvát, tauvalo inuit tamaisa sujuné-
-rutilersípait, táunalo tiguvdlugo ²⁸ nivdliavdlutigdlo [okardlutik]:

angutit Israfilikûssuse ukorsê, ikiuigitse. tássa inuk táuna tama-
-nik tamagingne ajokersuissartok inuiangnut ukunúnga inatsisinut-
-dlo inimutdlo matumúnga agssuardlerdlune; tássalo áma Grike-
-rit nálagfingmut isertípai ine mána ivdlernartok nalinginángortit- 20,4.
-dlugo. ²⁹ tássa Truvímuse Evfisumio igdlorpagssualingme takuga-
-míko áparigá, isumakaramigdlo Paulusip táuna nálagfingmut iser-
-tísimagá. ³⁰ igdlorpagssualingmilo tamarssuarne pikigtorssuángor-
-put, inuitdlo tássunga ugsagput; tauvalo Pauluse tiguvát nálagfup
silatánut nusúkardlugo, ernínardlo matut parnaerpait. ³¹ tokúnia-
-lermássugdle sákutórpait náлагаunerata tusámalerpai Jerúsalamiut
tamaisa sujunérútutut ilissut; ³² tauvalo ernínax sákutúnik un-
-tritilingnutdlo nálagaussunik ilagssarsivdlune orningnasuarpai;
tákuale sákutút náлагаunerat sákutútdlo takuleramikik Pauluse
unatarungnaerpát. ³³ sákutútdlo náлагаunerata tikíkamiuk tiguvá,
kalivnernigdlo mardlungnik kilerssorkuvá aperkutigalugulo kinau-
-ssok kanordlo iliorsimassok. ³⁴ tauva inungne nivdlialerput ássi-
-gíngitsorssuarmik, perpaluánitdle sujunersivdluarne ajuleramigit
sákutút igdlokarfánut piserkuvá. ³⁵ majuartarfitdle tikingmagit
sákutút kivssumiariakartípát, inuit angutauserniakingmata; ³⁶ inug-
-pagssuit malingmatik nivdliavdlutigdlo [okardlutik]: pèruk. ³⁷ tau- 22,22.
-va Pauluse sákutút igdlokarfánut isertínekalerame sákutút nála- Lúk. 23,18.
-gaunerat aperá: ilingnut okalugsínauvunga; akiválo: Grikerit o-
-kausê ilisimavigit? ³⁸ ivdlit táunaúnginerpit Egivtinimio uvdlut 5,36.
mákua sujornatigut perdluortitsissok, ángiortumik inungnik to-
-kutsiniartut sisamanik túsintigdlit puilassuitsumut pitsitdlugit?
³⁹ Paulusivdle akivá: Jútiuvunga Tarsusimio, igdlorpagdlup tusá- 22,3.
-massap Kilikiamítup inuisa ilagánga; kinuvigávkít inungnut oka-
-lorkuvdlunga. ⁴⁰ perkungmanilo Pauluse majuartarfingnut keka-
-riartorpox, inuitdlo agssangminik úserrarpai [nipangerkuvdlugit]. 12,17.
nipangitdlarmatalo okalugfigilerpai Epríarit okausínik okardlune:

kapitalit 22.

Pauluse igdlersútiginiagkamini okalugtok inungnut; nivdliassorssuángormata, sákutút
náлагаunerata iperartorkugaluardlugo Rómame ilasiausok tusaramiuk taimaiterkugá
kigdliisuisok atigingnutdlo savssartitdlugo.

¹ ukorsê angutit katángutíka atátaussusilo, okautsika mána
ilivsinut igdlersútiginiagagssáka tusarniarsigik. ² tusaramikule E-
-priarit okausínik okalugfigigátik, tauva angnermik nipanger-
-kigsárput. okarpordlo: ³ Jútiuvunga, Tarsusime Kilikiamítu- 21,39.

- me erniuvunga, perorsagauvdlungale igdlorpagssualingme matu-
- 5,34. -mane Gamâliilip isigaisa sâne ajokersornekardlungalo sujutai-
-ssavtinut inatsisaussut najorkutarerkigsârdlugit; Gûtulo ilunger-
26,9 tt. -sûpara, taimatut sôrdlo tamavse uvdlume pissartuse. ⁴avkuti-
- 8,3. -kudtlo táussumûna ingerdlassut kinugissarpâka tokumut agdlât
angutitdlo arnatdlo kilerssortardlugit parnaerússivingmutdlo pisi-
- 9,1. -tardlugit; ⁵sôrdlume palasiunerup utorkauneritdlo ilüngarmik
nalunaiâissutigisinaugânga, táukunânga katángutivtinut agdlagkat
tigumiaralugit Damaskusimut autdlarama tássanítútaok kilerssu-
-gautitdlugit Jerúsâlâmut piskumavdlugit pitdlarnekarkuvdlugit.
- 9,3 tt. ⁶pivordle ingerdlatitdlunga, Damaskuse patdlileravko, tauva uv-
26,12 tt. -dlup kerkane tássangâinak kaumassorssûp kilangmit iluvânga.
⁷nunamutdlo úpípunga, nipilo tusarpara ima okarfigigânga: Sâv-
-dle-â, Sâvdle-â, suvdlutit kinugainga? ⁸akivarale: Nâlagak, ki-
-navit? okarfigângalo: Jisusiuvunga Nâsarâmio, kinugissat. ⁹i-
-lagissamale kaumassok takugaluarpât ersilerdlutigdlo, uvavnutdlo
okalugtup nipâ tusângilât. ¹⁰uvangale okarpunga: Nâlagak, kanok
iliúsaunga? Nâlagkavdle okarfigânga: nikuitdlutit Damaskusimut
piartorit, tássane okarfiginekarumârputit tamanik kanok iliorngi-
-ssangnik ilinguut perkussaussunik. ¹¹ivssumale kaumassup kau-
-mangârneranit issigissaerúkama ilagissavnit tasiornekardlunga Da-
- 9,17 tt. -maskusimut pivunga. ¹²angutdle tássanítok Anâniamik atilik,
Gútimik mianeringnigtok inatsisit maligdlugit, Jútine tássane nu-
-nakartune tamane okautigissauvdluartok. ¹³táuna uvavnut pivok,
patdligutdlunilo okarfigânga: Sâvdle-â, katángutiga, issiginiarit.
taimalo okarmat issigilerpara. ¹⁴táunale okarpok: sujuaissavta
Gútiata kinerpâtít perkussane nalujungnaerkuvdlugo, iluartordlo
takorkuvdlugo, nipilo tusarkuvdlugo karnanit; ¹⁵táussuma inung-
-nut tamanut nalunaiâissigisangmatit takussangnik tusagkangnig-
-dlo. ¹⁶mânalo sôk piumárnertuvit? makitdlutit kuisiniarit uv-
-fartitdlutitdlo ajortivit piarnekautigissânik, Nâlagardlo arkagut
- 9,26. tordlorfigúk. ¹⁷pivordle kingumut Jerúsâlâmut pigama, nâlagfing-
-milo tugsiarama, tauva ingminik misigiungnaerpunga ¹⁸takuvdlu-
-g'lo táuna uvavnut okartok: tuaviorit Jerúsâlâmit aninasuardlu-
-ut, uvavnik nalunaiâutigissat ilagsísangingmássuk. ¹⁹okarpunga-
-lo: Nâlagak, nangminex ilisimavânga ilingnut ugpertut nâlagiar-
-tarfingne parnaerússagssautitarika iperartortítardlugitdlo; ²⁰âma
- 7,58. Stivfanusip nalunaiâissivit aua kuissaungmat uvangâtaok najornig-
-punga iluaralugulo tokutaungmat, táussumíngalo tokutsissut ati-

-ssait pârâka. ²¹ akivângalo: autdlarit, ungasigsumut autdlartisa- 9,16.
 -gavkit akimángitsunut. ²² tusarnârpâtdlo okansek tamána ti-
 -kitdlugo, tauvale nipitik anîpait okardhtik: taima itok nunamit 21,36.
 pîsavok, inîssugssâungingmat. ²³ nivdliangmatale atissatigdlo igi- 25,24.
 -talerdlugit, ivssuvdlo sekungnerinik silâinarmut erkaissalermata,
²⁴ tauva sâkutût nâlagauerata sâkutût igdlokarfiânut iserterkuvâ,
 okardlunilo iperartordlugo kigdliüsüagât, ilisimajumavdlune suna
 pivdlugo taima nivdliâssutigigât. ²⁵ agdluâssanigdle kilerssormâne
 Paulusip untritilingnut nâlagaussox najornigtok aperâ: inuk Rû- 16,37.
 -mame ilasiaussox iperartorsînauvisiuk, mássalo erkartûnekartîna- 23,27.
 -go? ²⁶ untritilingnutdle nâlagaussox tamána tusaramiuk sâkutût
 nâlagannerat nalunaerfigiartorpâ okardlune: kanok písavit? inuk
 táuna Rûmame ilasiauvok. ²⁷ tauva sâkutût nâlagauerata ornigpâ
 aperlugo: okarfigînga, Rûmame ilasiauvit? akivâle: âp. ²⁸ sâ-
 -kutûtldlo nâlagauerata sâpâ: uvanga amerdlasûnik aningausaer-
 -dlunga tássane ilasiauvunga. Paulusile okarpok: nvangale erniu-
 -vunga taimaitdlunga. ²⁹ tauva táussumînga kigdliüsüssugssauga-
 -luit ernînak taimaitîpât. sâkutûtldlo nâlagauerat sujôralerpok,
 Rûmame ilasiaussox tusaramiuk kilerssortîsimavdlugulo. 21,33.
³⁰ akagîngmatdle sujunersivdluarumagamiuk suna Jûtît táu-
 -ssumînga pasigdliutigigât, tauva kilerússaerkuvâ, palasiuneritldlo
 kigdliüsüssokatigîtdlo ilûngaisa atautsimut piartorkuvai, Paulusilo 23,28.
 atertîpâ tánkumînga savssartitdlugo.

kapitalit 23.

Paulusip okalugfigingmatik kigdliüsüssokatigî agssortûtldutik sualugtilermata, sâkutût
 igdlokarfiânut nâlagauerata uterterkugâ, Nâlagkavdlo patdligdlugo tugpatdlersarâ;
 Jûtît tokûnialerssârmâssuk, sâkutût nâlagauerata Kaisâriamut nuap nâlagânut
 Filigsimut âtikâ agdlagkat nagsiutdlugit.

¹ tauva Paulusip kigdliüsüssokatigî issiguiarpai okardlunilo:
 ukorsê angutit katângutika, uvdlok mâna tikitdlugo Gûtîp sâne
 sakivunga nungutdlugit tarnima nalûngissusiagut pasigdligaunanga.
² palasiuneruvdle Arâniap táussuma saniane kekartut inâpai kar-
 -nagut isarkuvdlugo. ³ tauva Paulusip sâpâ: Gûtîp isagkumâr-
 -pâtî, karmak marrartigak umâ, inatsisit maligdlugit erkartûsav- 3 Mör. 19,15.
 -dlunga igsiassutit isarkuvînga inatsisit agssortordlugit? ⁴ sania-
 -nîttudle okarput: Gûtîp palasiunertâ okarniarpiuk? ⁵ Pauluse
 tauva okarpok: katângutika, palasiunerussok nalugaluarîga; mássa
 agdlagsimavok: inugtavit sujulerssortât okauserdlugigîsângilat. 2 Mör. 22,28.

- 6 Paulusivdle ilisimagamigit ilait satustariussut ilaitdlo faristariu-
-ssut, tauva kigdliuissokatigingue tordlulavok: ukorsê angutit
26.5. katángutika, farisariuvunga farisariip ernera; erkartũnekalerpunga
24.21. neriugissak tokussutdlo inakinigssát pivdlugo. 7 taimale okarmat
faristarit satustaridlo agssortütilerput, inuppagssuitdlo agssuariler-
Lúk. 20.27. -pnt. 8 satustarit makivfigssakángitsumik íngilekángitsumigdlo
aunernekángitsumigdlo okartarmata, faristaridle táuko tamaisa tai-
-máinerarpait. 9 nivdiassorssuángorputdle; agdlagkanigdlo ilisi-
-massut faristarit ilagissait nikuitdlutik agssortuiput okardlutik:
sunik ajortumik navssárfingilarput inuk táuna, ímakale auner-
-ruvdlũnt íngilivdlũnt okalugfigisimanerâ. 10 agssortütutdle sua-
-lughtilermata, sákutút nálagaunerata Pauluse táukunúnga aligtú-
-sangatileramiuk sákutút aterkuvai akornénit tigorkuvdlugo sáku-
-tütldlo igdlokarfánut iserterkuvdlugo. 11 únuángormatdle Nálaga-
18.9. -kap patdligpâ okardlune: tugpatdlerit; sórdlume Jerúsálame na-
19.21. -lunaiáissutigigingma taimátaok Rómame nalunaiáisautit.
12 kaulermatdle Jútít ilait ilingniálerput perdlugterkuvdlutik
23.21. Pauluse tokúsímatínago súnguamik nerigunigdlũnt ímerunigdlũnt.
13 mássalo sisamanik kuligdlit sivnerpait taimaitdlutik ángiortúkut
ugpernarsaivfigekatigígsir ussut. 14 táukua palasiunerit utorkame-
-ritdlo ornigpait okardlutik: perdlugtítldluínarkuvugut Pauluse to-
-kúsímatínago súnguamik okúmíssiguvta. 15 tauva mána ílivse
kigdliuissokatigít ilagalugit sákutút nálagaunerat nalunaerfigisiuk,
23.20. akago ílivsinut aterterkuvdlugo misilerkigsárnerujumassússárdlugo:
uvagutdle tokúsínágorparput patdligutínago. 16 pilerssárutátdle
Paulusip ujuoruata tusaramiuk sákutút igdlokarfánut piartorpok, í-
-serdlunilo Paulusimut okautigâ. 17 Paulusivdle untritilingnut ná-
-lagaussut ílát kaerkuvâ okardlune: inúsugtok una sákutút nála-
-gauneránut písikiuk, táussumúnga okautigíssagssakarmat. 18 táu-
-ssuma tauva ílaserâ sákutút nálagauneránut písitdlugo okardlunilo:
Paulusip kilerssugaussup kaerkugaminga kínuvigánga inúsugtok
una ílingnut píserkuvdlugo, ílingnut okautigíssagssakarmángók.
19 tauva sákutút nálagaunerata agssaisigut tiguvâ, alisitdlugulo a-
-perâ: sunauna uvavnut okautigíssagssat? 20 akiválo: Jútít akue-
23.15. -rékatigílerput kínuvigíumavdlutit Pauluse akago kigdliuissoka-
-tigíngnut aterterkuvdlugo, kigdlioriókigsárnerujumassússárdlugo.
21 ivdlitdle nálásángilatit, táukua ílaises angutit sisamanik kuligdlit
23.12. sívnekartut alapernaerssormássuk perdlugterkusimavdlutik súngua-
-mik nerigunigdlũnt ímerunigdlũnt tokúsímatínago; mánaló pígi-

-nāngorsarsimavdlutik akueringningigssat utarkivāt. ²²tauva sá-
-kutūt nāлагаunerata inūsugtok táuna ingminit autdłartípā inat-
-dlugulo [okardlune]: kimut okásungilatit tamatumlinga nalunaer-
-figigangma. ²³untritilingnutdlo nāлагаussut ilait mardluk kaer-
-kuvai okardlune: sákutūt mardlungnik untritigdlit pig'nāngorsar-
-tisigik Kaisāriamut autdlarsínaorkuvdlugit, kimugtigdlitdlo arfi-
-nek-mardlungnik kuligdlit sákutūtđlo sákukínerit mardlungnik
untritigdlit, únuame nalunaerkútap akúnerisa pingajuáne piginā-
-ngorkuvdlugit; ²⁴nerssutautinigdlo piarigaxásassut Paulusip ingiv-
-figissagssainik ajortínago Fíligsimut nunap nālagānut piserkuv-
-dlugo. ²⁵agdlagkat agdłagpai ima imakartut: ²⁶Klauiusip Liū-
-siarsip nunap nālagā píssaunekartok Fíligse tipaitsorkuvā. ²⁷a-
-ngut una Jūtít tigugaluarmássuk tokúnialeraluardlugulo, sákutūt
ilagalugit tikipara ānagtítđlugo, Rūmame ilasiaussok ilisimaleravko. ^{22,27.}
²⁸patsisaussordle táussumúnga pasigđliutigissāt ilisimalerumagavko
kigđlisiussokatiğisortainut atertipara. ²⁹tauvalo malugāra inatsisitik ^{22,30.}
pivdlugit sakitsautigissat táussumúnga pasigđliutigigait, sumigđle
tokumutđlūnit kilerssugaunermutđlūnit píssutaussumik pasigđlerne-
-kángitsox. ³⁰nalunaerfiginekaramale Jūtít angut táuna kinugigāt,
tauva ernīnak ilingnut autdłartipara, pasigđlersailo okarfigāka táu- ^{23,20.}
-ssumúnga agssuardliutitik ilingnut okautigerkuvdlugit. inūvđluarna. ^{24,6.}
³¹tauva sákutūt perkunekarnertik maligđlugo Pauluse tigu-
-vāt, únuautitđlugulo Antípatrisimut āpāt. ³²akagūngmatđlo ki-
-mugtigdlit táussumúnga ingerdłakatigitikamikik sákutūt igđlokar-
-fiānut uterput. ³³táukule Kaisāriamut pigamik, agdłagkatđlo
nunap nālagānut túniūkamikik Paulusisaok táussumúnga savssar-
-tipāt. ³⁴agdlagkat táussuma atuaramigit, aperkutigigamiugđlo
nunap ilāne sordlerme nunavekartok, tusaramiugđlo Kilikiame nu-
-navekartok, tauva okarpok: ³⁵kigđlisorumārpavkit pasigđlersiti-
-taok tamaunga pigpata. tauva pārisaorkuvā nunap nālagāta ig-
-uorssuane Herútasip plane.

kapitalit 24.

palasiunek utorkauneritđlo samungnartu Pauluse Fíligsimut únerđłitgiartordlugo, Ter-
-tulusilo okalugtigitāt; Pauluse igđlersordlune okalugtok; Fíligsip pārinaratđlarkuga-
-miuk, ilāne nulē. Drisitđla ilagalugo tusarfigiartorā Kristusimut ugpernermik, ukiutđlo
mardluk nāngmata kilerssugaussok kimagkā, Fastuse kinguārtigileraniuk.

¹uvđludle tatđlimat kimūngmata palasiunek Auánia samung- ^{23,2.}
-narpok utorkaunerit ilagalugit okalutđlarkigsordlo Tertulusimik

- atilik ilagalugo, táuko nunap nálagânut sarkúmerput Pauluse ú-
-nerdlütigiumavdlugo. ²kaerkunekarmatdlo Tertulusip pasigdli-
-lerpâ okardlune: ³erkigsingárutigigavtigít, iluanârutaussutdlo
kavsít inuiait ukua atulermatigik ivdlit isumagssuinigkút, Fíllig-
-se-â píssaunekartutit, tamána tamatigut misigissáinarparput kuja-
-ngârdluta. ⁴sivisuvatdlártumigdle akornuserumanatit kínuvigâv-
-kit tusatdlatsiarkuvdluta pináissutsit migssiliordlugo. ⁵tássa
ángut una malugárput tokorarnertut ajokutautigissok, Jútít-
-dlo tamaisa pikigtorssuángortíkai inuit najugâne tamarssuarne
21.28. ítut, ingmikôrniakatigít dlo Násarámiut sujulerssortigigát, ⁶nálag-
-figdlo agdlát nalinginaintíniaraluará; taimáitumik tiguvarput er-
-kartútilerssáraluardlugo inatsisívuť maligdlugít. ⁷Liúsiarsile
sákutút nálagannerat tikiúkame angutausersorsúvdlune táussumí-
-nga arsárpátigut autdlarutdlugulo; ⁸pasigdlersailo ilingnut per-
-kuvái. kígdlioromaguko nangminek táussumánga ilisimalersí-
-náusavatit tamaisa táussumúnga pasigdliutigissavut. ⁹Jútít dle
ilángúput pasigdlerdlugo tamáko taimáinerardlugít. ¹⁰Paulu-
-sile, nunap nálagáta issingmingmane okalorkuvdlune, akivok: ili-
-simagavkit ukiut kavst inuíangne ukunane erkartússissússutit,
angnermik tugpatdlerdlunga ingminik igdlersorniásáunga. ¹¹ilisi-
21.15. 18. -malersínauvatíme uvdlut aitsát arkanek-mardlúngortut majuarama
26. 27. Jerusaláme patdloriartordlunga. ¹²áma nâpingilánga nálagfingme
23.12. 32. kina okalokatigigiga, inuitdlúnt kígdlor mórtíkika, nálagiartarfing-
22.30. -nilúnt igdlorpagssualingmilúnt náme. ¹³áma uvavnut mána pa-
-sigdliutigissatik nalunaersínáungilait ilumórtut. ¹⁴mánale ilingnut
24.5. ángiautigára: avkutíkuť táussumúna ingmikôrniakatigíngniúmik tai-
-ssagátigut ingerdlatitdlunga sujuaissama Gútiat kífartúkiga i-
-maidlunga: inatsisine pruvfítitdlo agdlagaine agdlagsimassut ta-
-maisá upperalugít ¹⁵Gútilo neriugfigalugo ukuátaok utarkissánik,
23.6. [imáitumik]: tokussut makíkumármata, iluartutdlo iluaitutdlo.
¹⁶tamánalo pivdlugo tarnima nalúngissusiagut aserortórnavér-
-sárkigsárniáinarpunga Gútidlo inuitdlo sáne. ¹⁷ukiutdle kav-
21.29. -sít kímvúngmata tikiúpunga pítsunut tuníssutaussunik átsiv-
Gal. 2.10. -dlunga íngtavnut, Gútimutdlo pigdliutaussunik. ¹⁸tamákunínga
suliakartitdlunga Jútít Aasiamiussut ilaisa nâpípánga nálagfingme
21.26 t. minguersarniartunga inokartínago perpalugtokartínagulo. ¹⁹táuko
mánisagaluarpút sángle pasigdlívdlutigdlo, uvavnut pasigdliutig-
-ssakarunik. ²⁰ukulúnt nangminek okardlit, sumik iluángitsumik
navssárfingineránga taimane kígdliisissokatigít sáne kekarama, ²¹u-

-na okausek kisiat pinerpât, akornâne kekartitdlunga tordlulagama [okardlunga]: tokussut makinigssât pivdlugo uvdlumre ilivsinîit er- 23,6.
 -kartûnekalerpunga. ²² Fîligsvidle tamána tusaramiuk taimaiti-
 -katdlarkuvai, avkutigerkussak tamána ilisimavdluaramiuk; okar-
 -pordlo: Liûsiarse sâkutût nâlagauerat tamaungnarpat saxitsauti- 23,26.
 -gissarse erkartûssissutigiumârpara. ²³ untritlingnutdlo nâlagaussox
 inâpâ Pauluse pârerkuvdlugo, sukangnerfigerkunagule sugissailo
 pitsaïlerkunagit kivfartûkumagpâssugdlûnît ornigkumagpâssugdlûnît.
²⁴ uvdlutdle kavsiinguit kîmûngmata Fîligse tâssunga pigame
 nulê Drûsîtdla Jûtiussok ilagalugo, Pauluse kaerkuvâ tuvarfigalu-
 -gulo Kristusimut ugpernermik. ²⁵ okalulermatdle iluarnermik pî-
 -taiuinernigdlo erkartûssûmigdlo piûmârtugssamik, tauva Fîligse
 sujôralerpok okardlunilo: tamatumûna autdlâinarit, ulapîngikuma
 kaerkorkigkumârpaokit. ²⁶ âmale neriugpok Paulusip aningaussa-
 -nik tunisagâne îperarkuvdlune, taimâitumik kavstnik kaerkussarpâ
 okalokatigissardlugulo. ²⁷ ukiutdle mardluk nângmata Fîligsip Por-
 -kiuse Fastuse kinguârtigilerpâ; Fîligsile Jûtinut kutsavigerkugame 25,9.
 Pauluse kimagpâ kilerssugaussok.

kapitalit 25.

Fastusimut Jûtit erkartûtiarmâne Pauluse kaisarimut erkartûterkerkusok; kûngip
 Agripap tikerârmane Fastusip okalugtûkâ Pauluse pivdlugo pisimassunik; kûngivdlo
 inuk tâuna tusarumagaluarmago, Fastusip Agripâkûnut savsartikâ.

¹ tauva Fastuse nunamut tâussumûnga nâlagauvfîgssaminut
 pigame, uvdlut pingasut kîmûngmata Kaisâriamit Jerûsalâmut ma- 25,16.
 -juarpok. ² tauvalo palasiunerit Jûtinilo pingârnertaussut tâussu- 24,1.
 -mûnga sarkûmerput Pauluse ûnerdlûtigiumavdlugo, inalerpâtdlo
³ kînuvîgalugulo ilagserkuvdlutik tâuna pivdlugo, Jerûsalâmut kaer- 23,15 t.
 -korquvdlugo; mâssa alapernaerssorniarât avkutâne tokûkumav-
 -dlugo. ⁴ tauva Fastuse akivdlugit okarpok Pauluse Kaisâriame
 pârinekartok, nangminerdlo kilamik tâssungnarumârdlune. ⁵ okar- 24,23.
 -pordlo: tauva ilase pisinaussut ilauvdlutik tasamungnardlit, a-
 -ngutdlo tâuna kanok iliorfîgissagssaugpat pasigdlerdlissuk. ⁶ tau-
 -valo uvdlut arfinek-pingasutdlûnît kulitdlûnît kîmûnagit umînga-
 -vîgîgamîgit Kaisâriamut samu. gnarpok. akagûngmatdlo igsiav- 25,17.
 -fîngmut erkartûssivîngîmut ingîpok, Paulusilo kaerkuvâ. ⁷ tau-
 -nale isermat Jûtit Jerûsalâmit tasamungnartut iluvât Pauluse pa- 25,18.
 -sigdlerdlugo pasigdlînernik amerdlasûnik sualugtunîgdlo ilumôr-
 -neratîgut nalunaernek sapîgkamingnik; ⁸ ingminîk igdlersordlune

- 24.12. okarimat: Jütit inatsisaidlünit nălagfigdlünit kaisarilünit ajortu-
- 24.27. -liarfigingilăka. ⁹Fastusile Jütinut kutsavigerkugame Pauluse a-
-kivă okardlune: Jerûsalămut majuarumavit, tăssane săvne erkar-
-tûterkuvdlutit tamăko pivdlugit? ¹⁰Paulusivdle akivă: kaisarip
erkartüssivi: sâne kekartugssauvunga, tăssane erkartûnekăsau-
-nga. Jütit sükutdlünit iluaitsulicrfingilăka, sôrdlune ilisimav-
-dluartutit. ¹¹măssa iluaitsuliorsimaguma, tokússutigssavnigldo
- 9.16. iliorsimaguma, tauva tokujumăngisăngilănga; uvavnudle pasigdlu-
-tigissait sŭngigpata kialünit tăukunúnga túniutînarsinăungilănga.
kaisarimut erkartûterkerkuvunga. ¹²tauva Fastusip isumaliokati-
- 23.11. -gissartagkane okalokatigamigit akivă: kaisarimut erkartûterker-
19.21. -kugavit kaisarimut písautit.
- ¹³uvdlutldo kavsinguit kimûngmata kúnge Agripa Berinikilo
Kaisariamut tikiúput Fastuse inûvdluarkujumavdlugo. ¹⁴uvdlutldo
kavsit tăssanflermata, Pauluse pivdlugo pisimassut Fastusip kú-
- 24.27. -ngimut okautigai okardlune: Ffligsip angut kimagpă kilerssugau-
- 25.1. 2. 24. -titdlugo, ¹⁵tăuna pivdlugo palasiunerit Jütitldo utorkaunertait
sarkúmerput Jerûsalămititdlunga, pitdlarkuvdlugo; ¹⁶tăuko akivă-
- 25.11. 5. -ka: Rûmamiut ilerkorringkât iuuk túniutînăsavdlugo tokorkuv-
-dlugo, kisiăne pasigdligkap pasigdlersine najortigerkăratdlarpagit,
pasigdliutaitldo pivdlugit ingminik igdlersorsinautitaugatdlardlune.
- 25.6. 7. ¹⁷tauva maunga katerssormata, pînasavernanga akaguane igsiavfing-
-mut erkartüssivingmut ingitdlunga angut tăuna savssarterkuvara.
¹⁸pasigdlissutldo avatăne kekaramik patsisaussumik ilimagissavnik
okautigissakăngitldat; ¹⁹kisiăne tăussumúnga sakitsautigissakarput
Gûtisiornermingnik Jîsusimigldo atilingmik tokussunik, Paulusiv-
-dle tăuna okautigigă inûssok. ²⁰tamăkule sakitsautigissat piv-
- 25.9. -dlugit nalornilerama apezăra: Jerûsalămut piunăsannersok tăssane
erkartûterkuvdlune tamăko pivdlugit. ²¹Paulusile atarkinartorsşup
- 27.1. [kaisarip] erkartüssutigssă nantsorssordlugo părerkungmat părer-
kuvara, kaisarimut autdlartisinăngorserdlugo. ²²tauva Agripa Fa-
-stusimut okarpok: uvangătaok inuk tăuna tusarumagaluaakăra.
akivălo: akago tusăsavat.

²³tauva akagûngmat, Agripalo Berinikilo tikiungmata ăssua-
-ngărsimavdlutik, inerssuarmutldo tusarnekartarfugniut isermata
săkutût nălagaunere angutitldo igdlorpalingme pingărnerussut ila-
-galugit, Fastusilo perkussingmat Pauluse aggiúpăt. ²⁴Fastusilo
okarpok: kúnge Agripa angutitldo ukorsê ilagaluta mânituse ta-
-mavse-ă, tăssa takuvarse tăuna Jüterpagssuit tamarmik uvavnut

ñit ajortu-
Pauluse a-
ávne erkar-
á: kaisarip
rtünekasau
ne ilisimav-
igssavnigdlo
e pasigdliu-
náungilánga.
sumaliokati-
kartüterker-

savssarniutigissát Jerúsálame mánilo, inüssugssaujungnaernerardlugo 25,15.
nivdliautigissát. 25 uvangale malugigavko sumik tokorkússutigissa- 22,22.
-mik iliingitsox, naugminerdlo atarkinartorssuarmut erkartüter- 23,20.
-kerkungmat isumaliorpunga autdlatikumavdlugo. 26 kisiáne táuna 25,11.
pivdlugo sumik nakimanaitsumik nálakkanut agdlagagssakánginama ---,21.
ilivsinut savssartípara, pingártumigdlo ilinguut, kúnge Agripa, ag-
-dlagagssakarumavdlunga kigdliisiornekarèrpat. 27 silakángitsorpat-
-dlagssorigavko kilerssugaussok autdlatikáne táussumúngalo pasig-
-dliutaussut nalunaernagit.

kapitalit 26.

Pauluse Agripákúnut okalugtox ingminut igdlersordlune; Fastusivdlo Agripavdlo ing-
-mikut okarfingimáne akivdluarni; Agripap iperagagssaugaluartiká, kaisarinut er-
-kartüterkerkúngigpat.

1 Agripale Paulusimut okarpok: pivdlutit okalugkumaguvit
akuerávtigit. tauva agssane isagtídlugit Pauluse ingminik igdler-
-sulerpok [okardlune]; 2 iugminik pivdluartítipunga, kúnge Agri-
-pa, sángne uvdume ingminik igdlersorniásagama Jútít uvavnut
pasigdliutigissait tamaisa pivdlugit; 3 pingártumik Jútít ilerxue
sakitsautigissartagaitdlo tamaisa ilisimagagkit. taimáitumik kinu-
-vigávkít kamajuitsumik tusarniarkuvdlunga. 4 inúsungnivnit inú-
-serissara Jútít tamarmik ilisimavát, pilerkárnivnit kanok inúsi-
-massunga inugtama akornáne Jerúsálame, 5 mássa sujornagut i-
-lisimavánga autdlarkautánit, kisiáne nalunaiaiumásanerput, fari- 22,3.
-stariuvdlunga inúsimassunga ingmikórniakatigít Gútimut kivfar- Fil. 3,5.
-tússinivtigut perkigsárnerussut ilagalugit. 6 mánalo kekarpunga 23,6.
erkartütisavdlunga, únersút Gútip sujuaisavtínut únersútigissá 24,15.
riugigavko; 7 tamána angumerisavdlugo erkardlerígsortavut arka-
-nek-mardluk neringput Gúte kipisuitsumik kivfartútdlugo uvdú-
-kutdlo únuácutdlo. tamána neriungnek pivdlugo Jútít pasigdler-
-pánga, kúnge Agripa. 8 Gútip tokussut makitísinaugai ilivsíne
ugpernángitsúsorinekapa? 9 uvangátaorme nangminek isumagalua- 8,3.
-rama Jísusip Násarámiup arka agssortungásagiga. 10 taimane i- 9,1.
-liortarpunga Jerúsálame, ivdlernartutdlo ilait amerdlasút parnae- 22,4 t.
-rússivingmut pisítarpáka, palasiunerit taima pigináussusekarting-
-mánga; tokúnekarángatalo akueringnigtarpunga. 11 nálagiartar-
-fingnilo tamane pitdlarnekartítarpáka, erdlorkútarpákalo Gútimut
kakajardlerkuvdlugit; silaerssorfigingárvakitdlo kinugissaráka ig-
-dlorpalíngnut asimítunut agdlát maligtardlugit. 12 taimailiortit-

- 9,3 tt. -dlunga Damaskusiliarama palasiinnernit pigináussusekartitanvdlunga
 22,6 tt. perkunekardlungalo, ¹³ uvdllup kerkane avkusinikut ingerdlatitdlu-
 -dlunga, kúnge-â, takulerpara kaumassok kilangmit sekinnermit
 kaumanerussok, tamatuma uvanga ingerdlakatikalo káumarfigigá-
 -tigut. ¹⁴ tanvale tamavta nunamut úpíkavta, nipe tusarpara u-
 -vavnut okalugtok, Epríarit okausé atordlugit ima okartok: Sáv-
 -dle-â, Sávde-â, suvdlutit kinugainga? Ingingmut túkartuinek sa-
 -pisautit. ¹⁵ uvangale okarpunga: Nâlagak, kinanvit? akivângalo:
 Jisusiuvunga kinugissat. ¹⁶ nikuitdlutitdle nikorfagit; tamáname
 pivdlugo ilingnut takutípunga, kineravkit kivfariumavdlutit nalu-
 -nainaisigiumavdlutitdlo takussangnik sulilo ilingnut takutínigssav-
 -nik. ¹⁷ ánagtikumârpavkitdlo inungnit akimángitsunitdlo mâna i-
 -lingnik autdlartitsivigissagssavnit, ¹⁸ issait uiserkuvdlugit, sângniar-
 -kuvdlugit târtumit kaumassumut Sâtanivdlo píssauneranit Gûti-
 20,32. -mut, ajortimingnik isumákêrfiginekar kuvdlugit ivdlernarsissutdlo
 kingorníssekatigerkuvdlugit uvavnut ugpernikut. ¹⁹ tamána piv-
 -dlugo, kúnge Agrípa, takussavnit kilangmit píssumut nâlagseri-
 -ngilanga, ²⁰ kisiáne okalugfigiartorpâka Damaskusimítut perkâr-
 -dlugit, Jerûsalâmítutdlo, nuname Jûtíame tamarssuarne ítut aki-
 -mángitsutdlo, avdlamik isumatârkuvdlugit Gûtímutdlo sârkuvdlu-
 -git suliatdlo avdlamik isumatârnermut nâpertûtut suliarerkuv-
 21,27. -dlugit. ²¹ tamáko píssutigalugit Jûtít nâlagfingme tiguvânga to-
 -kúnjardlungalo. ²² Gûtívdle igdlersormanga sule tamássa kekar-
 -punga mingnernerudlo angnernerudlo nalunaiavdlunga; avdlalo o-
 24,14. -kautigingilara kisiáne pruvfititdlo Mòrsasivdlo okalûtigissât tai-
 -mailisassok: ²³ Kristuse ániásassok, tokussune makikumârtune
 sujugdliuvdlune kaumassok okantigisagâ inungnut akimángitsunut-
 -dlo. ²⁴ taimale ingminik igdlersordlune okalungmat, Fastuse
 niperssuarmik okarpok: silaerúputit, Pauluse-â, ilisimangârssutsi-
 -vit silaerutípâtít. ²⁵ táunale okarpok: silaerutingilanga, Fastuse-â
 píssaunekartutit, kisiáne okautsit ilumôrtut isumaliûtiginekardluar-
 -tutdlo okauserâka. ²⁶ kúngivme tamáko nalúngilai, taimáitumik
 táuna ersisuitdlunga okalugfigâra; nakimássutigingilarame tamákua
 ardlánigdlünit arajutsissakángitsox, issertortume tamáko písimá-
 -ngingmata. ²⁷ pruvfitit ugperaigit, kúnge Agrípa? ilisimavavkit
 ugperigitit. ²⁸ Agrípavdle Pauluse okarfigâ: kajumigsainernik kri-
 -stumiungorterkajaxârma. ²⁹ Paulusile okarpok: taimaerkajarnersu-
 -titdlünit taimaerkajánginersutitdlünit Gûtímut kigsarpunga, iv-
 -dlináungitsutit tamásale uvdlune uvavnik tusarnârtut uvavtut

NORTHERN AFFAIRS LIBRARY

ilerku
 kúnge
 -nítsi
 tokor
 32 Agr
 -galua

Pauluse
 -nartors
 ukiviger
 neriug

luse
 -nut p
 ilagissá
 -kigav
 -kitni
 Sítim
 -nut p
 -ravta
 -kiavd
 pivugut
 píssut
 -dle k
 -norim
 -múnip
 -livigig
 -nítok.
 uvdlut
 -nialer
 -lersng
 -dluta,
 -kalugt
 nâlagat
 -ssualiv
 -dlaner
 tamássa
 -ssok.

ilerkuvdlugit, kilerutit máko kistsa pinagit. ³⁰tainalo okarmat kúnge nikuipok, nunavdlo nálagà Berinikilo igsiakataitdlo; ³¹alí-mitsiardlutigdlo okalokatigipput okardlutik: inuk táuna sumik ^{23,9, 29.} tokorkussissutigssamik kilerssorkussissutigssamigdliinít iliingilak. ^{25,26.}
³²Agripalo Fastusimut okarpok: inuk táuna iperarnekarinsinausa-galuarpok, kaisarinut erkartüterkerkúngikune. ^{25,11.}

kapitalit 27.

Pauluse sákutínut pãrititsauvdlune umiarssuákut Itãliamut autdlartitaussok; artor-nartorsiortardlutik kãsa umiarssualivigisok Krítamitok tikikamiko, Paulusip tamána ukivigerkugualuarã, nálangnekaranile; anorerssuarsioruinarlutik ánaungigssamingnik nerigussagsaerútut tugpatdlersarai; umiaraluardlutik tamarmik nunamut ánaugtut.

¹tássangalo umiarssuákut Itãliamut autdlarkungmatigut, Pauluse kilerssorsimassutdlo avdlat ilait sákutút untritigdliit nálagã-nut pisípait Jülüsimik atilingmut sákutörpait kaisarip pigissaisa ilagissãnut. ²tauva umiarssuarmut Aateramítumiut pigissãnut i-kigavta, Aasia sinerssúsavdlugo autdlarpugut; Aristarrusilo Makitüniãmiussok Tasalünikamit pissok ilagãrput. ³akagüngmatdlo Sitümut tulagpugut. Jülüsiavdle Pauluse inugsiarnerfigã asassai-nut pulãrkuvdlugo paorkinekarkuvdlugulo. ⁴tássangalo autdlaravta Kíperip sinãgut ingerdlavugut, agssornarsingmat; ⁵Kilí-kiavdlo Pamfliavdlo imãt ikãrparput, Mëramutdlo Liükiamítumut pivugut. ⁶tássanilo sákutút nálagãta umiarssuit Alagsantriãmit pissut nãpikamigut Itãliãhãssassut, tãssunga ikitípãtigut. ⁷uvdlut-dle kavsit ingerdlavduãngãnavta Kinituse tikinek ajulerdlugo, anorimut ajornarsingmat, tauva Krítap sinãgut ingerdlavugut Salmünip tungãnut. ⁸tamãna kãngerkarparput, tauvalo umiarssualivigisumik taissak tikíparput, igdlorpagdlup Lãsiãp erkãnguanitok. ⁹sivisunãlermatdle, imarssuarsiornerdlo navianarsingmat, uvdlut isinginiãrfit agdlãt kãngiuterãmata, tauva Paulusip okãunialerpai okardlune; ¹⁰angutit ukorsë, misigilerpunga imarssuarsiu-lersugut artornartorsiordluta mikingitsumigdlo ajunãrtoralugtuardluta, umiarssuak usilo pãarnagit inünerputdlo agdlãt navërsikalugtuardlugo. ¹¹sákutütde nálagãta akugtup umiarssuitdlo nálagãta okausë ugperineruvai Paulusip okauserissainit. ¹²umiarssualivigdlo tamãna ukivigisavdlugo pitsãungingmat, ilait amer-dlanerit autdlarkilerssãrput Fínigsimut ukãartorsinãusasoralutik; tamãssa umiarssualivik Krítamitok kavungalo samungalo sangmíssok. ¹³kigãngalermatdle, sujunertarissartigdlo erkúsangaleramiko

25,12.

19,29.

20,4.

Kul. 4,10.

kisartik amórdlugo Krītap sineralánguagut ingerdláput. ¹⁴ kingu-
 -ninguagutdle tássunga pitorarpok anorásuarssuak agsarnerssuar-
 -mik taissagát. ¹⁵ umiarssuardlo nagsataringmago, agssumutdlo
 sangminek ajornarsingmat, taimaitparput tigsikardlutalo. ¹⁶ ke-
 -kertáguardle tungálikavtigo Klautimik atilik, umiatsiárax artu-
 -ngajagparput. ¹⁷ táuna kakikamiko upalungaerkutigissatik atuler-
 -pait, umiarssuardlo nimerpát; ikánerssuarmutdlo ikardlisasorile-
 -ramik tingerdlautaiardlutik tigsikarput. ¹⁸ anorerssuarmutdlo ná-
 -dliungáleravta akagúngmat usisa ilait erkalerpait. ¹⁹ uvdlutdlo
 pingajuáne nangminek agssavtínik umiarssúp pekutai erkarparvut.
²⁰ uvdlutdle kavst sekinerdlūnīt uvdlorissatdlūnīt erssíngingmata,
 anorerssúvdlo mikíngitsup ernumatingmatigut, kisa ánangnigssav-
 -tínik neriugissagssaerúpugut. ²¹ sivišumígdle neringínamik Pau-
 -luse akornánut savssarpok okardlune: angutit ukorsé, nálásaga-
^{27,10.} -luarivsinga taimane, Krīta kimangnago, artornartumutdlo ajuná-
 -rutaugalugtuartumutdlo matumúnga pinavérsardluta. ²² mánale
 okáumiarpavse tugpatdlerkuvdluse; ilavsilūnīt inūssusia pinekásá-
 -ngingnat, umiarssuak kisime aserúsangmat. ²³ únuak mána sa-
 -nivne kekarnat Gūtíp pigissama kivfartorfigissama íngilia okar-
^{23,11.} -dlune: ²⁴ sujóranak, Pauluse-á, kaisarimut savssartínekásautit; a-
^{18,9.} -talo, umiarssuákut ingerdlakatigissatit tamaisa Gūtíp ílingnut tú-
 -niúpai. ²⁵ taimáitumik tugpatdleritse, angutit ukorsé; Gúte ug-
 -perigavko, taimailiumártok ugperalugo sórdlo okalugfigigánga.
^{28,1.} ²⁶ kisiáne kekertamut ikardlísaugut.
²⁷ únuatdle arkanek-sisamagssát tikingmago, Aatriap imáne
 mævgáinak ingerdlatitdluta, únuap kerkata nalágut umiarssuar-
 -mut nuna ungasíngitsorilerpát. ²⁸ itíssusialo misilinguiaranimiko
 isagkat mardlungnik kuliliussut malugait; tamánalo kimatdlatsiar-
 -dlugo áma itíssusia misiligkamiko isagkat arkanek-tatdlimaussut
 malugait. ²⁹ tauva ikardlungmut ikardlisasorigamik sisamanik ki-
 -sarput axuagut káumarnigssá erinígilerdlugo. ³⁰ umiarssuarmiut-
 -dle umiarssuak kimangnialermássuk, umiatsiárdlo imánut níngi-
 -nialermássuk okarkuserdlutik sujuanit kitsanik avalagtitsiumav-
 -dlutik, ³¹ tauva Paulusip sákutút nálágát sákutútdlo okarfigai:
 uko umiarssuarne uníngigpata ánagsináungilase. ³² tauva sákutút
 umiatsiárkap pitútai kvdloripait nákartitdlugulo. ³³ kaulíngikat-
 -dlartitdlugule Paulusip tamaisa inániarpai nererkuvdlugit okar-
^{27,27.} -dlune: uvdlume tássa uvdlut arkanek-sisamat ntarkilerpuse ne-
 -rinase sutornasilo. ³⁴ taimáitumik inániarpavse nererkuvdluse,

tamána ánanignigssavsnut atormat; mássa nutsamigdlünit katag- 1 Sám. 14,45.
 -törtokásángilase. ³⁵taimalo okarame timiussamik tigusivok, Gú- Lúk. 21,18.
 -tilo kutsavigâ tamaisa issigititdlugit, avgordlugulo nerilerpok.
³⁶tauva tamarmik tugpatdlileramik táukútaok nerilerput. ³⁷umiars-
 -ssuarmítugutdle tarnigdlit katitdlugit tássa mardlungnik untritig-
 -dlit arfinek-mardlungnigdlo kuligdlit arfinigdlitdlo. ³⁸kársitdla-
 -ramigdle, nekigssautit imánut igitdlugit umiarssuak pugtatdlartí-
 -pát. ³⁹kaulermatdle nuna ilisaringilát, kisiáne kangerdlúmanek
 sigssalik takulerpát, tássunga umiarssuak pisikumatdlerpát ajor-
 -nángigpat. ⁴⁰tauva kitsat pitútait kivdlorpait imamut taimaitit-
 -dlugit, akútitdlo kilerutaiaramikik tingerdlaut sánerutilik anori-
 -mut isuípát sigssardlo torárniardlugo. ⁴¹tauvale ikáne igdlug-
 -tut itinerssualik erkoramiko, umiarssuak tássunga ikardlisípát,
 sujualo torrípok aulajangerdlune, akuale sekugterpok magdlit sá-
 -kortuneránit. ⁴²sákutútdle isumaliorput kilerssugkat tokúkumav-
 -dlugit, nalugtunik kimássokarkunago. ⁴³sákutútdle nálagâta Pau-
 -luse ánúkumagamiuk pilerssárutátigut inerterpai, perkussivordlo
 nalugsínaussut sujugdliuvdlutik umiarssuak kimásagát nuna tiki-
 -niásavdlugo, ⁴⁴ilaisalo sagdliligkatdlünit umiarssúp aserkukuilünit
 ikárutiginiásagait. taimailivdlutigdlo tamarmik nunamut ánapgut.

kapitalit 28.

kekertamut Milítimut ánagsimassut inuisa inugsiarnerfigingárait, Paulusivdlo pulate-
 -riársasuk agtugkane ajokutigingitdluinardlugo náparsimassortait ikíngitsut ajorung-
 -naersikai; káumatit pingasu: nángmata umiarssuarmik tássanga autdlardlutik Pítu-
 -linut apükamik, nunákórdlutik kisa Rúmanut pissut; Paulusip Jútít ingminut kaer-
 -kuvdlugit okalokatigigai nalunaiavfigalugitdlo; nangminek igdlusúnavigsiaminígínar-
 -dlune (sákutók pàrssissiuue áupalalugo) ukiut mardluk Rúmame nágai Gútip nála-
 -gauvfa okalússissutigissáinardlugo.

¹ánagsimaleravtalo tusarparput kekertak táuna Milítimik a- 27,26. 30.
 -tekartok. ²avdlaueratdle táukua mikingitsunik inugsiarnerfigá-
 -tigut, inguek ikumatikamiko tamavtalo ilagsivdluta, nalautsordlune
 siagdlermat, puerkokingmatdlo. ³Paulusivdle patdlerpáluit eki-
 -terdlugit inguermut ilingmagit, kíssânit pulateriársasuk anivok ag-
 -ssainut nipigdlune. ⁴avdlanertatdle táukua úmassok tamána
 agssainit nivingassok takngamiko okalokatigilerput: inuk táuna
 inuártúsunavok akiniutip inórkingisâ, nauk imamit ánagkaluartok.
⁵táussumale úmassok tamána inguermut ivsugiúpá, sumigdlo ajor-
 -tunik pinekángilak. ⁶táukule utarkíput putdláasoralugo tá-

-ssángáinardlūnīt úpisasoralugo tokussox. sivišumigdle utarkiga-
-mik, sumigdlo avdlianartumik pinexángitsox takugamiko avdlamik
isumakalerdlutik Gútiunerarpāt. ⁷tamatumale erkáne kekertame
pingárnertaussok Puvdliusimik atilik nunautekarpok; táussuma i-
-lagsivátigut, inugsiarnerfigalutalo uvdlut pingasut igdlusisipátigut.
⁸Puvdliusivdle angutá taimane nalassok kanimanartumik náparsi-
-mavdlune aungmigdlo anartardlune. táuna Paulusip iserfigá, tug-
-siamilo agssangminik patigpá ajorungnaersitdlugulo. ⁹tamána
taimailingmat avdlátaok nápautigdlit kekertamītut aggerput kat-
-sorsarnekar dlutigdlo. ¹⁰táukualo atarkingárpátigut, autdlalísagav-
-talo atoriakartut igssorarpat.

¹¹káumatitdle pingasut nángmata tássánga autdlarpugut u-
-miarssuarmik Alagsantriamit pissumik tássane kekertame uki-
-ssumik mardlulianik nalunaerkutilingmik. ¹²Sorakúsamutdlo tu-
-lagkavta uvdlut pingasut tássane unigpugut. ¹³tássánga avalag-
-kavta Rígiumut pivugut, uvdlordlo atausek nángmat niggilermat
Pútiulimut apūpugut. ¹⁴tássane katángutigingnik nápitsivugut,
táukualo inápátigut uvdlut arfinex-mardluk unigfigerkuvdlutik.
taimalo Rūmamut pivugut. ¹⁵katángutigitdlo tusaramisigut tássá-
-nga páriartorpátigut Agpiuvfōrumut Tritapernamutdlo. táuko
Paulusip takugamigit Gúte kutsavigá tugpatdlerdlunilo.

¹⁶Rūmamutdle pigavta sákutūt nálagáta kilerssugkat pisipai
^{28,30.}kaisarimik pārssissut nálagānut. Paulusile akuerinekarpok ing-
-mikut igdlusimavekarkuvdlugo sákutōk pārssissine áiparalugo.

¹⁷pivordle uvdlut pingasut nángmata, tauva Paulusip Jútine pi-
-ngárnertaussut atautsimut kaerkuvai. katisimalermatalo okarfi-
^{25,s.}-gai: ukorsé angutit katángutika, nauk iluángitsumik iliúngitsunga
inungnut sujuaišsavalūnīt ilerkuinut, taimáitok kilerssugauvdlunga
Jerúsalamit Rūma. iut agssainut pisinekarponga. ¹⁸táukua kig-
-dlisioraminga iperarumagaluarpānga, patsisaussumik tokorkussi-
-ssutigssamik navssārfiginekánginama. ¹⁹Jútitdle agssortuingmata
ajornartōrdlunga kaisarimut erkartūterkerkuvunga, kisiánime isu-
-makángilanga inugtáka sumik pasigdlerumavdlugit. ²⁰tamána pi-
-ssutigalugo kaerkuvavse takujumavdluse okalokatigiumavdlusilo;
^{26,6 t.}mássa Israálikut neriugissāt pivdlugo kalivnernik mákuninga piler-
-nekarponga. ²¹táukuale okarfigát: agdlagkanik Jútiamit pingila-
-gut pivdlutit, áamátaok katángutivtínik tikiútokángilak sunnik ajor-
-tumik pivdlutit nalunaersumik okalugtumigdlūnīt. ²²taimáitok
ilingnit tusarumagaluarpugut kanok isumakartutit, ingmikōrniaka-

-tigít táuko ilisimagavtigik tamagingne agssortornekartut. ²³uv-
-dlordlo pivfigssax táussumúnga taigamiko, amerdlálugtut igdlusi-
-maviannt ornigpát, táukumúnga Gútip nálagauvfia navsuiarpá na-
-lunaiáissutigalugulo, Jisusimigdlo nakimássutigssaiarpai Môrsasip
inatsisai pruvfittdlo agdlagait najorkutaralugit uvdlauneranit únuk
tikitdlugo. ²⁴ilaisalo nakimajungnaertigait okausê, ilaitdle ugpi-
-ngitdlat. ²⁵isumakatigingnamigdle avigsârput, okausek una atan-
-sek Paulusip okauseringmago: erkordluarsimassumik anernek iv-
-dlernartok pruvfitikut Isaiákut sujuaisavtinut okalugpok, oka-
-rame: ²⁶inuiangnut ukunúnga okariartorit: siutivsinik tusásause
pásissakarnasilo, issivsinigdlo issigísause takussakarnasilo; ²⁷mássa
inuiait ukua ñmatait mángertitáuput, siutimigdglo tutsariput,
issimingnigdlo pigdlitsiput, issimingnik takungningnaviásanatik, siu-
-timingnigdlo tusásanatik, ñmatimingnigdlo pásissakásanatik, sã-
-sanatigdlo uvavnutdlo katsorsartísanatik. ²⁸tamaitumik nalu-
-jungnáisause akimángitsut Gútip anáussineranik autdlartitsivigi-
-nekartut, táukulo tusarumârupt. ²⁹taimalo okalungmat Jútít
autdlarput sakitsautekatigingâlerdlutik.

Is. 6,9 t.
Mat. 13,14 t.
Juán. 12,40.

³⁰Paulusile ukiut mardluk nâvdlugit nangnimek igdlusíma-
-vigsiaminiginarpok, ingminutdlo isertut tamaisa ilagsissarpai, ^{28,16}.
³¹Gútip nálagauvfia okalüssissutigalugo Nâlagardlo Jisuse Kristuse
ajokersútigalugo sujôrángitdluñardlune pitsailinekarnanilo.

Paulusip Rùmamiunut agdlagai.

kapitale 1.

ivangkilio okautigisavdlugo akimángitsune apustiliússutse nalunaerdlugo Rùmamiussut kristumiokatigít erkígsiserkugai; ugpersusiat kujásutugalugo tikerárusugkai táukunú-ngátaok ivangkilio okalútigiumavdlugo iluarnerdlo Gútíme atortok ugpérnikut pissok; inuit Gútímik nalúngíssutigssakaraluardlutik Gútiussutut nálanguartíngingmáne Gútip ní-ngangnine sarkúmersiká iluáíssusínut tamanut igdlíguugnernut kángunartunut pisitdlugit.

- 1 Kor. 1,1. 1 Pauluse Jísusip Kristusip kífá, kaerkusímassok apusti-
Tit. 1,2. -liorkuvdlugo, ingníkórtítaussok Gútip ivangkíliua okautigerkuv-
-dlugo, ²(tamána sujornagut ínersútigigá pruvftímigut agdlagka-
-tigut ivdlernartutigut.) ³[ivangkíliua] erneranik (uvínícut Dávíp
2 Tim. 2,8. kinguainit erníusimassumik, ⁴táuna tokussunit makíkame anerní-
-kut ivdlernartíssíkkut píssamermik nalunaernekartok Gútip er-
-nerigá,) Jísuse-Kristusimik nálágvatíník, ⁵(táussuma sáimaut-
-dluta apustílingortíkátigut akimángitsune tamane ugpérnikut ná-
-lagtúngorterkuvdlugit arka píssutigalugo; ⁶táukua ílívísísaok íla-
1 Kor. 1,2 t. 1 Tas. 1,1. -gáse, Jísusip Kristusip kaerkussai-á;) ⁷tamanut Rùmamiussu-
-nut Gútip asassainut ivdlernartunut kaerkusimassunut: Gútip atá-
-tavta Nálágvavdllo Jísusip Kristusip sáimautdlíse erkígsísitdlusílo.
- 1 Kor. 1,4. 8 perkautigíssaník tamavse Gútipvnut kujásutigávse Jísuse-
1 Tas. 1,2. Kristusícut, ugpersuserse sílarssnarme tamarssuarne okauti-
Fil. 1,8. -gínekarmat. ⁹mássa Gútip ílívímavánga, ernerata ivangkíliua-
-ník anernívkut kífartorfigíssama, kanok soraernanga erkartor-
Evf. 1,16. -tarívse, ¹⁰tugsiartarnívne kínutígíssáinarvlugo kakugo uvavnut
ajornarungnaerumárnersok, Gútip perkussáník tikerárumavdluse.
- 15,22. ¹¹kajungekígama takujumavdluse, tuníssumík sáimáunermík aner-
-nerup pianík avíghíguumavdluse nakússagterkuvdluse, ¹²ímáítok:
ílívísíne tugpatdlersakatígêrkuvdluta ugpekátígíggssutsívtígut, ílívísílo
uvangalo pígíssavtígut. ¹³[ímáítumígdle] nalorkúngílavse, katángu-
-tíka: kavsník tikerálerssáraluaravse, (ajornartórtardlungale mána
tíkitdlugo,) ílívísínísaok ínerítatakarumavdlunga sórdlo akimángít-
-sune avdlane. ¹⁴Gríkerítldlo avdlanertatldlo ílívímátútdlo suju-
-nekángíttútdlo píssagssakarfigánga. ¹⁵tamána pívdlugu uvanga
kajumígkaluarpunga ílívísínútaok Rùmamítunut ivangkíliu okalúti-
-gíumavdlugo. ¹⁶mássa Kristusip ivangkíliua ígtórutígíngílara, Gú-

kapitalit 2.

taimaekatimingnik erkartüssiniartut Gûtíp erkartüssutâ ingalásángikâ; Jûtíussut inat-sísít sanerkútaramíkik inatsisiekarnertik kipinekarnerdiglo usorssitsautigilugsínarait.

- 14,10. ¹taimáitumik pasinaersársínáungilatit, inuk nalingínax ñmâ erkartüssiniartutit. mássa súkut ápat erkartûniarângagko nang-mínek pítdlagagssannerartarputit, taimardluínax ilioravit ivdlit erkartüssiniartutit. ²Gûtíp erkartüssutâ ilisimagavtigo ilumôrtok taimailíortunut. ³ivdlitdle inuk ñmâ taimailíortunik erkartüssi-niartutit nauk nangmínek taimailíortutit, isumakarpit Gûtíp er-kartüssutâ ingalásagit? ⁴asíginarpiugdliñt avâgingningârnera úi-
 2 Pít. 3,15. -ngagsârseringârneralo kamajúingârneralo? ilisimángilatit Gûtíp avâgingningnerata avdlamik isumatârsarniarâtit? ⁵ivdlitdle má-ngertíkavit, úmatitdlo avdlamik isumatârumágingmat, ilingnut kamantígssamik kimatulínarputit kamangnerup uvdlugssánut Gûtíp erkartüssinerata iluartup sarkúmerfígssánut; ⁶táussuma tamaisa akilerumârpai sulíait nápertordlugit, ⁷ímáitok: ajúngitsulíorner-míkut níkatdlujuitdlutik nálángaúmíkat atarkináumígdlo aserujúí-ssúmígdlo píniartut inônermik nágssáungitsumíkat píumârpai, ⁸sa-
 Fil. 1,16. -kítsaigajugtutdle ilumôrnermutdlo nálángitsut iluáinermutdle ná-lagtu kamangnermik níngangnermígdlo píumârpai. ⁹nágdliung-
 Evf. 4,31. 1,16. -nartok angníkitdliornartordlo nagdliúsáput inuit ajortulíortut tar-nainut tamanut, Jûtít píngârdlugit, áamátaok Gríkerit; ¹⁰nálánga-nautdle atarkinautdlo erkígsinerdlo nagdliúsáput ajúngitsulíortu-nut tamanut, Jûtít píngârdlugit, áamátaok Gríkerit; ¹¹inùp táu-
 Evf. 6,9. -náussusia Gûtíme atúngingmat.
¹²tamarmík inatsisiekarnatik ajortulíarsimassut inatsisiekarna-tígtáok táunarumârpút, tamarmígdlo inatsisiekardlutik ajortulíar-simassut inatsísítigut erkartûnekarumârpút; ¹³(inatsísínik tu-
 Ják. 1,22. -sássut tássaúngingniata Gûtíme iluartüssut, kisiáne inatsísínik malingnígtut iluartútínekarumârpút. ¹⁴áma akímángitsut inatsi-sekángitsut inatsísít perkussait isumamingníkat malígtaramíkíkat, tanva táuko inatsisiekángitsut íngmingnut inatsísítut íput, ¹⁵i-natsísít sulíarerkussait nalunaeramíkíkat úmatímingne agdlagsi-
 Epr. 8,10. -massut, tarnímíkat nálúngíssusiata nalunaiaivfígíngmatíkat, erkar-
^{9,1.} -sautaitdlo párdláutarmata íngmingníkat pasígdlersardlutíkat pasi-naersártardlutígdlo;) ¹⁶uvdlugssame ívssumane inuit pé ísser-tugkat Gûtíp erkartûgpágit Jísuse-Krístusíkat ívângkílo oka-
 16,25. -lítígíssara nígssilíordlugo. ¹⁷ata, Jûtímíkat táinekarputit, í-

-natsisítldo erkigsíssutigátit, Gútilo usorssítsautigát, ¹⁸perkussar-
-ldo ilisimavat, inatsisínitldo ajokersornekaravit sordlit iluarner-
-sut misiligtarpatit, ¹⁹kularnaríngilatldo tagpítsut tasiúsavdlu-
-git, târmiussut káumarsásavdlugit, ²⁰sujunekángitsut ilikarsásav-
-dlugit, merdlerítínguit ajokersúsavdlugit; ilisarssinermut ilumôr-
-nermutldo úgtútigíssagssak inatsisine pigigagko. ²¹sunauvfale
avdlanik ajokersuiniardlutit ingminik ajokersúngilatit; tigdlisángit-
-sunik oxalugdlutit tigdligputit; ²²arnaunekásángitsunik okartar-
-dlutit arnauekarputit; Gútipiluit maujugíssardlugit ivdlernartút
píavífgát; ²³inatsisít usorssítsautigalugit Gúte narrunartípat inat-
-sisít sanerkúkagkit. ²⁴ilivsimé pívdlluse Gútip arka kakajarinekar-
-tarpok akimángitsune, sórdlo agdlagsimassok. ²⁵kipinekarnek
iluakutaugaluarpok inatsisít malíggugkit, kisiáne inatsisít sanerkú-
-kugkit kipinekarnerit kipinekángínertut ísavok. ²⁶tauva kipine-
-kángitsup inatsisítigut perkussausstut iluartut aulajangiugpagit, ki-
-pinekángínera kipinekarnerit isumakartitáusángila? ²⁷taimalo tí-
-mimíngit kipinekángitsup inatsisinígdle námagsísítsissup erkartú-
-sángínerpátit ivdlit agdлагаutekardlutit kipinekardlutitldo inatsi-
-sinik sanerkútsissutit? ²⁸táuname Jútiúngílak erssítsúkut Jútiu-
-ssok, tamánalo kipinekautáungílak erssítsúkut uvínícut píssartok,
²⁹kisiáne erssingítsúkut Jútiussok, úmatívdlo kipinekarnera aner-
-nícut píssok agdlangnertíngit pinane; táussuma nersornautá inung-
-nit pinane Gútimít pívo.

Fil. 1,10.

Mat. 15,14.

Is. 52,5.

1 Kor. 7,10.

kapitalit 3.

Jútit píngárnerússutekaraluartut, Gútip okasé táukunúnga párititaungmata: taimáitok
silamiut tamaisa ilagalugit ajortip atáúntdlutik Gútime píssússut; Kristusimut ugpernek
kisine iluartúttínekautígssaussok inatsisít aulajangersítldugit.

¹súkúme tauva Jútit píngárnerúpat? kipinekarnerdlúnít sú-
-kut iluakutauva? ²míkíngítsúmíck [píngárnerúput] tamatíngit.
augnerussúmíck [píngárnerúput] Gútip okasé táukunúnga páriti-
-taungmata. ³súsangmat ílait ugpingíkaluarpata? ugpingíssusiata
Gútip ílmôrssusia soraersísanerpa? ⁴ajornakaok. ímáisavordle:
Gúte sagdlusútsok, ímúitldo tamarmíck sagdlussut, sórdlo agdlag-
-simassok: iluartúttínekarkuvdlutit okautsíggit, ajugaorkuvdlutitldo
erkartúttíkvít. ⁵íluáíssútsívtale Gútip íluarssusia nalunarungnaer-
-síggígo, kanorme tauva okásaugut? Gúte íluángítsuliorpa ní-
-ugangnermíck nagdlíutítsígune? (ínúp ílerkua atordlugo okalugpu-
-nga.) ⁶ajornakaok. kanok ílvdlíme tauva Gútip sílarssuak er-

Tít. 1,2.

tugs. 51,6.

tugs. 116,11.

6,19.

Gal. 3,15.

-kartûsagâ? ⁷mâssa Gûtip sagdlusuïssusia sagdlunivkut ersser-
-kigsigpat táussnma nâlangnautigssânîk, suvdlunga tauva ajortu-
6,1. -liortutut erkartûnekásassunga zule? ⁸suvdlutalo taimailiúsángi-
-nersugut sôrdlo okatdlisiginekartugut, sôrdlulo ilaisa okatigi-
-ssarâtigut okartartugúgòk: ajortuliorta ajúngitsok nagdliuterkuv-
-dlngo? taimáitut pitdlagagssautitaungmata iluarpok.

⁹kanorme tauva? pingârnerunerpugut? nâmerdluinak. ait-
11,32. -sâme navsuiarêrpavut Jîtitdlo Gûkeritdlo tamarmik ajortip atâ-
Gal. 3,22. -nîtit. ¹⁰sôrdlo agdlagsimassok: iluarkángilak atautsimigdlûnit
tugs. 14,1 t. nâme; ¹¹ilisimassutut iliortokángilak, Gûtimik aperkutigingnigto-
-kángilak; ¹²tamarmik nigorput, pekatigigdlutik atortugssaujung-
tugs. 5,10. -naerput; ajúngitsuliortokángilak atausínguamigdlûnit nâme. ¹³tor-
tugs. 140,4. -dluat iliviuvok angmassok, orkamingnik perkuserdlugtulíput; pu-
tugs. 19,7. -lateriârssuit tokunartuat kardlormiugâ; ¹⁴perdlorkussineritajuat-
Is. 59,7 t. -dlangnartutdlo karnisa ulivkârutigait; ¹⁵isigait okiláput anngmik
kuissisavdlutik; ¹⁶aserornerit erdlokinartutdlo avkutigissainíput,
tugs. 36,2. ¹⁷avkútdlo erkigsinartok naluvât; ¹⁸Gûtip mianerissariânik issigi-
-ssakángitdlat. ¹⁹ilisimavugutdle inatsisit okausînik kanok-ítunig-
-dlûnit inatsisit kulangigait okarfíginekartut, karnit tamaisa okau-
-sigssaeruterkuvdlugit, silamiutdlo tamaisa Gûtime pissôrkuvdlugit.
tugs. 143,2. ²⁰taimáitumik inatsisit suliarerkussaisigut táussnma sâne iluartû-
Gal. 2,16. -tínekartokarsináungilak uvinilingmik; mâssa inatsisitigut ajorte
ilisararsissarpok.

²¹mânale iluarnek Gûtime atortok inatsisitigut pruvfititigut-
-dlo nalunaiâissutiginekartok sarkimíússauvok inatsisiuit pinane:
1,17. ²²tâssa iluarnek Gûtime atortok Jîsuse Kristuse ugperfigalugo
10,12. tamannut pigssángortok ugperitut tamarmik pigissât; taimaekatigíng-
-mata: ²³tamarmik ajortuliarpot Gûtime nersornartumik ajorssar-
-dlutik ²⁴iluartûtínekardlutigdlo akekángitsumik táussnma sâi-
-mâuneranit, utertitaugamik Kristuse-Jîsusíkut, ²⁵tâuna Gûtip
1 Juán. 2,2. sarkangiúpâ sâimauvforkuvdlugo ugpernikut auanut, iluarnek ing-
-mine atortok nalunaerumagamiuk ajortulinerit isumákêrumavdlu-
-git sujornagut Gûtip níngagsârserínerane pisimassut. ²⁶iluarnek
íngmine atortok nalunaerunagamiuk mânâkut: nangminex iluartû-
-jumavdlune iluartûtíkumavdlugulo nalingínak Jîsusímut ugperok.

²⁷naungme tauva usorssitsautigssak? pîgavok. inatsisinik
sordlernik? sulerkússutinik? nâgga, inatsisinik ugperkússutinik.
Gal. 2,16. ²⁸taimáitumik isumakarpugut inuk iluartûtítáussassok ugpernikut,
inatsisit suliarerkussaisigut pinane. ²⁹Gûte Jîtit kisimik Gûtigi-

-nerpât? akimángitsútaok Gûtigíngínerpât? ilumut akimángitsú-
-taok Gûtigát. ³⁰ Gûte táunaungmat atausinsok, kipinekartunik Evf. 4,6.
iluartûtitsissok ugpernikut, kipinekángitsmúgdlo [iluartûtitsissok]
ugpernikut. ³¹ tauva inatsisit ugpernikut atorunguaersínerpavut?
nâggale; kisiáne inatsisit aulajangersípavut.

kapitalit 4.

Aaperât ugpernerminik iluarssusekartitaussok.

¹ suname tauva atátavta Aaperâp uviníkut pigilerâ okásaugut?
² mássa Aaperât sulianit iluartûtitaugune usorssitsautigssakaraluar-
-pok, Gûtinile pinane. ³ kanorme agdlagkat okausekarpat? Aa- 1 Mör. 15,6.
-perâp Gûte ugperingmago iluarssusekartitaavok. ⁴ mássa sulia- Gal. 3,6.
-lerissok akigssarsissarpok sáimáunermit pinane, taimailissariaka- Ják. 2,23.
-ramile. ⁵ sulialerinanile iluaitut iluartûtitsissánut ugperpok ug-
-pernerminik iluarssusekartitaussarpok. ⁶ sôrdlume âma Dâve o-
-kartok, inuk pivdluarneraramiuk Gûtíp iluarssusekartitâ sulianit
pinago: ⁷ pivdluarput iluaitulinernniugnik isumákêrfiginekartut, tugs. 32,1 t.
ajortimingnik matôrfinekartut. ⁸ pivdluarpok inuk Nâlagkap ajor-
-tekartíngisâ. ⁹ tauva pivdluarnerainerminik tamákuúnga kipine-
-kartutdlünit pinerpai kipinekángitsutdlünit ilángutdlugit pinerpai?
okarpugúme Aaperât ugpernerminik iluarssusekartitaussok. ¹⁰ ka- 4,3.
-norme tauva isivdlugo taima pekartitauva? kipinekaramilünit ki-
-pinekángikatdlaramilünit? kipinekarame pingilak, kisiáne kipi-
-uekángikatdlarame. ¹¹ kipinekarnermigdle naluaerkutekartitaavok 1 Mör. 17,11.
ugpernakutigerkuvdlugo iluarnermut ugpernermit píssumut, ugper-
-nermit kipinekángikatdlarame pigissaminit; atátagerkuvdlugo ta-
-manut kipinekángisitdlutik ugpernunut, táukútaok iluarssusekar-
-titaorkuvdlugit; ¹² atátagerkuvdlugulo kipinekartunut, mássa ki-
-pinekáinartunut pingilak, kisiáne atátavta Aaperâp ugperssusia
kipinekángikatdlarame pigissâ tumisiordlugo sakissunut. ¹³ mássa 1 Mör. 22,17.
inatsisitigut Aaperât únersorfiginekángilak kinguailünit, silarssuak
kingornússarisagamiuk, kisiáne iluarníkut ugpernermit píssúkut.
¹⁴ mássa inatsisekartut kingornússissugssaugpata ugpernek ¹ úngit- Gal. 3,15.
-súsavok, únersútdlo atorunguaersitáusavok. ¹⁵ inatsisit nungangner-
-mik nautitsissarmata, inatsisekángitsumile sanerkússagssakángilak.
¹⁶ tamána pivdlugo ugpernermit pivok, sáimáunermit písimarkuv-
-dlugo, únersútdlo aulajerkuvdlugo kingnâgssat tamaisa pivdlugit, Gal. 3,9.
inatsisekartut píarnagit, Aaperâttut ugperssusekartitáok pivdlugit;

- 1 Mör. 17.^{1,11}. tánname tamavta atâtagârput ¹⁷(sôrdlo agdlagsimassok: inuiakati-
-gigsorpagssuarnut atâtagitipavkit.) ugperfigissâta Gûtíp sâne,
táussuma tokussut ûmartípai, pekángitsutdlo taissarpai pekaler-
-sitdlugit. ¹⁸ivnale neriûtigssakarnane neriugdllune ugperpok.
1 Mör. 15.⁵. inuiakati-gigsorpagssuit atâtagisangmáne, sôrdlo okauserissak itok:
1 Mör. 17.⁶. taimáisáput kinguágssatit. ¹⁹ugperssutsinimigutdlo sângíttdlinane ti-
-mine tokulersok erkarsautigíngilâ, ukiut untritigdlit tikileraluara-
-migít; Sârkavdlo timâta ilua tokulersok erkarsautigíngilâ, ²⁰Gû-
-tivdlo únersûtâ kularnartíngilâ ugpingínermik, kisiáne ugperner-
-migut píssagítipok, Gûtílo nâlangnartípâ; ²¹nakímatigíngíttdluinar-
Juán. 9.²⁴. -pâlo táussuma únersúne nâmagssisínaugâ. ²²tamáname pívdlugo
1 Mör. 15.⁶. iluarssusekartítauvok. ²³táunáinardle pívdlugo agdlagsimángilak
taima pekartítaungmat, ²⁴kisiáne uvagútaok pívdluta, taima pe-
-kartítausagavta nâlagkavta Jisusíp tokussunit makítissânúv ug-
1s. 53.¹². -peruvta; ²⁵táuna túniússauvok pínerdlluignívuut pívdlugit, makíti-
-tauvordlo iluarnígssarput pívdlugo.

kapitalit 5.

ugperníkut iluartítuussut Gûte erkigsivekatigígât Gûtímilo nâlangnarsinígssak neri-
-gissartik nâgdliungnartutdlo agdlât usorssitsautigalugit, Kristusíkut sámáunartítaule-
-ramik; sôrdlo Aatamikút ajorte silarssuarnut tikiútok tokússutauvdllune, taimátaok
Kristusíkut iluarnígssak inússut inungnut píssok.

- Evf. 2.¹⁸. ¹tauva ugperníkut iluartítítaugavta Gûte erkigsivekatigígârput
Evf. 3.¹². nâlagkavtigít Jisuse-Kristusíkut; ²táunalo ugperníkut ornígúsi-
-nângútígârput sámáunermut matumúnga átavígíssavtínut, usor-
-ssitsârpugutdlo Gûtíme nâlangnarsinígssak neriugigavtígo. ³ta-
-mánáináungítsordle, nâgdliungnartutdlo agdlât usorssitsautigávnt,
Ják. 1.³. ilisinagavta nâgdliugdllune níkatdhujuitsúngornartartok. ⁴níkatdhu-
-juíttdluunilo ilíkárdluarnartartok, ilíkarsimavdlunilo neriugtíngor-
-nartartok, ⁵neriugdlluunilo pakatsínásángítsook: mássa Gûtíp asang-
-nígssusia ûmatívtínut kuissauvok anerníkut ivdlernartúkut uvav-
-tínut túniússaussúkut. ⁶sulíme sângítstíttdluta nagdliuvfigísságut
Kristusíp iluaitstut tokússutigai. ⁷mássale iluartok tokússutigí-
-savdlugo píumassokásángerokókaok; angajorkautsersok tokússuti-
-gísavdlugo sapísersokásagaluarnerpok. ⁸Gûtívdle asangnígssutse
uvavtínut nalunarungnaersípâ, Kristusíp tokússutigíngmatígut sulé
ajortuliartíttdluta. ⁹angnerussumik tauva mána auagut iluartítí-

inuiakati-
 -tip sâne,
 -i pekaler-
 -ugperpok,
 -issak itok:
 -dlinane ti-
 -tileraluara-
 -gilâ, ²⁰ Gû-
 -ngperner-
 -gitdluinar-
 -e pivdlugo
 -simangilak
 -tama pe-
 -ssânut ug-
 -it, makiti-

igssak neriu-
 -máunartitau-
 -ne, taimátaok

ekatigârput
 -ornigúsi-
 -nut, usor-
 -igo. ³ ta-
 -sautigávut,
⁴ nikatdlu-
 -ngtúngor-
 -tip asang-
 -kut uvav-
 -uvfigsságut
 -okússutigi-
 -tokússuti-
 -ngnigssutse
 -atigut sule
 -iluartúti-

-taugavta táussumôna ánáunekasaugut níngangnermit. ¹⁰ mássa kíngarssuissútiddluta Gútimut sáimáunartitaugavta ernerrata to-
 -kuagut, angnerungártumik tauva sáimáunartitauvdluta ánáneká-
 -sangut táussuma inúneragut. ¹¹ tamánáináungitsordle Gútilo ag-
 -dlát usorssitsautigârput nálagkavtigut Jisuse-Kristusikut, táussu-
 -môna mána sáimáunartitauleravta.

¹² taimáitumik sôrdlo inúkut atausiussúkut ajorte silarssuarmut ^{1 Kor. 15, 21 t.}
 tikiútok, ajortikutdlo toko [tikiútok], tainalo tokup inuit tamaisa
 kerdlerorútdlune tikikái, tamarmik ajortuliarmata, ¹³ (mássa inat-
 -sisekángikatlartútdlugo ajorte silarssuarmfiginaraluarpok, inatsi- ^{4, 15.}
 -sekángikángatdle ajorte pigítinekarúngilak. ¹⁴ kisiáne toko ná-
 -lagauvok Aatamimit Môrsase tikitdlugo ajortuliartunut Aatamip
 uniorokutitsinerata ássinganik píngitsunut agdlát; táunale píumâr-
 -tugssamut migssingíutauvok. ¹⁵ kisiáne pínerdlungnek tuníssutdlo
 sáimáunek ássigíngíkaluarput. mássa atautsip pínerdlungneranit ^{1 Kor. 15, 45.}
 amerdlasút tokuungnata, angnerussumik tauva Gútip sáimáunera
 tuníssutâlo amerdlasúnut píngârpok inûp atautsip Jisusip Kristu-
 -sip sáimáuneragut. ¹⁶ áma ajortuliartúkut atausiussúkut pissok
 ássigingilâ tuníssutip. mássa erkartússut [pínerdlungnermit] a-
 -tantsimit [písitsivok] pítdlagagssautitaunermut, tuníssutdle sái-
 -máunek pínerdlungnerpagssuarnit [písitsivok] iluarnermut. ¹⁷ má-
 -ssa atautsip pínerdlungnera pivdlugo toko nálagaulermat táussu-
 -môna atausiussúkut, angnerussumik tauva sáimáunermik tuni-
 -ssúmigdlo iluartússúmik tunínekangártut inúvdlutik nálagáusáput
 atausiussúkut Jisuse-Kristusikut.) ¹⁸ tássa sôrdlo atautsip píner- ^{1 Kor. 15, 22.}
 -dlungneranit pítdlagagssautitaunigssak inungnut tamanut [píssok],
 taimátaok atantsip iluarnneranit iluarnigssak inússut inungnut ta-
 -manut [pí vok]. ¹⁹ sôrdlume inûp atautsip nálangíneragut amer-
 -dlasút ajortilíngortut, taimátaok atautsip nálangíneragut amerdla-
 -sút iluartúngúsáput. ²⁰ inatsisitdle ilalúput pínerdlungnek ma- ^{Gal. 3, 19.}
 -lungnangálerkuvdlugo. síkutdle ajorte malungnangálerángat sái-
 -máunek píngârnerungáleraraok; ²¹ tássa sôrdlo ajorte tokúkut ná-
 -lagaussok, taimátaok sáimáunek iluarníikut nálagáusassok inû-
 -nermut nágssáungitsumut [píssutigerkuvdlugo] Jisuse-Kristusi-
 -kut nálagkavtigut.

kapitalit 6.

sáimánekardlutik kuisimassut sakiuásassut mitámik inülersitdlutik ajortimut kivfau-
-jungnaerdlutik; Gütimutdlo kivfaritisassut ivdlernariartordlutik, ajortip toko akilin-
-tigingmago, Gütivdle tunissutá sámáunex tássungmut inüex nágssáungitsok

Kristuse-Jisusine.

- ¹kanorme tauva okásaugut? ajortuliartuásanerpuget sámáun-
-nek malungnangálerkuvdlugo? ²ajornakaok, uvagut ajortimut
tokussugut kanok ilivdluta sule inüserisagigput? ³naluvísilünit ta-
Gal. 3,27. -mavta Kristuse-Jisusimut ilángutitdluta kuisimassugut táussuma
tokuanut ilángutitdluta kuisimassugut? ⁴tauva kuisimagavta to-
Kul. 2,12. -kumut illissaokatigárput; tássa sórdlo Kristuse makititaussok atá-
-tap nálangnarssusiagut, taimátaok uvagut sakiuarkuvdluta nutá-
Fil. 3,10. -mik inülersitdluta. ⁵mássa ilángutitdluta ikússugaugavta tokuagut
ássigalugo, tauva taimáisaugútaok makíssusiagut ássigalugo; ⁶inü-
-sisokarput ilisimagavtigo ilagalugo sáningassulingmut kikiagtu-
-gaussok time ajortip píá soraerkuvdlugo, ajortimut kivfaujung-
2 Tim. 2,11. -naerkuvdluta. ⁷mássa tokussok ajortip sugiungnaerpá. ⁸Kri-
-stusile tokokatigiguvtigo ámátaok inókatigiumárigput ugperpugut;
⁹Kristuse tokussunit makititaussok ilisimagavtigo kingorna tokuna-
-vêrsok; toko táussumúnga nálagaujungaerpok. ¹⁰mássa tokugame
ajortimut tokuvok atausiardlune, inúgamile Gütimut inüvok. ¹¹tai-
-mátaok ilivse ingmivsinik isumakartiniaritse: ajortimut tokussuse,
Gütimutdle inüssuse Kristuse-Jisusine nálagkavtine. ¹²tauva
ajorte nálagantínávêrsiuk timivsine tokujassune pilerisârnerisigut
6,10. nálarkunago. ¹³áma avatise ajortimut perkumavêrsigik iluánermut
sákugititdlugit, kisiáne Gütimut perkugitse tokussunit úmartutut,
avatisilo Gütimut [perkúsigik] iluarnermut sákugititdlugit. ¹⁴má-
Gal. 5,18. -ssa ajorte ilivsinut nálagáusángilak, inatsisit pinatik sámáune-
-rup kulangermase.
- ¹⁵kanorme tauva? ajortuliúsanerpuget inatsisit pinatik sai-
-máunerup kulangermatigut? ajornakaok. ¹⁶naluvise, kimut kiv-
Juán. 8,34. -farititarângavse nálagkumavdlugo, táussuma nálagkavse tauva
kivfarigáse, ajortivdlünit kivfarigáse tokumut pisitdluse, nálangne-
-ruvdlünit kivfarigáse iluarnermut pisitdluse? ¹⁷Gütile kujanaersile,
ajortimut kivfaugaluartuse úmativsigut nálagtíngoravse ajokersü-
-mut ilivsinut maligagssarititaussunut. ¹⁸ajortimutdle kivfau-
-jungnaersitaugavse iluarnermut kivfángorpuse. ¹⁹inüp ilerkuva
atordlugo okalugpunga uvimivse sángíssusia pivdlugo. sórdlume
6,13. avatise mingungnartimut iluánermutdlo kivfartortikaluarise iluait-

-dliartordluse, taimátaok māna avatise iluarnermut kivfartortísigik ivdlernarsiartordluse. ²⁰mássa ajortip kivfarigatdlarmase iluarnermut kivfauungilase. ²¹sumingme tauva tainane inerititakauti-gaisigik tamáko māna kángusütigissase? toko tamákua naggati-giungmássuk. ²²mānale ajortimut kivfaujungnaersitauidluse Gütimut kivfāngoravse, ierititakarpuse ivdlernarsiartordluse, inūeridlo nágssáungitsok naggatauvok. ²³mássa ajortip akiliutā tassa toko, Gütivdle tunissutā sáimáunek tassa iūunek nágssáungitsok Kristuse-Jisusine nālagkavtine.

8.º
Fil. 3,10.

1 Pēt. 1,10.

kapitalit 7.

ugpertut Kristusip tokuagut inatsisinut tokussúngortut kivfaulerkuvdlutik nutámik anernerup pianik ilerkokardlutik; inatsisit ivdlernardlutigldo ajúngitsússut, ajortivdle ajungársantsimigut erssisavdlune táukunatigut tokússutigssiorátigut; uvinik ajúngitsokarnane anernerumut akerartormat, inukulissup erkarsautimigut Gütip inatsisai kivfartúkaluardlugit uvinungimigut ajortip inatsisai kivfartútarai.

¹naluvisilūnit, katángutika, — mássa inatsisinik ilisimassut okalugfigāka, — ilisimāngilase inatsisit inungmut nāлагаussut inūtitledlugo? ²mássa arnak uvilik inatsisitigut uviminut katitauvok inūtitledlugo, uviale tokugpat uvimik inatsisaussut táussunūnga atorungnaerput. ³taimaingmat uviala inūtitledlugo angutip avdlap pigilerpago angūunekartumik taissariakarpok; uviale tokugpat inatsisinut [ivkunūnga] kivfaujungnaerpok, angūunekartūmanilo angutip avdlap pigilerpane. ⁴taimátaok ilivse, katángutika, inatsisinut tokussúngorpuse Kristusip timāgut avdlamut pigilerkuvdluse tokussumit makisimassumut, Gütimut inerititakarkuvdluta. ⁵mássa uvinikut pissaratdlaravta, igdligungnerit ajortulūtit inatsisitigut [pilerilersartut] avativtine sūnūput tokumut ineritakaritidluta. ⁶mānale inatsisit uvavtūnut atorungnaerput, tokussūgavta táukunūnga pitsailississivtūnut, kivfaulerkuvdluta nutámik anernerup pianik ilerkokardluta, pisorkamik agdlanguerit pianik ilerkokarnata.

1 Kor. 7,39.

2 Kor. 3,6.

⁷kanorme tauva okásaugut? inatsisit ajortimik ilakarpat? ajornakaok. kisiāne ajorte ilisaríngerkajariga inatsisitigut píngikuma. pileritsangneritdlūnit nalorkajarika, inatsisit okángigpata: ⁸ajortivdle inássut autdlarniutigalugo ilivkut nalinginarnik pileritsagtítarpānga. mássa inatsisekángisitdlugo ajorte tokungavok. ⁹uvangale inatsisekángisitdlugo inūgaluarama. inássutip tauva patdlingmanga ajorte ūmarpok; ¹⁰uvangale toku-

4,15.

Juán. 15,22.

-vunga, inássutdlo inüssutigssaugaluak sunauvfa tokússutigilerpara. ¹¹ mássa ajortip inássnut autdlarniutigalugo sagdlokítarpánga tokut-dlungalo táussumína. ¹² tássa inatsisit ivdlernarput, inássutdlo ivdlernardlunilo iluardlunilo ajúngitsúvok. ¹³ ajúngitsok tauva u-vavnut tokússutauva? ajornakaok; kisiáne ajorte ajortisut erssi-sagame ajúngitsok atordlugo tokússutigssiorpánga ajorte sua-lugtumik ajortigerkuvdlugo inássutíkut.

¹⁴ ilisimavugúme inatsisit anernerup pigigai; uvangale uving-nup pigánga, ajortip kivfarsiaránga. ¹⁵ mássa kanok - ilioníka ^{7,19.} ilisaringiláka, piunassara suliarissaringínavko, kisiáne úmigissara suliarissarpara. ¹⁶ piunángisarale suliarissaravko, inatsisit tauva ^{7,20.} akueráka ajúnginerardlugit. ¹⁷ mánale uvangaujungaersok taimai-lioraraok, ajortile iluvnítok [pissaraok]. ¹⁸ iluga, tássa uviniga, ajúngitsokángitsok ilisimagavko. piunanigssak kanigigaluarpara, kisiáne ajúngitsok suliarisavdlugo sapersarpunga. ¹⁹ mássa piu- ^{7,15.} massara ajúngitsok suliarissaringilara, kisiáne piunángisara ajor- ^{7,17.} tok suliarissarpara. ²⁰ piunángisarale suliarissaravko, tauva u-vangaujungaersok taimailioraraok, ajortile iluvnítok pissaraok. ²¹ tauva uvavnut ajúngitsuliorumassumut inatsisaussok malugára ajortok kanigigavko. ²² mássa Gútip inatsisai nuánarigaluarpáka inútsivíkut iordlíkut; ²³ kisiáne inatsisit avdlat avativníut misigi-ssaráka erkarsautima inatsisainut akerartortut, táukna tigussa-tut kivfartortípánga ajortip inatsisainut avativníunnt. ²⁴ inuku-lússunga uvanga kia ánánsavánga timimit matumánga tokup ^{1 Kor. 15,57.} pianit? ²⁵ Gúte kutsavigára Jisuse Kristuse nálagarput tunáralugo. tauva mána uvanga táu: rpiassunga erkarsautivíkut kivfartúpáka Gútip inatsisai, uvinivku: dle ajortip inatsisai.

kapitalit 8.

Jisuse-Kristusimítut uvinik malingnago anerek maligdlugo sakissnt pitdlagagssauti-tagssaujungaerdlutigdlo kivfanjungaersitanssut ajortip tokuvdlo inatsisainut; Gútip anerneranut tasiortítut Gútip kitornarigai; pingortítat tamarnik anersámekatigígdlutik erdlokatiígígnut; sít tamarnik iluakutaussut Gútimik asangnigtunut; Gútimik ilaging-nigtut nágdliungnartut kanok -ítutdlúnit atortaraluardlugit ajugauvdluakissut Kristusíkut asassimíkut.

¹ tauva mána pitdlagagssantitagssaujungaerput Kristuse-Ji-susimítut uvinik malingnago anerek maligdlugo sakissnt. ² má-ssa anernerup Kristuse-Jisusíkut úmartitsissup inatsisaisa kiv-faujungaersipánga ajortip tokuvdlo inatsisainut. ³ mássa inatsisit

uvinin
-miuk
ajortae
perkus
-lingn
maling
-lingn
-malic
-tauv
-timut
-ssalo
-ngitd
mássa
pekáng
tokung
iluarne
anerne
ilivsisá

1
-tigut
-dlugo
-ruvsig
-dlugit
-kartit
-tut a
-tak-á
kitorna
-taok
-savdl

-tigisa

1

mikiva

-mut

Gútip

-lagtig

-ssord

-rujass

-tornai

²² ilisim

ntigilerpara.
 ânga tokut-
 , inássutdlo
 ok tauva u-
 rtisut erssí-
 ajorte sua-
 ngale uving-
 ok -iliorníka
 e úmigissara
 tsisit tauva
 sok taimai-
 ssa uviniga,
 gígalnarpara,
 mássa piu-
 gisara ajor-
 o, tauva u-
 k pissarack.
 k malugára
 rígaluarpáka
 ũtut misigi-
 na tigussa-
 24 inuku-
 ânga tokup
 tunáralugo.
 kivfartüpáka

pitdlagassauti-
 sisainut; Gútip
 mekatigígdlutik
 Gútipimik ilaging-
 uvdloakissut

Kristuse-Ji-
 sut. 2 má-
 sisaisa kiv-
 ssa inatsisit

uviningmit ajulersut ajugát Gútip [nāmagsivà], erne autdłartíka-
 -miuk uviningmut ajortilingmut ássigititdlugo tunissutautitdlugulo Fil. 2,7.
 ajortaeruterkússut ajorte pitdlardlugo uviningme, ⁴inatsisitigut
 perkussaussock iluartok nāmagtínekarkuvdlugo uvavtíne uvinik ma-
 -lingnago anernek maligdlugo sakissune. ⁵mássa uviningmik
 malingnigtut uvingnup pè isumaliútigissarait, anernermigdle ma-
 -lingnigtut anernerup pè isumaliútigissarait. ⁶uvingnuvdlo isu-
 -maliornera tokússutauvok, anerneruvdle isumaliornera inūssu-
 -tauvdlune erkigsissutauvok. ⁷tássa uvingnup isumaliornera Gú-
 -timut akerartítaungmat, Gútip inatsisainut nálagtúngingmat, má-
 -ssalo saperdlune. ⁸uviníktudle pissartut Gútimut iluaritísinau-
 -ngitdlat. ⁹ilivsile uviníktut pissaringilase, kisiáne anerníktut, 1 Kor. 3,16.
 mássame Gútip anernerata inigigpase. Kristusivdle anerneranik
 pekángitsok tánssuma pigingilá. ¹⁰Kristusile iluvsínigpat time
 tokungagaluarpok ajorte píssutígalugo, anernerdle inūssutauvok
 iluarnek píssutígalugo. ¹¹Jísusimigdle tokussunit makititsissup
 anernerata inigigpase, tauva Kristusip tokussunit makititsissáta
 ilivsísao k timise tokujassut ũmartikumârpai, anernerata inigingmase. 1 Kor. 6,14.
¹²taimáitumik, katángutíka, uvingnup píssagssakarfigíngingma-
 -tigut, uvinik maligdlugo inūsángilagut. ¹³mássa uvinik malig-
 -dlugo inúgvuse tokujumârpuse, anerníktudle timip píliai tokúnia-
 -ruvsigik inújumârpuse; ¹⁴Gútip anerneranut tasiortítut nungut- Gal. 5,18.
 -dlugit Gútip kitornaringniagit. ¹⁵ilivsime kivfaussutut anerne- 2 Tim. 1,7.
 -kartítáungilase kingumut sujóralerkuvdluse; kisiáne kitornaussu- Gal. 4,6.
 -tut anernekartitauvuse, táuna pigalugo tordlulavugut: atâtak, atâ-
 -tak-â. ¹⁶anernerup táussuma anernerput nalunaiavífigâ Gútip
 kitornaringmatigut. ¹⁷kitornaugvutale kingornússissugssauvngú- Gal. 4,7.
 -taok Gútipimik kingornússísavdluta Kristusilo kingornússekati-
 -savdlugo; mássame nágdliokatigigvutigo, tauvalo nálanguarseka-
 -tígísavdlugo.

¹⁸isumakarpungame nágdliungnartut matumane atortagkavut
 mikivatdlákissut nálanguarsinígssamut uvavtíne sarkúmersitagssa-
 -mut naligítísavdlugit. ¹⁹mássa píngortitat kípísavdlutik neriugtut
 Gútip kitornaisa sarkúmersitaunígssat utarkivât. ²⁰píngortitat ná-
 -lagtígítitaugamik píungitsumut, mássale piârinatik, nálagtígítítsi-
 -ssordle píssutígalugo, neriugissakartitdlugit: ²¹píngortítátaok ase-
 -rujassumut kivfaussut kivfaujngnaersínekarumârmata Gútip ki-
 -tornaisa kivfaungíssusiánut nálanguantānut [ilángutitauvdlutik].
²²ilísimavugúme píngortitat tamarnik anersámekati-
 -gígígdlutik erdlo-

-kekatiġġsut sule tamássa. ²³táukuináungitdlatdle, uvagútaok
2 Kor. 5,2. nangminex anernerup naorkautáinik pekartugut ingmivtíne anersá-
-mivugut kitornáussusigssak utarkivdlugo timivta utertínekarnig-
-ssát. ²⁴ánagtitaugavta neriugdluta. neriugissardle issigalugo
neriugissariakángilak; issigissak kanok isivdlugo neriugissásusang-
-mat? ²⁵issigingisarputdle neriugiguvtigo níkatdluđerdluta utar-
-kísavarput.

²⁶taimátaok áma anernerup sángíssutsivtigut ikiorarátigut.
8,34. tugsíutigissagssavtínik iluásassunik nalugavta, kisiáne anernerup
nangminex sivnerdluta igdlersorarátigut anersámíssarnernik taig-
-ssáungitsunik. ²⁷úmatinigdle kigdliisuiisup ilisimavá anernerup
isumaliórnera, iluartut sivnerdlugit igdlersortarmagít Gútip iluari-
-ssánik. ²⁸ilisimavugutdle, sút tamarnik iluakutaussut Gútimik
asangnigtunut sujúnersút migssiliordlugo kaerkusimassunút. ²⁹má-
-ssa sujornagut ilisarissane áamátaok sujornagut perkuvái ernerme
ássinga ássigísagát táuna katángutigígsorpagssuarnút angájugdler-
-sarerkuvdlugo. ³⁰sujornagutdle perkussane áamátaok kaerku-
-vai, kaerkussanilo áamátaok iluartútípai, iluartútitanile áamátaok
nálangnars' sípai. ³¹tamána pivdlugo kanorme tauva okásaugut?
Gúte iligiguvtigo kia agssortúsavátigut? ³²táussuma erne agdlát
erdlingíngiká, túniúpále tamavta pivdluta; suvdlune tauva tama-
-nik tunísánginerátigut táussumúnga ilángutdlugit? ³³Gútip kí-
-nigái kia pasigdllsavai? Gúte tássauvok iluartútítsissok. ³⁴kina
pitdlagagssautítsisava? Kristuse tássauvok tokussok, angneru-
8,26, 29. -ngártumigdllo tássauvok makítítaussok Gútidlo talerpiata tu-
1 Pít. 3,22. -ngáuítok igdlersordlulalo sivnerdluta. ³⁵kia avigsártísavátigut
Kristusip asangnigssusianít? nágdliungnartutdlúnít angníktldior-
-nartutdlúnít kinugíssauneruvdlúnít kángneruvdlúnít tamakángíne-
-ruvdlúnít navianartutdlúnít panavdlúnít? ³⁶(sórdlo agdlagsíma-
2 Kor. 4,11. -ssok: ivdlít pivdlutit tokúmiararátigut uvdlók návdlugo: sava-
-tut tokutagssatut itípátigut.) ³⁷tamákuile tamaisa atortara-
-luardlugit ajugauvdluakaugut asassivtigut. ³⁸nakímanavérpunga-
-me, tokuvdlúnít inúneruvdlúnít, ingilitdlúnít nálagaueritdlúnít
píssauneritdlúnít, mánácut ítutdlúnít pínmártugssatdlúnít, ³⁹kut-
-sígutdlúnít atsígutdlúnít, sívdlúnít árdlap píngortítap avigsár-
8,36. -tínavérátigut Gútip asanguigssusianít Kristuse-Jisusime nálag-
-kavtíue ítunit.

kapitalit 9.

Israillikut Paulusip aliasûtigingârai; Aaperâp kinguai uvininâkut kitornaussut pinagit únersûtikudle kitornaussut Gûtíp kitornarigai; Jútínit pinanane akimángitsunítaok Gûte sámáussivdlune kinersissok ámagtugssanik; Israillikut iluarnek piniaraluardlugo inortorât, nágkiúkamik ujarkamut nágkiuvfingmut.

¹ ilumôrdlunga okarpunga Kristusime sagdllunangalo, tarni- 1 Tim. 2,7.
-ma nalúngíssusiata nalunaiivfigingmanga anerníkut ivdlernar-
-túkut: ² aliasugssusera angekaok, úmatimalo erdlókíssusia ki-
-piúipok. ³ kigsaraluarama nangminek perdlorkussagssaujumarka-
-jardlunga Kristusimit pèrsitagssak katángutika uviníkut naggi-
-vekatingíssáka sivnerdlugit, ⁴ tássa Israillikut; táukua pigât kitor-
-náussusigssak nálangnarsinigssardlo angerutsitdlo inatsisitdlo ag-
-dlagsimassut Gútímutdlo kivfartútít únersútítldo; ⁵ táukua pigâit
sujuaissat, táukulo Kristusip uviníkut nagguvigai, táuna tamanut 1,26.
Gútiuvok únersiutigíssagssak nágssáungítsumik. áman.
⁶ kisiánile Gútíp okausia uniorsimásángilak. mássa Israillimit
píssut tamákernatik Israillikúput; ⁷ áma Aaperâp kinguárigaluar-
-matik tamákernatik kitornáuput; imáipordle: lísâkut taisivfigine- 1 Mór. 21,12.
-kásautit kinguágssarnik. ⁸ imáipok: uviníkut kitornaussut Gû- Epr. 11,18.
-tívdlo kitornai táukókatingítldat, kisiáne únersútíkit kitornan-
-ssut kinguágssautitáuput. ⁹ únersútaungmat okausek mána: ta- 1 Mór. 18,
-mána nágdlerkigpago tikiúkumârpunga, tauva Sáraz ernekásavok. 10, 14.
¹⁰ tamánáinángilardle, kisiáne áma Ripika nártulermat atautsimit, Gal. 4,28.
lísánit atátavtínit, ¹¹ mássa [ilumine] erniusimángikatdlarmata 1 Mór. 25,21.
sulílo ajúngitsulíoratígdílúnít ajortulíoratígdílúnít, (Gútíp sujúnarsútá
kinersíssutá aulajaerkuvdlugo, suliat píssutigínagít kaerkussissor-
-dle píssutigalugo.) ¹² okarfigínekarpok: angnerup míngnek kivfar- 1 Mór. 25,23.
-torfigíumârpâ. ¹³ sórdlo agdlagsimassok: Jáko aságíga. Písauile Mal. 1,2 t.
úmígígíga.

¹⁴ kanorme tauva okásaugut? Gûte iluángítsumik ártarpa?
ajornakaok. ¹⁵ mássa Mórásimut okarpok: sámáukumassara sái- 2 Mór. 33,19.
-máusavara, nágdligtorumassaralo nágdligtúsavara. ¹⁶ tainaitomik
inúp píumássusialúnít arpangneralúnít píssutigínekángilak, kisiáne
Gútíp sámáunera. ¹⁷ mássa Fáraò pívdlugo agdlagkat imáiput: 2 Mór. 9,16.
tamánarpiak pívdlugo atátipavkit píssaunera ílingue takutíkumav-
-dlugo ateralo okautigínekarkuvdlugo numame tamarssarne.
¹⁸ tauva píumassane nágdligtorarai, píumassanilo mángertítarai. 2 Mór. 7,3.
¹⁹ imale okarfigísanerparma: suvdlune tauva agssuardlerpa?

- piumassâ kia agssortorsínauvâ? ²⁰úmâk inínguak, kinaugavit Gúte sakitsáusaviuk? sanâk sanassiminut okásava: sòk taimai-
- Is. 45,9. -liorpinga? ²¹marriortuvdlūnt marrak isumaminik sanasínáungí-
-nerpâ marriugkap atautsip ilâ púgútángordlugo erdligissagssak
ãma ilâ púgútángordlugo erdligissagssáungitsox? ²²imakale Gútip
níngangnek takutikumagamiuk, píssáussutsilo nalunaerumagamiuk,
[ímaka] púgútat níngangnerup pè aserornermut nãmaleraluartut ka-
-majuingårdlune kamagisimagaluarneraí? ²³imakalo nãlangngâr-
-ssutse nalunaerumagaluarnera púgútane nagdligtuinerup píne nã-
-langnarnermut sujornagut piarêrsagkamíne? ²⁴taimáitugssaorkuv-
-dluta uvagútaok kaerkuvátigut Jútinit pínarnane akimángitsuní-
Hús. 2,25. -taok. ²⁵sórdlume Húsiákut okartok: inugtaríngisáka taiumârpáka
inugtavník, asassaringisákalo asassavník. ²⁶piumârpordlo sume
Hús. 1,10. okarfiginekarmata: inugtaríngilavse, tássane Gútip úmassup kitornai-
Is. 10,22 t. -ník tainekásáput. ²⁷Isaialo tordlulavok Israile pivdlugo: Israílip
kinguai ímap sioraisut amerdlatigigaluarpata amiákússut ángaku-
-mârpút. ²⁸okausek nãmagsinexásangmat pilertútiginexardlunilo
iluarníkut; mássa okausek pilertútigissak Nãlagkap piliariumârpâ
Is. 1,9. nuname. ²⁹sórdlulo Isaia 'sujornagut okartok: Nãlagkap kater-
-ssârssuit Gútiata kinguágssanik amiákokartíngigpatigut, tauva Sû-
-tumatut ilerakajaugut Gumôramutdlo ássigititauvdluta.
³⁰kanorme tauva okásaugut? akimángitsut iluarnermik pi-
-niángitsut iluarnek pissarât, mássale iluarnek ugpernermit píssok;
³¹Israílivdle inatsisit iluártúngornartut piniaraluaramigit inatsisit
iluártúngornartut inortorpai. ³²sòk? ugpernermit pinatik inatsi-
-sit suliarerkussainitdlusòk piniaramíkik. nãgkiúkamik ujarkamut
Is. 8,14. nãgkiuvfingmut, ³³sórdlo agdlagsimassok: takuvat Stunimítipara
- 28,16. ujarak nãgkiuvfigssak kaersok maniatsautigssak; táussumúngalo
1 Pít. 2,8. ugpertok pakatsisarnekásángilak.

kapitalit 10.

Israílikut iluarnek Gútime atortok ugpernermit píssok ilisarínginamíko, iluarnek inatsisinit píssok pinialugsínarât; tusardlernek araluardlutik Gútip okausiagut ilaisa ívangkílio nãlángikát.

¹katángutíka, úmâma kigsautigissâ tugsintigalo Gútímut Is-
-raílikut pivdlugit tássa ánaorkuvdlugit. ²mássa nalunaiáissuti-
-gãka Gúte ilungersútigigát, sujunekardluartigdle. ³iluarnek Gú-
Fil. 3,9. -time atortok ilisarínginamíko, iluarnerdle nangmínek pigissartik
atorúniaramíko iluarnek Gútime atortok nãlángisúarpát. ⁴Kri-

kinaugavit
 ôk taimai-
 nasináungi-
 gissagssak
 kale Gütíp
 magamiuk,
 uartut ka-
 ngngangâr-
 pîne nâ-
 gssaorkuv-
 ángitsuní-
 umârpáka
 dlo sume
 kitornai-
 o: Israílíp
 t ángku-
 kardlunilo
 ariumârpá
 ap kater-
 tauva Sü-

ermik pi-
 nit pissok;
 t inatsisit
 tik inatsi-
 ujarkamut
 nimítipaca
 sumúngalo

iluarnek
 agut ilaisa

tinut Is-
 aiáissuti-
 rnek Gû-
 bigissartik
 4 Kri-

-stuse tássaungmat inatsisit naggatigissát ugpertut tamarmik
 iluarssusekarfigssát. ⁵Mórsasip agdlautigigaluarpá iluarnek inat- 3 Mór. 18,5.
 -sisinit pissok: inûp taináko námagsigunigit inüssutigísagai. ⁶iluar-
 -nerdle ugpernermit pissok ima pissaraok: ūmatigkut ima oka- 5 Mór. 30,
 -kinak: kinatok kilaliardle; tássa Kristuse arkartíniardlugulusôk. 12-14.
⁷imalünft: kinatok ifinerssualiardle; tássa Kristuse tokussunit
 kakitíniardlugulusôk. ⁸kanordle piva? okausek ilingnut kanigtú-
 -ngúvok, kanerne ūmatingnilo ípok. tássa okausek ugpernermik.
 okalüssissutigissarput. ⁹mássa kanernik Jísuse ángfautigigugko
 nálagaussok, ūmatigkudlo ugperuvit Gütíp tokussunit makitíká,
 tauva ángkumârpútít. ¹⁰ūmámigut ugperdlune iluártítitaujumâr-
 -narmat, kanerminigdlo ángfaivdlune ángkumârnarmat. ¹¹agdlag-
 -kat imaingmata: táussumúnga ugpertok pakatsisarnekásángilak. 9,33.
¹²nalgítgpúme Jútítlo Grikerítlo, atausek tamarmik nálagaring- Is. 28,16.
 -mássuk tordlorfigissiminik tamanik ajüssisángitsok. ¹³mássa 3,22.
 Nálagkap arkanik tordlorfigingnigtok ángkumârpok. ¹⁴kanordle Júitd. 2,32.
 ilivdlutik tordlorfigisavát ugperfigingisartik? kanordlo ilivdlutik ap. sul. 2,21.
 ugperfigisavát tusámángisartik? kanordlo ilivdlutik tusásápat o-
 -kalüssissokángignat? ¹⁵kanordlo ilivdlutik okalüssisápat autdlar-
 -tinekángikunik? sôrdlo agdlagsimassok: ila sakíminakíssut erkig- Is. 52,7.
 -sinermik okalütigingnigtut isigait, ajúngitsunik okalütigingnigtut.
¹⁶ilaisale ívangkílo nálángilát. mássa Isaia okarpok: Nála- Is. 53,1.
 -gak, tusardlíussarput kia ugperisavá? ¹⁷tauva ugperúngortarput Juán. 12,38.
 tusagkamingnit tusardlernekardlutigdlo Gütíp okausiagut. ¹⁸okar-
 -pungale: tusángínerpat? nággale, nípát nunarssuarmut tamarmut tugs. 19,5.
 tutsiúpok, okausilo inuit najugáta isuinut. ¹⁹okarpungale: Israílikut
 arátsípat? sujugdliuvdlune Mórsase okarpok: ilungersortikumâr- 5 Mór. 32,21.
 -pavse inugtáungitút pivdlugit: inuiat sianíngitsut pivdlugit narrut-
 -sagtikumârpavse. ²⁰Isaiale sapíserdlune okarpok: uvavnik ujar- Is. 65,1.
 -dlingitsut nanivánga, uvavnigdlo aperkutigingningitsunut ersser-
 -punga. ²¹Israílikutdle pivdlugit okarpok: uvdlok nâvdlugo ag- Is. 65,2.
 -ssáka isagtípáka inuiangnut nálángitsunut okautserítsumut.

kapitalit 11.

Israillikut Gutimit ajagtornekarnatik sáimáunermít kinigkanik amiákokartut, sivnerilo mángertitaussut; táukua ordlusimaneránit akimángitsut ángagfigssak pigilerát, námau-tigssaitdlo iserèrpata, Israillisaok tamarme ángakumártok. Gùtip tamaisa nálagseri-nernmut mátungmagit tamaisa nagdligtorumavdlugit; ata, ilisimanerata itíssuserssua.

tugs. 94,14. ¹okarpunga tauva: Gùtip íngutane ajagtugarinerpai? ajorna-
-kaok. mássa uvangátaok Israillikut ilagānga, Aaperáp kinguārā-
-nga, B'njamikut nagguvekatigānga. ²Gùtip íngutane ajagtugari-
-ngilai sujornagut ilisarissane. ilisimángilasilūnit Elia pivdlugo
1 kúng. 19, agdlagkat kanok ítut? kanok ilivdlune Gùtimut savssartok Israí-
10, 14. -líkut agssuaralugit [okardlune]: ³Nálagak, pruvfítitit tokúpait,
tunissiviutititdlo inguvterpait; uvangalo kisima amiákúvunga, inū-
1 kúng. 19, -ssuseralo kinugát. ⁴kanordle Gùtimít akinekarpa? angutit ar-
18. -finek-mardlungnik túsintigdlit uvavnut amiákútípáka Bálimut sèr-
-kumiángitsut. ⁵taimátaok mánákut amiákokarpok sáimáunermít
kinigkat migssiiorldugit. ⁶sáimáunermítde pigpat suliat píssutigine-
-kángitdlat; taimángigpat sáimáunek sáimáunerujungnaerkajakaok.
sulianitdle pigpat sáimáunek atúngilak; taimángigpat suliak suliaa-
-jungnaerkajakaok. ⁷kanorme tauva? Israílip piniagke píngilá,
5 Mòr. 29,4. kinigkatdle pivát, sivnerilo mángertitáuput; ⁸sòrdlo agdlagsima-
Is. 6,10; -ssok: Gùtip tunivai anernermik ilisimajungnaerutigssamik issi-
- 29,10. -nigdlo issigíngitsunik siutinigdlo tusáingitsunik uvdume uvdlok
tugs. 69,23 t. tikitdlugo. ⁹Dávilò okarpok: nerrivigtik nigártugáussutigilíssuk
napitivfigalugulo mamiatsautigalugulo akilernekantigalugulo; ¹⁰issait
tártúngortikit issigerkunagit, katigaitdlo pekítisimanákit.

¹¹tauva okarpunga: nágkiúpat ordlorkuvdlugit? ajornakaok.
kisiáne táukua ordlusimaneránit akimángitsut ángagfigssak pigi-
10,19. -lerpát [Jùtit] ilungersortínekarkuvdlugit. ¹²táukuale ordlusimá-
-ssusiat silamiut písungútigigamíko, inortússusiatdlo akimángit-
-sut písungútigigamíko, ímaka angnerungártumik [písungù-
-tigimárait] námagtigpata? ¹³ilivsinúme akimángitsúgahartu-
-nut okarpunga: akimángitsunut autdlartitangama kivfartù-
-tiga angisùtiarpara ¹⁴erkardlika ilungersortisasoralugit anáu-
-sasoralugitdlo ilait. ¹⁵mássa táukua asiginagáussusiat silamiut
sáimáunartitáussutigingmássuk, ilagsinekarnerata suna avdla pí-
-ssuserisavá, tokussúgaluit úmarínigssát ilá? ¹⁶naorkárnerit ivdler-
-narpata tímiussagssiátaok taimáisáput; sordlát ivdlernarpat ava-
-lekutáitaok taimáisáput.

¹⁷avalekutitdle ilait navdlorsimagaaharmata, ivdlitdlo úliaku-

-tilugtutit táukunúnga ikúnekaravit úliakutip sordlânit ivseranit-
 -dlo pigssarsiokatigilerdlugit, ¹⁸tauva usorssitsâkinak avalekutinut.
 usorssitsâraluaruvitdle, ilisimásautit sordlâta túngavigingikâtit, iv-
 -dlitdle sordlâ túngavigigit. ¹⁹tauva okarumanerputit: avalekutit
 navdlugáuput uvanga ikúnekarkuvdlunga. ²⁰mássame, navdlugáuput
 ugpíngissutsimikut, ivdlitdle atavutit ugpérnikut; inornarniakinak,
 kisiáne sujôragit. ²¹mássa Gútip píngortitat ilerkuatigut avale-
 -kutaussut kajagssúngínamigit ivdlitaok kajagssúngekinavâtit. ²²tai-
 -mâitumik Gútip avâgingnigssusia itagínaiúissusialo misigíkit: ila-
 -gínaiúissusia ordlusimassune, avâgingnigssusiale ilingne, mássa-
 -me avâgingnigssusia iperángikugko; iperarugko ivdlitaok kipissao-
 -kinavutit. ²³ivkuale ugpíngissusertik iperaruniko ikússornekaru-
 -mârpút; Gútip kingumut íkússornek sapíngilai. ²⁴ivdlime úlia- ^{14, s.}
 -kutíltugtumit píngortitat ilerkuatigut orpíltugtumit kipissaugavit
 úliakutigisumutdlo íkússauvdlutit píngortitat ilerkuat agssordlugo,
 imaka angnerungârtumik uko píngortitat ilerkuatigut avalekutauga-
 -luit íkússornekarumârtut úliakúmut nangminek nagguvíngmingnut?
²⁵nalorkúngilavsile, katángutíka, ángigíssamik matumínga (sia-
 -nisúsererkunase): Israílikut ilait mángertúngorsimáput akimá-
 -ngitsut námautígíssait íserérserdlugit; ²⁶taimalo Israíle tamarme
 ángakumârpok, sordlo agdlagsimassok: Sínunimit píumârpok ani- ^{Is. 59, 20 t. ;}
 -guísitsissugssax, táussumalo sorkusánerit Jákumit sangutísavai; ^{- 27, s.}
²⁷tamássalo angerusiga táukunúnga, ajortait píaruvkit. ²⁸ívang- ^{Jer. 31, 33 t.}
 -kílio nápertordlugo kíngarissáuput ílivse pívdlyse; kínersinerdle
 nápertordlugo asassáuput sújuaisat pívdlygit; ²⁹tuníssutine sáí-
 -máunerit kaerkússúnílo Gútip perkígsimíssutiginaviángíngmagit.
³⁰sórdlume ílivse ardlágit Gútimut nálageríngmata, ³¹taimátaok táuko
 nagdligtornekalerdluse táukua nálageríngmata, ³¹taimátaok táuko
 mána nálagerípút ílivse nagdligtornekaleravse, táukútaok nagdlig-
 -tornekaleravdlugit. ³²Gútip tamaisa nálagerínermut mátung- ^{Gal. 2, 22.}
 -magit tamaisa nagdligtorínavdlugit. ³³ata, itíssuserssua Gútip
 ílisímanerata ílisarssíneratalo: erkartússínere kígdligíssáungitsut,
 aváitailo sújuúnerígíssannatik. ³⁴kíame Nálagkap ísumâ ílisará? ^{Is. 40, 13 t.}
 kíalúnit ísumâliokatigá? ³⁵kíalúnit sújornagut tunivâ akílerneká- ^{1 Kor. 2, 13.}
 -savdluse? ³⁶mássa táussumánga táussumúnalo táussumúngalo ^{Júp. 41, 2.}
 sít tamarník íput. támma nálángnarsile nágssáungítsunik, áman. ^{1 Kor. 8, 6.}
^{16, 27.}

-lîumârpunga, okarpok Nâlagak. ²⁰ taimâitumik kîngarssortit kâg-
-pat nerderuk, imerusugpatdlo îmíssuk; tainnailioruvit aumat iku-
-massut niaknanut katerssorumârpait. ²¹ ajortok ajugautînavêrnk
ilingnut, kisiáne ajortumut ajugamiarit ajúngitsok sâkugalugo.

kapitalit 13.

nâlagkersuissut nâlagtariakartut Gûtîp perkussaringmagit; asanguingnek inatsisit
nâmagsíssutigât; nagdliúsímassok sianigalugo sâkut kaumassup pè ativdlugit
igpingnângitsumik sakísassut.

¹ inuit tamarmik nâlagtûgilit nâlagkersuissunut akimaner- 1 Pít. 2,13.
-nut. nâlagkersuissokângingmat Gûtîmit pisitâungitsunik, nâlag-
-kersuissokarângatdle Gûtîp perkusimassarpai. ² taimâitumik nâ-
-lagkersuissunut akerartortup Gûtîp perkussâ agssortorpâ, ag-
-ssortuissutdle pítldantigssarsísâput. ³ mássa nuuame perkussi-
-ssut ersigíssariakângitdlat ajúngitsuliornerit pivdlugit, kisiáne a-
-jortuliornerit pivdlugit. tauva nâlagkersuissut ersigiumângíkugkit
ajúngitsuliorit, tauva tánkua nersúsavâtít. ⁴ mássa Gûtîp kivfarai
ilingnut iluakutigerkuvdlugit. ajortulioruvitdle ersigit, asulínak
panalíssângingmata; kisiáne Gûtîp kivfarai akiniáissigalugit ajor-
-tulioritunut níngangnek nâmagerkuvdlugo. ⁵ tamána pivdlugo
nâlagtariakarput. níngangnek kisiat píssutigínago, tarnivdle nalú-
-ngíssusiátaok píssutigalugo. ⁶ tamána pivdlugo âma akilerârutit
tûmîitarpase, Gûtîp kivfartortigíngmagit tamânarpiak isumagerkuv-
-dlugo. ⁷ taimâitumik tamaisa tunisigik ilivsínit píssagssainik:
akilerârutinik píssugssak akilerârutinik, ilângarutinik píssugssak
ilângarutinik, ersínermik píssugssak ersínermik, nâlangernmik pí-
-ssugssak nâlangernmik.

⁸ píssagssakarfigitînavêritse, asakatigíngnèrmik kisiáne; áipar- Mat. 22,37 t.
-minik asanguígtup inatsisit nâmagsingmagit. ⁹ mákume: arnaune- 2 Mór. 20,
-kâsângilatit, inuásângilatit, tigdlísângilatit, sagdlussutut nalunaiái- 13 tt.
-sângilatit, pilerítsâsângilatit, avdlamigdlûnit inâssutekarpat, okaut- 3 Mór. 19,18.
-sime matumane atautsimîput: tugdlit iligtut asâsavat. ¹⁰ asangnig- Gal. 5,14.
-tup tugdlíne ajortumik píssartaringilâ. taimaingmat asangring- Ják. 2,s.
-nèx inatsisit nâmagsíssutigât. ¹¹ âma: nagdliúsímassok nalú- 1 Kor. 13,4.
-ngínavtigo, siníngnèrmit íterfigssarput mâna nagdliungmat, (tâssa 1 Tas. 5,6 tt.
ânâgíngssarput mânákut kaníngnèrungmat taimanèrnit ugpilerkâ-
-ravta; ¹² únuak nâlerpok, uvdlordlo kanígdlivok;) taimâitumik
píliat târtup pè íperartigik sâkutdlo kaumassup pè ativdlugit. Evf. 5,11. 14.
¹³ igpingnângitsumik sakísa uvdlúkut píssartutut, neríssorsíuit ime-

-rajugtudlo ilerkokatiginagit, pítáinatalo kángunartulicatato, sa-
Gal. 3,27. -kitsáunatalo angnerússinatalo; ¹⁴Nálagardle Jisuse Kristuse ati-
-niarsiuk, uvinigdlo akuerinavèrsiuk pileríssusfígíit.

kapitalit 14.

ugperníkut sángítsut ilagsiniardlugit erkartókatigísáugíts ¹nekígssatdlúit uvdldlúit
pívdlugit, katángutitigdlo mamiasáanagit erkígsmartut piniásagait.

- 15,1,7. ¹ugpernermigut sángítsok ilagsiniarsink erkarsautit núsili-
-gariniarnagit. ²ardlát isumassaraok nalinginait nerisbauvdlugit,
sángítsordle naussuok nerissarpok. ³nerissup asigin: navèrdliuk
15,7. neringítsok, neringítsuvdlo erkartúnaveèrdliuk nerissok, Gútip ilag-
14,10. -singmago. ⁴kinaugavit avdlap kivfá erkartúniarpiuk? kekartor-
-dlúit ordlussordlúit nálagáta pigá. kekartuartitausinaugaluar-
Ják. 4,12. -pordle, Gútip kekartuartínek sapíngingmago. ⁵ardláta uvdlut
11,23. ilait uvdlokatainait angnerutítarpai, áipátale uvdlut tamaisa tai-
-maekatigítarpai. nungutdlutik isumamikut nakimanavèrilit.
⁶uvdlunik isumaliortok Nálagak pívdlugo taimailiorpok; uvdlung-
-dlo isumaliungítsok Nálagak pívdlugo taimailiorpok. nerissok
Nálagak pívdlugo taimailiorpok, Gúte kutsavigigamiuk; neringít-
-sordlo Nálagak pívdlugo taimailiorpok, Gútilo kutsavigá. ⁷mássa
ingminut inússumigdlúit ingminut tokussumigdlúit ilakángilagut.
⁸kisiáne inúgavta Nálagkamut inúvugut, tokuguvtalo Nálagkamut
tokuvugut. taimaingmat inússugutdlúit tokussugutdlúit Nálag-
2 Kor. 5,15. -kap pigátigut. ⁹tamáname pívdlugo Kristuse tokuvdlunilo inú-
1 Tas. 4,14. -lerkigpok, tokussunutdlo inússunutdlo nálagáusagame. ¹⁰ivdlitdle
14,4. suvdlutit katángutit erkartúniarpiuk? ivdlitdlúit suvdlutit katá-
2 Kor. 5,10. -ngutit asigímarpiuk? tamavtame savssartísaugut Kristusip ig-
Is. 45,23 t. -siavfianut erkartússivianut. ¹¹agdlagsimangmat: ilunut úmaga-
Fil. 2,10 t. -ma, okarpok Nálagak: uvavnut sèrkumiásáput sèrkut tamarnik,
orkatdlo tamarnik Gúte únersutigisavát. ¹²taimáitumik nuugut-
Mat. 12,36. -dluta ingmivtínik Gútimut navsuersugssaujumarpuget.
¹³taimaingmat erkartókatigígnavèrisa kingorna, imáitordle
pingárdlugo erkartússissutiginiarsiuk: katángúme nágkiússutigíssánik
mamiatsautigíssánigdlúit iliortokarkunago. ¹⁴ilisimavunga nalor-
14,20. -ninaveèrdlungalo Nálagkame Jisusime, [nekígssamik] ilerkumigut
mingungnartokángingmat, kisiáne mingungnartútitsissunut mi-
-ngungnartokásavok. ¹⁵katángutitdle nerissat pívdlugo aliasulerpat
1 Kor. 8,11. asangnígtutut iliorungnaerputit. Kristusip tokússutigíssá neri-

-ssari
-tinav
-serin
anern
Gútim
erkigs
sulíá
mingu
-dlun
tamais
-ssailú
ilingne
agssua
-perne
-ngutd

Jisuse m
-luitdlo
-ssiliordl
tikerá

1

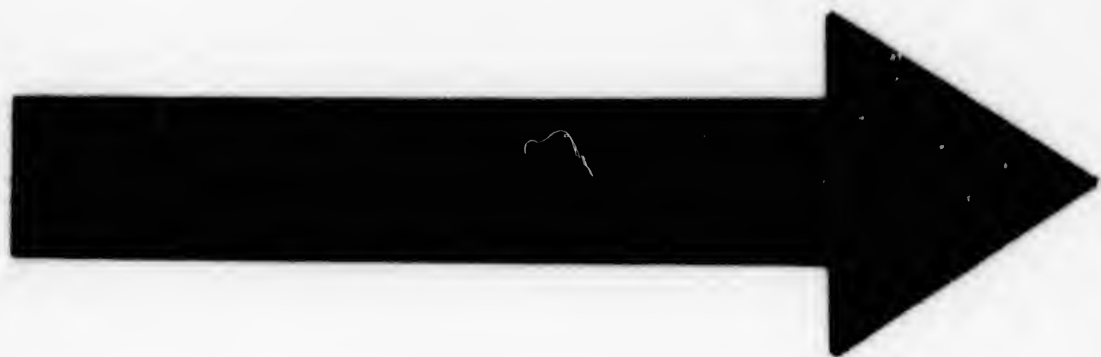
-savava
inokati
-tútáus
-siáne
uvavnu
-put il
-katdlo
tugpatd
-dluse
atautsir
-siutige
-taok E
-ngale:
-dlusúí
-dlugit;
pívdlugo
-vavkit

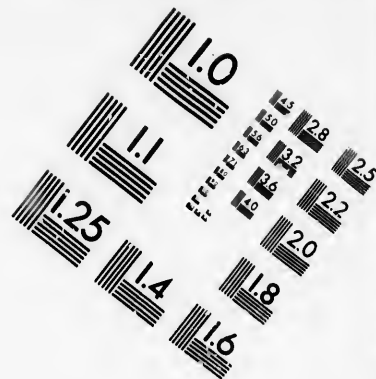
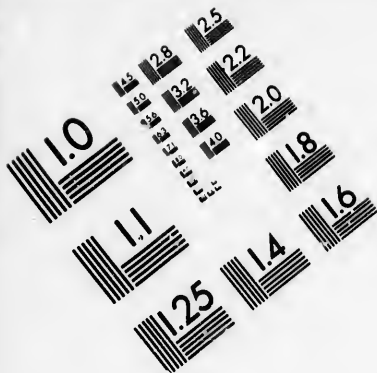
-ssarnik aserukisaruk. ¹⁶ taimaingmat ajúngitsúterse mitautigi-
 -tinavêrsiuk. ¹⁷ Gútip nálagaufiata nekigssat imigssatdlo píssu- 1 Kor. 8,8.
 -seríngingmagit, kisián, iluarnek erkigsinerdlo tipaitsungnerdlo
 anerníkut ivdleruártíikut. ¹⁸ tamákuúnga Kristusinut kivfartortok
 Gútime iluarissauvok inungnilo agssuarnaitdlune. ¹⁹ taimaingmat
 erkigsinartut piniartigik [periau ortek igínguairdlutalo. ²⁰ Gútip
 sulíá aserornavêruk nekigssak píssutigalugo. [nekigssat] tamarinik
 mingungnáugíkaluarput, ajorputdle inungmut nágkiússutigssarsiv- Tit. 1,15.
 -dlune nerissumut. ²¹ iluarpok nekitúngíkuvit vínisingíkuvitdlo,
 tannaisame katángúpít nágkiússutigissagssailúnt mamiatsautigissag- 1 Kor. 8,13.
 -ssailúnt ajuliutigissagssailúnt alarugkit. ²² ugperssusekaravit
 ilingne taimaisínait Gútimut, pivduarpok iluarissamigut iugminik
 agssuaríngitsox. ²³ nakimavdlunile nerissox pítdlagagssauvok, ug-
 -pernek píssutigíngínamiuk. ugpernermigdle píssutekángitsut nu-
 -ugutdlutik ajortulíauput.

kapitalit 15.

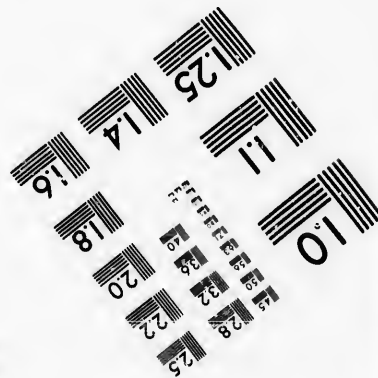
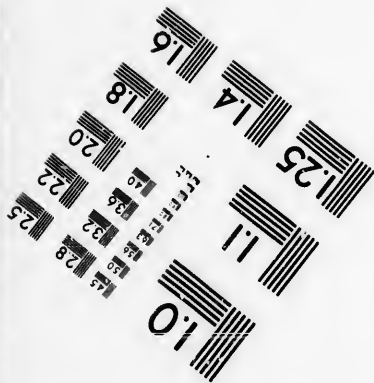
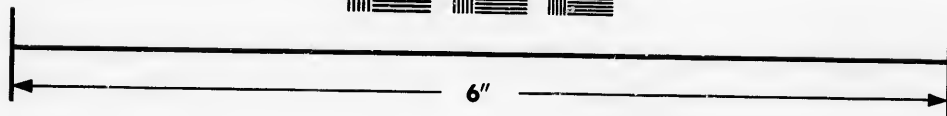
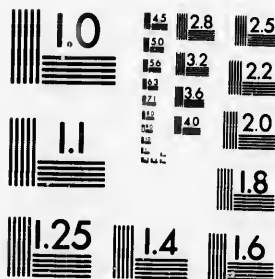
Jísuse maligdlugo atausiussumik isumaliokatigígdlutik ilagsekatigíngniásasut Jútiugu-
 -luitdlo akimángitsúgaluitdlo; igtóriungnaerdlugit agdlagfígigine apustiliússutse mig-
 -ssiliordlugo; Jerisalamérerune pajugutinik átsivdlune, Ispániálarune avkusárdlugit
 tikerálerssárine; upgíngitsut Jútianíut ingminut anigorkuvdlugit tugiorkussox.

¹ uvagutdle sapíngitsugut sapersut sángíssusiatigut kamagi- 14,1.
 -savavut nangminék nuánarissavtínik iliornata. ² nungutdlutale
 inokatívta nuánarissagssánik iliorniarta iluakutáusassumik ineriár-
 -tútáusassumik. ³ Kristusísaok nuánarissaminik iliúngingmat, ki-
 -siáne sórdlo agdlagsimassok: ilingnik mitagdlersut mitagdlernere tugs. 69,10.
 uvavnut tugput. ⁴ mássa sujornagut agdlagsimassut agdlagsimá-
 -put ilniarfigerkuvdlutigik, nerior kuvdluta erimitsangnata agdlag-
 -katdlo tugpatdlersautigalugit. ⁵ Gútivdle erimitsangnavêrsaissup
 tugpatdlersaissuvdlo tunilise atausiussumik isumaliokatigígkuv-
 -dluse Kristuse Jísuse maligdlugo, ⁶ isumakatigígdluse kanernik
 atautsimigdlusók Gúte nálakavta Jísusip Kristusip atátá úner-
 -siutigerkuvdlusiuk. ⁷ taimáitumik ilagsekatigíngniaritse, sórdlú-
 -taok Kristusip ilagsigáse, Gúte nálangnarserkuvdlugo. ⁸ okarpu- 14,1.
 -ngale: Jísuse Kristuse kivfángortok kipínkartunut, Gútip sag-
 -dlusniussusia pivdlugo. sujugdlernut únersútigissat aulajangerkuv-
 -dlugit; ⁹ akimángitsutdle Gúte únersiutigisagát nagdligtuinera
 pivdlugo. sórdlo agdlagsimassok: tamána pivdlugo ángíautigisa- 2 Sáml. 22,50.
 -vavkit akimángitsune, arkitdlo erinalerssútigísavara. ¹⁰ ámallo o- tugs. 18,50.
 5 Mór. 32,43.

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

18
20
22
25

10

-karpok: tipaitsugitse, akimángitsut ukorsê, inugtai ilagalugit.
 tugs. 117,1. ¹¹âma ima: Nâlagak únersiutigisiuk, akimángitsuse tamavse.
 Is. 11,10. nersordlugulo, inuiakatigît tamavse-â. ¹²âmalô Isaia okarpok:
 Jîsaip sordlâ tássaujumârpok, nikuikumârtordlo akimángitsut nâ-
 Mt. 12,21. -lagkersúsavdlugit, táuna inuiakatigît neriugfigísavât. ¹³Gû-
 -tivdle neriugtitsissup tamanik nâmagtumik tipaitsugtitdlise er-
 -kigsisitdlusilo ugpervivsine, neriugissakangârxuvdluse anernerup
 ivdlernartup píssauneragut.

¹⁴mássame uvanga nangminek nalorníngilavse, katángutika, ilivse
 nangminek angajorkautsersartorssúgvavse tamanik ilisarssissorssúv-
 -dluse erkaisítakatigígsinauvdlusilo. ¹⁵taimáitok, katángutika, [ag-
 -dlagkama] ilaisigut igtôriungnaerdluse agdlagfigígvavse erkaisiniar-
 -dluse sáimáunek Gûtip uvavnut túniússâ píssutigalugo, ¹⁶Jîsu-
 -se-Kristusimut kivfartortigitingmanga akimángitsune, Gûtip í-
 -vangkíliua palasisut suliarerkuvdlugo, akimángitsut pigdliutaor-
 -kuvdlugit ilagsiuminartut anernikut ivdlernartúkut ivdlernaar-
 -titat. ¹⁷taimáitumik Kristuse-Jîsusime usorssitsársinaugaluar-
 -punga Gûtip pê pivdlugit. ¹⁸mássa suna avdla okalúserinek sa-
 -perkajariga, kisiáne Kristusip uvavkut piliarissâ, akimángitsut
 nâlagtúngorkuvdlugit, okautsitigutdlo sulionertigutdlo, ¹⁹nalu-
 -naerkutit tupingnartuliatdlo píssauneratigut, Gûtip anernerata
 píssauneragut, tássa Jerúsalamit autdlardlunga erkâlo tamaker-
 -dlugo Ilôria tikitdlugo Kristusip ívangkíliua nâmagtumik okauti-
 -gigavko; ²⁰pingártumigdle ívangkíliu okalútiginiarpara Kristusip
 arkanik taisivfiginekángitsune, avdlap túngaviliânut karmainiángí-
 Is. 52,16. -nama, ²¹kisiáne sórdlo agdlagsimassok: táussumínga okalugtúne-
 -kángitsut issigilerumârput, tusángitsutdlo sujunekalerumârput.

²²tamánalo kavsnik akornutigigavko sule orníngilavse. ²³mâ-
 ap.sul. 19,21. -nale nunane mákunane ornigagssaerníkama, ukiorpagssuitdlo ka-
 15,25. -jumigkaluarama ornigkumavdluse, ²⁴Ispánialiaruma ornigkumâr-
 -pavse; isumagama avkusârdluse takujumârsoraluse ilivsinítldo
 ap.sul. 20,16. tássunga kaninekarumârsoralunga, nâmagtumik takornioratdlaruvse.
 — 21,17. ²⁵mánale Jerúsalamut aundlalerpunga ivdlernartut kivfartorfiga-
 1 Kor. 16,1. -lugit. ²⁶Makitûniamiut Aggaiamiutdlo iluarissamingnik kátutdlu-
 2 Kor. 8,9. -tik pajugutigissanik katerssuingmata ivdlernartut Jerúsalamítut
 pítsortainut. ²⁷iluarissamingnik píput, mássalo píssagssakarfigi-
 1 Kor. 9,11. -gâtik; mássame anernerup pê táukua pigissait akimángitsut
 ilangeramikik, timip ptnik kivfartútariakartísavait. ²⁸tamána tauva
 nâmagsigatdlaruvko, inerititardlo tamána táukunúnga pigivdluárti-

-kuvko, tássánga Ispâniámut pilerssârpunga avkutigaluse. ²⁹na- 15,24.
 -lúngilangale, ilivsinut piguma Kristusip ívangkíluata pivdluar-
 -nartuanik nagsatakangârdlunga tikikumârivse. ³⁰okaorkigsâr-
 -pavsile, katángutíka, nálagarput Jísuse Kristuse pivdlugo aner-
 -neruvdlo asanguigssusia pivdlugo, agsorókatigerkuvdlunga Gútimut Kul. 4,12.
 tugsíutdlunga, ³¹ugpíngitsut Jútiamítut uvavnut anigorkuvdlugit
 kivfartútigalo Jerúsalamút píssutiga ivdlernartunut ilagsiuminar-
 -serkuvdlugo, ³²tipaitsugtítdlunga ilivsinut perkuvdlunga Gútip
 perkusságut inūmarigserkuvdlungalo ilagaluse. ³³Gútvídle erkig-
 -sisaissup najordlise tamavse. āman.

kapitalit 16.

Fípa isumagerkuvdlugo ilagserkuvdlugulo kavsinik inūvdluarkussissok okaorkigsâriv-
 -dlunilo agssuarígitsissut nigorkuvdlugit; āma najortime ilait inūvdluarkussissut;
 tugsíuississok Gúte Jísuse-Kristusíkut nálangnarserkuvdlugo.

¹katángúputdle Fípa Kingkeriame ilagít kivfartortigissát iliv-
 -sinut isumagerkuvara ²Nálagkákut ilagserkuvdlugo ivdlernartune
 ilerkorissariaakartok erkordlugo ikiorkuvdlugulo sumut ikiortigi-
 -massarângase, táunátaok amerdlasúnik ikiuissarmat uvavnigdlo
 agdlát.

³Prisítla Aakuilalo Kristuse-Jísusime piniakatíka inūvdluar- ap. sul. 18,2.
 -dlit, ⁴(táukua kungatsisik navérsípait inúnigssara pivdlugo, táu-
 -kulo uvangáináungitsup akimángitsune ilagígsúngortútaok táu-
 -mavta kutsavigâvut). ⁵ilagígsutdlo táukua igdluánitartut inūv- 1 Kor. 16,
 -dluardlit. Epanítuse inūvdluardle asassara, táuna Aggaiame Kri- 19. 15.
 -stusimut ugperkârtok. ⁶Mâria inūvdluardle ulapíkaluakissok
 pivdluta. ⁷Antrúniko Júnarsilo inūvdluardlit erkardlíka par-
 -naerússaokatigigaluáka, táuko apustiline tusámassáput sujuniv-
 -kutdlo Kristusimítdlutik. ⁸Ampiliarse inūvdluardle asassara Ná-
 -lagkákut. ⁹Orpánuse inūvdluardle Kristusime piniakaterput,
 Staggusilo asassara. ¹⁰Apalase inūvdluardle Kristusime misili-
 -gauvdluartok. Aristúpulikut ilagíssait inūvdluardlit. ¹¹Herútiút
 inūvdluardle erkardlera. Narsisúkut ilagíssait inūvdluardlit Ná-
 -lagkamítut. ¹²Truvfánalo Truvfúsalo inūvdluardlit Nálagkamut
 ulapítartut. Persise inūvdluardle asanartok Nálagkamut ulape-
 -kissok. ¹³Rúvfuse inūvdluardle Nálagkame kinersimassok arnálo Mák. 15,21.
 uvangátaok arnarissara. ¹⁴Asungkrito Filígútdlo Hermásilo Pá-
 -trúpalo Hermísilo inūvdluardlit katángutívtudlo táukunanítut.

- 15 Filûlugo Jûlialo Nêriusilo najâlo Olumpalo inûvduardlit ivdler-
 -nartutdlo táukunanîtit tamarmik. ¹⁶ inûvduarkokatigigitse ku-
 1 Kor. 16,²⁰. -ningmik ivdlernartunik. Kristusip ilagîgsaisa inûvduarkuvâse.
 2 Kor. 13,¹².
 1 Tas. 5,²⁶.
 1 Pît. 5,¹⁴. ¹⁷ okaorkigsârpavsile, katângutika, imâitut sianigerkuvdlugit:
 ajokersût ilimiagarse agssortordlugo agssuarîgitsissut mamiatsag-
 -titsissutdlo; táuko nigorsigik. ¹⁸ taimâitut nâlagarput Jîsuse Kri-
 Fil. 3,¹⁹. -stuse kivfartorfigingingmâssuk, kisiâne nâssatik, ilimasúngitsutdlo
 ûmatait sagdlokîtartarpait okautsinik tusaruminarsagkanik piv-
 -dluarneraînernigdlo. ¹⁹ nâlagssusersile tamarmik tusâmavât, tai-
 -mâitunik îpaitîtigâvse. ilisimassôrkuvavsile ajúngitsunut, ajor-
 -tunutdle pokêrkuvdluse. ²⁰ Gûtivdle erkigsaisaup Sâtane ase-
 -rorterasuâsavâ isigkavse atânut. nâlagkavta Jîsusip Kristusip
 sâimâunerata najordlise.
- ap. sul. 13,¹. ²¹ Timûtiusip piniakatima inûvduarkuvâse Lûkiusivdlo Jâ-
 — 17,⁵. -sunivdlo Susipâterivdlo erkardlima. ²² uvanga Tertiusse agdlag-
 — 20,⁴. -kanik mákunînga agdlagtunga inûvduarkuvavse Nâlagkákut. ²³ Gâ-
 ap. sul. 20,⁴. -jusip inûvduarkuvâse, uvangalo ilagîgsutdlo tamarmik igdlusîma-
 — 19,²². -vivta. Erastusip inûvduarkuvâse igdlorpagdlup akigssautainik
 1 Kor. 1,¹⁴. } pârssissup Kuartusivdlo katângutivta. ²⁴ nâlagkavta Jîsusip
 2 Tim. 4,²⁰. } Kristusip sâimâunerata najordlise tamavse. âman.
- Jût. 24 t. ²⁵ ivnale ilivînik aulajangersitsigînaussok îvangkîllo okautigi-
 Evf. 3,²⁰ t. -ssara okâussutdlo Jîsuse Kristusimik migssiliordlugo, sarkúmer-
 -sitardlo migssiliordlugo ângigissaugaluak uvdlokalerkârneranit
 issertugak, ²⁶ mânale erssersok pruvfîtitdlo agdlagaisigut Gûtîp
 îtuînantup inâssutâ maligdlugo akimângitsunut tamanut nalu-
 1 Tim. 1,¹⁷. -naersimassok ugpernikut nâlagtúngorkuvdlugit: ²⁷ Gûte táuna
 ilisimatûtuak Jîsuse-Kristusîkut nâlangnarsile nâgssâungitsumik.
 âman.

Paulusip Korintumiunut agdlagai sujugdlit.

kapitale 1.

Gütip ilagîgsai Korintumiussut Gütimut erkîgsiserkuvdlugitdlo kujâssutigalugitdlo okaorkîgsârâi agssuarîgsokarkunagît, âssigîgsunigdle erkarsarkuvdlugit, Kristusip sâni-ngassulianik okausek ânagutut Gütimit píssautigingmâssuk ilisimâssutigalugulo.

¹Pauluse Gütip perkussânîk kaerkusimassok Jîsuse - Kri- 2 Kor. 1,1.
-stusimut apustiligerkuvdlugo katângûputdlo Sustinise ²Gütip ap.sul. 18,17.
ilagîgsainut Korintumiussunut Jîsuse-Kristusîkut ivdlernarsagau-
-ssunut, ivdlernartunut kaerkusimassunut, nâlagkavtînik tâukualo
uvagutdlo nâlagkavtînik Jîsuse-Kristusimik arkagut tordlorfiging-
-nigtut sume nalingînarne ítut ilângutdlugit: ³Gütip atâtavta
Nâlagkavdlo Jîsusip Kristusip sâimautdlise erkîgsisidtlusilo. Rôm. 1,7.

⁴Gütivnut kujâssutigîtuînarjavse Gütip sâimâunera Jîsuse-
Kristusîkut ilivsînut tûniússak pivdlugo, ⁵tâussumîna písungo-
-ravse tamanik: okautsiînik tamanik ilisarssinernigdlo tamanik; 2 Kor. 8,7.
⁶tâssa Kristusimik nalunaiaut aulajangersagaungmat ilivsîne, ⁷su-
-mik tuússûmik sâimâunermik ajorssarungnaersitdluse ilivse nâ-
-lagkavta Jîsusip Kristusip sarkúmernigssânîk utarkissuse; ⁸tâ-
-ssuma aulajangersîsavâsîsaok naggatigssamut agdlât agssuarnai-
-sitdluse nâlagkavta Jîsusip Kristusip uvdlugssâne. ⁹ilumôr-
-pok Gûte, tâussumîna kaerkusimavuse ernera Jîsuse Kristuse
nâlagarput ilâgerkuvdlugo. 1 Tas. 5,23 t.

¹⁰okaorkîgsârpavsile, katângutîka, nâlagkavta Jîsusip Kristu-
-sip arka pivdlugo, tamavse âssigîgsunîk okalugtarkuvdluse ag- Fil. 2,2.
-ssuarîgsokarkunagulo ilivsîne, kisiâne nâmagtîngúsassuse âssigîg-
-sumîk erkarsardluse âssigîgsunigdlo isumaliordluse. ¹¹Klûîkut
nalunaerfigingmânga ilivse pivdluse, katângutîka, sakitsâutokartar-
-tuse únerdluse. ¹²imâitordle pivara: ilavsînik ima okartokartar-
-mat: uvanga Paulusîkut ilagânga, imalûnît: uvanga Apulusîkut 3,4.
ilagânga, imalûnît: uvanga Kîvfarsîkut ilagânga, imalûnît: uvanga
Kristusîkut ilagânga. ¹³Kristuse avgorpa? Pauluse ilivse pivdluse
sâningassulingmut kikiagtugaunerpa? Paulusivdlûnît arkanut ilâ-
-ngutitdluse kuisimavise? ¹⁴Gûte kutsavigâra, Krispusilo Gâjusilo ap. sul. 18,8.
kîsîsa ilivsîne kuigavkit, ¹⁵okartokarkunago ativnut ilângutitdlugit Rôm. 16,23.
kuississunga. ¹⁶kisiâne âma Stîvfânâp inokutai kuivâka, avdlamîk 16,16.
kuissigama erkâingilanga.

17 mássa Kristusip autdlangilanga kuisserkuvdlunga, kisiáne
 ivangkilio okalütigerkuvdlugo; ilisimatüt okausnik písángitsunga
 1,28. 24. Kristusip sáningassulia pikunartuerorkunago. 18 mássa okansek
 2 Kor. 2,15. sáningassulingmik támartut sianitsorpatdlagsorát, uvagutdle ána-
 1s. 29,14. -tugut Gõtimit pissautigârput. 19 agdlagsimangmat: ilisimatüt
 ilisimássusiat piunérúkumârpara, sianisútdlo sianíssusiat pfarumâr-
 -para. 20 nauk ilisimatüt? nauk agdlagkanik ilisimassut? nauk
 silap matuma kigdliisuigajugtue? silap matuma inuisa ilisimássu-
 -siat Gûtíp sianíssusíngortingnerpâ? 21 mássa silap inuisa ilisi-
 -manermit Gûte ilisaringíngmássuk ilisimássusiagut, tauva Gûtíp
 iluarâ ugpertut ánagtíkumavdlugit okalüssinikut sianitsorpatdlag-
 -túkut. 22 mássa Jútít nalunaerkutinik piunárput, Gríkeritdlo
 ilisimanartorsiorput; 23 uvagutdle okalüssíssutigârput Kristuse sá-
 -ningassulingmut kikiagtugak Jútít mamiatsautigíssât Gríkeritdlo
 sianitsorpatdlagsoríssât; 24 kaerkusimassunutdle Jútiunersunutdlü-
 -nít Gríkeriunersunutdlünít okalüssíssutigârput Kristuse Gõtimit
 píssaunex Gõtimit ilisimássut. 25 mássa sianitsorpatdlagtut Gõtimit
 píssut ilisimássusekarnerúput inungnit, sángítsorpatdlagtutdlo Gû-
 -tímit píssut naküssusekarnerúput inungnit. 26 kaerkusimássuserse
 sianiginiarsiuk, katángutíka: uvingnup písígut ilisimassut amerdlá-
 -ngitsut, píssaussut amerdlángitsut, píngártut amerdlángitsut,
 27 kisiáne silamiune sianitsorpatdlagtut Gûtíp kinerpai ilisimatüt
 pakatsisarumavdlugit, silamiunilo sángítsut Gûtíp kinerpai nakû-
 -ssut pakatsisarumavdlugit, 28 silamiunilo píngángitsut asígíng-
 -katdlo Gûtíp kinerpai súnigítsutdlo, süssut sújngnaersíkumav-
 Evf. 2,9. -dlugit, 29 uvinílingmik usorssítsártokarkunago Gûtíp sáne. 30 táu-
 -ssunúna ilivse Kristuse-Jísusimípuse, táuna Gõtimit ilisimássu-
 -tigârput iluarssusekarfigalugulo ivdlerpíssutígalugulo nterti-
 Jer. 9,23 t. -táussutígalugulo: 31 imáitok pívdlugulo, sórdlo agdlagsimassok: u-
 -sorssítsárúmassup Nâlagak usorssítsautígíliuk.

kapitalit 2.

Gûtíp nalunaiautá okautígíngamiuk táukuuínga, ilisimatüt okausnik nálagkuminarsag-
 -kanik píngítsok, kisiáne anernek píssaunerldlo mísingnartítldlugit; ilisimássutdle Gûtíp
 anernernígut sarkúmersítá anerníktútdlo ítunik mísigssortariakartok okalútígíssag-
 -ssaussok anernernímut atassune.

1 uvangale tikikavse, katángutíka, Gûtíp nalunaiautá ilivsinut
 okautígalugo, okautsivkutdlünít ilisimássutsivkutdlünít malungna-
 -runavdlunga píngílanga, 2 isumánginama suna avdla ilivsíne ilisi-

-majumavdlugo, kisiáne Jisuse Kristuse, mássalo sáningassulingmut kikiagtugaussok. ³najorpavsiló sángítsúvdlunga mianerssordlungalo úlingárdlungalo; ⁴okautsikalo okalüssissarníkalo ilisimatút ^{2,13.} okausfnik nálagkuminarsagkanik píngitdlat, kisiáne anernek píssau-nerdlo misingnartitdlugit, ⁵ugperssuserse inuit ilisimássusiánik píssusekarkunago, kisiáne Gútip píssauneranik. ¹Tas. 1,5.

⁶ilisimássutdle okalútigárput inersimassune, mássale ilisimá-ssut silap matuma pigíngisá silap matuma nálagaisalūnit stjung-naersugssat pigíngisát; ⁷kisiáne ilisimássut Gútip pia okalútigár-put ángigissamut ilángúsak issertugaugaluak Gútip uvavtínut ^{Evf. 3,5. Rdm. 16,25.} nálangnautigssamártitá uvdlokángíkatdlarmat, ⁸[ilisimássut] silap matuma nálagaisa tamarraik ilisaríngisát; mássa ilisarigaluaruniko Nálagak nálangnarnek sáningassulingmut kikiagtúngerkejakát; ⁹kisiáne sórdlo agdlagsimassok: issip takúngisáinagá siutivdlo tusá- ^{Is. 64,4.} ngisáinagá inúvdlo úmámiugíngisáinagá Gútip asassiminut piarêrsagá [okalútigárput]. ¹⁰uvavtínutdle Gútip sarkúmersípá anernergigit; anernerup tamaisa kigdlisiortarmagit Gútip itíssusínut agdlát. ¹¹kiame inuit iláta ilisimavai inúp pé, inúp anernerata táussumanítup kisime ilá? taimátaok Gútip pé avdlap ilisimángilai, kisiáne Gútip ^{Mat. 11,27.} anernerata. ¹²uvagutdle anernek silamiussok písaríngilarput, kisiáne anernek Gútimit píssok, ilisimarkuvdlutigik Gútip uvavtínut túniússai. ¹³tamáculo okalútigávut, okautsinik inuit ilisimatút ajokersútigi- ^{2,4.} -ssainik pinata, kisiáne anernerup ivdlernartup ajokersútigissainik, anerneruvdlo pé navsuarpavut anernerup pínik. ¹⁴inúvdle tarni-
mut atassup ilagsissaríngilai Gútip anernerata pé; sianítsorpat-
dlagsorai ilisarinerdlo saperdlugit, anernikut ítumik misigssor-
-tariakarmata. ¹⁵anernermutdle atassup sút tamaisa misigssor-
-tarpai, nangminerdle misigssortigssakarnane. ¹⁶kiame Nálagak ^{Juán. 14,17. Is. 40,13. Rdm. 11,34.} isumá ilisará ilitsersorsínauvdlugo? uvagutdle Kristnsip isumánik pekarpugut.

kapitalit 3.

sakitsáutardlutigdlo agssuarígarmata uviníngmut atassútíkai ajokersortaitdlo kivfáu-
-ssusígut nalunaerdlugit; avdla túngavilúnekarsínáungitsox, kisiáne túngavilúteri-
-gaussox Jisuse Kristuse; kristumiokatigít Gútip nálagfutigissai ilisimatúsorisoká-
-sángitsut, ilisimássut silap matuma pia Gútime sianissutaungmat.

¹nvangalo, katángutika, taimane okalugfigisínáungilavse aner-
-nermut atassútitdluse, kisiáne uviníngmut atassútitdluse, Kristu-
-sime merdlertúngútitdluse. ²ímungmik ímípavse nekigssamik ^{Epr. 5,12. 1 Pít. 2,2.}

- pinase, saperavse taimane; sulilo tamássa saperpuse, ³sule uvi-
^{1,11 t.} -ningmut atassúgavse. mássa angnerússivdlusilo sakitsáutardlu-
^{11,18.} -silo agssuarígsaravse, tauva uviníngmut atassúvdluse inuit iler-
Gal. 5,20. -kuisigut sakisínarpuse ilà? ⁴mássa ilarse okaràngat: uvanga Pau-
2 Kor. 12,20. -lusikut ilagānga; áipálo: uvanga Apulusikut ilagānga; tauva uviníng-
-^{mut atassúvuse ilà? ⁵Pauluse kinaungmat? Apulusilo kinaungmat?}
- Róm. 12,3. kivfáput, táukunatigut ugptúngorpuse, mássalo Nálagkap táuku-
-^{núnga ingmikut tunissutigissai migssiliordlugit. ⁶uvanga ikússui-}
-^{vunga, Apuluse matsagterivok, Gútile naujartortitsivok. ⁷taimáitu-}
-^{mik ikússuissordlúnt matsagterissordlúnt píngitdlat, kisiáne Gúte}
naujartortitsissok. ⁸ikússuissordle matsagterissordlo atausiúput;
tamarmigdle ingmikut akigssarsísáput ingmikut suliniarnertik mig-
-^{ssiliordlugo. ⁹uvagúme Gútip suliokatigátigut; ilivse tássa Gú-}
-^{tip nautsívía, Gútip igdlulíà.}
- ¹⁰Gútip sáimáunera uvavnut túniússak migssiliordlugo tú-
-^{ngavilífvunga igdlulíortutut ilisimassutut; avdlap karmaivigissará.}
nalingínardle sianiginiardle kanok ítumik karmaigune. ¹¹avdla tú-
Evf. 2,20. -ngavilíúnekarsínáungíngmat, kisiáne táuna túngavilíuterígak, tássa
Jísuse Kristuse. ¹²túngavíngmutdle táussumúnga karmaissokar-
-^{pat kúltinígdllúnt silvínígdllúnt ujarkanígdllúnt erdlingnartunik}
kissungmígdllúnt ivíngkanígdllúnt karríarunikunígdllúnt, ¹³tauva na-
-^{lingínaup ingmikut sulíà eríssisavok, ugdlugssap nalunáitdlíumár-}
-^{mago; mássa ingnerme sarkúmerumárpok, nalingínauvdlo sulíà}
kanok ínersok ingnerup misilísavá. ¹⁴kia nalingínaup sulíà tássu-
-^{nga karmagá aulángíngpat, táuna akíggssarsísavok; ¹⁵kiale sulíà úg-}
Jút. 23. -pat, táuna aserortórumárpok; nangminerdle ánásavok, ima kisiá-
-^{ne: sórdlo ingníkut.}
- ^{6,19.} ¹⁶naluvise Gútip nálágfutíggáse? Gútivdlo anernerata ini-
2 Kor. 6,16. -gíggáse? ¹⁷Gútip nálágfutánik aserúissokarpat táuna Gútip ase-
Evf. 2,21. -rúsavá; ivdlernarmat Gútip nálágfutá, tamássa ilivse. ¹⁸ingmi-
-^{nik sagdlokitartokángíkile; nalingínak ilarse silame matunane}
ilisimatúsorissok sianítsúngordle ilisimalerxuvdlune; ¹⁹ilisimássut
silap matuma pia Gútime sianíssutaungmat; agdlagsimangmat:
Júp. 5,13. ilisimatút píssarissarpai perkusersúneráne; ²⁰áma ima: ilisimatút
tugs. 94,11. erkarsautait Nálagkap nalúngilai píúngitsut. ²¹tamána pívdlugo
inuit usorssitsautígísúngilase, tamáisa píggíavsigík: ²²Paulusilúnt
Apulusilúnt, Kívfarsilúnt silarssuardlúnt, inúnerdlúnt tokulúnt,
mánákut ítutdlúnt píumártugssatdlúnt, tamáisa píggáse. ²³iliv-
-^{sile Kristusip píggáse, Kristusilo Gútip píggá.}

kapitalit 4.

ilagingne ajokersuisássut kanok isumakarfigissariakartut; Korintuniut angnerujuma-tüssusiat agssuadliutigingáraluardlugo taimáitok ívangkiliúkut kitorartárisamisut okaorkigsárai malingniarkuvdlune, sordlútaok Timütiusip erkaisikatlálagai.

¹ima isumakarfigissariakarpugut: Kristusip kivfaisut ángi-gissanigdlo Gútip pñik piligtaussutut. ²imáipordlo: piligtat ili- 1 Pít. 4,10.
-aginekartarput ilumúsassut. ³uvangale mikigára ilivsiñe erkar-túnekaraluaruma inuitdlünit erkartüssiviáne; mássa ingminigdlü-nit erkartungilanga. ⁴erkarsautima pasigdlíngikaluarpánga, ta-mánale iluártítitáussutigingilara; kisiáne Nálagak erkartüssissi-gára. ⁵tamána pivdlugo erkartüssinavéritse pivfigssáungikatdlar-titdlugo, Nálagak tikisinago; táussuma tártume issertugkat kau-massumut pisikumárpai úmatitdlo pilerssárutait erasersitdlugit; tauva nalingínaup ingmikut nersornautigssane píumárpá Gútimit. Róm. 2,29.

⁶tamákuñe okautigissáka uvavnut Apulusimutdlo migssiliü-páka, katángutika, ilivse pivdluse, ilniarfigerkuvdluta isumalior-kunase agdlagsimassut kímutdlugit, ingniñsínut angnerujumatór-kunase kinaussordlünit pivdlugo. ⁷kíame angnerutípátit? suna pigaiuk túniússatut pisáringisat? túniússatutdle pisáringagko suv-dlutit usorssitsárpit pisártínekángitsutut? ⁸kársitdlarérpuse, pi-súngorérpuse, uvagut ilaginata nálagaavuse; nálagaorkunaralua-kausime uvagútaok ilivsinut nálagaokatigerkuvdluta. ⁹isumakar-puugame Gútip uvagut apustiliussugut nikanarnigssángortikátigut, Róm. 8,36.
sórdlo tokutagssat; mássa silamiunut issigingnágagssiaulerpugut ingilinutdlo inungnutdlo. ¹⁰uvagut sianitsúvugut Kristuse piv-dlugo, ilivsiñe sianisúvuse Kristusime; uvagut sángípugut, ilivsiñe nakúvuse; ilivse atarkissavuse, uvagutdle asiginagavugut. ¹¹sule tássardluñak kágtarpugut kilalersardlutalo tamakaratalo tigdlung-2Kor.11,27 t.
-nekartardlutalo inigssaisuavdlutalo, ¹²erdlokivdlutalo sulissaraugut nangminex agssavtínik. okarnekartugut pivdluarkussivugut, kinu-gínekartugut ilalárpugut, kakajarínekartugut okaorkigsaivugut. ¹³sule tamássa silarssúp salingnikuisut ípugut tamarmik igitaisut.

¹⁴tamákuñinga agdlángilanga pakatsisarumavdluse, inerter-pavsiñe kitornavtut asanartut. ¹⁵uvníme kulinik túsintilingnik 1 Tas. 2,11.
perórsaissekaraluaruvse Kristusiméssutsivsigut, taimáitok amerdla-Gal. 4,19.
-súnik atátakángilase; uvanga ívangkiliúkut kitorartárigavse Kri-
-stuse-Jísusikut. ¹⁶taimáitumik okaorkigsárpavse: malingniar-11,1.
-singa. ¹⁷tamáñalo pivdlugo Timütiusiñe ilivsinut autdlartipara, 16,10.

táuna Nálagkákut kitornarissara asanartok ilumórtox, táussuma erkaisisagáse Kristusimíssutsivkut ingerdlavigíssavnik, kanok tamingne ajokersuissartunga ilagígsune tamane. ¹⁸ilaitdle angnerujumatūput uvavnut ornísángitsoraluse; ¹⁹ornerkajâlerpavsile Nálagkap iluarigpanga, tauvalo angnerujumatūt okausè pinagit píssaunerat ilisariumârpara. ²⁰Gūtíp nâlagauvfia okautsiuk píssusekánginginat, kisiáne píssaunermik. ²¹suna piunavisiuk? orpinguamigdlūnīt pilerdlunga ornísanerpavse, asangniugnermigdlūnīt aueruermigdlo kaniârtumik?

kapitalit 5.

katángumik tainekartok agssuarnangártuliorsimassok erkartūsagât ilagíngnermingnit pèrsitdlugo, sèrnarsautimíningūp timiussagssiak tamât sèrnartítarmago.

¹tusâmatdlarpâse uverssaissoxkartuse, mássalo uverssaissoxkar-tuse Gūtumik nalussune agdlât tusarnekarnek ajortumik: atautsip angúme nulia pigâgók. ²taimâitok angnerujumatūvuse angneru-ssumik aliasúsagaluardluse, taimailiortok ilivsiuit pèrsínekarkuv-dlugo. ³uvangale timivkut pekángikaluartunga, anernivkuttle najornigtunga, taimailiortok táuna najornigdlungalusók erkartū-ssauterêrpara [ima]: ⁴nâlagkavta Jîsusip Kristusip arka tunâra-lugo ilivse anerneralo katisimatitdluta nâlagkavtalo Jîsusip Kri-stusip píssaunera ilagalugo ⁵táuna Sâtaunimut pískunavdlugo ^{1,8.}uvingnup perdlugssânik, anernek ânarkuvdlugo Nálagkap Jîsusip uvdlugssâne. ⁶usorssitsârnerdlugpuse. naluvise sèrnarsauti-miníngūp timiussagssiak tamât sèrnartítarâ? ⁷taimaingmat sèrnarsautitokak piarsiuk anitdlugo timiussagssaulerkuvdluse nutâk: sèrnakángitsúgavsime. uvavtínútaok savârak pòrkisiutigssarput tokutaungmat, tamâssa Kristuse. ⁸tamána pivdlugo nagdliússi-niarta sèrnarsautitorkamik pigissakarnata iluáissutsivdlo ajorssut-sivdlo sèrnarsautâniigdlūnīt pigissakarnata, kisiáne kaumassumí-ssutsip ilumórssutsivdlo sèrnakángitsuánik pigissakardluta.

⁹agdlagfigâvse [taimane] agdlagkavkut uverssaisst ilagissar-kunagit. ¹⁰kisiáne pingitdluinârpâka silap matuma uverssaisstue piumatūlūnīt arsaissuilūnīt Gūtípilugsiortuilūnīt; taimaigpat silar-ssuak kimâinagagssarerkajakârse. ¹¹imâituttle ilagissarkunagit mâna agdlagfigâvse: katángumik tainekartok uverssaisstúgpatdlūnīt piumatūgpatdlūnīt Gūtípilugsiortūgpatdlūnīt okarnigtūgpatdlūnīt i-merajugtūgpatdlūnīt arsaissúgpatdlūnīt, taima ítok nerekatigísâ-

-ngilarsilünit. ¹² suvdlungame ilagíngisavut erkartúsagíka? nágga; ilagíssavut ilivse erkartúsigik, ¹³ ilagíngisavutdle Gútip erkartúku-márpai. ajortok ilivsinít pèrsísiuk.

5 Mòr. 17,7.

kapitalit 6.

agssuardliutigigá, katángutigít sakítsáutarmata upgíngitsunut erkartútitdlutik agdlát; uverssainek kimarratigalugo tímítik tamatigut ivdleriniásagait, anernerup ivdlernartup nálághútigingmagit.

¹ ilarse áiparminut pasigdliutekarune, kanok ilivdlune sakit-saigínásava iluaitsumit pivdlune, ivdlernartunutdlo pinane? ² naluvise ivdlernartut silarssuak erkartúkumârát? silarssuardle erkartúkumâravsiuk, mingnerit erkartússissutigíssavdlugit kíngarkú-narpise? ³ naluvise íngilit erkartúkumârivut? ímakale inúnerup matuma pé? ⁴ tauva inúnerup matuma pé pivdlugit erkartússive-kartítsisagángavse ilagígsune asiginagkat ivertítarpase [erkartú-sserkuvdlugit]. ⁵ taima okarpunga pakatserkuvdluse. ilisimatú- ^{15,34.} mik atautsimigdlünit ilakángínerpise katángutime akornáne erkartússinek sapíngitsumik? ⁶ kisiáne katángutigít sakítsáutarput, mássalo upgíngitsunut pivdlutik. ⁷ matumúnalünit inortúvuse: ilavsinut sakítsautekartaravse. sók iluarnertúngilisiuk iluaitsumi-^{liorfigítitdluse? sók iluarnertúngilisiuk pinerdlugfigítitdluse? ⁸ kisiáne iluaitsumi-^{liorfigítitdluse? sók iluarnertúngilisiuk pinerdlugfigítitdluse? ⁹ naluvise iluaitsumi-^{liorfigítitdluse? sók iluarnertúngilisiuk pinerdlugfigítitdluse? ¹⁰ tímartekinase: uverssaissutdlünit Gútipilugsiortutdlünit arnaunig-^{liorfigítitdluse? sók iluarnertúngilisiuk pinerdlugfigítitdluse? ¹¹ taimáitunigdlo ilakarsimagaluarvuse; uvfarsimavusile ivdlernar-^{liorfigítitdluse? sók iluarnertúngilisiuk pinerdlugfigítitdluse?}}}}}

Gal. 5,19. 21.
Róm. 1,29 tt.

¹² tamanik iliorsínauvunga, kisiáne ilait iluakutáungitdlát; ta- ^{10,23.} manik iliorsínauvunga, kisiáne sumut kivfaritisángilanga. ¹³ nekig-ssat akajarkumut atugagssáuput, akajarordlo nekigssanut atugag-ssauvok; Gútipdle tamáko tamaisa atorungnaersísavai. kisiáne time uverssainermut atugagssáungilak; Nálagkamutdle atugagssauvok, Nálagardlo timimut atorpok. ¹⁴ Gútipdle Nálagak makítíkamiuk uvagútaok makítíkumârpátigut píssaunermigut. ¹⁵ ilisimángilisiigik ^{Róm. 8,11.} tímise Kristusip avatigigai? tauva Kristusip avatai tigúsanerika ^{2 Kor. 4,14.} uverssartumut avatigíssiutdlugit? ajornakaok. ¹⁶ ilisimángilisiig- ^{12,27.}

- dlüñt uverssartumik átavekartup táuna timekatigigá? táukugók
 1 Mór. 2,24. mardluk uviniúsangmata atausek. ¹⁷Nálagkanigdle átavekartup
 Mat. 19,5. táuna anernekatigá. ¹⁸uverssainek kimarratigisiuk. inúp ajor-
 -tulinerisa nungutdlutik timáta avatáñitok pissarpát, uverssaissor-
 3,16. -dle ajortulioraraok nangminek timiminut. ¹⁹ilisimángilisigigdlüñt
 2 Kor. 6,16. timise anernerup ivdlernartup iluvsinítup Gútimit pissavse nálag-
 7,23. -futigigai, ingmivsinigldo pigingitsuse? ²⁰mássa akisúmik pisia-
 -rinekarpuse; taimáutumik Gúte nálangnartisiuk timivsigutdlo a-
 -nervivsigutdlo, táuko Gútip pigai.

kapitalit 7.

nuliaringnek pivdlugo okáussutit nuliarfgsunutdlo áipakángitsunutdlo uvigdlarnernutdlo:
 áipagdlitdle ugpertússut avísángitsut, nalingínardlo kanok isivdlune kipinekartávdlu-
 -nilüñt kipinekángitsúvdunilüñt kivfauvdunilüñt kaerkunekarame taimaiginásassok
 Gúte najortigalugo.

- ¹uvavnut agdlagkase pivdlugit [ima akivavse]: inuk iluanā-
 -savok arnak tutíngikuniuk. ²kisiáne uverssainiarnek pivdlugo
 angutit nungutdlutik nangminermingnik nuliakardlit, arnatdlo nu-
 -ngutdlutik nangminermingnik uvekarlit. ³angutip nulé ilagsiliuk
 ilerkugssamisut; taimátaok arnap uvine. ⁴uvilik timiminut ná-
 -lagáungilak, kisiáne uvia; taimátaok nulialik timiminiut nálagá-
 2 Mór. 19,15. -ngilak, kisiáne nulia. ⁵erdligátekatingnase pigitse [nuliarf-
 -suse], kisiáne kilánguamik piunavdluse isumakatigítkângavse, ísi-
 -nginiarneq tugsiarnerdlo kifsá pigatdlarumavdlugit; tauvalo ki-
 -ngumut pekatigileritse, Sātanimut ússerkunase nununek ajuler-
 -ssutsivsigut. ⁶tamána okauserára akuerínardluse, inássutigalugo
 píngilanga. ⁷mássa inuit tamaisa taimaerkugaluarpáka sôrdlo u-
 -vanga ítunga; kisiáne nungutdlutik ingmikut tuníssúmik sáimáu-
 -nermik Gútimit pissakartarput, ilait avdlamik, āma ilait avdlamik.
⁸áipakángitsutdle uvigdlarneritdlo [ima] okáupáka: iluanāsá-
 -put taimaiginarunik sôrdlo uvanga ítunga. ⁹kisiánile nununek
 ajulinarunik áipanigdlit; áipanigdlune pileritsáinarnermit iluarnerung-
 -mat. ¹⁰áipagdlitdle uvanga pinanga Nálagkap [ima] perkuvai:
 Mat. 5,32. uvigdlup uvine avísángiká; ¹¹(avíkaluaruniugdle uvekángisinardle,
 uvinilüñt sáimarsarkigkiliuk;) āma nuliagdlup nulé autdlarkúsángiká.
¹²avdlanutdle Nálagak pinane uvanga okarpunga: katángutit ilát
 ugpíngitsumik nuliakarune, táussumalo najuinarumagpane autdlar-
 -kúngikiliuk. ¹³āma arnak ugpíngitsumik uvekarune, táussumalo
 najuinarumagpane autdlarkúngikiliuk. ¹⁴mássa angut ugpíngitsok
 nuliarnigut ivdlernarsivok, arnardlo ugpíngitsok uvimigut ivdler-

NORTHERN AFFAIRS, LIBRARY

-narsivok; taimáingigpat kitoruase mingugtórjakakaut, kisiánile ivdlernarput. ¹⁵kisiáne ugpíngitsok avikumagune avikile; katángut angutdlúntt uardlúntt kivfautitáungingmat taimáinigssanigut; kisiáne erkigserkuvdluta Gútip kaerkuvátigut. ¹⁶sumíme, ivdlit ar-nak, ilisimásavit nvit ánúkumárnerit? ivdlitdlúntt angut, sumit ilisimásavit nuliat ánúkumárnerit? ¹⁷kisiáne nalingínak kanok ^{3,5.} Gútip avguarfigigáne, kanordlo Nálagkap kaerkugáne, taima saki- ^{Róm. 12,3.} -gile; taimalo perkussissaraunga ilagígsune tamane. ¹⁸kipinekar-túvdlune kaerkusimassok kipinekángitsúniarnavèrile; kipineká-ngitsúvdlune kaerkusimassok kipitínavèrile. ¹⁹kipinekarnek sū- ^{Gal. 5,6.} -ngilak, kipinekángínerdlo sūngilak, kisiáne Gútip inássutai ma- ^{6,16.} -leruardlugit. ²⁰nalingínak kaerkusimássutsiminiginardle, kanok ^{7,24.} isivdlune kaerkunekarame, ²¹kivfauvdlutit kaerkunekaruvit isu-manerdlútigisángilat; kisiáne kivfaujungaersinaugaluaruvitdlúntt angnerussumik atoruk. ²²mássa kivfauvdlune kaerkunekartok Nā-lagkamèrkuvdlugo, táuna Nálagkap kivfaujungaersitará; taimá- ^{Róm. 6,18.} -taok kivfaunane kaerkunekartok Kristusip kivfará. ²³akisúmik ^{6,20.} pisiarinekarpuse; inungnut kivfaritínavèritse. ²⁴nalingínak kanok ^{7,20.} isivdlune kaerkunekarame, katángutika, taimaigínardle Gúte najor-tigalugo.

²⁵niviarsiatdle pivdlugit Nálagkamit inássutekángilanga, isu-maliútiga kisiat nalunaerpara Nálagkamit nagdligtornekartunga ilumórkuvdlunga. ²⁶taimáitumik isumakarpunga mána ajúngitso-ralugo ajornartok mánákut itox pivdlugo: inuk iluanāsasoralugo taimaigínarune. ²⁷nuliakaruvit avitíniarnak; nuliakángikuvit nu-liagssarsiniarnak. ²⁸kisiáne áipanigkalaruvit ajortuliúngilatit; áma niviarsiak áipanigkalarune ajortuliúngilak; kisiáne uvingnup pí-sigut nágdliútekásáput taimáitut. uvangale kajagssúniarpavse. ²⁹imánale okarpunga, katángutika: uvdlugssat kingorna sivikiput; nuliakaraluartut nuliakángitsutut ísassut, ³⁰kiassutdlo sórdlo kíá-ngitsut, tipaitsugtutdlo sórdlo tipaitsúngitsut, pisissutdlo sórdlo pigingníngitsut, ³¹silavdlo matuma pínik atúissut sórdlo atúingit-sut; silap matuma píssusia pèrumármat. ³²isumanerdlorkúngí- ^{1 Juán. 2,17.} -kalarpavsile. áipakángitsup isumaliútigissarpai Nálagkap pè, kanok ilivdlune Nálagkamut iluaritísagame; ³³áipakartuvdle isu-maliútigissarpai silap pè, kanok ilivdlune nuliaminut iluaritísa-game. ³⁴áma uviligdlo niviarsiardlo ingmíkut inúsekarput: uve-kángitsup isumaliútigissarpai Nálagkap pè ivdlernarkuvdlune ti-mimigutdlo anernermigutdlo; uvekartuvdle isumaliútigissarpai si-

-lap pè, kanok ilivdlune uviminut iluaritísagame. ³⁵ tamákule o-
 -kauserāka ilivse nangminex iluaxutigssavsník, napitíkumavdluse
 píngianga, kisiáne igpingnaitsořkuvdluse nakimaitsumigdlo Nālag-
 -kamituarkuvdluse. ³⁶ nalingínardle isumakarune niarsiartane
 igpingnarsilisasoralugo niarsiatokauleraluarpat, taimalo pissaria-
 -karpát, tauva piunassaminik iliordle; ajortuliungilax, áipanigdlit
 taimáitut. ³⁷ avdlale ūmámigut aulajangersitsigune ajornartoringi-
 -namiuk, piunassaminigdlo iliorsinaugame, ūmámigutdlo sujúner-
 -sūtigiguniuk niarsiartane nullsitiitkumanago, táuna iluurtunik
 iliorpok. ³⁸ tássa áipanigtitsissok iluurtunik iliorpok, áipanigtit-
 Róm. 7,2. -singtisordle iluarnerussumik iliorpok. ³⁹ uvilik inatsisitigut pit-
 -sailissauvok uvine inūtiddlugo; uviniie sinigpálerpat piunassami-
 -rik urinigsināngorpok, kisiáne Nālagkákut pigune. ⁴⁰ pivduarne-
 -rúsavordle taimaigínarune, tássa isumaliūtiga. isumakarpungale
 uvangátaok Gūtíp aneruera pigigiga.

kapitalit 8.

Gūtípilungnut tuníssutinik nerisinaugualudlitik písángitsut, katángutitik sángísut
 mamiatsagterkunagit.

¹ Gūtípilungnutdle tuníssutit pivdlugit ilisimavugut, (tamav-
 -tame ilisarssissúgavta; ilisarssinex angnerujumássutaussarpok, a-
 Gal. 6,3. -sangvingnerdle ineriartútaussarpok. ² nalingínardle sumik ilisima-
 -sorissok sule sumik ilisarissakángisáinarpok nāmagtiddlugo; ³ na-
 -lingínardle Gūtíimik asangnigtok táussuma ilisará). ⁴ tauva Gūtípi-
 -lungnut tuníssutit nerissagssaunersut pivdlugit ilisimavugut Gūtípi-
 -luk silame sūngingmat, atausínarmigdlo Gútekarmat avdlamik pe-
 -karnane. ⁵ mássame nauk Gútíinik tainekartartut tássaugaluartut
 kilangmilūnit nunamilūnit, (taimaingmatame: Gūtít amerdlakingmata,
 nālagkatdlo amerdlakingmata.) ⁶ taimáitok uvagut atausínak Gūtí-
 -gárput, tássa atáta, táussumánga sūt tamarmik íput, uvagutdlo
 Róm. 11,36. táussumúnga itdluta; atausínardlo nālagarárput, tássa Jisuse Kri-
 -stuse, táussumúna sūt tamarmik íput, uvagutdlo táussumúna itdluta.
⁷ kisiáne iláinait ilisarssissūput, ilaisale tarnimik Gūtípilungmik na-
 -lúngineráne sule tamássa nerissarpait Gūtípilungnut tuníssutitit-
 -dlugit; tauvalo tarnaisa nalúngissusiat sángítsok mingugtúleraraok.
⁸ nekigssavdle kanok itingilátigut Gútíime, ajúnginerúsángínavta neri-
 -galuaruvta, ajornerúsánatalo neringikuvta. ⁹ mianerssoritsile pigí-
 Róm. 14,13. -náussuserse tamána sángítsunut nāgkiússutigerkunago. ¹⁰ mássa

amákule o-
kumavdluse
rdlo Nálag-
viarsiartane
o pissaria-
ápanigdlit
rnartoringi-
lo sujúner-
iluartumik
ápanigtit-
sitigit pit-
umassami-
pivdluarne-
karpungale

tik sángísut

it, (tamav-
ssarpok, a-
nik ilisima-
lugo; ³na-
va Gútipi-
gut Gútipi-
dlamik pe-
augaluartut
lákungmata,
ínak Gúti-
uvagutdlo
suse Kri-
na itdluta.
ngmik na-
áussut utit-
túleraraok.
navta neri-
ritsile pigi-
¹⁰mássa

ivdlit ilisarssissutit takunekaraluaruvit Gútipilûp igdluane nerri-
-vingme igsiatitdlutit, tauva sángítsup tarnâta nalúngissusia na-
-kússagtísánginerpa Gútipilungmut tuníssut neriumavdlugo? ¹¹tau- Róm. 14,15.
-valo katángutit sángítsok Kristusip tokússutigíssâ támásavok ili-
-sarssíssutsit píssutigalugo. ¹²taimale katángutivínut ajortuliguvse
tarnaisa nalúngíssusiat sángítsok kilerdlugulusôk, tauva Kristusi-
-mut ajortulivuse. ¹³taimaingmat nekígssak katángúma mamiat- Róm. 14,21.
-sautigigpago nekítúsáisagaluarpunga inútídlunga, katángutiga ma-
-miatsagtíkumanago.

kapitalit 9.

ingminut igdle sortok, apustiliugame kivfaujungnaersitaavdlunilo, taimáitordle apusti-
-lekatisut pigínáussutse atúngíkine ívangkílo avssiakutekartíkumanago, tamanutdlo
kivfautítok tamanutdlo tamalaussutut iníardlune tamatígut ilait ánáukumavdlugit; ar-
-palútaríngme arpagtutut ajugauniakátáussasut ajugaussup píssagssâ niakorut ase-
-rujitsok piniardlugo.

¹apustiliúngínerpunga? kivfaujungnaersitáungínerpunga? ná- 9,19.
-lagarput Jísuse Kristuse takúngínerpara? Nálagkame suliaríngí- 15,8.
-nerpavse? ²avdlanut apustiliúngíkaluaruma ilivínut taimáitúvu- 2 Kor. 3,2.
-nga, ilivse apustiliússutivnik ugpernakutigigavse Nálagkame.
³tamássa igdlersútiga uvavnik erkartússiniartunut. ⁴nerigínauna-
-talo imersínáungínerpugut? ⁵katángúmik arnamik nuliakardluta
angalasináungínerpugut apustilekatívítut Nálagkavdlo katángutai-
-sut Kívfarsisutdlo? ⁶uvangalo Barnapalo kisivta sulíngísíná- ap. sul. 4,36.
-ngínerpugutdlúnít? ⁷kiname tauva sorssungnermut kivfartor-
-niarpa nangminerminik akígssarsivdlune? kina vínekutílingmik
nautsvíliorpa inerítítainígdlo nerinane? kinalúnít savarpangnik pâr-
-ssiva savarpait ímuánik nerinane? ⁸iníp ilerkuva atordlugo taima
okalungnerpunga? inatsísitaok taima okausekángínerpat? ⁹Mórsa- 5 Mór. 25,1.
-sip inatsísaine ima agdlagsimangmat: ugsik túkartuissox neri- 1 Tim. 5,18.
-navèrkusísángílat. ugsigit Gútip pínepai? ¹⁰uvagutdlúnít pi-
-ngárdluta taima okarnerpa? mássame uvagut pivdluta agdlagsi-
-mavok, ívssumik agssatdlagterissox agssatdlagterísangmat neriug-
-dlune, túkartuisitsissordlo âma neriugdlune písangmat ilangfu-
-mavdlune. ¹¹anernerup pínik pigssavsínik siaruarterígavta, sua- Róm. 15,27.
-lúsanerpa tauva uvingnup pínik pigssavsínik katerssuiguvta?
¹²avdlat ilivínut taimáísinaungmata, imaka angnerussumik uvagut?
táimáitok pigínáussuserput tamána atúngílarput, kisiáne tamanik
kamagingnígtarpugut Kristusip ívangkíliua avssiakutekartíkuma-

- 5 Mör. 18,1. -nago. ¹³ivdlernartūme sulissut ilisimángilisigik ivdlernartūmit
 4 Mör. 18,31. nerissartut? tunissivingme kivfartūssissut tunissivik avguarfigi-
 -ssarát? ¹⁴taimátaok Nálagak perkussivok ívangkíliumik okauti-
 Mat. 10,10. -gingnigtut pivdlugit, ívangkílio inùtigssakautigisagát. ¹⁵uvangale
 Lúk. 10,7. tamána atúngitdluinarpara. taimale agdlángilanga taimailiorfiger-
 -kuvdlunga; uvavnut ajúngínerúsangmat tokuguma usorsitsautiv-
 -nik piúngitsúngortitsissekarnanga. ¹⁶mássa ívangkílio okalútigi-
 -gavko usorssitsársináungilanga, píngínek uvavnut ajornarmat;
 uvavnut erkanarkajakaordlūnit ívangkílio okalútigingikuvko. ¹⁷ka-
 -jumigdlunga piguma akigssarsisagssakarput; kajumíngikumale
 [taimáitok] piligtaussutut pârissakartitauvunga. ¹⁸suná tauva a-
 -kigssarsisagssarára? imáitok: ívangkílio okalútigingigangavko Kristu-
 -sip ívangkíliua akekángitsumik sarkangiúsagiga ívangkíliúkut kanok
 pígináussusera atúsanago. ¹⁹mássa kivfautitsissisagssakángikaluar-
 ap. sul. 16,3. -tunga taimáitok tamanut kivfautipunga amerdlanerit ilatâriumav-
 - 21,26. -dlugit. ²⁰taima Jútínut Jútisut ípunga Jútít ilatâriumavdlugit;
 inatsisit kulangigainut inatsisit kulangigátut ípunga inatsisit ku-
 ap. sul. 11,3. -langigait ilatâriumavdlugit; ²¹inatsisekángitsunut inatsisekángit-
 Gal. 2,3. -sutut [ípunga], (nauk Gútime inatsisekángingikaluartunga, Kri-
 -stusime inatsisiliugama,) inatsisekángitsut ilatâriumavdlugit; ²²sá-
 -ngitsunūt sángitsutut ípunga sángitsut ilatâriumavdlugit; tama-
 Róm. 11,14. -nut tamalaussutut ípunga tamatigut ilait ánáukumavdlugit.
²³taimailiorpungale ívangkílio pivdlugo [ívangkíliumit] pigssarsio-
 -katigisināngorkuvdlunga. ²⁴arpaliútarfingme arpagtut ilisimá-
 -ngilisigik tamarmik arpagkaluartut, ajugaussuvdle pissagssá ataut-
 -sip pissarà? arpagitse pisâriumavdlugo. ²⁵ajugauniakátáututdle
 nungutdlutik sūt tamaisa taimaitkatdlararait: mássalo ivko tai-
 2 Tim. 4,9. -máitarput niakorut aserujassok piuvavdlugo, uvagutdle aseru-
 Ják. 1,12. -juitsok piniarparput. ²⁶taimáitumik uvanga arpagputunga mau-
 -ngáinak pinanga; tigdluivunga siláinarmut pinanga; ²⁷kisiáne ti-
 -niga artorssartípara kivfaussutut ilivdlugo, avdlanut okalūssissar-
 -tunga nangminek angilugtorkunanga.

kapitalit 10.

sujuaissat pitdlarnekartarnere migssingituaussut ugperitut pivdlugit ajortumut kaju-
 -migsilerkunagit; Nálagkap nerdlivianik ilangivígingnigtut Gútipilungnut tunissutinik
 nerisángitsut tamatigut inokatimingnut nágkiússutaunavérniardlutik.

- 2 Mör. 13,21. 1 [imáitumigdle] nalorkúngilavse, katángutika: sujuuaissavut ta-
 - 14,22. -maisa nuiap kulangerai, tamarmigdló imak ingerdlavigigát, ²ta-

-marmigdlo Môrsasimut ilángutitdlutik kuisimassut nuiákut ímá- 4 Mór. 9,
 -kutdlo, ³tamarmigdlo nerigát nekigssak táunaussok anernerup ¹⁵tt. 2 Mór. 16,¹⁶
 pia, ⁴tamarmigdlo imerát imigssak táunaussok anernerup pia, 2 Mór. 17,⁶
 kaersumit anernerup pianit ilagissamingnit imeramik; kaersordle
 táuna tássa Kristuse. ⁵amerdlanerssaitdle Gútip nuánaringilai; 4 Mór. 14,³⁰
 taimáitumik puilassuitsume tokorartitáput. ⁶tamákule taimaili- 4 Mór. 26,
 -put migssingiutauvdlutik pivdluta, ajortumut kajumigsilerkunata, 10,¹¹ 64 t.
 sórdlo ivko kajumigsilersut. ⁷ãma Gútipilugsiortúngornavêritse, 4 Mór. 11,⁴
 sórdlo ivkua ilait Gútipilugsiortut, sórdlo agdlagsimassok: inuit 2 Mór. 32,⁶
 ingiput neriumavdlutik imerumavdlutigdlo, nikuiputdlo ikagkumav-
 -dlutik. ⁸ãma uverssainavêrisa, sórdlo ivkua ilait uverssaissut 4 Mór. 25,
 tokutauvdlutigdlo mardlungnik kulilingnik pingasunigdlo túsintig- 1. 9.
 -dlit uvdluínak. ⁹ãma Kristuse ússernavêrisigo, sórdlo ivkua 4 Mór. 21,
 ilaisa ússerát nungutitauvdlutigdlo pulateriârssugtigit. ¹⁰ãma 5 t.
 okalorujngnavêritse, sórdlo ivkua ilait okalorujgtut nungutitauv- 4 Mór. 14,
 -dlutigdlo aseruissúkut. ¹¹tamákule tamarmik táukunúnga nagdliú- 2. 37.
 -put migssingiutauvdlutik, agdlagsimáputdle inerterkutaavdlutik 10,⁶
 uvavtínut uvdlut kaujatdlangnerisa isuinik angumeringnigtunut. Róm. 15,⁴
¹²tamána pivdlugo nalingínak kekartúsorissok mianerssordle or- Epr. 9,²⁶
 -dlorkunane. ¹³ússernekángisáinarpuse avdlamik kisiáne inuit pi- 1, 9.
 -ssartagainik; Gútile ilumórpok, táussuma ússersínaviángiláse ar-
 -tugkavsinik, kisiáne soraerutigssak ússernartumut ápiutdlugo
 píngortísavá ilivsinut atoræk ajornángisitdlugo.
¹⁴taimaingmat, asassáka, Gútipilugsiornek kimarratigisiuk. 1 Juán. 5,²¹
¹⁵sianisúnutdlusók okalupunga; okausera ilivse misigssorsiuk.
¹⁶ermusek pivdluarkunilik pivdluarkussarput Kristusip auanut ila- 11,²⁴ tt.
 -gissutáungila? timiussak avgugarput Kristusip timánut ilagíssu-
 -táungila? ¹⁷timiussak atausiungmat amerdlasúvdluta timiuvugut 12,¹² .
 atausek, timiussak atausek ilangívgigavtigo tamavta. ¹⁸uvínikut Róm. 12,⁶
 Israílkússut sianiginiarsigik: tuníssutinik nerissut tunissivingmut 3 Mór. 7,⁶
 ilagíssutekángitdlat? ¹⁹kanorme tauva okarniarnerpunga? Gúti-
 -piluk súnernererpara? Gútipilungmut tuníssutdlúnít súnernerer- 8,⁴
 -para? ²⁰nágga; imale [okarniarnerpunga]: Gútimik nalussut tuní-
 -ssutitik anernipilungnut tunissutigissarait Gútimut pinatik; iliv-
 -sile anernipilungnut ilagíssutekarkúngilavse. ²¹Nálagkap ermu-
 -sianit anernipiluitdlo ermusiánit imersináungilase; Nálagkap ner-
 -dlívia anernipiluitdlo nerdlíviat ilangívgigisínáungilase. ²²Nálagak 5 Mór. 32,²¹
 ilungersortíkumásanerigputdlúnít? táussumánga nakúnerunerpugut?
²³tamanik iliorsinauvunga, kisiáne ilait iluakutáungitdlat; ta- 6,¹²

- manik iliorsinauvunga, kisiáne ilait ineriartûtáungitdlat. ²⁴nang-
 Fil. 2,4. -minigssaminik piniartokángikile, nalinginauvdle áiparme [ilua-
 -kutigssá] piniardliuk. ²⁵nekaerniarfingme niorkutiginekartut ta-
 -maisa nerissarsigik sujunersiutiginagitdlo tarnip nalúngissusia
 tugs. 24,1. pivdlugo; ²⁶Nâlagkap nuna pigingmago táussumanitdlo. ²⁷ug-
 -píngitsutdle ilâta neriartorkugpase, ornigkumaguvsuigdlo, tauva
 Lúk. 10,7. nerdliutait nalinginait nerisigik sujunersiutiginagitdlo tarnip na-
 -lúngissusia pivdlugo. ²⁸kisiáne [ima] okarfiginekaruvse: tássa
 Gûtipilungmut tuníssut; tauva nerisángilarse nalunaiaissok táuna
 pivdlugo tarnivdlo nalúngissusia pivdlugo. ²⁹tarnivdle nalúngi-
 -ssusianik okarama, ivdlit tarnit píngilara, kisiáne áiparpit. suv-
 -dlungame kivfaungíssusera misigssortísagiga avdlap tarnâta na-
 -lúngissusianut? ³⁰kujavdlunga ilangeruvko, sôrme tauva mitau-
 -tiginekásassunga kujássutigíssara pivdlugo? ³¹taimáitumik neri-
 -gângavsilünit imerâungavsilünit sugângavsilünit, pissartáinaritse
 Kuf. 3,17. Gûte nâlangnarserkuvdlugo. ³²nâgkiússutaunavêritse Jûtinutdlü-
 -nít Grikerinutdlünit Gûtip ilagígsainutdlünit; ³³sórdlo uvangá-
 -taok tamarmik nuánarissagssânik iliorniartunga tamatigut uvav-
 -nut iluakutaussok piniarnago, kisiáne amerdlasünut iluakutaussok
 4,16. piniardlugo ânarkuvdlugit. (kap. 11.) ¹malingniarsinga, sórdlo
 uvangâtaok Kristuse malingniariga.

kapitalit 11.

katisimassarnermingne arnat niarkumícut ulekardlutik angutitdlo ulekarnatik písassut;
 Nâlagkap nerdliutine kanok ilivdlune perxússutigigâ, kanordlo ilivdlutik atordluásagât.

- ²nersorpavsile, katángutika, tamatigut erkaigavsinga, mali-
 -gagssarsiatdlo aulajangiúkavsigik taimaisivdlugit sórdlo ilivsinut
 pisíkika. ³imáitumigdle ilisimarkuvavse: angutip nalinginaup Kri-
 Evf. 5,23. -stuse niakorigâ, arnavdlo angut niakorigâ, Kristusivdlo Gûte
 niakorigâ. ⁴angut nalinginak tugsíartitdlunilünit pruvfítisut oka-
 -lugtitdlunilünit niarkumigut ulekarângame, niarke narrunarti-
 -tarâ. ⁵arnardle nalinginak tugsíartitdlunilünit pruvfítisut oka-
 -lugtitdlunilünit niarkumigut ulekángikângame, niarke narru-
 -nartítarâ, kivssarsimassutut ísagame. ⁶arnak uligkumángi-
 -kune kivssartitdlunilo pigile; kisiáne arnak kiûtinigdlünit salí-
 -ssúmigdlünit nujaiagak kângunásangmat uligdlune pigile. ⁷angut-
 -dle niarkumigut ulekásángilax, tássaugame Gûtip ássinga nâlang-
 -nautâlo; arnardle angutip nâlangnautigâ. ⁸mâssa angut arnamit

²⁴nang-
 rme [ilua-
 kartut ta-
 lúngissusia
 lo. ²⁷ug-
 llo, tauva
 arnip na-
 vse: tássa
 ssok táuna
 e nalúngi-
 pit. suv-
 arnáta na-
 va mitau-
 mik neri-
 rtáinaritse
 útínutdlü-
 o uvangá-
 git uvav-
 xutaussok
 ga, sórdlo

¹⁷tamákuníngale okáukaluaravse, [imáitok pivdlugo] nersú- 11,22.
 -ngilavse: katisimassaravse iluarsartornartumik pinase, kisiáne
 iluaitdliartornartumik. ¹⁸tássa tusarpunga ilagígsutut katisima-
 -ssarângavse agssuarígsokartartuse, mássalo tusagkama ilait ug- 1,11.
 -peráka. ¹⁹kigdlormut ilagígsokásangmáme ilivsíne, ilivsíne mi- 3,3.
 -siligauvdluartut ersserkuvdlugit. ²⁰tauva atautsimut katisima-
 -ssarângavse, tamána Nálagkap nerdlütânik neriartütâungilak;
²¹nungutdlutik nangminek nerdlütitik perkártarnatigik nerisitdlu-
 -tik; tauva ardlât kâgtaraok, ardlâtdlo ingagtáussisimassaraok.
²²igdlókângilase nerivífigssavsinik imerífigssavsinigdlo? Gútip ila-
 -gígsailüñt asigínarpisigik sokângítsut pakatsisarumavdlugit? ka-
 -uok okásaunga ilivsinut? nersúsanerpavse? tamatumána nersú- 11,17.
 -ngilavse. ²³mássa Nálagkamit pivara ilivsinut pisitara imáitok: 15,3.
 Nálagkap Jísusip únuak taivna pisitaugame timiussak tiguvâ, Lúk. 22,19 t.
²⁴kujavdlunilo avgorpâ okardlunilo: tigusivdluse nerigitse, tássa Mat. 26,26 tt.
 timiga pivdluse avgornekartok; taimailiortaritse erkaivdlunga. Mák. 14,22 tt.
²⁵taimátaok ermusek tiguvâ únúkut nerigamik soraeramik, okar- 2 Mór. 24,s.
 -dlunilo: ermusek mána tássa tastamantitâk avvkut; taimailiorta-
 -ritse nungutdlugit imerângavsiuk erkaivdlunga. ²⁶mássa nu-
 -ngutdlugit timiussak tamána nerissarângavsiuk, ermutsimítldlo ta-
 -matumánga imerângavse, Nálagkap tokua okautigíssásavarse ti-
 -kiutserdlugo. ²⁷táuna pivdlugo timiussamit tamatumánga neri-
 -ssok Nálagkap ermusianitdlüñt imertok kíngarkúnardlune, táuna
 pitdlagagssautipok Nálagkap tímálo aualo pivdlugit. ²⁸kisiáne
 inuk ingminik misiligdlune pígile, taimaitdlunilo timiussamit tama-
 -tumánga nerigile, ermutsimítldlo tamatumánga imerile. ²⁹kíngarkú-

1 Mór. 2,

23. 18.

atik písassut;
 tordluásagât.

nga, mali-
 o ilivsinut
 naup Kri-
 vdlo Gúte
 tisut oka-
 arrunartí-
 tisut oka-
 e narru-
 gkumángi-
 lüñt salí-
 7 angut-
 ga nálang-
 ut arnamit

Lúk. 22,19 t.

Mat. 26,26 tt.

Mák. 14,22 tt.

2 Mór. 24,s.

-nardlune nerissok imertordlo pitdlarnekautigssaminik nerivdlunilo imersimásaugmat, Nálagkap timâ ingmikôrssusiagut ilisaríngina-miuk. ³⁰tanána píssutigalugo sángitsut nársarimassutdlo ilivsíne amerdláput, íkingitsutdlo sinigpârput. ³¹mássa ingmivtínik erkartúkuvta erkartúnekángerakajaugut; ³²erkartúnekarângavtale Nálagkamit, tauva perorsarnekararaugut pitdlagagssautínekarkunata silamint ilagalugit. ³³tamána pivdlugo, katángutíka, neriartordluse katisimassarângavse utarkekatiígítse. ³⁴kâgtokarpadde ingmine nerigile táuna, pitdlarnekautigssavsínik katisimassarkunase. píngisáka perkússutigiumârpáka tikiúkuma.

kapitalit 12.

tuníssutit sáimáunerit anernerup pé naligíngitsut, anernerdle táunaussok, ilagíngílo kivfartútit naligíngitsut, Nálagardle táunaussok, sórdlo time atausiussok amerdlasúnik avatilik.

¹âma, katángutíka, tuníssutinik anernerup pínik nalorkúngílavse. ²ilisimavuse Gútimik nalussúgaluurtuse Gútipilungnutdlo okajuitsunut ingerdlatitaugaluurtuse, kanordlúnit ingerdlatitarângase. ³tamána pivdlugo nalunaerfigávse, Gútip anerneragut okalugtup Jísuse perdlorkunartumik tainaviángikâ; âma inúp Jísuse Nálagkamik taisináungikâ, kisiáne anernícut ivdler-nartúkut.

Róm. 12,6. ⁴tuníssutitdle sáimáunerit naligíngitdlat, anernerdle táunauvok; ⁵âma kivfartútit naligíngitdlat, Nálagardle táunauvok; ⁶âma súniutit naligíngitdlat, Gútile táunauvok sunik tamanik súniússissok tamane. ⁷anerneruvdle erssersarnere inungnut ingmikut túniúnekartarput iluakutautitdlugit. ⁸taima ardlât anernícut tunínekartarpok ilisimatútut okalorkuvdlugo; âma avdla ilisarssissutut okalorkuvdlugo, anernícut táussumúna; ⁹âma avdla [tunínekartarpok] ugpernermik, anernícut táussumúna; âma avdla tuníssutinik sáimáunernik katsorsaisináussutinik, anernícut táussumúna; ¹⁰âma avdla súniutinik kivdlingnartuliutinik; âma avdla [tunínekartarpok] pruvftisut okalorkuvdlugo; âma avdla anernernik ingmikôrssusísigut ilisarsserkuvdlugo; âma avdla okalútsinik ássígíngitsunik okalorkuvdlugo; âma avdla okalútsinik avdlanik navsuaerkuvdlugo. ¹¹tamákuale tamaisa súniutigai anernerup táussama atautsip tamanik ingmikut tunioraíssup píumassaminik.

¹²sórdlume time atausiussok amerdlasúnik avatilik, timivdlo 12,27. táussuma atautsip avatai tamarnik amerdlagaluardlutik timiussut

kapitalit 13.

avkut aitsát avkutaavduartok tássaussok asangningnek tuníssutit sámáunerit angnerssát.

1 innitdlo íngilitdlo okausínik okalugtaraluaruma, asangnig-
-ssusekarnangale, kangnúsak sujanártok ássigerkajakára tauva a-
-vilortúnguardlúnt sujanálassok. 2 pruvftisut okalugsínaugalua-
14,3 tt. -rumalúnt, ángigíssatdlo tamaisa ilisarssíssutitdlo tamaisa ilisi-
-magaluaruvkit, ugpernerdlo tamát pigigaluaruvko kákarssuít nug-
-tersínaugaluardlugit agdlát, asangnigssusekarnangale, sūngerka-
-jakaunga tauva. 3 pikalo tamaisa túniúkaluaruvkit, tímigalo ikiv-
-kartikaluaruvko, asangnigssusekarnangale, sugssaríngerkajakára
tauva. 4 asangnigtok kamajuitdlunilo inugsiarneraraok; asangnig-
-tok síngassaringilak; asangnigtok tatitúnanilo angnerujumatússa-
10,24. -ringilak; 5 ígpingnartumik iliortaringilak, nangminigssaminik pi-
Fil. 2,4. -niartaringilak, narrutsagtaringilak, ajortumik isumakartaringilak;
6 iluángínek tipaítsútigissariugilá, sagdlusuíssutle tipaítsútigissará;
7 tamatigut kamagingnigtaraok, tamatigt ugperaraok, tamatigut
neriugtaraok, tamatigut ilalárraraok.

8 asangningnek katangnaviángilak, nauk pruvftisut okalugtar-
-nerit atorungnáiassut, okalútsitdlo ássigíngitsut soráissassut, ili-
-sarssinerdlo atorungnáiassok. 9 ilisarssínivut iláinaungmata,
pruvftisutdlo okalugtarnivut iláinaungmata; 10 kisiáne tamarmiu-
13,12. -ssok nagdliugput iláinaussut atorungnáiáput. 11 merdleritúgat-
-dlarama merdleritúgat okalugtarpunga merdleritúgatdlo isumalior-
-dlunga merdleritúgatdlo erkarsardlunga; merdleritúgnaeramale
merdleritupalugtut atorungnaerpáka. 12 mánácut augsuagtok issi-
-gárput tarrarssútikut, taimaníkutdle [issigiumárparput] kínar-
13,10. -sivdlugo; mánácut ilisarára iláinautitdlugo, taimaníkutdle ili-
8,3. -sarivduarumárpara, sórdlo uvanga ilisarivduarnekarumártunga.
13 mánale atáput ugpernek neríungnerdlo asangningnerdlo, táuko
pingasut; asangningnerdle táunkua angnerssarát.

kapitalit 14.

pruvftisut okalugtarnek ilungersútigissariakarnerussok okalútsínik avdlanik okalung-
-nermit; ilagít katisimatitdlutik arnartamingnik okalugtókásanatik tamatigut ígping-
-nángitsunik nalingínáungitsumigdlo ilíússassut.

13,31. 1 asangningnek norkáissutígísinik; tuníssutit anernerup pè
ilungersútígísigik, angnerussumigdle [ilungersoritse] pruvftisut oka-

NORTHERN AFFAIRS, LIBRARY

- ²⁰ katángutika, silakarsutsivsigt merdlerúngornavèritse, kisiáne ajorssutsivsigt merdlerúgitse, silakarsutsivsigtutle inersimassungoritse. ²¹ inatsisine agdlagsimavok: okalútsinik avdlanik kardlunigdlo avdlanik okalugkumárpunga inuiangnut ukunúnga, taimáitordle tusarumásángilānga, okarpok Nālagak. ²² tamána pivdlugo okalútsit avdlat ugpertunut pinatik ugpíngitsunut nalunaerkutáput; pruvftisutdle okalugtarnèrit ugpíngitsunut pinatik ugpertunut nalunaerkutáput. ²³ imaka ilagít ilúngarmik atautsimut katisimagpata, tamarmigldlo okalútsinik avdlanik okalugpata, tauvalo ilisimángitsunigdlúnít ugpíngitsunigdlúnít isertokarpát, silaerúnerarkajakāse ilā? ²⁴ tamarmigdle pruvftisut okalugpata, tauvalo ugpíngitsunigdlúnít ilisimángitsunigdlúnít isertokarpát, táuna tamanit nalujungnaersínèkardlune tamanit erkartúnèkarkajakaok, ²⁵ taimalo ūmáne pè issertugkat erssersitdlugit kīnaminik patdlorkajakaok Gúte patdlorfigalugo nalunaiáissutigalugulo Gúte ilumut iluvsínitok.
- ²⁶ kanorme tauva ísava, katángutika? [ima:] katisimassarāngavse nalingínak ardlarse erinersárutekarpátdlúnít, ajokersútigssakarpátdlúnít, avdlatut okalúsigssakarpátdlúnít, sarkúmíssakarpátdlúnít, navsuiatigssakarpátdlúnít: tamarmik ineriartútigssaugilit. ²⁷ okalútsinik avdlanik okalugtókárāngat mardlúginardlit, pingasúgunigdlúnít amerdlanerúngikilit, kingulerígsárdlutigldlo pilit; ²⁸ atautsivdlo navsuiardligit okausè. ²⁸ navsuiassugssakángigpatdle ²⁹ ivna ilagíngne katisimassune nipangerdle, kisiáne ingminut okalugdle Gútimutdlo. ²⁹ pruvftisutdle okalugtut mardlúvdlutigdlúnít pingasúvdlutigdlúnít okalugdilit, tusartaisalo misiligdlisigik okausè. ³⁰ avdlaie igsiassut ilát sarkúmíssakalerpat sujugdlex nipangerdle. ³¹ tamavse kingulerígsárdluse pruvftisut okalugsinaugavse tamaisa iliniarkuvdlugit tamaisalo kajumígsárnekarkuvdlugit. ³² pruvftitaok ³³ anernere pruvftinut nálagtūput. ³³ Gúte inardlungnermut Gútiúngingmat, erkigsinermutdle. sòrdlo ivdlernartut ilagígsor-taine tamane pissartut, ³⁴ taimátaok ilivse arnartase nipangerdilit ilagíngne katisimassune; okalorkuvdlugit akuerinèkánging- ³⁵ mata, kisiáne nálagtòrkuvdlugit, sòrdlume inatsisitaok okau-sekartut. ³⁵ sumigdle iliniarumagunik uvisik aperssordlisigik ingmingnítitdlutik; arnak ilagíngne katisimassune okalugtók ká- ³⁶ ngunarmat. ³⁶ ilivsinitdlúnít Gútip okausia aniva? kisisvinut-dlúnít piva? ³⁷ ingminik pruvftiusorissokarpát, anernermutdlúnít atassú-

-sorigune, taimáitup ilivsinut agdlautigissáka ilisariniardligit Nã-
-lagkap inássutigigai. ³⁸ ilisarssingitsoxarpatdle táuna ilisarssingi-
-kile. ³⁹ tamána pivdlugo, katángutika, ilungersoritse pruvftisut
okalugtarkuvdluse, okalütsinigdlo avdlanik okalugtut pitsailinagit.
⁴⁰ tamatigut igpingnángitsunik nalingnáungitsumigdlo ilioritse.

kapitalit 15.

tokussut makínigssánik.

¹ erkaisiarpavsile, katángutika, ívangkíliumik ilivsinut oka- Gal. 1,11.
-lütigissavnik; tamána pigilerparse, tamánalo átavigårse, ² tamá-
-nalo ánássutigårse, taimaisivdlugo aulajangiúkuvsuik sórdlo iliv-
-sinut okalütigigiga; kisiánime asulínáungitsunik ugperuvse. ³ má-
-ssa sujugdliutdlugo ilivsinut pisipara nangminek pigiligara [imái- 11,23.
-tok]; Kristuse ajortivut pivdlugit tokussok agdlagkat erkor- Lúk. 24,26 t.
-dlugit, ⁴ ilissaussordlo, uvdlutdlo pingajuáne makítok agdlagkat Is. 53,6. 8 t.
erkordlugit; ⁵ Kívfarsivdlo takugá, kingornalo táukua arkanek- tugs. 16,10.
mardluk. ⁶ kingornalo katángutit tatdlimanik untritigdliit amer- Lúk. 24,
-dlarkingisa atautsikut takuvát, táukua ilait amerdlanerssait sule 34. 36.
inüput, ilaitdle sinigpárput. ⁷ kingornalo Jákup takuvá, kingor-
-nalo apustilit tamarmik. ⁸ tamarnigdle kingornatigut uvangá- ap. sul. 9,4.
-taok takuvara alugsugauvdlungalusók. ⁹ mássa uvanga apusti- Evf. 3,8.
-line mingueruvunga apustilimik tainekarnek kíngarkúkaluardlu- ap. sul. 9.
-nga, Gütíp ilagígsai kinugissaravkit. ¹⁰ Gütivdle sámáuneragut
taimáipunga sórdlo ítunga, sámáuneralo uvavnut pilugsínángilak,
táukunángale tamanit angnermik sulissarpunga; naugdle uvanga
pingitsunga, kisiáne Gütíp sámáunera najortigissara. ¹¹ tauva u-
-vangalünit pigángama ivkualünit pigángamik taima okalüssissar-
-pugut, taimalo ugperpuse.
¹² tauva Kristuse okalüssissutigissaungmat tokussunit maki-
-tok, kanorme tauva ilase okartarpat tokussut makivfigssakángi-
-nerardlugit? ¹³ mássale tokussut makivfigssakángigpata Kristusi- 15,16.
-saok makisimásángilak. ¹⁴ áma Kristuse makisimángigpat, oka-
-lüssinerput tauva asulínáusavok, ugpernersilo tauva asulínáusa- 15,17.
-vok. ¹⁵ uvagutdlo tauva maluginekásassugut Gütimik nalunai-
-ssutut sagdlussutut, Gütimik nalunaiaissaravta Kristuse makitiká,
sunauvfale makitingiká, mássame tokussut makisángigpata. ¹⁶ má- 15,13.
-ssa tokussut makisángigpata Kristusisaok makisimásángilak.
¹⁷ Kristusile makisimángigpat ugpernerse piungitsúsavok, sule 15,14.

ajortivsiñisause tauva; ¹⁸āma Kristusime sinigpártut tauva támar-
-simásáput. ¹⁹māniñuak inūtítldluta Kristuse neriugfigiguvtigo i-
Kul. 1,8. -nungnit tamanit nākinarnerúsaugut. ²⁰mānale Kristuse tokussu-
-nit makisimavok sinigpártumit naorkautaulerdlune. ²¹mássa
toko inungmit píngormat, ūmátaok tokussut makivfigissát inungmit
Róm. 5,12 tt. píngorpok. ²²sórdlune Aatamíkut tamarmik tokussut, taima
Kristusíkut tamarmik ūmartitáusáput; ²³nungutdlutigdle tugdle-
-rigssusertik migssiliordlugo: naorkautausok tássa Kristuse; tug-
-dliúsáput Kristusip pigissai, tikiugpat; ²⁴tugdligssauvok nagga-
-tigssak, nálagauvfik Gútimut atátamut pisigpago, sujulerssuissut
tamaisa nálagkersuissutdlo píssaussutdlo tamaisa soraersíkunigit.
tugs. 110,1. ²⁵nálagáusangmat táuna kíngarssuissut tamaisa isigkame atānut
Mat. 22,44. ilitserdlugit. ²⁶kíngarssuissut soraersitagssat nungutigissát tássa
Epr. 10,13. toko. ²⁷mássa sūt tamaisa táussumúnga nálagtigitípai isigaisa
tugs. 8,7. atānut pisitdlugit. okarmatdle sūt tamarmik táussumúnga nálag-
Evl. 1,22. Epr. 2,8. -tigititaussut, tauva nalunángilak táuna pínekángitsox tamanik
táussumúnga nálagtigitissok. ²⁸sútdle tamarmik táussumúnga
nálagtigititaugpata, tauva ernerdló nangminek nálagtigitísavok ta-
-manik ingminut nálagtigitissumut, Gúte tamarssórkuvdlugo
tamane.

²⁹sussarpáme tauva tokussut pivdlugit kuisítartut, tokussut
makítokásángigpata? suvdlutik kuisítarpat tokussut pivdlugit?
Róm. 8,36. ³⁰suvdluta uvagut uvdlok tamát navérsínartarnerpugut? ³¹uvdlut
tamaisa tokulerpunga; ilunut, nersornauterput Kristuse-Jisusime
nálagkavtíne pigissara narxigsigára. ³²inùp ilerkuva atordlugo taimane
Evfisume nerssutit kásugtut págaluaravkit sugssarisagiga? tokussut
Is. 22,13. makisángigpata nerivdlutalo imekisa, akago tokúsagavta. ³³támar-
-tínavéritse; ajortut ikíngutigalugit ilerkut ajúngitsut aserortarput.
³⁴iluamik silagtormiaritse ajortuliarasilo; ilait Gútimik sujuneká-
6,5. -ngingmata. pakatserkuvdluse taima okarpunga.

³⁵imale okartokásanerpok: kanok itdlutik tokussut makisá-
-pat? kanordlo ítumik timekardlutik sarkámásápat? ³⁶ūmā su-
-junekángitsutit, nautsfagssak ivssumut ilissat ūmásángilak, kisiáne
tokugatdlarune. ³⁷sunalo nautsfagssak ivssumut ilissarángagko,
time píngortugssak ilissaringilat, nautsfagssáinarde, kajússiagssau-
-versordlūnít ardlaisalūnít ilaginerát. ³⁸Gútivdle timigssánik tu-
-rússarpá píumassaminik, nautsfagssatdlo ingmíkut píssusigdlit
nungutdlugit ingmíkut timigssakartítarpai. ³⁹uvingnit taimaekati-
-gígsuináungitdlat, kisiáne inuit avdlamik uvinekarput, nerssutitdlo

avdlamik, anlisagkatdlo avdlamik, tingmissatdlo avdlamik. ⁴⁰āma timekarpok kilangminssunik timekardlunilo nunamiusunik; ki-langmiutdle avdlamik pnerssusekarput, nunamiutdlo avdlamik. ⁴¹sekernup kaumanera avdlauvok, kāmātip kaumanera avdlauvok, nvdlorissat kaumanerat avdlauvok, māsalo nvdlorissat kaumaner-mikut taimaekatiġingitlat. ⁴²taimātaok tokussut makivġissât ipok: ilissauvok aserujassok, makisavok aserujitsok; ⁴³ilissauvok kängusûtilik, makisavok nālangnarssusilik; ilissauvok sāngitsok, makisavok pissaussok; ⁴⁴ilissauvok time tarnip pia, makisavok time anernerup pia. timekarpok tarnip pianik, āma timekarpok anernerup pianik. ⁴⁵taimalo agdlagsimavok: inuk sujugdlek, Aa- ¹Mör. 2,7. -tame, taruġorpok ūmassok; Aatame kingugdlek anernġorpok ūmartitsissok. ⁴⁶anerneruvdle pia sujugdliungilak, kisiāne tarnip pia; anernerup pia tugdliūsavok. ⁴⁷inuk sujugdlek nunanit pivok ivssumiuvdlune; inūp āipā, Nālagak, kilangmit pivok. ⁴⁸ivssumio āssigāt ivssumiut; kilangmio āssigāt kilangmiut. ⁴⁹sōrdlulo iv-ssumiup āssinga atissarigġput, taimātaok kilangmiup āssinga ati-ssariumārpaput.

⁵⁰imale okarpunga, katāngutika: uvingnvdlo auvdlo Ġūtip ^{6,9}t. nālagauvfia kingornūssarisināungilāt, aserujassuvdlo kingornūssari-sāngilā aserujissut. ⁵¹ata, āngigissamik okarġisavavse: ta-mavta sinigpāsāngikaluarpugut, kisiāne tamavta avdlāngortinekā-saugut; ⁵²tāssāngāinak, uisorīnak, kardlortaut kingugdligssak pi- ¹Tas. 4,15 t. -lerpat. kardlortarumārmāt, tauvalo tokussut makisāput aseru-juitsūvdlutik, uvagutdlo avdlāngortinekarumārpngut. ⁵³aseruja-ssok māna atititariakarmāt aserujissūmik, tokujassordlo māna atititariakarmāt tokusuissūmik. ⁵⁴aserujassuvdlo matuma atig-pago aserujissut, tokujassuvdlo matuma atigpago tokusuissut, tauva erkūkumārpok okausek agdlagsimassok: toko nungutitanvok ^{1s. 25,8.} ajugaunikut. ⁵⁵toko-ā, igūtīt nauk? unerivfik-ā, ajugāussutit ^{Hūs. 13,14.} nauk? ⁵⁶tokuvdle igūtā tāssa ajorte, ajortivdlo pissautā tāssa ^{Rām. 5,12 tt.} inatsisit. ⁵⁷Ġūtile kujanarsile, ajugautingmatigut nālagkavtigut Ji-suse-Kristusikut. ⁵⁸tamāna pivdlugo, asassāka katāngutika, aulajangeritse sakingnavērdlusilo, Nālagkavdlo suliānik nāmagsi-ssakangārtnūardluse; suliniarnise ilisimagavsigik asulināungitsut Nālagkame.

kapitalit 16.

ivdlernartunut tuniorautigssanik katerssuerkugai Jerusalámut átagssanik, Korintumut apükune; Timütinse ilagscrkugá; Apulusip ornigkumárai ulapikungnaerune; Stivfá-nákut kujannararai; inúvdluarkússuterpánguit ilángutdlugit agdlagkne náko naggaserai.

- Róm. 15,26. ¹ivdlernartunutdle tuniorautigssat pivdlugit [ima okausekar-punga]: sórdlo ilagít Galásiamítut perkugíka, taimátaok ilivse ilioritse. ²sapátip akínerisa uvdluisa sujugdliáne nalingínax i-larse ingmine torkorsivdlune ilississarile pivdluarssutse mig-ssiliordlugo, tuniorautigssat tikiúkuma aitsát katerssortariakar-kunagit. ³apükumale átserkussase autdlartikumárpáka agdlag-kanik nagsitdlugit, tunissutise Jerusalámut árkuvdlugit; ⁴u-vavnutdlúnt tássungnautigssakarpát ingerdlakatigiumárpánga.
- ap.sul. 19,21. ⁵ornigkumárpavsile Makitúnia avkutigerévuko, Makitúnia avkúti-
— 20,2 t. -giumárvako. ⁶ilivsiile najutdlatsiarumárnerpavse ukívfígalusilúnt, autdlásaguma ilivsinút kanerkuvdlunga. ⁷mána ingerdláinartit-
- 4,19. -dlunga takujumáingínavse, neriugkama ilivsiine unitdlatsiarumár-
ap.sul. 19,10. -soralunga, Nálagkap perkugpanga. ⁸Efvísime unísagama píuse
2 Kor. 2,12. tikitdlugo; ⁹isertarík uvavnut matuigaungmat angisòk ulapínartok,
akerartortutdlo amerdlakalutik.
- 4,17. ¹⁰Timütiusivdlo tikigpase, mianerssoritse sujóranane ilivsinú-
ap.sul. 19,22. -sinaorkuvdlugo, Nálagkap sulíá suliaríngmago uvavtut. ¹¹tauva
1 Tim. 4,12. táussumínga asigínaissokángíkile, kisiáne erkigsisitdlugo kanisiuk
uvavnut tikiuterkuvdlugo, ilimagigavko katángutivut ilagalugit
aggísassok.
- 3,5. ¹²katángíput Apuluse [tusarunnásagavsiuk]: kajumígsángára-
ap. sul. 19,1. -luariga katángutivut ilivsinút piartokatigerkuvdlugit, píumángít-
-dluínarpordle mána, kisiáne ulapikungnaerune ornigkumárpáse.
- ¹³erkumagitse, aulajaitsumik ugperitse, angutangitse, n.kig-
-toritse. ¹⁴sussarnise tamarmik asangníngnikut pilit.
- 1,16. ¹⁵okaorkígsárpavsile, katángutíka, Stivfánap inokutai ilisima-
Róm. 16,5. -vase, táuna Aggaiame naorkautaussok, táukulo ingmíngnik ator-
-kussut ivdlernartut kívfartúkumavdlugit: ¹⁶ilivsísaok taimáitunut
nálagtígítisassuse tamanutdlo sulíokativtínut erdlókivdlutik sulí-
-niartunut. ¹⁷tipaitsugpunga Stivfánap Fortunátusivdlo Aggáiku-
-sivdlo najormánga, makaissinartuse táukua sivnermase; ¹⁸mássa
2 Kor. 11,9. uvanga anernera ilivsiilo anernerse inúmarígsarpát. taimáitut ku-
-janarssusé iisarinarsigik.

¹⁹ilagît Aasiamîtut inûvdluarkuvâse. Aakuilap Prîsttdlavdlo Nâlagkâkut inûvdluarkungârpâse ilagîtdlo táukua igdluânîtartut ilângutdlutik. ²⁰katângutivta tamarmik inûvdluarkuvâse. inûv-
-dluarkokatigigitse kuningmik ivdlernartumik.
²¹inûvdluarkussivdlunga uvanga Pauluse agdlagpunga. ²²Nâ-
-lagkamik Jîsuse-Kristusimik asangningitsok perdlorkunarsile; ²³Nâ-
Nâlagak aggerpok. ²³Nâlagkap Jîsusip Kristusip sâimâunerata
najordlise. ²⁴asangningnerma tamavse najordlise Kristuse-Jîsu-
-sîkut. âman.

ap. sul. 18,2.
Rôm. 16,6.
Rôm. 16,16.

2 Tas. 3,17.
Kul. 4,18.

Rôm. 16,24.

Paulusip Korintumiunut agdlagaisa âipait.

kapitale 1.

Gûte únersiutigigâ nâgdliugtitaunermine tugpatdlersangârmane nalingínarnik nâgdliú-
-tigdlit tugpatdlersarsínaorkuvdlugit tugpatdlersarnekautigissamimik; Korintumut piler-
-ssâraluarama sule píngissutigigâ kajagssûkunagamigit.

¹Pauluse Gûtîp perkussânik Jîsusip Kristusip apustiligissâ 1 Kor. 1,1.
katângûputdlo Tîmûtiuse Gûtîp ilagîgsainut Korintumiussunut
ivdlernartunutdlo tamanut Aggaiame tamarssuarme ítmnut: ²Gûtîp 1 Kor. 1,3.
atâtavta Nâlagkavdlo Jîsusip Kristusip sâimautdlise erkigsisitdlusilo.
³únersiutiginekardle Gûte nâlagkavta Jîsusip Kristusip atâta, Evf. 1,3.
atâtax nâgdliigtuisok Gûtîlo tamanik tugpatdlersaisok, ⁴táussuma Rôm. 15,6.
tugpatdlersarpâtigut nâgdliútvut tamaisa pivdlugit, nalingínarnik
nâgdliútgdlit uvavtînut tugpatdlersarsinângortitdlugit tugpatdler-
-sâumik Gûtîp uvavtînut tugpatdlersautigissânik. ⁵sórdlume á- Kul. 1,24.
-niautit Kristusip pé uvavtînut nâgdliungârtartut, taimátaok Kri-
-stusîkut tugpatdlersarnekanârpugut. ⁶nâgdliugkângavta taimaili-
-ssarpok ilivse tugpatdliutigssavsînik ânâssutigssavsînidlo súnissar-
-tumik ániautit ániautigissavtitut ítut artornarungnaersitdlugit; âma
tugpatdlersarnekarângavta taimailissarpok ilivse tugpatdliutigssav-
-sînik ânâssutigssavsînidlo. ⁷neriugssuserputdlo ilivse pivdluse
aulajâipok, ilisimagavta, sórdlo ániartut ilagigâse, taimátaok tug-
-patdlersarnekartut ilagisagâse. Fil. 3,10.

⁸nalorkúngilavsime, katângutika, kanok nâgdliugtitaussugut
Aasiamítitdluta, sualugtumik nanertugaugavta sapileraluardlutalo,

inúnigssavtínik agdlát nikatdluleraluartitdluta. ⁹mássa isumavtigut tokutagssautikaluarpuget ingmivtínik tatigiumanata, Gútile tati-giumavdlugo tokussunik makititsissok. ¹⁰táussuma aniguiskâti-gut tokugssamit taima ítumit sulilo mânâkut aniguisitdluta; ne-

2 Tim. 4,18. -riugfigârputdlo aniguiskigkumârâtigut, ¹¹ilivsisaox igdlersorta-Rôm. 15,30. -ravsigut tugsuutdluta, tunissut sâimâunek inuit amerdlasût pí-ssutigalugit uvavtínut pissok amerdlasûnut kujâssutigerkuvdlugo uvagut pivdluta.

¹²imâitok usorssitsautigârput: tarnivta nalúngíssusiata nalu-naiaivfigingmatigut silame angalassartugut perkusersuitdluta Gú-1 Kor. 2,4 t. -tivdlo kaumassuanitdluta, uvingnup písigut ilisimatûnata, Gûtimit-dle sâimâunekardluta, pingârtumigdlo ilivsíne taimâitugut. ¹³av-dlamik agdlagfigingnavse kisiâne atuagkavsinik ilisarissavsinigdlo; neriugpungale naggatigssamut agdlát ilisarssiuznârtuse, ¹⁴sórdlume ilisaritdlatsiarivsigut; usorssitsautigisagavsigut, sórdlútaox uvagut 1 Kor. 1,8. ilivse usorssitsautigisagivse Nâlagkap Jîsusip uvdlugssâne.

¹⁵tamatumíngalo tatigissakardlunga isumagaluarpunga ornig-katdlarumavdluse, áipagssânik sâimâunekalerkuvdluse; ¹⁶ilivsilo 1 Kor. 16,5. avkutigaluse Makitûniamut ingerdlajumavdlunga, Makitûniamitdlo kingunut uterfigiumavdluse, ilivsínitdlo kaninekarumavdlunga Jû-tiamut. ¹⁷taimale pilerssârama maungáinak isumakarnerpunga? pilerssârutikalûnit uvinik maligdlugo pilerssârutiginerpâka anger-sardlungalo nâggârtardlungalo? ¹⁸Gûte ilumôrtox [nalúngilak],

Mat. 5,37.
Jâk. 5,12.

1 Kor. 1,9. ilivsinut okauserissarput angernermigdlo nâggârnermigdlo pinging-mat. ¹⁹mássa Gûtíp ernera Jîsuse Kristuse ilivsíne okalüssissu-tigissarput, (uvangalo Silvânusivdlo Timûtiusivdlo,) táuna anger-dlunilo nâggârdlunilo pingilak, angerdlunile pivok. ²⁰Gûtíp ú-nersûtai nungutdlutik angerutaungmata táussumûna ilunôrsau-

1 Kor. 1,8. -tauvdlutigdlo táussumûna, Gûte nâlangnarserkuvdlugo uvavtigut. ²¹uvavtínigdle ilivsinigdlo Kristusime aulajangersitsissok uvavti-5,5. -nigdlo tanitsissok tássa Gûte; ²²táussumalo ugpernakutsiorpâti-gut sagdlunavêrumigdlo anernerup pianik tunivdluta ûmativtigut.

²³Gûte tarnivuut ilisimangnigtôrkuvara, Korintumut sule pí-ngíssutigigavko ilivse kajagssâkumavdluse. ²⁴ugperssutsivsinut nâlagauniângikaluarpuget, suliokatigâvsigutdle tipaitsugssutsivsinik, aulajangerdluse ugperavse.

NORTHERN AFFAIRS, LIBRARY

kapitalit 2.

aliasugdľne ornigkumáugikine; aliasugtitsigaluartok isumákêrfigísagát; Títuse Torũane nápínginamiuk Makitũniamut autdlartok; kujanakissok Gútip ilisarinekarnine tipigig-sutut okautsimigut erssersingmago najugkane tamane.

¹ isumalerpungale uvavne nangminek aliasugdľunga ornerkig-kumanase. ² mássa aliasugtikuve, kiamé tauva tipaitsugtisa-gánga, aliasugtitama kisime ilá? ³ piáralungale taimane agdlag-figávse taima, tipaitsútigissagssaraluáka aliasútigiumanagit tikiú-kuma; tamavse nakimáissutigigavse tipaitsútigissara ilivsisaoak tipaitsútigigisse. ⁴ mássa nágđliungárdľunga ũmativkútdlo kug-salangárdľunga taimane agdlagfigávse kuvđlilingárdľunga, aliasug-tikumángikaluardľuse, ilivsinútdle asangningârssusera ilisariler-kuvđľugo.

Fil. 2,27.

⁵ aliasugtitsissokaraluarpatdle, táussuma uvanga aliasugtingi-lánga, tamavsile pingajagpáse. sualugkumananga taimáinak okar-punga. ⁶ nāmagpok ilaisa amerđlanerit táuna pitđľarmássuk; ⁷ mānale anguerussumik isumákêrfigísagigse tugpatđľersardľugulo, aliasungnermit ajulerpatđľarkunago. ⁸ taimáitumik okaorkigsárpavse asangningnermik aulajangerfigerkuvđľugo. ⁹ tamāname pivđľugo āma agđľagpunga taimane misiligauvđľuarssuserse ilisariumavđľugo. ta-matigut nálangnersuse. ¹⁰ ilivšile isumákêrfigissarse uvangátaok isunákêrfigára, uvangátaok isumákêrfigissáka isumákêrfigissaravkit ilivse píssutigaluse Kristusip issigernane, ¹¹ Sātanimut perkuser-siorfigerkunata; isumaliornere nalúnginavtigik.

¹² Torũamútdle pigama ivangkľio Kristusimik okalũssissuti-
-giartordľugo, isertarfigđľo uvavnut matuigaungmat Nālagkákut, ap. sul. 16,8.
tauva anernivkut unigfigssakángilanga katángutigá Títuse nápíngi-
-navko, ¹³ inúvđľuarukuuardľugitdle Makitũniamut autđľarpunga. 7,5 tt.

¹⁴ Gútile kujanarsile ajugautitáinaromatigut Kristusikut, ili-
-sarinekarninilo tipigigsutut uvavtigut erssersingmago najugkane Kul. 2,15.
tamane. ¹⁵ Kristusip tipigingmatigut Gútimut naimajuminartok
ánagkiartortunilo támariartortunilo. ¹⁶ ukunúnga tokusungnúpugut
tokumartunik, ivkunúngale inũnersungnúpugut inũnartumik. kialo
tamáko ajúngilai? ¹⁷ mássa Gútip okausianik ilarfatđľagťissor-
-pagssnit ássigingilavut, kaunassumítututdle Gútimut pinekartutut
Gútip kũnāta šáne okalugpugut Kristusikut.

kapitalit 3.

Korintumiut tássaussut Paulusip agdlagautai nersútít; Gútíp angerutsimut nutámút kivfatorsínāngortíkāne agdlangnerit pigíngisānut anernerup pianút; tálutak tastaman-titokak atuartitdlugo atáinartok Kristusíkut atorungnásassok.

- 5,12. 1 āma ingmivtínik nersulernerpugut? agdlagkanigdlūñt nersútínik pissariakarnerpugut ilivsinút ilivsinítidlūñt, sórdlo ilait
- 1 Kor. 9,2. pissariakartartut? 2 ilivse tássauvuse agdlagautivut ūmativtínut agdlagsimassut ilisarínekartut atuarnekartutdló inungne tamane; 3 ersseravse tássaussuse Kristusip agdlagai uvavtínut kivfartútígítítat agdlagsimassut kernerutáungitsumik, Gútivdle ūmassup a-
- 2 Mór. 31,18. -nerneranik, agdlagfigssianut ujaráungitsunút, agdlagfigssianutdle uviniussunút ūmatínut. 4 tamatumínga tatígissakarpugut Gúte tunáralugo Kristusíkut. 5 ingmivtínit pínekartutut ingmivtínit sumík erkarsarsínauvdluta píngilagut, písnáussuserputdle Gútimit pivok; 6 táussumalo angerutsimut nutámút kivfatorsínāngortípá-tígut agdlangnerit pigíngisānut anernerup pianút; agdlangnerit
- Juán. 6,68. tokutitsíngmata, anernerdle ūmartítsissúvok. 7 ivnale tokumut kivfartútígíssak agdlangnernerik ujarkanut titarsimassok nálangnar-
- 2 Mór. 34, 29 tt. -ssusekarmat Israílíp kinguai Mórásasip kínānut issigínek ajuler-sitdlugít kínāta nálangnarssusia pivdlugo, nauk soráissassok, 8 angnerussumík anernermut kivfartútígíssak nálangnarssusekásá-ngínersok? 9 mássa pitdlagagssautitsínermut kivfartútígíssak nálangnarssusekarmat, angnerungártumik tauva iluartútítsínermut kivfartútígíssak nálangnarssusekangāsavok. 10 nálangnarssusekar-títangaluardlūñime nálangnarssusekartítáungilak ilāgut matumūna: nálangnarssusek una angnerungártok pivdlugo. 11 mássa soraer-sugssak nálangnarssusekarmat, angnerungártumik atassugssak uá-langnarssusekásavok.
- 12 taima ítumik neriugíssakaravta tauva, sujórāngíngárdluta
- 2 Mór. 34,33. pissarpugut, 13 taimailiornata sórdlo Mórásase iliortok, kíne tálutseramiuk Israílíp kinguai soraersugssap kígdlinganut issígí-navérsitdlugít. 14 táukuame isunait mángertítáuput; mássa uvdlumínut agdlát tastamantitorkamik atuaisitdlugít tálutak tamána pèrnekarnane atáinarpok, Kristusíkut atorungnásangmat. 15 ilame Mórásasip agdlagai atuarnekarāngata, uvdlumínut agdlát ūmatait tálnterssimassarput; 16 Nálagkamutdle ságpata tálutak pèrdlūnásavok. 17 Nálagardle tássa anernek; sumítarāngamile Nálagkap anernera, tássane kivfaujungaersítsissaraok.

¹⁸uvagutdle tamavta künavtigut tälutakarnata Nälagkap nälagnar-
-ssusia ingmivtine tarranigtitdlugo ássigileriartorparput nälagnar-
-siartuínardluta, tássalo Nälagkamit anernermit pinekardluta.

kapitalit 4.

sagdlusuissut erssersitdlugo ívangkílio okalüssissutigigine arajússinane, nauk támariar-
-tortunut tálutersimásassok; pekút pügútane marraussunititdlugo pigissak; nälagnar-
-narssusigssak nágssáungitsox arajússinavérutaussok.

¹tamána pivdlugo, tamatumínga kivfartütigissakaravta nag-
-dligtornekarssiserput migssiliordlugo, tauva arajússingilagut,
²issertugkatdle kángunartut ilagsiومانavêrpavut perkusersütut-
-dlo sakinata Gütivdlo okausia mumíngo; kisiáne sagdlusuissut
erssersitdlugo iuuit tamarmik tarnaisa vahingíssusiánut ilagserku-
-niarpngut Gütíp tákuane. ³tauva ívangkílio okalütigissarput tâ-
-lutersimagine támariartortunut tálutersimásavok; ⁴táukua ug-
-píngitsut isumait silap matuma Gútiata tagpítdlisipai, ívangkí-
-liup kaumangárnera Kristusip tássa Gütíp ássingata nälagnar- Kul. 1,15.
-ssusianik [erssersitsissok] táukunúnga kaumarkunago. ⁵mássa
ingmivtínik okalüssissutigingilagut, kisiáne Jísuse Kristuse okalü-
-ssissutigárput nálagaussok, uvagutdle ilivsinút kivfaussugut Jí-
-suse pivdlugo. ⁶ivname Gúte kaumassumik târtumit akisugu- 1 Mór. 1,3.
-tilerkussissok akisugúpok úmativtínut, Gütíp nälagnarssusia
Jísusip Kristusip táutuanítok kaumangártumik ilisarinekarkuvdlugo.
⁷tamánale pekút pigárput pügútane marraussunititdlugo, pí-
-ssaunek angingártok Gútimut pigerkuvdlugo uvavtínut pinago.
⁸tamatigut nágdlhugkaluarpuget, angnikitdliornatale; nikagaluarpu-
-gut, nikatdliornatale; ⁹kinuginekaraluarpuget, kimagaunatale; ku-
-nutínekaraluarpuget, nungutitaunatale; ¹⁰Nälagkavdlo Jísusip to-
-kutáussusia timivtigut angatdlátuínarparput, Jísusip inüssusiá-
-taok timivtine ersserkuvdlugo. ¹¹uvagúme inüssugut toku- Róm. 8,36.
-mut pisínekaraluarpuget Jísuse pivdlugo, Jísusip inüssusiá-
-taok ersserkuvdlugo uvivtine tokujassume. ¹²taimáitumik toko
súnivok uvavtine, inüssutdle ilivsíne. ¹³anernermigdle táussumí-
-nga ugperitissumik pekaravta, sórdlo agdlagsimassok: ugpe- tugs. 116,10.
-rama okalugpunga, taima uvagútaok ugperavta okalugpuget;
¹⁴nahingínavta Nälagkamik Jísusimik makititsissup uvagútaok ma- 1 Kor. 6,14.
-kitikumárátigut Jísusikut savssartitdlutalo ilivsinút ilagititdluta.
¹⁵tamákume tamarmik taimailíput ilivse pivdluse, sámáunek angi-

-sók amerdlasút kujaneránit angnerungâlerkuvdlugo Gûtíp nálaug-nautigssânik.

¹⁶ tamána pivdlugo arajússingilagut, kisiáne nauk inúserput kagdlek aseroraluartok, taimáitok ilordlek uvdlut nungutdlugit nu-tângoriartorpok. ¹⁷ mássa nágdliugssuserput sivikitsok artorná-ngitsok uvavtínut kingunekásavok nálaugnarssusermik nágssáu-ngitsumik tamaviárnartumik úgtugagssáungitdliuínartumik; ¹⁸ ta-kugssaussut pinagit takugssáungitsut issigigavtigik. mássa ta-kugssaussut nágssáuput, takugssáungitsutdle nágssáungitdlat.

kapitalit 5.

ugpertut anersâmissartut inigssamingnik kilangmit pissumik atissartârumavdlutik; Gûtíp Kristusimítdlune silamiut ingmiínt sámáunartíkai kivfartûtekartitsivdlunilo sámáunartitaunek okalôtigerkuvdlugo.

¹ ilisimavugúme, igdlorput nuname tuperissarpút inguvterne-karpat, Gûtímít inigssakartugut igdlumik agssáungitsunik sana-simassumik nágssáungitsumik kilangmítumik. ² tamatumánilo Róm. 8,23. anersâmitdlâraugut kajungekalutalo inigssavtínik kilangmit pissu-mik atissartârumagaluardluta; ³ mássame nâpínekaruvta ánorâr-simavdluta tamakángitsúnata. ⁴ uvagúme tupermiussugut na-nertugeuvdluta anersâmissarpugut, ánoraiarnekarumavdluta píngi-1 Kor. 15,52. -lagut, atissartârumavdlutale, tokujassok êrkuvdlugo inússúmut. ⁵ uvavtínigdle tamatumúngarpiak piarêrsaissok tássa Gúte, táussu-1,22. Evf. 1,13 t. -malo sagdlnavêrumik anernerup pianik tunivátigut. ⁶ taimáitu-mik isumavdluarsínarpugut ilisimagaluardluta tímime najugakar-titdluta Nâlagkamit asiartugut. ⁷ (mássa ugperdluta saxivugut Fil. 1,23. takungningnata.) ⁸ isumavdluarpuutdle iluarineruvdlugulo timi-mit asiaruvta Nâlagkamilo najugakardluta. ⁹ tamána pivdlugo âma piniarkigsârpugut, najugakartitdlutalúnít asiartitdlutalúnít táu-ssumúnga iluarissagssaorkuvdluta. ¹⁰ tamavtame sarkúmisaugut Róm. 14,10. Kristusip igsiavfiata erkartússiviata sânut, tamaisa pigssarserkuv-1,22. Evf. 6,8. -dlugit tímimíkut pigssarsianik, kanox ilioramik, ajúngitsumig-1,20. Juán. 5,20. -dlúnít ajortumigdlúnít.

¹¹ tauva Nâlagax ilisimagavtigo mianerissariakertok, inuit ila-târiariarpavut, Gûtímútdle sarkumivugut; neriugpungalo ilivsisaox tarnivse nalúngíssusiánut sarkumisoraluta. ¹² mássa ingmivtínik 3,1. nersorkiugniángilagut ilivsinut, ilivsile uvavtínik usorssitsautigssa-kartíniarpavse, úmatimingnit pinatik káinarmíkut usorssitsártut akissarsinaorkuvdlusigik. ¹³ mássa sualugkaluaruvta Gûtímut tai-

Gûtip nâlaug-
 uk inûserput
 gntdlugit nu-
 sok artornâ-
 nik nâgssâu-
 umik; ¹⁸ta-
 mâssa ta-
 ngitdlat.

târumavdlutik;
 kartitsivdlunilo

inguvterne-
 tsunik sau-
 amatumanilo
 ngmit pissu-
 uvta ânorâr-
 ussugut na-
 vdluta pîngi-
 o inûssûmut.
 Gûte, tâussu-
⁶taimâitu-
 e najugakar-
 ca sakivugut
 lugulo tini-
 na pivdlugo
 utalûnit tâu-
 rkûmîsaugut
 gssarserkuv-
 jûngitsumig-

ok, inuit ila-
 lo ilivîsaok
 ingmivtinik
 sitsautigssa-
 sorssitsârtut
 Gûtimut tai-

-mâisaugut, piuâikuvtale ilivînut taimâisaugut. ¹⁴Kristusip asang-
 -ningnerata pîugitsailingmatigut, isumakaravta atautsip tamaisa
 tokûssutigigpagit tamarmik tauva tokusinâsassut; ¹⁵mâssalo ta-
 -mâisa tokûssutigai inûssut kingorna ingmingnut inôrkunagit, tâu-
 -ssumûngale inôrkuvdlugit pivdlutik tokussumut makîtumutdlo.
¹⁶taimâitumik matuma kingornagut uvinîkut ilisimassakângilagut
 inungmik; Kristusilûnft uvinîkut ilisarigaluaravtigo mâna ilisariung-
 -naerparput. ¹⁷taimâitumik nalingînak Kristusimîtok pîngortitau- Gal. 6,15.
 -vok nutâk; sujgdlek nâvok, ata, tamarme nutângorpok. ¹⁸ta-
 -mânale tamarme Gûtimit pivok, tâussuma ingminut sâimâunar-
 -tîpâtigut Jîsuse-Kristusîkut, kivfartûtekartîpâtigutdlo sâimâunar-
 -titaunermik [okalorkuvdluta]. ¹⁹mâssa Gûtip Kristusimîtdlune
 silamiut ingminut sâimâunartîpai pînerdlungnerinik isumâkêrfiga-
 -lugit okauserdlo sâimâunartitaunermik akornavtînlersitdlugo.
²⁰taimâitumik Kristusimit okariartortitauvugut, sôrdlo Gûte okaor- Evf. 6,20.
 -kigsaisok nvavtigut; Kristuse pivdlugo inâniarpavse: Gûtimut
 sâimâunarterkugitse. ²¹mâssa tâuna ajortimik sujunekângitsok a- 1 Pît. 2,22 tt.
 -jortiliutîpâ uvagut pivdluta, uvagut tâussumîna iluarsusekaler-
 -kuvdluta Gûtime atortumik.

kapitalit 6.

Gûtip kivfai kanok ilivdlutik malungnartîniartartut; ûmâne Korintumînut nerugtornat,
 tâukûtaok ingminut nerugtorkugai; upîngitsut uniâumik avdlauertamik uniakatigîsâ-
 -ngîkait Gûtimut kitornarekuvdlutik.

¹sulîokatiginekaravta âma okaorkigsârpavse, Gûtip sâimâu-
 -nera asulînak pissarerkunasiuk. ²(okarmat: tusarivkit nagdliû- Is. 49,8.
 -tume nuânersume ikiordlutitdlo uvdlorne ânâussivingme. ata,
 tamâssa nagdliûtok nuânersok: tamâssa uvdlok ânâussivik.) ³tai-
 -mailiorpugut kimutdlûnit nâgkiûssutigînavêrsardluta, kivfartûtigi- 4,2.
 -ssarput agssuarinekarunago; ⁴tamatigutdle Gûtip kivfaisut ma-
 -lungnartîniarpugut ilalângârdluta, nâgdliugkângavta, ajorssarâ- 11,23 tt.
 -ugavta, angnikitdlissarângavta, ⁵nnatarnekarângavta, parnaerûssi-
 -vingmikângavta, pikigtîsviginekarângavta, ulapikângavta, pigârâ-
 -ngavta, îsingîniarângavta; ⁶pîngitsûvdluta, ilisarssivdluta, kama-
 -juitdluta, avâgingnigdluta, anernek ivdlernartok najortigalugo, pi-
 -ssûssârnerînâungitsumik asangnigdluta, ⁷ilumôrtumik okause- Râm. 12,9.
 -kardluta, Gûtimit pîssaunekardluta, sâkut iluarnepup pè igdlug-
 -tut sâkugalugit; ⁸atarbinekartardlulalo asigînarnekartardlulalo,
 ûnerdlûtîginekartardlulalo ûnersiutiginekartardlulalo; sagdlokîtai-

-ssutut, mássalo ilumórtugut; ⁹ ilisarinekángitsutut, mássalo ili-
1 Kor. 15,31. -sarivdluarnekartugut; tokulersutut, sunauvfalo inússugut; pitdlar-
-nekartutut, mássalo tokutáungitsugut; ¹⁰ aliasugtutut, naugdle ti-
-paitsugtuinartugut; pítsutut, naugdle amerdlasúnik pisúngortitsi-
-ssugut; sokángitsutut, mássalo tamanik pigissakartugut.

¹¹ kanivut angmarput ilivsinut, Korintumiut ukorsê; ūmativut
nerugtorput. ¹² nivniortitáungilase iluvtíne, ilivsile nivniortitsi-
1 Kor. 4,14. -vuse ūmativsíne. ¹³ naligssánik akilmiardluse (kitornákalusók o-
-kalugfigāka) ilivsisaoak nerugtoritse.

¹⁴ ugpingitsut uniakatigiuniakinasigik uniáunmik avdlanertamik.
Evf. 5,s. 11. mássa iluarnerup iluáinek súkut pekatinginerpá? kaumassordlo
1 Kor. 10,20. tártordlo súkut ilagīssutekarpát? ¹⁵ pipilugssuak Kristusip súkut
isumakatiginerpá? ugpertuvdlūnit ugpingitsok súkut avguakatigi-
-sauerpá? ¹⁶ Gūtíp nálagfiutāta Gūtípiluit súkut inigssarsekatigisa-

1 Kor. 3,10. -nerpai? ilivsile Gūtíp ūmassup nálagfiutigāse, sórdlo Gūte okartok:
3 Mór. 26, 11 tt. akornáne inekarumārpunga akornánilo saxivdlunga; Gūtigisavāngalo,

Epr. 8,10. uvangalo inugtarisavāka. ¹⁷ taimáitumik akornánit anigitse avig-
Is. 52,11. -sárdlugitdlo, okarpok Nālagak; mingungnartok agtokinasiuk; tauva
Sivf. 3,19 t. ilagsiumārpavse, ¹⁸ atātagisavavsingalo, uvangalo erneralusilo pa-

Jer. 31,9. -nigisavavse, okarpok Nālagak ajugakángitsok.
2 Sám. 7,14.

kapitalit 7.

agdlagkane sujugdliit Gūtíp perkussánik aliasútigalugit avdlamik isumatárutigingma-
-tigik, tugpatdlerduautigigine tipaitsútigalugulo, angnerussumigdlo tipaitsungālersok,
Títuse anernermigut inūmarigsagaungmat táukunānga.

¹ ūnersūtít tamáko pigigavtigik, asassáka, tauva ingmivtinik
evkiarniarta uviugnuvdlo anerneruvdlo mingue tamaisa piardlugit;
ivdlernarsinigssardlo nāmagsiniartigo Gūte mianeralugo.

² pāsinerdlungnavērsigut; iluaitsuliorfigissakángilagut, aseru-
-gakángilagut, perkusersiorfigissakángilagut. ³ taima okángilanga
pasigdlerumavdluse, tássa-tauva okarama ūmámiugigivse tokoka-
-tigisavdluse inókatigisavdlusilo. ⁴ isumaga anitdluārdlugo iliv-
-sínut okalugpunga; usorssitsautigingārpavse; tugpatdlerduakau-
-nga; tipaitsungākaunga nāgdliungnivtíne tamane. ⁵ taimanime
2,12. Makitūniamut pigavta, uvinigput erkigsingilak, tamatigutdle nāg-
-dliugpugut kávtigut agssortornekardluta iluvtigutdlo ersivdluta.
⁶ Gūtívdle nikatdlortunik tugpatdlersitsissup tugpatdlersarpátigut
Títuse tikiungmat. ⁷ naugdle tikiússusia pīnarnago, tugpatdlersa-
-gáussusiātaok ilivsinít tugpatdlersagaunera tugpatdliutigārpūt,

mássalo iliv-
gūt; pitdlar-
naugdle ti-
isūngortitsi-
gūt.

sē; ūmativut
nivniortitsi-
ákalusók o-

dlanertamik.
aumassordlo
tusip sūkut
avguakatigi-
rsekatigisa-
ūte okartok:
igisavāngalo,
igitse avig-
asiuk; tauva
ralusilo pa-

matārutigingma-
paitsungālersok,

ingmivtīnik
piardlugit;

gūt, aseru-
okāngilanga
vse tokoka-
rdlugo iliv-
dlerdluakau-
5 taimanime
gūtgle nāg-
ersivdluta.
ersarpātigut
ngpatdlersa-
dliutigārput,

okalugtūngmatigut kajungernivsiuk kiangārnivsiūgdlo ilungersor-
-nivsiūgdlo uvanga pivdlunga; tamāna akingmik tipaitsūtigāra.
8 mássa agdlagkavnik taimane aliasugtikaluaravse perkigsimingī-
-langa, nauk sejornagut perkigsimigaluarnersunga; malugigavsime
agdlagkama tūkua aliasugtīkāse, uvnit kilānguamik. 9 māna ti-
-paitsuggunga, aliasuleravse pingilanga, kisiāne aliasuleravse av-
-dlamik isumatālerdluse; mássa aliasulerpuse Gūtīp perkussānik, 2,4.
sūnguakutdlūnit aserortōrtīnekarkunāse uvavtīnit. 10 mássa alia-
-sungnek Gūtīp perkussā perkigsimināngitsumik sūnīssarpok av-
-dlamik isumatārtitsivdlune ānāssutīgssamik; aliasungnerdle silap
matuma pia sūnīssarpok tokugssamik. 11 ata takūsagigse, Gūtīp
perkussānik aliasuleravse, tamānarpiak autdlarniutigalugo kanok
piniarkigsārīgilersuse, mássalo okautsivsiuk igdlersordluse ajo-
-ringnigdlusilo mianeringnigdlusilo kajungerdlusilo ilungersordlu-
-silo pitdlaivdlusilo. tamatigut malungnarsivuse pisimassumut ta-
-matumūnga pingitsūsuse. 12 tamāna pivdlugo, nauk agdlagfigiga-
-luarivse, iluaitisuliorok pingilāra, iluaitisuliorfigissardlūnit pingi-
-lāra, imāitordle pivara: ilivse pivdluse piniarkigsārnerput ilivsi-
ersserkuvdlugo Gūtīp tākuanē. 13 taināitumik tugpatdlerpugut
ilivse tugpatdliutigaluse, angnerussumigdle tipaitsungālerpugut Tī-
-tusip tipaitsuggssusia pivdlugo, anernermigut inūmarigsagaungmat
tamavsinīt. 14 mássa sūkut tāussumūnga nersoraluaravse pakatsi- 9,2.
-sarnekāngilanga; sōrdlule ilivsinūt okauserissavut tamarmik ilu-
-mōrtut, taimātaok Tītusimut nersūtīgissavut ilumūlerput. 15 ūmā-
-migutdlo ilivse pingārpāse, tamavse nālagssuserse erkaissarānga-
-miuk, kanok ilisarigavsine mianerssordluse ūligdlusilo. 16 tipait- Evf. 6,5.
-suggunga tamatigut isumavdluarfigisinaugavse.

kapitalit 8.

Makitūniamiut kajuningārdlutik avāgingnīssutinik kātutdlutik katerssuingmata ivdler-
-nartunūt ikiūtīgssanik, Tītusīkut Korintumiunūtaok katerssuiartortitaulersut ilagserkūgai.

1 nalunaerfigāvsile, katāngutivut ukorsē, Gūtīp sáimāuneranik
Makitūniamē ilagīgsunūt tūniūssaussamik; 2 nāgdliungnartorpag-
-ssuarnik ūssernekāraluartitdlutik tipaitsungārssusiat pītsūsusiat-
-dlo mikīngitsok pisūtut malungnarsingārmāt perkusersuīssusia-
-tigut. 3 mássa sapīngisamīngnik ingmīngnit kajumīgput, (tāima
nalunāiāissutīgāka,) sapīngisamīngnitdlo angnermik, 4 kinuvigalutalo
agsut ināpātigut avāgingnīssutit kātutdlutik katerssugkatik ivdler- 9,1.
-nartunūt ikiūtīgssat tigorkuvdlugit; 5 neriugissāinavtīngdlo pīna-

- tik ingmingnik agdlät tñniúput Nálagkamut tñniuterkârdlutik
 Róm. 15,³². kingornalo uvavtínut Gútip perkussineragut. ⁶taináitumik Tí-
 -tuse inákigiput ilivsinisaok avágingnissutit tamákútaok nāmag-
 1 Kor. 1,⁵. -siserkuvdlugit, sôrdlo autdlarnígame. ⁷sôrdlule tamatigut pe-
 -kangártuse, ugpernikut okautsikutdlo ilisarssinikutdlo piniar-
 -kigsárnikutdlo nalingínákut asangnigssutsivsigutdlo uvavtínut, tai-
 1 Kor. 7,¹¹. -mátaok avágingnissutinik taniákunínga tunissingárnaritse. ⁸inat-
 -siniardlunga okúngilanga, kisiáne avdlat taima piniarkigsártiging-
 -mata ilivsinisaok asangnigssuserse misilingniarpara iluamêruersok.
⁹nalúngilarsime nálágkavta Jísusip Kristusip sáimáunera, pisúnga-
 -luardlune pítsúngormat pivdluse, pítsúnermigut pisúngorkuvdluse.
¹⁰tamatumíngalo isumaliútiga nalunaerpara; tamána ilivsinut ilua-
 -kutáusangmat, sujorna autdlarnígavse sulioridluse, áname taimane
 aitsát piunassalerdluse. ¹¹mānale suliornerse nāmagsvdlugulo
 pigitse, piunernermut kajumigssuserse migssiliordlugo nāmagsine-
 -karkuvdlugútaok sapíngisavsinik. ¹²mássa kajumigtokarāngat ilag-
 -siuminartarpok pigissai migssiliordlugit, pigíngisai migssilior-
 -dlugit píngilak. ¹³imāisāngilardle: avdlat isumálugkungnáisa-
 -ssut ilivsiló nāgdliúsassuse, ¹⁴kisiáne atausek naliginekásavok:
 mánákut ilivse pekangárssuserse táukua pítsússusiánut atúsassok.
 kingorna táukua pekangárssusiat ilivse pítsússutsivsinut atorsi-
 -naorkuvdlugo, atausek naliginekarkuvdlugo. ¹⁵sôrdlo agdlagsi-
 2 Mór. 16,¹⁸. -massok: amerdlasúnik pilik sivnekartitsíngilak, ikigtunigdlo pilik
 amigartitsíngilak.
 1 Kor. 15,⁵⁷. ¹⁶Gútile kujanarsile, Títuse ūmámiugissakartíngmago taima
 piniarkigsârfígerkuvdluse. ¹⁷mássa inánekaraluarpok, piniarkig-
 -sāngāramile ingmíit kajumigdlune ilivsinut autdlarpok. ¹⁸katá-
 -ngutivtalo ilāt táussumúnga áiparititdlugo autdlartíparput ilagfg-
 -sut tamarnik okautigivdluagāt ívangilío pivdlugo. ¹⁹tamánái-
 -nāungilardle, ilagfgsútaok kinerpāt uvavtínut ingerdlakatígerkuv-
 -dlugo avágingnissutinik tamákunínga asime suliakartitdluta, ta-
 -mána kífartútígígvitigo Nálagak nangminék nālangnarserkuv-
 -dlugo ilivsiló kajunilerkuvdluse. ²⁰mianerssorpugutdlo kimut ag-
 6,³. -ssuarerkunata kífartútígíssarput tamána alíngnartok pivdlugo.
 Róm. 12,¹⁷. ²¹mássa ilerkorigsárníarpugut, Nálagkap tákuane píarnata, inuí-
 -taok tákuáne. ²²āma tákunúnga autdlakatígítíparput katāngú-
 -put kavsinik malugissartáinagarput piniarkigsártok, mānale ang-
 -nermik piniarkigsárnerussok, isumavdluarfigíngārmase. ²³tássa
 Títusilúnt pígaíne: táuna ilagalugulo ilivsiné suliokatigára; katá-

terkârdlutik
 áitumik Ti-
 ok nâmag-
 matigut pe-
 dlo piniar-
 avtínut, tai-
 tse. ⁸inat-
 kigsártiging-
 amêrnorsok.
 era, pisûga-
 gorkuvdluse.
 ivsínut ilua-
 me taimane
 agsivdlugulo
 nâmagsine-
 arângat ilag-
 migssilior-
 gkungnáisa-
 ginekásavok:
 t atúsassok.
 ínut atorsí-
 dlo agdlagsi-
 nigdlo pilik

mago taima
 piniarkig-
 ok. ¹⁸katá-
 rput ilagig-
¹⁹tamáni-
 akatigerkuv-
 itdluta, ta-
 gnarserkuv-
 lo kimut ag-
 k pivdlugo.
 rnata, inuí-
 ut katángú-
 nânale ang-
 se. ²³tâssa
 gâra; katá-

-ngutivutdlûnit pigáine: táuko ilagít apustilertarait, Kristusivdlo
 nálangnautigai. ²⁴tauva ilagít issigernáne táuko misigitísigik a-
 -sangnigssutsivsinik usorssitsautivtínigdlo ilivse pivdluse. 7,14.

kapitalit 9.

ivdlernartunut ikiütigissat katerssorêrasunrkugai tiguñariakarkuvdlugit tikiükune; sa-
 -púngisamingnik kajumigtumigdlo tunississaut erdligtúnatik, taimalivdlutik ilagingnut
 atortumik kivfartortut ivdlernartut ajorssautait naligssakartitdluartarmatigik t nâsuti-
 -gissatdlo kingunekangártartitdlugit agdlát Gútímut kujaniuterpagssuarnik.

¹ivdlernartunutdle ikiütigissagssat pivdlugit agdlagfigissaria- 8,4.
 -kartíngfkaluarpavse. ²kajumigssuserse ualúnginavko Makitúnia-
 -miune nersûtigissara [okartarama]: Aggaiamiut sujornale piginã- 8,10.
 -ngorêrput; ilungersornivsiilo amerdlasút kajumigsárpai. ³katá-
 -ngutivutdle táuko autdlartípáka tamatumúna nersulugsínaruma- 8,18 t.
 -nase, piginãngorsimarkuvdluse sôrdlo okartunga; ⁴Makitúnia-
 -miut ilaisa aggekatigigaluarpánga, tikikaluarpasilo piginãngorsi- 11,17.
 -mángitsuse, ilivsinik nakimajuissuserput pakatsissutigerkunago
 uvavtínut, (ima okarkajakaunga: iliv's'uat). ⁵taimáitumik pissa-
 -riakartikavko katángutivut táuko inápáka ilivsinut sujuarkuvdlugit,
 pivdluarnartok tamána [tunissutigssak] sujornagut únersûtigissak
 katerssorêrkuvdlugo taimatut tiguñariakarkuvdlugo, pivdluarnar-
 -tutut, erdligtúp tunissutátut pinago.
⁶imáitordle pivara: ikinârdlugit siaruarterissok ikinârdlugi- Gal. 6,7 t.
 -taok katerssuimârpok; pivdluarkussaussumigdlo siaruarterissok úss. 22,8.
 pivdluarkussaussumigtaok katerssuimârpok. ⁷nungutdlutik ũma-
 -timik pilerssârutigissainik tunissigilit ũmitsangnatik ajornartôrti-
 -taunatigdlo; kajumigtumik tunississok Gútíp asangmago. ⁸Gù-
 -tivdle sámáunernik tamanik pekangártínek sapíngilâse tamatigut
 tamanik pigssakartisínauvdluse nâmagdluarnartumik ajúngitsulior- tugs. 112,9.
 -neruutdlo tamanut pisúngortísínauvdluse. ⁹sôrdlo agdlagsima-
 -ssok: siaruarterivok, pítsunut túniússivok; iluarssusia nâgssáu-
 -ngitsumik taimáisavok. ¹⁰siaruarterissumutdle siaruartigagssai-
 -nik timiussamigdlo nerissagssânik túniússissup ilivsisavok siaruar-
 -tigagssavsinik tuniumârpâse amerdlisardlugitdlo naujartortitdli- ls. 55,10.
 -gitdlo iluarssutsivse inerititagssai; ¹¹tamanik písússuse tamatigut
 perkusersnerkuvdluse, tamáualo Gútímut kujássutigssángúsassok
 uvavtigut. ¹²tamatumíngale ilagingnut atortumik kivfartútekar-
 -dlune ivdlernartut ajorssautait naligssakartitauvdluartarput, tá- Fil. 2,30.
 -mánâinardlo pinane, Gútímut kujaniuterpagssuarnigtaok kingune-

-kangártarpok. ¹³ kivfartornerse tamána misigisimavdlugo Gûte únersiutigissaramiko, Kristusip ivangkliua nálaždluse ángtautigi-gavsiuk, perkusersnišsumigdlo kátutdluse katerssuigavse táнку-múnga tamauutdlo; ¹⁴ tugsiiúkamisilo kajungeraluse Gûtip sámáu-
8,10. -uera ilivšine angingártok píssutigalugo. ¹⁵ Gûtile kujanarsile tu-nissutá taigssámngitšok pivdlugo.

kapitalit 10.

kínuvigigai tikikunigit sapiserfigissagssakarerkunne; najuisitdlunilo alisimavdlunilo táunúinaugame usorssitsárúángitšok nigssiliugagssak kímútdlugo avdlap piinarfigi-ssáne suliakartutut, Nálagak kisime usorssitsautigissagssaungmat.

Róm. 12,1. ¹ uvangale Paulusiussingá okaorkigsárpavse Kristusip kani-lárssusia piááussialo pivdlugo, uvanga najordluse nikanartunga, alisimavdlungale ilivšinut sapisersunga. ² kínuvigávšile, tikikuvse sapiserfigissagssakarerkunanga, tatekarssusera atoriakarerkunago, piginaussutut iliorsorissarmánga ilainut uvavtínik uviníkut sakiso-ringnigtunut. ³ naugdle uvinekardluta sakigaluartugut uviníkut sorssugtúngilagu; ⁴ mássa šákut sorssungnermut atugkavut uving-mup pigingilai, Gûtimitdle píssagtítáuput igpiliugarssuit aseror-tersínauvdlugit. ⁵ tássa isumaliútit aserorterpavut, inornarniar-tutdlo Gûtinik ilisarssinernmut makitaniartut tamaisa; erkarsau-titdlo tamaisa tigussatut kivfartortipavut Kristusimut nálagtú-ngordlugit; ⁶ upalungaerpugutdlo nálánginerit tamaisa pitdlásav-dlugit, nálagssuserse námagsigpat.

⁷ takugssaussut issiginiarpisigik? Kristusimut pigisorivdlui-nartokarpat, táuna ámátaok ingmiut ima erkarsarile: sórdlo naugninek Kristusip pigigáne, taimátaok uvagut pigigátigut. ⁸ ka-nordlo avdlamik usorssitsautigiumagaluaruvko pigináussuserput
12,6. Nálagkap uvavtínut túniúššá ineriartútigssavšinik, aserorternekau-
13,10. -tigssavšinik pinane, tauva pakatsisarnekángerakajakaunga. ⁹ isu-makarfigerkunangale agdlagkanik sujórasárumiagivse, ¹⁰ (okartar-mata: agdlagkat kimigtokalutigdlo artornatdlárait, timimigutdle najuiššok sáugššarpok, okausinardlo asiginagagssáinaussarpok;) ¹¹ taima isumassok ima erkarsarile: sórdlo okausinik píssartugut alisimavdluta agdlagkángavta, taimášinaussugútaok najuisitdluta kanok-iliornivtigutdlo. ¹² mássa ilainut ingmingnik nersortartunut ilángutínek ássigítinerdlúnit sapekaugut; kisiáne táuko ingming-nuúak úgtútdlutik ingmingnuúak ássersútaramik ingmingnik sia-nigingitdlat. ¹³ uvagutdle usorssitsárúángilagu nigssiliugagssak

kímutdlugo, úgtüssardle migssiliordlugo, tamána migssiliordlugo Róm. 12,3.
 Gútip kigdligfigssakartipátigut ilivsinútaok patdliguterkuvdluta.
¹⁴mássa kigdligfigssarput kímúngilarput ilivsinut patdligutingitsutut;
 ilivsisaoak tikikavse Kristusip ívangkiluanik. ¹⁵taimáitumik avdlap
 piniarfigissâne [suliakardluta] usorssitsängilagut migssiliugagssak
 kímutdlugo, neriugpugutále ugperssuserse agdligpat ilivsiine piugár-
 -nerungálerumártugut uvavtinut úgtüssak erkordlugo, ¹⁶ívangkilio
 okalútigiumárdlugo ungativsiine nunalingnut, avdlamutdlo úgtüssak
 ierigak usorssitsautigisanago. ¹⁷usorssitsárumassuvdle Nálagak 1 Kor. 1,31.
 usorssitsautigiliuk; ¹⁸inúp misiligauvdluautigíngingmago ingminik Jer. 9,23.
 nersorune, kisiáne Nálagak nersorpane.

kapitalit 11.

ilungersútigamígit ernumassok apustiliorusersunut perkuserdlugtulivfigítisasornlugit;
 usorssitsátsiarniaratdlardlme nagguvekarssutse ívangkilioo pívdlugo sulissarniilo nág-
 -dliugtarniilo erkartorai.

¹kanortok ilagínarisinga sujunekángitsorpatdlagkalaruma;
 ilagíuarumárpavsiingame. ²mássa ilungersútigávse Gútimit ilunger-
 -sortitauvdlunga; angúmut atautsimut nulíagssaritíakavse niarviarsíak
 minguitsoak Kristusimut sarkúmiúkumavdlugo. ³ernumavungale, Evf. 5,26 t.
 sórdlo pulateriárrsúp perkusersúvdlune Eiva sagdlokítarâ, taimá- 1 Mór. 3,4.
 -taok ilivse erkarsautise aserúsasoralugit Kristusimut perkusersú-
 -kungnaersitdluse. ⁴mássa Jísusimik avdlamik ilivsinut okalüssiar-
 -tortokarpat okalüssissutigíngisavtinik, anernermigdlünit avdlamik
 pisáruvse pisáringisavsinik, ívangkiliumigdlünit avdlamik [tuseruvse] Gal. 1,6 t.
 ilagsíngisavsinik, ilagínaerkajakause. ⁵apustilinitdle ívkunánga ag- 12,11.
 -sut akítsissunit mingnerusoríngitdluinarpunga. ⁶okalugtarnivkut-
 -dlo ilisimángitsúgaluaruma ilisarssinivkut taimáingilanga. kisiá-
 -nime tamatigut ilisimassuvugut tamane ilivsiine. ⁷ajortuliner-
 -pungalünit nikanartíkama ilivse akítserkuvdluse? Gútip ívangki-
 -liua ilivsinut okalútigigavko akekartínago? ⁸ilagít avdlat arsár-
 -páka, akiliutinigdlo tigusivfigáka kivfartúkumavdluse; najoravsiilo
 ajorssalerama kinnut nanertuingilanga; ⁹ajorssautika katángutivta 12,13.
 Makitúmiانيت tikiútut naligssakartingmatigik, tamatigutdlo ilivsinut ap. sul. 18,5.
 pámingnániarkigsárpunga kingornátaok taimaigínasavdlunga. ¹⁰i-
 -lumut Kristusip sagdlusuíssusia iluvnngmat, nersornáumik ta-
 -matumínga Aggaiap erkaine arsárnékásángilanga. ¹¹sók? asú-
 -nginavse? Gútip ilisimavánga. ¹²kanordle iliorama taimailior-
 -sinásauंगा patsisigssarsiortut patsisigssaerúkumavdlugit, nersú-

-tigissaisigut uvavtitut maluginekarkuvdlugit. ¹³ taimáitut apusti-
liorkusersut sulissúngmata pèrkuserdlugtulissut avdlaussárdlutik
Kristusip apustilísut ilissut. ¹⁴ tupingnángitdláme, Sātane nang-
minek avdlaussárdlune kaumassup íngiliatut ilissarmat. ¹⁵ tai-
máitumik tupingnangāsángilak kivfáisaok avdlaussárdlutik iluar-
nerup kivfaisut ilissarpata; naggatekarumârpudtle suliatik nâper-
tordlugit.

¹⁶ okarkigpunga sujunekángitsûsorerkunanga; taimaiginekarn-
male taimáitok sujunekángitsûtídlunga ilagsiniarsinga uvangátaok
ingma usorssitsárkuvdlunga. ¹⁷ okautsikale máko okauseríngiláka
Nálagkamit, sujunekángitsorpatdlagdlungale, nakimanaitsumik usor-
ssitsálernarmat. ¹⁸ uvinik maligdlugo usorssitsártut amerdlang-
mata uvangátaok usorssitsáratdlardlunga. ¹⁹ mássame sujuneká-
ngitsut ilaginarumatdlarpase, ilivse sianisúgavse. ²⁰ ilaginartar-
pasime kivfángortítarângase íssarângasilúnt ujajaissokarângatdlú-
nít makitaniartokarângatdlúnít erssaertarângasilúnít. ²¹ kángusú-
tigssamik okarpunga, sángitsutut ilissarneravta. sumigdle [usor-
ssitsáumik] sapíngitsokarpat, (sujunekángitsorpatdlagdlunga oka-
lugpunga,) uvangátaok taima sapíngilanga. ²² táuko Epriariúpat?
uvangátaok. táuko Israilikúpat? uvangátaok. táuko Aaperáp ki-
nguárai? uvangátaok. ²³ táuko Kristusip kivfarai? (silakángit-
sorpatdlagdlunga okalugpunga,) uvanga anguernik taimáipunga.
erdlokingârneruvdlunga sulissarpunga iperartornekarneruvdlungalo
amerdlanerussumigdlo parnaerússivingmítardlunga kavsnígdlo to-
kumut navérsardlunga. ²⁴ Jútinit tatdlimariardlunga unatarne-
karpunga sisamanik kulilingnik inortardlugit atautsimik. ²⁵ pi-
ngasoriardlunga iperartornekarpunga, atausiardlunga ujarkanik
mitdlórnekarpunga, pingasoriardlunga umiorkajarpunga, uvdlor-
dlo únuardlo imáinarne náváka. ²⁶ angalatdláraunga, navérsar-
punga kúgssuarne, navérsarpunga ínungniartune, navérsarpu-
nga erkardlivne, navérsarpunga akimángitsune, navérsarpunga
igdlorpalingne, navérsarpunga puilassuitsune, navérsarpunga íma-
me, navérsarpunga katángutaorkusersune; ²⁷ ulapítardlungalo er-
dlokissardlungalo, pigártakalungalo, perdlilersardlungalo kilaler-
sardlungalo, ísínginiartakalungalo, kíassardlungalo tamakángitsar-
dlungalo; ²⁸ mássalo nalingínarnik pinekáinarlunga, uvdlut ta-
maisa ornigtáinarmánga, ilagítldo tamaisa ernmássutigissaravkit.
²⁹ kina sángítsox sángítsúngútiginginerpara? kina mamíatsagtok
12.6. kíssalissutiginginerpara? ³⁰ usorssitsásaguma sángíssusera usorssit-

5 Mór. 25,3.

ap.sul. 16,22.

— 14,19.

— 27,41.

2 Tim. 3,11.

6,4 tt.

-sautigisavara. ³¹ Gütip, tássa nálagkavta Jisusip Kristusip atâ- Rôm. 1,25.
 -tâta ilisimavânga sagdlungitsunga, táuna únersiutigisagssauvok — 3,5.
 nâgssáungitsumik. ³² Damaskusime kúngip Aritap nuname nála- Gal. 1,20.
 -gautitâta Damaskuse igdlorpagssualik alapernaerssuissulersorpâ ap. sul. 9,
 tiguniardlunga, ³³ igalássákutdle ningípânga ungalorssúp avatânut 24 t.
 uioragarssuarmut ikititdl'unga, taimalo agssainit ánagpunga.

kapitalit 12.

takordlórline sarkúmíssanilo angingártut makítatigerkunagit kissungmik uviningminut
 kápútumik pinekarame, sângíssutse usorssitsautigiumanergine, sângítsarângame Kri-
 -stusip píssagtítarmane; nane. tuivfigiumáingimigit nangminerdlúnit pé piniángikine,
 autdlartitamigutdlúnit perkusersiorfgingikine; pasinaersârnjarane ineriartútigssainigdle
 agdlagfigigine, tikikunigit agssuarnartokarpadlárkunagit.

¹ usorssitsârnek uvavnut iluakutáungikaluakaok, taimáitok ta- 11,30.
 -kordlórnerit Nálagkavdlo sarkúmersitai pilisavâka. ² inuk ilisi-
 -mavara Kristusimitok, ukiut taimanernit arkanek-sisamângorput,
 (timiminînersordlúnit naluvâra, timiminînginersordlúnit naluvâra,
 Gütip nalúngilâ;) táuna tássângáinak pisitauvok kilait pingajuánut.
³ inugdlo táuna ilisimavara, (timiminînersordlúnit timiminînginer-
 -sordlúnit naluvâra, Gütip nalúngilâ;) ⁴ táuna tássângáinak pisi- 11,11.
 -tauvok paratsimut, okautsidlo taigssáungitsut tusarpai inûp
 okaiserisínâungisai. ⁵ tamâna usorssitsautigiumavara; uvavnigdle 11,30.
 usorssitsautigiumângilanga, sângíssutsivnik kisiâne. ⁶ nauk usor-
 -ssitsârumagaluaruma sujunekângitsûngerakajakauunga, ilumôrtumik
 okalugkama. kisiâne nunuvunga, uvavnik isumakartokarkunago
 uvavne takussane kímutdlugit uvavnitdlúnit tusagkane kímutdlugit.
⁷ sarkúmíssákale tamâko angingártut makítatigerkunagit uvavnut,
 kissungmik uvivnut kápútumik pinekarpunga, tássa Sâtanip ingi-
 -lianik, táussumúnga tigdlugtarkuvdlunga makitalerkunanga. ⁸ táu-
 -na pivdlugo pingasoriardlunga Nálagak kinuvigâra uvavnit nigor-
 -terkuvdlugo; ⁹ okarfígângale: sâimâunera nâmagât, píssáussusera
 sângítsune nâmagtítarmat. taimáitumik sângíssusera usorssitsau-
 -tigiumanerekâra Kristusip píssauneranut inigerkuvdlunga. ¹⁰ ta-
 -mâna pivdlugo tugpatdleraraunga sângítsarângama, asigssorneka-
 -rângama, ajorssarângama, kinuginekarângama, angnikitdlissarâ-
 -ngama Kristuse píssutigalugo; mássa sângítsarângama píssagti-
 -taraunga.

¹¹ usorssitsârnermit sujunekângitsutut ilerpunga, ilivse ajor- 12,6.
 -nartórtikavsinga. mássa ilivsinut nersortariakaraluarpunga, apu-

- 11,6. -stilinit ivkunánga agsut akitsissunit mingnerúngitdluinarama,
 1 Kor. 9,2. naugdlo sūngitsunga. ¹² apustilip nalunarungnaerkutai nāmagisine-
 -kartarpúme akornavsine ilalārnermik nalunaerkutinigdlo tuping-
 -nartulianigdlo kivdlingnartulianigdlo. ¹³ sūkut ilagǵgsunit avdlanit
 mingnerutitauvise, matumūna kisiáne ilá, ilivsinut nanertuǵǵi-
 11,8. -nama? iluaitsuliamik tamatumúnga isumákérfigisinga. ¹⁴ ata, pi-
 13,1. -ngajugssânik ornigsināngorpavse, ilivsinutdle nanertuísananga, pise
 piniánginavkit, ilivsile piniaravse; kitornaisa angajorkâtik kater-
 -ssútisángingmatigik, kisiáne angajorkaisa kitornatik katerssútisa-
 -vait. ¹⁵ uvangame tunissiumakalungalo túniúkumakaunga tarnise
 pivdlugit, naugdlo asangáraluardluse mingnermik asanekartunga.
¹⁶ taimáikaluaromatdle, ilivsinut nanertuǵǵikaluarama, perku-
 -sersūneramale terdlinganêrsimanerpavse? ¹⁷ tauva ilivsinut aut-
 8,6. 18. -dlartitama ilâtigut perkusersiorfiginerpavse? ¹⁸ Títuse taimaie
 inápara, katánguterputdlo táussumúnga áiparititdlugo autdlarti-
 -para; Títusip perkusersiorfiginerpáse? anernek táunaussok na-
 -jortigalugo sakíngíerpugut? tumit atautsit atuángínerpavut?
¹⁹ āma isumakalerpise ilivsinut pasinaersârniartugut? Gútíp
 kínâta sâne okalugpugut Kristusikut, mássalo tamanik ilivse
 asanartuse ineriartútigssavsínik. ²⁰ ernumavungame, tikiúkuma
 iluaríngisavnik malugiunârsoraluse, uvangalo ilivsinut malugi-
 -mârsoralunga iluaríngisavsínik; imáitut [malungnarumârsoralugit]:
 1 Kor. 3,3. sakitsáutut angnerússissutdlo kamagtutdlo sakitsaigajugtutdlo ú-
 Róm. 1,20. -nerdlüssissutdlo okautigssuaissutdlo angnerujumatútdlo inardli-
 -ssutdlo; ²¹ tikiuterkigkuma Gútivnut nikatdlortisasoralunga iliv-
 13,2. -sine, aliasútigisasoralugitdlo amerdlasút sujornagut ajortulissut.
 mingungnartuliornitik uverssainitigdlo kángunartuliornitigdlo iler-
 -korissatik tunutdlugit avdlamik isumatásagaluaramik pingitsut.

kapitalit 13.

pingajugssânik tássa ornileramigit, tikiúkune kajagssússisánginame kavsinik okaorkig-
 -sârai sukangnersumik ilioriakarterkunagit; inúvdluarkussivdlunilo tugiúukai.

- 12,14. ¹ pingajugssânik mânia ornilerpavse, tauva sujunersiutigissat
 5 Mór. 19,15. tamarmik ilisimangnigtut mardlugdlūnit pingasutdlūnit okausiánit
 aulajangersarnekásaput. ² sujornagut okarêrpunga, mánalo okarêr-
 -punga áipagssânik najornigdlungalusók, mánalo alisimavdlunga
 agdlagpunga sujornagut ajortulissunut ilainutdlo tamanut: tikiu-
 -terkigkuma kajagssússisángilanga; ³ tássa malugissakarniaravse

Kristusimik uvavkut okalugtumik, táuna ilivsíne sángítsungilak, sapítsúvordle akornavsíne. ⁴naugdlo sáningassulingmut kikiagttu-gaussok sángíssut píssutigalugo, taimáitok inúvok Gútíp píssau-nera píssutigalugo; uvagutdlo nauk táussumane sángítsugut, taimáitok Gútíp píssaunera píssutigalugo inókatigiumárparput iliv-síne. ⁵ingmivsinik ússetitse, ugperdluse píssarnersuse; ingmiv-sinik misilingniaritse. ingmivsinigdlúnt naluvise, Jisuse Kristuse ilivsinigmat? kisiáne amigartúnerpuse. ⁶neriugpungale ilisarí-sagivsigut uvagut amigartúngitsugut. ⁷Gútile kínuvigára ajortu-mik iliorkunase; uvagut amigángitsutut ersserkuvdluta píngilanga, kisiáne ilivse ajúngitsumik iliorkuvdluse, uvagutdlo amigartutut erkuvdluta. ⁸mássa sagdlusuíssut agssordlugo kanok-iliorsínáun-gilagut, kisiáne sagdlusuíssut ilárdlugo. ⁹tipaitsugtaraugutdle uvagut sángikángavta, ilivsíle píssauvdluse; mánalo kigsautigár-put: ilivse námagtúngorkuvdluse. ¹⁰taimaingmat tamákuninga agdlagpunga alisimavdlunga, najuisitdlunga sukangnersunik ilioru-mángikaluardlunga, Nálagkap taima pígnautingmanga ineriartor- ^{10,s.}-titserkuvdlunga, aserorterkuvdlunga píngilak.

¹¹ámátaok, katángutika: tipaitsugítse, námagtúngoritse, okaor-kigsákatiigítse, atausiussumik isumalioritse, erkigsivigekatiigíng-niaritse; tauva Gútíp asangnigtup erkigsisaissuvdlo najúsaváse. Róm. 15,33. ¹²inúvdluarkokatigítse kuningmik ivdlernartumik. ivdlernartut Róm. 16,16. tamarmik inúvdluarkuváse.

¹³nálagkavta Jisusip Kristusip sáimáunerata Gútívdlo asang-ningnerata anerneruvdlo ivdlernartup ilagíngnerata najordlise ta-mavse. āman.

Paulusip Galāsiamiunut agdlagai.

kapitale I.

erkigsiserkugai; nvdlamik ívanglílokángitsox Kristusip pianik kisiáne okalútigissa-mimik; tamánalo inungmit písimanago Jisuse-Kristusimik sarkúmíssarigine akimángit-sunut okalútigerkuvdlugo.

¹Pauluse apustiliusok (inungnit pinane inúkutdlo pinane, Jisuse-Kristusimitdle Gútimitdlo atátamit táussuminga tokussunit

makititsissumit,) ² katángutivutdlo ilagissáka tamarnik ilagígsunut
 ap. sul. 16,6. Galāsiamiuussunut; ³ Gútip atátap nálagkavtalo Jísusip Kristusip
 Róm. 1,7. sáimautdlise erkigsisitdlusilo. ⁴ táuna ingminik túniúpok ajortivut
^{2,20.} pívdlugit, aniguisikumavdluta silamit ajortumit mánákut itumit,
 Tít. 2,14. Gútip atátavta perkungmane; ⁵ táuna nálangnarsile nágssáungitdlui-
 Róm. 16,27. -nartumik. áman.

⁶ tupigusugpunga, taima pilertortigaluse sakigtikavse Kristu-
 -sip sáimáuneragut kaerkussissivsinít ívangkíliumut avdlamut; ⁷ nauk
 5,10. avdlamik pekángitsox, kisiáne ilaisa ularússisinerpáse Kristusip
 ívangkíliua mumisikumavdlugo. ⁸ kisiáne uvagutdlúnit nangmiuek
 íngilivdlúnit kilangmit okalugfigigpase ívangkíliumik okalútigissavta
 ássigíngisánik, táuna perdlorkunarsile. ⁹ sórdlo okarésugut, taima
 mána okarkigpunga: kialúnit okalugfigigpase ívangkíliumik pigilig-
 -kavse ássigíngisánik, táuna perdlorkunarsile. ¹⁰ inungnutdlúnit
 Gútimutdlúnit akuererkuvdlunga mána okalungnerpunga? inuitdlúnit
 nuánarissánik iliorniarnerpunga? sule inuit nuánarissánik iliornia-
 -raluaruma Kristusip kivfaringerkajarpánga.

¹¹ nalunaerfigávsile, katángutika, ívangkíliu okalútigissara inung-
 -mit píngingmat; ¹² mássa inungmit píngilara, ajokersornekarna-
 -ngalúnit inungmit, kisiáne Jísusip Kristusip uvavnut sarkúmer-
 -sitará. ¹³ tusámavavsingame kanox inúgaluartunga Jútiússutsivne,
 ap. sul. 8,3. Gútip ilagígsai sualugtumik kinugissaravkit nungutiniardlugitdlo;
 - - 9,21. ¹⁴ Jútiússutsivkutdlo akitsissunga erkardlivne ilutigissavnit amer-
 ap. sul. 22,3. -dlasúnit, ilungersungártorssúvdlungalo sujuaisavnit maligagssar-
 -siáka pívdlugit. ¹⁵ Gútipdle arnama timánit agdlát íngmikórtit-
 -sissima sáimáunermigutdlo kaerkussissima iluaringmago ¹⁶ erue
 sarkúmersikumavdlugo iluvnut, ívangkíliúkut okalútigerkuvdlugo
 akimángitsune, tauva tássángáinarpunga, uvinigdlo augdlo kigdli-
 -siúngiláka; ¹⁷ Jerúsalamut majuángilangalúnit sujunivkut apusti-
 -liussunut, kisiáne Arápiamut autdlarpunga kingumutdlo Damas-
 ap. sul. 9,26. -kusimut pívdlunga. ¹⁸ kingorna ukiut pingasut nángmata Jerú-
 -salámut pavungnarpunga Pítruse takujumavdlugo, najorparalo
 uvdlut arkanek-tatdlimat. ¹⁹ apnstilekatainigdle takussakángilanga.
 Jáko Nálagkap katángutá kisiat [takuvára]. ²⁰ mákuníngale ag-
 -dlagfigigavse, ata, Gútip issigánga sagdlúngitsunga. ²¹ kingorna
 ap. sul. 9,30. Sériap Kilikiavdlo erkainut pívunga. ²² ilagígsutdle kristumiussut
 - - 15,41. Jútiámítut takúngisáinaránga; ²³ imale tusarsínarput: táussuma
 uvavtínik kinungingnikaluartup mána ugpernek nungutiniaraluagke
 okalússissutigá; ²⁴ Gútilo únersiutigát pívdlunga.

kapitalit 2.

ivangkilio okalüssissutigissane apustilekatime táukua sukarssúsorinekartut Jerúsaláme atautsimékatigitidlune nãmagigát; Pítruse Antiorriame agssortorine agssuarnarsigaluarnmat; Kristusinut ugpernek kisime iluartútinekautigssausok.

¹ kingorna ukiut arkanek-sisamat nãngmata, ãma Jerúsalã- ap. sul. 15,2.
-mut majuarpunga Barnapa ilagalugo Títusilo ilaseralugo. ²ma- - - 11,30.
-juarpungale sarkúmíssakarama, ívangkiliulo akimángitsune oka-
-lüssissutigissara tánkunúnga sarkangiúpara, pingártumigdle a-
-tarkissaussunut, [misilerkuvdlunga] mánalúnit sujornagutdlúnit
maungáinak arpanngersunga. ³ kisiáne Títusilúnit áipara erdlor- Fil. 2,16.
-kúnekángilak kipinekarkuvdlugo, nauk Grikeriussok. ⁴ tássalo
katángutaorkusersut kerdletorútut pivdlugit, táuko sanivtínt ilá-
-ngungmata kivfángússuserput Kristuse-Jisusikut pigissarput mi-
-siligkiartorumavdlugo, kivfángortikunavdluta; ⁵ táuko sivikitsú-
-nguamigdlúnit akueringilavut náláinasavdlugit, ívangkiliup ilumôr-
-ssusia ilivsine aulajaerkuvdlugo. ⁶ atarkissaussutdle pingársori-
-nekartut (pingársusiat kanok agtigissok sugíngilara, iníp táu- Róm. 2,11 t.
-náussusia Gútip pingíngmago.) táukuame atarkissaussut sumik
ilángússagssamik taisivfíngilánga; ⁷ kisiáne imáiput: malugilera-
-mínga ívangkiliunik pãrissakartitaussunga kipinekángitsunut [oka-
-lútigerkuvdlugo], sórdlo Pítruse ívangkiliunik pãrissakartitaussok
kipinekartunut okalútigerkuvdlugo, ⁸ (mássa Pítrusimik píssagtitsi-
-ssup kipinekartunut apustiliorkuvdlugo, táussuma uvangátaok pí-
-ssagtípánga akimángitsunut taimaerkuvdlunga;) ⁹ ilisarigamíkulo
sáimáunek uvavnut túniússak, Jákup Kivfarsivdlo Juánasivdlo, ap. sul. 15,
tánkua sukarssúsorinekartut, tauva uvangalo Barnapalo talerpivti- 13 tt.
-gut ekípátigut ilagígssutsivtínut nalunaerkutigssamik, uvagut oka-
-lúsassugut akimángitsunut, táukulo okalúsassut kipinekartunut; ap. sul. 11,
¹⁰ pítsut kisiáne erkaissásagivut; taimame piniarkigsártarpunga. 29 t.
¹¹ Pítrusile Antiorriamut pingmat, agssortorpara issigitidlugo, ap. sul. 15,35.
agssuarnarsigaluarnmat. ¹² mássa Jákup ilagissainik tikiútokángi-
-katdlarmat akimángitsut nerekatigai; táukule tikiungmata nígor- ap. sul. 11,3.
-dlugit avigsárpai, kipinekartut sujôragigamigit. ¹³ tauva Júteka-
-taisátaok píngítsússákatigilerpát Barnapalo agdlát píngítsússár-
-neránik átsornekalersitdlugo. ¹⁴ malugileravkitdle agssuarnaitsu-
-mik saxíngitsut ívangkiliup ilumôrssusia migssiliordlugo, Pítruse
okarfigâra tamaisa tusátitdlugit: ivdlit Jútiussutit akimángitsutut
inúgavit Jútitudlo pinatit, suvdlutit tauva akimángitsut erdlorkú-

3,11. -pigit Jūtisut inórkuvdlugit? ¹⁵uvagut nagguvivtigut Jūtiusugut,
 Róm. 3,20. akimángitsut ajortuliartut ilaginagit, ¹⁶ilisimagavta inatsisit sulia-
 -rerkussaisigut inuk iluartútinekarsináungitsox, kisiáne ugpernikut
 Jisuse-Kristusimut, taava uvagútaok Kristuse Jisuse ugperfigárput
 iluartútinekarkuvdluta ugpernikut Kristusimut inatsisitdlo sulia-
 -rerkussaisigut pinata; mássa inatsisit suliarerkussaisigut iluar-
 tugs. 143,2. -tútinekartokarsináungilak uvinilingmik.

¹⁷imakale uvagut Kristusime iluartútinekarniardluta āma ma-
 -luginekaruvta ajortuliartut, taava Kristuse ajortimut kivfartor-
 -tūsassok. ajornakaok. mássa ūkautitara kingumut karmaruvko,
 taava ingminik nalunaekajakaunga kúkusimassunga. ¹⁹kisiáne
 Róm. 7,1. 11. inatsisitigut inatsisinut tokuvunga Gútimut inūsavdlunga. ²⁰Kri-
 -stuse sáningassulinginut kikiagtugaekatigára; inúvungale, nauk
 uvanga písaerdlunga, Kristusile inúvok uvavne. mánalo uviningme
 inúserissara inúserára ugperdlunga Gútip erneranut, táussuma a-
¹4. -sagánga ingminigdlo túniutdlune pivdlunga. ²¹Gútip sáimáunera
 Evf. 5,2. atorungnaersingilara; mássa inatsisit iluartúngútigssaugpata Kri-
 -stuse asulinak tokusimásavok.

kapitalit 3.

Aaperáp kitornavínik ugperssutsimíkut iluartútitaussunik; kingornússagssak inatsisi-
 -tigut pinane únersútíkut píssagssaussox; inatsisit perorsaissússut Kristusimut.

¹tantúko Galāsiamint sujunekángitsut, kia angákuarnigfiging-
 -mase ilumórtok nálásaerpsiuk? mássa Jisuse Kristuse issivse
 sáne ássilissaussok, akornavsíne sáningassulingmut kikiagtugaussor-
 -dlusók. ²matumíngáinak ilíniarfigiumavavse: anernek pigilerpi-
³5. -siuk inatsisit suliarerkussaisigutdlúnít ugpernerup okautiginekar-
 Róm. 10,17. -neragutdlúnít? ³taima sujunekángitsigaise? anerníkut autdlar-
 -nigarse mána uviníkuť nájumavisiuk? ⁴ima agtigissut asulinak
 ilivsinut nagdliúpat? mássa asulinak pigaluarnersut. ⁵anernermik
 ilivsinut túniússissok ilivsíme kivdlingnartuliortitsissok taimailiorpa
³2. inatsisit suliarerkussaisigutdlúnít ugpernerup okautiginekarnera-
¹ Mór. 15,6. -gutdlúnít? ⁶sórdlume Aaperát iluarssusekartitaussok Gúte ugperi-
 Róm. 4,3. -gamiuk. ⁷ilisimaleritse taava, ugperssusekartut Aaperáp ki-
 Ják. 2,23. -tornarigai. ⁸agdlagkatdle sujornagut nalujungnaerutaugamik Gútip
 inuiakatigít ugpernikut iluartútisagai, taimáitumik Aaperámut su-
¹ Mór. 12,3. -jornagut únersútekarput matumínga: iligkut inuiakatigít tamarnik
 ap. sul. 3,25. pivdluarkunarsísáput. ⁹taimaingmat ugperssusekartut pivdluarku-
 -nekarput Aaperámut ugperatumut ilagititdlugit. ¹⁰mássa inat-

at Jütiussugut,
inatsisit sulia-
ne ugpernikut
e ugperfigärput
sisitdlo sulia-
saisigut iluar-

lluta äma ma-
mut kivfartor-
ut karmaruvko,
ga. ¹⁹ kisiáne
unga. ²⁰ Kri-
vuugale, nauk
nalo uvingme
táussuma a-
ip sámáunera
saugpata Kri-

ússagssak inatsisi-
ut Kristusimut.

ákuarnigfiging-
ristuse issivse
kiagtugaussor-
rnek pigilerpi-
okautiginekar-
nikut outdlar-
ssut asulinak
⁵ anernernik
ok taimailiorpa
utiginekarnera-
k Güte ugperi-
t Aaperáp ki-
augamik Gütíp
Aaperámút su-
tigít tamarnik
ut pivdluarku-
¹⁰ mássa inat-

-sisit suliarerkussainik pekarniartut nungutdlugit perdlorkússutip
kulangerpai. agdlagsimaugmat: perdlorkunarsile nalingínak mag- ⁵ Mór. 27,26.
-persagkane inatsisilingne agdlagsinassunik tamanik aulajangiússi-
-ngitsok námagsinagitdlo. ¹¹ nalunángilardle inatsisitigut Gútime Háp. 2,4.
iluartútínekartoxángitsok, mássa ugpernikut iluartok inúsavok. Epr. 10,38.
¹² inatsisitdle ugpernek píngilát, kisiáne inüp námagsigunigit inü- Róm. 1,17.
-ssutigisavai. ¹³ Kristusip akiliúpátigut inatsisit perdlorkússutánit ³ Mór. 18,5.
pérsitdluta, pivdluta perdlorkunarsigame, (agdlagsimangmat: per- Róm. 10,5.
-dlorkunarsile nalingínak kissungme nivingassok;) ¹⁴ Aaperámút ⁵ Mór. 21,23.
pivdluarkússut inuiakatigíngnut perkuvdlugo Kristuse-Jisusikut, a-
-nernek únersútigissak pigilerkuvdlutigo ugpernikut.
¹⁵ katángutika, inüp ilerkuva atordlugo okalúsaunga: inüv- Róm. 3,5.
-dlünit tastamantia*) aulajangersarígax atorungnaersínekaráingi-
-lak ilanekásananilünit. ¹⁶ únersútítidle okauserinekarput Aape- 3,8.
-rámút kinguágssánutdlo. ima okángilax: kinguágssanutdlo, kav- ¹ Mór. 22,18.
-stutitdlugit; kisiáne atausiutitdlugo: kinguágssangnutdlo, tássa
Kristuse [pivâ]. ¹⁷ imale okarniarpunga: tastamante Gútip su-
-jornagut aulajangersarígá Kristuse pivdlugo inatsisit ukiut si-
-samanik untritigdlit pingasunigdlo kuligdlit kingornatigut pí- ² Mór. 12,11.
-ngortut sakigsínáungilát únersút soraersísavdlugo. ¹⁸ mássa ki-
-ngornússagssak inatsisitigut pissagssaugune únersútikut písaer- Róm. 4,14.
-kajakaok; Gútivdle Aaperát tunivâ únersútikut. ¹⁹ inat-
-sisit tauva súsápat? ilángússáuput sanerkutsinerit pivdlugit, Róm. 5,20.
(kinguágssak únersútítigut pinekartok tikiutserdlugo,) perkú-
-ssutiginekarputdlo íngilitigut akúnernmiliútup agssaisigut. ²⁰ a- Epr. 2,2.
-kúnernmiliútdle atausip akúnernmiungilâ, Gútile atausiuvok. ap. sul. 7,53.
²¹ tauva inatsisit Gútip únersútainut agssortuípat? ajornakaok. ¹ Tim. 2,5.
mássa inatsisinik túniússaussokarpat úmartitsignaussunik, tauva
ilnarnigssak ilunut inatsisinit perkajakaok. ²² agdlagkatigutdle
sút tamarnik ajortip atánut mátússáupnt únersút ugperntunut pí- Róm. 11,32.
-gilerkuvdlugo ugpernikut Jisuse-Kristusimut. ²³ ugperfigssar-
-dle nagdliutínago inatsisit atánut mátússauvdluta pârinekarpu-
-gut ugperfigssak sarkúmersínexásassok nagdliutserdlugo. ²⁴ tai- ¹ Pít. 1,5.
-máitumik inatsisit perorsartigávut Kristusimut, ugpernikut iluar-
-tútínekarkuvdluta. ²⁵ ugperfigdle nagdliungmat perorsaissup pí-
-saerpátigut. ²⁶ tamavsime Gútip kitornarâse ugpernikut Kri-
-stuse-Jisusimut. ²⁷ mássa nungutdluse Kristusimut ilángutitdluse Róm. 6,3.
kuisimassuse Kristuse atisimavarse. ²⁸ nâme Jútítldo Grikerit- — 13,14.

*) perkússutâ aulajaitsugssak.

- 1 Kor. 12,13. -dlo, nâme kivfatdlo kivfångitsutdlo, nâme angutitdlo arnat-
 Kul. 3,11. -dlo, tamavse atausiugavse Kristuse-Jisusime. ²⁹ Kristusivdle
 Rôm. 9,7 t. pigigpase Aaperâp kinguârisavâse, kingornússissugssáusausilo úner-
 -sût nâpertordlugo.

kapitalit 4.

perorsarnekartitdlutik kivfatut ísínaraluartut Gútip ernerata anerneranik úmámioka-
 -lersut kivfaujungnaerdlutik kitornaugamik Gútimut kingornússissugssausútaok Kri-
 -stusikut; Galásiamiuut sakiatdlagtarssusiát ernumássutigilerine; arnap kivfaussup
 kitornarissainik kivfångitsuvdlo kitornarissainik.

- ¹okarpungale: kingornússissugssak merdleritútitdlune kivfatut
 ísínarpok, uvnit [angúme pigissainut] tamanut nâlagagssaugaluar-
 -tok; ²mássa pârssissut piligtaussutdlo nâlagagssarai angúme
 taissâ nagdliutserdlugo. ³taimátaok uvagut merdleritúgatdlaravta
 Kivfatut ípugut iliniarkágagssat silap pé nâlagagssaralugit. ⁴uv-
 Efv. 1,10. -dlutdle nagdlerissat nâmagtingmata Gútip erne autdlatípâ ar-
 Rôm. 1,3. -dlutdle nagdlerissat nâmagtingmata Gútip erne autdlatípâ ar-
 3,13. -nâmit erniusok inatsisit atangerdlugit erniusok; ⁵inatsisit ku-
 -langigait akiliúsangmagit tássánga përsitdlugit kitornáussusigssak
 Rôm. 8,16. uvavtínut pigilerkuvdlugo. ⁶kitornaugavsile Gútip ernerme aner-
 Rôm. 8,17. -nera úmativsinut autdlatípâ tordlulassok: atâtak, atâtak-â.
⁷taimáitumik kivfaujungnaerputit, kitornauvdlutitdle; kitornauga-
 -vitdle Gútimut kingornússissugssauvutítaok Kristusikut.

- ⁸ilivsile taimane Gúte ilisimángikatdlaravsiuk kivfartorpuse
 4,3. píssutsimíkuut Gútiúngitsunut. ⁹mánale Gúte ilisarigavsiuk, anger-
 -kinganigdlo Gútip ilisaringmase, suvdluse tauva iliniarkágagssat
 Kul. 2,16. kimekángitsut amigartutdlo kingumut sâgpisigik uterdlugit tamá-
 Rôm. 14,6. -kunúnga kivfaritikumavdluse? ¹⁰uvdlutdlo káumatitdlo nagdliú-
 -tutdlo ukiutdlo anlajangiútarpare. ¹¹ernumássutigilerpavse asu-
 -linax erdlokíssutigisimasoraluse.

¹²uvavtut iniaritse, ilivsisut ikama. inániarpavse, katángu-
 -tíka, iluaitsuliorfigingilavsinga. ¹³ilisimavavsingale úvinivkut sâ-
 -ngitsunga ívangkíliumik okalugfigilerkâravse; ¹⁴úvinivkutdlo ú-
 -ssernekarínika asiginarnagitdlo narrugingilase, kisiáne Gútip íngi-
 -liatut ilagsivavsinga, Kristuse-Jisusisut. ¹⁵suvdluse taimane piv-
 -dluarnerarpise? mássa nalunaiáissutigávse issise përkajarise u-
 -vavnutdlo túniutdlugit ajornarsimángigpat. ¹⁶tauva úmigilerpisi-
 -nga ilumórdlunga pigavse? ¹⁷ilungersorfigigaluarpare, iluartu-
 -migdle pinatik, kisiáne avigsârniarpase ilivsinut ilungersorfiger-
 -kuvdlutik. ¹⁸ájúngilardle ajúngitsut ilungersútigigáine uvdlut nu-

-ngutdlugit ilivsinik najuinerinavkut pinane. ¹⁹ kitornánguáka u-
-korsè, ernisugtutut kingumut erdlokissutigissáka Kristuse iluv- 1 Kor. 4,10.
-sine táutokalerserdlugo: ²⁰ kanortok mána najoraluarnávse nipiga
avdlángortísinauvdlugo; nalornileravse.

²¹ okarfigisinga, inatsisinut kulangerkussuse ukorsè, inatsisit
tusángilisigik? ²² agdlagsimangmat Aaperát mardlungnik ernekar- 1 Mór. 21,2,9.
-tok, áipá arnamit kivfaussumit, áipá arnamit kivfaungitsumit.
²³ arnavdle kivfaussup ernera uvinikut erniuvox; kivfaungitsuvdle Róm. 9,7 tt.
ernera únersútikut erniuvox. ²⁴ tamákule ássersútáuput. táuko
[arnat] tássa-uko angerutsit mardluk, áipá káxamit Sínaimit pissox
kivfaussunik ernissartok, tássa Hágga. ²⁵ mássa Hágga tássa ká-
-kak Sínai Arápíame, Jerúsáldlo mássákut itox migssigá kiv-
-faussok kitornane ilagalugit. ²⁶ Jerúsáldle tagpínga tássa arnak Epr. 12,22.
kivfaungitsox, táuna tamavta anánagárput. ²⁷ agdlagsimangmat: ti- sark. 3,12.
-paitsugit, nártusuitsutit ernisuitsutit, sivkerdlutit nivdliagit, erni- Is. 54,1.
-sujuitsutit, kisingorútup kitornai amerdlanerungármata uvigdlup
kitornainit. ²⁸ uvagutdle, katángutíka, Iisák ássigalugo únersúti- Róm. 9,7 t.
-kut kitornauvugut. ²⁹ sórdlule taimane uvinikut erniussup ki-
-nugigá anerníikut erniussok, taimátaok mána pissarpok. ³⁰ ka-
-nordle agdlagkat okausekarpat? arnak kivfaussok erneralo ani- 1 Mór. 21,
-sikit, kivfaussup ernerata kingornússekatisángingmago kivfau- 10. 12.
-ngitsup ernera. ³¹ taimáitumik, katángutíka, arnap kivfaussup
kitornaringilátigut, kivfaungitsuvdle.

kapitalit 5.

kristumiut kivfaujungaerssuseretik aulajangerfigísagát, uvingmutdle autdlarniutigiti-
-nago kivfartorfgekatisassut asangnidlutik; anerneke najortigalugo sakísassut uving-
-nup pileríssusè námagsinagit, Kristusip pigíssaisa uvinígtik sáningassulingmut
ivertitaríngmássuk.

¹ taimáitumik aulajangerfigisiuk kivfaujungaerssuser e Kri-
-stusip kivfaujungaersingmatigut, kingumutdle kivfángortínavéitise.
² ata, uvanga Pauluse okáupavse: kipinekartíkuvse Kristuse
sugssarisángilarse. ³ nalingínax kipinekartítok áma nalunaiavfi- Ják. 2,10.
-gára, inatsisit tamákerdlugit námagsissagssarigai. ⁴ Kristuse ila-
-gísaerparse, inatsisitigut iluártúngorumassuse; sámáunek átavi-
-giungnaerparse. ⁵ uvagúme ugperdluta auerníikut utarkivarput
iluártúngornígssak neriútígíssak. ⁶ kipinekarnerdlúnt kipinekángi- 6,16.
-nerdlúnt Kristus-e Jísusime atúngingmata, kisiáne ugpernek a- 1 Kor. 7,19.
-sangningnikut súníssok.

3,1. 7 ingerdlavdluaraluartuse; kia unigtípåse ilumõrnermut nålag-
-kunguaerkuvdluse? 8 taima nålagsarmase kaerkussissivsinít pí-
1 Kor. 5,6. -ngilak. 9 sernarsautimínigup timiussagssiak tamàt sernartítarà,
10 isumakarfigåvse Nålagkame, avdlamík isumaliúsángitsoraluse;
ilivsinigdle ulariússisitsissok pítdlåumut nanertortisavok, kinauga-
-luarunilünít. 11 uvangale, katángutíka, kipinekarnek sule okalüssi-
-ssutigigaluaruvko, sõrme tauva kinuginekarnerpunga sule? tau-
-vame sáningassulik mamiatsautigiungnaerkajarát. 12 kanortok
pñarnekarilit ilivsiuk kigdormut isumaliortitsissut.

13 mássa ilivse, katángutíka, kaerkusimavuse kivfaujungnaer-
-kuvdluse; kisiánime kivfaujungnaerssuserse uviníngmut autdlar-
-niutigiterkunago, asangnigdusile kivfartorfgekátigigtise. 14 inat-
-sisit tamarmík kátungmata okautsimut atautsimut, matumúnga:
3 Mõr. 19,18. tugdlit iligtut asásavat. 15 kisiáne kékátigigdusilo ékatigígvkse
Mat. 22,39. Róm. 13,8. nungútakátautekinavuse.

16 okarpungale: auernek najortigalugo sakigitse, tauva uving-
-nup pileríssusé námagsísángilase. 17 mássa uviník pilerítsagpok
anernek agssortordlugo, anernerdlo pilerítsagpok uviník agssor-
-tordlugo, táukulo akerdlerígput píumassavsíník iliornek ajuler-
Róm. 8,14. -sítlduse. 18 anerneruvdle pígpase inatsísit kulángísángilåse. 19 er-
— 6,14. -ssípútdle uvingnup píliái, imáítut: arnaunekarnek uverssainer-
Róm. 1,29 tt. -dlo mingungnarituliórnerdlo kángunartuliórnerdlo 20 Gútipilugsior-
1 Kor. 6,9 t. -nerdlo ilisínerdlo kíngarssuinerdlo sakítsainerdlo angnerússinerdlo
Kul. 3,5 tt. kamangnerdlo sakítsaigajungnerdlo agssuaríngnerdlo kigdormutdlo
Efv. 5,5. ilagíngnek 21 sínganerdlo tokútsinerdlo imerajungnerdlo nerivat-
-dlárnerdlo avdlatdlo taimáítut, tamáko pívdlugit mána okarfige-
-rêrpavse, sõrdlo sujornagut okarfigerêrivse: taimailiortut Gútip
Efv. 5,9. nålagauvfía kíngornússarisángikát. 22 anerneruvdle inerítitái tássa
asangníngnek típaitsungnerdlo erkígsinerdlo kamajuínerdlo avá-
-gíngníngnerdlo angajorkautsernerdlo ilumõrnerdlo kanilárnerdlo
pítaiuínerdlo; 23 taimáítunut inatsísit agssortuíngítlat. 24 Kri-
-stusívdle pígíssaísái uvinígtík sáningassulíngmut ívertítarát ígdli-
-gugssusílo píleríssusílo táputdlugít. 25 anernek najortigalugo inú-
-guvta, tauvátaok anernek najortigalugo íngerdlaniarta. 26 píungít-
-sumík atarkínekarnígssak píniakínatigo níngagsákátígêrkunata sí-
-ngáutarkunatalo.

ermut nâlag-
 issivsinîit pi-
 sêrnartitarâ.
 ngitsoraluse;
 ok, kinauga-
 ule okalüssi-
 sule? tau-
 12 kanortok

faujuugnaer-
 nut autdlar-
 se. 14 inat-
 matumûnga:
 katigigkuvse

tauva uving-
 pileritsagpok
 inik agssor-
 rnek ajuler-
 ilâse. 19 er-
 uverssainer-
 ûtipilugsior-
 erüssinerdlo
 gdlorumtdlo
 lo nerivat-
 ua okarfige-
 ortut Gûtîp
 rititai tâssa
 nerdlo avâ-
 anilârnerdlo
 t. 24 Kri-
 tarât igdli-
 galugo inû-
 26 piungit-
 rkunata sí-

kapitalit 6.

kanilârdlutik ikiokatigigdlutigdlo Kristusip inatsisai nâmagisiniâsagait naugminerdlu su-
 -liatik misiligdlugit; sunik inuk siaruarterigune kingunerinik katerssniimârto; kipine-
 -karterkussissut perkuserdlugtâitdlugit Kristusivdo sâningassulia kisiat usorssitsauti-
 -gissagssautitdlugo maligagssamik Kristusime atortumik unalinguigtut tugsiúkai.

¹ katângutîka, inuk misigîngitsôrdlune pinerdlugkaluarpat, tauva Râm. 15,1.
 ilivse anernermut atassuse iluarsisimiarsiuk auernergmik kanilârtumik;
 misigssordlutitdle ivdlitaok ússernekarkunatit. ² nanertortigissavsi-
 -nik erssokatigigitse, taimalo Kristusip inatsisai nâmagisiniarsigik.
³ mássa sîngikaluardlune ingminik sîsorissok ingminut sagdlokî-
 -tarpok. ⁴ nalinginauvdle naugminek suliane misiligdliuk, tauva 1 Kor. 11,28.
 ingminuînak usorssitsautigssakâsavok âiparminutdlo pinane. ⁵ na-
 -linginaup nangminek naugmagagssse nangmâsangmago.

⁶ okautsinigdle ajokersornekartup ajokersortine ajûngitsunik
 tamanik ilangêkatigisavâ. ⁷ tâmaxinase, Gûte mitautigerkûngilak. Jâk. 1,16.
 suningme inuk [nautstagssatut] siarnarterigune kingunerinik kater- 2 Kor. 9,6.
 -ssuimârpo. ⁸ mássa uvingingminut siaruarterissok uvingingnit
 katerssuimârpo aserujâssumik; anernermutdle siaruarterissok
 anernermit katerssuimârpo inûssumik nâgssâungitsumik. ⁹ ajû- 2 Tas. 3,13.
 -ngitsuliortale arajússinata, nagdliugpat katerssuimâravtâtaok ka- 2 Kor. 4,16.
 -sîngikuvta. ¹⁰ taimâitumik piginauvfigssakartitdluta ajûngitsuliorta
 tamanut, pingârtumigdle ugpekativtinut.

¹¹ takuvase nangminek ilivsinut agdlagkama amerdlâssusê.
¹² uvingnup písigit iluarerkussut erdlorkúpâse kipinekarterkuvdluse,
 innâitok kisiat píssutigalugo: Kristusip sâningassulia pivdlugo ki-
 -nuginekarumânginamik. ¹³ mássalo kipinekartitut nangminerdlûnit
 inatsisit maleruângilait, kisiâne kipinekarterkuvâse uvingise usor-
 -ssitsautigiumavdlugo. ¹⁴ uvavnut avdla usorssitsautiginek ajorna-
 -kaok, nâlagkavta Jîsusip Kristusip sâningassulia kisime, tâussu-
 -mûna silarssuak sâningassulingmut kikiagtorsumassutut îpok uvav-
 -nut, uvangalo silarssuarmut taimaitdlunga. ¹⁵ kipinekarnerdlûnit 5,6.
 kipinekánginerdlûnit Kristuse-Jîsusime atûngingmata, kisiâne nu- 1 Kor. 7,19.
 -târik pingortitak. ¹⁶ maligagssak tamâna maligdlugo ingerdlassut 2 Kor. 5,17.
 tamâkerdlugit Israîlilo Gûtîp pigissâ erkigsinerup nagdligtuineruv-
 -dlo kulangerdligit. ¹⁷ tâssa uvavnik erdlokisitsissokarnavêrile, 2 Kor. 5,17.
 nalunaerkutsernerit Nâlagkap Jîsusip pê timimiugigavkit. Fil. 3,16.

¹⁸ nâlagkavta Jîsusip Kristusip sâimâunerata anernerse na- 2 Kor. 5,17.
 -jordliuk, zatângutîka. âman.

Paulusip Evfsumiunut agdlagai.

kapitale 1.

erkigsiserkússut autdlarniutigalugo Gútip ilagfigsiminut pivdluarkússutai tamaisa kujásutigitigui; Evfsumiut ugperussisánik asanguigssusianigdlo tusarane Gátimut kut-satdlugitdlo tugsíutarine kaerkussaisa neriugissagssát Kristusivdlo tamanit angneruv-sársusisa ilisimalerkuvdlugit táukunúnga.

- Kul. 1,1. ¹Pauluse Gútip perkussánik Jisusip Kristusip apustiligissá ivdlernartunut Evfsumitunut ngpertunut Kristuse-Jisusimítunut;
- Kul. 1,2. ²Gútip atátavta Nálagkavdlo Jisusip Kristusip sámautdlise er-kigsisitdlusilo.
- 2 Kor. 1,3. ³únersiutiginekardle Gúte nálagkavta Jisusip Kristusip atátá, táussuma pivdluarkugátigit pivdluarkússutinik anernerup pínik ta-manik kilaup písigit Kristusícut; ⁴táussumúna kineramisigit silarssuak túngavilernekángikatdlarmat, asanguingnikut ivdlernar-kuvdluta agssuarnaerkuvdlutalo kínáta sáne; ⁵sujornagutdlo ing-minut kitornarerkugamisigit Jisuse-Krustusícut, taimáissassok ilua-rigamiuk, ⁶sáimáunine nalekángitsox únersiutiginekarkuvdlugo,
- Kul. 1,22. asassamigit sámáukamisigit; ⁷táussumúna utertitauvugut anagut
- Kul. 1,14. ^{3,8}pinerdlungnivtínik isumákérfiginekardluta sámáussingárnera mig-ssiliordlugo; ⁸tamatumúnga pingárátigit tamanik ilisimalersit-dluta sujunekalersitdlutalo; ⁹nalumaerfigigamisigit ángigissamik perkussame pianik iluarissane migssiliordlugo ingmine sujúnersú-
- Gal. 4,4. -tigissane, ¹⁰uvdlut nagdlersíssat námagtigpata inokutigfigsokartit-
- Kul. 1,16. -siumavdlune, kilangmítutdlo nunamítutdlo tamaisa katerssorn-
- ¹⁹ t. -magamigit niakorissamut atautsimut Kristusimut; ¹¹táussumúna
- ^{3,11} uvagútaok pigssarsivugut, uvagut sujornagut perkussaussugut táu-ssuma pilerssárutigiumassane erkordlugo sunik tamanik súniú-ssissup sujúnersútá migssiliordlugo; ¹²uvagut sujornagut Kristu-simut neriugtugut nálangnarssusiata únersiutiginekautigisangma-tigit; ¹³táussumúnalo ilivsisaox ugpernakutsiornekarpuse aner-
- ^{4,30} -nermik ivdlernartunmik únersítigissamik, taimane okausex sag-dlusússut tusaravsiuk ívangkílio ánagsimássutsivsinik, táussu-
- 2 Kor. 1,22. -múna taimailivuse taimane ugperavse; ¹⁴táunalo [anerek] sag-dlunavêrutavok kingornússagssarput písagavtigo, pigissagssarsiat utertínekarpata, nálangnarssusiata únersiutiginekautigissánik.

¹⁵ taimáitumik uvangátaok Nálagakmut Jtsusimut ugperssut- Kul. 1,4.
 -sivsinik ivdlernartuntdlo tamanut asangnigssutsivsinik tusarama,
¹⁶ soraernanga kutsápavse erkartortardhusilo tugsiartarângama, ¹⁷ ná- 1 Tas. 1,2.
 -lagkavta Jtsusip Kristusip Gútiannut atátanut nálagnarssusiling- Róm. 1,9 t.
 -mut tnerkuvdluse anernernik ilisimatitsissumik sarkúmersitsi-
 -ssumigdlo táuna ilisarilerkuvdlugo, ¹⁸ sianíssutsivsigutdlo issekar- 1 Pít. 1,13.
 -terkuvdluse káumarsarsimassunik, ilisimalerkuvdlusiuk sunaussok Kul. 1,27.
 kaerkussaisa neriugissagssát, sunaussordlo kingorníssaisa usor-
 -nangárssusiát ivdlernartune, ¹⁹ sunaussordlo píssaunerata angíssu-
 -sia angingákissok uvavtíne nakússusiata píssauniligssúp súníne- 2,6.
 -ragut ugpertne; ²⁰ Kristusíkut súnfgame tokussunit makitikamiuk
 ingititdlugulo talerpingme tungánut kilangme ²¹ angneruvsártíngor-
 -titdlugo sujulerssuissunit nálagkersuissunitdlo píssaussunitdlo ná- Kul. 2,10.
 -laganssunitdlo tamanit tamanitdlo kanok tainekartartunit silame
 matumane áipánilo agdlát; ²² sútdlo tamaisa isigaisa atánnut písi- 1 Kor. 15,27.
 -pái, tamanitdlo angnerutitdlugo niakoritipá ilagíngnnt, ²³ tássa ti- Epr. 2,8.
 -mánnut sunik tamanik tamatigut pekangártitsissup pekangárnerannt. tugs. 8,6.
 Kul. 1,18.

kapitalit 2.

ajortíningne tokungagaluartut Gútip úmartikai Kristusimut ilángutitdlugit; akinángit-
 -súgaluartut Israí'kut univígíggssánit avigsársimagaluartut Kristuse-Jtsusíkut erkíssi-
 -vígssiortúikut kanígdlíssut ivdlernartunut univígíggssarsekatigítitdlugit
 Gútip inokutígilerai.

¹ ilivsísaok, tokungagalnaravse pinerdlungnivsine ajortivsinilo, Kul. 2,13.
² táuko pilialugit ardlágut saxissuse silap matuma mánácut pí- Kul. 3,7.
 -ssuserissá migssiliordlugo siláinarne nálagkersuissut nálagát ma-
 -ligdlugo anernek mánácut súníssartok nálagseríftsune; ³ táuko
 ilagalugit nvagútaok tamavta ardlágut angalassartugut uvínivta Kul. 3,6.
 pileríssnsè malígdlugit nvingnuvdlo erkarsautivtalo píumassát ná-
 -magsissardlugo, inúngúserígíggputdlo níngangnermik pínekartug-
 -ssanvdluta ardlavut ilagalugit; ⁴ Gútivdle nagdligtuingártup asang-
 -nigssuserssuaninik asagamisigut, ⁵ uvagútaok pinerdlungnivtíne Kul. 2,13.
 tokungagatdlartugut Kristusimut ilángutitdluta úmartípátigut, (má-
 -ssa sáimáunermit ánagtitanvuse;) ⁶ ilángutitdlutalo makitípátigut, 1,20.
 ilángutitdlutalo nugterpátigut kilangmut Kristuse-Jtsusíkut; ⁷ uv-
 -dlugssane píumártugssane takutikumagamiuk sáimáussingárnine
 angingákissok, Kristuse-Jtsusíkut avágigamisigut. ⁸ mássa sái-
 -máunermit ánagtitanvuse ugpérnikut; tamánalo ilivsinít píngilax,
 Gútip tuníssutá tássauvok, ⁹ sulianit píngitsock, usorssítsártokar-

- Kul. 1,10. -kunago. ¹⁰táussumame piliarâtigut Kristuse-Jisusíkut píngor-
-titaussugut ajúngitsuliorxuvdluta, Gútip sujornagut piarêrsarami-
-sigut taima sakerkuvdluta.
- ¹¹tamána pivdlugo erkaigitse, ilivse uviniússutsivsigut aki-
Róm. 2,26 -mángitsúgaluurtuse, (táuko kipinekángitsunik taissarpait kipi-
-nekartunik pissartagaisa, mássa agssangnik uviniússutsimíkut
kipinekartut;) ¹²[erkaigitse] taimaníkut Kristuse ilaginago Israflí-
Róm. 9,4. -kut univigfigssánit avigsársimagavse takornartauvdlusilo angerut-
Epr. 11,13. -sinut únersútilingnut, neriugissakarnasilo Gútilo piginago silame
inúgavse. ¹³mānale Kristuse-Jisusíkut ilivse ardlágut ungasig-
-suse kanigdlivuse Kristusip auagut. ¹⁴táuname erkigsíssutigár-
-put, mardlússut atausíngortingmagit, aserortermagulo talo akú-
Kul. 2,14. -nekutaussok, ¹⁵akerartút, inatsisít ilerkorerkussanik inássutigdlít
uviningmigut soraersíkanigít mardlússut táuko ingmine píngorter-
-kígnimavdlugit inugták atausíngordlugo erkigsivigssíordlunilo;
Kul. 1,20. 22. ¹⁶táukulo mardlússut timime atautsime Gútimut sáimaúnartiku-
-magamigít sáningassulíkut, tássane akerartút tokúkamiuk. ¹⁷tí-
Is. 57,19. -kiutdlunilo erkigsínek oxalútigá ilivsinut ungasigkaluurtunut, ā-
^{3,12.} -mátaok kanigtunut; ¹⁸táussumúna atátamut patdligísínāngoravta
Róm. 5,2. mardlússugut atautsimik anernekartitauvdluta. ¹⁹tauva māna ta-
-kornartatutdlūnít ilasiaussututdlūnít ikungnaerpuse, ivdlernartut-
-dle univigfigssarsekatigáse, Gútivdlo inokutigáse; ²⁰igdluliarissau-
-vusilo túngavingmut apustilitigutdlo pruvfítitigutdlo túngaviliau-
-ssumut, tássane Jisuse Kristuse nangminek ujarauvok tekerekú-
^{4,16.} -ssok; ²¹táussumane katiternekardlune igdluliak tamarme agdliar-
1 Kor. 3,16. -torpok nálagfingordlune ivdlernartok Nálagkákut; ²²táussumanilo
1 Pít. 2,5. ilivsísaok ilángutdluse igdluliarinekarpuše Gútimut inigerkuvdluse
anerníkut.

kapitalit 3.

akimángitsut ívangkílo píssutigalugo ilángutdlutik pigilísangmássuk Gútip Kristusíkut
únersútigíssá, Gútimut sáimaúnekardlune tamatumúnga kivfartortúngortok Kristusip
písússusia sujunersigssáungitsox oxalútigíssavdlugo akimángitsunut; tugsiússissok Kri-
-stuse ugperníkut úmataine inekarkuvdlugo asangnigssusialo ilisarssinernit angneru-
-ngártok ilisarilerkuvdlugo táukunúnga.

- 4,1. ¹tamána píssutigalugo uvanga Pauluse Kristuse-Jisusimut
parnaerússaussunga ilivse akimángitsúgaluurtuse pivdluse, ²tu-
-sarsimasoraluse Gútip sáimaúnerníkk inokutigígsune atorítitag-
Gal. 1,12. -ssamik uvavnut písitaussumik ilivsíne atorterkuvdlugo, ³ángigi-

-ssak uvavnut nalunaiagaungmat sarkúmíssakartitdlunga, sórdlo 1,^o.
 tássa tauva agdlagfigitdlatsiarivse; ⁴tamáko atuaruvsigik malugí-
 -savarse ángigissamik Kristusip pianik sianíssusera; ⁵[ángigissax] Kul. 4,^o.
 tamána sujugdliit inútitdlugit taima nalunaernekángitsox inuit ki- Kul. 1,^o,²⁶.
 -tornainut, sórdlo mēnákut apustilínut ivdlernartunut pruvftainut- 2,^o.
 -dlo anerníkut sarkúmersitaussok, ⁶imáitok: akimángitsut iia-
 -ngutdlutik kingornússísangmata timánut ilángutitauvdlutik, ilá-
 -ngutdlutigdlo pigilísangmássuk Gútip Kristusikut únersútigissá, Kul. 1,^o,²⁵.
 ívangkílio píssutigalugo; ⁷tamatumúnga kivfartortúngorpunga Gú-
 -tip sámáunera tuníssutá migssiliordlugo, tamatumúnga tuning-
 -manga píssaunine kivdlingnartok migssiliordlugo. ⁸uvanga iv- 1 Kor. 15,^o.
 -dlernartunit tamanit nikanarnerussunga tuninekarbunga sámáu-
 -nermik matumúnga: Kristusip písússusia sujunersigssáungit- Kul. 1,^o,²⁷.
 -sok akimángitsunut okalútigerkuvdlugo, ⁹tamanutdlo takuvdluar-
 -terkuvdlugo sunaussok ilángutitaunigssak ángigissamut uvdlokaler- Kul. 1,^o,²⁶.
 -kárneranit Gútime issertugaussumut [Gútime] Jísuse-Kristusikut
 tamanik píngortítsissume; ¹⁰tássa Gútip ilisimatússusia nalingí-
 -narpagssuarnik ilalik mánákut ilagígísutigut nalunaernekaruvdlugo
 sujulerssuissunut nálagersuissunutdlo kilangmiussunut ¹¹isuanit 1,^o,¹¹.
 -lagkavtigut, ¹²táussumúna sujóranata patdligúsínángorpugut tati- 2,^o,¹⁸.
 -gingnigdluta, ugperfigigavtígo. Róm. 5,^o,².

¹³tamána pivdlugo inápavse ilivse pivdluse nágdliútigissáka
 arajússissutigerkunagit, usornautigísagavsigik. ¹⁴tamána píssuti-
 -galugo sérkumiarfigára nálakavta Jísusip Kristusip atátá, ¹⁵ki-
 -langmilo nunamilo atátaussut tamarmik atekautigíssát, ¹⁶píssaun- Kul. 1,^o,¹¹.
 -nermik tunerkuvdluse nálangnangárssutse migssiliordlugo, aner-
 -neragut nukigtorkuvdluse inútsivsigut ilordlíkut, ¹⁷Kristuse ug-
 -perníkut úmativsíne inekarkuvdlugo, ¹⁸asangningnek mángokar-
 -figalugulo tíngavigalugulo ivdlernartut tamaisa ilagalugit sujuner-
 -sínángorkuvdlusiuk siligssusia takíssusialo itíssusialo kingígssu-
 -sialo, ¹⁹Kristusivdlo asangnigssusia ilisarilerkuvdlusiuk ilisarssi-
 -nermit angnerungártok; ilumiokangálerkuvdluse Gútip pekangár-
 -nera tamát pigilerdlugo.

²⁰ivnale tugsiutigíssavut sianigíssavutdlo tamaisa akimungár- Róm. 16,
 -dlugit angnerungártumik iliorsinaussok píssaunine uvavtíne sú- 25 tt.
 -nissok migssiliordlugo, ²¹táuna nálangnarsile ilagíngne Kristuse-
 Jísusinítume kinguáríngssat tamákerdlugit nágssáungitdluinar-
 -tumik. áman.

kapitalit 4.

kaerkusimássusertik nâpertordlugo sakivdluásassut anerníkut atausiússusertik aulaja-
ngiúniarkigsárdlugo, tamarmigdle ingmíkut sáimáunermik tuninekartut kivfartútigssak
suliarerkuvdlugo Kristusip timâta ineriartútigssâník; inutokak ardlâgut angalauseri-
-ssartik iperardlugo inugtâk atisagât tamatigut ilumórniardlutik ajúngitsumigdlo
iliorfigekatigíglutik.

- 3,1. ¹taimáitumik uvanga Nálagak pivdlugo parnaerússaussunga
Kul. 1,10. okaorkigsârpavse sakivdluarkuvdluse kaerkusimássuserse nâper-
Kul. 3,12 tt. -tordlugo, ²tamatigut nikanartísassuse kanilârdlusilo kamajuit-
-dlusilo kamagekatigíglusilo asakatigígssutut; ³anerníikutdlo atau-
-siússuserse anlajangiúniarkigsârsiuk erkigsissumik atautsimut ni-
-mersimassutut; ⁴time atausek anernerdlo atausek, sòrdlume
kaerkusimassuse atausiússumik neriugissakardluse kaerkusimaniv-
1 Kor. 8,6. -sínit; ⁵Nálagak atausek, ugpernek atausek, kuisimássut atausek,
— 12,5 t. ⁶Gúte atausek tamarník atâtagissât, táussuma tamavse kulanger-
1 Tim. 2,5. -pâse, tamavse súnerpâse, tamavse inigâse. ⁷nungutdlutale
ingmíkut sáimáunermik tuninekarpuget Kristusip tuniorainermine
tugs. 68,19. úgtútigissâ migssiliordlugo. ⁸(tamâna pivdlugo ima okausekar-
-pok: kutsigsumut pavungnardlune tigussat autdlarúpai, inuitdlo
tunissutinik tunivai. ⁹pavungnartumigdle okausekarmat imâingila:
nunap ilainut atsigsumut samungnaratdlarsimassok? ¹⁰samungnar-
-tok táunauvok pavungnartok kilait tamarmik kulânut, sût tamai-
1 Kor. 12,28. -sa ilumiokangârtísagamigit.) ¹¹ilaitdlo táussuma apustilingortí-
-pai, ilait pruvfítíngortípai, ilait ívangkíliulerssârtúngortípai, ilait
pârssissúngortípai ajokersuissúngortitdlugitdlo; ¹²ivdlernartut nâ-
-magtúngorkuvdlugit, kivfartútigssak suliarerkuvdlugo, Kristusip
timâ ineriartorterkuvdlugo; ¹³tamavta apútserdluta ugpekatigí-
-fingmut Gútivúio erneraník ilisarssekatigígfingmut, angut inersi-
-massok nagdlersimavdlugo, Kristusip pekangârnera ukiumigut
nâmagtok nagdlersimavdlugo; ¹⁴merdlertújungnaerkuvdluta, mag-
-dlisut aulaterkunata angalaterkunatalo ajokersúmit nalinginarmít
pitorartartumit, inuit erkoriainerinit, kokagssissut támartississut
1,22. perkusersúneránit; ¹⁵asangningníkutdle ilumórdluta tamatigut ag-
5,23. -dliartorkuvdluta niakorissamut, tamâssa Kristusimut; ¹⁶táussu-
Kul. 1,18. -mânga autdlarnerdlune time ilúngarme katiternekartok atausi-
Kul. 2,19. -ngortitauvdlunilo igdlersuinerit tamâisa ujalugalugit, [taimaitdlu-
-nilo] ilame tamarmik ingmíkut úgtugarsiaisa súnínere migssi-
-liordlugit timíp agdliartornigissâ nâmagsiartorâ ingminík ineriari-
-tortitdlune asangningníkut.

¹⁷ taimáitumik mǎna okarpunga narkigssuivdlungalo Nǎlagká-
-kut, taima sakiungnaerkuvdluse sǎrdlo Gútimik nalussokatigiga-
-luase sakissartut erkarsautimikut piungitsorsiorlutik; ¹⁸ táuko
isumamikut társiorput avigsársimavdlutigdlo inúnermit Gútip pia-
-nit, ilumikut nalussúgamik, úmatimíktudlo mángertúgamik; ¹⁹ táuko
sianigissaerutdlutik kángunartuliornermut túniúput nalingínarnik
mingungnartuliorumavdlutik píumatúnermingne. ²⁰ ilivsile Kristu-
-simik taima iliniángilase, ²¹ mássame tusarsimaguvsiuk, táussu-
-manfítidlusilo ajokersornekarsimaguvse sagdlusuissut Jísusimíto
nǎpertordlugo, ²² inutokak ardlágut angalauserissarse iperásagigse,
táuna ingminik aserorniartok píleritsangnernik sagdlokítaussunik;
²³ nutángortissassusile anernivsigut isumakautivsigut, ²⁴ inugtárdlo
Gúte ássilivdlugo píngortítak atísagigse iluartitdlugo ivdlernar-
-titdlugulo ilumórníktut. Kul. 1,21.

²⁵ taimáitumik sagdlúsaerdluse nungutdluse ilumórtumik oka-
-lugitse inokativsinut, avatekatigítkavta. ²⁶ níngagtitdluse ajortu-
-língínariitse; sekinek tarrisínavérsiuk narrutsagsimanivsíne. ²⁷ ma-
-mardlíssorsuuardlo*) piniarfigssakartínavérsiuk. ²⁸ tigdligtartok
tigdlúsaerdle, suliniardlunile agssangminik ajúngitsulíordle, ajorssar-
-tunut ikiútigssakarkuvdlugo. ²⁹ okautsinik sugssaúngitsunik ka-
-nivsinít anisítsekinase, kisiáne ineriartornigssamut píssariakartu-
-mut ajúngitsut [okauserisigik], tusartut sáimáunermik pinekar-
-kuvdlugit. ³⁰ Gútidlo anernera ivdlernartok aliasugtekínasiuk, 1,13.
táussumínga ugpernakutsiornekarpuse uvdlok utertítavfigssak nag-
-dlútserdlugo. ³¹ ajuatdlagtítsinerit kamangneritdlo níngangnerit-
-dlo nívdlianeritdlo kakajardlerneritdlo tamarmik ilivsinít pèrdlit
iluaitsulíorneritdlo tamaisa ilángutdlugit. ³² ajúngitsunigdle ilíor-
-figekatigígitse isumagssuigajugdusilo isumákèrfigekatigígdusilo, Kul. 3,12 t.
sǎrdlo Gútip isumákèrfigigáse Kristusíktut.

kapitalit 5.

Gúte malingniardlugo asangnigdlutik kaumassup kítonaisut sakíassut; nulíarít
kristumiussut kanok ilivdlutik áparígdúúassut.

¹ taimáitumik Gúte malingniarsiuk kítonatut asanartutut.
² sakígitsilo asangnigdluse, sǎrdlútaok Kristusip asagátigut ing-
-mínigdlo túniutdlune pívdluta, tunissutitut tokutagssatut pígdliu-
-tígítitdlune Gútimut naimajuminartugssatut. Gal. 2,20.
³ iverssainerdle mingungnartutdlo nalingínait píumatúnerdlo Kul. 3,5, 15.

*) tórnársuk, Diávulo.

- tainekásángitdlatdlūnīt ilivsiine, ivdlernartut taima ilerkugssakar-mata; ⁴kángunartutdlo okautsitdlo sianītsorpatdlagtut kuiasár-neritdlo tamáko atugagssaúngitsut [atornavéřilit], kujavdlusile pi-
- Gal. 5,21. -gitse. ⁵máname nalúngilarse: nalingínak uverssaissordlūnīt mi-
1 Kor. 6,9 t. -ngugtórdlūnīt piumatórdlūnīt (tássa Gútipilugsiortok) kingornú-
-ssagssakángingmat Kristusip Gútivdlo nálagaufviáne. ⁶okautsi-
2 Tas. 2,3. -nik piúngitsunik kimutdlūnīt sagdlokítartínaveřitse, mássa tai-
Kul. 3,6. -máitut pivdlugit Gútip níngangnera nagdlútarpok nálagerřtsu-
Róm. 1,18. -nut. ⁷tamána pivdlugo táukunúnga ilángutinaveřitse. ⁸ilivsiine
1 Tas. 5,5. ardláguť tārmiugaluaravse mána kaumassormiuvuse Nálagkákut;
Gal. 5,22. kaumassup kitoronaisut sakigitse. ⁹kaumassuvdle inerititai tássa
ajúngitsuliat nalingínait iluarnerdlo ilunórnerdlo. ¹⁰misiligtarniar-
Róm. 12,2. -siugdlo sunaussoť Nálagkap iluarissagssá. ¹¹tártuvdlo pínik ine-
-rititakángitsunik piliortut pekátiginaveřsigik, nalujungnaersniar-
-dlugitdle pissarsigik; ¹²ángiortuliornere tainerdlūnīt kángunaking-
-mata. ¹³nalunarungnaersutdle nungutdlutik erssitsarput kauma-
-ssúkut; erssitsut nungutdlugit kaumassup pissarmagit. ¹⁴tamána
Is. 60,1. pivdlugo okautsit imáput; ekéřit, sinigtutit úmá, tokussunit ma-
- 26,19. -kitdlutit, tauva Kristusip káumarsásaváit.
- Kul. 4,5. ¹⁵taimáitumik mianerssoritse sakivduarniarkigsárdluse, ilisi-
-maitsutut pinase ilisimatúttutdle ilivdluse. ¹⁶uvdlut piginaufviu-
-ssut asiutinaveřsigik, uvdlut perdlungnarmata. ¹⁷tamána piv-
-dlugo sujunekángitsúngornaveřitse, sianiginiarsiugdle sunaussoť
Nálagkap perkussá. ¹⁸putumanartumik vniisokinase, taimaitdlune
kugsalaitsúngornartarmat; anernermigdle ilumioķangáleritse, ¹⁹ing-
Kul. 3,16. -mivsinútdlo okalugitse erinaligssiat kujaniutitdlo eriniugkatdlo a-
-nernerup pē atordlugit, Nálagardlo erinalerssorfigisiuk nipilerssor-
Kul. 3,17. -řigalugulo úmativsigut; ²⁰tamaisalo kujásutigissáinarsigik Gútimut
atátamut nálagkavta Jisusip Kristusip arka tunáralugo.
- Kul. 3,18. ²¹nálakatigígitse Gúte mianeralugo; ²²ilivse arnat, uvise ná-
1 Pít. 3,1. -lagsigik, sóřdlo Nálagak [nálagtarigse]; ²³arnap uvine niakoring-
1,22. -mago, sóřdlútaok ilagít Kristuse niakorigát; táuna timáta ánáu-
1 Kor. 11,3. -ssissigá; ²⁴sóřdlule ilagít Kristuse nálagkát, taimátaok arnat
Kul. 3,19. uvisik tamatigut nálásaváit. ²⁵ilivse angutit, nuliase asaniarsigik,
1 Pít. 3,7. sóřdlútaok Kristusip ilagít asagai ingminigdlo túmiutdlune táuko
pissutigalugit; ²⁶tássa ivdlernarsarumagamigit uvfáumik imermik
2 Kor. 11,2. okautsikut evkiardlugit; ²⁷nangmineķ ingminut sarkúmiúkumagami-
Kul. 1,22. -git ilagít usornartut mingokángitsut eķinganekángitsut avdlamigdlū-
-nīt taimáitokángitsut, kisiáne ivdlernarkuvdlugit agssuarnaerkuv-
-dlugitdlo. ²⁸taima angutit nuliatik asásaváit, sóřdlo timitik [asa-

erkugssakar-
 tut kiasâr-
 javdlusile pi-
 ordlûnit mi-
 k) kingornú-
 . 6 okautsi-
 mássa tai-
 nálagseritsu-
 e. 8 ilivsime
 Nálagkákut;
 erititai tássa
 isiligarniar-
 dlo pînik ine-
 ngnaersínar-
 kángunaking-
 rput kauma-
 t. 14 tamána
 kussunit ma-
 rdluse, ilisi-
 piginauvfu-
 tamána piv-
 e sunausso
 taimáitdlune
 eritse, 19 ing-
 niugkatdlo a-
 k nipilerssor-
 sigik Gútimit
 o.
 at, uvise ná-
 ne niakoring-
 timáta ánáu-
 nátaok arnat
 asaniarsigik,
 dlune táuko
 mik imermik
 iúkumagami-
 avdlamigdlú-
 suarnaerkuv-
 timitik [asa-

-ssarait]. nuliarnik asangnigtok ingminik asassaraok. 29 mássa
 inuk uviningminik kíngarssuingisáinarpok, nerisítardlugule paorki-
 -ssarpâ, sôrdlútaok Nálagkap ilagít taimailiortarai. 30 táussuma-
 -me timáta avatigátigut, uvinekatigalugulo saunekatigárput. 31 tai-
 -máitumik inûp angúnilo arnilo kimásavai nulilo átavigalugo, táu-
 -kulo mardluk uviniúsáput atausek. 32 ángigissak tamána ange-
 -kaok; mássale Kristuse pivdlugo ilagít dlo pivdlugit taima okar-
 -punga. 33 taimáitok ilivsisaok nungutdluse nuliase ingmivsisut
 asásavase, arnavdle uvine mianeriniardiuk.

1 Mör. 2,24.
 Mat. 19,5.
 1 Kor. 6,15 t.

kapitalit 6.

kitornaussutdlo angajorkaussutdlo kivfaussutdlo nálagaussutdlo kanok ilivdlutik ino-
 -kutigígduarniásassut; sákutüssutit Gútíp pè atiniásagait tamanut ajugaorkuvdlutik;
 Tiggikumik autdlartitsivfigigine kanok íssutse tusarkuvdlugo; nagga-siutigalugo tugsíú kai.

1 ilivse merdlertut, angajorkáse nálagsigik Nálagkákut, taima Kul. 3,20.
 iluarmat. 2 atátatdlo anánatdlo atarkíkit, tássa inássut sujugdlek 2 Mör. 20,12.
 únersúmik ilalik: 3 pivdluarkuvdlutit inúmersorkuvdlutitdlo nu-
 -name. 4 ilivsilo angajorkait, kitornase narrutsagtekinasigik, Kul. 3,21.
 inororsarniarsigigdle perorsardlugit inertertardlugitdlo Nálagkamit.

5 ilivse kivfat, uvínikut nálagarissase nálagsigik mianerssor- Kul. 3,22.
 -dluse úligdlusilo úmativsigutdlo perkusersuitdluse, sôrdlo Kri- 2 Kor. 7,15.
 -stuse [nálagtarigse]; 6 íssigissumut kivfartortutut pinase inung- Fil. 2,12.
 -mut iluarerkussutut, Kristusivdle kivfaisut Gútíp perkussâ su- Kul. 3,23.
 -liaralugo kajumigdluse, 7 ísumagigdlusilo kivfartúsassuse Nálag-
 -kamutdlusók, sôrdlo inungnut kivfartúngitsuse; 8 ílisimagavse na-
 -lingínak kivfaussordlûnit kivfaúngitsordlûnit sumik ajúngitsulio-
 -rune [tamána] Nálagkamit pigssakautigiumará. 9 ilivsilo ná- Kul. 3,24 t.
 -lagkat, [kivfase] taimatut iliorfigisigik sujórasárisarnasilo, ilisi- — 4,1.
 -magavse ilivsisaok nálagarse kilangmíngmat, táussumanilo inûp — 3,25.
 táunáussusia atúngíngmat.

10 ámátaok, katángutika, nakússagtíniaritse Nálagkákut na-
 -kússusiatalo píssaunekarnerssuagut. 11 sákutüssutit Gútíp pè a-
 -tíniarsigik, aulajaisínaorkuvdluse mamardlissorssûp*) kokagssinia-
 -rángase. 12 uvinigdlit augdlitdlo pâniagagsaringínavigtik, sujuler-
 -ssuissutdle nálagkersuissutdlo silap píssauniligssue matuma társsu-
 -siane [nálagaussut] anernerit ajortut kilaup atánítut. 13 tamána
 pivdlugo sákutüssutit Gútíp pè tiguniarsigik, agssortuisínaorkuv-
 -dluse uvdlok ajortok nagdlugpat, aulajaerkuvdlusilo tamaisa suliar-
 -símaguvsigik. 14 taimaingmat aulajangeritse kítivsigut kiterusersi- 1 Tas. 5,8.

*) tórnrárssûp, Diávuulup.

- mavdluse ilumôrnermik, iluarnerdlo atisimavdlugo sâgtuassarlugo, ¹⁵ isigkavsigtldo kamigsimavdluse ivangkilio erkigsinartok piarêr-sautigalugo; ¹⁶ pingârtumigdlo ugpernek tigumiarsiuk erkorna-vêrkutigalugo, táussumínga ajortup karssue ingnigdilit tamaisa
- 1 Tas. 5,s. kamitísínâusagavsígek; ¹⁷ niakorornavêruseritsilo ánássumik panaler-dlusilo anernerup pianik, tássa Gûtíp okausianik; ¹⁸ anerníkut tugsíartuinardluse tamatígut tugsíartarângavse kinussarângavsi-lo; erkumaniardlusilo tamánarpiak píssutigalugo, tamatígut kasu-suitdluse ivdlernartutldo tamaisa tugsíutdlugít, ¹⁹ uvangalo [tug-siutdlunga], okausíggssavnik tunekarkuvdlunga kanera angmássa-
- Kul. 4,3. -gúvko ángígíssak ívangkíliup píá nalunáissavdlugo sújóránanga; ²⁰ tamána písavdlugo okariartortítavunga kílerrssugavdlunga, er-
- Kul. 4,4. -sísúitdlunga sulíarísínâusavdlugo okalungnívkut ílerkúgssara er-kordlugo.
- Kul. 4,7 t. ²¹ ílísímarkuvdlusíle kanok ítunga sússartungalo, tauva Tígíí-kup katángutívtá asassavta Nálágkákutldo kívfauvdluartup tamá-ník nalunaerfigíumârpâse; ²² táuna ílívínut autdlartíkavko tamá-narpiak pívdlugó, tusarkuvdluta kanok ítugut, úmatisílo táussu-múnga tugpatdlersarkuvdlugít.
- ²³ Gûtíp atâtap Nálágkavdlo Jísusíp Kíristusíp erkíggíssítldígít katángutígít asangnígítldugítldo ugperítíldugítá.o. ²⁴ sáímáú-nerup najordlígít tamaisa nálágkavtíník Jísuse-Kíristusímík asang-nígtut aserfatdlájúitsumík. áman.

Paulusip Filípímiunut agdlagai.

kapitale 1.

ivdlernartut Filípímiússut erkíggísserkgúatdlardlugít nalunaersok, kanok Gútimut kujá-ssutigíssardlugítldo tugsíútaríne; kílerrssugáuníne ívangkíliumut angnermik íngerdlav-dluautaulersok, tokúggssanílo íluanárfíggssarígaluardlugo ínúgatdlarnígíssak píngárneru-tíkíne ílagít pívdlugít; Kíristusíp ívangkíliúá nápertordluardlugo sákiníarsínâussut anernex atausek aulájangerfigalugo Kíristusílo áníautígíssínâuvdlugo.

- 2 Kor. 1,1. ¹ Pauluse Tímútiúsílo Jísusíp Kíristusíp kívfai Kíristuse-Jí-ap.sul. 16,12. -susímítunút ívdlernartunút tamanút Filípímiússunút ílagítldo
- Róm. 1,7. pârssíssáínút kívfartortígíssáínutldo; ² Gûtíp atâtavta Nálágkavdlo Jísusíp Kíristusíp sáímáutdlíse erkíggíssítldusílo.

³ Gútiga kutsavigissarâra erkartortarângavse, ⁴ tugsjartarnika Râm. 1, s. tamâkerdlugit tipaitsuinardlunga tamavse tugsjutarângavse, ⁵ uvdormit sujugdlermit mânalo tikitdlugo ívangkíliumut ílângutítáu-ssuserse pivdlugo; ⁶ matunínga nakimanavêrama: ajúngítsuliamik ílivsíne autdlarníssup námagsiumârâtaok Jísusip Kristusip uvdlug-ssâ nagdliutserdlugo. ⁷ taimame isumakarfigissagssarigavse tamavse, úmâmiugigavse, parnaerússautitdlunga ívangkíliulo okaut-sivnik igdlersúsassarângavko aulajangersásavdlugo, tamavse sáimâunermik pigssarsiokatigissâka [úmâmiugigavse]. ⁸ mássa Gútíp Râm. 1, s. ílisimavânga, kanok agtigissumik tamavse kajungerigivse Jísusip Kristusip asangnikajungneragut. ⁹ imáitordlo tugsjutigissarpara: asangnigssuserse ílisarssinermik sianinernigdlo nalingínarnik ílakan-¹⁰ngâleriartuinarkuvdlugo, ¹⁰ sordlit íluarnersut misíligtarsínaorkuv-¹¹dlusigik, tássa kaumassumêrkuvdluse nâgkíússutaunavêrkuvdlusilo Kristusip uvdlugssâ nagdliutserdlugo, ¹¹ íluarnerup ínerítitainik ílumiokangârkuvdluse Jíseuse-Kristusíkut ínerítartunik, Gúte nâlangnarserkuvdlugo nersornarserkuvdlugulo.

¹² ílisimarkuvavsíle, katângutíka, kanok pinekarníka ívangkíliumut angermik íngerdlavdluautaulermata, ¹³ kílerrssugaunera Kíristusímik píssutekartok erssermat sâkutút párssissut ígdorssuâ-nítunut tamanut ílainutdlo tamanut, ¹⁴ Nâlagkamílo katângutigít amerdlanertaisa kílerrssugaunera tatigssarsíssutigíngmássuk angnermik sapsílerdlutik okausek ersíoratik okauserissardlugo.

¹⁵ nauk ílaisa Kíristuse okalútigissarât sínganernmítaok sakítsainiarnermitdlo; ílaisale ajúngítsumik isumakardlutik. ¹⁶ ívkua sâkítsaigajutut Kíristuse okautigissarât ílumôratik, isumakaramik kílerrssugaunera nâgdliungnermik ílajumavdlugo; ¹⁷ ukule asangningnermit [taimailiorput], nalúngínamínga tamânítunga ívangkíliulo o-¹⁸kautsivnik igdlersúsavdlugo. ¹⁸ kanorme tauva? Kíristuse okautigínekarmat kanok íkaluartumik, patsísilíutdlugulúnít ílumôrtumígdlúnít, tipaitsútigísinarpara tipaitsútigíumârdlugulo. ¹⁹ ílísí-²⁰inagama tamâna ánâssutigísagíga ílíve tugsjúsíssarnívsígut Jí-²⁰susívdlo Kristusip anernerata ígdlersuineragut; ²⁰ sôrdlo kípí-²¹savdlunga neriúgsínartunga pakatsisarnekángítduínâsasoralunga, kísíâne tamatígut ersísuersítldlunga Kíristuse mânákútaok tímív-²¹kut nâlangnartínekâsasoralugo, sôrdlo píssartáinartok, ínúsánerumalúnít tokúsánerumalúnít. ²¹ ínúnêra tássaungmat Kíristuse, tokúgssaralo tássa íluanárfígssara. ²² kísíâne uvíníkut ínúnívínít píniarníka ínerítitakâsagpata, suna tauva kínísagíga naluvunga.

Gútímut kujá-
nrmik íngerdlav-
ak píngâneru-
kíníarsínâsâssut
dlugo.

Kíristuse-Jí-
ut ílagítldlo
Nâlagkavdlo

²³táukua mardluk akornáne nivniortutut ikama: kajungekigama mána kimagkumavdlugo Kristusilo najorumavdlugo, tamána a-júngerungàkingmat; ²⁴kisiánile uviníkut iníngatdlarnigssak pi-ngárnerutítariakarpok ilivse pivdluse. ²⁵tamánalo nakimássu-tiginago ilisimavunga unigkatdlásassunga tamavsilo unigfigaluse, ugperssutsivsigut ingerdlavdluarkuvdluse tipaitsorkuvdlusilo, ²⁶Kristuse-Jisusíkut usorssitsángarkuvdluse uvanga pivdlunga, kingu-mut tikíkuvse.

²⁷sakiniarsínaritse Kristusip ívangkiliua nâpertordluardlugo, takujartísanerivsilûnit alisimásanerivsilûnit tusarumavdluse aner-nek atausek aulajangerfigigise, tarnekatigígdlusilo agsoròkatigigivsinga ívangkiliumut ugpernek pivdlugo, ²⁸akerartortunutdlo ánilártingitdluinartuse; tássánga nalunarungnáisavok táukua támar-nigssát, ilivsilò ánanigssarse, mássalo Gútimit taimailivdlune. ²⁹ilivsiime tuninekarpuise Kristuse píssutigalugo, ugperfigerkuínar-dlugo píngilak, ániautigisínaorkuvdlugútaok; ³⁰taimatut ilunger-sornartokaravse sòrdlo uvanga takugivsinga mánalo tusámav-dlunga.

kapitalit 2.

taima isumakásassut sòrdlo Kristuse Jisuse isumakartok, ingminik nikanarsarame ná-láinardlune tokúsagame agdlát, Gútvdle tamanit akitsingártiká; ánanigssartik sulíssutigisagát mianersordlutik íngígdutígdlo Gútimit kitornarerkuvdlutik erkardlerít táukua mmingassut akornáne; Timútiuse Filipimut autdlarterkajálersínausorissane Epavfrutítulo autdlartínuarasuagke nersorai.

¹tauva Kristusíkut okaorkígsárutígssakarpat, tugpatdlersau-tígssakarpat asangningnerup pianik, anerníkut ílagígsokarpat, a-sangnigkajugtokarpát nagdligtuissokarpatdlo, ²tauva tipaitsug-
^{3,16.} -ssusera námagtísiuk atausiussumik isumaliordluse atausiussumik asangnigssusekardluse tarnivsigut ílagígduse isumakatigígduse; ³sakitsainerit píngitsumígdlo atarkinekarngíssak pinagit, kisiáne nikanartitdluse ilase nungutdlugit ingmivsinít angnerutíniarsigik,
^{1 Kor. 10, 24.} ⁴isumagingnigdlusilo nalingínax nangminigssaminik pinane, kisiáne nalingínax áiparmísaok iluakutigíssânik. ⁵taima isumakarítse sòr-dlo Kristuse Jisuse [isumakartok]; ⁶táussuma Gútíp táutua pí-gigaluaramiuk, Gútisut íssutse paggatigíssatut isumakartíngilá,
^{Róm. 8, 3.} ⁷píssutsile iperarpâ kivfap táutua atívdlugo inuitdlo ássigilerdlu-git; ⁸inugtutdlo píssusekardlune malungnarsigame, ingminik ní-kanarsarpok náláinardlune tokúsagame agdlát, mássame sáninga-ssulingme tokúsagame agdlát. ⁹tamánalo pivdlugo Gútíp akit-

-singártipá atekartitdlugulo aternit tamanit angnerussumik, ¹⁰Jt- Is. 45,23.
-susip arka pivdlugo sérkut tamarmik sérkumiásassut kilangmilo Róm. 14,11.
nunamilo nunavdlo atáne itut, ¹¹orkatdlo tamarmik Jtsuse Kri-
-stuse ángiautigisagát táunaussok Nálagak, Gúte atátak nálangnar-
-serkuvdlugo.

¹²taináitumik, asassáka, sórdlo nálagtarsínartuse, taimaitdluse,
najornivnisut pñarnase mánale alisimatitdlunga angnerussumik, á-
-nangnigssarse sullssutigisiuk mianerssordluse úligdlusilo; ¹³Gúte Evf. 6,6.
tássaungmat ilivsíne súniússissok piumatdlerstárdluse námagsi-
-ssakartitardlusilo iluarissane pissutigalugo. ¹⁴suliasse nungutdlu-
-git suliarisigik okalorujugnase nakimanasilo, ¹⁵agssuarnaerkuv- 1 Pft. 4,9.
-dluse perkusersuervdlusilo, Gútimut kitornarerkuvdluse ag-
-ssuarissagssáungisitdluse erkardlerit ukua kigdormórtut mumi-
-ngassutdlo akornáne, táukunane kaumavuse silarssuarne káu-
-markutaussutut, ¹⁶okausek inússutaussok aulajangiutdlugo; tássa
usornautigssara Kristusip uvdluggsáne, maungáinak arpagsimásá- Gal. 2,2.
-ngínama maungáinardlo piniarsimananga.

¹⁷uvnitdlo tunússutitut pigdliutiginekásagaluaruma ugperssu- 2 Tim. 4,6.
-serse pigdliutigititdlugo kivfartússissutigititdlugulo, taimáitok ti-
-paitsugpunga tamavse tipaitsokatigaluse. ¹⁸tamánalo ilivsísaok 3,1.
tipaitsútigisiuk uvanga tipaitsokatigalunga. ¹⁹neriugpungale Nā- 4,4.
-lagak Jtsuse tunáralugo, Timútiuse ilivsinut autdlerterkajalersí-
-nausoralugo, uvangátaok tugpatdlerkuvdlunga tusaruvse kanok
ítuse. ²⁰isumakatekánginama avdlamik táussumatut ilivsínik isu-
-magingnigdluarumártunik. ²¹tamarmik nangminigssamingnik pi-
-niarmata Kristusip Jtsusip pè pinagit. ²²táunale misiligauv-
-dluartok ilisimavarse, ívangkíliumut kivfartússekartigavko sórdlo
atátap kitorne [ílagissará]. ²³taimáitumik neriugpunga táuna er- 1 Tim. 1,2.
-nínak autdlerstínáusasoralugo, nalujungnaeruma kanok iliorumár-
-neránga. ²⁴kisiáne Nálagak isumavdlútigalugo isumakarpunga
uvangátaok nangminek kilamik ornigkumárvise.

²⁵pissariakartíkvaknle, Epavfrutíto ilivsinut autdlerstípara ka-
-tangutiga sulíokatiga sorssungniakatiga autdlerstítarse ajorssau-
-tivnigdlo kivfartortok; ²⁶tamavsinut kipilermat, isumakululermat-
-dlo nápartok tusaravsiuk. ²⁷mássalo inúnángitsumil náparsima-
-galuarpok, Gútivdle nákgá; táunáinardle pinago uvangátaok ná-
-kigánga aliasungnera aliasungnermik kagdlerkerkunago. ²⁸tai-
-máitumik autdlerstinasuarpara, takorkigkuvsiuk tipaitsorkuvdluse,
uvangalo aliasugkungnaimitsiarkuvdlunga. ²⁹tauva Nálagakákut i-

-lagsiniarsiuk tipaitsungårdluse, táussumatutdlo itut atarkissarisi-
-gik. ³⁰mássa Kristusip suliarerkussai pivdlugit toko kanigdliga-
-luarpá, inúnigisse sokutigingiuamiuk uvavnut kivfartornerse súkut
1 Kor. 16,17. námagtítariakartok námagtikumavdlugo.

kapitalit 3.

ajortumik sulissut sianigimiasagait, táuko ássigiumauagit iluanárkutigigaluone tamaien
ajunárkutautfikine Kristuse pivdlugo, tikisagssardlo arpánarine ajugaussup pissagssá
Gútíp Kristusikut pavánga kaerkussissutá; malingnaokatigerkussok ugperut
univigfigssát kilangmitok tikíniardlugo.

2,18. ¹ámátaok, katángutíka: Nálagkame tipaitsugitse. atausiussu-
4,4. -mik agdlagfigissaravse uvavnut ekianángilak, ilivsinutdle naki-
-maitdlissutauvdlune.

²kingmit sianiginiarsigik, ajortumik sulissut sianiginiarsigik,
kivdlugaussut sianiginiarsigik. ³uvagut tássa kipinekartut, auer-
-nivitigut Gútinnut kivfartortugut Kristuse-Jisusikut usorssitsár-
2 Kor. 11, -tugut univilingmik tatigissakángitsugut; ⁴uvnitdlo uvanga tati-
18 t. -gissagssakásagaluartunga, mássalo uvinikut. avdla isuniakarpat
Róm. 11,1. -saunga], ⁵arfínek-pingasunik uvdlokarama kipinekartunga, Israít-
-líkut erkardlerigíka, Bínjamíikut nagguvekatigigíka, Epríariussunga
Epríarinit pissok, inatsisit erkortisavdlugit faristariussunga, ⁶ilu-
Gal. 1,13 t. -ngersornigssak erkortisavdlugo ilagít kinugitdlaríka, iluarnigssak
inatsisinítok erkortisavdlugo agssuarnaitsunga. ⁷kisiáne iluanár-
-kutigigaluáka ajunárkutautípáka Kristuse pivdlugo. ⁸ilumúne
tamaisa ajunárkutautípáka nálagkavnik Kristuse-Jisusimik ilisar-
-ssinigssak augnerungártok pivdlugo, (táuna pivdlugo tamatigut
ajunártórpunga, tamaisalo igitagssáinautípáka Kristuse iluanárku-
-tigiumavdlugo, ⁹táussumanilo malugínekarkuvdlunga nangminék
iluarssusera pígingíkíka, táuna inatsisinit pissok, kisiáne ivna Kri-
-stusimut ugpernikut pissok, Gútimit iluarssusek ugpernermut pí-
-gititak;) ¹⁰ilisariumavdlugo táuna, makísimaneratalo píssaunera
Gal. 6,17. ániarneranutdlo ilángutitaunigssak, tokuagut ássigileriartúsavdlugo,
¹¹tokussut makivfigssár at patdligúsagaluarnersunga.

¹²íma píngilak: tigorèriga, imalūnít: námagterérsunga; kisiáne
arpániarpara, tigúsagaluarnèriga, uvangétaok Kristusip Jisusip tí-
-gungmanga. ¹³katángutíka, ingminik pivdlunga isumakángilanga
tigorèriga; ¹⁴atauserdle [pivara, imáitok]: tunuvnítut puíordlugit
sujunivnítutdlo isagtordlugit tikisagssak arpániarpara ajugaussup

pissagssá Gútip Kristuse-Jisusíkut pavúnga kaerkussíssutá. ¹⁵tau-
-va kavsiuerdluta incersimassugut nungutdluta taima isumakur-
-niarta; súkutdlo taima isumángikaluaruvse Gútip tamatumúngá-
-taok navsuerfigiumárpáse. ¹⁶kisiánime sumut kigdligkaluartugut
maligagssak atausek malisagigput isumakatigígdulalo.

Gal. 6, 16.

¹⁷malingnaokatigisinga, katángutika, issiginiarsigigdlo ilivsinut
maligagssáussuserput migssiliordlugo sakíssut. ¹⁸amerdlasút sa-
-kingnata Kristusip sáningassulia kíngarssordlugo, táuko kavsi-
-nik ilivsinut okautigissarpaka, mánalo kiavdlunga okautigáka;
¹⁹táukua támarnigssak naggatigssarát, nássatik Gútigait, kángugi-
-ssagssatik usorssitsautigait, nunap pé isumakarfigait. ²⁰uvagutdle
univigfigssarput kilangnípok, tássángalo ilimagárput ánáussissok
Nálagar Jisuse Kristuse; ²¹táussuma timivut mikanartut avdlá-
-ngortisavai timine nálagnarssutsime pia ássigitítdlugo súniner-
-minik sunik tamanik ingminut nálagtigitisináussutigíssaminik.

kapitalit 4.

Nálagkame anlajangerkuvdlugitdlo tipáitsugtuínarkuvdlugit kavsinik okaorkígsárai;
ajorssautigíssaminik pajugtarmáne nersorai; inúvduarkússuterpánguit ilángutdlugit
Nálagkap sámáuneranut najorkugai.

¹taimáitumik, katángutika asassáka ungagíssáka tipáitsúti-
-gíssáka niakorutigíssáka, taimaitdluse Nálagkame anlajangeritse,
asassáka ukorsè.

²Evútia okáuniarpara, Sintiggilo okáuniarpara, Nálagkame
isumakatigérkuvdlugit. ³ivdlítaok, ikiortiga ilumórtok, inániarpav-
-kit, ilitsersúkit arnat táuko ilagalunga agsorúkaluartut ívangílio
pivdlugo Klímanse ilagalugo ilailo suliokatika, táukua arke ag-
-dlagsimáput magpersagkane inússúmik agdlagkane.

⁴Nálagkame tipáitsugtuínaritse; ámalokarpunga tipáitsu-^{3,1.}
-gitse. ⁵kanílárssuserse malungnarsile inungnut tamanut. Ná-^{1 Tas. 5, 16.}
-lagak kanigpok. ⁶sútdlúnit pivdlugit isumanerdlungnavéritse,
nungutdlugitdle kígsautigíssase Gútimut nalunaersigik tugsíardluse
kinuvdlusilo kujavdlusilo; ⁷erkígsineruvdlo Gútimut píssup siáni-
-nérnit tamanit angnerungártup úmatise erkarsautisilo sernigísa-
-vai Kristuse-Jisusime.

⁸ámátaok, katángutika: sút ilumórtut nalingínait, sút atar-
-kinautaussut nalingínait, sút iluartut nalingínait, sút mínguissu-
-taussut nalingínait, sút sakíminartut nalingínait, sút únersiutigi-
-nekautaussut nalingínait, sumik ilerkúvduartokarnersordlúnit, su-

-mik nersornantigssakarnersordlũnt: tamako erkarsantiginarsigik.
⁹sũtdlo ilitase pigiligkasilo tusagkasilo uvavnilo takussase male-
 Rũm. 15,³³. -ruarsigik, tauva Gũtip erkigsisaissup najũsavãse.

¹⁰tipaitsungãkaungale Nãlagkame, tanatumũna kingumut isu-
 -magigavsinga; nauk isumagĩnaraluarivsinga, akornutekartardlusile.
¹¹ajorssarama taima okãngilanga, kanok ilissarũngama nãmagĩsav-
 -dlugo ilikarama. ¹²nikanarnekanãlungilanga, pekangãrnerdlo na-
 -lungilanga, tamanik pĩmauvunga tamane kãrsitdlãsavdlungalũnt
 kãsavdlungalũnt sivnerũssakãsavdlungalũnt ajorssãsavdlungalũnt;
 1 Tim. 1,¹². ¹³tamaisa ajũngilãka pissagtitsissivkut Kristusĩkut. ¹⁴taimãitok
 ajũngitsumik iliorpuse nãgdliugtĩtdlunga pekatigigavsinga. ¹⁵nang-
 -minerme ilisimavuse, Filipimĩut ukorsẽ, taimane tvangkĩliup pi-
 -lerkãrnerane Makitũniamit autdlarama, avdlat ilagit avguarfigĩ-
 -ngkãnga tũniũssatdlo tigussatdlo nautsorssordlugit, ilivse kisivse.
 ap.sul. 17,¹⁴.
 2 Kor. 11,⁹. ¹⁶Tasalũnikamĩtĩtdlunga agdlãt ajorssautigissavnik pajugtarivsinga
 atausiarnase. ¹⁷ina pĩngilak: tunĩssut piniariga; piniagara tãssa
 ineritĩtat amerdlangãrkuvdlugit nautsorssũtivsĩne. ¹⁸tamaningme
 pekarpunga sivnilingnik agdlãt. pekangãlerpunga pajugterse
 Epavfrutĩtũmit pigavko, tipik naimajuminartok, pigdliut nuãnari-
 -ssak Gũtip iluarissã. ¹⁹Gũtimele nãlangnarsivdlune pisũssutse
 Jĩsusĩkut. ²⁰Gũterputdle atãtarput nãlangnarsile nãgssãungit-
 -dluĩnartumik. ãman.
²¹Kristuse-Jĩsusime ivdlernartut tamaisa inũvdluarkusigik.
²²katãngutivta ilagissama inũvdluarkuvãse. ivdlernartut tamarnik
 1,¹³. inũvdluarkuvãse, pĩngãrtũngidle kaisarip igdlokataisa.
 Gal. 6,¹⁸. ²³nãlagkavta Jĩsusip Kristusip sãimãunerata najordlise ta-
 -navse. ãman.

Paulusip Kulorsamiunut agdlagai.

kapitale 1.

erkigisierkussigatdlardlone nalumersok, ugperssusiat tusámagumiuk Gútimut kutsá-
-tarine neriugissak táukunínga kilangme pigssamártitnuusok pivdlugo, tugsíútarinilo
Gútip perkussánik anerneruvdlo pínik ilisarssiartorkuvdlugit, atátardlo kutsavigerkuv-
-dlugo, Kristusikut tamrissuarnit nálangnangártúkut ingmíout sáimáunartingmatik;
ilagít pivdlugit erdlokisserruine tipaitsútigigine, kivfartortúngorsimagama Gútip okasin
táukunane nāmagterkuvdlugo, tássa Kristuse táukunaniingmat nálangnarsiníg-
-ssamik neriátnusok.

¹Pauluse Gútip perkussánik Jisusip Kristusip apustiligissá *Evf. 1,1.*
katángúputdlo Timútiuse ²ivdlernartunut Kulorsamiunusunut ka-
-tángutígíngnut ugpertunut Kristusimítunut: Gútip atátavta Ná- *Evf. 1,2.*
-lagkavdlo Jisusip Kristusip sáimautdlise erkigisisitdlusilo.

³Gúte nálagkavta Jisusip Kristusip atátá kutsavigissarárput *Fil. 1,3.*
tugsíútarángavse, ⁴tusámagavtigo ugperssuserse Kristuse-Jisu- *Evf. 1,15 t.*
-simut asangnigssusersilo ivdlernartunut tamanut, ⁵neriugissak *Fil. 5.*
ilivsinut kilangme pigssamártitaussok pivdlugo, tamatumínga tu- *Evf. 1,13.*
-sarérpuse okautsíkut sagdlusuitsúkut ívangkiliúkut, ⁶tamána i- *2 Kor. 6,7.*
-livsinut pivok sórdlútaok silamiunut tamanut, kingunigssior-
-pordlo, sórdlútaok ilivsíne pissok ivna kigdligalugo Gútip
sáimáunera tusardlugulo ilisarileravsiuk ilumórtumik. ⁷tamátaok
ajokersorpáse Epavfrap kivfakatívta asassavta Kristusip kivfari- *4,12.*
-ssáta ilumórtup ilivse pivdluse; ⁸táussumalo nalunaerfigátigut
anerníkut asangnigssutsivsinik. ⁹tamána pivdlugo uvagútaok *Evf. 1,15 t.*
taimanile tusarkáravta soráingilagut tugsíútaridluse kinuvdlutalo
perkussánik ilisarssissorssuángorkuvdluse nalinginarnik anernerup *Evf. 1,8.*
pínik ilisimalersitdluse sianilersitdlusilo; ¹⁰tássa sakivdluarkuvdlu- *1 Tas. 2,12.*
-se Nálagkame ilerkorissariakartok nāpertordlugo tamatigut ilua- *Evf. 4,1.*
-rissagssánik, ajungitsulianigdlo nalinginarnik kingunigssiorkuvdlu-
-se, Gútimigdlo ilisarssiartorkuvdluse, ¹¹píssagterkuvdlusilo pí-
-ssaunernik tamanik píssaunekarnerssuagut nálangnarsussíata pia-
-gut, tamatigut níkatdluuerkuvdluse kamajuerkuvdlusilo tipaitsug-
-dluse, ¹²atátardlo kutsavigerkuvdlusiuk, táussuma ivdlernartut
kingornússagssánik kaumassume píssagssánik ilangísínāngortingma-
-tigut. ¹³táussuma aniguísipátigut tártume nálagkersuissunit nūg-
-títdlutalo ernerme asássúme nálagavvfanut, ¹⁴táussumúna uterti- *Evf. 1,7.*

- tauvugut auagut, tássa ajortivtínik isumákêrfiginekardluta. ¹⁵tássa-
- 2 Kor. 4,4. una Gûtíp takugssáungitsup ássinga píngortitat tamarmik sujornatigut
^{1,20} erniussox. ¹⁶táussumúname sût tamarmik píngortitáuput, kilang-
- Evf. 1,10. -mítútdlo nunamítútdlo, erssitsútdlo erssingítsútdlo, kilálingmik
 igsiavfigdlit nálagaussútdlo sujulerssuissútdlo nálagkersuissútdlo;
 sût tamarmik táussumúna táussumúngalo píngortitáuput. ¹⁷táu-
 -nalo sût tamarmik sujulerát, táussumúnalo sût tamarmik atáput.
- Evf. 1,22. ¹⁸táunalo niakorá timip, tássa ilagít; táuna autdlarkautaussox su-
 1 Kor. 15,20. -jugdliuvdlune tokussunit erniussox, tamatigut sujugdlersarerkuv-
^{2,9} -dlugo. ¹⁹[atátap] iluarissá tássaungmat: pekangârnek tamarme
- Evf. 1,10. táussumane inekásassox, ²⁰táussumúna sût tamaisa ingminut sái-
 -- ^{2,16} -máunartikumagamigit erkigsivigssiordlune auagut sáningassuling-
 -me, táussumúna [sáimaúnartisassut] nunamítútdlo kilangmítútdlo.
- Evf. 4,18. ²¹ilivsisaox, ardlágut avigsársimagaluartuse isumavsigútdlo ake-
 -- ^{2,17} -rartoraluartuse ajortunik sulissardluse, ²²mána sáimáunartipâse
 -- ^{5,27} timimigut uvinilikut, tokumigut, kíname sánut sarkúmiúkumavdlu-
 -- ^{1,4} -se ivdlernartuse agssuarnaitsusilo pasinaitsusilo, ²³mássale ug-
 -pertuaruvse túngatitauvdluse aulajangerdlusilo sakingnavêrdlusilo
 neriugissamit ívangkiliúkut píssumit; tamána [ívangkilio] tu:arpar-
 -se, tamánalo okalússissutiginekarpok píngortitanut tamanut kí-
- Evf. 3,7. -laup atânítunut, tamatumúngalo uvanga Pauluse kivfartortúngor-
 -simavunga.
- ²⁴mána tipaitsútigāka ilivse pivdluse erdlókissarníka, nāgdliú-
 -titdlo Kristusip pē súkut nāmāgtitariakartut uvinivkut nāmāgti-
 -lerpāka timā pivdlugo, tássa ilagít pivdlugit; ²⁵táukunúnga kiv-
- Evf. 3,2. 3. -fartortúngorsimavunga Gûtimit píligtautitáussusera nāpertordlugo,
 5. 9. tuninekarama Gûtíp okausia ilivsiine nāmāgterkuvdlugo; ²⁶tássa
 āngigissax ivna uvdlokalerkārneranit kinguārfigsokalerkārneranítldo
 issertugaussok, mánale erssersitaussok ivdlernartortainut; ²⁷táu-
- Evf. 1,18. -kunúnga Gûtíp nalunaerumagamiuk sunaussox āngigissap tama-
 -tuma nalekāngingārutā akimāngitsune, tássa Kristuse ilivsi-
 -nīngmat nálāngnarsinīgssamik neritūtaussok. ²⁸táuna okautigār-
 -put, inuitdlo tamaisa erkaisitardlugitdlo ajokersorarāvut tama-
 -tigut ilisimatūtut píssardluta, inuit nungutdlugit sarkúmiúku-
 -mavdlugit inúsiat tamarmiussox Kristuse-Jisusikut. ²⁹taimaiser-
- 1 Tim. 4,10. -kuvdlugulo piniarpunga agsorútdlungalo táussuma súníneragut
 píssauvdlune uvavne súníssúkut.

kapitalit 2.

ilagît takúngisáinartinilñit pivdlugit agsorūtaranne ángigissax Gútip atátap Kristu-
-sivdlo piat pekútit ilisimássutit ilisarssíssutitdlo tamarmik issertugauvfiat ilisarerkuv-
-dlugo, misigssorkugai ilisinarkigsárniutinik piúngitsunik sagdlokítarterkunagit, Kri-
-stusile pigiligartik úmartitauvfigissartik aulajangiorkuvdlugo silame inússutat
ilerkugssiorfigitnavérdlutik.

¹ ilisimarkuvavsimе kanok agsorūtartunga ilivse pivdluse
Lautikfamiutdlo pivdlugit nalingínaitdlo táutuvnik takúngisáinartut ^{4,13.}
pivdlugit, ² úmatait tugpatdlerarnekarquvdlugit, atausingorterkuv-
-dlugitdlo asangningnikut sianíssutsivdlo nakimajungnaersup pi-
-sússusia tamát pigerkuvdlugo, tássa ángigissax Gútip atátap ^{1,27.}
Kristusivdlo piat ilisarerkuvdlugo; ³ táussumane issertugáuput
pekútit ilisimássutit ilisarssíssutitdlo tamarmik. ⁴ taimale okar- ^{2,8.}
-punga, okautsinik nálagkuminarsagkanik sagdlokítarterkunase.
⁵ uvnitdlo uvinivkut alisimagaluartunga, taimáitok anernivkut na- ^{1 Kor. 5,3.}
-jorpavse, tipaitsugdlunga nalingínáungitsumik iliortuse malugigav-
-se, Kristusimutdlo ugpernivse aulajáissusia malugigavko. ⁶ tauva
Kristuse Jisuse Nálagax pigileravsiuk táussumane sakigitse, ⁷ táu-
-na mángokarfialugo táussumanile ineriartortínekardluse, ugper-
-níkutdlo aulajangerdluse, sórdlo ajokersornekartuse, ugperdlua-
-ngáriartoritsilo kujavdluse. ⁸ misigssoritse píarnekarquvdlugo ^{2,4.}
ilisimarkigsárniutinigit sagdlokítaitigitdlo piúngitsutinigit, inung-
-nit maligagssarsiat ilíniarkágagssatdlo silap pé maligdlugit pi-
-ssarmata Kristusilo malingnago. ⁹ táussumanime Gútiússutisip ^{1,19.}
pekangárnera tamarme inekarpok timekardluse. ¹⁰ ilivsiló tama-
-nik pekangálerpuse táussumúna sujulerssuissut nálagkersuissut- ^{Evf. 1,21.}
-dlo tamarmik niakorissátigit; ¹¹ táussumúnalo kipinekarpuise ki-
-pinekarnermik agssangnik pisimángitsumik, time ajortilik uvinilik
pigisaeravsiuk, tássa kipinekarnermik Kristusip pianik; ¹² táuna
ilagalugo ilissaugavse kuisínikut, áma táuna ilagalugo makititauv- ^{Rúm. 6,4.}
-dluse ugpernikut Gútip súníneranut, táussuma tokussnit makiti- ^{Evf. 1,19 t.}
-ká; ¹³ ilivsiló ilángutdluse úmartípase pinerdlungnivsine uviniv- ^{Evf. 2,1. 6.}
-siló kipinekángissusiane tokungatdlartitdluse, pinerdlungnivti-
-nigdlo tamanik isumákérfigátigit, ¹⁴ uvavtinigdlo agdlagkat iler- ^{Evf. 2,15.}
-korerkussagdlit uvavtinik agssuarnarneraissut erssikungnaersipai
pérdlugitdlo, sáningassulingnut págúkamigit; ¹⁵ sujulerssuissutdlo
nálagkersuissutdlo sákuiardlugit tamanut nivtarpai, ajugaussutat
autdlarúkamigit táussumúna.

¹⁶ taimáitumik kimutdlúñit erkartútínaveřitse nekigssardlúñit

- imigssardlūnīt pivdlugo nagdliūtutdlūnīt káumánigfītdlūnīt sapá-
 Epr. 10,1. -titdlūnīt pivdlugit, ¹⁷tamáko piúmártugssap tarrarai, timitátdle
 — ^{8,5.} Kristusip pigá. ¹⁸ajugaussup pissagssánik arsárnávêrdlise [inuit]
 perusungnermingnit nikanarniartut ingilini k nálagiarfigsiortut, táuko
 takúngisáinagkamingnik ilisimaniarput, maungáinak angnerujumatûv-
 -dlutik uvingningnit isumassaramik; ¹⁹átavigingilátdlo niakok,
 Evf. 4,15 t. táussumánga time tamarme ujalumigut katissutimigutdlo igdler-
 -sornekardlune atausingortitauvdlunilo agdliartortok agdliartorner-
 Róm. 6,3. 5. -mik Gútip pianik. ²⁰tauva Kristuse ilagalugo tokusimaguvse
 ilniarkágagssanut silap pínut, suvdluse tauva silame inússutut i-
 3 Mór. 5,2. -lerkugssiorfigitiniarpise? ²¹[okartarmata:] tamána agtúsángilat,
 tamána okúmísángilat, tamána savtísángilat; ²²tamáko tamarmik
 Mat. 15,9. atornermíkut nungútugssáuput, inuit inássutigait ajokersútigalugit-
 -dlo, ²³tássa ilisimatôrpatdlangniardlutik isumamingnik nálagiar-
 -figsiordlutik nikanarniárdlutigdlo timilo kajagssúnago; tamákule
 sokutáungitdlat, uvingingmut námagsíssutáinauput.

kapitalit 3.

pavanítut piniásagait; inutokak iperardlugo inugtâk atisimagamíko, Gútip kinigaisut
 ássugkersúsassut tamatigutdlo Nálagkap Jísusip arka tunâralugo pissardlutik; kanok
 iliorfigekatigigdluásassut nuliarit, kitornaussutdlo angajorkaussutdlo,
 kivfaussutdlo nálagaussutdlo.

¹taimáitumik Kristuse makísimakatigiguvsiirk pavanítut pi-
 -niarsigik, Kristuse tagpavaningmat Gútip talerpiata tungáne ig-
 -siavdlune. ²pavanítut isumaliútigisigik nunamítut pinagit. ³má-
 -ssa tokusimavuse, inúnersilo Kristuse ilagalugo issertorsimavok
 Gútime. ⁴Kristusile inússuterput ersserpat, tauva ilivsisao k er-
 -ssekatigiumârparsê nálangnarsivdluse.

- ⁵taimáitumik avatise nunamiussut tokulersisigik: uverssai-
 Evf. 5,3. -nek, mingungnartut, igdligungnek, pileríssutsit ajortut, piumatû-
 1 Tas. 4,5. -nerdlo, tássa Gútipilugsiornek; ⁶tamáko pivdlugit Gútip ningangne-
 Evf. 5,6. -ra nagdliútarpok nálagseritsunut; ⁷táukunane ilivsisao k saxigaluar-
 Róm. 1,18. -puse ardlágut, tamáko inúserigatdlaravsigik. ⁸mánale ilivsisao k
 Gal. 5,19. máko tamaisa iperarsigik: nígangnek, kamangnek, iluaitsuliornek,
 Evf. 2,3. kakajardlernek, okautsit kángunartut kanivsinít anínávêrdlugit.
 Evf. 4,31. ⁹sagdluvfigekatigingnavêritse, inutokak iperaravsiuk ilerkuê táput-
 Evf. 4,22 t. -dlugit, ¹⁰inugtârdlo atisimavdlugo nutângortok ilisarssísavdlune
 Gal. 3,28. píngortíssise ássigilerdlugo, ¹¹Grikeritdlo Jútídlo kipinekartutdlo

kipinexángitsutdlo avdlanertatdlo Sukūtaidlo kivfatdlo kivfaúngit-
-sutdlo taimáikungnaersitdlugit, Kristusile tamarssūtitudlugo ta-
-mane.

¹²tauva Gútip kinigaisut ivdlernartutut asanartutut atiniarsi-
-gik imáitut: nagdligtugajungnek avágingningnerdlo nikanartíner-
-dlo kanilárnerdlo kamajuínerdlo; ¹³kamagekatigigdlusilo isumá-
-kêrfigekatigigdlusilo ilaminik pasigdlíssokaralaruvse; sórdlo Kri-
-stusip isumákêrfigigáse taimátaok ilivse pigitse. ¹⁴tamákuale
tamarmik kaisigut [atiniarsiuk] asangningnek, tamána inútsip tamar-
-miussup nimerá. ¹⁵erkigsinerdlo Gútimít pissok úmativsíne ilit-
-sersuigile, táuna pigerkuvdlugo kaerkusimagavse time atausiutit-
-dlugo; kujassaritsilo. ¹⁶Kristusip okausia ilivsíne inilingárti-
-siuk tamatigut ilisimassutut iliordluse ajokersokatigigdluse er-
-kaisítakatigigdlusilo erimaligssiat kujaniutitdlo eriniugkatdlo aner-
-nerup pé atordlugit, Nálagardlo alianaitsunik erinalersorfigisiuk
úmativsigut. ¹⁷kanordlo iliorángavse okalugdlusilúnt sulivdlusilúnt,
tamatigut Nálagkap Jísusip arka tunáralugo pissaritse Gúte atátax
kutsavigalugo táussumána.

¹⁸arnat ukorsé, uvise nálagsigik, sórdlo Nálagkame ilerkug-
-ssaussok. ¹⁹angutit ukorsé, nuliase asaniarsigik, ajuatdlagteki-
-nasigigdlo. ²⁰merdlertut ukorsé, angajorkáse tamatigut nálagsi-
-gik, tamána Nálagkap iluaringmago. ²¹angajorkait ukorsé, kitor-
-nase úmitsagtekinasigik anusingorkunagit. ²²kivfat ukorsé,
uviníkut nálagarissase tamatigut nálagsigik, issigissumut kivfar-
-tortutut pinase inungmut iluarerkussutut, úmativsigutdle perku-
-sersuitdluse Gútilo mianeralugo; ²³kanok-iliugagssasilo tamaisa
suliarisigik kajumigdluse, Nálagakmutdlusók, sórdlo inungnut pí-
-ngitsuse, ²⁴ilisimavdlusilo kingornússagssak Nálagakmit akigssar-
-sariumárigse; mássa Nálagak Kristuse kivfartorfigárse. ²⁵iluá-
-ngitsuliortuvdle iluángitsuliane pigssakautigiumárpai, mássalo i-
-núp táunáussusia atúsángilak. (kap. 4.) ¹nálagkat ukorsé, kiv-
-fase iluartumik ilerkorissariakartumigdlo pissarsigik, ilisimavdlu-
-silo ilivsísaok kilangme nálagakaravse.

Evf. 4,2. 32.

Evf. 4,3.

Fil. 4,7.

Evf. 5, 10 t.

3,23.

Evf. 5,22.

1 Pít. 3,1.

Evf. 5,25.

1 Pít. 3,7.

Evf. 6,1.

— 6,4.

— 6,5.

Tít. 2,9.

1 Pít. 2,18.

3,17.

Evf. 6,7 t.

Evf. 6,9.

kapitalit 4.

tugsiásassut kasusuitdlutik ilagíngisatigdlo inókatigísavdlugit ilisimassutut iliordlutik ; tusarkuvdlune tusarumavdlugitdlo Tiggikumik Onísinusimigdlo autdlatitsivfigigine ; i-núvdluarkússuterpait ilángutdlugit agdlagkanilo máko Lautikíamiunútaok ilagíngnut atuarterkuvdlugit sáimáunermet najorkugai.

- Evf. 6,19 t. ²tugsiaritse kasusuitdluse erkumaniardlusilo taimáinivsigut kujassardlusilo ; ³uvagútaordlo ilángutdluta tugsiúsigt, Gútimut matuiuterkuvdluta okautsit matuánik, ángigissak Kristusip pia kiler-sugagússutigissara okalütigerkuvdlugo, ⁴erssersísagavko okalungnivkut ilerkgússara erkordlugo. ⁵ilagíngisavut inókatigisigik ilisimassutut iliordluse, uvdlutdlo pigínauvfiussut asiútínávèrsigik.
- Evf. 4,29. ⁶alianaitsunik okausekartáinaritse tarajorsimassunik, nalingínarmut kanok akíssutigssavsinik ilisimarkuvdluse.
- Evf. 6,21 t. ⁷kanok-íssusera tamát Tiggikup katángutivta asanartup kiv-fauvdluartup Nálagkamutdlo kivfakatigisavta ilivsinut nalunaerumârpâ. ⁸táuna ilivsinut autdlatíkavko mánarpiak pivdlugo, kanok-íssuserse táussumúnga ilisimalerkuvdlugo úmatisilo táussumúnga tugpatdlersarkuvdlugit ; ⁹Onísinusilo táussumúnga ápiú-kiga katánguterput ilumôrtok asanartok ilagissarse ; táukua tamánik nalunaerfigiumârpâse tamâne kanok ilissunik.
- Fil. 10. ¹⁰Aristarrusip parnaerússaokatima inúvdluarkuvâse, Mákorap. sul. 27,2. — 15,37. -sivdlo Barnapap igdluata, táuna pivdlugo perkússutit tusarpase, (tikigpase ilagsiniarsiuk ;) ¹¹Jísusivdlo Justusimik taissap ; tamássa kipinekartut ilagissait, táukuínait ilagalunga Gútip nálagaufia sulíssutigát nvavnut tugpatdliutauvdlutik. ¹²Epavfrap inúvdluarkuvâse ilagissavse Kristusip kivfâta, táussuma agsorútdlune tugsiútuinarpâse aulajærkuvdluse inútsivsigut tamarmiuvdluse nâmagtitauvdlusilo Gútip perkussâ tamát erkordlugo. ¹³mássa nalunaiáíssutigâra ilungersungârmát pivdluse, Lautikíamiutdlo Je-2,1. Fil. 24. -râpulimiutdlo pivdlugit. ¹⁴Lúkarsip nakorsaissup asanartup Dímasivdlo inúvdluarkuvâse. ¹⁵katángutivut Lautikíamítut inúvdluardlit, Nimfarsilo ilagítldlo táussuma igdluanítartut. ¹⁶ag-dlagkatdlo máko atuaréruvsigik Lautikíamiunútaok ilagíngnut atuartíkisigik Lautikíamít pissugssat ilivsísaok atuar kuvdlusigik.
- Fil. 2. ¹⁷Arrípulo okarfigisiuk : Nálagkap perkussânik ilingnut kivfartútitigitak sianiginiarnk nâmagserkuvdlugo.
- 2 Tas. 3,17. ¹⁸inúvdluarkússivdlunga uvanga Pauluse agdlagpunga. kilerutika erkaimaniarsigik. sáimáunerup najordlise. áman.

Paulusip Tasalûnikamiunut agdlagai sujugdliit.

kapitale 1.

erkigsiserkugatdlardlugit nersungârai ugperssusiat maligagssângortok pivdlugo.

¹ Pauluse Silvânusilo Timûtiusilo ilagîngnut Tasalûnikamiunut ² Tas. 1,1.
Gûtîme atâtame Nâlagkamilo Jîsuse-Kristusime itunut: Gûtîp ^{ap. sul. 16,1.}
atâtavta Nâlagkavdlo Jîsusip Kristusip sâmautdlise erkigsisit- ^{17,1.}
-dlusilo. ² Tas. 1,2.

² Gûtîmut kujâssutigîtûnarpavse tamavse, erkartortardlusilo ^{Kul. 1,3.}
tugsiarângavta, ³ kipisuitsumigdlo erkaimassarpugut Gûtîp atâtav- ² Tas. 1,3.
-ta sâne, kanok sulissartuse ugpernivsigut, kanordlo piniartartuse
asangningnivsigut, kanordlo ilalârtuse neriungnivsigut nâlagkavtînut
Jîsuse-Kristusimut; ⁴ kinersimâssuserse ilisimagavtîgo, katângu- ² Tas. 2,13.
-tîvut Gûtîp asassai ukorsê; ⁵ îvangkîlio okautigissarput ilivsîne
okausînartut pingîngmat, pîssauvdlunile anernikutdlo ivdlernartû- ¹ Kor. 4,20.
-kut pissardlune nakimajungnaersitsivdlunilo; mâssa ilisimavuse
kanok ilivdluta akornavsnîtugut ilivse pîssutigalusc. ⁶ uvavtîngî-
-dlo Nâlagkamigdlo malingnigtûngorpuse, okausek anernikut iv- ² Tas. 3,7 tt.
-dlernartûkut tipaitsugdlose ilagsigavsiuk, nauk nâgdliungâraluar-
-tuse, ⁷ taimaitdlusilo maligagssângorpuse ugperntunut tamanut
Makitûniamiunut Aggaiamiuntdlo. ⁸ mâssa ilivsnîm Nâlagkap o-
-kausia akisuassutut ilivdlune pivok, Makitûniamiunarnut Aggai-
-miunarnutdlo pinane, tamagingnile Gûtîmut ugperssuserse tusâ-
-massângorpok, taimaitunîk okautigissariakartîngilarput. ⁹ tâukua
nangminek nalunaersarmâssuk kanok iserfigssarsissugut ilivsîne,
kanordlo Gûtîpiluit tunutdlugit Gûtîmut sâgtuse, Gûtîe ûmassok ^{ap. sul. 14,15.}
ilumut Gûtîussok kivfartorfigilerdlugo, ¹⁰ erneralo kilangmit pi-
-ssugssak utarkilerdlugo tokussunit makititâ, tâssa Jîsuse ni-
-ngangnermit piunartugssamit aniguisitsissigсарput.

kapitalit 2.

erkaisikâi kanok agsorîngârdlune asangningârdlunilo okalûssivfigigine Gûtîp îvangkî-
-liuanîk; kujavdlunilo erkartorai kanok ilagsivdluarât súnissartîdlugulo ugperdlu'ik,
nauk nâgdliugtitaussut naggû: katîmingnî; kînarsiumavdlugit kipilekissok.

¹ ilivsime, katângutîvut ukorsê, nangminek nalungilase pilug-
-sîunarnata ilivsîne iserfigssarsigavta; ² kisiâne sujornagut Filipime ^{ap. sul. 16,}
¹² tt.

- ániartitauvdlutalo asigssugaugavta, sôrdlume ilisimassuse, taimái-
-tok Gûtivtigut ersisuerdluta Gûtíp ívangkíliua ilivsinut okalúti-
-giartorparput agsorúngârdluta. ³mássa okaorkigsainivta támar-
-nartordlúnít mingungnartordlúnít nagguvigíngilát perkuserdlútau-
-natigdlo; ⁴kisiáne Gûtimit misiligaувdluaravta ívangkíliumik pá-
-rissakartitaussaugut, tamána nâpertordlugo okalugtarpugut,
Gal. 1,10. inungnut iluarerkussutut pinata, Gûtímutdle ūmativtínik misilíssu-
Fil. 1,8. -mut nuánarerkuvdluta. ⁵mássa piutserdluta okalúngisáinarpu-
-gut, sôrdlume ilisimassuse; âmátaok píumatútut patsisekángisái-
-narpugut; Gûte ilisimangnigtâvok. ⁶atarckerkútúniángilagútaok
Juán.5,41.44. inungnut, ilivsinutdlúnít avdlanutdlúnít, mássa Kristusip apustilí-
-sut atarkissariakartísinaugaluardluta; ⁷kisiáne ilagsissûvdluta akor-
-navsínîpugut; sôrdlo milugtitsissup kitornane paorkissarai, ⁸tai-
-na asangârdluse pitseriarpugut avigfigiumavdluse, Gûtíp ívang-
-kíliuinânik pinata, inûnivtínigdlo agdlát, tássa uvavtínut asanarsi-
-gavse. ⁹ilivsime katángutivut, piniarnivut erdlokissarnivutdlo
2 Tas. 3,8. erkaimasimavase, uvdlúkutdlo únuákutdlo sulissaravta ilavsinut
2 Kor. 11,27. atautsimutdlúnít nanertuïumanata, taimáitordle Gûtíp ívangkíliua
okalússíssutigalugo ilivsine. ¹⁰ilisimangnigtâvuse Gûtílo, kanok ili-
-ssugut ilivsinut ugpertunut ivdlernardluta iluardlutalo agssuar-
-naitdlutalo. ¹¹tamátaok ilisimavavsígut, kanok nungutdluse o-
-kaorkigsârtarivse tugpatdlersartardlusilo, sôrdlo atâtaussup ki-
-tornane pissarai, ¹²kanordlo nalunaiavíngigivse sakerkuvdluse
Kul. 1,10. Gûtíme ilerkorissariakartok nâpertordlugo, táussuma kaerkung-
Evf. 4,1. -mase nálagaufíngminut nálangnarssutsiminutdlo.
1,2. ¹³tamánalo pivdlugo soraerata Gûte kutsavigíssarârpup, Gû-
-timit okausek uvavtínit tusagarse taimane pigilerdlugo ilagsigav-
-siuk inungnut okauseritínago Gûtímutdle okauserititdlugo, (má-
-ssalo ilumut taimáipok:) táunalo súníssarpok ilivsine ugpertune.
¹⁴ilivsime katángutivut, Gûtíp ilagtsai Jûtíame Kristuse-Jísusi-
-mítut maligsimalerpase, taimardluínak nâgdliugtitaugavse naggi-
-vekativsínit, sôrdlo ivko Jútínit; ¹⁵táukua Nálagak Jísuse tokúkât
nangminerldo pruvfítertatik, uvagutdlo kinugâtigut, Gûtímutdlo
nuánarerkuvdlutik pissaringitdlat, inuitdlo tamaisa agssortorpait;
¹⁶akimángiesunutdlo okalorkúngilâtigut ánásstígíssânik, tássa ajor-
-tuliatik tamatigut nâmagtísagamíkik. kisiánile níngangerup
naggâmêrtaussup tikilerpai.
¹⁷uvagutdle, katángutivut ukorsê, ilivsinik kitornaerúkatdlar-
-tutut ileralaravta kînavsígut, ūmativsígut pinata, angerussunik

NORTHERN AFFAIRS, LIBRARY

piní
-dlu
Sâta
-pa
-liv
-kiu

Timû
-dliu
-jang
-núng

-nim
Gûtíp

-ssag
³nika

-min

-pav
-ssok

-dlar

-sser

Timû
-gut

-dlua

-vagu

tugpa

-tínik

-ravse

típaits

tugsi

nâmag

¹¹

ilivsin

-silo a

sôrdlú

-git
sâne,
-mais

piniaarkigsárpugut kfnarsiumavdluse kipilekigavta. ¹⁸ tamána piv-
-dlugo atausiarnata ornilerssärtaraluarpavse (uvanga Pauluse);
Sátanivdle akornuserpátigut. ¹⁹ kiname una neriütigssarput ti-
-paitsütigssarputdlünit niakorutigssarputdlünit usornautigssak? i- Fil. 4,1.
-livsisaok taimáingínerpise nálakavta Jisusip Kristusip sáne ti-
-kiuvfigssáne? ²⁰ ilivsime atarkinautigalusilo tipaitsütigavse. 3,13.

kapitalit 3.

Timütiusimik autdlartitsivigigine nakússagterkuvdlugit, níkatdlortokalerkunagit nág-
-dliungnartune táukunane; táussuma tusarnersumik tusardlermone Nálakame aulá-
-jangerssusianik, tipaitsütigingárine; tugsíussissok avkutigssiorokugualardlune táuku-
-núnga, agssuarnaerkuvdlugitdlo Nálagak tikiugpat ivdlernartortane tamaisa ilagalugit.

¹ taimáitumik [nalorninermit] ajulekigavta, iluarilerparput Atí- ap.sul. 17,16.
-nime kisingorutitdluta, ² Timütiusilo autdlartiparput katángúput Róm. 16,21.
Gútíp kivfá Kristusivdlo ívangkíliuanik suliokatigissarput, nakú-
-ssagterkuvdluse okaorkigsárkuvdlusilo ugperduarsinarkuvdluse,
³ níkatdlortokalerkunase nágdliungnartune mákunane; mássa nang-
-minek ilisimavuse atugagssarigavtigik. ⁴ taimame okarfigerér-
-pavse najoratdlaravse, nágdliugkumártugut únerdluta, taimaio ili-
-ssok ilisimavarse. ⁵ taimáitumik [nalorninermit] ajulekigama aut-
-dlartitsivunga ugperssuserse tusarumavdlugo, ússíssuvdlünit ú-
-ssersimaneråse, tauvalo pinialugsínarsimásanersugut. ⁶ mánale
Timütiusip tikingmatigut ilivsinít, tusarnersumigdlo tusardlermati- ap.sul. 18,21.
-gut ugperssutsivsínik asangnigssutsivsínigdlo, kanordlo erkaiv-
-dluartuinarivsigut, kajungersusilo takujumavdluta, sôrdlútaok u-
-vagut ilivsinút kajungersugut, ⁷ tauva ugperssuserse pivdlugo
tugpatdliutigilerpavse, katángutivut, nágdliungnivtíne ajorssarniv-
-tínilo tamane. ⁸ máname inúlerkigpugut, Nálakame aulajange-
-ravse. ⁹ suname kujássut Gútímut akiliutigisagigput pivdluse,
tipaitsütigingártaravse Gútivta sáne? ¹⁰ uvdlúkutdlo únuákutdlo
tugsiangátdláraugut kfnarsiumagaluardluse ugperssuserse súkut
námagtítariakartok námalersíkmavdlugo.

¹¹ Gútivdle atátavta nálakavtalo Jisusip Kristusip nangminek
ilivsinút avkutigssiordlisigut. ¹² ilivsile Nálakap agdliartortitdlu-
-silo akitsiartortitdlise asangnigssutsivsígut ilavsinút tamanutdlo,
sôrdlútaok uvagut ilivsinút ítugut, ¹³ úmatise nakússagterkuvdlu-
-git agssuarnaerkuvdlugit ivdlernarkuvdlugitdlo Gútíp atátavta
sáne, nálagarpup Jisuse Kristuse tikiugpat ivdlernartortane ta-
-maisa ilagalugit.

kapitalit 4.

ivdlernarsiartormíkiut katángutimingnigdlo asangnigssutsimíkiut akitsiartortuinásassut; Jísusíkiut sinigpártut tikiuvfigssáne makerkásassut.

¹ãma tauva, katángutivut, inániardlusilo okaorkigsárpavse Nálagkákut Jísusíkiut, sórdlo uvavtínit tusartuse kanok sakísassuse, kanordlo Gútimut nuánaritíniásassuse, taimáinivsigut akitsiartortuinarkuvdluse; ²mássa Nálagkákut Jísusíkiut ilivsinút inássuti-
5,18. -gissavut ilisimavase. ³tássaungmat Gútip perkussá: ivdlernarsiartúsassuse uverssainek nigorkuvdlugo ⁴nungutdlusilo timise pigisinaorkuvdlusigik ivdlernarsiartortitdluse atarkinartitdlusilo ⁵pi-
Evf. 2,12. -lerinermit igdligugtínase akimángitsutut Gútimik nafussutut; ⁶i-lavse kialúnit katángúne inardlísángiká súkut perkusersiorfiga-lugo; Nálagak akiniássungmat tamáko tamaisa pivdlugit, sórdlume sujornagut okarfigigivse nalunaiaivfigalusilo. ⁷Gútip kaer-kúnginginatigut mingugtórkuvdlluta, kisiáne ivdlernarsiartorkuv-
Lúk. 10,16. -dlluta. ⁸taimaingmat narrugingnigtup inuit pinagit Gúte nar-rugá, táussuma anernine, ivdlernartok uvavtínut túniúká.

⁹katángúminigdle asangningnigssamik agdlagfigissariaxángila-
5,1. -se, nangminex Gútimit ajokersornekaravse asakatigérkuvdlluse.
Juán. 6,45. ¹⁰mássame taimailiortarpuse katángutivtínut tamanut Makitúniame tamarme ítunut; okaorkigsárpavsilé, katángutivut ukorsé, akitsiarsiartortuinarkuvdluse ¹¹pinániarkigsáarkuvdlusilo suliasssasilo su-
2 Tas. 3,12. -liarerkuvdlusigik nangminerdlo agssavsinik sulissarkuvdluse, sórd-
Evf. 4,28. -dlo inákivse, ¹²igpingnángitsumik sakerkuvdlluse ilagingisavtíne kimutdlo ikiortariaarkunase.

¹³nalorkúngilavsilé, katángutivut ukorsé, sinigpártut pivdlugit,
Evf. 2,12. aliasorkunase ivkutut neriugissaxángitsutut. ¹⁴mássa Jíseuse to-
1 Kor. 6,14. -kussok makítordlo ugperiguvtígo, tauvátaok Gútip Jísusíkiut sinig-
Róm. 8,11. -pártut ingerdlatikumárpai táussumúnga ilagititdlugit. ¹⁵máname
1 Kor. 15, ilivsinút okauserárpút Nálagkamit okauseralugo: uvagut inúvdluta
- ⁵¹tt. Nálagkap tikiuvfigssá angumerigaluaruvtígo sinigpártut ingiásángi-
- 15,23. -navtigik. ¹⁶Nálagak nangminex kilangmit arkarumármát sor-ssungnerme perkussissup suaorneranik íngilerssúvdlo nipânik Gútivdlo kardlortáussuanik, tauvalo Kristusíkiut tokussut maker-kásáput; ¹⁷kingornisigutdlo uvagut inúvdluta angumeringnigtugut táuko ilagalugit nuiatigut autdlarúnexarumárpugut siláinarmut Nálagak páriartúsavdlugo; taimalo Nálagak najortuinállisavarput. ¹⁸tauva okautsinik tamákuńga tugpatdlersakatigígítse.

kapitalit 5.

Nálagkap uvdlugssâ tássángáinak nagdliúkumármát, erkumaniásassut putumatsailiv-
-dlutigldo; Nálagkákut misigssuissortatik atarkingárdlugit erkigsivekatigíngniásassut;
kaváinik okaorkigsárdlugit tugsior kuvdlunilo tugsíukái.

¹kisiánile kakugulúnt kanok ilissúkutdlúnt [piumártumik] ^{4,9.}
agdlagfigissariaakángilase, katángutivut; ²ilivse nangminek ilisi- ^{Mat. 24,36.}
-mavdluaravse, Nálagkap uvdlugssâ taimatut nagdliúkumártok sór- ^{2 Pít. 3,10.}
-dlo tigdligtok únuákut pissartok. ³mássa okarpata: erkigsinarpok,
sujóranartokángilak, tauva perdlugssap tássángáinak tikikumárpai,
sórdlo nipigdlíunerit ernisulersok tikitsarát; aniguinaviángitdlatdlo.
⁴ilivsile, katángutivut ukorsê, târmiúngínavse uvdlugssap táussuma
tigdligtutut kaníngásángilase. ⁵tamavse kaumassup kitornarâse, ^{Evf. 5,9.}
uvdluvdlo kitornarâse; únuavdlúnt târtuvdlúnt pigíngilátigut. ⁶tai-
-maingmat siningnavêrisa, ivkutut pinata; kisiáne erkumaniarta
putumatsailivdlutalo. ⁷mássa sinigtut únuákut sinigtarput, putu-
-massutdlo únuákut putumassarput. ⁸uvagutdle uvdlop piging-
-matigut, putumatsailiniarta sâgtuaussak atissaralugo ugpernerup ^{Evf. 6,14. 17.}
asangningneruvdlo pia, niakorornavêrutdlo ánangnigssamik nerít-
-taussok. ⁹mássa Gútip níngáussagssautíngilátigut, kisiáne áng-
-simassugssautipátigut nálagkavtigut Jísuse-Kristusikut; ¹⁰táuna ^{2Kor. 5,15 tt.}
tokuvok pivdluta, erkumatitdlutalúnt sinigtitdlutalúnt inókatigi-
-sagavtigot. ¹¹taimáitumik okaorkigsákatigíngsardluse ineriartorte-
-katigígitse, sórdlume pissartuse.
¹²inániarpavsile, katángutivut ukorsê, ilisariniarkuvdlusigik i- ^{1 Tim. 5,17.}
-livsinik suliakartut, Nálagkákut ilivsinik misigssuissut ilivsinigdlo
erkaisitsissartut, ¹³atarkingár kuvdlusigigldo asarkuvdlusigigldo su-
-liát pivdlugo. erkigsivigekatigíngniaritsilo. ¹⁴okaorkigsâr- ^{Mák. 9,50.}
-pavsile, katángutivut ukorsê, ilerkordlugtut inertertarsigik, nikat-
-dlortut tugpatdlerarsigik, sângíttut igdlersorsigik, tamanutdlo ^{Róm. 12,17.}
kamajuitdluse. ¹⁵mianerssoritse kina ajortulissok kimit akiler- ^{1 Pít. 3,9.}
-nekarkunago ajortokatânik, ajúngitsordle norkáissutigítuinarsuik
ilavsinutdlo nalingínarnutdlo. ¹⁶tipaitsuigtuinaritse. ¹⁷kipisuit- ^{Fil. 4,4.}
-sumik tugsiaritse. ¹⁸tamaisa kujássutiginiarsigik, tássaungmat
Gútip ilivsinut perkússutá Kristuse-Jísusikut. ¹⁹anernekkí-
-matsailinavêrsuik. ²⁰prúvftisut okauserissat asigínarnavêrsigik. ^{4,8.}
²¹tamaisa misiligsigik, ajúngitsutdlo ilerkortârisigik. ²²ajorpalug-
-tut tamaisa ingalangniarsigik. ²³táussumale Gútip erkigsi-
-saissup ivdlernarsardlise ilúngardluse, anernersilo tarnilo timilo ^{Epr. 13,20.}

- katitdlugit tamarme serniginekardle agssuarnaerkuvdlugo nálag-
 2 Tas. 3,3. -kavta Jísusip Kristusip tikiuvfigssáne. ²⁴ ilumôrpok kaerkussi-
 -sserse taimailormnârdluunilo.
²⁵ katángutivut ukorsê, tugsióniartigut. ²⁶ katángutivut ta-
 Róm. 16,16. -maisa inûvdluarkusigik kuningmik ivdlernartumik. ²⁷ Nâlagak
 narkigsignalugo narkigssorpavse agdlagkat máko atuarterkuvdlugit
 Róm. 16,20. katángutivtínut ivdlernartunut tamanut. ²⁸ nálagkavta Jísusip Kri-
 -stusip sáimáunerata najordlise. áman.

Paulusip Tasalúnikamiunut agdlagaisa áipait.

kapitale 1.

erkigsiserkugatdlardlugit nersorai, ugpertuardlutigdo asakatigígsuariartormata, nâgdliug-
 -títarângatik agdlát; Nâlagak sarkúmilerpat kilangmit, nâgdliugtitsissut ívangkíliumut
 nálagkum'ngitsut perdlugssamik nâgssáungitsumik pinekásassut, ugpertuurtidle
 usornangársissassut.

- 1 Tas. 1,1 t. ¹ Pauluse Silvánusilo Timûtiusilo ilagíngnut Tasalúnikamiunut
 Gútíme atátavtíne Nâlagkamilo Jísuse-Kristusime ítunut: ² Gútíp
 atátavta Nâlagkavdlo Jísusip Kristusip sáimautdlise erkigsisít-
 -dlusilo.
^{2,13.} ³ Gútímut kujátumartugssavugut ilivse pivdluse, katángutivut,
 1 Tas. 1,2. taimalo iluarpok, mássa ugperssuserse agdliartungârpok, nungut-
 -dlusilo asakatigígsuariartorpuse; ⁴ taimáikavsilo uvagut agdlát
 usorssitsautigissarâvse Gútíp ilagígsaine, ilalársínardlusilo ugpertua-
 -ravse kinuginekartarnivsíne tamane nâgdliungnartunilo atugkavsíne;
⁵ tássánga erssípok Gútíp erkartüssivdluarnera imáitok: Gútíp ná-
 -lagauvfianut ilivsísaok erdlokíssutigíssavínut píssugssautíneka-
 -sagavse; ⁶ Gútíp iluaringmago nâgdliugtitsissise nâgdliungnermik
 akilerumavdlugit, ⁷ ilivsíle nâgdliugtitaussuse isumâlugkunguaersí-
 -kumavdluse uvavtínut ilagititdluse, Nâlagak Jísuse sarkúmilerpat
 1 Tas. 3,13. kilangmit píssarssúvdlune íngiline ilagalugit ⁸ ingnerme ikuala-
 ap. sul. 7,30. -ssorssuarmerne, akiniutigíssax aggiutdlugo Gútímik ílisimángitsunut
 nálagkavtalo Jísusip Kristusip ívangkíliuanut nálagkumángitsunut;

⁹ táuko pitdláumik ilaginagagssakásáput perdlugssami. ¹⁰ nágssáu-
-ngitsumik Nálagkap issigernanit naküssusiatalo atarkinarneranít,
¹⁰ tikiugpat nálagnarsisavdlune ivdlernartortamine tupingnarsisav-
-dlunilo ugperitune tamane uvdlugssane ivssumane, mássalo iliv-
-sínut nalunaiautigissarpur ut ugperinekarpok. ¹¹ tamánalo pivdlugo
tugsiútunarpavse, Gútiutínut kingarkúnángitsúterkuvdluse kaerkú-
-ssúmut píssaunikutdlo námagterkuvdlugit angajorkautsermerit nuá-
-narissane tamaisa ugpernikutdlo suliarissaussut, ¹² nálagkavta
Jisusip Kristusip arka nálagnarserkuvdlugo ilivsíne ilivsílo ná-
-langnarserkuvdluse táussumane Gútiutá Nálagkavdlo Jisusip Kri-
-stusip sáimáunera nâpertordlugo.

kapitalit 2.

Kristusip tikiuvfigssá nagdliúsángitsok, kisiáne tunússinerssuak nagdliuterêrpat, sar-
-kúmerêrpatdlo inuk ajortip pia Kristusip akerartortá; ivangkiliunuk okalútigissaminik
maligagssarsianigdlo ajokersútigissaminik aulajangiússerkugai tugsiutdlugitdlo.

¹ inániarpavstile, katángutivut ukorsé, nálagkavta Jisusip Kri-
-stusip tikiuvfigssá pivdlugo táussumúngalo katerssorfígssarpur
pivdlugo, ² tássángáinax nakimassúngorterkunase erkarsautivsigut 1 Tas. 5,2.
ánilarterkunasiló anernermutdlúnit okautsimutdlúnit agdlagkanut-
-dlúnit uvavtínit pírorissanut, Kristusip uvdlugssá mánácut písa-
-soralugo. ³ kanok-ítumigdlúnit sagdlokítartínáveritise; [nagdliúsá- Evf. 5,6.
-ngingmat] kisiáne tunússinerssuak nagdliuterêrpat, sarkúmerêr-
-patdlo inuk ajortip pia táuna támarnernik píssusilik; ⁴ táuna Dán. 11,36.
akerartorumârtok tamanutdlo Gútimigdlúnit Gútiornernigdlúnit
tánekartunut angneruniarumârtok Gútiut ingikumârdlune agdlát
Gútip nálagfiutáta iluanut ingminidlo Gútiutitdlune. ⁵ er úngilase
tamatumínga okarfigigavse najoratdaravse? ⁶ nalúngilasilo súp sar- ap. sul. 17,1.
-kúmitsailigatdlará, nagdliuvfigssamigut sarkúmísangmat. ⁷ násá
ángigissak inatsisáinerup pia súnilerêrpok, kisiáne sarkúmítsaili-
-ssiatdlartok pèrkáratdlásavok; ⁸ tauvalo inatsisáitsok sarkúmi-
-savok, táuna Nálagkap nungutíkumârpá kanerme anerneranik Is. 11,1.
sújungnaersitdlugulo ersserdlune tikiúkune. ⁹ ivssuma tikiúmgissá
piumârpok Sâtanip súnineragut nalingínarnik kivdlungnartulianik
nalunaerkutinigdlo tupingnartulianigdlo sagdlunernik ¹⁰ nalinginar-
-nigdlo sagdlokítainernik iluaitsuliorsautinik, támartugssane tai- 2 Kor. 2,15.
-mailísavdlune, tássa ilumórnermut kajungernigssak ánássutigssa- — 4,3.
-raluartik pigilíngingmássuk. ¹¹ tamána pivdlugo Gútip támarnar-
-tut súninere táukunúnga berkúsavai sagdiunerit ugpererkuvdlu-

-git; ¹²tássa erkartünearkuvdlugit tamaisa sagdlusuíssúmik ug-
-peringningitsut, iluáinermutdle kajumigtut.

¹³uvagutdle Gútímut kujátuínartugssauvugut ilivse pivdluse, katángutivut Nálagkap asassai ukorsê, Gútíp pilerkárneranit kí-
-nerinase únarkuvdluse anernerup ivdlernarsaineragut ugperní-
-kudlo sagdlusuíssúmut; ¹⁴tamatumúnga kaerkuvåse ívangkíliúkut
okalítigissavtigut nálagkavta Jísusip Kristusip nálagnarssusia
pigílerkuvdlugo. ¹⁵taináitumik aulajangeritse, katángutivut ukorsê,
maligagssarsiat aulajangiutdlugit, sórdlo ajokersornekartuse okaut-
-sivtigutdlúnt agdlagkavtigutdlúnt. ¹⁶táussumale nálagkavta Jísu-
-sip Kristusip Gútívdlo atátavta asagamisigut nágssáungitsumigdlo
tugpatdlersautigssakartitdluta ajíngitsumigdlo neriugissagssakar-
1 Tas. 3,1a. -titdluta sámánermit, ¹⁷táussuma úmatise tugpatdlersardligit na-
-kússagtitdlusilo okausigssanut sulíagssanutdlo ajúngitsunut tamanut.

kapitalit 3.

ívangkílio pilertorkuvdlugo tugsiússiniásassut; ílerkordlugdlutik sakíssut maligagssar-
-sianik íngmínt pigíligkamíngnik malíngníngitsut ílagísaerdlugit malíngníásagáne;
índvluarkussívdlo ne nángmínek ígdlagtok agdlautse nalunaerkutíliaralugo, sórdlo
agdlagkamíne tamane píssartok.

- 1 Tas. 5,25. ¹ámátaok, katángutivut ukorsê, tugsiúniartigut, Nálagkap
Kul. 4,8. okausia pilertorkuvdlugo nálagnarserkuvdlugulo sórdlo ílivsíne,
²ánaunekarkuvdlutalo ínungnit agssuarnartunit ajortunitdlo; mássa
íláinait ugperssusekartarput. ³Nálagardle ílumórpok, táussuma
nakússagtisavåse ajortimutdlo sernígaluse. ⁴ímale ísumakarfigåvse
Gal. 5,10. Nálagkákut: ílivsínut ínássutigíssavut námagsiniartarise kíngornalo
námagsiniartarumárdlugit. ⁵Nálagkavdle úmatise tunárdlersardli-
-git Gútíp asangnígssusianut Kristusívdlo níkatdlujíussusianut.
Róm. 16,17. ⁶uvagutdle, katángutivut ukorsê, nálagkavta Jísusip Kristu-
1 Kor. 5,11. -sip arka tunáralugo ínápavse ílagísaerkuvdlusiuk nalingínak ka-
-tángutivta ílát ílerkordlugdlune sakíssok maligagssarsianik uvav-
1 Tas. 1,6. -tínt pigíligkamínik malíngníngitsok. ⁷nángmínerme ílísimavuse
kanok ílivdluse malísagavsigut; mássa uvagut ílerkordlúngílagut
akornavsíne, ⁸neríssakarfigíssakángílagutdlúnt akílingísvatínínik, kí-
1 Tas. 2,p. -síáne uvdlúkutdlo únúakutdlo píniartardluta erdlókíssardlutalo
1 Kor. 9,4. sulíssarpugut avsínut atantsímutdlúnt nanertuímanata. ⁹pígí-
Fil. 3,17. -náungínavta píngílak, kísiáne ílivsínut malíagssarítíniardluta tai-
-máíliorpugut, málerkuvdluta. ¹⁰mássa táimanísaok najoratdla-
-ravse táimatut ínápavse: nalingínak sulíumángíkune nerísángít-

-sordlúnt. ¹¹ ilase tusaravtigik ilerkordlugdlutik sakissut sulia-
-karnatik piungitsorsortut. ¹² taimáitutdle inápvavt okaorkigsâr-
-dlugitdlo nálakgavtigut Jisuse-Kristusikut, sulior kuvdlugit ma-
-lungnarnavêrsâr kuvdlugitdlo nangminerissaminguigdlo nerissakar-
-tarkuvdlugit. ¹³ ilivisile katángutívvut, ajúngitsulioritse arajússinase. Gal. 6,9.
¹⁴ agdlagkavtigutdle okauserissavtíuik nálángitsokarpát, táuna ti-
-tarsink ilagissarnagulo pakatser kuvdlugo. ¹⁵ taimáitordle kínga- 1 Kor. 5,11.
-rissatut pinago katángutívvut ilivdlugo inertertarsíuik. ¹⁶ Nálag- 1 Tas. 5,23.
-kavdle erkigsisaissup erkigsíuarsínarsardlise tamatígut. Nálakgáp
najordlise tamavse.

¹⁷ inúvdluarkussivdlunga uvanga Pauluse agdlagpunga. tássa Kul. 4,19.
agdlagkavne tamane nalunaerkutiliarissartagara, taima agdlagtar-
-punga. ¹⁸ nálakgavta Jisusip Kristusip sáimáunerata najordlise 1 Tas. 5,23.
tamavse. áman.

Paulusip

Timütiusimut agdlagai sujugdít.

kapitale 1.

erkigsíserkússut autdlarníutígalugo ilait ajokersuinerdlugdlutik inatsisínik ajokersuí-
-ssúniartut inerterkugai avdlamínik ajokersútekarkunagít Kristusip ívangkíliuanínik ilu-
-mórtumínik ilagsissariakardluúvartumínik kisiáne; Timütíuavdlo nangminex sorsungnek
ajúngitsok atorniásagá ugperdlune tarnímílo nalúngíssusiagut pasígdligaanane.

¹ Pauluse Jisusip Kristusip apustiligíssá Gútip ánáussíssívvta 2 Tim. 1,1.
Nálakgavdlo Jisusip Kristusip neriugíssavta perkússutánik, ² Ti- 2,3.
-mütíusimut ugperníkut ernerívdluagkavnút: Gútip atátavta nálag-
-kavtalo Jisusip Kristusip sáimautdlutívdlo nagdligtordlutívdlo er-
-kígsísdídlísít.

³ Makítúníamut autdlalerama okaorkigsârívkit Evfísumítuar- ap. sul. 20,1.
-kuvdlutí, ilait táuko inerterkuvdlugít avdlamínik ajokersútekarku-
-nagít, ⁴ okalugtuapalátdlo kínguáringuigdlo nautsorsútít kígdlig- Tít. 1,14.
-fígssakángítsut nalunaerssorkunagít, tamáko sakítsainernínik kíngu-
-nekáimarmata ugperníkut Gútimut ineriartortítsínígssak míngne-
-rutítldlugo. ⁵ mássa inássutígínekartup sujúnertaríssá tássa a-
-sangningnek úmámígut mínguítldlune tarnímílo nalúngíssusiagut
pasígdligaanane ugpernermígutdlo píssússárnane. ⁶ tamáko iláisa

- uniorpait okautsinut piungitsunut sâgdlutik; ⁷inatsisinik ajoker-
-suissûniardlutik okautigissatigdlûnit narkigssûtigissatigdlûnit sia-
Rôm. 7,12,14. -nigingikait. ⁸uvagutdle inatsisit ilisimavavut ajungitsut, ilerkug-
-ssak erkordlugo atorâine, ⁹imâitordlo ilisimagâine: inatsisit tai-
-mailissâungingmata iluartut pivdlugit, kisiâine agssuarnartutdlo
nâlagerfitsutdlo iluaitutdlo ajortuliartutdlo sorkusaitutdlo ivdler-
-naitutdlo angajorkâmingnigdlo tokutsissut inuartutdlo ¹⁰uver-
-ssaissutdlo mumingassumigdlo kângunartuliortut inungnigdlo tig-
-dligtut sagdlutûtâlo sagdlussumigdlo ugpernarsaissut pivdlugit,
avdlamigdlûnit kanok iliortokarpit ajokersût perkigsinartok ake-
-rartordlugo; ¹¹tâssa ivangkîlio Gûtîp pivdluartup nâlangnarssu-
-siata pia uvavnut pârititaussok migssiliordlugo. ¹²kutsavigâralo
Fil. 4,13. Kristuse Jisuse nâlagarput nakûssagtitsissiga, ingminut ilumûsa-
1 Kor. 15,9. -soringmanga, kivfartûssinermutdlo ivertingmanga; ¹³uvanga ka-
Gal. 1,13. -kajardlersûvdlungalo kinugingnigtartûvdlungalo asigssuissûgaluar-
-tunga: nagdligtornekarpungale, sianiginago taimailiorama ugpi-
-ngitsûvdlunga. ¹⁴nâlagkavtale sâimâunera akingmik pingârpok
ugpernek asangningnerdlo Kristuse-Jîsusîkut pissok ilângutdlugit.
^{4,9.} ¹⁵ilunôrpok okausek mânâ ilagsissariakardluinardlunilo: Kristuse
Mat. 18,11. Jisuse silamut pingmat ajortuliartut ânâukumavdlugit, tâkunane
uvanga sualungnerssauvunga. ¹⁶tamânale pivdlugo nagdligtorne-
-karpunga, Jîsusip Kristusip uvanga sualungnerssauvunga na-
-lunaerutigiumangmanga kamajuissuserssuaminik, ugperdigssane
nâgssâungitsumik inûnigssarsisassut migssigissagssiorumavdlugit.
Rôm. 16,27. ¹⁷ivnale nâgssâungitsumik kûngiussok Gûte aserujitsok takug-
Jût. 25. -ssâungitsok kisime ilisimatôk, tâuna atarkinarsivdlune nâlang-
-narsile nâgssâungitdluinartunik. âman.
¹⁸inâssut tamâna ilingnut pisîpara, ernera Timūtiusê-â, pruv-
-ffitit ilerkuatut ilingnik okauserinekartut sujugdîit migssiliordlugit,
tâkunatigut sorssungnek ajungitsok atorsînaorkuvdluge ¹agper-
-dlutit tarnivtdlo nalûngissusiagut pasigdligammatit; taimâinigssak
2 Tim. 2,17. ilaisa isum.kêrât ugperssutsînikut umîardlutik. ²⁰Humînîuse
2 Tim. 4,14. Alagsanterilo taimâiput; tâuko Sâtanîmut pisîpâka pitdlatsiarne-
1 Kor. 5,5. -karkuvdlugit kakajardlernavêrutigssânik.

kapitalit 2.

okáussissok tamanit pingárnerussumik tugsíússissutigísagait inuit tamaisa akimarnitdlo tamaisa, unigdluarnartumik inórkuvdlutik Gúte mianeriuardlugo; angutit tugsíartásassut agssatik kutdlartardlugit iluáitsuitsut, arnatdlo ajúngitsuliórnerit ássútigalugit igtórajugdlutik malungnarnavérsárdlutigdlo písassut.

¹taimáitumik okáussivunga tamanit pingárnerussumik kínu-tigalugitdlo tugsíarniutigalugitdlo tugsíússissutigalugitdlo kujássutigísagait inuit tamaisa, ²kúngitdlo akimarnitdlo tamaisa, ersiornaitsumik unigdluarnartumigdlo inórkuvdluta Gúte mianeriuardlugo piúaitdlutalo. ³tamána ajúngingmat iluarissauvdlunilo Gútime ánáussissivtine, ⁴táussuma inuit tamaisa ánar kuvai ilumórnermigdlo ilisarssilerkuvdlugit. ⁵mássa Gúte atausiuvok, atausiuvordlo Gútimutdlo inungnutdlo akúnermiliútok, tássa inuk Kristuse Jisuse, ⁶táuna ingminik túniúpok tamarmik utertiáussutigssánik, nalunaiautáusavdlune nagdlerissákut. ⁷tamána okautigísavdlugo ivertitauvunga okalússissúsavdlunga apustiliúsavdlungalo, (Kristusikut ilumórtumik okarpunga, sagdlúngilanga,) akimángitsunigdlo ajokersuissúsavdlunga ugpernek ilumórnerdlo migssiliordlugit.

⁸taimáitumik perkussivunga ima: angutit tugsíartásassut sumítarángamigdlúnit, agssatigdlo kutdlartásagait iluáitsuitsut ka-maugnatik nakimanatigdlo. ⁹ámátaok arnat ássuásassut ánorá-ssanik igpingnaitsumik igtórajugdlutik isumaminérnavérsárdlutig-dlo, nutsatdlúnit kipissaliat kútilúnit sapángarigsutdlúnit atissatdlúnit akisút ássútigerkuuagit, ¹⁰ajúngitsuliórneritdle ássútigerkuvdlugit, sôralume arnat Gútimik mianeringningniartut iler-kugsakartut. ¹¹arnak ajokersortikile malungnarnavérsárdlune ná-lagsínardlunilo. ¹²mássa akuerisángilara arnak ajokersuiniartok uviminutdlúnit nálaganniartok, kisiáne malungnarnavérsártok. ¹³Aa-tame sujugdliuvdlune inulíauvok, Eiva tugdliuvdlune. ¹⁴ámátaok Aatame sagdlokítagaúngilak, arnardle sagdlokítagaúvdlune unior-kutitsissúngorpok. ¹⁵ánagkumárputdle arnat kitornartárnermikut, ugperdlutik asangnigdlutigdlo ivdlernardlutigdlo anlajangerunik isumaminérnavérsárdlutik.

2 Pít. 3,9.

2 Tim. 3,7.

Gal. 3,20.

Tit. 2,14.

2 Tim. 1,11.

Rím. 9,1.

1 Pít. 3,3 tt.

1 Kor. 11,9.

1 Mór. 2,

7. 22.

1 Mór. 3,6.

kapitalit 3.

ilagíngnik pârssissok ilagítldo kивfartortigissait tamatigut kanok ísassut; kanok-ítordlo ángigissak Gútimik mianeringningnerup pia ilumórnerup túngavigissâ.

- 1,16. ¹ilumórþok okausek mána: ilagíngnik pârssissúniartup suliax
 Tít. 1,6 tt. pingártok suliariniarpâ. ²taimaingmat ilagíngnik pârssissok ag-
 -ssuarnaitsūsavok, atautsimik nulialik, mianerssortok, isumaminér-
 -navêrsártok, igpingnaitsox, igdlusisitsissartok, ajokersuinek sapi-
 -ngitsox, ³vînisorajugtúngitsox, unataigajugtúngitsox, igtórnartu-
 -mik akigssarsiniángitsox, piuitsox, sakitsaigajúngitsox, piumatū-
 -ngitsox, ⁴inokutiminik pârssivduartok, kitornaí tamatigut atar-
 5,8. -kinguigdlutik nálágtut; ⁵(mássa naugminek inokutiminik pârssi-
 -nek nalussup kanok ilivdlune Gútip ilagígsai paorkísavai?) ⁶âma
 ugpilerdlângúsángilak, ilisimatúnialerdlune mamardlíssorssuarmut*)
 pasigdligagssángokinavok. ⁷únersiutigíssáusavordle ilagíngisavtínit
 2 Tim. 2,26. agdlát, mitautigíssauleerdlune mamardlíssorssúp nigainit napiteki-
 -navok. ⁸âmátaok ilagít kивfartortigíssait atarkinartúsáput, mar-
 -dlungnik okakángitsut, vînimut uveringitsut, igtórnartumik akig-
 -ssarsiniángitsut, ⁹ángigíssamigdlo uþpernerup pianik pigingnigtut
 tarnimik nalúngíssusiagut pasigdligaunatik. ¹⁰táuko misilerkârdlu-
 -gít kingorna kивfartortúngordlit, agssuarnáikunik. ¹¹âmátaok nu-
 Tít. 2,3. -liait atarkinartúsáput, mamardlíssúngitsut, mianerssortut, tamati-
 -gutldo ilumórtut. ¹²ilagít kивfartortigíssait nungutdlutik atautsimik
 nuliakásáput kitornamingnigdlo inokutimúngnigdlo pârssivduartúv-
 -dlutik. ¹³mássa kивfartordluartut ajúngitsunik kúmut núgfig-
 -ssarsissarpnt tugpatdliŋalersardlutigdlo ugpernikut Kristuse-Jí-
 -susimut.
¹⁴tamákunínga agdlagígvávit kilamik orúisasorigaluardlutit,
¹⁵mulugaluarumale ilisimarkuvdlutit kanok iliortariakartok Gútip
 igdluane, tássa Gútip ímassup ilagígsaine. ¹⁶ilumórnerup su-
 -karahgulo túngavigâ nalunaitsumik angekissok ángigíssak Gúti-
 -mik mianeringningnerup pia, imáitok: Gúte sarkúmersok avíní-
 -kut, iluartútitaussok anernikut, takutítok íngilínut, okalússissuti-
 -gíssak akimángitsunut, ugperfigíssak sílarssuarme, pavínguarti-
 -taussordlo nálanguarsivdlune.

*) tórnârssungmut, Diávlumut.

kapitalit 4.

uvdlugssane kingugderne ilait ugperungnaerumárnata anernerit támartitsissut najor-
-kutariniardlugit, katángutigingnut okáussutigissagssainik ajokersútigissagssainigdlo
únersüká Kristusimut kivfarivdluarkuvdlugo; inúsugkaluartordlo tamatigut
ilerkorissamigut ugpertunut maligagssauniarkugá.

¹anerneruvdle navsuitsunik nalunaerpai uvdlugssane kingug- 2 Tim. 3,1 tt.
-dlerne ilait ugperungnaerumártut anernerit támartitsissut najor-
-kutariniardlugit anernipiluit, ¹o ajokersuinere, ²perkuserdlugdlutik
sagdlunernik okalugkángata tarnimik nalúngíssusiagut pinerdlug- Tít. 1,16.
-tutut nalunaerkutsersimavdlutik, ³áipanerkussíngikángatalo, ne-
-rissagssatdlo Gútip pingortitai ugpertunut ilumórnermigdlo ili-
-sarsissunut kujássutigerkussai nererkúngikángatigik. ⁴mássa
Gútip pingortitai tamarmik ajúngitdlat narrunartokaratigdlo, kujá-
-ssutigalugit pigáine; ⁵Gútip okausiagut tugsiamnikutdlo ivdler-
-nartitaungmata.

⁶tamáko katángutigingnut sarkangiúkugkit, tauva Jisusip Kri- 2 Tim. 3,10.
-stusip kivfarivdluarunárpátit inororsarsimassutit okautsitigut ug-
-pernerup ajokersútauvdluartuvdlo maleruagkavit písigut. ⁷oka-
-lugtuarujuit arnat atúngitsut ilerxorissartagait ingalangniákit; ing-
-minigdle sungiusarniarit Gúte mianerisavdlugo. ⁸mássa timiv-
-tigut sungiusarnivut ingma atorput, Gútimigdle mianeringningnek
sunut tamanut atorpok únersúmik ilakardlune inúnermut matu- 2 Tim. 1,4,
-múnga piunártugssamutdlo atassumik. ⁹ilumórpok okausek i- 1,16.
-lagsissariakardluinarldnilo. ¹⁰tamáname sujunertaralugo erdlo- Kul. 1,29.
-kivugut mitautiginekardlutalo, Gúte úmassok neriugfigigavtigo;
táuna inuit tamarmik ánaussissigát, ugpertutdle pingárdlutik. ¹¹ta- 5,7.
-máko okáussutigalugit ajokersútigikít.

¹²inúsugkaluartutit ilingnik asigínáissokarnavèrile; kisiáne ug- Tít. 2,16. 7.
-pertunut maligagssauniarit okautsigkut ilerkuakutdio asangnig
-ssutsigkutdlo anerneruvdlo písigut ugpernigkutdlo pítaiússutsig-
-kutdlo. ¹³atuaisartuinanit okáussissardlutitdlo ajokersuissardlu- 4,16.
-titdlo tikiutserdlunga. ¹⁴isumákèrnàvèruk tuníssut sámáunek
ilinguítok ilingnut túnússak pruvfitisut okalugtutigit, ilagit utór-
-kaunertaisa agssangmingnik patingmatit. ¹⁵tamáko isumaliútigí-
-kit ilerkorlugitdlo agdliartorssutsit tamatigut malungnarserkuv-
-dlugo. ¹⁶misigssorit ingminik pivdlutit ajokersútdlo pivdlugo, 4,13.
aulajangiutdlugitdlo tamáko; taimailiordlutit ánagtikumáravít tu-
-sartititdlo ánagtikumárdlugit.

kapitalit 5.

ilagingne ingmikut inüsigdlit tamarmik kanok okáutariakardlutigdlo iliorfigissariakar-
-tut, utorkaussutdlo inüsgutdlo uvigdlarneritdlo ilagítldo utorkaunertait,
ajortuliartutdlo kanok inertertariakartut.

¹utorkaussok agpissalūsángilat, kisiáne okáuniásavat atátagtut
ilivdlugo, inüsgutdlo katángutigtut ilivdlugit; ²arnatdlo utorkait
anánagtut ilivdlugit, arnatdlo inüsgutut katángutigtut ilivdlugit ta-
-matigtut pítaiuitdlutit. ³uvigdlarnerit uvigdlarneruvduartut atar-
-kikit. ⁴uvigdlarnekarpadtle kitornalingmik ernutalingmigdlünít,
táuko iliniarkáratdlardlit inokutimingnut Gútími k mianeringnigtutut
iliúsavdlutik angajorkátigdlo akiniardluásavdlugit; taimailiordlune
^{2,3.}iluarmat Gútímilo iluarissauvdlune. ⁵uvigdlarneruvduartup kisi-
-ngorútup Gáte neriugdluarfigissará, soraeranilo tugsiartarpok ki-
-nussardlunilo uvdúkutdlo únúákutdlo. ⁶inüvduapilugtordle ù-
-magaluardlune tokungavok. ⁷tamákútaok inássutigíkit, agssuar-
-naerkuvdlugit. ⁸nalinginauvdle ilane isumagingíkunigít, angne-
-russumigdlo inokutine isumagingíkunigít, táussuma ugpernek so-
-raerúsímavá uppingitsumit ajorneruvdlune.

⁹uvigdlarnek agdlagsimassunut ilángúsinaussok tássa arfini-
^{3,2.}-lingnik kuligdlit inornagit ukiulik atausiussumigdlo uvekarsima-
Tit. 1.^{6.}-ssok ¹⁰únersiutiginekartordlo ajúngitsuliortutut, kitornaminik pe-
-rorsagakarnersok, igdlusisitsissarnersok, ivdlernartut isigait uv-
-fartarnerai, nágdliugtut ikiortarnerai, ajúngitsuliat nalingínait iler-
-koriniarnerai. ¹¹kisiáne uvigdlarnerit inüsgutut ingalangniákít,
mássa Kristuse agssortordlugo igtíjuernialerángamik uvinigkumat-
-dláruit, ¹²erkartússut atulerèrdlugo ugperssusertik sujugdlek
soraerúkamiko. ¹³ámátaok uverilerarant suliniarnatik igdlunut
pulártarumavdlutik, mássalo suliniáginamik okalugpatdlártarpú-
-taok alapernáikajugtardlutigdlo atúngitsumigdlo okalugtardlutik.
¹⁴taimáitumik uvigdlarnerit inüsgutut uvinerkuváka kitornartár-
-kuvdlugit igdlumingnigdlo párisakarkuvdlugit, akerartortok pa-
-sigdliutigssakarkunago. ¹⁵mássa ilait tunússerèrput Sátane ma-
-ligdlugo. ¹⁶angutdlünít arnardlünít ugperok uvigdlarnertakarune
pigssarsiorldligit ilagingnut nanertuerkunagit, uvigdlarneruvduartut
ilagingnut isumagisinaorkuvdlugit.

¹⁷ilagít utorkaunertait párssivduartut mardloriagkamik atar-
-kinekardlit, pingártumigdlo okautsimik ajokersùmigdlo suliakar-
-tut. ¹⁸agdlagkat imaingmata: ugsik túkartuissok nerinavérksí-
-sángilat, imalo: sulissok akigssaminik pigssarsissariakarpok.

1 Tas. 5,12 t.

1 Kor. 9,9.

5 Mór. 25,4.

Lúk. 10,7.

Mat. 10,10.

¹⁹ ilagit utorkaunertaisa ilänik pasigdlüssut ilagsisángilatit, ki-
-siáne mardlungnigdlüñt pingasunigdlüñt nalunaiássokarpat. ²⁰a- 5 Mör. 19,16.
-jortuliartut inertertákit tamarmik tákuáne, iláitaok mianerssor-
-ki 7dlugit.

²¹ ilungersordlunga okáupavkit Gútip Nálagkavdlo Jísusip ² Tim. 4,1.
Kristusip ingilitdlo kinigkat tákuáne, tamáko malernásagitit iñ-
-simajárniarnatit kajumigissatdlo malinarnago. ²² agssangnik pati-
-gagssaraluaatit pinasuarpatdlásángilatit, mássalo avdla ajortuliai-
-sigut pekatigekinago. minguitsútuarniarit. ²³ iminarmik imi-
-saerdlutit vinimik pitsiartarniarit, násserissaravit ajukulugtara-
-vidlo.

²⁴ inuit ilaisa ajortuliat sujornagut nalunaráingitdlat erkártü-
-ssivingmut sujuardlutik. ilaisale [ajortuliat] malingnaussarput.
²⁵ taimátaok ajungitsuliat ilait sujornagut nalunaráingitdlat, taimái-
-ngikaluartutdlo sarkúningísangitdlat.

kapitalit 6.

kivfaussut nálagkatik atarkivduásagait; ajokersuinerdlugut kanok-issusiatigut nalu-
-naerdiugit ingalangniárkugai; inuk Gútip pigissá iluartumik agsorüniasassok ugper-
-dluardlune; silame matumane písüssut písüssutit avdlángujakissut isumavdlútinginagit
ajungitsulianik písungorniasassut inüssut nássaungitsok tigusináorkuvdlugo; Timütiusē
ingminut torkortamik párssivduarkuvdlugo sáimáunermut najorkugá.

¹ isumamingnik iliorfekarnatik kivfaussut nungutdlutik nálag- ^{Tít. 2,9 t.}
-katik atarkivduardlisigik, Gútip arka ajokersútdlo mitautigine- ^{Tít. 2,5}
-karkunagit. ² ugper tungidle nálagakartut nálagakamingnut katá-
-ngutáussusertik tákunínga asigínáissutigisángilát, kisiáne angner-
-mik kivfartordluardlit, sulhordluarfiginekartut ugper tungmata a-
-sanardlutigdlo. taima ajokersuivdlutitdlo kajumigsainiarit.

³ nalingmak avdlatut ajokersuissok nálagkavtalo Jísusip Kri-
-stusip okausē verkigsinartut Gútimigdlo mianeringuingnarmik a-
-jokersútaussut uniordlugit pissok, ⁴ taima itok ilisimatúniararaok
sujunekaruanilo sákitsaigajugdlune okautsinigdlo agssuarissagssar-
-siorajugdlune; tássánga autdlarnersarput singagingnigtut, agssor-
-tütut, kakajardlersut, ajortumik ilimasugtut, ⁵ inuitdlo isunamí-
-kut aserorsimassut sagdluussúmgidlo pèrütut Gútimik miane- ² Tim. 3,8.
-ringningnek pigssakaruarsoralugo isumakartut atungitsutigut ake-
-rartortarnere. taimáitut ingalangniákit. ⁶ pigssakararnalukaor-
-me Gúte mianerigáine pinilo námagalugit. ⁷ mássa súnguamik

nagsatakarnata silamut matumúnga pigavta, tauva nalunángilak súnguamik nagsatakarnata kingumut kimásagigput. ⁸nerissagssa-kardlutale atissagssakaruvta tamáko námagisavavut. ⁹kisiáne pisūngorumassut ússernekardlutigdlo napititaussarpud silakángitsor-patdlagtunigdlo ajokutaussunigdlo pilerigissarpagssuakalersardludtik, tamákua inuit kiviartortítarpait aserornermut támarnermut-dlo. ¹⁰piumatūnermit naussarmata ajortut tamalát; tássungalo kajumigsiavlutik ilaisa ugpernek támaivát, erdloxinartorpagssuitdlo ingmingnut atortípait.

- 2 Tim. 3,17. ¹¹ivdlitdle inuk Gútip pigissá, tamáko kimarratigíkit; kisiáne iluarnek norkáissutigúk, Gútimigdlo mianeringningnex ugpernerdlo asangningnerdlo nikatdlujuinerdlo kanilárnerdlo. ¹²iluartumik ag-sorūniarit ugperduardlutit; inūssut nágssáungitsox tigúk, tamatumúnga perkunekaravit, ángfáumigdlo ajúngitsumik ángfaravit
- Róm. 4,17. amerdlasút tusátitdlugit. ¹³Gútip sunik tamanik ūmartitsissup Kristusivdlo Jisusip Puntius-Pilátusimut ángfáumik ajúngitsumik nalunaeršup tákuáne inápavkit ¹⁴ināssut maleruarkuvdlugo inardluitsumik agssuarnaitsumigdlo nálakavta Jisusip Kristusip er-
- Tít. 2,13. sserfigsá nagdlutserdlugo, ¹⁵nagdlersissákut erssersikumármago pivduartup kisime píssaussup, kúngit kúngiata nálakadlo nálagáta, ¹⁶kisime tokusiúsúnik pigingnigtup, kaumassume patdligagssáungitsume inekartup, inup takúngisáinagáta takunerdlo ajugáta; táuna atarkinarsivdlunilo nágssáungitsumik píssaunerssuar-karile. āman.

¹⁷silame matumane píšūssut inákit inornarniarkunagit píšūssutitdlūnít avdléngujakissut isumavdlütigerkunagit, Gútile ūnassok isumavdlütigerkuvdlugo, táussuma tamanik tuningártarmatigut atugagssavtinik, ¹⁸ajúngitsuliorukuvdlugitdlo, ajúngitsulianik píšūngorkuvdlugit, túkorkuvdlugitdlo ikiuissarkuvdlugitdlo; ¹⁹taimailivdlutik píumártugssákut túngaviuvdluásassumik kimatulísangmata, inūssut nágssáungitsox táukunúnga tigorkuvdlugo.

- 2 Tim. 1,14. ²⁰Timūtiusē-ā, ilingnut torkortitax párivduarniaruk ingalang-
- 2 Tim. 2,16. niardlugitdlo okausernjuit ivdlernaitdlinartut ivkualo ilisarssissunik tainerdlugaussut isumaliornere ingmingnut agssortortut; ²¹táuko
- 2 Tim. 2,18. ilaisa íssuarniarpait, ugpernerdle uniordlugo. sámáunerup najordlisit. āman.

Paulusip Timūtiusimut agdlagaisa áipait.

kapitale 1.

erkigsiserkugatdiardlugo ugpersusialo perkusersuitok kujássutigalugo okáuká ivang-
-kílo kángusútigerkunago nágdliútigisínarkuvdlugulo Gúte píssagtitsissigalugo, okautsit-
-dlo perkigsinartut migssigissagssariniarkuvdlugit ugperníkut; Onisivforúkut Nálagkamut
nagdligtorkugai, táussuma kavsinik nakússagtingmane.

¹ Pauluse Gútip perkussánik Jísusip Kristusip apustiligissá, ¹ Tim. 1,1 t.
inússut Kristuse-Jísusimítok únersútigerkuvdlugo, ² ernivnut asa- ² Kor. 1,1.
-ssavnut Timūtiusimut: Gútip atátap nálagkavtalo Kristusip Ji-
-susip sáimautdlutidlo nagdligtordlutidlo erkigsisitdlisít.

³ Gúte kutsavigára, sujugdliit maligdlugit tarnimalo nalúngíssu- ap.sul. 24,14.
-siagut patsisaidlunga kivfartorfigissara, (mássa soraernanga tug- Róm. 1,9.
-siússissarnivkut erkaisarpavkit uvdlúkutdlo únuáuktdlo, ⁴ kuvdli-
-sitdlo erkaisarângavkit takorusulitdlárâvkit tipaitsugdluínalerkuv-
-dlunga;) ⁵ erkarsautigissarângavko ugperssutsít perkusersuitok,
sujunigkut ánavit Lúisip anánavitdlo Euvikip pigissát; nakimássu-
-tingilaralo ivdlítaok pigigit. ⁶ tamána píssutigalugo erkaisiniar-
-pavkit ikualassúngorterkuvdlugo Gútip tuníssutá sáimáunek, iling- ¹ Tim. 4,14.
-nílersok taimane agssavnik patigkavkit. ⁷ mássa Gútip tuníngilá-
-tigut anernermik naugássutaussumik, kisiáne sapíssutaussumik ^{Róm. 8,15.}
asaugníssutaussumigdlo isumaninérnaversárutaussumigdlo. ⁸ tai-
-naitumik kángusútigisángilat nálagkavta nalunaiautá, uvangalúnit
tána pivdlugo parnaerússaussunga kángusútigisángilarma; ivangki-
-hule nágdliútigisínauk Gúte píssagtitsissigalugo; ⁹ táussuma ánu-
-kátigut kaerkuvdlutalo kaerkússúnaik ivdlernartumik, suliaut pí-
-ssutigimagit, sujúnersúnile píssutigalugo sáimáuninilo Kristusip-Ji-
-susíkut uvavínut túniússaussok uvdlokalerkárneramit, ¹⁰ máuale sar- ^{Tit. 1,2 t.}
-kúmersitaussok ánuússissivta Jísusip Kristusip ersserneragut; táu-
-ssuma toko soraersipá inús ut aserujússutdlo kamassumut písit-
-dlugit ivangkiliúkut; ¹¹ tamána okautigisavdlugo ivertitauvunga oka- ¹ Tim. 2,7.
-lússissúsavdlunga apustiliúsavdlungalo akimángitsunigdlo ajoker-
-suissúsavdlunga. ¹² tamána lo píssutigalugo matumíngátaok nágdliú-
-tekarbunga, kisiánile kángusútigisángilara; ugperfigissara ilisima-
-gavko, nakimássutigíngiuavkulo torkortitak pigssara párivdluarsi-
-naugá uvdlugssamut ivssumínga. ¹³ okautsit perkigsinartut

- uvavnit tusagkatit migssigissagssariniäkit ugpernikut asangningni-
 1 Tim. 6,20. -kudlo Kristuse-Jisusimütükut. ¹⁴torkortitak ajugitsox päriv-
 Röm. 8,11. -dluarniaruk anernikut ivdlernartükut iluvtünitükut.
 4,10. 16. ¹⁵nalungilatit Aasiamitüt tamarmik tunúkänga, táukua Fugit-
 4,19. -lulo Hernuginilo ilagait. ¹⁶Onisivforükut Nälagkap nagdligtor-
 -dligit, táussuma kavsmik nakússagtingmanga kängusütiginangalo
 kilerssugaussunga; ¹⁷Rùmamtitdlunile aperkutigerkigsârpänga nä-
 -pitdlungalo. ¹⁸Nälagkap tuniliuk Nälagkamit nagdligtornekartit-
 -dlugo uvdlugssame ivssunane; Evfisumilo kanok agtigissumik kiv-
 -fartorsimassok ivdlit ilisimavdluarpat.

kapitalit 2.

píssagtikiartorkugâ sámáunikut nâgdliugsinarkuvdlugulo sorssugdluarniásassutut Kri-
 -stusip pigissátut; ilungersorniarkugâ sagdlusuitsup okausnik tuniornavdluartutut;
 igdlume angisúme pûgutakartok erdligissanigdlo erdligissáungitsunigdlo; inúsugut
 kajungerissait kimarratigisagai úmatimikut minguitsut erkigsivekatigisavdlugit
 okautserítsudlo ajokersorniásavdlugit kamilârdlune.

- ¹taimáitumik píssagtikiartorit, ernera úmâ, sámáunikut Kri-
 -stuse-Jisusimütükut. ²uvavnitdlo tusagkatit, amêrdlasút ilisi-
 -mangnigtütitdlugit tusagkatit, tamáko inâssntigikit inungnut ilu-
 1,8. -môrtunut ajokersuivdluarsinaussunut. ³nâgdliugsinait sorssug-
 4,5. -dluarniásassutut Jisusip Kristusip pigissátut. ⁴sorssugkiartortut
 sulinerit inûermut atortut isunagissaringilait, tássa sâkutúgssar-
 -siortumut iluarerkuvdlntik. ⁵ajugauniakátáutumtdlo ilángútok
 niakorusernekángikatdlararaok, kisiáne ajugauniarsinagune ilerko-
 -rerkussak erkordlugo. ⁶naussorigsaissup ineritüt ilângarkâsavai
 sulivdluarsimagune. ⁷okautsika erkarsautiginiäkit; Nälagkavdle
 1 Kor. 15,12. tamanik sujunekartitdlisit. ⁸Jisuse Kristuse erkainiaruk to-
 Röm. 1,3. -kussumit makitok, Dâvip kinguainit pissok, ivangkílio okalütigi-
 -ssara migssiliordlugo. ⁹tamána ivangkílio pivdlugo nâgdliugpu-
 ap. sul. 28. -nga parnaerússauvdlungalo agdlât pinerdlugtutut; kisiáne Gútip
 30 t. okausia parnaerússáungilak. ¹⁰tamána pivdluge tamaisa nâma-
 -giuarsinarpâka kinigkat píssutigalugit, táukútaok ânarkuvdlu-
 -git Jisuse-Kristusikut nâgssáungitsumigdlo nâlangnarserkuvdlugit.
 11 ilumôrpok okausek mána: tokokatigiguvtigo inôkatigisavarpútaok;
 1 Tim. 4,9. Röm. 6,9. ¹²ilalâruvta nâlagaokatigiumârparpútaok; miserratingnigkuvta táu-
 - 8,17. -ssumátaok miserratigisavâtignt; ¹³ilumûngikaluaruvta táuna ilu-
 Mat. 10,33. -inôrsinarpok; ingminik miserratigisinaungilak.
¹⁴tamákunínga erkaisikit, ilungersordlutitdlo okáukit Nälagkap

asangningni-
gitsok päriv-

táukua Fugi-
p nagdligtor-
sütiginangalo
sárpánga ná-
gitornekartit-
gissumik kiv-

arniásassutut Kri-
nioraivduartut;
nigdlo; inúsugut
katigisavdlugit

máuníkut Kri-
erdlasút ilisi-
inungnut ilu-
nait sorssug-
ssugkiartortut
sákutúgssar-
dlo ilángútok
agune ilerko-
ilángarkāsavai

Nálagkavdle
kainiaruk to-
flio okalütigi-
o nágdliugpu-
kisiáne Gútip
umaisa nāma-
ánarkuvdlu-
arserkuvdlugit.
gisavarpútaok;
gnigkuvta táu-
vta táuna ilu-

ukit Nálagkap

sáne, okautsinik agssuarissagssarsiorkunagit, tamána iluakutáu-
-ngingmat, tusartutdle kigdormórutigissarmássuk. ¹⁵ilungersor-
-nariat Gútimut malungnarterkuvdlutit misiligauvduartutut sulí-
-ssartututdlo pakatsissugssáungitsutut sagdlusuitsup okausinik
tumioraivduartutut. ¹⁶okausevujuit ivdlernaitdlinartut ingalagsi- Tit. 3,5.
-maniákit, sorkusaitdliartütigínarmatigik; ¹⁷okausilo siaruartarput
kigsugtut ilivdlutik; Huminúse Filítusilo taimáiput, ¹⁸táukua ilu- 1 Tim. 1,20.
-mórnek uniordlugo tokussut makivfigssát okautigát perérsok, ilait 1 Tim. 6,21.
uppersusiatigut kigdormùlersitdlugit. ¹⁹Gútivdle túngaviliá
aulajaitsok sakigssáungilak, nakínerilo imáiput: Nálagkap pine ili- 4 Mór. 16,
-sarai; imalo: Kristusip arkanik taisissup iluaitsut tunutdligit. 5. 26.
²⁰igdlumile angisúme kúltinarnik silvínarnigdlo púgutakararángilak, Róm. 9,21.
kissuungnigtaok marrarnigdlo pekartarok, ilait erdligissat ilait er- 1 Kor. 3,12.
-dligissáungitsut. ²¹taimáitumik tamákunúnga ilángúnávêrsártok
púgutaumârpok erdligissak, ivdlernartita^e igdlup inuanut atu-
-gagssak, iluartauihornernut nalinginarnut piarêrsagak. ²²inú-
-sugtut kajungerissait kimarratiginiákit, kisiáne iluarnek norká-
-ssutigúk, uppernerdlo asangningnerdlo, úmatimikutdlo minguitdlu- 1 Tim. 6,11.
-tik Nálagkamik tordlorfigingnigtut erkigsivekatigisavdlugit. ²³sa-
-kitsautitdle sianítsorpatdlagtut sugssáungitsut ingalangniákit, na- 1 Tim. 4,7.
-lúnginagkit agssuarissagssarsiornernek kingunekáinartut. ²⁴Nálag-
-kamutdle kivfaussok agssuarissagssarsiorajúsángilak, tanauntle
inugsiarnersúsavok ajokersuinek sapíngitsúvdlune, ilalársinauv-
-dlunilo ajortumêrfingekarune; ²⁵okautseritsutdlo kanilárdlune a-
-jokersorníásavai, Gútip kakugo avdlamik isumatártikumârnerai
sagdlusúissúmik ilisarssilersitdlugit, ²⁶tauvalo ilitsorilísassut ma- 1 Tim. 3,7.
-mardlissorssúp*) kilorartorsimagâtik, táussuma pissaringmagit
piumassaminik piumavdlugit.

kapitalit 3.

ilerkupiluligssuit uvdlugssane kingugderne sarkúmerumártut alisimaniásagai, iliniar-
-figissanilo nalúngisane maligdlogo iliniagkane uppernarsagkat agdlagkatdlo ivdler-
-nartut merdleritúnerninit ilisimassaue aulajangerfigisagai.

¹imáitordle ilisimásavat: uvdlugssane kingugderne ajornar- 1 Tim. 4,1.
-tunik nagdliútokásangmat. ²inuit inújumârmata ingmingnik asa- Róm. 1,29 tt.
-ssut, aningausseritút, usorssitsápilugtut, angneruniartut, kaka-
-jardlersut, angajorkâmingnut nálángitsut, kujasuitsut, sorku-

*) tórnârsúp, Diävulup.

- saisut, ³asanguinitsut, säimajuitsut, mamardlissut, nuujuitsut, kiningassut, ajungitsunik ñmigssuissut, ⁴kigdlüssissut, ismaitsut, ilisimatüniartut, nuamärutinut uverissut Güte miugnerutitdlugo, ⁵Gütimik mianeringaungnek ilerkorissüssärdlugo, pissamekarfigiuma-nagule, taimaitütaok alisimaniakit, ⁶täkua ilaisa igdlut pulärfigssarsiordlugit arnakuluit napititarpait ajortuliarpagssuagdlit ism-mamikutdlo pilerigissarpälmuñut angalatitartut ⁷ilmiartuinara-
- 1 Tim. 2,4. -luardlutik sagdlusüssunik ilisarssinek saperdluinartut. ⁸sördlule
- 2 Mör. 7,11. Jänisivdlo Jamprisivdlo Mörsase agssortorät, taimätaok ukua sag-
- 1 Tim. 6,5. -dlusuisst agssortortarpät: tässa inuit isumamikut aserorsima-
— 5,24. -ssut ugpernermikutdlo amigartut, ⁹kisiäne taimailiortuinäsa-
-ngitdlat, siläissusiat tamanut malungnarsisangmat, sördlo ivkua
- 1 Tim. 4,6. siläissusiat malungnarsissok. ¹⁰ivillitdle maligtigävkut ajoker-
-sütivkut inütsivkutdlo sujmertarissavkutdlo ugperssutsivkutdlo kamajuisstusivkutdlo asanguigssutsivkutdlo nikatdlujuissutsivkutdlo
- ap. sul. 13,50. ¹¹kinuginekarnivkutdlo nägdliungnivkutdlo Antiorriame Iküniumilo
— 14,2. ¹²Listaramilo atugkavkut: kinuginekarnit tamäko atoraluakigika, Nälagkavdle tamäkumänga, tamanit aniguisipänga, ¹³tamarmingue Kristuse-Jisusikut Güte mianeralugo inäjumassut kinuginekäsäpüt, ¹⁴inuitdle ajortut sagdlokitaipilugutdlo ajoriartorsinararaut tamar-
-titsissardlutigdlo tamartitaussardlutigdlo, ¹⁵ivillitdle aulajanger-
- ap. sul. 16,1. -figikit iliniagkatit ilingnut ugpernarsagkat, iliniarfissat nalungi-
-nagko; ¹⁶merdlertünernitdlo agdlagkat ivdlernartut ilisimagagkit ilingnik ilisimalersitsigmanssut ananguigssak kingumigssiaralugo ugpernikut Kristuse-Jisusimut, ¹⁷agdlagkat tamarnik Gütip a-
-nersärneranik ilagdlit atortugssäupätaok ajokersütäuvdlutik iner-
-terkutauvdlutigdlo iluarsiartütäuvdlutigdlo iluarnermutdlo peror-
- 1 Tim. 6,11. -santäuvdlutik, ¹⁷inuk Gütip pigissä inütsimigut tamarniorkuv-
-dlugo iluartauiornernutdlo tamanut pigünängorsagaorkuvdlugo.

kapitalit 4.

- okäukä ivangkilinerssärtup suliagssä suliariniarkuvdlugo kivfartütigissanilo nämagtit-
-dlugo kivfartütigerkuvdlugo; tumissutitut pigdlutiginekalerërane niakorut iluartsüst
iugminut pigssamärtitaussok isumavdlütigigine: orningasuarniarkuvdlune kavsinik ma-
-lunaerfigigä; inivdluarkuissutit kavsiñuit ilängutdlugit tugsüssivdlune nässissok.
- 1 Tim. 5,21. ¹ilmgersordlunga okäupavkit Gütip Nälagkavdle Jisusip
Kristusip inütsimigdlo tokussumigdlo erkartüssiumärtup säne
- Tit. 2,13. ersserfiggssä nälagauvfialo pivdlugit: ²okausek okalüssissntigigik
kipisuerdlutit iluarissanssükutdlünit iluarissämigitsükutdlünit; iner-

nuujuitsut.
 ismaitsut,
 llugo, ⁵Gü-
 kartfiguma-
 dlut pnlar-
 agdlit isu-
 niartuinara-
⁸sördlile
 nkua sag-
 aserorsima-
 liortninasá-
 ördlo ivkua
 kit ajoker-
 autsivkudlo
 autsivkudlo
 Ikumiumilo
 raluakigika.
 marningme
 önekásaput.
 aut támar-
 anlajanger-
 at nahingi-
 lisimagagkit
 igssiaralugo
 k Gütip a-
 llutik iner-
 tdlo peror-
 narmiorkuv-
 dlugo.

auilo námagtít-
 orut iluurtüssut
 e kavsiuk na-
 me nássissok.
 llo Jisusip
 artup säne
 üssissutigük
 llümit; iner-

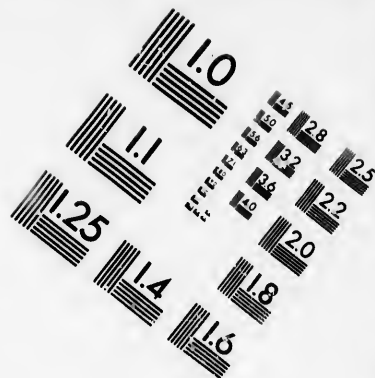
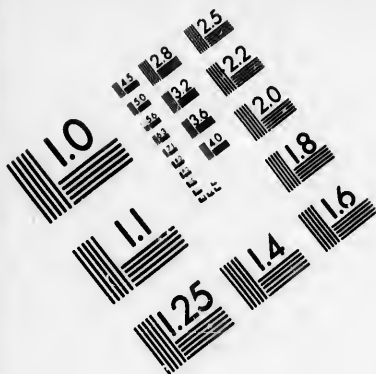
-terivdlutitdlo sujórasárivdlutitdlo akaorkigsáruiarit tamatigut kamajuitdlutit ajakersniardlutitdla. ³kakugo ajokersút perkig-
 -sinartok ajarilerumárnássuk pilerigissamingnidlo ajokersartig-
 -ssarpagssuarsiorumárdlutik siintimik muáarissait migssiliordlutit;
⁴siintitigdlo sagdlusuisúmik tmússisitdlugit okalugtuapaámut ag-
 -kunnárput. ⁵ivdlit llo tamatigut putnuatsailiuiarit, nágdling-
 -sínait, ivang ⁶idersartup suligassá suliaruiaruk, kivfartütigissat ^{2,3}
 námagtít dlugo kivfartütigük. ⁶uvaugame tuússutitut pigdlu- Fil. 2,17.
 -tiginekalerêrpunga, mánga autdlarfígssara kanigdlivok. ⁷iluartuuk ^{1 Tim. 6,12.}
 agsápunga, arpagfigssak návára, ugpernek anlajangiúpara. ⁸tá-
 -ssa uvavmut pigssamártitauvok niakorut iluurtüssut, táussunínga Jak. 1,12.
 Nálagkap erkartüssivduartup tuuimárpánga uvdlugssame ivssu-
 -maue, uvaugámáungitsungale, tamáisa ersserfigssaminut kajunger-
 -sut tainatut tuuimárpai.

⁹orniuguaáarniaringa. ¹⁰Dímarsip kimangmanga, sila mána Kol. 4,11.
 kajungerileramuk; tána Tasalúnikamut autdlarpok, Krisansilo
 Galásiamut, Títusilo Dahnásiamut. ¹¹Lúkarsip kisime najorpánga. Kol. 4,14.
 Máorse ilaseralugo tamaunga áparimiaruk, kivfartüssiuermut i- — 4,10.
 -luakntigísagavko. ¹²Tiggiko Evfísumut autdlartípara. ¹³kagdler-
 -sautiga Trúasime Karpúkúmut kimatara nagsariuk aggeruvit, mag-
 -persagkatdlo, úneritdlo agdlagkat puóokinagit. ¹⁴Alagsanterip ^{1 Tim. 1,20.}
 sagfiortup ajungártumik pivánga; Nálagkap akilerumárpá kanok- ap.sul.19,33.
 ilioruere nápertordlugit. ¹⁵ivdlitaok táussunínga miánerssorit,
 okantsivut agssortimgármagit. ¹⁶sujugdlermik igdlersúsavdluuga
 okalugkiartorama ilakángilanga, tamarmígdle taimaitípánga. (tai-
 -mailiornermingük pigingnigtítáungikilit.) ¹⁷Nálagkavdle igdler-
 -sorpánga píssagtitdlungalo, okalússissutigíssagssak uvavknt ná-
 -magtíuekarkuvdlugo akimángitsunutdlo tusardliinterkuvdlugo; á-
 -nánekarþungalo líuvip karnanit. ¹⁸ámátaok Nálagkap ánáuku- ^{3,11.}
 -márpánga ajertulissauit tamanit apútdhuartít dlungalo nálaguuv-
 -fingminut kilangmítuunut; tána uálanguarsile nágssáungitdhuár-
 -tumik. áman.

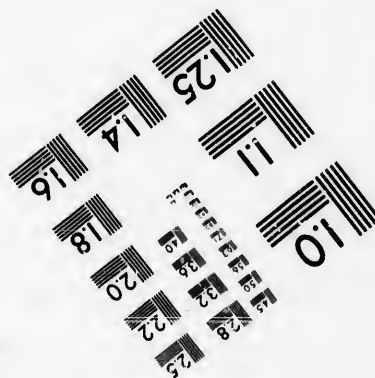
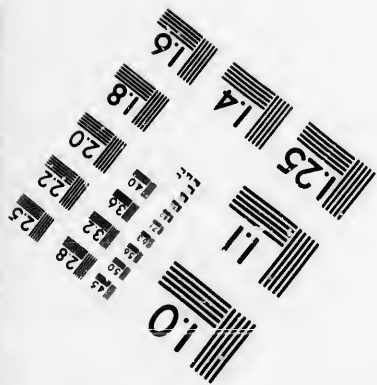
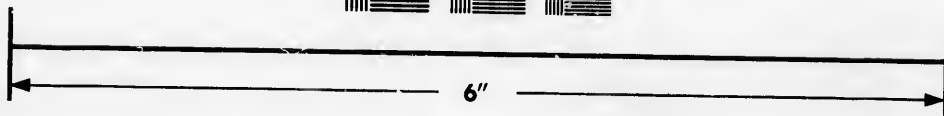
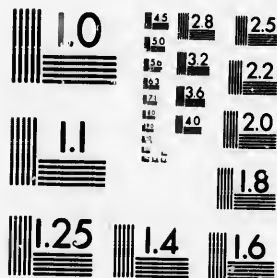
¹⁹Priskalo Aaknilalo Onúsvforúkutdlo inúvdhuardlit. ²⁰Era- ap. sul. 18,2.
 -stuse Korintume miigpok, Truvfímusile Mílitume kinnagpara ná- 1,16.
 -parsimassok. ²¹ukiortinago aggerniaraluarna. Eupulvdllo Pá- Róm. 16,23.
 -tansivdla Lámusivdlo Klautiavdlo katángutivtalo tamarmik inúv- ap.sul. 21,29.
 -dlharkuvátit.

²²Nálagkap Jísusip Kristusip anernerit najordlink. sámánu- Fil. 25.
 -nerup najordlise. áman. Fil. 4,23.

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99

Paulusip Títusimut agdlagai.

kapitale 1.

ugpekatiġgssutsimikút ernerivduagkaminik taivdlugo erkigsiserkugá; Křitamiut ilagıt iverťisivfiġisagái utorkaunertagssainik tamatigut agssuarnaitsunik; Křitamiut ilarssue sagdlutúġinarđutigđlo ilerkordlungmata inertertarniásagai.

- Róm. 1,1. ¹Pauluse Ġúťip kivfá Jřsusivđlo Křitusip apustiligissá, Ġúťip kinigaisa ugpernigssát pivdlugo sagđlusulssutđlo Ġúťimik mianeringningniutaussok ilisarerkuvdlugo, ²inunek nágssáungitsox neriúťtigerkuvdlugo, tamána Ġúťip sagđlusuitsup únersúťigigá uv-
² Tim. 1,9 t. -đlokalerkárneranit, ³mánale nagđlersřssákut okautse sarkúmer-
¹ Tim. 1,11. -síká okalússinikút Ġúťip ánáuississivta inássutániť uvavnut pári-
¹ Tim. 1,2. -titaussúťut, ⁴Títusimut ugpekatiġgssutsivťigut ernerivduagkav-
² Tim. 1,2. -nut: Ġúťip atáťap Nálagkavđlo Jřsusip Křitusip ánáuississivta
² Juán. 3. sáimautđlutitđlo nagđligtordlutitđlo erkigsisitđlisit.
⁵imáitok pivdlugo Křitame kimagkivkit: námagťinexángitsut
ap.sul 14,29. ilingnut námagterkuvđlugit, igđlorpalingne tamane ilagıt utorkaunertagssainik ivertitserkuvđlutit, sóđđlo inákivkit; ⁶agssuarnaitsokarpat, atautsimik nulialingmik, ugperťunik kitornalingmik, kitornai kugsalaitsututđlúnt nálagserťisututđlúnt únerđiúťigineká-
¹ Tim. 3,2 tt. -ngitsut. ⁷mássa ilagıťnik pársissok agssuarnaitsúsavok Ġúťip pıńik piligtaussutut, tatitúńgitsok, kamajassúńgitsok, vıńisorajug-
-ťungitsok, unataigajugťungitsok, igťórnartumik akigssarsiniángit-
-sok; ⁸kisiáne igđlulisitsissartok, ajúńgitsunik iluarıńgnıťtok, isu-
-maminérnavérsártok, iluartumik ilerkulik, iluaitsuitsox, pťtaiuitsox;
⁹okauserdlo ilumórtok ajokersúmut migssiliúťtok aulajangiúsagá okáuissisınāńgorkuvđlune ajokersúť perkigsınartok erkordlugo, âmá-
-taok agssortuissut inertersınāńgorkuvđlugit. ¹⁰amerđlaking-
-mata nálagerťisut piúńgitsunıťđlo okausıťđlit támartissutđlo, kipinekartut pińġártumik taimaitđlutik; ¹¹táuko okausıťssauerutı-
-ťariakarput, igđlokatiġť tamákersardlugit mumisitsissarmata, i-
-luángitsumıťđlo ajokersıussarmata, tássa igťórnartumik akigssar-
-siniardlutik. ¹²ilát nangmineť pruvťťertát ima okausekarpok: Křitamiut tássa sagđlutúġinartut, nerssutıpiluit, akajarkerissut e-
-kiagťartut. ¹³okauseť tamána erkorsımovok; tamána pivdlugo sukangnersumik inertertarniákit, ugperssusiatıť perkıťserkuv-

-dlugit, ¹⁴nalunaerssorkunagidlo Jütit okalugtuapalait inuitdlo sagdlusuissúmik tunússissut inássutait. ¹⁵inungnut minguitsunut Röm. 14, 14. 20.
 sùt tamarmik minguíput, mingugsimassunutdle ugpingitsunutdlo minguitsokángilak, isumaitdlo tarnaisalo nalúngissusiat tamarmik mingugsimangmata. ¹⁶Gúte ilisaralugo okartarput, suliamikutdle miserratigissarpát maujungnardlutik nálángitsúvdlutigdlo ajúngit-sulianutdlo tamanut amigardlutik.

kapitalit 2.

ajokersùt perkigsinartok nâpertordlugo okaorkigsártásagai utorkaussutdlo inúsugtudlo kivfaussutdlo; Gútip sáimáunera ánássutaussok inungnut tamanut erssermat, iluartumik inúniásassut Gúte mianeralugo.

¹ivdlitdle okalugtarit ajokersùt perkigsinartok nâpertordlugo; ²angutit utorkait mianerssúsassut, atarkinásassut, isumaminèrnà-vèrsásassut, perkigsúsassutdlo ugperssutsimikut asangnigssutsi-mikutdlo nikatdlujuissutsimikutdlo; ³ãmátaok arnat utorkait i-lerkokarniásassut ivdlernartut ilerugssát erkordlugo, mamardli- 1 Tim. 2,9. 3,11. 5,14.
 -sángitsut, vīnisorajúsángitsut, ajokersuivdluásassut, ⁴arnat inú-sugtut silagtorniásagait uvisik asarkuvdlugit kitornatigdlo asar-kuvdlugit, ⁵isumaminèrnàvèrsárkuvdlugit, pítaiuerkuvdlugit, ig-dlume pârssivdluarkuvdlugit, avâgingnigtarkuvdlugit, uvisigdlo 1 Pít. 3,1.
 nálarkuvdlugit, Gútip okausia kakajarinekarkunago. ⁶ãmátaok angutit inúsugtut okaorkigsârniákit isumaminèrnàvèrsárkuvdlugit; ⁷tamatigutdle maligagssauniarit ajúngitsuliagkut ajokersùt unior- 1 Tim. 4,12.
 -navèrdlugo atarkinardlutitdlo; ⁸perkigsinartunik agssuarnaitsu-nigdlo okausekardlutit, agssortuissook pakatserkuvdlugo, ajortu-migdlo okausigssarsivigerkunata. ⁹kivfat okaorkigsârniákit 1 Tim. 6,1. Evf. 6,5. 1 Pít. 2,18.
 nálagkamingnut nálarkuvdlugit, tamatigut iluarissagssamik ilior-kuvdlugit akiüterkunagidlo, ¹⁰angiorkunagidlo, ilumórtumigdle kivfartordluarsínarkuvdlugit; Gútip ánáussissivta ajokersùta ta-matigut nálagnarsisíniásangmássuk.

¹¹mássa Gútip sáimáunera ánássutaussok inungnut tamanut ersserpok; ¹²tamatumalo perorsarpátigut, Gútimut nálángitsú-jungnaerdluta silamiutdlo kajungerissait atorungnaerdlugit silame matumane inúniásassugut isumaminèrnàvèrsárdluta iluartumigdlo ilerkokardluta Gútilo mianeralugo, ¹³neriugissardlo pivdluarná-sassok Gúterssúvdlo ánáussissivta Jisusip Kristusip nálagnar-ssusiata ersserfigssá neriugalugo; ¹⁴táuna ingminik túniútok piv- Gal. 1,1. 1 Tim. 2,6.
 -dluta utertikumavdluta iluaitsumit tamanit inuiangnigdlo nang-

-minex pigissagssaminik evkaiumavdlune ajúngitsuliornermut ilu-
ngersorumártunik.

1 Tim. 4,11 t. ¹⁵ tamákunínga okalugdlutit okaorkigsáriniarit inerterivdlutitdlo
inatserkigsárdlutit. ilingnik asigínaissoxokarnavèrile.

kapitalit 3.

erkaisiniásagai nálagkersuissunut nálagtórkuvdlugit inuitdlo tamaisa kanilártumik pi-
ssartuarkuvdlugit; Gútip isumagssuivdlune uvfautíktut píngorkingnartúktut anerneruvdlo
ivdlernartup nutángortitsineragut ánaungmatik, ugper túngortut ajúngitsuliatigtut akit-
sísangmata; sakitsautit sianítsorpatdlagtut ingalangniásagai kigdormutdlo ilagígsit-
siniartut atausiúngitsumik inerternexkartut alisimaniardlugit; kavínguanik inatsivdlune
inúvdluarkussivdlunilo nássissok.

Róm. 13,1 tt. ¹ erkaisiniákit nálagtórkuvdlugit nálagaunernut nálagkersui-
2 Tim. 3,17. -ssunutdlo, perkússutaitdlo malerkuvdlugit, ajúngitsuliasssanutdlo
— 2,24. tamanut kajumerkuvdlugit, ² kimigdlúnt mitagdlerkunagit sakít-
saigajorkunagitdlo puaerkuvdlugitdlo inuitdlo tamaisa kanilártumik
pissartuarkuvdlugit. ³ uvagútaok ardlágut sujunekángitsúgavta

nálángitsúvdlutalo támartardlutalo pilerigissavutdlo igdligussusi-
piluítalo tamalát nálagaralugit, inússugutdlo ajortorsior dluta ang-
nerússivdlutalo úminardlutalo úmigssokatigtgdlutalo. ⁴ tauvale
2,11. erssermat Gútip ánaussissivta avágingnigssusia inungnigdlo asang-
nigssusia, ⁵ iluartuliornivut ilerkorissavut píssutiginagit, isumag-

2 Tim. 1,9. -ssuússutsile migssiliordlugo ánaupátigtut uvfautíktut píngorkingnar-
túktut anerneruvdlo ivdlernartup nutángortitsineragut; ⁶ táuna
uvavtínut kuingará Jísuse-Kristusíktut ánaussissivtígtut, ⁷ táussuma
sáimáuneragut iluártútítáutitdluta inúnek nágssáungitsox neriugi-

1 Tim. 4,9. -ssarput uvavtínut kingornússarerkuvdlugo. ⁸ okausex ilumórtok
— 2,3. tássa; tamákulo ilingnut narkigssútigerkuváka, Gútimut ugper-
túngortut ajúngitsuliatigtut akitserkuvdlugit; tamána iluarmat ilua-

1 Tim. 1,4. -kuta vdlunilo inungnut. ⁹ sakitsautitdle sianítsorpatdlagtut ki-
nguáringnigdlo nautsorssútít agssortútútdlo inatsisítalo pivdlugit
narssugtáutut ingalangniákit; tamáko iluakutaunatigdlo piúngit-
súngmata. ¹⁰ iuuk kigdormut ilagtígsitsiniartok atausiúngitsumik
inerternexkartok alisimaniaruk; ¹¹ ilisimavdlutitdlo taima ítok mu-
mingassúngmat ajortuliordlunilo pitdlariaakarssutse nangminex
nalunaerdlugo.

2 Tim. 4,9. ¹² Artimarsilúnt Tiggikulúnt ilingnut autdlartíktuvko orning-
-nasuaringa Nikúpulimut, tássane ukílerssárama. ¹³ Sfnarse inat-

ap.sul.18,24. -sisinik ilisimassox Apulusilo autdlartíktígtut isumagivdluadlugit,

ormermit ilu-
terivdlutitdlo

kanilártumik pi-
kut anerneruvdlo
itsuliatigut akit-
mutdlo ilagígsit-
anik inatsivdlune

nálagkersui-
diagssanutdlo
nagit saki-
kanilártumik
ángitsúgavta
gdligugssusi-
ordluta ang-

⁴tauvale
gdlo asang-
git, isumag-
ngorkingnar-
ut; ⁶táuna
⁷táussuma
ok neriugi-
k ilumôrtok
mut ugper-
narmat ilua-
tdlagtut ki-
dlo pivdlugit
lo piungit-
iungitsumik
a itok mu-
nangminex

ko orning-
narse inat-
dluardlugit,

sumik ajorssarkunagit. ¹⁴ãmátaok ilavut ilíkarniardlit ajúngitsu-
-liatigut akitsísagamik píssariakartut námagtitdlugit, inerititait-
-sôrkunagit.

¹⁵najortima tamarnik inúvdluarkuvâtit. ugpernikut uvavtínik
asangnigtut inúvdluarkúkit.

sáimáunerup najordlise tamavse. áman.

Róm. 16, 24.

Paulusip Fílimūmut agdlagai.

ilailo erkígsiserkugatdlardlugit ugperssusia asangnigssusialo pivdlugit nersorâ; Onisi-
-mo kristumiúngortok uterkussane katángutaussutut asanartutut ilagserkugâ kiv-
-fâinauvdlune kimâgaluartok iluaitsuliorsimavdlune; tikisínângúsasoralugit igdlusivíg-
-ssarsior kuvdlune inúvdluarkússuterpánguitdlo ilángutdlugit tugsúkai.

¹Pauluse kilerssugaussok Kristuse Jísuse pivdlugo, Timū- a.
-tiusilo katánguterput, Fílimūmut asanartumut sulioaktivtínut,

²Avfamutdlo asanartumut, Arrípumutdlo sorssungniaktivtínut, Kul. 4, 17.
ilagíngnutdlo igdlungnítartunut: ³Gútip atátavta Nálagkavdlo Ji- Róm. 1, 7.
-susip Kristusip sáimautdlusilo erkígsisidlise.

⁴Gútiga kutsavigâra tugsíartarnivkutdlo erkartortáinardlutit, Evf. 1, 15 t.
⁵asangnigssutsit ugperssutsitdlo Nálagkamut Jísusimut ivdlernar-
-tunutdlo tamanut tusâmagavko, ⁶ugperssutsit ilagíssuterput sú-
-nêrkuvdlugo Kristuse-Jísusimut, ajúngitsok uvavtínitok tamât
ilisarigugko. ⁷mâssa tipaitsûtigingârdlugulo tugpatdliutigingâr-
-parput asangnigssutsit, ivdlernartut ūmatait tumânguersarnekar-
-mata iligkut, katánguterput-â.

⁸tamána pivdlugo, nauk Kristusíkut sapíngíkaluakissunga
ilerkugssangnik inásavdlutit, ⁹taimáitok iluarineruvara asangning-
-nivkut okáusavdlutit, uvanga tánaussunga Pauluse utorkak, mâ-
-nalo kilerssugaussunga Jísuse Kristuse pivdlugo. ¹⁰taimáitumik 1.
okáupavkit ernerá Onísimo pivdlugo, kilerssugautitdlunga er-
-nertârissara, ¹¹táuna sujornagut ilingnut atúngíkaluartok, mánale
ilingnutdlo uvavnutdlo atordlualersok, ilingnut uterkussara. ¹²iv-
-dlitdle ilagsigiuk, tássa ūmatiga ilagsivdlugo. ¹³uvavnígínarku-
-galuaravko, sivnerdlutit kivfartôr kuvdlunga ívangkílio pivdlugo
kilerssugautitdlunga, ¹⁴sujunersisimanatitdle kanok iliorumángi-

1 Kor. 4, 15.

-nama, ajungitsuliagssat ajornartórnermik píssutekarxunago, ki-
-siáne kajumingnermik. ¹⁵Imaka tamána píssutigalugo ilingnit
avigsátdlatsiarsimanersok, nágssáungitsumik kingumut pigísagagko;
¹⁶mássalo kivfaussutut pigínago, kisiáne kivfaussumit angneru-
-ssutut, katángutaussutut pingártumik uvavnut asanartutut, ima-
-kale angnermik ilingnut asanartutut, uvinikut pigalugo Nálagká-
-kudlo pigalugo. ¹⁷taimáitumik ilagissagtut ilisarigungma uvavnut
ilivdlugo ilagsiorniariuk. ¹⁸sumigdle iluaitsuliorfigigaluarpatit, pi-
-ssagssakarfigigugkulúnt, uvavnut akiligagssaritíkit. ¹⁹uvanga
Pauluse taima agdlagpunga nangminek, uvanga akilerumárpáka.
ima okarumananga: ilingnik nangminek píssagssakarfigigivkit.
²⁰mássame, katángutiga, Nálagkákut tamatumínga tipaitsútigilavkit;
ūmatiga tumánguersaruk Nálagkákut.

²¹nálagkumártutit kularingínavkit agdlagfigávkit, nalúngínavkit
okautsika akimordlugit piúmártutit. ²²ámátaok igdlusivfigissar-
-sioringa, neriugkama tugsiutise pivdlugit ilivsinut pigitínexaru-
-mártunga.

Kul. 1,7.

ap.sul. 12,12.

- - 27,2.

2 Tim. 4,10 t.

Kul. 4,14.

Fil. 4,23.

²³Epavfrap Kristuse Jísuse pivdlugo parnaerússaokatima i-
-núvdluarkuvátit, ²⁴suliokatimalo Mákorsip Aristarruvdlo Dímar-
-sivdlo Lúkarsivdlo.

²⁵nálagkavta Jísusip Kristusip sáimáunerata anernerse na-
-jordliuk. áman.

Epríarinut agdlagkat.

kapitale 1.

Gútíp ernera tássaussok kanok-issusiata erssínera íngilinit pingárnerungárdlune.

¹ítsarssuak Gútíp kavseriárdlune sujugdliit ássigíngitsunik
okalugfigissaramigit pruvfititigut, uvagútaok uvdlut mákua náler-
-neráne okalugfigátigut ernermigut, ²táuna tamanik kingornússi-
-ssúngortíka, táussumúnalo silarssuak pingortíká; ³táuna tássau-
-game nálangnarssusiata akisungnera kanok-issusiatalo erssínera,
sútdlo tamaisa perorsaramigit okautsiminik píssaunerme pia-
-nik, ajortivtalo pfaunaigssát nangminermigut námagsiga-
8.1. -miuk, íngísimavok inornartup kutsingnermítup talerpiata tu-
-ngánut, ⁴íngilinit pingárnerungálerdlune atertárame táukunánga

angnerungártumik. ⁵ kimúme íngilimut kanga ima okarnerpa: iv- tugs. 2,7.
 -dlit ernerávkit, uvdlume ernertárávkit? imalo: atátágisavánga, ^{6,5.}
 uvangalo erneriumárpara? ⁶ ámaló, angajugdlersak inuit najugánut ² Sám. 7,14.
 písísagamiuk, okarpok: Gútíp íngilísa tamarmik patdlorfigisavát. tugs. 97,7.
⁷ íngilit pivdlugit okarpok: íngiline anorisut itítarpai, kivfanilo tugs. 104,4.
 ingnertut ikualassut. ⁸ ernerdle pivdlugo okarpok: Gúte-á, ig- tugs. 45,6 t.
 -siavfít kilálik nágssáungitsumik ítuínarpok; kúngíp tigumíá ná-
 -lagauvfíngne atugkat tigumíauvok ínardíornáissut. ⁹ íluarne^x a-
 -savat íluáinerdlo úmígalugo; tamána pivdlugo, Gúte-á, Gútitívít
 úlíamík típaitsúmik tanípátít íligíssangnítt angnermik. ¹⁰ áma: iv- tugs. 102,
 -dlit, Nálagax, pílerkárnerane nuna túngavilerpat, kiláitdlo ag- ²⁶ tt.
 -ssavit píliarait. ¹¹ táuko nungúsáput, ivdlítde ítuínarputít; atí-
 -ssatut ílivdlu.ík táuko tamarmík písoxángúsáput, ¹² kagdler^sau-
 -títudlo ílivdlugít ímujumárpatít, avdlángortínekásáputdlo; ivdlít-
 -dle táunauvutít, úkiutítde soráísángítlat. ¹³ kímutdle íngilimut
 kanga ima okarnerpa: talerpingma tungánut íngíkatdlait, kíngar- tugs. 110,1.
 -ssortítít ísigkangnut tungmagagssángortíkatdlásagavkit? ¹⁴ táuko ^{Mat. 22,44.}
 tamarmík tássáungínerpat anernerít kívfartortut, kívfartorkuvdlugít
 autdlartítaussut ánássúmík kíngornússissugssat pivdlugít.

kapítalít 2.

ánagsímássut Nálagkákut píssok asígínagagssáungínerungártok íngilitígut okæuseri-
 -ssamít; ínuit najugát píumártugssak Ísúsímut nálagtígítítaungmat, táussumalo ániar-
 -níkut ínuit ánagsímanígssát ínersímátísagamiuk, katángutígíumavdlugít tamatígut
 ássígílerai nagdíltíuissumík palásiunerorkuvdlune ajortáit matórnekartísavdlugít.

¹ tamána pivdlugo tusagkavut píngárnerussumík aulajangiú-
 -savavut, nagsatarínekarkunata. ² mássa okausek íngilitígut okau- Gal. 3,19.
 -seríssak aulajangermat, pínerdlungnerítldlo nálangínerítldlo nungut- ap. sul. 7,53.
 -dlutík erkorsímásumík akílernekarmata, ³ kanok ílivdluta taúva
 anígúlsaugut, ánagsímássut taima agtígíssok asígínaruvtígo? ta-
 -mána Nálagkákut okalútígínekarkárdlune tusartáinít naríkiutígíne-
 -karpok uvavtínut, ⁴ Gúte ílángutdlune nalunáíangmat nalunaer-
 -kutíník tupíngnartulíanígldlo kívdlíngnartulíarpagssuarnígldlo aner-
 -nerdlo ívdlernartok túníútardlugo píumássamíník.

⁵ mássa íngilínut nálagtígítíngilá ínuit najugát píumártugssak
 okautígíssarput. ⁶ nalunaersokarpordle agdlagkat ílaisígut ima tugs. 8,5 tt.
 okartumík: ínuk súngrmat erkáissarpiuk? ínúp ernera súngrmat
 takusartarpiuk? ⁷ íngilínít míngnerutítdlatsíarpat; nálagnáumík ^{Evf. 1,22.}
 atarkínáumígldlo níaxoruserpat, agssavítldlo píliáínut ívertípat; ⁸ sút ^{1 Kor. 15,27.}

tamaisa táussumúnga nálagtigítipatit isigaisa atānut pisitdlugit. mássale sūt tamaisa táussumúnga nálagtigítikamigit, nálagtigítita-ringisaminik amiákokartitsingilax; sulile issigíngilavut sūt tamarmik táussumúnga nálagtigítitaussut. ⁹ivnale íngilinit mingnerutitaut-dlatsiaraluartox, Jisuse, issigárput tokutitaunermigut nálangnúmik atarkináumigdlo niakorusersimassox, Gútip sáimáussineragut toko ókátāsagamiuk tamaisa pivdlugit. ¹⁰mássa táuna pivdlugo sūt tamarmik ingmata, táussumúnalo sūt tamarmik ingmata, táussuma kitornat amerdlasūt nálangnarsiartortísagamigit, ilerkugssará áng-simanigssānik autdlarníssox ániarníkut inersimatísavdlugo. ¹¹tamarmingme atautsimit píput ivdlernartitsissordlo ivdlernartitau-ssutdlo. tamána píssutigalugo kángusugane katángutiminik tai-
 Róm. 11,36. -vai, ¹²okarame: arkit okalútigiumárpara katángutivnut, úner-
 tugs. ^{22,23}-siutigísavavkit ilagít akornáne. ¹³āmalo: táuna tatigiumárpara.
 Is. 8,17. Is. 8,18. āmalo: tássauvugut, uvangalo kitornákaló Gútip uvavnut túniússai.
¹⁴tauva kitornaussut uvinekardlutigdlo aokarmata pekátigígdlutik, táussumátaox taimaitdlune tamáko ilangívgígai, tokumigut soraer-
 1 Kor. 15,26. -sísagamiuk tokumik píssautilik, tamássa mamardlíssorssuax*),
 2 Tim. 1,10. ¹⁵kivfaujungaersísagamígdlo tamaisa inúnertik tamát návdlogo tokumut sujóravdlutik kivfáusassut. ¹⁶mássame íngilit ikiorniá-ngilai, kisiáne Aaperáp kinguai ikiorniarpai. ¹⁷tamána pivdlugo katángutine tamatigut ássigílisagai, nagdligtuerkuvdlugo, ilumórtu-mígdlo palasiunerorkuvdlugo Gútip písigut, inuit ajortait matór-nekartísagamigit. ¹⁸mássa erdlókivdlunilo nangminex ússerne-karame, taimaitdlune ússernekartut igdlersorsínauvai.

kapitalit 3.

Kristuse Mórásamít nálangnarnerutitaussok; puilassuitsume Mórásamít nálagserítsut pitdlarnekmata, Kristusimik ilangívgíngnigtut úmatísik mángertíkunfíkik ugperumanatik, pitdlariakarnerungásassut.

¹tamána pivdlugo, katángutíka ivdlernartuse ukorsé, kilang-mít kaerkunekartunut ilángúsímassuse, erkarsautigísiuk ángfauti-gissarput ivna apustiliussox palasiunerussordlo, Kristuse Jisuse,
 4 Mór. 12,7. ²ilumórtússox taimailísitsissiminut, sórdlútaox Mórásase ítox ig-
 3,5. -dluane tamarssuarne. ³unale Mórásamít nálangnarnerutitauvok, taimaisivdlugo sórdlo igdlumit píngárnerutitaussartox táussumúnga piarêrsaissox. ⁴mássa igdlut nungutdlutik kimit piarêrsarnekar-

*) tórnársuk, Diávulo.

-tarput; tamanigdle piarêrsaisok tássa Gûte. ⁵Môrsasilo ilu-
 -môrtûgaluarpok igdluane tamarssuarne, kisiáne kivfaussutut o- 4 Mór. 12,7.
 -kautiginekásassunik nalunaiaissûvdlune; ⁶Kristusile taimáipok ^{3,2}.
 ernertut igdluanut ivertitaussutut; igdlua táuna tássa uvagut, ki-
 -siáne sujôrângíssuserput neriungnerdlo usorssitsautigissarput ^{3,14}.
 naggatigssamut agdlât aulajangiúkuvtigik.
⁷tamána pivdlugo, sôrdlo anernek ivdlernartok okartok: uv- tugs. 95,7 tt.
 -dlume nipâ tusarvuviuk, ⁸ûmatise mángertekinasigik, sôrdlo ivko 2 Mór. 17,7.
 iliortut narrutsagfingme, uvdlorne ússernekarfingme puilassuit-
 -sume; ⁹tássane sujuaissavse ússerânga misilingniardlunga ka- 4 Mór. 14,
 -nok-iliorníkalo issigilerdlugit ukiut sisamanik kuligdlit nâvdlugit; ^{22 t.}
¹⁰tamáno pivdlugo ajuatdlautigigíka erkardlerit táuko, okardlu-
 -nga: ûmatimikut támartáinarput, ingerdlavigíssákalo táukualúnt ^{4,3}.
 ilisaríngilait; ¹¹taimáitumik kamangnivne ugpernarsaivunga uní-
 -ngavigerkussavnut isísángínerardlugit. ¹²misigssoritse, katángu-
 -tika, ajortumik uppingitsumigdlo ûmatekartokarkunase Gútimut
 ûmassumut nálakkungnaersumik; ¹³kisiáne uvdlut nungutdlugit
 ingmivsinik okaorkigsártarniaritse uvdlumêrtokaradlartitdlugo, i-
 -lavsinik mángertitokarkunase ajortip sagdlokítaineragut. ¹⁴mássa
 Kristuse ilangívtigârput, kisiáne pilerkautigissarput naggatigssamut
 agdlât aulajangiúkuvtigo. ¹⁵ima okartokartitdlugo: uvdume nipâ ^{3,6 tt.}
 tusarvuviuk, ûmatise tauva mángertekinasigik, sôrdlo ivko iliortut
 narrutsagfingme. ¹⁶kíkúme tusaraluardlutik narrutsagtitsípat? ta-
 -marmik Môrsasikut Egivtinimit anissut ilâ? ¹⁷kíikutdlo ajuat-
 -dlautigai ukiut sisamanik kuligdlit nâvdlugit? táuko ajortulissut ^{4 Mór. 14,33.}
 ilâ? táukua timait tokungassut puilassuitsume ínarput. ¹⁸kíikut-
 -dlo ugpernarsaivíngai uníngavigerkussaminut isísángínerardlugit?
 uppingitsut kisísa ilâ? ¹⁹tauva nalúngilavut uppingíssuseretik piv- ^{4,6.}
 -dlugo tássunga isernek ajulersimassut.

kapitalit 4.

sule uníngavígíssakartok Gútip íngtainut; Gútip okausia kivdliningnartorssúsok; Jísuse
 palasiunersúsok tamatigut ússernekartok, ajortekarnanile.

¹taimáitumik mianerssorta kinguartutut ilissokarkunase ilav-
 -sínik, únersûmik sule tássaussokarmat uníngavigerkussánut iser-
 -kuvdluta. ²mássa uvagútaok ivkutut únersorfiginekarpugut; iv-
 -kuale okautsit tusaraluardlugit iluakutigíngilait, tusartut ugper-
 -ssusiánut akuliutingíngmata. ³uvagutdle ugperugut uníngaving-
 -mut iserumârpugut, ima okarmat: taimáitumik kamangnivne ug- ^{3,11.}
 tugs. 95,11.

- pernaršavunga uningavigerkussavnut isísánginerardlugit; tássalo silarssûp túngavilerkárneranit suliausut suliarínekarêrmata. ⁴o-
- 1 Mór. 2,2. -karporme agdlagkat ilaisigut uvdlut arfínek-áipát pivdlugo: uv-
-dlutdlo arfínek-áipáne Gúte uningavok suliáminít tamanít. ⁵ā-
-nialo tamatumúna [okarpok]: uningavigerkussavnut isísángitdlat.
⁶taimáitumik sule tássunga isertugssakaraluarmat, únersorfigíne-
- 3,19. -karkártutdlo isíngingmata nálageríssusertik píssutigalugo, ⁷tauva
tuga. 95,7. āma uvdlok avdla taivá, [okardlune]: uvdlume, Dávikut okarame
- 3,16. taima sivistigíssok kángiungmat, taima okardlune: uvdlume nipá
- Jórs. 22,4. tusaruvsiuk, úmatise mángertekinasigik. ⁸mássa Jórsuap uninga-
-vingmut píssímagaluarpagít kingornagut uvdlormik avdlamik o-
-kalúngerkaakok. ⁹taimáitumik sule sapátisiorfiggssakarpok Gútíp
ínugtáinut. ¹⁰mássa táussuma uníngavigerkussánut isertok sulia-
-minít uningavok, sórdlo Gúte suliáminít uningassok.

¹¹taimáitumik píniarkígsárta uningavingmut tamatumúnga i-
-sertugssángorkuvdluta, ordlussoarkunago ivko nálagerítsut ma-
-ligdlugit. ¹²mássa Gútíp okausia úmavok kívdlingnartorssúvdlu-
-nilo panánitdlo igdlugtut kíningnit tamanít ípingneruvdlune
pulavdlunílo avígsártísínauvdlugít tárnerdlo anérnerdlo, navgússatdlo
parkítldlo, kígdliorsínauvdlugítldlo úmatíp erkarsautai isumailo.
¹³píngortítamígdlo erssígítsokángíllax táussumúnga, sútdle tamar-
-mik sarkumívdlutígdlo ulérsímáput táussuma íssáinut, tássa okau-
-tígíssavta.

- 8,1. ¹⁴tauva palasiúnerssuak pígíavtígo kílatígut íngerdlássok,
3,1. Jísuse Gútíp ernera, tauva ángíautígíssarput aulajangiúniartígo.
2,17 t. ¹⁵mássa palasiúneríngílarput kájangnarssutsívtíník nákingníngítsox,
5,2. kísiáne tamatígut táimatut ússernekartok, ajortekarnanile. ¹⁶tai-
10,22. -máitumik sujóranata savssarníarta sáímáússíssup ígsíavfíanut kí-
-lálíngmut, nagdlígtornekarkuvdluta sáímáunarserkuvdlutalo ikíor-
-nekautígíssavtíník píssaríakarfiagut.

kapítalít 5.

Krístuse Gútímít palasiúnerokussaussox Míkísfítaup ílerkuatut; ínersímátínekarmatdlo
nálágtáisa tamarmík ánagsímanermut nágssáungítsumut autdlárníssígílerát;
tamatumíngale Epríarít tusássárkaajágínalersímássut.

- ¹mássa palasiúnek kínaúnersok ínungnít kíningáussox ívertí-
8,3. -símvok ínuit kívfartórkuvdlugít Gútíp písigut, pígdliutíník
9,9. tuníssutínígdlo tokutagssaník átsíssarkuvdlugo ajortulíat pívdlugít,
4,16. ²píuáitsumígdlo píssarkuvdlugít nalússórtut támalersutdlo, nang-

ugit; tássalo
rmata. ⁴o-
vdlugo: uv-
manit. ⁵ã-
isisángitdlat.
nersorfigine-
ugo, ⁷tauva
kut okarame
vdlume nipâ
uap uninga-
avdlamik o-
arpok Gûtíp
ertok sulia-

tumúnga i-
eritsut ma-
rtorssúvdlu-
gneruvdlune
navgússatdlo
ai isumailo.
tdle tamar-
tássa okau-

ngerdlassok,
ngiúniartigo.
ngníngitsok,
nile. ¹⁶tai-
vfanut ki-
utalo ikior-

atínekarmatdlo
ssigilerát;

sok ivertí-
pigdliutinik
t pivdlugit,
dlo, nang-

-minertaok tamatigut kajangnakigame. ³tamánalo píssutigalugo
ingninigtaok pivdlune átsísavok ajortuliat pivdlugit, taimatut sórdlo ^{7,27}.
inuit pivdlugit pissartok. ⁴tamatumíngalo nangminex atar-
-kinartitokángilax, kisiáne Gûtíp taimaerkussâ pissarpox, sórdlo 2 Mór. 28,1.
Aarune. ⁵taimátaok Kristuse ingminik nálangnartíngilax palasiu-
-níngortitdlune, kisiáne ivssuma pivâ táussumúnga okartup: ivdlit tugs. 2,7.
ernerávkit, uvdlume ernertárávkit. ⁶avdlákútaok ima okarame: ^{7,17}.
palasiuvutit nágssáungitsumik Milkisítaup ilerkuatut. ⁷táuna uvi-
-nekarnermine nivdlingárdlune kuvdlilivdlunilo tugsíutinik kínuti- ^{tugs. 110,4}.
-nigdlo átsigame ivssumúnga tokumit ánaússissigisinaussaminut,
kugsalanerminilo tusarnekarame, ⁸ernerinekaraluardlune taimáitok
nálangnermik ilíkarpok ániartitaunermigut; ⁹inersimatínekarmatdlo
nálagtáisa tamarmik ánagsimanermut nágssáungitsumut autdlarní-
-ssigilerpât, ¹⁰Gútimit tainekarmat palasiunerorkuvdlugo Milki-
-sítaup ilerkuatut.

¹¹tamatumúnga okausigssakaraluakangut, kisiáne okautsinik
navsuernek ajornakulugpok, tusássârkajágíneravse. ¹²kangale a-
-jokersuissúngorungnarsisagaluarluse Gûtíp okausísa autdlarkau- Gal. 4,3.
-táisa naorkautainik kingumut ajokersoriakalerpuse ímungmigdlo 1 Kor. 3,2.
pissariakalerdluse, nerissagssak mavtusók ajuleravsiuk. ¹³mássalo
ímungmik pissariakartok okautsinik iluartunik sujunexángilax, mer-
-dlertúngúgame. ¹⁴inersimassutdle nerissagssamik mavtusúmik
pissariakarpot, tássa misigissakarnermit sungiusagaussunik siani-
-ssutigdlit ajúngitsordlo ajortordlo ingmikórssustsigut ilisarisi-
-navdlugit.

kapitalit 6.

inuit Kristusimik nalujungnaersínekardlutik káumarsarnekaréraluartut tuníssutdlo ki-
-langmit pissok ókátársimavdlugo tunússigpata, kingumut avdlamik isumatártínek
ajornakissut; Epriaritdle ánangnigssamat atassúsimagamik, ilungersordlutik maling-
-níasagait ivko ugperdlutik erinitsajuitdlutigdlo únersútigissanik kingornússissut,
sórdlo Aaperát taimailivdlune pissok.

¹taimáitumik Kristusimik ajokersútaussut autdlarkautait kâ-
-ngínardlugit tamarmiussumut ingerdlaniarta, kingumut túngavi-
-liornata suliat inússutáungitsut avdlamik isumatártíngissariaxarne-
-ránik Gútímutdlo ugpernermik ²kuisínerdlo pivdlugo ajokersú-
-taussunik agssangminigdlo patigsínermik tokussutdlo makínig-
-ssânik erkartússúmigdlo nágssáungitsumik. ³taimailiorumárpu-
-gutdlo Gûtíp iluarigpago. ⁴mássa inuit káumarsarnekaréra- Ják. 4,15.

-luarunik tunissutdlo kilangmit pissok ókátársimavdlugo aner-
-nerdlo ivdlernartok ilangtvfigilersimavdlugo ⁵Gútvldlo okausia
ajúngitsox silavdlo píumártugssap píssaunere ókátársimavdlugit,
⁶tunússigpata avdlamik isumatárnigssamut kingumut nutángortínek
ajornakaut, Gútip erna ingmingne sáningassulingmut kikiagtor-
-tingmássuk mitangnarsisitdlugulo. ⁷mássa ivsok sialungnik a-
-tausiúngitsumik ingminut tugtartunik mitdluartartok naussunig-
-dlo pássússissime iluakutigssainik nautitsissartok Gútimít piv-
-dluarkunekartarpox, ⁸kakitdlarnakutinigdle naussupilungnigdlo
nautitsissartok sugssáungilax, perdlorkússutdlo kanigtúngúvá,
naggatigssálo tássa ikivkagaunigssak.

⁹ilivsile, asassavut ukorsé, nakimanata isumakarfigávse sumik
ajúngínerussamik ánangnigssamutdlo atassumik, uvnit taima oka-
-lugkალuartugut. ¹⁰mássa Gúte inardlugtitsissúngínáme píuúsá-
1 Tas. 1.,a. -ngilai kanok-iliornise erdlókissarnisilo asanguingnermit atugkase
arka pivdlugo, ivdlernartut kivfartútaravsigik sulilo ívfvartútar-
-dlugit. ¹¹píumassarputdle tássa tamavse taimatut ilungersor-
-kuvdluse, neriugssuserse naggatigssamut agdlát námagtikiartuí-
-narkuvdlugo; ¹²tássa kajumítsúngorkunase, malerkuvdlusigigdle
ivko ugperdlutik erinitsajuitdlutigdlo únersútigissamik kingornú-
-ssissut. ¹³mássa Gútip Aaperát únersorfigigamiuk, angerkiminik
1 Mór. 22, narkigsigissagssakángínáme ingminik narkigsigalune ugpernarsaivok
¹⁴t. okardlune: ¹⁴ilumut pivdluarkungárdlutitdlo amerdlisangárumár-
-pavkit. ¹⁵tauvalo erinitsajuíkame únersútigissak pivá. ¹⁶mássa
inuit ugpernarsaissarput angerkimingnik narkigsigissakardlutik,
ugpernarsautdlo agssortúnernut tamanut naggatigitarpát aulá-
-jangersautigalugo. ¹⁷taimáitumik Gútip únersútigissamik kingor-
-nússissugssat sujúnersúme avdlángujuíssusianik nalunaerfigivdluí-
-narumagamigit ugpernarsaut áipiúpá, ¹⁸avdlángujuitsut mardluk
Gútip sagdlutigisínáungisai aulajaitsumik tugpatdliutigisagavtigik,
uvagut kimávfigssarsissugut neriugissagssak sarkangiússak tigú-
-miartordlugo. ¹⁹tamána [neriugissagssak] tarnivtínut pigárput
kisak kajangnaitsox aulajaitsox atassordlo umigssúp iluanut ag-
-dlát; ²⁰tássunga iserpok pivdluta sujuartok, Jisuse, nagssáungit-
-sumik palasiunerulersok Milkisítaup ilerkuatut.

dlugo aner-
vdlo okausia
rsimavdlugit,
utångortínek
ut kikiagtor-
sialungnik a-
naussunig-
Gåtimit piv-
apilungnigdlo
anigtungvå,

igåvse sumik
taima oka-
me puúsá-
nit atugkase
kvfartütar-
ilungersor-
nagtikiartuí-
avdlusigigdle
kingornú-
ngerkiminik
bernarisaivok
sangårumår-
. 16 mássa
sakardlutik,
arpåt aula-
nik kingor-
aerfigivdluí-
ut mardluk
gisagavtigik,
issak tigú-
ut pigårput
iluanut ag-
agssáungit-

kapitalit 7.

Milkisítak Aaperåmit Lívimitdlo angnerussok; Kristusilo Milkisítaup ilerkuatut pala-
siunerugame palasiússusekartok Aarunip pianit angnerungårtumik kángiúsángitsumik.

¹táunale Milkisítak Salåp kúngia Gåtip kutsingneruvsårtup ¹Mór. 14,
palasertå, táussuma Aaperåt páriartorå pivdluarkuvdlugulo, tai- ¹⁹tt.
-mane kúnginut ajugausinnavdlune utermat, ²táunalo Aaperåp [ti- ^{7,4.}
-gussame] tamarmik kulinginik tunigå: táuna perkautaussumik
iluarnermut kúngiuvo, arka nugteråine, tauvalo åma Salåmut
tåssa erkigsinermut kúngiuvo, ³angutekarane ærnakaranilo, er-
-kardlísigutdlo agdlangnekarane, inùlerkårfekarane inùsaerfekara-
-nilo; kisiåne Gåtip erneranut åssersûtiginekarldlune palasiútúi-
-narpok.

⁴takúsagigsile angingårmat Aaperåvdlūnit atåtaunerpaussup
tigussame kulinginik tunisså. ⁵måssalo Lívip kinguvisa ilait táuko ^{7,2.}
palasíngorsimassut inatsiviginekarput inuit pigssarsaissa kulinge ⁴Mór. 18,
tigussarkuvdlugit inatsisit maligdlugit, tássa katångutimik pè ilå- ²¹tt.
-ngartarkuvdlugit, nauk táukútaok Aaperåp kerkanit anissut. ⁶iv-
-ssumale táukunúnga erkardlerititåungitsup tiguvaí Aaperåp pig-
-ssarsaissa kulinge pivdluarkuvdlugulo táuna únersûtinik piging-
-nigtok. ⁷imåitordle agssuarinek ajornakaok: mingnerussok ang-
-nerussup pivdluarkussará. ⁸månilo inuit tokulersut tigusi-
-ssarput pít kulinginik, taimanile ivna inùssutut nalunaiåssu-
-tigissak taimailiorpok. ⁹imalo okåsassunga: Lívip táussuma
pít kulinginik tigusissartup Aaperåkut pigssarsaisme kulinge tú-
-niúpai; ¹⁰sulime sujuaisame kerkanikatdlartitdlugo sujuaiså
Milkisítaup páriartorpå.

¹¹tauva námagtínigssak Lívíkut palasiússusiatigut písagpat,
(táukuame palasiússusiånut túngassunik inuit inatsisitårput.) sörme
tauva avdla sarkúmersítariakalera Milkisítaup ilerkuatut palasiú-
-sassok, Aarunip ilerkuatut píssumik tainekåsángitso? ¹²måssa
palasiússut avdlångortínekarpat inatsisítaok avdlångortitariakásáput.
¹³táuname taima okautigissak avdlanik nagguvekarpok tunissi-
-vingmut kivfartortokángisainartunik. ¹⁴måssame nalunångilak
nålagarput Jútamit nuisso; nagguvekatigíngnutdle táukunúnga
Mørsasip palasiússut súnguamik okautigingilå. ¹⁵angnermigdlo
nalorninarungnailisavok palase avdla sarkúmerpat Milkisítagtut
ítok, ¹⁶inatsisit uvinilingnut inåssutaussut pinagit, inùneruv-
-dle inguvtigagssåungitsup píssaunera migssiliordlugo taimailersok.

5,6. 17 ima nalunaiainmat: palasiuvutit nágssáungitsumik Milkisítaup tugs. 110,4. ilerkuatut.

18 tauva inássut sujugdlek atorungnaersitauvok, amigarmat iluakutaunanilo; 19 (inatsisit sumik nāmagtitakángingmata;) neriu-gissardlo ajúnginerussok atulersitauvok Gátimut patdligúsutig-ssarput. 20 tamánalo taimailingmat ugpernarsáumik ilavdlugo, 21 (ivkume palasingortarput ugpernarsáumik pinexarnatik, unale taimailerpok ugpernarsáumik pinexardlune ima okarfigissiminit: 7,17. Nálagax ugpernarsaivok perkigsimisananilo: palasiuvutit nágssáungitsumik Milkisítaup ilerkuatut;) 22 taimáitumik Jisuse ange- 8,6. -rvtsimik ajúnginerussumik uniorcutsailississúlerpok. 23 ivkulo palasingortut amerdlakaut, tokup atauartailingmatik; 24 unale nágssáungitsumik atásagame kángiúsángitsumik palasiússusekarpok. 25 tamánalo pivdlugo nāvdlunarsimassumik ánáusinauvai avkutiga-iune Gátimut pissut, inútuinarame igdlersúavdlugit.

26 taima ítok palasiunerisagavtigo, iluaitsuitsok ajortuitsok minguitsok, ajortilingnit ingmikórtitaussok kilangmitdlo kutsing-nerulersok, 27 ivkutut palasiunertut písángitsok, táuko uvdlut nungutdlugit tuníssutinik pigdlísangmata nangminek ajortuliatik 5,3. perkautigalugit kingornalo inuit ajortuliait pivdlugit; taimailiorpok 9,7. 12. atausiardlune, ingminik pigdliutigigame. 28 mássa inatsisit inungnik kajangnartunik palasiuningortitsissarput, ugpernarsautivdle ivssuma inatsisit kingornatigut okauserinekartup ivertípá ernek nágssáungitsumik inersimatitaussok.

kapitalit 8.

Kristuse palasiunerigigput inornartup kilangmitup talerpiata tungánut ingísimassok ivdlernartúmutdlo piviussumut kivfartútekartox akúnermilíutúvdlunilo angerusisámut písokaussumit ajúnginerussumut.

1 tássa okautigissavut katitdlugit imáiput: palasiunerárput taima ítok, ingísimassok inornartup kilangmitup igsiavfiata kilágd-lup talerpiata tungánut, 2 kivfartútekartordlo ivdlernartúmut tupermutdlo piviussumut, tamána inúp pinago Nálagkap nápar- 5,1. -tipá. 3 mássa palasiunex kinaunersok ivertísimavok pigdliu-tinik tuníssutinigdlo tokutagssanik átsissarkuvdlugo; tamána pivdlugo unátaok sumik átagssakásavok. 4 nunamile písagune pa-lasiúngerkajakaok, tássane palasekarmat inatsisit maligdlugit pig- 10,1. -dliutinik átsissartunik; 5 táukua kivfartútigát ássiliaussock kilaup 2 Mór. 25,40. písá tarrát, sórdlo Gátimut okausek Mórsasimut pissok tupek ap. sul. 7,44.

ínisangmago: misigssoringòk tamaisa sanásagagkit ássilissagssak kákame ilingnut takutitak ássilivdlugo. ⁶mánale táuna angneru-
-ngártumik kivfartútigssakalerpok, angerutsimut ajúngínerussumut ^{7,22}
únersútinik ajúngínerussunik túngavekartumut akúnermiliútúgame.

⁷ivname sujgdlek æmigarsimángigpat, kingugdligssak pivfigssar-
-sionekángerakajakaok. ⁸mássa amigalarugo okarfigai: ata, uvdlut
nagdliúkumárput, okarpok Nálagak, tauva nutámik angerfigiumár. Jer. 31,31 tt.

-páka Israílikut Jútákutdlo, ⁹taima písangitsumik sórdlo sujuai-
-ssait angerfigigavkit, taimane agssaisigut tigugavkit Egivtinimit
anisikumavdlugit; mássa angerusiga aulajangiutíngilát, tamána piv-
-dlugo isumagiungnaerpáka, okarpok Nálagak. ¹⁰kisiáne imána
angerfigísaváka Israílikut uvdlut mákua kingornatigut, okarpok ^{10,16}
Nálagak: inatsisíka túniúkumárpáka isumainnut, úmatainutdlo ag-
-dldagdlugit; Gútigísavángalo, uvangalo inugtariúmárpáka. ¹¹ki- ^{2 Kor. 6,16.}

-ngornalo tugdliminigdlúnit katángúminigdlúnit ajokersuissoxásá-
-ngitdlat ima okartumik: Nálagak ilisarúk; tamarmik ilisímásang-
-mánga mingnertainit angnertainutdlo agdlát. ¹²iluáissusiat isu-
-mákérumárvok ajortuliatdlo iluaitsuliornerilo erkaiungnaerdlugit. ^{10,17.}

¹³nutámik okarame sujgdlek pisokautipá; písokaussordle aser- ^{8,8.}
-fatdlagtox asiorkajáleraraok.

kapitalit 9.

Gútímut kivfartornerit ivdlernartútdlo nunamiussok angerutsíkut sujgdliussúkut per-
-kússutigissaussut námángitsúvdlutik ássersútánaussut kingugdliussúkut atulersitau-
-ssunut, Kristuse tikiungmat ajúngitsútínut nagdliútugssanut palasiuneruvdlune toku-
-migutdlo tastamantámú akúnermiliútúvdlune kingornússagssak nágssáungitsok
únersútigissak kaerkusimassunut pigílerkuvdlugo.

¹sujgdliuvtaok pigigaluarpai Gútímut kivfartornerit 2 Mór. 25.
-korerkussaussut ivdlernartútdlo nunamiussok. ²tupek piarér- il. il.
-sagaungmat sagdlek, táussumalo iluaníput nanerúserfik nerriviu- ^{2Mór.40,3 tt.}
-ssardlo timiussatdlo kínerkússutit, táunalo tainekarpok ivdler-
-nartumik. ³umigssúvdló áipáta tunuanípok tupek ivdlernarner-
-pámik tainekartok, ⁴táussuma pekutigai tipigigsáumik pujórtit-
-sivik kúltiussok angerutsivdlo igdlerfia ilúngarme kúltimik kag-
-dligak, tássanípútdlo kúmuátak kúltiussok mánanik imalik Aaru-
-nivdlo ajáupia sívkersimassok agdlagfigssiátldlo angerutsip agdlag-
-simavfè, ⁵kulánípútdlo kèrupit nálagnarssutsip pé sámav- Hsk. 10,4.
-fingmik tálutsissut; tamáko [pekutai] mána atausiákárdlugit o-
-kautigissariakángitdlat. ⁶tamáko taimaisivdlugit piarérsagaung-

- mata, palasit isertartuínarput tupermut sagdlermut Gútímut kiv-
-fartútígssat nāmagsissardlugit. ⁷áipánutdle palasiunex kisime
isertarpok ukiut nungutdlugit atausiáinardlune, kisiánime aungmik
nagsardlune, táussumínga tunississaraok nangminerdlo inuitdlo
támartarnitik píssutigalugit. ⁸tamatumínga anernerup ivdlernartup
nalunaerpá ivdlernartūmut avkutígssak sule atortitáungikatdlartox
tupex sujgdlex atagatdlartitdlugo, ⁹táuna ássersútaungmat mā-
5,1. -nákumut, pigdliutit tuníssutitdlo tokutagssat ánekartaratdlarfánut,
tamákuale Gútímut kivfartortox inersimatísínaungikát tarnáta na-
-lúngíssusia nâpertordlugo, ¹⁰kisiáne nerissagssatdlo imígssatdlo
uvfarneritdlo kavsit uviníngmut ilerkorerkussat táuko iluarsivig-
-ssak nagdliutserdlugo perkússutaussut pivdlugit [nāmagtísínaugát].
10,1. ¹¹Kristusile, ajúngítsútinut nagdliútugssanut palasiuneruvdlune
tikiútox, iserame tupíkut angnerussúkut nāmagdluarnerussúkutdlo,
agssangnik sanasimángítsúkut, imáitox: píngortitat mákua ilagi-
-ngísátígit, ¹²savaussatdlo norraitdlo auinik pinane, nangminerdle
aungminik isíssutekardlune ivdlernartūmut iserpok atausiardlune
Júp. 33,24. utertíssísumígdlo nágssáungitsumik navssárdlune. ¹³mássa ugsi-
-gitdlo savaussatdlo aue ugsíguvdllo arnavíssap arssai mínguhti-
-tunut serpartautaussut ivdlernarsísitsíngmata uviníngmut mí-
-nguersautauvdlutik, ¹⁴ímaka angerkinganik Kristusip anerníkut
ítuínartúikut agssuarnaitsumik íngminik Gútímut pígdliutígíssup
auata tarnívse nalúngíssusiat mínguersásagá sulianik inússutáungit-
1 Tas. 1,9. -sunik píardlugo Gútímut úmassumut kivfartulersítidluse.
12,24. ¹⁵tamánalo pivdlugo tastamantítámut akúnermilíútúvok kí-
-ngornússagssak nágssáungítsox únersútígíssak kaerkusímassunut
pígílerkuvdlugo, tastamante sujgdlex atortítídlugo pínerdlugsíma-
-ssut utertítáussutígíssánik tokussokarmat kíngorna. ¹⁶tasta-
-mautekarángáme tastamantímik perkussísox tokorkáratdlása-
-vok; ¹⁷tokúkut aítsát tastamante aulajangersarmat, atúsana-
-nílo tastamantímik perkussísox sule inútítídlugo. ¹⁸tamána-
2 Mór. 24, -lo pivdlugo sujgdlerdlúnt atorkártítáungíllax kisiáne aungmik.
3 tt. ¹⁹mássa ínatsísítígít ínássutaussut tamáisa Mórásíp ínungnut ta-
4 Mór. 19,6. -manut okalútígéreramígít, norraitdlo savaussatdlo auinik tígusívox,
ínermígdlo savatdlo merkuínik augpatdlarsagkanik ísúpímígdlo,
2 Mór. 24,8. magpersagkatdlo ínuitdlo tamáisa serpartardlugít okardlunílo: ²⁰ta-
Mat. 26,28. -mássa angerutsimut auk, Gútíp ílívínut ínássutígíssánut. ²¹tai-
-mátaok tupex pekutáilo kivfartútígíssat tamáisa aungmik serpar-
3 Mór. 17,11. -tarpai. ²²tamangajángmígdlo aungmik mínguersarnekartarput í-

Gùtimut kiv-
iunek kisime
nime aungmik
erdlo inuitdlo
p ivdlernartup
ngíkatdlartok
aungmat mā-
aratdlarfánut,
t tarnáta na-
o imigssatdlo
ko iluarsivig-
nagtisínaugát].
siuneruvdlune
erussúktudlo,
mákua ilagí-
nangminerdle
atausiardlune
3 mássa ugsi-
ai mingugti-
ningmut mi-
sip anernikut
igdlitigissup
nüssutáungit-
use.
iliúttúvok ki-
kusimassunut
nerdlugsima-
a. 16 tasta-
orkáratdlása-
at, atúsana-
18 tamána-
ne aungmik.
inungnut ta-
nik tigusivok,
isúpimigdlo,
lunilo: 20 ta-
ánut. 21 tai-
mik serpar-
kartarput i-

-natsisit maligdlugit, ajortuliadldo isumákérnekartaríngitdlat ki-
-siáne aungmik kuissivdlune. 23 taimáitumik kilaup pfnut mig-
-ssingiutaussut tamákunínga minguersariakarput, kilauvdle pé nang-
-minex tuníssutinik ivkunánga ajúngínerussunik pissariakarput.
24 mássa Kristuse isingilak ivdlernartūmut agssanguik sanasima-
-ssumut, piviuskup tarránut, kisiáne kilangmut iserpok Gùtíp ki-
-náta sánut sarkúmíssutigíssalerumavdluta. 25 āna isingilak kav-
-sériardlune ingminik pigdliutigíssavdlune, sórdlo palasiunek ukiut
nungutdlugit ivdlernartūmut isertartok avdlap auanik nagsardlune;
26 (taimáisagune kavsériardlune ániartugssaorkajakaox silarssuaka-
-lerkárneranit;) kisiáne atausiardlune ersserpok uvdlut kaujat-
-dlangnerisa námagtíneráne ingminik pigdliutigínermigut ajorte
soraersíkumavdlugo. 27 sórdlulo inuit atausiardlutik tokúsassut
kingornagutdlo erkartūnekásavdlutik, 28 taimátaox Kristuse atau-
-siardlune pigdliutigíssauvox amerdlasút ajortait átataralugit, ái-
-pagssánigdlo takutíkumárpox ajortitakarnane utarkissiminut áuá-
-ssutaujumárdlune.

kapitalit 10.

inatsisit maligdlugit pigdliutigínekartartut inersimatíssútaunatik ajortulianik píai-
-náungitdluínartut; Kristusile atausiardlune ingminik pigdliutigigame nágssáungitsumik
inersimatíkai ivdlernartitaussut; táuna Gùtíp igdluanut ivertitaussok palaserssuariganíko
patdligúníásassut ugperdluínardlutik asangningnermutdlo ajúngitsulíornermutdlo kaju-
-migsáakagíssavdlutik; sagdlusuíssut ílisarileréaluárdlugo píaralutik ajortulíortut sujó-
-ranartumik erkartūnekarumártut; sujornagutut ílalártuársínardlutik
sujórángíssusertik íperásángíkat.

1 inatsisime, ajúngitsútít nagdliútugssat tarráinānik pigdlit, 8,5.
pít ássigivdluagānik pekarnatik, tuníssutinik táukússunik ukiut Kul. 2,17.
nungutdlugit pigdliutigínekartartunik aggiútuínagainik inersimatísi- 9,9 tt.
-náungitdluínarpait patdligútartut. 2 taimaisínaugaluarpata tuni-
-ssutit soraerérkajakaut, tamákunínga [Gùtimut] kívfartortut ajor-
-tuliatik misigisimajungnáisangmatigik atausiardlutik minguersima-
-ssarāngamik. 3 kisiáne ajortuliat tamákunatigut ukiut nungut-
-dlugit erkainekartitaussarput. 4 mássa ugsígítdlo savaussatdlo
aúsa ajortuliat píarnekkaperdluínarpait. 5 tamána pivdlugo ima
okarpok silarssuarmut písaGAME: tuníssutit tokutagssat tuníssu- tugs. 40,7 t.
-títldo nekígssat píumángilatit, tímíle píarérsarpat uvavnut. 6 tu-
-níssutit íkivkagagssat tuníssutitldo ajortaeruterkússutit nuánari-
-ngilatit. 7 tauva okarpunga: tássa aggerpunga, magpersagkane

uvavnik agdlagsimassokarpok, Gûte-â, perkussat nãmagiartorpara. ⁸ sujugdlermik okarame: tuníssutit tokutagssat tuníssutitdlo ne-kigssat tuníssutitdlo ikivkagagssat tuníssutitdlo ajortaeruterkú-ssutit piunãngilatit, nuánarãngilatitdlo, (tãuko inatsisit malig-dlugit pigdliutiginekartut;) ⁹ kingugdlermik okarpok: tãssa aggerpunga, Gûte-â, perkussat namagiartorpara. kingugdlek atulersísavdlugo sujugdlek atorungnaersipã. ¹⁰ perkussak tamãna ivdlernarsíssutigãrput Jísusip Kristusip timãta pigdliutiginekarne-ragut atausiautaussúkut.

¹¹ palasitdlo nungutdlutik kekartarput uvdlut tamaisa kivfar-tordlutik, tuníssutit ássigít kavsnik pigdliutigissardlugit ajortu-lianik pãigínãungitdluinartut. ¹² tãussumale tuníssut atausek ^{12,2.} pigdliutigigamiuk ajortuliat pivdlugit, Gûtíp talerpiata tungãne ^{1,13.} igsiátuínarpok, ¹³ utarkãnerdlunilo kíngarssortine isigkanínut ^{tugs. 110,1.} tungmagagssãngortínekarserdlugit. ¹⁴ mássa atausiardlune pigdli-game nãgssãungitsumik inersimatípai ivdlernartitaussut. ¹⁵ ãmã-taok anernerup ivdlernartup nalunaiavífgãtigut; mássa ima o-^{8,10.} karkãrame: ¹⁶ imãna angerfigísavãka uvdlut mákua kingornatigut, ^{Jer. 31,33.} okarpok Nãlagak: inatsisíka túniúkumãrpãka ũmataínut, isumai-^{8,12.} nutdlo agdlagdlugit, ¹⁷ [tauva okarpok]: ajortuliatdlo iluaitసు-^{Jer. 31,34.} liornerilo erkaiungnãisavãka. ¹⁸ tamãkule isumãkêrnekarãngata ajortuliat pivdlugit átagssakarungnaeraraok.

^{Evf. 3,12.} ¹⁹ tauva mãna, katãngutíka, sujõranata ivdlernartũmut isersí-nãngoravta Jísusip auagut, ²⁰ avkúmik tãussumínga nutaussumik ũmanartumígdlo atorkãrniungmatigut umigssuákut, tãssa uvíning-mígdlo, ²¹ palaserssuakaravtalo Gûtíp igdluanut ivertitaussumik, ^{4,16.} ²² tauva patdligúniarta ũmatívtigut ilumõrdluta ugperdluínardlutalo, ũmatívtalo serpartarnekarneratigut ilerasútaiarsímvdluta tímívti-gutdlo uvfarsímvdluta ímermik míngokãngitsumik; ²³ aulajangiú-níartígulo neriugissarput kularnaitsumik ángtautígalugo, ilumõrmat únersũssissok; ²⁴ mísíggssokatífgíngniartalo asangningnermut ajú-ngitsulíornermutdlo kajumígsãkatífgígdluta, ²⁵ katisímassarfígdputdlo soraerúnãversígo, ílãit taimãitarmata; kisiãne okaorkígsãkatífgí-gdluta písa; angnerussumígdlo taimãisaugut uvdlugssak kanig-dlílersok malugíleravsiuk.

^{6,4 tt.} ²⁶ mássa sagdlusuíssut ílisarílerêraluãrdlugo piãraluta ajortu-liaruvta, tauva tuníssutigssakarungnaerpok ajortuliat pivdlugit átagssamik, ²⁷ kisiãne erkartũnekarníggssak utarkíssariãkãsavok su-jõranartumik, ílungersornerdlo ikualassok akerartortunik nungu-

agsiartorpara.
ssutitdlo ne-
ortaeruterkú-
tsisit malig-
rpok: tássa
kingudlex
ssak tamána
utiginexarne-

maisa kivfar-
llugit ajortu-
ssut atausek
iata tungâne
isigkaninut
llune pigdlí-
sut. 15 áamá-
ssa ima o-
kingornatigut,
nut, isumai-
dlo iluaitu-
rnekarângata

ūmut isersi-
nutaussumik
ssa uving-
rtitaussumik,
uñardlutalo,
luta timivti-
23 aulajangiú-
o, ilumôrmat
nermut ajú-
ssarfigputdlo
kigsâkatig-
ssak kanig-

luta ajortu-
at pivdlugit
kâsavok su-
nik nungu-

-titsísassok. 28 Mòrsasip inatsisainik uniorkutsissokarângat toku-
-tagssângoraraok nagdligtornekarane, mardlugdlüñt pingasutdlüñt 5 Mòr. 17,6.
tapertarigdlutik nalunaiassarângata; 29 ímaka sualorkínganik pitdla-
-riakartisagigse Gútip erneranik tungmagaringnigtok, angerutsimut
auk ivdlernarsíssutigissane nalingínaralugo anernerdlo sáimáussissok
asigssordlugo pissok? 30 ilisimavarpúme táuna ima okartok: akiniut 5 Mòr. 32,
uvanga pigára, uvanga akilumárpunga, okarpok Nálagak; ámaló 35 t.
[okartok]: Nálagak ínugtane erkartúsavai. 31 sujóranaokaok Gútip tugs. 12,19.
úmassup agssainut nalautisavdlune. 31 tugs. 135,14.

32 uvdlut kângiútut erkainiarsigik, taimane káumarsagauler-
-dluse nâgdliútut agsorornartut atoravsigik ilalârdluse; 33 taimái-
-ssutsivse ilâgut issigingnâgagssiaulerpuse mitautiginekardluse nâg-
-dliugtitaavdlusilo, áma ilâgut taima pinekartut ilagilerdlugit.
34 mássa kilerssugaussut nâkigissarpase, pekutivsinigdlo ujajaisut 13,3.
ilagínarpase tipaitsugduse, ilisimagavse kilangme pigssakartuse
ajungínerussumik nungútugssáungitsumigdlo nangminigssavsínik.
35 taimáitumik sujórângíssuserse iperakinasíuk, akekangárúmârmat.
36 ilalârnerdle ilivsinut atoriakarpok, Gútip perkussâ nâmagsisi-
-mavdlugo únersútigissak pigilerkuvdlusiuk. 37 kilamik aggeru-
-mârmat aggersugssak mulúsanano. 38 ugpernikut iluartok inū-
-savok, nigortordle tarnima nuánarisângilâ. 39 uvagutdle ilagíngi-
-lâtigut nigortut támarumârtut, ugperutdle tarnímingnik ánagtít-
-sissut ilagâtigut.

Hâp. 2,3 t.

Rúm. 1,17.

kapitalit 11.

ugpernek kanok-ítumik píssusekartok; táussumúna sujugdliñt kavserpagssuit
nalunaiáumik pinekartut iluartúgamik.

1 ugpernerdle tássa neriugíssane nakimássutigínaveñrdlugit ta-
-kúngísanilo nalorníarinagit. 2 táussumúna sujugdliñt nalunaiáu-
-mik pinekarput. 3 ugpernikut misigârput silarssuak Gútip 1 Mòr. 1,3.
okausiagut piarèrsagaussok, mássalo takugssaussut erssitsunit pí-
-ngortarnatik. 4 ugpernikut Aapilip Gútimut pigdliutigâ tuníssut 1 Mòr. 4,4 tt.
Kainip tuníssutânit angnek, táussumúnalo nalunaiáumik pinekar-
-pok iluartúgame, tuníssutai Gútip nalunaiautíngmagit; táussumúnalo
-múnalo sule okâ^hepok nauk tokusímagaluardlune. 5 ugpernikut
Einok nûgtitavok tokumik misíngísitdlugo, nanínekángílardlo 1 Mòr. 5,24.
Gútip nûgtíngmago; tássa nûgtínekángíkatdlartitdlune nalunaiáumik
pinekarame Gútip iluarígâne. 6 kisiáne ugperssusekarnane Gúti-
-mut iluarítínek ajornakaok, Gútimut ornígútup ugperíssagssaring-

- 1 Mór. 6,8 tt. -mago tássaussok, uyardlersinilo akilerumârai. ⁷ugpernikut Nûap mianeringnigdlune umiarssuak piarêrsarpâ inokutime ángfiggssát, takugssáungikatdlartut pivdlugit Gûtimit okausek pigamiuk; tai-
-máinermigutdlo silarssuarmiut pitdlagagssaunerarpari, iluarnerdlo
- 1 Mór. 12,1 tt. ugpernermit pissok kingornússará. ⁸ugpernikut Aaperát nálagpok nunamut kingornússagssaminuít autdlarkunekarame, autdlarpordlo ornigagssê naluvdlugo. ⁹ugpernikut takornartauvok nuname úner-
-sûtigissame takornagkamine tupersardlunilo Iisárdlo Jákulo tai-
-maekatigalugit, únersûmik táussumínga kingornússekatine. ¹⁰ig-
-dlokarfik ilimagigamiuk táuna túngavilersugak, Gûtíp igdluliugâ
- 1 Mór. 17,10. suliarissâ. ¹¹ugpernikut Sârdarlûnit nakússagtínekarpok nártuler-
-sinângordlune ernivdlunilo ernivigssaralúe kímúsímaavlugo, tássa únersússissok ilumórsorigamiuk. ¹²taimáitumigdlo atautsip uvnit
- 1 Mór. 15,5. tokulerêrsup kinguágssartârai kilaup uvdloriaisut amerdlatigissut
- 1 Mór. 22,17. ímavdllo sinâta sioraisut kisigssáungitsigissut.
¹³táuko tamarmik tokúput ugperdlutik únersûtigissat angu-
-merinagit, kisiáne ungasigsumit takuvait kularinagitdlo tipaitsû-
-tigalugitdlo, ángíardlutígdlo nuname tikeraugamik takornartauv-
-tugs. 39,13. -dlutígdlo. ¹⁴taimale okartut navsuerput nunagivduagagssarsio-
-ramik. ¹⁵mássalo kimagartik pisimaguniko uterfigisínaugaluarát.
¹⁶táunale pinago ajúngínerussok kajungerát, tássa kilangmítok;
- 2 Mór. 3,6. taimáitumik Gûtíp níkagíngilai Gûtíánik tainekartísavdlune, igdlo-
-karfíngmik inigssiorêramígit.
- 1 Mór. 22,1 tt. ¹⁷ugpernikut Aaperâp Iisák pigdliutigâ ússernekarame, er-
-nitue pigdliutigâ táussuma únersorfigínekaraluartup; ¹⁸táuna piv-
-dlugo okausekartok: Iisákut taisivfigínekásautit kinguágssangnik;
- 1 Mór. 21,12. Rûm. 9,7. ¹⁹tássa isumakarame: Gûte tokussunitdlûnit makitítsínek sapi-
-ngílak; taimáitumik kingumut pivâ tamatumúnga ássingutitdlugo.
- 1 Mór. 27,28. ²⁰ugpernikut píumârtugssanik Iisâp Jákulo Eisauilo pivdluarkuvai.
- 1 Mór. 47,31. — 48,15 tt. ²¹ugpernikut Jákup tokulernermine pivdluarkuvai Júserfíp ernere
tamaisa íngmikut, patdlordlunilo ajáupíssame núanut. ²²ugper-
-nikut Júserfíp tokulernermine erkartorpâ Ísraílíp kinguaisa áni-
-vigssát pèrkussivdlunilo saunine pivdlugit.
- 2 Mór. 2,2 t. ²³ugpernikut Mórsase angajorkaisa káumatit píngasut náv-
-dlugit issertorpât erniungmat, nálungiak takugamikó pínekissok;
kúngívdlo pèrkússutâ ersissutigíngílat. ²⁴ugpernikut Mórsase Fâ-
-raûp paniata ernersiánik taerkujungnaerpok agdligame, ²⁵Gû-
-tívdlo íngtai pèrdlugsíokatígísavdlugit iluarínerungârpâ nuánâr-
-nermit nájassumit ajortíp píanit; ²⁶Kristusívdlo mitangnekarnera

pernikut Nüap
e áanagfigssát,
igamiuk; tai-
i, iluarnerdlo
erát nálagpok
autdlarpordlo
uname úner-
o Jákulo tai-
katine. ¹⁰ig-
tip igdlulugá
pok nártuler-
vdlugo, tássa
tautsip uvnit
merdlatigissut

gissat angu-
dlo tipaitsú-
takornartauv-
uagagssarsio-
sínaugalarát.
kilangmītok;
dlune, igdlo-

karame, er-
¹⁸táuna piv-
uággssangnik;
tsinek sapi-
singutitdlugo.
ivdluarkuvai.
serfip ernere
t. ²²ugper-
nguaisa áni-

ngasut náv-
pínekissok;
Mórsase Få-
ame, ²⁵Gú-
rpá nuánár-
ngnekarnera

pisüssutaunerutípá Egivtinip pekuterpagssuinit, akigssak isumagi-
-gamiuk. ²⁷ugpernikut Egivtine kimagpá kúngip kamangnigssá 2 Mör. 12, 41.
ersissutigínago; takugssáungitsox issigalugulusók iperarnavérsára-
-miuk. ²⁸ugpernikut kángivfigsiorfik*) atortípá aungmigdlo serpar- 2 Mör. 12,
-tainex, angajugdliilianik aseruissumut agtorkunagit. ²⁹ugpernikut 11 tt.
imak augpalártok ingerdavigát nunatut panertutut isivdlugo; ta- 2 Mör. 14,
-mána Egivtinimíut ússeramíko ipíput. ³⁰ugpernikut Jêriggup 22 tt.
ungalorssue nákarput, uvdlut arfinex-mardluk kávitarmatigik. ³¹ug- Jörs. 6, 20.
-pernikut Rágga uverssartok nálagserfitsunut píagaussunut ilángú- Jörs. 2, 1.
-navérsitauvok, misilíartortut ilagsigamigit erkigsisitdlugit. — 6, 17.
Jäk. 2, 26.
³²svudlungale sule okalungniarpunga? uvdlormik amigartór-
-kajakaunga, Gítiútdlo Båragdlo Simsútdlo Javtalo Dávilo Sámua- erk. 6, 11. 13.
-lilo pruvfititdlo okalugtuarísaguvkit, ³³táukua ugpernikut nála-
-gavvft artorssartípait, iluarnek atortípát, únersútigissat pivait,
líuvit karne miligpait, ³⁴ingnerup ikumarna kamípát, panap kfná Dån. 6, 23.
ingalagpát, sángikaluaramik nakússagtípút, sorssungnerme píssar- Dån. 3, 26 tt.
-ssuángorput, takornartat katerssait tunuartípait; ³⁵arnat toku- 1 kúng. 17, 17.
-ssortatik tiguvaít makítut; avdlat ániartivfigmut isuvtigaugamik 2 kúng. 4, 17.
akigssak inüssutsimik utertínekautigssaralua tigujumángilát ajú-
-ngínerussumik makivfigssakalerumavdlutik; ³⁶ilaisa mitangnerit
ússerpait iperartorneritdlo kalivneritdlo parnaerússivítldo; ³⁷ujar-
-kanik mitdlúgáuput, pílagtugáuput, ússigáuput, panamik toku-
-táuput, savatdlo savaussatdlo anínik atissakardlutik angaláput
ajorssardlutik nágdliugd lutigdlo inardliganvdlutigdlo, ³⁸táuko si-
-larssúp kíngarkuvfigissai, támartakajárputdlo puilassuitsune ká-
-kanilo nunavdlo kárusuine kangátainilo. ³⁹táuko tamarmik ug-
-pernikut nalunaiámik pinexarput, únersútigissardle pígilíngilát;
⁴⁰tássa Gútip ajúngínerussok sujornagut uvavtínut kínerêrmago,
táuko inernekásángingmata uvagut ilaginata.

kapitalit 12.

nikatdlujuerniárdlutik Jísuse árdlorfigísagát ugpernermik autdlarníssok inerititsissordlo;
Gútip perorsainere iluakutígssauvdlutik iluarngíssamik kíngunígssakararaissut táuku-
-natigut sungiusagaussunut; misígssúsassut Gútip sámáuneranik kíngoraissokarkunatik
Eisauisut ítumik; Síune Sínaimit najorumínerungártok tikísínagaluárdlugo
mianerssúsassut kílangmít okalugtok asígínarkunago.

¹taimaingmat, nalunaiáissut taima ekimatigíssut avatanger-
-matigut, uvagútaok okílaekutaussut tamaisa iperartigik, ajortilo

*) pórské.

- uvavtñik nivniortitserkajâgînantok, nikatdljuerdlutalo arpangiarta agsorûnivtine uvavtînut sujunertarititaussume, ²Jîsusilo ârdlor-
- 3,1. -figisigo ugpernermik autdlarnîssox inerititsissordlo, tâussuma ti-
-paitsût ingminut sarkangiússax pinago sâningassulik atorpâ ila-
- 8,1. -lârdlune, mitautiginekarnine sokutigînago, ingîsimavordlo Gûtîp
igsiavfiata kilâgdîlup talerpiata tungânut. ³taimâitumik erkarsau-
-tiginîarsiuk tâuna, ilalâgînantok ajortuliartut taima agtigissumik
agssuaringmâne; kasolekinavuse tarnivsigut nikatdlordluse.
- ⁴sulime auersitdluse agssortuingilase ajortîmut agsorûniv-
-sîne, ⁵puiorêrparisilo okâussut ilivînut okauserinekartok ki-
úss. 3,11 t. -tornaussunutdlusôk: ernîngûara, Nâlagkap perorsainere atîgînar-
-navêrigit, nikatdlornatîdlo pitdlarângatî; ⁶assane Nâlagkap
perorsartarmagit ânersîtardlugitdlo ernine ilagsissane tamaisa.
⁷perorsaut ilalârdluse atorângavsiuk Gûtîp kitornamisut pissar-
-pâse; kiname ernerinekartok angutâta perorsartaringînerpâ? ⁸pe-
-rorsarnekarناسile piguvse, nauk tamarmik taima pinekartartut,
tauva kitornaunase uverssagavuse. ⁹âma uvinîkut atâtagissavut
perorsaisigigavtigik mianeralugitdlo, angerkinganik nâlâsângîmerig-
-put anernerit atâtât, inûvdlutalo? ¹⁰mâssalo ivkua perorsarpâtîgut
uvdlunut kavînguanut isumamingnik, ûmale pissarpâtîgut iluaku-
-tigssavtînik ivdlernarssutsîmigut ilangîvfîgerkuvdlune. ¹¹peror-
-sâumigdle pinexarângavta atortitdlugo nuânarissarîngîlarput, ki-
-siâne kîmanaigissarparput; kingornale erkîgsînantumik iluarnig-
-ssamik kingunigssaxararâok tâssûna sungiusagaussut pigssânîk.
- Is. 35,3. ¹²taimâitumik píssagtîsigik agssait kasussut sêrkutdlo nukig-
úss. 4,26. -dlârtut, ¹³isîgkasilo nardlumûnax tungmissagssarsîrsîsigik, tu-
-siagtut sivfiardluînarkunagit, ajorungnaerkugaluardlugitdle. ¹⁴nor-
-kainiaritse inuit tamaisa erkîgsîvîgekatîgîumavdlugit ivdlernar-
-sîumavdlusilo, ivdlernarsîsîmanane Nâlagak takunek ajornarmat.
- 5 Mór. 29,18. ¹⁵mîsigssorîtsilo Gûtîp sâimâuneranîk kingoraissoxarkunase, sor-
-dlangmik sungarnîsumik naulersokarkunago aserûtaussumîk a-
-merdlastûnik tunitdlaissumîk, ¹⁶uverssaissumîk ilakarkunase iv-
-dlernaitsumigdlîntî Eisavisut itumîk, tâussuma angajugdlîússutse
- 1 Mór. 25, ³¹tt. nerissagssamut atautsîmut akîgîgâ. ¹⁷ilîsîmavarsî! kingorna piv-
1 Mór. 27, ³⁰tt. -dluarkússut kingornússarînarîluaramîuk ajagtugaussok, isuma
avdlângortînek saperamiuk, nauk kiavdlune taimailîsînarîluarâ.
- 5 Mór. 4,11. ¹⁸mâssa tîkingîlarse kâkax sajuktok ingnermik ikumassok,
2 Mór. 19,16. putsersordlo târtok anorâsuartok, ¹⁹kardlortâuussûvdlo akîsuanera
okautsîtdlo nîpât, tamâna tusartaisa tusarumângîkât okalugfîger-

arpangniarta
usilo árdlor-
táussuma ti-
atorpá ila-
vordlo Gútip
mik erkarsau-
agtigissumik
lluse.

t agsorūniv-
nekartok ki-
ere atiginar-
ne Nálagkap
ne tamaisa.
isut pissar-
nerpá? ⁸pe-
inekartartut,
atáttagissavut
lásánginerig-
rorsarpátigut
igut iluaku-

e. ¹¹peror-
ilarput, ki-
mik iluarnig-
t pigssānik.
utdlo nukig-
orsigik, tu-
dle. ¹⁴nor-
ivdlernar-
ajornarmat.
unase, sor-
ussumik a-
rkunase iv-
ugdliússutse
ngorna piv-
sok, isuma
araluarā.

ikumassok,
akisuamera
okalugfiger-

-kerkunatik. (²⁰artoramiko inássut: nerssutdlūnt kákamik ag- 2 Mór. 19,
-tuissok ujarkanik mitdlórnekásassok, pisigsimigdlūnt pisingne- 12 t.
-kásassok. ²¹takussardlo ánilárnangármát Mórsase okarpok: áni- 5 Mór. 9,10.
-långárama ūligpunga.) ²²kisiáne tikiparse Sūnip kákā, Gútip
ūmassup igdlokarfia, Jerūsálāt kilangmītok, íngilitdlo túsintileka-
-tigigsortait katisimassut, ²³angajugdlersatdlo kilangme agdlagsi-
-massut ilagft, Gútilo tamarmik erkartūsissát, iluartutdlo iner- 9,15.
-simatitaussut anernere, ²⁴angerutsimutdlo nutámút akúnermiliú-
-tok, Jisuse, augdlo serpartautausok Aapilip auanit ajúngineru-
-ssumik okalugtok. ²⁵mianerssoritse okalugtok asigínarkuna-
-siuk. ivko nuname Gútimit okalugtumik tusarumángitsut anigui-
-ngingmata, angerkinganik uvagut aniguisángilagut kilangmit pi-
-ssumut uterikuvta, ²⁶táussuma nipāta taimane nuna aulatíkā.
mānale únersuivok okardlune: sule atausiardlunga nunáináungitsok Hagg.2.6. 21.
kilagdlo aulangártikumárpáka. ²⁷imale okarame: sule atausiar-
-dlunga, tássa nalunaerpai aulajassut avdlángúsassut, piliaung-
-mata, aulajaitsut ituinarkuvdlugit. ²⁸taimáitumik nálagaufík
aulajaitsox pigileravtigo, sámáunek átavigisigo, táussumāna Gúte
kivfatorfigísagavtigo iluarissānik, igtôrdluta mianerssordluta.
²⁹Gúterput ingnerungmat nungutitsisok. 5 Mór. 4,24.

kapitalit 13.

katángutigígsutut asakatigígsuásassut tamatigut ilerkoringniardlutik; ajokersútínut
nalingínarnut avdlanartunut angalatínavérldlutik sujulerssortitík Gútip okausianik oka-
-lugtut nálásagait tugsiúniardlugitdlo; tugsiússinerit inúvdluarkussineritdlo
naggasiutiginekartut.

¹soraerese katángutigígsutut asakatigígítse. ²puiokinase ig-
-dlusisitsissásagavse, taimailvdlutik ilaisa íngilit igdlusisítarmatigik 1 Mór. 18,3.
sianiginagít. ³kilerssorsimassut erkainiarsigik kilerssorsimakati- 10,34.
-gigavsigik, nâgdliugtutdlo erkainiarsigik nangminex timekardluse
inúgvase. ⁴nuliaringnek tamane kángunáikile, nuliartdlo inarfiat
minguikile; uverssaissutdle arnaunigdlitdlo Gútip erkartúkumárpai.
⁵inúgítse piumatúnase pigissase nāmagalugit; nangminex okarmat:
iperásángilavkit kimásanatitdlo. ⁶tássa isumavdlaudluta okarsí- Jörs. 1,5.
-nauvugut: Nálagkap ikiormanga ersísángilanga; inuit súsgānga? tugs. 118,6.
⁷sujulerssortise erkainiarsigik Gútip okausianik ilivsinut o-
-kalugtut; inúnerata naggatā misigssordlugo ugperssusiatigut ma-
-ligsigik. ⁸Jisuse Kristuse igpagssardlo uvdlumilo nâgssáungit-
-sumigdlo táunauvok. ⁹ajokersútínut nalingínarnut avdlanartunut

angalatinávèritse, iluanárnakingmat ūmámigut aulajaitdlivdlhne sáimáunfikut, nerissagssatigut pinane, táuko iluakutáungitdlat ta-mákunínga isumaliortunut.

¹⁰tunissivik pigárput tuperme kivfartortut nerivfigisínáun-gisát. ¹¹mássa nerssutit aue palasiunerup ivdlernartūmūt er-
3 Mór. 4,12. -kútarángagít ajortuliat pivdlugít, nerssutit táukua timait ikivkar-
-nekararaut tangmárfiup avatáne. ¹²tamána pivdlugo Jísusísaoak
Mat. 27,32. ániartitauvok isávfiup avatáne, inuit ivdlernarsísasagamigit aung-
-migut. ¹³taimáitumik ánivigisigo tangmárfiup avatánut mitang-
-nekarneranik erssokatigalugo; ¹⁴tamáne igdlokarfekángínavta nu-
ngútugssáungitsumik, kisiáne igdlokarfik piúmártugssak tikíniar-
tugs. 50,14. -parput. ¹⁵taimáitumik soraerata táussumúna Gúte átsivigisigo
Hús. 14,3. tuníssutinik kujaniutinik, tamássa kardlut táussuma arkanik á-
-ngtáutigingnigtut anitainik. ¹⁶puiokinasile avágingnigtásagavse
túkordlusilo, tuníssutit taimáitut Gútip iluaringmagit.

¹⁷sujulerssortise nálagsigik tusartardlugitdlo, tarnise piggang-
-matigik akissásavdlutik aperkutiginekarpata; taimailiorsínaor-
-kuvdlugit tipaitsugdlutik, anersámerkunagitdlo, tamána iluakuti-
-gísánginavsiuk.

¹⁸tugsiúniartigut. mássa isumavdluarpugut tarnivta nalúngi-
-ssusiagut ajúngitsoraluta, tamatigut agssuarnaitsutut iliorniaravta;
¹⁹angnermigdle okaorkigsárpavse taimailiorkuvdluse, kilamik iliv-
-sínut utersarnexarkuvdlunga.

²⁰Gútivdle erkigsisaissup, táussuma savat párssissúnerat ná-
-lagarput Jísuse tokussunit anisíká aungmik angerutsip nágssáu-
1 Tas. 5,23. -ngitsup pianik, ²¹táussuma tamanik ajúngitsuliorsínāngorsardlise
2 Tas. 2,17. perkussane námagserkuvdlugo, táussumalo iluarissagssane ilivsíne
Róm. 16,27. pingortitdliuk Jísuse-Kristusikut; táuna nálangnarsile nágssáu-
-ngitdluínartumik. āman.

²²okaorkigsárpavsile, katángutika, okautsit máko okaorkigsá-
-rutaussut iluarínarniarsigik, naitsúnguamik agdlagfigigavse. ²³na-
-lujungnaersípavse katángúput Timútiuse tigussausimajungnaeremat;
tikiutiárluarpat áparalugo takujumárpavse. ²⁴sujulerssortise ta-
-maisa inúvdluarkusigik, ivdlernartutdlo tamaisa. Itáliamítut i-
-núvdluarkuvâse.

Evf. 6,24. ²⁵sáimáunerup najordlise tamavse. āman.

lajaitdlivdlune
ungitdlat ta-

erivfigisináu-
artūmut er-
mait ikivkar-
o Jtsusisaok
amigit aung-
nut mitang-
nginavta nu-
sak tikniar-
âtsivigisigo
arkanik á-
nigtásagavse

ise piggang-
mailiorsinaor-
na iluakuti-

yta nalúngi-
liorniaravta;
kilamik iliv-

sūnerat nâ-
ip nâgssáu-
ngorsardlise
sane ilivšine
e nâgssáu-

okaorkigsâ-
vse. ²³na-
ngnaermat;
ssortise ta-
liamitūt i-

kristumiokatigîngnut siámarsimassunut agdlagkat.

Jákup agdlagai.

kapitale 1.

uggertut ússernekarângamik ilalásassut, ilisimássutsíktudlo inorssalerângamik Gûte kínuvigísagât nakimanavêrdlutik, pisók sújungnaeriartorumârmat; Gûte ajortumut ússigakângitsox, nalingínardle nangminek piúmatsiminit ússernekararaissox; tuníssutit tamarnik ajúngitsut Gútimit píssartut; ajortorpagssuit tamaisa iperardlugit Gútíp okausia ilagsísagât námagsivdlugo tuságínarnagulo Gútivdlo agssuaríngisânik Gútisiordlutik.

¹Jáko Gútíp Nâlagkavdlo Jtsusip Kristusip kivfâ nagguve-
-katigîngnik arkanek-mardlungnik táukunínga siámarsimassunik i-
-núvdluarkussissox.

²katângútika, tipaitsútigînersiuk, tamalânik ússernekarângavse, ¹Pít. 1,6 t.
³nalúngínavse ugperssuserse misilingnekarune ilalârnermut súniu- Róm. 5,3 t.
-tâusassox. ⁴ilalârdlusile inersimavdluinartumik suliakásassuse,
inersimavdluinarkuvdluse inardluerkuvdlusilo, súnik inorssarfekar-
-nase. ⁵ilakaruvšile ilisimássutsíktudlo inorssartumik, kínuvigiliuk
Gûte tamanik tunississáinartox agpísalússinane, tuninekarumârpox
tauva. ⁶ugperdlunile kinule nakimanane; mássa nakimassup á-
-ssigâ imak magdlersox anorip aulatitâ kagfúmíssârtox. ⁷má-
-ssame inuk taimáitox isumakarnavêrdle Nâlagkamit sumik tigu-
-sisasoralune, ⁸atausiúngitsumik isumalik táuna saxiatdldgáinar-
-dlune ingerdlassox. ⁹úmale nikanartup akimássutse usorssit-
-sârutigiliuk, ¹⁰pisúvdle nikanarssutse [usorssitsârutigiliuk], ivigkap
kâvekutâtut pêrumârame. ¹¹mássa sekínek kíssagdlune nuigame
ivigak tokulersípâ, kâvekutâlo katagpox táutorígssusialo pêrut- ¹Pít. 1,24.
-dlune; taimátaox pisók ingerdlanermine sújungnaeriartorumârpox. ¹²Is. 40,8 t.
¹²pivdluarpox inuk ússernekarermine artorssângitsox; misi- ^{5,11.}
-ligauvdluarunime niakorut inússutaussox Nâlagkap ásassiminut ²Tim. 4,8.
únersútigíssâ piúmâramiuk. ¹³ússernekarsimassumik okartokar-
-navêrdle ima: Gútimit ússernekarpunga; mássa Gûte ajortumut ¹Kor. 10,13.
ússertínaviángilax, nangminerdo ússigakângilax. ¹⁴nalingínardle
ússernekararaok, nangminek piúmatsiminit kísagângame uverivdlu-
-nilo, ¹⁵tauvalo piúmasia pílerêrangat, ajorte píngoraraok; ajortile ^{Róm. 6,23.}
nâmagtítarângame tokumik kíngunígssissaraok.

tit tamarnik
aga pissarput
rdhünartumit.
ussükut, pi-
mak tusara-
ivdlune pile,
gmat. ²¹ta-
ssuitdlo ipe-
ut ikúsima-
magsivdlugo
²³mássa o-
ssigerkajarpá
ssok. ²⁴má-
silo erninak
ngnaersitsi-
ngitsok su-
e pivdluaru-
orkilo ná-
tauva piú-
tá agssuari-
sartardlugit
dlune.

nägkiütok ta-
e taimáinermine
atik

ngnangártu-
atisimavfiv-
gdlorigsunik
issalingmik,
alugulo: ú-
dilit tássane
⁴nakimá-
sumalugtu-
nerpai si-
ngmik asa-

-ssininut únersütigissaminik kingornússissugssat? ⁶ilivisile pítsok
narrunartiparse; písüt uküngínerpat ilivsinut nálagauniánuartut er-
-kartússivingnutdlo písitáinardluse? ⁷atek usornartok ilivsinut
taggisigititak kakajaringnerpát. ⁸námagsiguvsuik tauva inatsi-
-sit akimanertát agdlagkat maligdlugit imáitok: tugdlit iligtut ³Mór. 19,16.
asásavat, iluarmumik písause; ⁹inuungnidle nakerissarsioruvse, a-
-jortullisause, inatsisitigutdlo nalunarungnáisause pinerdlugtuse. ^{Mat. 22,89.}
¹⁰mássa nalingínak inatsisit tamaisa maleruarsimagaluardlugit ar-
-dláinátigut nägkiükune. tamarssuisigut pitdlagagssautísímásavok;
¹¹uname okartok: arnaunekásángilatit [angúnunekásángilatit], áma ²Mór. 20,
okarujok: inuásángilatit; arnaunekángikaluardlutitdle [angúnuneká-
-ngíkaluardlutitdle] inuaruvit, pinerdlugtúsimásautit inatsisit unior-
-kutitdlugit. ¹²taima okalugitse taimailioritsilo, kivfáungitsumut
inássutiginekartutígut erkartúnekartugssaugavse; ¹³mássa náking-
-nigtulngitsok nákingningitsumik erkartúnekásavok; nákingnig-
-tordle usorssitsárdlune erkartútitaraok.

¹⁴katángutika, ugpernerardlune okartokarpat suliakarnanile,
sokutáusava? ugperne únássutigisínannerpá? ¹⁵katánguteka-
-ruvse angúmgídlúnt arnamigdlúnt tamakángitsunik uvdlormut
nekigssanik ajorssartunik, ¹⁶ardlavsilok okarfígigpagit: autdlaritse
erkigsvdluse, kíssagsardlusilo kársitdlarsarniaritse, tuninagitdlo
timaisa iluakutigssainik, sokutáusava? ¹⁷taimátaok ugpernek ^{2,26.}
sulianik ilakángikune taimáinermine tokungásavok. ¹⁸okartoka-
-rumárnepordle: ivdlit ugpernermik pigissakarputit, uvangalo su-
-lianik pigissakarputit; ugpernerit sulianik ilakartínago uvavnut ^{Mat. 7,20.}
nivtaruk, uvangalo ugpernek suliaikut ilingnut nivtásavara; ¹⁹ivdlit
ugperputit Gúte atausiusok; iluarmumik pivutit; anernipilútaok ¹Kor. 8,4.
ugperput úligdlutigdlo. ²⁰nalísángilatíme, inuk isumáitsutit-á, ug-
-pernek sulianik ilakartínago sūngitsok; ²¹Aaperát atátarput su-
-liamigut iluartútítaungínerpa lisak erne tunissivingraut pigdlia-
-riartoramiuk? ²²takuvat suliai ugpernerup pekatigigai, sulia-
-tigutdlo ugpernek námágtitaussok, ²³erkúputdlo agdlagkat okau-
-sekartut ima: Aaperáp Gúte ugperigamiuk iluarssusekartitau-
-vok, Gútivdlo asassánik tainekarpok. ²⁴takuvare suliatigut ¹Mór. 15,6.
inuk iluartútitaussok ugpernerinarmitdlo pinane. ²⁵ámátaok Rägga ^{Róm. 4,3.}
uverssartok iluartútítaungínerpa suliatigut, autdlartitat ilagsigamigít ^{Gal. 3,6.}
avkutíktudlo avdláikut anisítldlugit? ²⁶mássa sórdlo time anerne-
-kángikune tokungásassok, taimátaok ugpernek sulianik ilakángi- ^{Róm. 3,28.}
-kune tokungásavok. ^{2,17.}

kapitalit 3.

amerdlasûnik ajokersuissûniartokásángitsut, inuit okalugtitudlutik nágkiútáinarmata orkatik kunutínek ajordlugit; pavánga ilisimássutigdlit kanok ilerkokararaisut.

¹katángutika, ilase ajokersuissûniartut amerdlángikilit, nalú-
-ngínavse angnerussumik navsuerkussagssaussugut; ²mássa ta-
-mavta nágkiútáinarpugut; okalugtit llune nágkiúnavêrsokarpat,
táuna inútsimigut tamarmiúsavok timine ilúngardlugo agdlát ná-
-lagkersorsinauvdlugo. ³kimugtuarssuíme kingmíssersarángavtigik
nálarkuvdluta, timait ilúngardlugit agdlát sangutitarávu; ⁴ata,
umiarssuítaok taima agtigigaluartut anorerssuarnitdlo ingerdlati-
-taussartut akútinguamik sangutitarpait, sumut akugtuat piuma-
-ssarángat; ⁵taimátaok inúp oká mikissúngúgaluardlune okat-
-dlortokaok; ata, ingningúp orpít kanok amerdlatigissut ikuat-
-dligtitarai. ⁶ãma ingnek-una okak, timivta písataisa iluaitso-
-pagssualigtarát okak, táussuma time ilúngardlugo mingugtitará
inuitdlo kinguárit ikuatdligtitudlugit, kamiuitsumik ikualassorsuar-
-mit ikuatdligtitauvdlune. ⁷mássa píngortitat tamalát nerssu-
-titdlo tingmíssatdlo paormortudlo imarmiudlo inuit kunutitar-
-dlugitdlo kunutitarait. ⁸inokángilardle orkaminik kunutitsisi-
-naussumik; ajortok-una kunutitagssáungitsok tokunartuligssuak.
⁹táussumínga Nálagak atátardlo pivdluarkussarpavut, táussumí-
-ngalo inuit Gúte ássilivdlugo píngortitat perdlorkussarpavut.
¹⁰kanermit atautsimit pivdluarkussineritdlo perdlorkussineritdlo
anissaraut; katángutika, taimáisángilak. ¹¹puilassok pikialavfing-
-mit atautsimit anisitsissarnerpa tungusungnitsumigdlo sungarnit-
-sumigdlo? ¹²katángutika, figekut inerititakarsinaunerpa úliakutíp
paormainik, vînekutdlûnit figinik? taimátaok taratsumit imex tu-
-ngusungnitsox pinaviángilak.
¹³kira ardlarse ilisimatúvdlunilo sujunekarpa? táussuma i-
-lerkorigssutsimigut suliane nivtardligit ilisimatúvut piuaitdlune.
¹⁴angnerússinerssuarmigdle sakitsainermigdlo úmamiugissakaruvse,
usorssitsârniakinase sagdlunasilo sagdlusuissut uniordlugo. ¹⁵tá-
1,17. -ssáungilak ilisimássut pavánga píssok, kisiáne nunap pia, inuit
piat, anernipiluit piat. ¹⁶mássa angnerússissokardlutigdlo sakit-
-sáutartokartut perdluliortokaleraraut nalingínarmigdlo ajortulior-
-tokartardlutik. ¹⁷pavángale píssunik ilisimássutilik sujugdlermik
minguit-úvok, ámátaok erkigsisitsiniararaok isumagigdlunilo okaut-
-seriardlunilo nagdligtuingárdlunilo ajúngitsunigdlo námagsissaka-

-ngårdlune nakerissarsiornanilo pissússárnanilo. ¹⁸iluarnervudle kingunigssai erkigsisitsissut píggssit erkigsinartumik siaruarti-gaussarput.

kapitalit 4.

igdligutsangnerit inardlútaokissut soraerutdlugit Gúte nálagarsiorfigisagát nikanartit-dlutik; únerdlútigíngnatigdo erkartókatigísángitsut, atausiungmat inatsivdlunilo er-kartússissok; inúnikíssusertik sianigalugo píginauvfekaratdlartitdlutik ajúngitsuliorniásassut usorssitsárnatik.

¹sumit-uko sorssungnerit akerafíngneritdlo ilivsíne? matu-mánga píngínerdlutik igdligutsangnise tímivse pisataine agsorú- ¹Pít. 2,11. Róm. 7,23.
²tarmata? ²pílerissarpuse pekarnasilo; inuarterpuse angnerússi-
³ssardlusilo pissakarnerdlo ajordluse; akerafigdlusilo sorssútar-
⁴puse; sokángilase kinunek ajoravse; ³kinussarpuse súnasilo, ajor- ^{Mat. 7,7.}
⁵tumik kinussaravse, igdligutsangnivsíne avkalaniánardluse. ⁴u-
⁶-korsê-â, uverssaissuse uverssartusilo, ilisimángilisiuk silap pínik
 asangningnek Gútimut akeraartútaussok? taimaingmat silap pínik
 asangnigkumáinartok Gútimut akeraartortigitítaraok. ⁵isumakar- ^{Róm. 8,8.}
⁷-písilúnit agdlagkat asulinak okausekartut? anernerup uvavtine
 inekartup sínganek kajungerinerpá? ⁶angnerussumingme sáimáu-
⁸-nartississarpok; taimaingmat okausekarpok ima: angneruniartut ^{úss. 3,34.}
 Gútip ákerartorpai, nikanartítutdle sáimáutarpai. ⁷Gúte tauva ¹Pít. 5,5.
 nálagarsiorfigisiuk; mamardlíssorsuardlo*) akeraartorsiuk, kimása-
⁹-vásilo. ⁸Gútimut patdligúniaritse, táunalo ilivsínut patdligú- ¹Pít. 5,6 tt. Sagg. 1,3.
¹⁰-savok. agssase ípársigik, ajortuliartuse-â, ũmatisilo minguiar-
¹¹-sigik, atausiungitsumik isumakartuse-â. ⁹erdlokingáritse alia-
¹²-sugdlusilo kiavdlusilo; igdlarnerse aliasungníngorumárdle, tipait-
¹³-sungnersilo nikaníngordlune. ¹⁰Nálagkap sâne nikanartíniaritse,
 akitsísísavásilo.

¹¹katángutíka, únerdlútigíngniakinase; katángúminik únerdlú-
¹²-tíngingnigtup katángúminigdlúnit erkartússissup inatsisít únerdlú-
¹³-tígai inatsisít dlo erkartúpai; inatsisít dle erkartúkugkit, inatsisít
 malingnigtigísángilátit, kisiáne erkartússissigísavátit. ¹²atausiuvok
 inatsivdlunilo erkartússissok, ángitísiginaussok támartítísigínauv- ^{Róm. 2,1.}
¹³-dlunilo; ivdlitdle kinaugavit áipat erkartúpiuk? ^{— 14,4.}

¹³atale, okartartuse-â: uvdolume akagulúnit autdlásaugut
 ikunga igdlorpagssualiardluta, tássane atautsimik ukísavdluta niu-

*) tórnrássuk, Diávulo.

-veriarniardluta iluanártiniardlutalo, ¹⁴ilivse akagugssamik su-
-junekángitsuse; (mássale inúnerse kanok-ípa? pujok-una si-
-vikitsumik erssersinardlune áungariartortok;) ¹⁵okásagaluavse:
Nálagkap perkugpatigut inúguvtalo, imailiordluta imailiordluta-
-lúnít píumárpugut. ¹⁶mánale usorssitsárpuse mersersártardluse;
Lúk. 12,47. usorssitsárnek nalingínak taimáitok ajorpok. ¹⁷taimáitumik ajú-
-ngitsuliornek nalúngitsup ajúngitsuliornanilo ajortulissutigá.

kapitalit 5.

pisússut avorkárigai pekútinik katerssuiniáinartut kivfartortudlo akigssarsagiassara-
-luinik unigtitsissut; ugpertut erinitsangnavissassut Nálagkap tikiuvfigssá nagdliutser-
-dlugo, nagdligtuivdunilo isumagssuinertoxingmat; ugpernarsáisángitsut; nágdliugtut
náparsimassutdlo tugsíúsagait ajortuliartudlo utertiniardlugit támarfinit,
tarnait ánarukvdlugit.

¹atale, pisússuse-á, kiagitse upitdlusilo erdloxinartut piv-
-dlugit ilivsinut nagdliúkumártut. ²pisússuterse auvok, ánorássa-
-silo okugput, ³kúltiuterse silviutersilo mángertornerináuput, má-
-ngertornerilo nalunaertúásáput ilivsinut ingnertutdlo uvinise nu-
tugs. 21,10. -ngúsavdlugit; pekútinik katerssuigavse uvdlune kingugdliussune.

⁴ata, kivfartortut nunautivsinik kivdlvivfigingnigtut akigssarsagi-
-ssaralve unigtíkavsigik nivdliáput, katerssuissutdlo tordlulanere
Nálagkap katerssársuít Gútiata siutainut pisimáput. ⁵nuname
mamartortorniáinardlusilo inúvduapilugpuse úmatise kársitdlau-
-tigssarsiorndlugit sórdlo uvdlorme pílagtuivfigme. ⁶iluartok pit-
-dlagagssautitdlugulo tokúparse; akerartúngiláse.

⁷taimáitumik erinitsangnavéritse, katángutíka, Nálagkap ti-
-kiuvfigssá nagdliutserdlugo. ata, naussorigsaissup nunap ineriti-
-tagssai akigssartút ilimagissarai, erinitsajuitdlune píartumigdlo
1 Tas. 4,15 tt. kingorkutsissumigdlo siagdlerfigitsivai; ⁸ilivsísaok erinitsangnavé-
2 Tas. 2,1 t. -ritse, úmatise nakússagtísigik, Nálagkap tikiuvfigssá kanigdling-

-mat. ⁹anersárlugfigekatigíngnavéritse, katángutíka, erkartúne-
-karkunase; ata, erkartússissugsak matup kigdlinganípok. ¹⁰ka-
-tángutíka, pruvfitit Nálagkap arkagut okalugsimassut maligag-
-ssariniarsigik nágdliugssusiatigut erinitsajuissusiatigutdlo. ¹¹ata,
2 Pít. 1,21. ilalártut pívdluarnerarávut; Júpíp ilalárssusianik tusarsimavuse,
tugs. 103,3. Nálagkavdlo sujuneritítá ilisimavarse, nagdligtuivdunilo isumag-
-ssuinertoxingmat.

Mat. 5,34 tt. ¹²tamanitdle píngárnerussumik, katángutíka, ugpernarsainia-
- 23,10. -kinase, kilagdliúnít nunalúnít sunalúnít avdla ugpernarsautiginago;

ssamik su-
jok-una si-
agaluaravse:
nailiordluta-
sârtardluse;
itumik ajú-
sutigâ.

igssarsagssara-
sâ nagdliutser-
t; nâgdliugtut
marfinit,

inartut piv-
t, ânórâssa-
áuput, má-
uvinise nu-
ugdliussune.
kigssarsia-
tordlulanere
nuname
kârsitdlau-
uartok pit-

âlagkap ti-
nap inheriti-
iârtumigdlo
itsangnavé-
kanigdling-
erkartüne-
ok. 10 ka-
t maligag-
dlo. 11 ata,
arsimavuse,
lo isumag-
ernarsainia-
autiginago;

angerutersile imáikile: âp, nâggârutersilo imáikile: nâgga, erkar-
-tüssagssângorkunase.

¹³nâgdliugtumik ilakaruvse, tugsiardle; isumavdluartokarpat
erinersârdle. ¹⁴ajulersumik ilakaruvse, ilagit utorkaunertait kaer-
-kuligit, tugsíúsavâtdlo úliamik tanitdlugo Nâlagkap arkagut.
¹⁵ugpertuvdlo tugsíutâgut nâparsimassok ânâsavok, Nâlagkavdlo
makítisavâ; ajortuliakaraluarunilo isumákêrfiginekâsavok. ¹⁶tâ-
-martarnivsnik ângíarfigekâtigítitse tugsíutdlusilo, katsorsarne-
-karkuvdluse; iluartup kínutâ kimigtokaxok ilungersorune. ¹⁷Elia
inûvok uvavtitut misigissakartartok, tugsíardlunilo tugsíutigâ siag-
-dlerkunago, nunalo siagdlingilâ ukiut pingasut kâumatitdlo ar-
-finigdlit. ¹⁸âmalô tugsíarpok, kilangmitdlo sialuit túniúnekarpud,
nunavdlo inheritagssane naulersípai.

Juán. 9,31.
1 kung. 18,1.
Lúk. 4,25.

¹⁹katângutika, sagdlusúissut sanerkutdlugo támarsimassumik
ilakaruvse, ardlavsilô utertíkuniuk, ²⁰tâuna ilisimâsavok, ajortuliar-
-tumik ingerdlavigissânit támarsianit utertitsissup tarnek tokumit
ânagtíkumârâ ajorterpagssuitdlo matêrdlugit.

Mat. 18,15.

1 Pít. 4,3.

Pîtrusip agdlagai sujugdliit.

kapitale 1.

erkigsiserkussissok; Gûte únersiutigissagsautikâ, erniorkigsingmatik inûnrmik ne-
-riugissakartitdlutik Kristusip makínera pivdlugo; nauk úsnerartutigit tamalâtigit
ugpersusiat misilignussartok, kímagtâsâssut ânangnigssak sujunerissartik piartor-
-dlugo; tamâna anernerup ivdlernartup provfítigit sujuligtûtigalugo mânâkut ivang-
-kíliúkut nalunaerutigigâ ugperunut; taimáitumik ivdlernartok kaerkussissertik ma-
-ligdlugo ivdlernarsíartúsassut, katângutigígsnut asakatigísvdlutik perkusersuitsumik.

¹Pîtruse Jîsusip Kristusip apustilia [agdlagtok] Puntusime
Galâsiamilo Kapatúkiamilo 'Asiamilo Bitíniamilô nunasissunut
síâmarsimassunut, ²Gûtíp atâtap sujornagut ilisarigamigit, aner-
-nikut ivdlernarsardlugit kinigainut nâlagtígiumavdlugit serparti-
-gagssângordlugitdlo Jîsusip Kristusip auanik. sáimáunekangârdlu-
-silo erkigsisínekangâritse.

³únersiutiginekardle Gûte, nâlagkavta Jîsusip Kristusip a-

Evf. 1,3.
Tít. 3,5. 7.

-tâtâ, nâkingningnerssuarmigut erniorikigsíkamisigut inûernmik ne-
 -riugissakartitdluta Jîsusip Kristusip tokussunit makînera pivdlu-
 -go, ⁴kingornússagssakarkuvdluta aserujuitsumik minguitsumigdlo
 nungujuitsumigdlo, ilivsinut kilangme torkorsimassumik, ⁵Gûtîp
 píssauneragut ugpernek píssutigalugo serniginekaravse áangnig-
 Róm. 8,19. -ssamut uvdlugssane kingugdlerne sarkúmersugssamut. ⁶tamána
 Ják. 1,2 t. pivdlugo kîmagtaritse, nauk mânácut ússernartutîgut tamalâtîgut
 aliasutsiartînekartaraluartuse píssariakarângat, ⁷ugperssusivse mi-
 -siligáussusia akisunerungártok kúltîmit nungujassumit ingnikut
 misiligaussaraluartumit nersornautîgînekarkuvdlugo nálangnautîgi-
 -nekarkuvdlugulo atarkînautîgînekarkuvdlugulo Jîsusip Kristusip
 sarkúmerfigssâne; ⁸táuna issigîngîkaluardlugo asagîgse, takúngî-
 -kaluardlugo mána ugperfigîgîgse kîmagtardlusilo tipaitsungernmik
 taigssáungitsumik usornangártumik, ⁹ugpernikut sujunerissarse
 piartordlugo tarnit áangnigssât. ¹⁰áangnigssax tamána pruvfitit
 sáimáunekarnigssavsinik sujuligtûtîgîngîgtut sujunersîutigalugulo
 kîgdliisîutigât, ¹¹kîgdliisîugîmik kakugo nagdlîutugssax kanok-ili-
 -ssugssardlûnt Kristusip anernerata ilumiugissamik pigâ, Kri-
 -stusip ániarnigssai kingornalo nálangnarsîngîssâ sujumut nalu-
 -naerutîgîgamîgit. ¹²nalunaerfigînekarpûme ingmingnut pinatik u-
 -vagutdle pivdluta kîvfartûtîgîgîtik ilivsinut mânácut okautîgîssau-
 -ssut, ívangkîliumik okalugfigîngmase anernîkut ívdlernartúkut kî-
 -langmit autdlartîtakut, tamáko íngîlit itsuarumagaluarait.

¹³taimáitumik isumavsigut kiterusersîmavdluse putumatsaili-
 -niardlusilo nerîutîgîvdluinarsîuk sáimáunek Jîsusip Kristusip sar-
 -kúmerfigssâne níssagssarse. ¹⁴kîtornatut nálagtutut pígitse, na-
 Róm. 12,2. -lussûgatdlarnîvsîne ígdligutsagtardluse ilerkorîgaluase ilerkorînia-
 -kînagî, ¹⁵ívdlernartordle kaerkussîsserse malîgdlugo ílivsîsaok
³Mór. 19,2. ívdlernarsîartordluse sakiuaritse; ¹⁶taimáitumik agdlagsîmavok :
 — ^{11,44.} ívdlernartûsause, uvanga ívdlernartûgama. ¹⁷táunalo inungnik na-
 — ^{20,26.} -kerîssarsîornane tamarmîk íngmîkut sulîait migssîliordlugit er-
 Mat. 5,48. -kartûssîssartok atátamîk taivdlugo tordlorfigîgîvsiuk, takornar-
 -taunîvsîne mîaneringnîgdluse sakîsause, ¹⁸ílisîmagavse ilerkor-
 -dlungnîvsînit sujaîssase malîgdlugit ilerkorîlîgkavsinîit utertîtau-
 -ssuse, aserujassunîk sílvîmigdlûnt kúltîmigdlûnt pínafe, ¹⁹kîsîáne
 aungmîk akîsûmik Kristusip savârkatut agssuarnaitsutut ínardluit-
 -sutut ítup píanîk, ²⁰táuna sílarssûp túngavîlernerékângîkatdlarne-
 -rane sujúnersûtigîssaussok, uvdlunîle kîngugdlerne erssersok ílivse
 pivdluse, ²¹píssutigalugo ugperuse Gûtîmut tokussunîit makîtîtsî-

-ssânut nâlangnarsisitsissânut, ugpernerse neriungnersilo Gûtîmut atâsangmat.

²²tarnise minguiaravsigik sagdlusuissûmut nâlagtûvdluse ka-tângutigîgsutut asakatigêrkuvdluse perkusersuitsumik, ûmavtiv-sigut asakatigîgtise ilungersordluse, ²³erniorkigsimassuse aserujassumit pinase aserujuitsumitdle pisimavdluse Gûtîp okausiagut ûmassûkut atauartûkut. ²⁴mâssa uvîngdlit tamarmik ivigkatut Is. 40,⁶ tt. Jäk. 1,¹⁰ t. ðput usornautâtdlo tamarme ivigkap kâvekutâtut; ivigkat toku-ssaraut kâvekutaitdlo katagdlutik; ²⁵Nâlagkavdle okausia atâ-tuinâsavok; tâssauvordle ðvangkflîûkut okauserissak ilivsiîne.

kapitalit 2.

patdligdlugo tâuna, ujarak ûmassok, inugnit piluarissaugaluak, Gûtîmile ivdlerissak, ujarakatut ûmassutut igdlularitîniâsassut tâssauvdlutik ilagît kinigkat, palasekatigît, Gûtîp ðnugtariissagssarsiai; akimângitsune sakivduâsassut inungne ivertitausunut tamanut nâlagtûvdlutik, âniartitaussarângamigdlo ilalâsassut Kristuse pivdlutik âniartitok malingniardlugo.

¹iluaitsuliornek tauva tamât perkusersûnerdlo tamât per- Jäk. 1,²¹.
-kuserdlungneritdlo sînganeritdlo ûnerdlüssineritdlo tamaisa ipe-
-rardlugit ²inôrdlânguutut ðmuk piviussook sujunekautigssak ka-
-jungerisiuk, inerikiartûtigerkuvdlusiuk ânagtugssângordluse, ³mi-
-sigisimagalaravsiuk Nâlagak avâgingnigtok. ⁴patdligdlugo tâuna, tugs. 34,⁹.
ujarak ûmassok, inungnit piluarissaugaluak, Gûtîmile kinigak iv- Evf. 2,²⁹.
-dlerissak, ⁵ilivsiisaok nangminek ujarakatut ûmassutut igdlulari-
-tîniaritse, igdluliak anernerup pia, palasekatigîgdvluse ivdlernartut,
pigdlîsavdluse tunissutinik anernerup pînik Gûtîmut ilagsiuminar- Rûm. 12,¹.
-tunik Jisuse Kristuse pivdlugo; ⁶taimaingmat agdlagkat okau- Is. 28,¹⁶.
-sekarput imâitumik: takuvat, Stunimîtipara ujarak tekercugssak Rûm. 9,³³.
autdlarniutigssak kinigak ivdlerissak, tâussumûngalo ugperdok pa-
-katsisînekâsâ gîlak. ⁷ilivse tauva ugperok atarkinarsissut-
-ssarârse; nâlageritsunutdle ujarak tâuna igdluliertut piluarissât tugs. 118,²².
autdlarniutigssângordlunilo tekercugssângordlunilo ujaraulerpok, Mat. 21,⁴².
ujarak nâgkiuvfigssak, kaersok mamiatsautigssak, ⁸tâukua okaut- Is. 8,¹⁴.
-simut nâlageritdlutik nâgkiûtartput, taimailissugssaugamingme.
⁹ilivsiîne tâssauvuse ilagît kinigkat, palasekatigît kûngiuvfiussut, 2 Môr. 19,⁶.
inuiat ivdlernartut, ðnugtariissagssarsiat, ûnersiutigîsavdlugit tâu-
-ssuma ajûngingârutai, kaerkungmase târtumit kaumassumut tu-
-pingnartumut piminut; ¹⁰sujornagut ðnugtariinekângikatdlartuse Hûs. 2,²⁵.
Rûm. 9,²⁵.

Gûtip mânia inugtarâse, nagdligtornekângikatdlartuse mânia nagdligtornekarpuse.

- ¹¹ asanartuse ukorsê, okaorkigsârpavse nunassisutut takornar-
- Jâk. 4,1. -taussutudlo ituse uvingnup pilerissusê asilererkuvdlusigik, tar-
- Rôm. 7,23. -nimut akerartormata. ¹² saxivdluaritse akimângitsune, okautig-
- 3,16. -ssuarângase pinerdlugtûnerardluse ajúngitsuliortarnise takorkuv-
- 3,2. -dlugit tamákulo pivdlugit Gûte únersiutigerkuvdlugo takusarne-
- karfigssame.
- Rôm. 13,1 tt. ¹³ taimáitumik inungne ivertitaussunut tamanut nálagtúgitse
- Nálagax pivdlugo, kúngiussumutdlúnft angnerssússumut, ¹⁴ nálagau-
- ssunutdlúnft táussuma autdlartitainut pinerdlugtut pitdlásavdlugit,
- ajúngitsuliortutdle nersornekarkuvdlugit; ¹⁵ tássaungmat Gûtip
- perkussâ, ajúngitsuliortitdluse inuit sianftsut okausigssaerutisagise
- Gal. 5,13. sujunekângerâne, ¹⁶ kivfaujungnaeravse, kivfaujungnaerssusersile
- patsisiginavêrdlugo iluaitisuliornermut, Gûtivdle kivfaisut pigitse.
- ¹⁷ tamaisa atarkisigik, katângutigft asasigik, Gûte mianerisiuk,
- Evf. 6,6. kúnge atarkisiuk. ¹⁸ kivfaussut nálagkamingnut nálagtúgilit mia-
- Kul. 3,22. -nerssortáinardlutik, ajúngitsunut piuaitsunutdlo pigínarnatik, ta-
- lornartunutdle agdlât. ¹⁹ mássa sámáunarsísáput nâgdliungnar-
- tunik nâmagingnigtartut Gûtip nalúngissusia píssutigalugo, iluá-
- ngitsumik ániartitaussârângamik. ²⁰ suvdlusime nersornarsisavise,
- ajortuliorsimavdlusilo isangnekartitdlusilo ilalâruvse? kisiáne ajú-
- ngitsuliorsimavdlusilo ániartitdlusilo ilalâruvse sámáunarsiumâr-
- 3,18. -puse Gûtime. ²¹ taimáitugssauvdlusime kaerkusimavuse, Kristuse
- ^{4,1.} ániarmingmat pivdluta maligagssakartitdluta, tumâsiorkuvdlusiuk;
- Juáu. 13,16. ²² táuna ajortulingilak sagdlokítáumigdlúnft kanermiugissakângisái-
- Is. 53,9. -nardlune, ²³ táuna okagaugame okarníngilak, ániarame sujôrasâri-
- Is. 53,4 tt. -ngilak, erkartüssivdluartumutdle perkuvok; ²⁴ táussuma nangmi-
- Kul. 1,22. -nek ajortivut timimigut kangátáupai kissungmut, ajortaerúsima-
- ssugut iluartumik inûlerkuvdluta; táussuma ikê ajorungnaeruti-
- gâse. ²⁵ mássa savatut támalersutut íkaluaravse, mânia sâgtitau-
- 5,2. -vuse tarnivsinik pârssissússumut misigssuissússumutdlo.

kapitalit 3.

arnaussut uvimingnut nâlagtâvdlutik âssugkersûsassut inûtsimik issertugkamik ûmatip pianik, angutitaisalo silalingmik inôkatigisagait; ugpertut tamarnik katângutigingniardlutik ilagfigdluarniâsassut iluarnumik; iluarnex pivdlugo nâgdliugkaluarunik ânilâsângitsut ilerasûtigissakarnavêrsârdlutik, Kristuse iluarnitâvdlune iluarnitsut pivdlugit âniarnat anernernutdlo parnaerûsivvingmitunut okalûssiartordlune, kuissutdlo anagfigigamiko Gûtîmut ilerasungnavêrutigissamik piniarfussok Kristusip makinera písutigalugo.

¹ taimâtaok arnaussut uvimingnut nâlagtûgilit, okautsimut Evf. 5,22. nâlagsersitsut okausiungitsûkut arnat saxivdluarnesisigut ilatârîne- Kul. 3,18. -karkuvdlugit ² takussarângase pîtaiuitsumik saxissuse miane- ringnigdluse. ³ âssugkersordlit kâginarmîkut pinatik, nutsat kipi- 1 Tim. 2,9 t. -ssaliarinagit kûltîlersornatigdlo ânorâringniarnertunatigdlûnt, 4 i- Evf. 3,16. -nûtsimigdle issertugkamik ûmatip pianik, anernerup piuaitsup malungnarnavêrsârtup pianik aserujuitsumik, Gûtîp pingârti- -tânik. ⁵ mâssa taima itsak arnat ivdlernartut Gûtîmut neriuqtut âssugkersorput uvimingnut nâlagtâvdlutik, ⁶ sôrdlo Sârkap Aape- 1 Mòr. 18,12. -rât nâlagkâ nâlagkamik taivdlugo, táussumalo kitornarâse ajû- ngitsuliortuse ânilârnartumigdlo ersigissakarnase. ⁷ taimâtaok Evf. 5,25. angutaussut arnat inôkatigilisigik silalingmik kajagssûtariakarne- 1 Kor. 7,9. -russutut ilivdlugit, atarkilisigigdlo inûnermik sâimâunermik ki- ngornûssekataussutut ilivdlugit, tugsîartarnise akornuserkunagit. ⁸ pingârnerussâtde tâssa: tamavse isumakatigisassuse ilag- -sexatigigdlusilo katângutigingniardlusilo nagdligtûivdlusilo nika- -nartitdlusilo, ⁹ ajortordlo akilekinasiuk ajortokatânik okauser- Rôm. 12,17. -dlugfigekatigingnavêrdlusilo; kisiânilile pivdluarkussissardluse pi- -gitse, ilisimagavse pivdluarkussinek kingornûssarisavdlugo kaer- -kunekartuse. ¹⁰ mâssa inûnigssamik kajumigtup uvdlugssatdlo tugs. 34, 12-16. ajungitsut takujumavdlugit orke pitsailîsavâ ajortumêrkunago, kar- -dlunilo perkuserdlugtumik okalorkunagit, ¹¹ ajortok nigordlugo a- -jûngitsuliordle, erkigsinigssak norakâissutigalugulo uyardliuk; ¹² mâ- Epr. 12,14. -ssa Nâlagkap issai sangmîput iluarnutut siutailo kinussarnerinut, ajortuliortunutdle kînerpok Nâlagax.

¹³ kinaunerpalo ilivsinik inardliortitsisassok ajungitsumik ma- -lingnigtûgângavse? ¹⁴ kisiâne nâgdliugkaluaruvse iluarnex pivdlugo, 2,20. pivdluâsause. táukuale ersiornerânik ersiornavêritse ânilâkinasilo; 4,14. ¹⁵ Nâlagardle Gûtîussok ivdlernartîsiuk ûmativsigut, igdlersûtigssa- Is. 8,12 t. -kartuînarniardluse nalingînarnut ilivsinik navsuerkussissunut ne- -riûtigissak ilivsinîtok pivdlugo, kisiâne piuaitdluse mianeringnig-

- 2.12. 15. 19. -dlusilo, ¹⁶ ilerasûtigissakarnavêrsârdluse, Kristusime sakivdluar-nivsinik inardllisut pakatsisinekarkuvdlugit okautigissuarângase pinerdlugtûnerardluse. ¹⁷ mássa Gûtíp perkussâgut nâgdliugtoka-rângat, ajúngitsuliortut iluanârnerussaraut ajortuliortunit. ¹⁸ má-
^{2,21.} ^{4,1.} -ssalo Kristuse atausiardlune ániarpok ajortivut píssutigalugit, iluartok iluaitsut pivdlugit, Gûtímut savssartíkumagamisigut to-
^{1 Tim. 3,16.} ^{Evf. 4,9.} -kutaugaluardlune uviníkut, ûmartitauvdlunile anerníkut; ¹⁹ táussu-mûnátaok anernernut parnaerússivingmítunut okalússiartorpok,
^{Mat. 24,37 tt.} ²⁰ nálagerítsunut ivna Gûtíp kamajuêrdlune nautsorssormagit Nûa
^{1 Mór. 7,13.} inûgatdlartitdlugo, umiarssuak sananekartitdlugo, inuit kavsinguit (tamássa arfinek-pingasut) ánagfiggissât ulerssuákut; ²¹ akêrdlialo mânia ánagfigigipput kuissut, tímímut evkíarfíungítsok, Gûtímutdle ilerasungnavêrutigssamik piniarfusok*), Jísusip Kristusip makínera píssutigalugo. ²² táuna kilaliarsimavdlune Gûtíp talerpiata tungâ-nípok íngilitdlo nálaggerussutdlo píssauneritdlo nálagtigalugit.

kapitalit 4.

Kristusip isumâta taimaekatânik sâkulersorniásassut inuit igdligutsangnerinik písaer-dlutik; sût tamarnik naggatigssât kagdlílermat, tugsíartardlutigdlo asakatigissassut ilungersordlutik, kífartókatigíavdlutigdlo Gûtíp sáimáussissarnerinik tamalânik pílig-taussutut ajúngitsutut ilivdlutik; íngmingnut písimassok misílingnekautigssak uivssû-míssutigíásángikât, Kristusile pekátigígámíko ániarnerisigut, típaitsúsassut tarnítigdlo Gûtímut perkúsavdlugit ajúngitsuliordlutik.

- ^{3,18.} ^{2,21. 24.} ^{Rûm. 6,6 t.} ¹ Kristuse tauva uviníkut ániarmat pivdluta, ilivsísaok isu-mâta taimaekatânik sâkulersorniáritse (mássa uviníkut ániartok ajortulísaeraraok), ² kingorna uviníliisimatitdluse inuit igdligut-sangnerinik písaerdluse Gûtíp perkussânik inûniarkuvdluse. ³ má-ssa námaggok, sujornagut akímángitsut píumassât námagsísima-gavtígo, kángunartuliórnerit igdligutsangneritdlo vínisorpatdlâr-neritdlo nerivatdlârneritdlo ímerpatdlârneritdlo Gûtípilugíorne-ritdlo ilerkugssáungitsut inûseralugit, ⁴ táukua kakajardlerdlutik uivssûmissutigáse, íngiatdlúsaeravsigik taimatut maratdluliardlu-tígdlusók kugsalaitisuliortut; ⁵ navsuersugssáuputdle píginângor-sarêrsumut inûssut tokusimassutdlo êrkartúsavdlugit. ⁶ tamá-
^{3,19.} -name pivdlugo ívangkílio tokusimassunútaok okalútígínekarpok, êrkartûnekarkuvdlugit uviníkut inûssutut, inórkuvdlugitdle aner-níkut Gûtísut.

*) imalunít: tímímut evkíautígíssáungítsok, tarnívtale nalúngíssusiagut ilu-mórdluta angerusekarfigíssarput Gûtímut,

e sakivduar-
igssuarângase
nâgdliugtoka-
tunit. ¹⁸má-
oissutigalugit,
amisigut to-
nt; ¹⁹táussu-
üssiartorpok,
sormagit Nua
it kavsinguit
²¹akerdialo
Gútimutle
sip makinera
piata tungâ-
âlagtigalugit.

nerinik písaer-
asakatigissassut
amalânik pillig-
tigssak uivssû-
ssut tarnitigdo

vsisaok isu-
ut ániartok
t igdligit-
use. ³má-
magsisima-
sorpatdlár-
bilugsiorne-
rdlerdlutik
dluliardlu-
oigînângor-
⁶tamá-
pinekarpok,
tdle aner-

usiagut ilu-

⁷sútdle tamarnik naggatigssát kagdlierpok. taimáitumik Ják. 5,3.
silakardlusilo putumatsailivdlusilo tugsiantaritse. ⁸tamanitdle
angnerussumik asakatiggitse ilungersordluse, asangningnerup ajor- Ják. 5,20.
-terpagssuit matúsangmagit. ⁹igdlusisitsissakatiggitse okalorujung- úss. 10,12.
-nase; ¹⁰nungutdluse sáimáunermik tuninekarssuserse migssilior- Epr. 13,2.
-dlugo ilivsinut kivfartúgitse Gútip sáimáussissarnerinik tamalânik Fil. 2,14.
piligtaussutut ajungitsutut ilivdluse. ¹¹okalugtokarângat Gútip Róm. 12,6.
okausiatut pile, kivfartüssissokarângat nakúvdlune pile Gútip na-
-kússagitsinera migssilior dlugo, Gúte nálangnarserkuvdlugo ta- Kul. 3,17.
-matigut Jisuse Kristuse pivdlugo, táussuma nálangnarssuserdlo ^{5,11}.
píssaunerdlo pigai nâgssáungitdluáartumik; áman.
¹²asanartuse ukorsé, uivssúmissutigekinasuik ilivsinut ikua-
-lanertut pisimassok misilingnekautigssak, sórdlo uivssúminartumik
pinekartuse, ¹³Kristusile pekatingigavsiuk ániarnerisigut tipaitsu- Róm. 8,17.
-gitse, nálangnarssusiata sarkúmerfigssânisaok tipaitsorkuvdluse 2 Kor. 1,7.
kimagtardluse. ¹⁴Kristusip arka pivdlugo mitautiginekaruvse piv- 3,14.
-dluásause, anernerup nálangnarsisitsissup Gútip dlo anernerata Mat. 5,10.
unigfigingmase; táukunane kakajarissaugaluardlune ilivsíne nálang- 2,20.
-nartitauvok. ¹⁵ilarsime ániartínekarune, inuarsimanane tigdligsi-
-mananilúnit pinerdlugsimananilúnit sugingisaminutdlúnit nálagau-
-niarsimanane pile; ¹⁶kristumiusimavdlunile pinekarune kángusú-
-ngíkile, Gútile nálangnartíkiliuk taimáinermine. ¹⁷mássa náper-
-tornarsivok erkartüssinigssak Gútip inugtainit autdlarníassok;
uvavtínitdle perkásagpat, kanok-ítumik naggatekásanerpat Gútip
ívangkiliuanut nálagserítsut? ¹⁸iluartordlo ánar karpat, iluaitsox úss. 11,31.
ajortuliartok sumut písava? ¹⁹taimáitumigtaok Gútip perkussânik 3,17.
nâgdliugtut táussumúnga píngortitsissumut ilumórtumut tarnitik
perkúsavait ajungitsulior dlutik.

kapitalit 5.

ilagít utorkaunertaisa tasíssersordlugitdlo párivluásagait kajumigdlutik; inúsgtut otor-
-kaunerit nálagdlugit nikanartínermik ássúserníásassut; akerartortersuuartik líuvertut
uíánissártutut píssartok agssortúsagát ugpernikut aulajangerdlutik; Silvánuse nagsit-
-dlugo mákunínga agdlagfigigine, inúvdluarkussissutdlo nalunaerdlugit
erkigserkussivdlune nássissok.

¹utorkaunertase okaorkigsárpáka uvanga utorkaunekatau-
-ssunga Kristusivdlo ániarnerinik nalunaiáissúvdlunga pekatau-
-ssugssauvdlungalo nálangnarsinigssamik sarkúmersitagssamik; ²i-
-livsínitut Gútip savautai tasíssersorsigik, misigssuissúvdluse er- ap.sul. 20,28.

- dlorkúnekarnase kajumigdlusile, igtórnartumik akigssarsiniarnase
 Tít. 1,7,11. pilerivdlusile, ³nálagauniartutudlūnt pinase pârissagssanut, ma-
 -ligagssángordlusile savautainut; ⁴pârssissūnerdle ersserpat, pi-
 -ssariunârpase niakorut aserujitsox nálaugnaussox.
 Evf. 5,21. ⁵āmalō ilivse inūsugtuse, utorkaunerit nálagsigik, tamavsime
 ūss. 3,34. nálakatigtgduse ilivsinut nikanartīnermik ássūseritse, angneru-
 Ják. 4,8. -niartut Gūtip akerartormagit, nikanartītudle sáimáutardlugit.
⁶taimáitumik nikanartīnariitse Gūtip agssai píssarssuit atanger-
 -dlugit, táussumúnga akitsiserkuvdluse taimailivfigssame, ⁷isuma-
 -nerdlūtisilō tamaisa táussumúnga isumagerkusigik, isumagssor-
 -mase.
⁸putumatsailivdlusilō erkumagitse, akerartorterse mamardli-
 -ssorssuak*) lfuvertut uinissártutut angalassarmat íssagssarsior-
 Ják. 4,7. -dlune. ⁹táuna agssortorsiuk ugpernikut aulajangerdluse, ilisi-
 -magavsigik silarssuarne katángutigissase taimaekatigtgsunik nâg-
 -dliugtitaussartut. ¹⁰Gūtipdle sáimaussorssūp nâgdliugkatdlat-
 -siartugut kaerkugamisigut ingmine nálangnarserkuvdluta nâgssáu-
 -ngitsumik Kristuse-Jīsusikut, táussuma nangminex pigināngor-
 -sásavdlusilō aulajangersitdlusilō píssagtitdlusilō túngavilersúsa-
 -vāse. ¹¹táussuma nálangnarssusex píssaunerdlō pigiligit nâg-
 -ssáungitdliunartumik; āman.
¹²Silvānuse katánguterput ilunōrtok, mássa taimáisorāra,
 nagsitdlugo amerdlángitsunik agdlagfigávse okaorkigsárivdlunga na-
 -lunaiavdlungalo tássaussok ilunūt Gūtip sáimáunera átavigi-
 -ssarse. ¹³Bápalinītut kinigakataussut inūvdluarkuvāse, Mákor-
 Róm. 16,16. -sivdlo ernersiama. ¹⁴kuningmik asangnigtumik inūvdluarkoka-
 2 Kor. 13,12. -tigigitse.
 erkisigitse tamavse Kristuse-Jīsimūtuse.

*) tórnârssuk, Diāvulo.

ssarsiniarnase
gssanut, ma-
rsserpat, pi-
sok.
k, tamavsime
se, angneru-
máutardlugit.
uit atanger-
me, 7 isuma-
isumagssor-

e mamardli-
ssagssarsior-
dluse, ilisi-
tsunik nág-
dliugkatdlat-
uta nágssáu-
pighnāngor-
gavilersúsa-
igiligiti nág-

táimáisorára,
ivdlunga na-
era átavigi-
se, Mákor-
vdluarkoka-

Pîtrusip agdlagaisa álpait.

kapitale 1.

ugpekaticiligkane erkigsingárkugai Gútimik Nálakamigdlo Jîsusimik ilisarssinikut; ugperssusertik iluurtumik súniutisagát kinigáussusertigdlo aulajangersásavdlu. 3 ilu- ngersordlutik; tokunigesse kanigdiartortok nalúnginamiuk narzigssorei Nálakap pí- ssaunerata sarkúnereratalo ugpernarssusiánik, kákame ivdlerntatume inornangár- -ssusianik issigingnártitaugame aulajaitdivdlugo pruvfitit okausiat
sianigivduarniagagssausok.

¹ Símt Pîtruse Jîsusip Kristusip kivfá apustilialo [agdlag- ap.sul.15,14.
-tok] uvavtitut kujanartumik ugperssusekalersitanut Gútivta ánáu-
-ssissup Jîsusip Kristusip iluarssusiagut. ² sáimáunarsingárdlu- 1 Pîtr. 1,2.
-silo erkigsingáritse Gútimik nálakavtínigdlo Jîsusimik ilisar- Jút. 2.
-ssinikut. 2,20.
3,18.

³ táussuma Gútiussup píssarssúp tamanik inüssutigssanigdlo
mianeringnássutigssanigdlo tuningmatigut kaerkussissivtínik ilisar-
-ssinikut kaerkugamisigut nálangnarssutsimigut ajúngingárssutsi-
-migutdlo, ⁴ (táukunatigut tuniekarpugut únersútinik angnermik
kujanartumik, táuko pigalugit Gúte pekatigilerkuvdlusiuk kanok-
-íssusiagut, aserornartut silarssúp pé pileritsangnartut nigoruvsigik):
⁵ tamáname ilungersútigingárdlugo ugperssutsivsigut ilerkorigsiar-
-torniaritse, ilerkorigdlusilo ilisarssiartorniaritse, ⁶ ilisarssivdlusilo
igdligutsangnavérsáritse, igdligutsangnavérdlusilo nikatdlujugitse,
nikatdlujuitdlusilo Gútimik mianeringningnariatse, ⁷ Gútimigdlo mia-
-neringnigdluse katángutise asaniarsigik, katángutisilo asavdlugit
tamanik asangningnariatse. ⁸ mássa taimailissarniaruvse pingárdlu-
-silo, ekiagtarnaviásángilase pilugsínarnaviásanasilo nálakavtínik
Jîsuse-Kristusimik ilisarssinivsigut. ⁹ mássale taimailiornek ajortok
tagpípok sexúngerdlune ajortuliariгалuaminik pfaivfiginekarssutse
isumákêrdlugo. ¹⁰ taimaingmat, katángutíka, angnerussumik ilu-
-ngersornariatse kaerkusimássuserse kinigáussusersilo aulajanger-
-sardlugit; taimailvdlusime nágkiúnaviásángilase. ¹¹ taimame iser-
-figssarsisínekangárumárpuse nálakavta ánáussissivta Jîsusip Kri-
-stusip nálagaufianut nágssáungitsumut.

¹² tamána pivdlugo pingitsórnanga erkaisiniartáinásavavse ta- Jút. 6.
-mákuńinga, nauk ilisimagaluarise sagdlusuíssutdlo uvavtínitok au-

- lajangerfigigaluardlugo. ¹³ iluarsorigavkume erkaisitsissarnernik ekérsarniardluse matumluga najugakaradlartitdlunga, ¹⁴ nalúngí-
^{3,1.} -nama najugarisaerasuasagiga, sórdlútaok nálagkavta Jtsusip Kri-
 Juán. 21,10. -stusip nahujungnaersikánga. ¹⁵ ilungersordlungalo piniarumárpun-
 -nga, tamáko pivdlugit erkaimássutigssakartuinarkuvdluse peka-
 -runгнаeruma agdlát. ¹⁶ uvagúme nalunaerfigigavse nálagkavta
 Jtsusip Kristusip píssauneranik sarkúmerneranigdlo, okalugtua-
 -palát erkumtsuliat maligdlugit pingilagut, kisiáne inornangárssu-
 -sianik issingignártítitauvdluta pivugut. ¹⁷ mássa Gútip atátap
 atarkinartitdlugulo nálangnartípá, táussumúnga nálangnangártor-
 -ssuarmit pingmat nipe imáitok: tássa ernera asanartok, nuána-
 -^{Mat. 3,17.} -rissara. ¹⁸ nipilo tamána uvagut tusarparput kilangmit pissok,
 -^{17,5.} kákame ivdlernartume ilagigavtigo. ¹⁹ pruvfititdlo okausiat aula-
 -^{17,1.} -jaitdlivarput; iluartumigdlo piumárpuse, tamána sianiginiaruvsuik
 nanerútitut ititdlugo tártume kaumassutut, uvdlok kaulerserdlugo
 kausiutdlo úmativsíne nuilerserdlugo, ²⁰ mána pingárdlugo nalúngí-
 -navsiuk, agdlagkanítok pruvfitip okauserissá ingminik navsuiau-
 -tigssakarnaviángitok. ²¹ mássa inúp piumasságut pruvfitip okau-
 -serissá pingisáinarpok, anerneruvdle ivdlernartup pisingmatik o-
 -kalugput Gútip inugtai ivdlernartut.

kapitalit 2.

ajokersuissórkusersut ajortorsuit tikiúkumártut ingminguutdlo kavserssuaruutdlo
 maligtigissagssamingnut aserútigssiordlutik.

- ¹ inuitdle áma pruvftiorkusersunik ilakarput, sórdlo ilivsí-
^{Mat. 24,4.} -saok ajokersuissórkusersunik ilakarumártuse, táukua aggiúsavait
 ingmikórníakátigít aserornartut Nálagardlo pisissertik miserrati-
 Ját. 4. -gisavdlugo, ingmingnut pinasuartumik aserútigssiordlutik. ² kángu-
 -nartuliornerisigutdlo kavserssuit malisavait sagdlusuíssut avkuti-
 -gissagssak kakajarinekalersitdlugo. ³ piumatúvdlutigdlo okautsi-
 -nik sagdlokítainiutinik iluakutigssarsivfiginiásaváse kangale erkar-
 -^{2,9.} -tüssagssángorêrdlutik, aserútigssátdlo pinasáingilax. ⁴ Gútivme
 Ját. 6. ingilit ajortuliorsimassut assagtútinginamigit, unerivfngmutdle a-
 -jagtordlugit kalivnerssuarnuutdlo tárnerssúp pinut pisitdlugit er-
 -kartútivfigssamut torukugagssángordlugit, ⁵ silamiutdlo sujugdltit
^{3,6.} assagtútinginamigit, Núale iluarnernik okalüssissok arfinek-pi-
^{1 Pit. 3,20.} -ngatsiutdlugo aniguisíkamiuk, ulerssuax silamiunut iluáitsunut
^{1 Mór. 7.} -
^{1 Mór. 19.} nagdliutikamiuk, ⁶ igdlorpagssnagdliitdlo Sútuma Gumórale piunê-

itsissarnermik
a, 14 nalungit-
Jtsusip Kri-
piinarumârp-
uudluse peka-
e nâlagkavta
, okalugtua-
nornangârssu-
Gûtîp atâtap
angnangârtor-
rtok, nuána-
ngmit pissok,
kausiat aula-
niginiaruvsuik
aulerserdlugo
dlugo nalungit-
ik navsuiiau-
uvftip okau-
singmatik o-

ssuarnutdlo

órdlo ilivsi-
aggiúsavait
k miserrati-
ik. 2 kângu-
ssut avkuti-
dlo okautsi-
ngale erkar-
4 Gûtîvme
gmudle a-
itdlugit er-
o sujugdlt
arfinék-pi-
iluaitsumut
rale piunê-

-ruterkugamigit arssáinángordlugit, anusingorsautigssángordlugit Ját. 7.
kingornisigut iluaitsuliorumârtunut, 7 Lútilo iluartok ángatikamiuk,
kángunartuliornert sorkusaitsut ilerkorissait inardlútigingmagit
8 (mássa nunakatigatdlaramigit iluartup táussuma tarnimigit i-
luartúkut iluaitsuliorneret takussane tusagkanilo uvdlut tamaisa
erdlokíssutigīnarpai): 9 [taimailissarame] Nâlagkap mianeringnig-
-tine ússernartumit ánáunek nalúsángilai, iluaitsutdle uvdlormut
erkartútivfigssamut torkorumârpai pitdlarkuvdlugit, 10 pingârdlu-
-gítidle uvinik maligdlugo ingerdlassut mingungnartut igdligutsaut- Ját. 8.
-dlugit nâlagaussutdlo asignardlugit. saperútaitdlutik tatitúgamik
uâlangnartut kakajarissarpait úlingnatik, 11 uvfa íngilit nakússut- Ját. 9.
-síkut píssáussutsíktudlo angerkingisa táuko kakajardliutaussumik
erkartútíngikait Nâlagkap sáne. 12 táukuale nalussamingnik ka- Ját. 10.
-kajardlersut, úmassutut sujunekángitsutut itdlutik nâjassutut pi-
-niagagssáinauvdlutik aserugagssáinauvdlutigdlo erniussutut, aseror-
-simáussutimíktut aserugásáput 13 iluaitsuliorutut akigssarsísavdlu-
-tik; uvdlut tamaisa inúvdluáinarnek igdligutsangnartútípát; inar-
-dlokutauvdlutigdlo agssuarnartorssúput; inúvdluarniáinarput sag- Ját. 12.
-dlokítaivdlutik nerekatigissarângamise; 14 issekarput uverssaivfig-
-ssarsiuáinartunik ajortuliornermudlo uveritsagdluinalersunik; tar-
-nit aulajangersimángitsut misigíngitsórtíniarpait; píumatúner-
-mut pímaussumik úmatekarput; perdlorkussagssángordlutik inú-
-put; 15 avkut nardlussox kimagdlugo támarsimáput Biliamp 4 Mór. 22.
Btorip emerata avkutâ avkutígilerdlugo; táussuma iluaitsulior-
-nermut akigssarsiax nuánarigaluarpâ, 16 inerternekarporde piner-
-dlungnialerame; nerssutip nangmagtartup okajuitsup inugtut niv-
-dlilerdlune pruvfite sianítsuliorailivâ. 17 táukua puilassutut Ját. 13.
imekángitsutut íput putsutudlo anorásuap ingerdlatitaisut, târtup
târnerssuanik najugagssakartitauvdlutik nâgssáungitsumik. 18 mássa
piúngitsunik orkartuvdlutik támarsimassunit nigorkámersut misi- Ját. 16.
-gingitsórtítarpait kángunartuliortitdlugit uvingimut igdligutsang-
-nartunik, 19 kivfaujungnaernigssamik neriorssordlugit nangminex
kivfaugaluardlutik aserornartunut; mássa artorssartox artorssar-
-titsissâta kivfarissarâ. 20 mássame Nâlagkamik ánáussissumik 1,2.
Jisuse-Kristusimik ilisarssiníktut silamiut mingungnartuinit nigor- 3,18.
-simassut kingumut ilerkorilerdlugit artorssarunik, kingornagut Mat. 12,46.
ajunârnerusimásáput sujornagúmit; 21 mássa iluarnermut avkut ili- Lúk. 12,47 t.
-simagaluardlugo inássut ivdlernartox ingmingnut pisitak alara-
-míko, iluanârnerorkajakaut ilisimángikaluaruniko. 22 táukunúnga

úss. 26,11. erkūpok sagdlúngitsumik ússatigissak imáitok: kingmip meriagke kingumut ságtará, imáitordlo: pūluke ipiarsimassok agtakorsuit maratdluinut [ságtaraok].

kapitalit 3.

nákunínga agdlagfigigine Nálagkap tikiúnigssá kularekunago; uvdlugssá nagdliúku-nártok tigdligtutut únarsortutut, silarssuardlo mána ikuatdglaglune nungúkumártok, tauvalo ilimanarsísassut únersútigissat kilagssak nuták nunagssardlo nuták iluarssu-sekarfigssak; ilungersorniásassut Nálagkamut inardluitsúterkuvdlutik agssuarnaer-kuvdlutigdo tikiuvfigssáne, kanajuússusialo ánagfigssautísagát, sórdlo Peulusísnoak agdlagkamine okausekartok, kimutdlo támartínávèrsárdlutik Jísuse ilisimajartordlugulo sámáunekarfigiartúsagát.

- ¹ tássa, asassáka, áipagssánik agdlagfigerilerpavse, agdlagkáka
- ^{1,13.} Jút. 17. exérsautiginiardlugit erkaisitsissardlunga kaumassumítutut isuma-
-karkuvdluse, ² erkaerkuvdlusigik pruvfítit ivdlernartut sujuligtúti-
-gissait uvagutdlo Nálagkap ánáussissup apustilísa inássuterput;
- ^{1,20.} Jút. 18. ³ mána pingárdlugo nalúsángilarse, uvdlugssáne kingugdlerne tikiú-
-kumártut mítatigdlivdlutik mitagdlersut igdligutsangnitik malig-
-dlugit ingerdlassut okardlutigdlo ima: ⁴ tikiúnigssánik únersút
suva? mássa sujuaissat sinigpármatale, píngortitat pilerkárneránit
sút tamarmik taimaiginarput. ⁵ máname arajutsissússárpát, Gútip
okausiagut itsarssuak kilak píngorsimassok nunalo imermit imí-
-kutdlo pilersok, ⁶ taimaingmatdlo silarssuak taimane ítok imer-
1 Mór. 7,21. -mik karssúnekardlune aserorpok. ⁷ kilagdle nunalo mánákut
ítut táussuma okausiagut uníngatdldartitáuput, ikuatdlagtugssauv-
-dlutik torkorsimassut uvdlok erkartútivfigssak inuitdlo iluaitusut
- Jút. 15. aserorfigssát nagdliutserdlugo. ⁸ atauserdle arajutsinávèrsiuk, asa-
tugs. 90,4. -ssáka, imáitok: uvdlok atausek Nálagkame ukiutut túsintiliglut
ípok ukiutdlo túsintigdlit uvdlorlut atautsisut. ⁹ Nálagkap ú-
-nersútigissane mutdlutíngilá, sórdlo kavst mutdlússisorigát, ka-
-majuitdlunile pivátigut támarsimassokarkussínginame, tamaisale
- 1 Tim. 2,4. avdlamik isumatárkuvdlugit.
- 1 Tás. 5,2. ¹⁰ Nálagkavdle uvdlugssá nagdliúkumárpok tigdligtutut únar-
-siortutut, nagdliugpatdlo kilak perpalugtorssuarmik nungúkumár-
-pok, píngorkártutdlo ikuatdglagluluk augkumárput, nunalo pekú-
-tailo ikivkarumárput. ¹¹ tamákua tamarmik taima nungúkumár-
-mata, kanok iniásavise tauva? ivdlernartumik ilerkokardluse
mianeringnigdlusilo písause, ¹² Gútip uvdlugssáta nagdliuvfigssá
ilimagalugulo kilanáralugulo, kilagssuak tauva ikumavdlune augku-

mp meriagke
k agtakorssuit

luggsã nagdliúku-
e nungúkumãrtok,
nutãk iluarssu-
tik agssuarnaer-
rdlo Peulusisnok
k Jisuse

e, agdlagkáka
tutut isuma-
t sujuligtãti-
inãssuterput;
dlerne tikiú-
gnitik malig-
ãnik únersút
lerkãrnerãnit
ãrpãt, Gútip
mermit imi-
e itok imer-
alo mãnãkut
lagtugssauv-
dlo iluaitstut
vãrsiuk, asa-
túsintiligttut
Nãlagkap ú-
sorigãt, ka-
e, tamaisale

utut únuar-
ungúkumãr-
unalo peku-
ungúkumãr-
erkokardluse
agdliuvfigsã
une augku-

-mãrmat, píngorkãrtutdlo ikuatdlagdlutik úkumãrmata. ¹³úner- Is. 65,17.
-sorfingmatigtutdle ilimagissakarpugut kilagssamik nutãmik nu- - 60,22.
-nagssamigdlo nutãmik iluarssusekarfigssamik. sark. 21,1.

¹⁴taimãitumik, asassãka, tamãkunínga ilimagissakaravse, ilu-
-ngersorniaritse táussumínga nãperkuvdluse ínardluitsuse agssuar-
-naitsusilo erkigsivdluse, ¹⁵nãlagkavtalo kamajússusia ánagfigssau- Róm. 2,4.
-tisiuk, sòrdlútaok Paulusip katãngutivta asanartup ilisimãssut-
-simik tuninekarssutse migssiliordlugo agdlagfigigãse, ¹⁶taimatut-
-dlo [okausekardlune] agdlagkamine tamane tamãko okautigissa-
-rãngamigit, pãsinek ajornartunik ilakartut, ilniarsimãngitsut aul-
-jangersimãngitsutdlo mamitãit agdlagsimassokataitdlo tãputdlugit
nangminek aserútiggssamingnik. ¹⁷ilivse tauva, asassãka, taimailiu- Jãt. 20.
-mãrtumik nalorniungnaeravse, misigssoritse sorkusaitstut tãmar-
-tarnerisigit ilagerkunãsigik aulajangisaerkunãsilo; ¹⁸nãlagarputdle 2,20.
ánãussisserput Jisuse Kristuse ilisimajartordlugulo sãimãunekar- Jãt. 25.
-figiartorsiuk. tãuna uãlangnarsile mãnalo nãgssãungitsumigdlo. 1 Pít. 5,11.
ãman.

Juãnasip agdlagai sujugdliít.

kapitale 1.

pilerkãrnerãnit itok okautsip inũssutaussup pia takussane tusagkanilo nalunãiãssuti-
-gigine ilagekatigerkuvdlune ugperturnut, atãtak erneralo Jisuse ilagekatigimigit;
Gãte kaumãssũsok, táussumíngalo ilagekatigingnigtut kaumãssume sakisassut
ajortitik ángiginagit, tauva ernerata auata tamanik ajortãiãsagai.

¹pilerkãrnerãnit itok, tusagarput, issivtínik takussarput, ki- 2,13.
-merdlúgarput agssavtínigdlo savtigarput, okautsip inũssutaussup
pia — ²mãssa inũssut ersserpok, uvagutdlo takuvdlugulo nalu- Juãn. 1,14.
-nãiãssutigalugulo ilivsinut okalútigãrput inũssut nãgssãungitok,
atãtamítok uvavtínutdlo erssersok — ³takussarput tusagar- Juãn. 1,1. 2.
-putdlo tamãna ilivsinut okalútigãrput, ilivsinútaok ilagekatiger-
-kuvdluta; uvagutdle atãtak erneralo Jisuse Kristuse ilagekati-
-gãvut. ⁴tamatumíngalo ilivsinut agdlagpugut tipaitsugssuserse Juãn. 16,24.
nãmagterkuvdlugo. — 15,11.
2 Juãn. 12.

- 2,²⁶. ⁵tamássalo okáussut táussumānga tusagarput ilivsinutdlo
 3,¹¹. okalútigissarput: Gúte kaumássusok, táussumanilo tártokángit-
 -dluinartok. ⁶ilagekatigalugo okaraluaruvta tártumilo sakivdluta,
 tauva sagdlúsaugut, sagdlusuíssutdlo tauva ilerkorísángilarput.
 Evf. 5,⁸. ⁷kaumassumile sakiguvta, sórdlo táuna kaumassumítok, tauva ila-
 Epr. 9,¹⁴. -gekatigísaugut, erneratalo Jisusip Kristusip auata tamanik ajor-
 -taiásavátigut. ⁸ajortekarata okaraluaruvta, tauva ingmivtínik
 támartisaugut, sagdlusuíssutdlo tauva iluvtínísángilak. ⁹ajorti-
 1 Tas. 5,²⁴. -vutdle ángigíngikuvtigik, tauva ilúmórdlunilo iluartúvok, ajortiv-
 -tínik isumákêrfigísavdluta, iluaitsunigdlo tamanik pfaivfigísavdluta.
 2,¹⁴. ¹⁰ajortulisimanata okaraluaruvta, tauva sagdlutútsavarput, okau-
 Juán. 5,³⁸. -sialo tauva iluvtínísángilak.

kapitalit 2.

Jísuse atátamítok ajortígdlit igdlersortigigát; táussumānga ilisaringnigtut inássutai
 maleruásagait katángutitik asavdlugit; utorkaussutdlo inúsugtutdlo agdlagfigigine
 silarssuardlúnit nungujartortok pílnit asanavêrkuvdlugit, Gútip perkussánik maling-
 -nigtok kisime nágssáungitsumik atásangmat; Kristusip akerartortá aggermat, ake-
 -rartortailo kavšulermata, ivdlermartússumit tanekarnertik pigiuardlugo pilerkárne-
 -ranit tusagkatik ilumíngítuartísagait Kristusimítuarkuvdlutik
 pakatsisarnekarkunatígdlo tívfigíssáne.

- ¹kitornánguáka, tamatumínga ilivsinut agdlagpunga ajortu-
 Juán. 14,¹⁶. -liarkunase; ajortuliartokaraluarpatdle, tauva igdlersorterput atá-
 -tamípok, tássa Jísuse Kristuse iluartússok táuna. ²táunalo
 Juán. 11,⁵¹ t. ajortivta matórnekautigát, uvaguináungitsutdle, silarssuarmiut ta-
 Juán. 15,¹⁰. -mardluinarmik [ajortaisa]. ³inássutailo maleruauvrigik tássánga
 nalujungnáisaugut ilisarigigput. ⁴ilisaralugo okartok, inássutailo
 4,²⁰. maleruarnagit píssok, táuna sagdlutúvok, sagdlusuíssutdlo ilumiu-
 -gíngilá táussuma. ⁵okausianigdle maleruaissokarpat, táussumane
 4,¹². Gútip asangningnera ilumut nāmagtísímásavok. tássánga nalu-
 Juán. 13,³⁵. -jungnáisaugut táussumanítugut. ⁶táussumanítuadlune okartok
 — 14,²¹tt. — 13,¹⁵. taimatut sakísavok sórdlo táuna sakíssok.
 2 Juán. 5 t. ⁷katángutika, inássúmik nutámik agdlagfigíngilavse, inássú-
 Mat. 5,⁴³. -mígdle píssokamik pilerkárneranit pigíssavsinik agdlagfigávse.
 inássut píssokak tássa okausek pilerkárneranit tusagarse. ⁸āma
 Juán. 13,³⁴. inássúmik nutámik agdlagfigávse, táussumanilo ilivsinilo ilumór-
 -tússumik; tártok nungujartormat, kaumassordlo piviussoak akisu-
 -gutilermat. ⁹kaumassumítldlune okartok katángúnilo úmig-
 4,²⁰. -ssordlugo. táuna sule tártumípok. ¹⁰katángúminik asangnigtok

kaumassumituarpok, mamiatsáumigdlo táussumanitokángilak. ¹¹ka- 3,14.
 -tángúminigdle úmigssuissok tártumipok, tártumilo sakivok, inger- Juán. 12,35.
 -dlavinilo naluvá, tártup tagpítldlisingmane.
¹²kitornánguáka, agdlagfigávse ajortivsinik isumákêrfigineka-
 -ravse táussuma arka píssutigalugo. ¹³atátaussuse ukorsê,
 agdlagfigávse pilerkárneránit itok ilisarigavsiuk. inûsugtuse u- 1,1.
 -korsê, agdlagfigávse ajortok artorssartikavsiuk. merdleritússuse 5,18.
 ukorsê, agdlagfigávse atátak ilisarigavsiuk. ¹⁴atátaussuse u-
 -korsê, agdlagfigigivse pilerkárneránit itok ilisarigavsiuk. inûsug-
 -tuse ukorsê, agdlagfigigivse nakûgavse, Gútidlo okausia iliv- 1,10.
 -sinítuarmat, ajortordlo artorssartikavsiuk. ¹⁵silarssuardlûnit si-
 -larssûp píflûnit asanavêrsigik. silarssuarnik asangnigtok atátap Ják. 4,4.
 asangningneranik ilumiugissakángilak. ¹⁶mássa silarssuarnitút
 tamarnik, uvingmut pilerinartut issinutdlo pilerinartut usorssit-
 -sâpilungneritdlo inûnerup matuma pé, atátamit píngitdlat, silar-
 -ssuarmitdle. ¹⁷silarssuardlo nungujartorpok, pilerinartuilo ilá-
 -ngutdlutik; Gútidle perkussánik malingnigtok nágssáungitsumik
 atásavok.
¹⁸kitornánguáka, nalunaerkútup akúneta kingugdlek tamássa;
 sôrdlulo tusartuse Kristusip akerartortâ aggersok, mânalo Kri- 4,3.
 -stusip akerartortai kavsiulerput; tássánga nalujungnáisaugut na- 2,22.
 -lunaerkútup akúneta kingugdlek tássaussok. ¹⁹uvavtínit táuko 2 Juán. 7.
 autdlartúgaluarput, kisiánile ilagíngilavut; mássa ilagigaluaruvtigik 1 Pít. 4,7.
 najortuinarkajakátigut; tássa malungnarsekuvdlugit iláinait ilagi- ap.sul. 20,30.
 -givot. ²⁰ilivsile tanínekarpuse ivdlernartússumit, tamaisalo ili- 1 Kor. 11,19.
 -simavase. ²¹agdlagfigíngikivse sagdlusuissut nalugavsiuk, kisiáne 2,27.
 ilisimagavsiuk, sagdlunermigdlo sagdlusuissúmit píssokángingmat.
²²kina sagdlutúva, unáungigpat Jísusimik Kristusiúngíneraisok? 4,3.
 tássauvok Kristusip akerartortâ, atátamigdlo ernermigdlo táukû- 2 Juán. 7.
 -ngíneraisok. ²³ernermik táunáungíneraisup atátardlûnit pigí- 2 Pít. 2,1.
 -ngilá; ernermik ángiautigingnigtup atátak ilángutdlugo pigá.
²⁴tamáitumik pilerkárneranit tusagkase ilivsinítuardlit. pilerkár- 2 Juán. 9.
 -neranit tusagkase ilivsinítuarpata, tauva ilivsisaoek ernermilo atá- Juán. 5,25.
 -tamilo ituarumárpuse. ²⁵tamássalo únersút uvavtínut únersúti- -- 15,23.
 -gissá: inûnek nágssáungitsoek. 1,5.
 5,11.
²⁶tamatumínga agdlagfigávse ilivsinik támartitsissut pivdlugit.
²⁷táussunángalo taníuekarnerse ilivsinítuarpok, kinutdlo ajoker- 2,20.
 -sortariakángilase; sôrdhule taníuekarivse tamatuma tamanik a-

- Juán. 14,²⁶. -jokersorâse, ilumórdlunilo sagdlunerunani, kanordlo ajokersc-
-râse, taima táussumanítuaritse.
- 4,¹⁷. ²⁸mānalo, kitornānguáka, táussumanítuaritse, sujōrarkunata
- Evf. 3,¹². ersserpat, táussumāngalo pakatsisarnekarkunata tikiuvfīgssāne.
- 3,⁷. ²⁹iluartūsok ilisimaguvsuik, mánátaok ilisarísavarse: iluarnermik
ilerkulik táussumānga erniungmat.

kapitalit 3.

Gūtīp kitornainik tainekásassut nalunarungnaerkutait.

- ¹ata atātap asangārmatigut, Gūtīp kitornainik tainekásagavta.
- Juán. 17,²⁶. taimáitumik silap inuisa ilisarīngilātīgūt, táuna ilisarīnginamiko.
- ²asanartuse-ā, mānākut Gūtīp kitornarātīgūt, sulilo erssi-
- Kul. 3,⁴. -ngilak kanok ilisassugut; imáitordle nalūngilarput: ersserpat á-
-ssigiumārīgūt, kanok-issusiagut issigiumāravtīgo. ³nalingīnardlo
tamatumīnga táussumānga neriugtōk minguersarpōk, sōrdlo táuna
minguitsūsok. ⁴ajortimik ilerkulik inatsisáinermigtaok ilerku-
- 5,¹⁷. -liuvok, ajortilo tássa inatsisáine. ⁵ilisimavarsile erssersok a-
- 1Pit. 2,²⁴. ²². -jortivut erssúsavdlugit, ajortekāngilardlo táuna. ⁶táussumanī-
- 2,³. -tuartok ajortuliarāngilak; ajortuliartup takūngisáinardlugulo ili-
- 3 Juán. 11. -sarīngisáinarpā.
- ⁷kitornānguáka, kimutdlūnt tāmartitinavēritse. iluarnermik
ilerkulik iluartūvok, sōrdlo táuna iluartūsok. ⁸ajortimik iler-
- Juán. 8,⁴⁴. -kulik mamardlissorssuarmit*) pivok, mamardlissorssuak piler-
-kārnerminit ajortuliarimat. tamāna pivdlugo Gūtīp ernera er-
- 5,¹⁸. 1. -sserpok, mamardlissorssūp suliai piunērutisagamīgūt. ⁹Gūtimit
erniussok ajortimik ilerkuliūngilak, kingunigssiā táussumanítuar-
-mat; ajortuliarsináungilardlo, Gūtimit erniugame. ¹⁰tássānga
nalunarungnaeraraūt Gūtīp kitornai mamardlissorssūvdlo kitornai.
- Juán. 8,⁴⁷. iluarnermik ilerkuliūngitok Gūtimit pingilak, katāngūminigdlo
1,⁵. asangnīngitok. ¹¹tássauvorme okáussut pilerkārneranit tusagarse:
- 2,⁷. 25. asakatīgīsassugut. ¹²taima pinata sōrdlo Kaine ajortumit pissok
1 Mór. 4,⁸. nugkilo tokúkā. sunalo pivdlugo tokūnerpā? tássa suliane ajor-
-mata, nugkamile suliai iluarmata.
- Juán. 15,¹⁸ t. ¹³tupigusokinase, katāngutika, silap inuisa ūmigssorpase.
- Juán. 5,²⁴. ¹⁴tokumit inūnermut nūgsimassugut ilisimavugut, katāngutivut
2,¹⁰ t. asagavtigik. katāngūminik asangnīngitok tokumítuarpok. ¹⁵na-

*) tōrnārssungmit, Diāvulumit.

do ajokersc-
sujórarkunata
tikiuvfigssâne.
: iluarnermik

inekásagavta.
nginamiko.
sulilo erssi-
ersserpat á-
nalinginardlo
sórdlo táuna
taok ilerku-
erssersok a-
táussumaní-
rdlugulo ili-

iluarnermik
rtimik iler-
ssuak piler-
nera er-
⁹Gútimit
sumanítuar-
¹⁰tássánga
lo kitornai.
ngúminigdlo
t tusagarse:
mit pissok
uliane ajor-

igssorpase.
atángutivut
ok. ¹⁵na-

-lingínax katángúminik úmigssuissox inuartúvok, ilisimavusilo inuartup inússut nágssáungitsox ingmine pigiuásángiká. ¹⁶ma-
-tumánga nalujungnaerparput asangningnek: inússutse iperarmago
pivdluta; uvagútaordlo inússuserput iperásavarput katángutivut
pivdlugit. ¹⁷silavdle matuma pínik pigdlup katángúne ajorssartok
takugaluardlugo úmáne táussumúnga matuguniuk, kanorme tauva
ilivdlune Gútíp asangningnera ilumigut pigiuásavá?

¹⁸kitornánguáka, okausínarnigdlúnit okáinarmigdlúnit asang-
-nexinata, sulissarnivigtudle ilumórdlulalo pisa. ¹⁹tamatumánga
nalujungnáisaugut sagdlusuissúmit pissugut, tauvalo úmativut táu-
-ssuma sâne tugpatdlersarsínauvavut; ²⁰tássa úmativta pitdla-
-gagssautikaluarpatigut, Gúte tauva úmativtínit angnerungmat
sútdlo tamaisa ilisimavdlugit.

²¹asanartuse-á, úmativta pitdlagagssautingigpatigut Gútínut ^{2,29.}
sujórásángilagut; ²²sunalo kínutigissarângavtigo táussumánga pí- ^{4,17.}
-savarput, inássutai maleruarvigtig iluarissánigdlo iliortardluta. ^{5,14.}
²³tássauvordlo inássutá: ernerata Jísusip Kristusip arka ugper- ^{Mat. 21,22.}
-figísagigput asakatigígdlulalo inássut uvavtínut túniússá malig- ^{Juán. 9,31.}
-dlugo. ²⁴inássuúinigdlo maleruaissox táussumanítuarpok táu- ^{3,11.}
-nalo ingminítuartitdlugo. matumángalo nalujungnáisavarput uvav- ^{4,18.}
-tínítuartok: anernermit táussuma uvavtínut túniússánit. ^{Róm. 8,9.}
^{2 Kor. 1,22.}

kapitalit 4.

anerernmik sagdlusuissutaussumik anernermigdlo támartitsissumik nalujungnaerutigi-
-ssagssat; asangningnerup píssusia imáitok: Gúte asássutavdlune asarkármatik,
kitornáisaok táussumúnga asangnigdlutik asakatigíngniásassut.

¹asanartuse-á, anernerit nalingínait ugperexinasigik, kisiáne
anernerit misiligsigik, Gútimit písimanersut; pruvfítiorusersut ²Juán. 7.
amerdlakingmata silarssuarmut autdlartut. ²matumánga nalu- ²Pít. 2,1.
-jungnáisavarse Gútíp anerera: anernek nalingínax Jísuse-Kri- ^{4,16.}
-stusimik uvínikut tikiútumik ángfautigingnigtox Gútimit pivok;
³anernerdlo nalingínax Jísuse-Kristusimik uvínikut tikiútumik
ángfautigingnigutsox Gútimit píngilax. tássauvordlo Kristusip ^{2,22.}
akerartortáta anerera, tikiúkumártok tusagarse, mássalo silar-
-ssuarmilerépok.

⁴kitornánguáka, ilivse Gútimit pivuse, ivkunúgalo ajugau- ^{2,13.}
-vuse, ilivsinítok angnerungmat silarssuarmítumit. ⁵táuko silar- ^{Juán. 3,31.}
-ssuarmit píput silarssuarmitdlo píssunik okalugtardlutik, silar- ^{— 15,19.}

- Juán. 8,47. -ssúvdlo inuisa tusararait. ⁶ uvagut Gútimit pivugut; Gútimitik ilisarssissup tusararátigut; Gútimit píngitsup tusartaringilátigut. tássánga nalujungnáisavavut anernek sagdlusuissutaussok aner-nerdlo támartitsissok.
- 3,11. ⁷ asanartuse-â, asakatigíngniarta, asangningnek Gútimit píng-
5,1. -mat; asangnigtordlo nalingínak Gútimit erniusimavok Gúti-
4,16. -lo ilisaralugo. ⁸ asangningitsup Gúte ilisaringilá; Gúte asá-
Róm. 5,8. -ssutaungmat. ⁹ matumúna Gútíp asangnigssusia uvavtíne er-
Juán. 3,16. -sserpok: ernitue Gútíp silarssuarmut autdlartíngmago táussu-
-múna inórkuvdluta. ¹⁰ asangningnerup píssusia: uvagut
4,19. Gúte asagavtígo píngilak, táuna táussuma asangmatígit, ernilo
2,2. autdlartíngmago ajortivta matórnekautígssânik.
- 3,16. ¹¹ asanartuse-â, Gútíp taima asangmatígit uvagútaok asaka-
1,18. -tígíngniásaugut. ¹² Gútimit takungnigtokángisáinarpok. asaka-
2,5. -tígíngkuvta Gúte uvavtínitúásavok, asangningneralo tauva iluvtíne
nāmagtísimásavok. ¹³ matumánga nalujungnáisaugut táussumaní-
-tuartugut, táunalo uvavtínituardlune: anernerme ilānik tuning-
1,1. -matígit. ¹⁴ uvagut issigingnigtúvugut nalunaiavdlutalo, atátap
4,2. ernek autdlartíkā silamiut' anáussissigssát. ¹⁵ nalingínaup Jísuse
5,1. ángíautígiguniuk Gútíp ernerigá, táussumane Gúte ituarpok, táu-
3,24. -nalo Gútímítuardlune. ¹⁶ ilisarárputdlo ugperalugulo asássut Gú-
Juán. 6,69. -tip uvavtíne pígissá. Gúte asássutavok, táimáitumik asássú-
4,8. -mítuartok Gútímítuarpok, Gútilo táussumanítuardlune.
- 4,12. ¹⁷ tamatumúna asangningnek uvavtíne nāmagtísimavok, sujó-
2,28. -rarkunata uvdlugssame erkartútvívgssame, táussumatut íkavta
3,21. silame matumane. ¹⁸ asangningnek ersinermik ilakángilak, kisiáne
asangningnerup nāmagtítup ersínek anisítará, ersínek ániartitau-
-nermik ilakarmat; ersissordle asangnigssutsimígit nāmagtísimá-
4,10. -ngilak. ¹⁹ uvagut asavarput, asarkármatígit. ²⁰ Gúte asavdlugo
okartok, katángúnile ímigssordlugo píssok, táuna sagdlutúvok.
mássa katángúne asángíkuniuk takussane, kanorme tanva ilivdlune
Gúte asásavá takúngisane? ²¹ matumíngalo inánekarputug táussu-
5,1. 2. -mánga: Gútimit asangnigtup katángúnisaok asásagá.

ut; Gûtirik
taringilâtigut.
ussok aner-

Gûtirik ping-
avok Gûti-
Gûte asâ-
uvavtine er-
ago táussu-
sia: uvagut
igut, ernilo

taok asaka-
ok. asaka-
uva iluvtine
táussumanî-
ânik tuning-
talo, atâtap
naup Jisuse
arpok, táu-
asâssut Gû-
nik asâssû-
e.

avok, sujô-
atut ikavta
lak, kisiâne
âniartitau-
magtisimâ-
asavdlugo
agdlutúvok.
va ilivdlune
gut táussu-

kapitalit 5.

Gâtimit erniussut tássa-uko Jisusimik Kristusiussunik uppertut asangnigdlutigdlo Gâtíp inássutai maleruadlugit, uppernertigdlo silarssuarmut ajugáussutigigât; Kri-
-stusimik nalunaiaissut pingasúvdlutik atausek pigât imáitok: Gâtíp tuningmatigut
inússúmik nâgssáungitsumik ernernititdlugo; perkussâ nâpertordlugo kinussut tu-
-sarnekarumârmata, katángutertik tokússutáungitsunik ajortulissok tugsiúsagât sujô-
-ranatik; Gâtimitdle erniuseut maigssordlutik ajortuliaráingitsut, sagdlusuitsox ilisari-
-gamíko Jisuse-Krustusimitdlutik; táunalo Gâtíussok inússutauvdlunilo nâgssáungitsok.

¹nalinginax Jisusimik Kristusiussunik uppertox Gâtimit er-
-niuvok; nalinginauvdlo erniutitsissunik asangnigtup táussumánga ^{4,15.}
erniussok ilángutdlugo asavâ. ²matumánga nalujungnáisaugut
Gâtíp kitornai asagivut; Gûte asaguvtigo, inássutailo maleruavuv-
-tigik. ³tássaungmat Gâtirik asangningnek, inássutai maleruavuv-
-tigik, mássalo inássutai maleruarnek ajornángitdlat. ⁴Gâtimit ^{2,5.}
erniussut unngutdlutik silarssuarmut ajugaussaraut; upperner- ²Juán. 6.
-putdlo tássa ajugáussut silarssuarmut ajugaussok. ⁵kina silar- ^{Juán. 14,16.}
-ssuarmut ajugauva, unáungigpat Jisusimik uppertox Gâtíp er- ^{Juán. 16,33.}
-nerigâ? ^{4,15.}

⁶tássaavok imíktudlo áukutdlo tikiútok, Jisuse Kristuse, imi-
-nâkut pinane, kisiâne imíktudlo áukutdlo; anernerdlo tássa nalu-
-naiaissok anernek nalunaerdlugo sagdlusuisstaussox. ⁷pinga-
-súngmata nalunaiaissut: anernek imerdlo augdlo; ⁸táukualo pinga-
-sut atausek pivât. ⁹inuit nalunaiautait upperiguvtigik Gâtíp nalu-
-naiautâ uppernarnerúsavok; mássalo Gâtíp nalunaiantâ tássa er- ^{Juán. 5,36.}
-nerminik nalunaiautigissâ. ¹⁰Gâtíp ernernanup uppertup nalu-
-naiaut tamána ilumigut pigâ; Gâtirik upperingningitsup táuna
sagdlutútipâ, Gâtíp nalunaiautâ ernerninik nalunaiautigissâ uppe-
-ríniginamiuk. ¹¹tássaavordlo nalunaiaut: Gâtíp tuningmatigut ^{2,25.}
inússúmik nâgssáungitsunik, inússutdlo tamána ernernâpox. ¹²er- ^{Juán. 3,36.}
-nermik pigingnigtup inússut pigâ; Gâtíp ernernanik pigingningit- ^{14,6.}
-sup inússut pigingilâ. ¹³tamákunínga agdlagfigávse ilivse Gâtíp ^{Juán. 20,31.}
ernerata arkanut uppertuse, ilisimarkuvdluse inússut nâgssáu-
-ngitsox pigigigse, upperkuvdlusilo Gâtíp ernernata arkanut.

¹⁴mánalo tássa táussumánga sujórângissuserput: perkussâ nâ- ^{3,22.}
-pertordlugo sumik kinuguvta tusarumârâtigut. ¹⁵sumigdlo kinu- ^{Juán. 14,13.}
-guvta tusarumârâtigut ilisimaguvtigo, ilisimásaugútaok táussumánga
kinutigissavut pisimagivut. ¹⁶nalinginaup katángúne tokússutáu-
-ngitsunik ajortulissok takuguniuk kinugile, tauva inúnermik tuni-
-savâ; tássa tokússutáungitsunik ajortulissut pivâka. ajortulia-

-karpok tokússutaussumik, tamána tugsiússissutigerkuvdlugo oká-
-ngilanga. ¹⁷iluaitsulinerit tamarmik ajortuliáuput, ajortuliakar-
-pordle tokússutáungitsumik.

3,9. ¹⁸ilisimavugut Gútimit erniussook ajortuliaráingitsook, kisiáne
Gútimit erniussook misigssoraraok, ajortuvdlo agtúsángilá. ¹⁹ili-

4,4. -simavugut Gútimit pissugut, silamiutdle tamarmik ajortormiúput.
²⁰ilisimavugutdle Gútíp ernera tikiúsimassok, sianíssusekartikâti-
-gutdlo sagdlusuitsook ilisarerkuvdlutigo; sagdlusuitsumilo ípugut,
ernerane Jisuse-Kristusime. táuna ilumut Gútiuvok inüssutaauv-
-dlunilo nágssáungitsook.

1 Kor. 10,14. ²¹kitornánguáka, Gútipilungnut mianerssoritse. áman.

Juánasip agdlagaisa áipait.

Kéria kite:nailo Gútimit erkigsiserkugai sagdlusuíssutíkut asangningnikutdlo; sag-
-dlusuíssut erkordlugo sakingmata tipaitsútigingárdlugit asangnigtuarsínarkugai mi-
-sigssorkuvdlugitdlo támartitsissunut Kristusimik uviníkut tikiútumik ángíautigingní-
-ngitsunut; tikikumársoralugit máko agdlagkane nágínarai.

¹utorkaunek Kériamut kinigaussumut kitornainutdlo sagdlu-
-suíssutíkut asassavnut, uvangáináungitsuvdlo, sagdlusuíssúmik
ilisarssissut tamarmik asassainut; ²sagdlusuíssut uvavtíntuarterok
nágssáungitsumigdlo najortigissarput píssutigalugo: ³Gútíp atâtap

1 Tim. 1,2. ²Tim. 1,2. Nálagkavdlo Jísusip Kristusip, atâtap ernerata, sámautdlise nag-
Tit. 1,4. -dligtordlusilo erkigsisitdlusilo sagdlusuíssutíkut asangningnikutdlo.

3 Juán. 4. ⁴tipaitsungákaunga kitornavit ilait malugigavkit sagdlusuíssut
erkordlugo sakissut inássut atâtamit pigiligarput maligdlugo.

1 Juán. 2,7. ⁵mánalo inániarpavkit, Kéria, inássúmik nutámigdlusók agdlagfigi-
-natit, pilerkárneranitdle pigissavtínik: asakatigíassugut. ⁶tá-

1 Juán. 5,3. -ssauvordlo asangningnek: inássutai maligdlugit sakiguvta. tá-
-ssauvok inássut pilerkárneranit tusagarse, tamána erkordlugo

1 Juán. 2,18 t. saxisassuse. ⁷mássa támartitsissut kavfussut silarssuarmut

— 4,1 t. tikiúput, Jisuse-Kristusimik uviníkut tikiútumik ángíautigingní-
-ngitsut. tássauvok támartitsissook Kristusivdlo akerartortá.

⁸misigssoritse sulíssutigissarput támarkunatigo, tamarmiussumigdle

akilernekarkuvdluta. ⁹ sanimut sâgdllune Kristusip ajokersûtânik
anlajangiússugitsup Gûte pigíngilá; Kristusip ajokersûtânik au-
-lajangiússissup atâtarldo ernerldo pigai. ¹⁰ ajokersûmik tamatu-
-mínga ajokersuinane ilivínut pissokarpat igdlusisísângilarse ilag-
-sinagulo; ¹¹ táussumínga ilagsissup pekatigilisangmago suliaisigut
ajortutigut.

1 Juán. 2,23.

¹² ilivínut okausigssakaraluakissunga pápiaramik kernerúmigdlo ³ Juán. 13.
okalugfiginiángilavse, neriugpongale tikíkumârivse nangminerdlo
okalokatigiumârdluse. tipaitsugssuserput námagterkuvdlugo. ¹³ ka- 1 Juán. 1,4.
-tángúpit kinigaussup kitornaisa inúvdluarkuvátit. áman.

Juánasip agdlagaisa pingajue.

Gájuse perkigsórkuvdlugulo tamatigut pivdluarkugâ tipaitsungârdllune, ilumórssusianik
tikeraussuntdle agdlât ikiiumatússusianik nalunaiavfiginekarame; Diutrívise ila-
-gíngne pingârnerujumassok ajortumik pissarmat agssuarigâ, Dimitriusile tusâmav-
-dluagkane nersordlugo; Gájuse kilamik takujumârsoralugo inúvdluarkussinerit
naggasiutiginarai.

¹ utorkaunek Gájusimut asanartumut, sagdlusuissutíkit asa- ap.sul. 19,29.
-ssavnut. - - 20,4.

² asanartutit-â, tamatigut pivdluarkuvavkit perkigsórkuvdlu- Rúm. 16,23.
-titdlo, sórdlo tarnit pivdluartok, ³ tipaitsungâkaungame katángu- 1 Kor. 1,14.

-tívut tikiungmata, ilumórssutsit nalunaiáissutigingmássuk, kanok ² Juán. 4.
sakissutit sagdlusuissut erkordlugo. ⁴ tipaitsútigissakángilanga
matumánga angnerussumik: kitornâka tusarângavkit sagdlusuissut

erkordlugo sakissut.

⁵ asanartutit-â, katángutivut tikeraussutdlo kanok iliorfigi-
-ssarângagkit nungutdlugit ilumórdlutit pissarpatit; ⁶ táukua a-
-sangnigssutsit nalunaiáissutigât ilagíngnut; iluartumigdlo pisimá-
-sautit táuko autdlartíkugkit Gûtime ilerkorissariakartok náper-
-tordlugo. ⁷ mássa arka pissutigalugo autdlarsimáput sumigdlo
pigssarsinatik akimángitsunit. ⁸ taimáitut tauva ikiorniásavavut,
sagdlusuissúmut suliokatiginekarkuvdluta.

⁹ ilagít agdlagfigigaluarpâka, Diutrívifisivdle táukunane pingâr-

-nerujunassup isumagíngilâtigut. ¹⁰tainuáitunik kauok-iliornere erkaiunárpáka tikiúkuma, okautsinik ajortunik okatdlisigissarmatigut; tamánalo námaginago katángutivut isumagíngiláitaok, isumaginguigkumassutdlo perkúngilai ilagíngnitdlo pèrsitardlugit.

¹¹asanartutit-à, ajortok pinago ajúngitsok maliguk. ajúngit-
1 Juán. 3,10. -sulhortok Gútimit pivok, ajortuliortuvdle Gúte takúngilá. ¹²Di-

-mítriuse tamarnik nalunaiáissutigát, sagdlusuissutip nangminek
Juán. 21,24. agdlát; uvagútaordlo nalunaiavugut, nalunaiauterputdlo ilisima-
-varse ilumörtok.

²Juán. 12. ¹³okausigssakaraluakaunga, kisiáne kernerúmik agdláumigdlo
okalugfiginiángilavkit. ¹⁴neriugpungale kilamik takujumárvikit,
tauva nangminek okalokatigíngkumiárpugut. ¹⁵erkigsina. ikíngu-
-tívta inúvdluarkuvátit. ikíngutivut tamaisa ingmákut inúvdluar-
-kúkit.

Jútarsip agdlagai.

kristumiuvdlutik ivdlernarsagaussut erkingsingárvudlugit okaorkigsárai ivdlernartunut ugperititaorêrsok agsorútigerkuvdlugo misigssorkuvdlugitdlo ilagíngnut ilaliúniarsimassunut iluaitssuarunt; anúsingorsautigítitaussunik itsarnitsanik kavsinik erkaisíka; apustilit sujuligtormatik uvdlugssane kingugdlerne mitagdlersokarumártumik iluaitssuarunik, ugperníkut ineriartortekatigísassut Gútitudlo asanartituinardlutik inuitdlo taimaekatigínginagít; Gúte nágkiúnávèrsitsigínaussok únersiutigalugo náassisok.

¹Jútarse Jísusip Kristusip kivfá, Jákuvdle katángutá, [ag-
-dlagtok] kaerkusimassunut Gútíktut atátáktut ivdlernarsagaussunut
2 Pít. 1,2. Jísuse-Kristusíktudlo párisaassunut. ²nagdligtornekangárdluse
erkingsingárdlusilo asanekangáritse.

³asanartuse ukorsé, ilungersungárdlunga agdlagfiginialeravse ánakatigíngsimássutsivtínik, agdlagfigissariakartípavse okaorkigsáru-
-mavdluse ivdlernartunut ugperititaorêrsok agsorútigerkuvdlusiuk.

⁴mássa ilivsinút ilaliúniarsimáput inuit ilait kangale erkartússag-
-ssángortitaorêrsut iluaitssorssússut, Gútívta sámáunera kángunar-
-tuliornermut atornerdlugkamíko nálagkezsuisstuardlo Gúte ná-
-lagarputdlo Jísuse Kristuse miserratigalugit.
2 Pít. 2,1 tt.

⁴Mór. 14, ⁵ilivsile erkaisíkumavavse ilisimagaluagkavsinik, Egivtinimiut
³⁵tt. nunánit Nálagkap inugtane aniguisíkamigít ugpíngitsortait kingu-

-mut nungutikai; ⁶ingilitdlo píssusererkâgartik aulajangerfiginago 2 Pit. 2,4.
 inigissartik kimangmássuk, tarrup atâne kilerssorsimátuinartit-
 -dlugit torugarai uvdlugssarssuak erkartütivfigssak nagdliutser-
 -dlugo; ⁷sördlo Sütumamiut Gumôramiutdlo erkânitutdlo igdlo- 1 Mör. 19.
 -karfit inue táukunatut uverssaissorssüvdlutik nalinginarnigdlo 2 Pit. 2,8.
 uvinigssiordlutik [kóngunartuliorfigssamingnik] anusingorsautigiti-
 -taussut ingnermik kamiuitsunik pitdlarneardlutik, ⁸taimátaok
 ivkua singnagtortutut itdlutik uvinigtik mingugtipát náлагаussutdlo
 asiginardlugit nálangnartutdlo kakajaralugit. ⁹Miggaitdlivdle í- Dán. 12,11.
 -ngiliunerup mamardlíssorssuak *) sakitsáukamiuk Mõrsasip timà 5 Mör. 34,5.
 pivdlugo, kakajardliutaussunik pinek saperpà, okardlunile: Nâ- 2 Pit. 2,11.
 -lagkap agpísalútdlisit. ¹⁰ivkualetalussamingnik kakajardlerput, Sagg. 3,2.
 ùmassutudle sujunekángitsutut itdlutik ilerkuátut sianigissamikut 2 Pit. 2,12.
 aseroriartoput. ¹¹erkanak táuko Kainip avkutágut ingerdlagamik, 1 Mör. 4,8.
 akigssarsiniardlutigdlo Biliamisut támartikiartoramik, Kõratutdlo 4 Mör. 22.
 okautseritdlutik támarsimagamik. ¹²ivkua asakatigingniutigssanik — 16.
 nerissarnivsiñe inardlokutaokaut igtújuitsunik nerekatauvdlutik, 2 Pit. 2,15 t.
 ingmingnuinax nerdlertlutik, nuíatut nívtailaitsutut itdlutik anorit — 2,13, 17.
 autdlarússáitut, orpítut pilutaerútutut inerititakángitsutut, mardlo-
 -riardlutik tokussutut mángumingnut agdlát nutsungnekartutut,
¹³imap maligssuisut kángugissagssaraluamingnik kápiortutut, uvdlo- Is. 57,20.
 -rissatut angalassutut, tártup tárnerssuanik najugagssakartitauvdlu-
 -tik nágssáungitsunik. ¹⁴táukule sujuligtütigigujai Aatamimit ar-
 -finek-áipáta Einup, okarame ima: ata, aggersok Nálagak ivdler- 1 Mör. 5,18.
 -nartortane túsintiligpagssuit ilagalugit, ¹⁵tamaisa erkartúkiartor-
 -dlugit iluaitsortaitdlo tamaisa inerterdlugit iluaitsulioartarnermingne
 iluaitsulíait tamaisa pivdlugit, okautsitdlo mamianartut tamaisa
 pivdlugit, ajortuliartut sorkusaitsut agssuarissarângáne okauseri-
 -ssait. ¹⁶tássa-uko okalorujugtorssuit atugkamingnik ajornerai- 2 Pit. 2,18.
 -ssut, pileritsangnitik maligdlugit ingerdlassut, orkartuvdlutigdlo
 píssarput, inungnik nakerissarsiordlutik iluakutigssarsivfiginiagkatik
 nersortússârdlugit.
¹⁷ilivsiñe, asanartuse-â, nálagkavta Jisusip Kristusip apusti-
 -lísa sujuligtütigissait erkaisigik, ¹⁸okarfigissarmase uvdlugssane 2 Pit. 3,2.
 kingugdlerne mitagdlersokarumártumik pileritsangnipilutik malig- — 2,10.
 -dlugit ingerdlassunik. ¹⁹tássa-uko avingarúniartut, tarnimut ata-
 -ssut, anernermik ilumiugissakángitsut. ²⁰ilivsiñe, asanartuse-â, 2 Pit. 3,17.
 ineriartortekatigigitse ugpernivsigut ivdlernangártúkut, tugsíardluse

*) tórnársuuk, Diávulo.

anerníkt ivdlernartúkt. ²¹ Gútimut asanartítuinaritse nálagkavta Jísusip Kristusip nákingninguera isumavdlítigalugo inúnermik nágssáungitsunik. ²² Inuitdlo taimaekatigigsínagit ilait nagdlig-torsigik, ²³ ilaitdle ánagtisigik sujórasárdlugit, ingnermit nutsug-dlugitdlusók, ánorák agdlát nvingnup mingugtitá úminalalugo.

Róm. 16, 25tt.

²⁴ táussumale ilivsinik nágkiúnavèrsitsiginaussup kínamilo ná-languartorsúp sánut pisitsiginaussup agssuarnaisitdluse nuáner-

1 Tim. 1, 17.

-sorssuarmik, ²⁵ Gútip kisime ilisimassorsúp, ánáussissivta, ná-

-langnarssusek inornarssuserdlo píssamerdlo piginauerdlo pigi-ligit mánaló nágssáungitdluarnartumigdlo. áman.

sarkúmersitat Juánasimut.

kapitale 1.

máko Jísusip Kristusip íngilimigut sarkúmersitarigni kivfaminut Juánasimut; ilagíg-sokatigít arfinek-mardlut Aasiámitut Juánasip Nálagkanut mánakut ítunut sujor-nagut ítunut tikiúkumártumut sámnuorkuvdlugitdlo erkigisærkugai; Patnúsimítdlone Nálagkap uvdluane anernermiuvdlune takulerine nanerúserfít kúltiussut arfinek-mardluk, akornánitordlo inúp erneratut ássekartok, uvdloríssatdlo arfinek-mardluk talerpingmiugigai, inákánilo takussane agdlarkuvdlugit.

^{22,6.} ¹ Jísusip Kristusip sarkúmersitai, Gútip táussumínga túniú-ssai, kilamik píumártugssat kivfaminut takuterkuvdlugit, íngili-nilo autdlatitdlugo tamáko nalunaerai kivfaminut Juánasimut;

^{1,9.} ² táussuma nalunaiáissutigá Gútip okausia, Jísusivdlo Kristusip ^{6,9.} nalunaiantá, tamáko takussaue. ³ pivdluarput takordlúgkerssá-

-rutit mákua okausinik atuaissordlo tusaissitdlo, táukunanilo ag-
^{22,10.} -dlagsimassunik torquissut, nagdliuvfigssát kanexingmat.

⁴ Juánase ilagíngnut arfinek-mardluinut Aasiámitunut: sái-mautdlusilo erkigisitdlise mánakut ítup sujornagut ítup tikiú-kumártup, anerneritdlo arfinek-mardluk táussuma igsiavfiata kí-lágdlop sánítut, ⁵ Jísusivdlo Kristusip nalunaiáissup ilumórtup,

^{Kol. 1, 18.} sujugdliuvdlune tokussunit erniussup, nunap kúngísa sujulerssor-táta; táussuma asagátigut, aungminigdlo nvfardluta ajortaiarâ-

^{5,10.} -tigut, ⁶ kúngíngortitdlutalo palasingortitdlutalo Gútimut atâta-
^{2 Mór. 19,6.}

-minut; táussuma pigiligít nálangnant píssaunerssuardlo nágssáu- Is. 61,8.
-ngitdluínartumik. āman.

⁷ata, nuiatigut aggerpok, takujumárpátdlo tamarinik issaisa, Dān. 7,13.
táukualo táussuminga kapississut; nunamilo nagguvekatigít tamar- Sagg. 12,
-mik kernualássutigiumárpát. āp, āman. ⁸uvanga-una a-lo u-lo, ¹⁰tt.
okarpok Nālagak Gūte, mānákut itok sujornagut itok tikiúku- ^{21,6}.
-mártok, ajugakángitsok. Is. 44,6.

⁹uvanga Juánase katánguterse, J̄susip Kristusip nágdliung- ^{22,5}.
-neragut nálagauvfiagutdlo nikatdluuiussusiagutdlo pekaticissarse, ²Tas. 3,5.
kekertame Patmūsími atilingme ípunga Gūtíp okausia píssuti-
-galugo J̄susivdlo Kristusip nalunaiatā píssutigalugo. ¹⁰Nālagkap ^{1,2}.
uvdluane anernermiuvdlunga kingorkavnit tusalerpara niperssuak ^{4,1}.
sórdlo kardlortáussúp nipá, okartok: ¹¹takussatit magpersagkanut
agdlákit, ilagígsokatigíngnutdlo táukunúnga arfinek-mardluit ā- ^{2,1,8}.
-tíkit, Evfísumut Smernamutdlo Perramumutdlo Tiatfaramutdlo ^{3,1,7,14}.
Sartisimutdlo Filatalfiamutdlo Lautikíamutdlo. ¹²tauva kiviari-
-punga nipe uvavnut okalugtok takujumavdlugo, kiviaramalo ta-
-kulerpáka nanerúserfít kúltiussut arfinek-mardluk; ¹³nanerúser-
-fítldlo táukua arfinek-mardluk akornáne takuvara inúp erneratut ^{Dān. 7,13,9.}
ássekartok, isigainut kigdlekartumik ánorálik, sakíssamigutdlo ki- ^{— 10,5.}
-terúmik kúltiussumik kiterusersimassok; ¹⁴niakuale nujailo ka- ^{Dān. 10,6.}
-korput savat merkuisut kakortutut, aputitit, issailo ingnerup
ikualaneratut íput; ¹⁵isigailo sórdlo kangnúsarigisok augtitsivingme ^{Hsk. 1,24.}
aumártok, nipálo sórdlo imerpagssuit nipát; ¹⁶uvdlorissatdlo ar- ^{1,20.}
-finek-mardluk talerpingmiugigai, panalo igdlugtut kínalik ípigtor- ^{Is. 49,2.}
-ssuak karnanit anissok, kínaló sórdlo sekínek kaumangárnermine
kaumassarāngat. ¹⁷takuleravkulo isigaisa sānut úpípunga toku-
-ssutut; táussumale agssangminik talerpigdlernik patigpānga okar-
-figalungalo: ersekinak, uvanga-una sujugdliuvdlunilo kingugdliu- ^{2,3.}
-ssok ¹⁸úmassordlo; tokugaluaramalo tamássa úmavunga nágssáu- ^{Is. 48,12.}
-ngitdluínartumik; unerivíngmutdlo tokumutdlo matuersautit u-
-vanga pigāka. ¹⁹takussatit agdlákit, mānákut ítut kingornalo ^{1,11.}
piumártugssat, ²⁰ángigissak uvdlorissat táukua arfinek-mardluk ^{1,16.}
talerpivne takussavit piat, nanerúserfítldlo táuko arfinek-mardluk
kúltiussut. uvdlorissat táuko arfinek-mardluk tássa ilagígsokatigít
táukua arfinek-mardluit ingilē, nanerúserfítldlo táuko arfinek-mar- ^{1,12.}
-dluk takussatit tássa ilagígsokatigít arfinek-mardluit.

kapitalit 2.

agdlarkunekarok ilagigsokatigít Evfsumiutdlo Smernamiutdlo Perramumiutdlo Tiatia-
-ramiutdlo ingnikut agdlagarsiaagsainik.

- ¹ilagít Evfsumiut ingiliánut agdlagit: ima okarpok uvdlori-
^{1,16.} -ssanik táukunínga arfinek-mardlungnik talerpingmigut tigumiar-
^{1,13.} -tok, nanerúserfít táukua arfinek-mardluk kúltiussut akornáne sa-
 -kissok: ²suliatit ilisimaváka, suliniarnitidlo nikatdlujuíssutsitdlo,
 ajortutdlo kamagisínáungínagkit; ússerpatitdlo ingmingnik apusti-
 -liunerartut taimáinatigdle, malugátidlo sagdlussut; ³nikatdlu-
 -juíputidlo kamagingnigdlutidlo atera pivdlugo kasunatidlo.
^{2,14. 20.} ⁴kisiáne agssuarávkít asangnigssutsit sujugdlek soraerúkagko.
⁵erkaigit sumit nákartutit, avdlamigdlo isumatárdlutit suliat su-
 -jugdlít suliarikit. pingikuvitdle tikitdlarasuarumárpavkit, nane-
 -rúserfít dlo nügkumárpara inánit, avdlamik isumatángikuvit. ⁶má-
^{2,15.} -nale pigát: Níkuláikut suliait úmigssorpatit, uvangátaok úmig-
^{2,11.} -ssugkáka. ⁷siutekartup tusardligit anernerup ilagigsokatigíngnut
^{22,2.} okauserissai: ajugaussok nerisikumárpara orpingmit inúnartumit
 Gútip paratísianítumit.
- ⁸ilagít dlo Smernamiut ingiliánut agdlagit: ima okarpok su-
^{1,17.} -jugdliuvdlunilo kingugdliussok, tokugaluarame úmartok: ⁹suliatit
^{2,2.} ilisimaváka, nâgdliugssutsitdlo pítsússutsitdlo (nauk písússutit), ka-
 -kajaringmatitdlo ingmingnik Jútiunerartut taimáinatigdle, Sâta-
 -nivdle ajokersuivfigissai tássaussut. ¹⁰kanok pinekarnigssatit
 sujóraginavíkit. ata, ilavse ilait mamardlíssorsúp*) parnaerússi-
 -vingmut pisikumárpai, ússernekarkuvdluse; nâgdliugkumárpusilo
 uvdlut kulit. nâlagkangnut ilumórit tokúsaguvit agdlát, tauva
 Jäk. ^{1,12.} niakorut inüssutaussok ilingnut túniúkumárpara. ¹¹siutekartup
^{2,7.} tusardligit anernerup ilagigsokatigíngnut okauserissai: ajugaussok
^{20,6.} tokup áipáta ajokusísángilâ.
- ¹²ilagít dlo Perramumiut ingiliánut agdlagit: ima okarpok
^{1,16.} táussumínga igdlugtut kínalíngmik ipigtorssuarmik panakartok:
¹³suliatit ilisimaváka, sumilo inekartutit, tássa Sâtanip kilálingmik
 igsiavfekarfiáne; ateralo aulajangiúpat, uvavnutdlo ugpernek mi-
 -serratingíngilat uvdlune ivkunane agdlát, Antiparse uvavnik nalu-
 -naiaissok ilumórtok nalunaiaingmat, táuna ilivsíne tokutaussok
^{2,4. 20.} Sâtanip inekarfiáne. ¹⁴kisiáne ingma agssuarávkít, Bíliaimip ajo-

*) tórnárssúp, Diávu lup.

- kersûtânik aulajangiússissokarmat ilingne, táussuma Bálak ajo- 4 Mór. 25,2. — 31,16.
- kensorâ nágfigssak ilerkuvdlugo Israílíp kinguaisa sãnut, Gûtipi- 2,20.
- lungnut tunissutinik nerissarkuvdlugit arnaunekarkuvdlugitdlo. 2,6.
- ¹⁵ taimátaok Nikuláikut ajokersûtânik aulajangiússissokarpok ilingne. 2,6.
- ¹⁶ taimáitumik avdlamik isumatârit; píngikuvitdle tikitdlarasuarn-
-mârpavkit, sorssugkumârdlugitdlo kanerma panânik. ¹⁷ siute- 2,7.
- kartup tusardligit anernerup ilagfigsokatigíngnut okauserissai: a- 3,13.
- jugaussok tuniumârpara mânáp issertugaussup ilânik, tuniumâr-
-paralo ujarkamik kakortumik atermigdlo nutâmik ujarkamut táu- 3,12.
- ssumúnga agdlagsimassumik avdlap ilisimángisânik, tamatumínga ^{19,12.}
pisártup kisime ilisimassânik.
- ¹³ ilagít dlo Tiatfaramiut íngiliánut agdlagit: ima okarpok Gûtip
ernera, ingnerup ikualanerisut ítunik issekartok, isigailo sórdlo ^{19,12.}
kangnúsarigsok: ¹⁹ suliatit ilisimaváka, asangnigssutsitdlo kivfar- 2,2.
- tornititdlo ugperssutsitdlo níkatdlujuíssutsitdlo, suliatitdlo ki-
-ngugdílít sujugdlernit amerdlanerussut. ²⁰ kisiáne agssuarávkít
arnak Jisípíle íngminik pruvfítíunerartok akuerigagko, táussuma ^{1kúng.16,31.}
kivfáka ajokersorpai támarít dluít dlo, arnaunekarkuvdlugit Gûti-
-pílungnutdlo tunissutinik nerissarkuvdlugit. ²¹ mássalo pívfígssa- 2,14.
- kartíkaluariga avdlamik isumatârkuvdlugo, kisiáne avdlamik isu-
-matârumángílak angúnunekarnine tuníkumanago. ²² ata, ínanga-
-vingmut písávára, táussumíngalo arnaunekartut nágdliungnar-
-torssuarmut písít dluít, avdlamik isumatângígípa suliai tunut-
-dlugit. ²³ kítorñailo tokúkut tokúkumârpáka, ilagfigsokatígdlo
tamarmik misígísáput uvanga tássaussunga tartunígdlo úmatínígdlo ^{tugs. 7,10.}
misíltssok; nungutdlusilo tuniumârpavse sulíase nápertordlugit.
- ²⁴ ílívínutdle Tiatfaramítokataínut ajokersúmik tamatumínga pí-
-gíngnígítsunut Sātání dlo ítíssusínik (táima okartarmata) ílisar-
-ssíngítsunut okarpunga: nangmagagssamik avdlamik íllísvífgísá-
-ngílavse. ²⁵ kisiáníle pígíssarse aulajangiúsínarsíuk tíkiutserdlunga. 3,11.
- ²⁶ ajugaussordlo sulíavnígdlo naggatígíssamut agdlát torkuíssok a-
-kímángítsunut nálagáussusekartíkumârpara, ²⁷ savatutdlo párisávai ^{tugs. 2,8.}
sávíussumík íltsersútékardlune sekumísísvdlugít dlo píngútátut ^{12,6.}
narraussutut, sórdlo uvangátaok atátavnít tunínékartunga; ²⁸ úvdlo-
-ríardlo kausíut táussumúnga túníúkumârpara. ²⁹ síutekartup tu- 22,16.
-sardlígit anernerup ílagfigsokatíngíngnut okauserissai. 2,7.

¹⁴ ilagít dlo Lautikiamiut ingiliánut agdlagit: ima okarpok táuna áman, nalunaiaissok ilumórtok sagdlusuitsok, Gútip píngor- 19,11.
 -titaisa autdlarkautát: ¹⁵ suliátit ilisimaváka, nigdleratit dlo kíssá- Kul. 1,16.
 -ngínavit. ilumut dle nigdlerdlutit dlúnft kíssaraluaruvit. ¹⁶ akung- 2,2.
 -nagtúgavit dle, nigdleratit dlúnft kíssaratit dlúnft, taimáitumik ka-
 -nivnit oriarumárpavkit. ¹⁷ okaravit: písúvunga, pekutitángárdlu-
 -ngalo súngumigdlúnft ajorssángilanga, naluvdlutit dlo inukulú-
 -ssutit nákinaxissutit pítsússutit tagpítsússutit tamakángitsutit:
¹⁸ sujúnorsorpavkit kúltimik uvavnit píserkuvdlutit ingnikut akuiag-
 -kamik, písúngorkuvdlutit, ánorágssanigdlo kakortunik atissag-
 -ssangnik, tamakángissutsivit kángunarnera ersserkunago, issigig-
 -sáunigdlo issingnut tarnutigssangnik, tagpígserkuvdlutit. ¹⁹ asa- Epr. 12,6.
 -ssáka nungut dlugit pitdlardlugit dlo perorsararāka. taimáitumik úss. 3,12.
 ilungersorit avdlamigdlo isumatárdlutit. ²⁰ ata, matup silatáne
 kekarpunga kasugtuivdlungalo. nipivnik tusartokarpat matuerfi- erin. 5,2.
 -galungalo, táuna iserfigiumárpára, únúkorsiúmigdlo nerekatigíg-
 -kumárpugut uvangalo táunalo. ²¹ ajugaussok uvavnut igsiakati- Mat. 19,29.
 -gitikumárpára igsiavfivne kilálingme, sórdlútaok uvanga ajugau-
 -ssunga atátagalo igsiakatigalugo igsiavfiane kilálingme. ²² siute-
 -kartup tusardligit anernerup ilagígsokatigíngnut okauserissai. 2,7.

kapitalit 4.

takungnígtok igsiavfíngmik kilálingmik kilangmitumik, kânilo igsiassokartok utorkau-
 -nerit mardlungnik kuligdlit sisamatdlo úmassutdlo sisamat avatangigānik
 patdlorfigissānik únersiutigissānik.

¹ tamatuma kingornagut takungnilerama, ata, mato magper-
 -simassok kilangme, nipilo táuna sujagdlek kardlortáussúp nipátut 1,10.
 uvavnut okalugtít dlugo tusagara okartok: maunga kakigit, matuma 1,1.
 kingornagut píumártugssat ilingnut takutisaváka. ² tauva ernīnak 22,6.
 anernermiulerpunga. atalo, igsiavfik kilálik tássanítok kilangme, 1,10.
 igsiavfiuvdlo táussuma kilágd lup káne igsiassokartok; ³ táunalo Hsk. 1,26 tt.
 igsiassok issigalugo sórdlo aligok akisungnertôk aligordlo augpa- 21,11.
 -lualártok, igsiavfiuvdlo kilágd lup avatágut neriuussák, issigalugo 10,1.
 sórdlo aligok korsórkigsok. ⁴ igsiavfiuvdlo kilágd lup avatánitut
 igsiavfít kilágd lit mardlungnik kuligdlit sisamatdlo, igsiavfíngnilo 11,16.
 táukunane kilálingne igsiassut utorkaunerit mardlungnik kuligdlit
 sisamatdlo, atissanik kakortunik atitínekartut niarkumíkt dlo kúl- 3,4 t.
 -tiussunik niakurutigdlit. ⁵ igsiavfíngmitdlo kilálingmit aniaussut
 ingnát dlagissat kagdlerit dlo nipitdlo; ikúmatitdlo ingnerímaussut 8,6.
 11,19.

- 5,6. arfinek-mardluk igsiavfiup kilâgdlop sâne ikumassut, Gûtip aner-
-nere arfinek-mardluk tâssaussut. ⁶igsiavfiuvdlo kilâgdlop sâ-
15,2. -nîtok imak igalâgssiaussak aligortut itok, igsiavfiuvdlo kilâgdlop
Hsk. 1,22. kerkane avatânîlo itut ûmassut sisamat issinik tamâkersimassut
2 Mòr. 24,10. sâmikut tunumikutdlo. ⁷ûmassuvdlo sujugdliup ássigâ lîuvek,
Hsk. 1,10. ûmassuvdlo áipâta ássigâ ugsik, ûmassutdlo pingajuat inugtut kí-
-nakarpok, ûmassutdlo sisamâta ássigâ nagtoralik tingmissok.
⁸ûmassutdlo táuko sisamat nungutdlutik arfinilingnik sulokartut
issinigdlo tamâkersimassut kaujatdlagdlugit ilunikutdlo; unîngave-
-kángitdlatdlo uvdúkutdlûnît unîákutdlûnît nâme, okardlutik: iv-
Is. 6,3. -dlernarpok, ivdlernarpok, ivdlernarpok Nâlagak Gûte ajugaká-
1,8. -ngitsook, sujornagut itok mânâkut itok tikiúkumârtok. ⁹ûma-
-ssutdlo nâlangnaut atarkinautdlo kujaniutdlo pigittarángatigik
21,5. igsiavfiup kilâgdlop kâne igsiassumut nâgssáungitdluinartumik û-
15,7. -massumut, ¹⁰tauva utorkaunerit táuko mardlungnik kuligdlit si-
-samatdlo patdloraraup igsiavfingme kilâlingme igsiassup sânut,
nâgssáungitdluinartumik ûmassok patdlorfigalugo, niakorutitigdlo
igsiavfiup kilâgdlop sânut ilivdlugit, okardlutik: ¹¹Nâlagak, ilingnut
5,12 t. pigittitaggssáuput nâlangnaut atarkinautdlo píssaunerdlo, ivdlit sût
10,6. tamaisa pingortikagkit, ivdlitdlo perkussagku? íput pingortitauv-
-dlutigdlo.

kapitalit 5.

igsiavfingme kilâlingme igsiassup talerplane takugine magpersagkat ilumikutdlo kâ-
-mikutdlo agdlangnigdlit nakíssutinigdlo arfinek-mardlungnik nakíssusersimassut, táu-
-kuníngale magpísinaussokángitsook savârkamik igsiavfiup kilâgdlop kerkane kerkar-
-tumik kisiáne, táussumalo tigungmagit, ûmassut táukua sisamat utorkauneritdlo
táukua mardlungnik kuligdlit sisamatdlo eriniugak nutâk atordlugo
únersiutigilerât, íngilerpagssuitdlo ingiatdlorait.

- ¹igsiavfingmilo kilâlingme igsiassup talerplane takuvâka mag-
Hsk. 2,9 t. -persagkat ilumikutdlo kâmikutdlo agdlangnigdlit nakíssutinigdlo
arfinek-mardlungnik nakíssusersimassut. ²íngililo nakíssok ta-
-kuvara niperssuarmik tordlulassok: kina magpersagkanik uku-
-nínga mapíssugssauva nakíssutaiáissugssauvdlunilo? ³kisiáne ki-
5,13. -langmilûnît nunamilûnît nurâ? atânîlûnît magpersagkanik táuku-
-nínga magpísinaussokángilak, iluánutdlo issigísinaussokarane. ⁴u-
-vangalo kiangârpunga, magpersagkanik táukunínga magpíssug-
-ssautínekartokángingmat, iluánutdlo issigíssugssautínekartokarane.
4,4. ⁵utorkauneritdlo táukua ilâta okarfínganga: kianak, ata, lîuvek Jû-
1 Mòr. 49,9 t.

Gûtip aner-
 -âgdulup sâ-
 -o kilâgdulup
 kersimassut
 -igâ lûvek,
 -inugtut kî-
 -tingmissok.
 -sulokartut
 -uningave-
 -dltutik: iv-
 -e ajugakâ-
 -k. ⁹ûma-
 -arângatigik
 -rtumik û-
 -uligdlit si-
 -sup sânut,
 -orutitigdl
 -k, ilingnut
 -ivdlit sût
 -gortitauv-

-nikutdlo kâ-
 -massut, tâu-
 -kane kekâ-
 -gorkauneritdlo
 -ugo

-âka mag-
 -sutinigdlo
 -ssok ta-
 -nik uku-
 -isiâne ki-
 -k tâuku-
 -ane. ⁴u-
 -agpissug-
 -tokarane.
 -uvek Jû-

-tâkúnit nagguvekatingnit pissok Dâvip sordlâ ajugauvok mag-
 -persagkat uko nakíssutaitdlo arfinek-mardluk magpersinauvdlugit.
⁶igsiavfiuvdlo kilâgdulup ûmassutdlo tâuquia sisamat kerkâne
 utorkauneritdlo tâuquia kerkâne takuvara savârak kekartok, sôrdlo ^{7,17.}
 tokutaussok, arfinek-mardlungnik nagssokartok arfinek-mardlung- ^{Sagg. 4,10.}
 -nigdlo issekardlune, tâssa-uko Gûtip anernere arfinek-mardluk ^{1,4.}
 nunamut tamarssuarmut autdlatitat. ⁷tâussumalo magpersagkat ^{4,5.}
 tigujartorpai igsiavfiup kilâgdulup kâne igsiassup talerpiant. ⁸mag-
 -persagkatdlo tigungmagit ûmassut tâuquia sisamat utorkauneritdlo ^{4,8 tt.}
 tâuquia mardlungnik kuligdlit sisamatdlo patdlorput savârkap sânut;
 nungutdlutigdlo pigigait kûkilagtarissat pûgútatdlo kûltiussut tipi- ^{14,2.}
 -gigsautinik ulivkârtut, tâssa ivdlernartut tugsitainik. ⁹eriniu-
 -gardlo nutâk atorpât okardlutik: ivdlit magpersagkanik ukuninga
 tigusissugssauvutit nakíssutainigdlo magpíssugssauvdlutit; toku-
 -taugavit, aungnigdlo Gûtimut pisiarigavtigut ingmikut nagguveka-
 -tigígsunit ingmikutdlo okausilingnit ingmikutdlo inuiaussunit aki-
 -mângitsunitdlo tamanit, ¹⁰kúngingortikagkitdlo palasingortitdlugit- ^{1,6.}
 -dlo Gûtivtínut, nunamut nálagaussugssat. ¹¹takungnigdlungalo
 tusalerpara íngilerpagssuit nipât igsiavfiup kilâgdulup ûmassutdlo ^{9,16.}
 tâuquia utorkauneritdlo tâuquia avatâtigut, amerdlâssusiatdlo tâssa ^{Dân. 7,10.}
 kulinik tûsintiligpait kulinik tûsintiliartarsimassut tûsintiligpaitdlo
 tûsintiliartarsimassut, ¹²niperssuarmigdlo okarput: savârkamut
 tokutaussumut pigititagssâuput píssaunek píssussutdlo ilisimâssutdlo ^{4,11.}
 nakússutdlo atarkinautdlo nálangnaudtlo pivdluarkússutdlo. ¹³pí-
 -ngortitatdlo tamaisa kilangmilo nunamilo nunavdlo atâne ítut ^{5,3.}
 ímamítutdlo tâuquale ilulê tamaisa tusarpâka okartut: igsiavfingme
 kilâlingme igsiassup savârkavdlo pigilisigik pivdluarkússut atar- ^{7,10.}
 -kinautdlo nálangnaudtlo píssaunerssuardlo nâgssâungitdluinar-
 -tumik. ¹⁴ûmassutdlo tâuquia sisamat okarput: âman. utorkau- ^{19,4.}
 -neritdlo tâuquia patdlorput patdlorfigalugo.

kapitalit 6.

magpersagkat tâuquia nakíssutaisa ilait arfinigdlit kingulerígsitdlugit magpernekartut.

¹takuvaralo nakíssutit tâuquia arfinek-mardluk ilât atausek
 savârkap magperâ; ûmassutdlo tâuquia sisamat ilât atausek tu-
 -sarpara kagdlurup nipânigdlusôk okartok: kaigit, issiginiarit.
²takungnigkamalo, ata, kimugtuarsasuk kakortok, kânilo igsiassok ^{Sagg. 6,1 tt.}

pisigsekartok; tuninekarporðlo niakorúmik, autdlarpordlo ajugauv-
-dlune ajugáusavdlunilo.

³ nakíssutivdlo áipá magpermago úmassup áipá tusarpara
okartok: kaigit. ⁴ tauvalo kimugtuarssuk avdla sarkúmerpok, aug-
-palugtok; kánilo igsiassok tuninekarpok nunamiut erkígsivigssae-
-ruterkuvdlugit tokorautekatigigsarkuvdlugitdlo; panamigdlo angi-
-súmik tuninekarpok.

⁵ nakíssutitdlo pingajuat magpermago úmassut táukua pi-
-ngajuat tusarpara okartok: kaigit, issiginiarit. takungnigkamalo,
Hsk. 5,1. ata, kimugtuarssuk kernertok, kánilo igsiassup úgtútít igdlugít
tigumiarai. ⁶ nipilo tusarpara úmassut táukua sisamat akornáne
okartok: kajússiagssat úgtútít imai tinárimik akekásassut, suau-
-ssiagssatdlo úgtútít pingasut imait tinárimik akekásassut; úlialo
vínilo ajokusernavérigit.

⁷ nakíssutitdlo sisamát magpermago úmassut táukua sisamát
tusarpara okartok: kaigit, issiginiarit. ⁸ takungnigkamalo, ata,
20,14. kimugtuarssuk sungárpalártok, kánilo igsiassok tokumik atekartok,
unerivíuvdlo maligká. pigináussusekartitauvordlo nunap avgorne-
-risa sisamānut, tokoraerkuvdlugo panamik kángnermigdlo toko-
Hsk. 14,21. -rarnermigdlo nunavdlo nerssutaisigut.

⁹ nakíssutitdlo tatldimát magpermago takuváka Gútip okau-
20,4. -sia pivdlugo nalunaiautdlo pigissartik pivdlugo tokutaussut tar-
1,9. -nait tunissiviup atánítut. ¹⁰ niperssuarmigdlo tordluláput okar-
3,7. -dlutik: Nálagak ivdlernartutit sagdlusuitsutit, kanok sivisutigí-
-ssumik erkartússísanatitdlo auvut akiniutigísángiligít nuname
inekartunut? ¹¹ nungutdlutigdlo tuninekarput atissagssamik taki-
-súmik kakortumik, okarfiginekarputdlo kasuseratdlarkuvdlugit,
21,7. kivfakatitik katángutitigdlo sule taimatut tokúnékásassut námag-
13,7. -titserdlugit.

¹² issigingnârpungalo nakíssutit arfernat magpermago; tauvalo
16,18. nuna sajugtorssuángorpok, sekinerdlo kernertúngorpok púgssiatut
Hsk. 32,7 t. merkússutut, káumatdlo augtut ilerpok. ¹³ kilauvdlo uvdloriai
Mat. 24,29. nunamut nákarput, sórdlo figekússup figine ineringitsut nákalatí-
-tarai, anorerssup aulatíkangane. ¹⁴ kilagdlo nigorpok sórdlo ag-
Is. 34,4. -dlagagssak imunekartok, kákatdlo kekertatdlo tamarmik inainit
nùngnekarput. ¹⁵ nunavdlo kúngé nálagarssuitdlo pisútdlo sáku-
Is. 24,21. -tútdlo nalagaunere nakússutdlo kivfaussutdlo tamarmik kivfáu-
-ngitsutdlo tamarmik issertorput kárusungnut kákatdlo kuvne-
Hús. 10,8. -rinut; ¹⁶ okarputdlo kákanut kaersunutdlo: nákarfigitigut issar-
Lúk. 23,30.

-tordlutalo igsiavfingme kilålingme igsiassup kînânit savârkvadlo níngangneranit, ¹⁷ níngangnerata uvdlorssua nagdliungmat; kiname atasínáusava?

kapitalit 7.

Gûtip kivfai ugpernakutsiornekartut, Israílíp kinguaise nagguvekatigígsortait tamarmik ingmíkut arkanek-mardlungnik túsintekalerdlutik ugpernakutsiornekartunik; kavserparujugsuut kisénekarsínáungitsut, akimángitsut ingmíkut inuiaussut tamarmik ilaisa, kakortunik atissakardlutik Gûte savârdlo únersiutigigait, íngilitdlo íngiatdlorait.

¹ kingornalo íngilit sisamat takuváka nunap tekerkuine si- 20,s.
 -samaze kekartut, nunap anorainik sisamanik tigumiartut, ano- Sagg. 6,6.
 -rimik anordlersokarkunago nunamutdlûnit ímamutdlûnit orping-
 -nutdlûnit ilânutdlûnit náme. ² íngililo avdla takuvara nuissok
 sekernup nuissarfianit, Gûtip úmassup nakitsisánik pilik, táussuma
 niperssuarmik tordlulavfigigai íngilit táuko sisamat, nunamigdlo
 ímamigdlo ajokusisínautitaussut, okardlune: ³ nunalûnt imardlûnit
 orpítdlûnit ajokusíngikatdlarsigik, Gûtivta kivfai kauisigut ugper- 13,16.
 -nakutsioratdlásagavtigik. ⁴ tusarparalo ugpernakutsiornekartut Hsk. 9,4.
 amerdlássusiat: untritilingnik sisamanigdlo kulilingnik sisamanigdlo 14,1.
 túsintigdlit ugpernakutsiornekartut Israílíp kinguaise nagguvekati- 1 Mór. 49,8.
 -gígsortaisa tamarmik ilait. ⁵ Jútácut nagguvekatigít ilait arka-
 nek-mardlungnik túsintigdlit ugpernakutsiornekartut; Rúpínícut
 nagguvekatigít ilait arkanek-mardlungnik túsintigdlit ugpernakut-
 siornekartut; Gátícut nagguvekatigít ilait arkanek-mardlungnik
 túsintigdlit ugpernakutsiornekartut; ⁶ Agserácut nagguvekatigít
 ilait arkanek-mardlungnik túsintigdlit ugpernakutsiornekartut; Nav-
 -talícut nagguvekatigít ilait arkanek-mardlungnik túsintigdlit ug-
 pernakutsiornekartut; Mánarsícut nagguvekatigít ilait arkanek-
 mardlungnik túsintigdlit ugpernakutsiornekartut; ⁷ Símiükut nagg-
 -vekatigít ilait arkanek-mardlungnik túsintigdlit ugpernakutsior-
 nekartut; Lívícut nagguvekatigít ilait arkanek-mardlungnik tú-
 -sintigdlit ugpernakutsiornekartut; Ísagssárikut nagguvekatigít
 ilait arkanek-mardlungnik túsintigdlit ugpernakutsiornekartut;
⁸ Stípulükut nagguvekatigít ilait arkanek-mardlungnik túsintigdlit
 ugpernakutsiornekartut; Júserfikut nagguvekatigít ilait arkanek-
 mardlungnik túsintigdlit ugpernakutsiornekartut; Bínjamícut nagg-
 -vekatigít ilait arkanek-mardlungnik túsintigdlit ugpernakutsior-
 nekartut.

⁹ kingorna takungnikkama, ata, kavserparujugsuut kisénekar-

- 5,9. -sínáungitsut, akimángitsut ingmíku^{td}ldo nagguvekatigígsut ingmí-
-kú^{td}ldo inuia^{ss}ut ingmíku^{td}ldo okausig^{dlit} tamarmik ilait, igsiav-
-fiup kilágd^{lup} sáne savárkav^{ldo} sáne kekartut, takisúnik kakor-
7,18. -tunik atissakartut, palmit^{ldo} avalekutainik tigumia^{kartut}; 10 ni-
19,1. -perssuarnig^{ldo} tordluláput okardlutik: áná^{uss}ut Gú^{tiv}ta pigi-
-liuk igsiavfingme kilálingme igsiassup, savárkav^{ldo}. 11 íngilit^{ldo}
tamarmik kekarp^{ut} igsiavfiup kilágd^{lup} avatáne utorkaunerit^{ldo}
11,16. táukua avatáne úmassut^{ldo} táukua sisamat avatáne, kínaningnig^{ldo}
patdlorput igsiavfiup kilágd^{lup} sáne Gú^{te} patdlorfigalugo okardlutik:
5,12. 12 áman, pivdluarkússut nálangnaut^{ldo} ilisimá^{ss}ut^{ldo} kujaniut^{ldo}
atar^{kina}ut^{ldo} píssauner^{ldo} nakú^{ss}ut^{ldo} Gú^{tiv}ta pigiligít nágssáú-
-ngit^{dlu}ínartunik. áman. 13 utorkaunerit^{ldo} táukua ilát piler-
7,9. -pok okarfígalunga: táuko takisúnik kakortunik atissag^{dlit} kíkut-
Juán. 21,16. uko? sumit^{ldo} pípat? 14 akivaralo: nálagara, ivd^{lit} ilisimavatit.
okarfígalugo: tássa-uko nágdliungu^{artumit} angisú^{mit} píssut, ati-
-ssatig^{ldo} takisút errorpait kakorsardlugit^{ldo} savárkap auanik.
15 tamána pivd^{lugo} Gú^{tip} igsiavfiata kilágd^{lup} sániput nálag^{flu}-
-táne kivfartú^{td}lugo uvd^{lú}ku^{td}ldo úmuáku^{td}ldo; igsiavfingmilo kilá-
-lingme igsiassup tuperfigumá^rpai. 16 kálísanatig^{ldo} imerusulísá-
Is. 49,10. -ngit^{dlat} kingorna, sekernuv^{ldo} súvd^{lúnit} kiangerup tugfígísá-
-ngilai. 17 savárkap igsiavfiup kilágd^{lup} kerkanítup pàriumá^rmagit
21,4. tasíssersú^{td}lugit^{ldo} inermik puilassunut inúnartunut; Gú^{tiv}ldo
Is. 25,8. kuv^{dlit} tamaisa atdlarterumá^rpai issainit.

kapitalit 8.

nakíssutit arfinek-áipát magpernekartok, íngiliv^{ldo} pujórtitsivingmik pig^{dlup} tipigig-
-sautit Gú^{tim}ut majortíkai ivd^lernartut tugsu^tainut ilángut^{dlugit}; íngilit arfinek-
mardluk kardlortá^{uss}uarnik arfinek-mardlungnik pig^{dlit} ilait sisamat kinguleríg^{dlutik}
kardlortartut, perdlungnartut^{ldo} ássigingí^{tsut} nuramut nag^{dlu}ú^{td}ardlutik.

- 1 nakíssutit^{ldo} arfinek-áipát magper^{mago} kilangme nipa-
-ngerput nalunaerkú^{tap} akúnerata agfá migssiliord^{lugo}. 2 taku-
1,4. -vákalo íngilit táuko arfinek-mardluk Gú^{tip} sáne kekartut; táu-
Lúk. 1,19. -kulo tuninekarput kardlortá^{uss}uarnik arfinek-mardlungnik. 3 íngi-
-lilo av^{ld}la tunissiviup sanianut kekariartorpok, pujórtitsivingmik
5,8. kú^{lti}ussumik pilik; táuna tuninekarpok tipigig^{sautinik} amer^{dl}-
-súnik, ivd^lernartut tamarmik tugsu^tainut ilánguter^{kuvdlugit}, tu-
-nissivingmut kú^{lti}ussumut igsiavfiup kilágd^{lup} sánitumut [ili-
-ssagssa*]. 4 tipigig^{sautit}ldo ivd^lernartut tugsu^tainut ilángú^{ssat}
pujuat íngilip agssainit majorpok Gú^{tip} sáne. 5 íngiliv^{ldo} pujó^r-

gsut ingmí-
 lait, igsiav-
 ník kakor-
 rtut; ¹⁰ni-
 tivta pigi-
¹¹ingilitdlo
 kauneritdlo
 mingnidlo
 okardlutik:
 kujaniutdlo
 nágssáu-
 ilát piler-
 dlit kikut-
 isimavatit.
 issut, ati-
 p auanik.
 nálágfiu-
 niló kilá-
 erusulisá-
 tugfigisá-
 mármagit
 Gátivdlo

lup tipigig-
 lit arfinek-
 ulerigdlutik
 itik.

e nipa-
²taku-
 nt; táu-
³ingi-
 vingmik
 merdla-
 git, tu-
 ut jili-
 ngússat
 pujór-

-titsivik tiguvá ímerdlugulo ingnerup tunissivingmítup ilánik nu-
 -namutdlo igitsivdlune; tauva nípit píngorput, kagdleritdlo ingnát- ^{4,5.}
 -dlagíssatdlo, nunalo sajulerdlune. ^{11,10.}
⁶ingilitdlo táuko arfinek-mardluk kardlortáussuarnik táuku-
 -nínga arfinek-mardlungnik pigdlit pigināngorsarput kardlortásav-
 -dlutik. ⁷sujugdlerdlo kardlortarmat natarxornat ingnerdlo pi- ^{2 Mór. 9,24.}
 -ngorput aungmik akussat, nunanutdlo igínekarput; tauva nunap ^{Is. 28,2.}
 avgornerisa pingajuat ikivkarpok, orpítldlo avgornerisa pingajue
 ikivkarput, igítldlo tungujortut tamarmik ikivkarput. ⁸ingi-
 -livdlo áipá kardlortarmat kákarssuardlusók ingnermik ikumassok ^{Jer. 51,25.}
 ímamut igínekarpok; tauva ímap avgornerisa pingajuat áungorpok,
⁹píngortitatdlo ímamítut tarnigdlit avgornerisa pingajue tokúput,
 umiarssuitdlo avgornerisa pingajue aserorput. ¹⁰ingilitdlo pi-
 -ngajuat kardlortarmat uvdloriarssuak kilangmit nákarpok ikúma- ^{Is. 14,12.}
 -títut ikumassok, táussuma nákarfigai kúit avgornerisa pingajue ^{Dán. 8,10.}
 ímermigdlo puilassut. ¹¹uvdloriardlo táuna naussut sungarníner-
 -ssátut atekarpok; ermitdlo avgornerisa pingajue naussut sungar-
 -nínersátut ilerput, inuitdlo ilarpagssuisa ermit tokússutigait su-
 -ngarnekingmata. ¹²ingilitdlo sisamát kardlortarmat sekernup
 avgornerisa pingajuat káumatívdlo avgornerisa pingajuat uvdlorí-
 -ssatdlo avgornerisa pingajue patingnekarput, avgornerisa pingajue ^{Aam. 8,9.}
 tártúngortitdlugit, uvdlop kaumássutsime avgornerisa pingajuat
 píngigiká, áma únuak taimaitdlune. ¹³takungnigdlungalo tusar-
 -para nagtoralik atausek kilaup migsságut tingmissok, níperssuar- ^{14,6.}
 -mik okartok: erkanak, erkanak, erkanak nuname inekartut, íngilit
 táukua pingasut sule kardlortásassut kardlortáussuisa nípit sule
 píngitsut pívdlugit.

kapitalit 9.

íngilit tatdlímát kardlortarmat, puilassuliaussak itinerssúp pia matuernerkartok, erka-
 -nárnardtordlo sujugdlek tássánga anissok áipagssakardlune píngajugssakardlunilo;
 íngilit arfernat kardlortarmat, íngilit sisamat kilerússaertut, kimugtílligpagssuarvigdlo
 katerssanik ilakardlutik inuit avgornerisa pingajue tokúkiartorait; amíkkússutdlo
 tokutáungítsut ísumatāngínamik ajortuliatik soraerúngikait.

¹ingilitdlo tatdlímát kardlortarmat uvdloriak takuvara ki- ^{8,10.}
 -langmit nunanut nákarsimassok; táussumúngalo túniúnekarpok
 matuersaut puilassuliaussamat itinerssúp pianut. ²tauvalo pui- ^{20,1.}
 -lassuliaussak itinerssúp pia matuermago pujok puilassuliaussamit
 anivok, augtitsivígssúp pujuatut ítok; sekínerdlo síláinardlo tár- ^{Júitd. 2,10.}

- síput puilassuliaussap pujuanit. ³pujuanitdlo pigdlertat sarkú-
 -merput nunamut pivdlutik; táukulo pigináussusekartitáuput nu-
 -nap sukorpiünfa pigináussusiata ássinganik. ⁴okarfiginekar-
 -putdlo nunap ivigailünit naussinguitdlünit avdlat kanok íkaluar-
 -tut orpftdlünit kanok íkaluartut ⁵userkunagit, kisiáne inuit
 kaormikut Gútip nakitsisânik nalunaerkutsernekángitsut. ⁶ani-
 -nekarputdlo [ajokusigagssatik] toxorkunagit, kisiáne ániarterkuv-
 -dlugit káumatit tatdlimat návdlugit; ániartitsinerisalo ássigât su-
 -korpiünip ániartitsinera inuk igúkângamiuk. ⁶uvdlunilo táuku-
 Júp. 3,21. -nane inuit tokugssamik nápitsiniarumârput, nápisanagulo; toku-
 -jumatdlerumârputdlo, tokuvdle kimarratigísavai. ⁷pigdlertatdlo
 Jáitd. 2,4. ássekarput kimugtuarssuit sorssungnermut piginângorsagaussut
 ássigalugit, niakorniugigaitdlo niakorutidlusók kúltisut ítut, kí-
 -naitdlo sórdlo inuit kinait; ⁸nujakarputdlo arnat nujaisut ítunik,
 Jáitd. 1,6. kigutaitdlo líavit kigutaisut íput. ⁹ságtuaussakarputdlo ságtua-
 Jáitd. 2,5. -ssatut saviassutut ítunik; suluisalo perpaluat sórdlo kamutit ag-
 -ssakáussugdlit perpaluat kimugtuarssugpagassuit sorssungnermut
 pangaligkângata. ¹⁰pamiüssakarputdlo sukorpiünit písa ássinginik
 igútekardlutigdlo pamiüssamikut; pigináussusiadllo tássa inuit
 ajokusersínauvdlugit káumatit tatdlimat návdlugit. ¹¹kúngekar-
 -putdlo nálagkersortimingnik, itinerssúp íngilianik, táuna Epríá-
 -risut Apatúnimik atekarpok, Grikerisutdlo Apuliünimik atekarpok.
 11,14. ¹²erkanârnartok atausek kângiúpok; ata, erkanârnartut mardluk
 sule nagdliútugssáuput.
¹³íngilitdlo arfernat kardlortarmat nipe atausek tusarpara
 tunissiviup kúltiussup Gútip sânitup nagssússainit sisamanit pí-
 16,12. -ssok, ¹⁴íngilit arfernânut táussumínga kardlortáussuarmik pí-
 7,1. -lingmut okartok: kilerússáikit íngilit táuko sisamat kúgssuarne
 Aivfaratime kilerssorsimassut. ¹⁵tauva kilerússaerput íngilit táuko
 sisamat, nalunaerkútap akúmera uvdlordlo káumatdlo ukíordlo [nag-
 -dliútugssak] ragdliutserdlugo piginângorsarsimassut, inuit avgor-
 -nerisa pingajue tokúsavdlugit. ¹⁶kimugtígdliídlo katerssat amer-
 -dlássusiat tássa kulínik túsintígdliídliit kulínik túsintíleríagkat mar-
 -dloríardlugit; amerdláss. íat tusarpara. ¹⁷taimalo takordlórni-
 -kut kimugtuarssuit takuváka kainilo igsiassut, ingnertut augpa-
 -lugtigissunik tungutsorigsunígdlo ikuatdlagsautitdlo sungârkíg-
 -sigíssunik ságtuaussakartut, kimugtuarssuitdlo niakue líavit nia-
 Jáitd. 2,3. -kuisut ítut; karníitdlo aniáput ingnek pujordlo ikuatdlagsautdlo.
¹⁸perdlútit tamáko pingasut inuit avgornerisa pingajuisa tokutáu-

-ssutigait, ingnek pujordlo ikuatdlagsautdlo táukna karninit ania-
-ssut. ¹⁹ kimugtuarssuit piginánssusekarmata kanernikut pamin-
-mikutdlo, pamiusa pulateriársuit ássigingmatigik, niakokardlu-
-tigdlo, táukulo atordlugit ajokusissarput. ²⁰ inuitdlo amiákússut
perdlútinik taimákuínga tokutáungitsut agssangmik suliait sora-
-rínagit avdlamik isumatānginamik, anernipiluit Gútipiluitdlo kâl-
-tiussut silviussutdlo kangnúsaussutdlo ujaraussutdlo kissússutdlo ^{16,11.}
takungningnerdlúit tusainerdlúit angalanerdlúit ajortut patdlor- ^{tugs. 135,10.}
-figisáingilait; ²¹ amátaok avdlamik isumatānginamik tokutsissar-
-nítik ilisínitigdlo uverssainitigdlo tigdligtarnitigdlo soraerúngilait.

kapitalit 10.

íngile na ússok kilangnit arkartok tordlordlunilo, kagdleritdlo arfinek-mardluk nipisik
okauserigait; íngile táuna nakússok ugpernarsáissok ángigissamik Gútip pianik nã-
-magsinekásassumik íngilit arfinek-áipáta kardlortarfigssáne, magpersagánguitdlo mag-
-persimassut tigumiarissane Juánasimut túniúkaí êrkuvdlugit
takordlúgkersárkerkuvdlugulo.

¹ íngililo avdla nakússok takuvara kilangnit arkartok, nuimik ^{5,2.}
uliguakartok, neriussárdlo niakuanítok, kínálo sekinertut ítok, isi- ^{4,3.}
-gailo sukartut inguerussutut ítut; ² tigumiarailo magpersagánguit
magpersimassut; isigkanilo talerpigdlit tugtipai ímamut, sámig-
-dlítidlo nunauut; ³ tordlorpordlo niperssuarmik, sórdlo ífuevek
uánissártartok; tordlormatdlo kagdlerit táukua arfinek-mardluk
nipisik okauserait. ⁴ kagdleritdlo táuko arfinek-mardluk okalung-
-mata agdlangnialeraluarpunga. tauvalo tusarpara nipe kilangnit
okartok: nakússúkit kagdlerit táukua arfinek-mardluk okauseri- ^{Dán. 8,26.}
-ssait, agdlangnagitdlo. ⁵ íngilivdlo ímap káne nunavdlo káne
kekartitdlugo takussama agssane talerpigdlit kilangmut kutdlarpari, ^{Dán. 12,7.}
⁶ táunalo nágssáungitdluinartumik úmassok kilangnik táussumaní- ^{14,7.}
-tunigdlo nunamigdlo táussumanítunigdlo ímamigdlo táussumaní-
-tunigdlo píngortitsissok narkigsigalugo ugpernarsaivok, kingorna
kakugórfigssakásángitsox; ⁷ kisiáne uvdlune íngilit arfinek-áipáta
nipekarfigssaine, táuna kardlortásagpat, tauva ángigissak Gútip pia ^{Aam. 3,7.}
-fítinut. ⁸ nípivdlo kilangnit tusagkama áma okalugfigánga o-
-kardlune: magpersagánguit magpersimassut íngilip ímap káne
nunavdlo káne kekartup tigumiagai tigujuartúkit. ⁹ tauva íngile
táuna ornigpara okarfigalugulo: magpersagánguit uko uvavnut tú-
-niúkit. akivángalo: tigúkit ívdlugitdlo; násseríssutigiumárpatit, ^{Hsk. 2,8 tt.}
— ^{3,1 tt.}

kanernutdle tungusungnisáput tungusungnitsútítut. ¹⁰ tauva mag-
-persagánguit táuko tiguváka ingilip agssainit ivdlugitdlo; kaniv-
-nutdlo tungusungniput tungusungnitsútítut, éréravkitdle násse-
-rilerpuuga. ¹¹ okarfigángalo: ámaló takordlúgkerssásautit ing-
-míkut inuiausaut akimángitsutdlo ingmícutdlo okausigdlit kú-
-ngitdlo amerdasút pivdlugit.

kapitalit 11.

Juánase inánekartok Gútip nálagfiutá úgtúsavdlugo; Nálagkap nalunaiassortai mar-
-dluk nerssutip itinerssuarmít kakissup tokúkumárai, úmardlutigdle kílaugmut kakí-
-sassut; erkanármartup áipá kángiútok; íngilit arínek-áipát kardlortartok, Nálag-
-kavdlo silamiut nálagauvfiat pigilerá, utorkauneritdlo táukun ²⁴ Gútip sánitut pat-
-dorfigalugo kutsavigigát; Gútip nálagfiutá matuernekartok kílangme.

- ¹ tuninekarpuugalo suvdlortúmik ajáupíssatut ítumik, okarto-
^{21,15.} -karpordlo: níkuidlntit Gútip nálagfiutá úgtoruk, tunissivigdlo,
^{Hsk. 40,9.} tássanilo patdlortut. ² silardiale nálagfiup avatánitok taimaiti-
-savat úgtornagulo, akimángitsunut túniússaungmat; igdlorpag-
^{13,6.} -ssualigdlo ivdlernartok tugdlárisavát káumatit sisamanik ku-
-ligdlit mardlugdlo návdlugit.
- ³ pisikumárpákalo nalunaiassortáka táuko mardluk, takor-
-dlúgkerssásáputdlo uvdlt túsinutigdlit mardlungnigdlo untritigdlit
arfinilíngnigdlo kuligdlit púgssianik atissakardlutik. ⁴ tássa-uko
^{Sagg. 4,2 tt.} úliakutit táuko mardluk nanerúserfitdlo táuko mardluk nunap
^{2 kúng. 1.} nálagáta sáne kekartut. ⁵ kialo ajokuserumassarángagit ingnek
^{10. 12.} karnánit anissaraok kíngarssortait nungutitdlugit; kialo ajokuseru-
-massarángamigit taina tokútariakararaok. ⁶ táuko pigináussu-
^{1 kúng. 17,1.} -sekarput kilak matusínauvdlugo uvdllune takordlúgkerssárfing-
-mingue siagdlerkunago; pigináussusekarputdlo erminut áungortí-
^{2 Môr. 7,19.} -sínauvdlugit nunalo patigsínauvdlugo perdlútinik nalingínarnik,
kanok-ilissúkutdlúnit píumassarángamik. ⁷ nalunaiautertigdlo ná-
^{13,1.} -magsigpássuk nerssutip itinerssuarmít kakissup sorssugkumárpai
^{Dán. 7,21.} ajugauvfigalugitdlo tokutdlugitdlo. ⁸ timaitdlo tokungassut igdlor-
-pagssuagdlup táussuma angisúp anernícut ítumik Sútumamik
Egívtinimigdlo tainekartup nálagátalo sáningassulingmut kikiagtu-
-gauvfiata igdluisa akornánikumárpút. ⁹ timaitdlo tokungassut
ingmícut inuiaussut ingmícutdlo nagguvekatigtsut ingmícutdlo
okausigdlit akimángitsutdlo ilaisa takujumárpait uvdlt pingasut
uvdlvdlo agfá, timaitdlo tokungassut ilivermut ilerkúsángilait.
^{Est. 9,22.} ¹⁰ nunamilo inekartut nuánârdlutigdlo tipaitsugkumárpút pivdlugit

pajuktakátaudlutigdlo, pruvftit táuko mardluk ániautaungmata nuname inekartunut. ¹¹uvdlutdlo táuko pingasut uvdludlo agfá nângmata anernerup inüssutaussup Gûtimit pissup pulavai; isig- Hsk. 37,5.
 -kamingnidlo nikorfáput, táukuníngalo takungnigtut ersinerssúp tugfigai. ¹²niperssuardlo tusarpát kilangmit okarfigigátik: maunga kakigitse. tauvalo kilangmut kakíput nuiákut, kíngarssortaisalo issigait. ¹³tainailissúkutdlo nuua sajugtorssuángorpok, igdlorpag- 16,18.
 -ssuagdludlo ilâ avgornerisa kulingat úpipok, inuitdlo arfinek- mardlungnik túsintigdlit tokutáuput nunap sajungnerane; amiákú- -ssutdlo ersilerput, kilauvdlo Gûtia nâlanguartipát. ¹⁴erkanâr- 9,12.
 -nartup áipâ kângiúpok; ata, erkauárnartut pingajuat uagdliúma- -suásavok.

¹⁵ingilitdlo arfinek-áipát kardlortarmat niperssúit kilangme 10,7.
 tusarssaulerput, okartut: silamiut nâlagauvfiat nâlagkavta tanitâ- 12,10.
 -talo pigilerpát, táunalo nâlagáusavok nâgssáungitdliúmartumik. Dán. 2,44.
¹⁶utorkauneritdlo táuko mardlungnik kuligdlit sisamatdlo Gútip 4,4.
 sâne igsiavfingmingne kilâlingne igsiassut kínamingnik patdlorput Gúte patdlorfigalugo okardlutigdlo: ¹⁷kutsavigávtigít, Nâlagak Gúte ájugakángitsutit, mánákut ítutit sujornagut ítutit, píssaunerssúit 4,8.
 atuleragko nâlagaulerdlutitdlo. ¹⁸akimángitsutdlo kamagtúngorput, ivdlitdlo kamangerit nagdliúpok, tokussutdlo pivfigssát, erkartú- -savdlugít, akigssarsíagssardlo túniúsavdlugo kivfangnut pruvfí- -tinut ivdlernartunutdlo aternigdlo mianeringnigtunut, mikissunut angisúnutdlo, aserúsavdlugít dlo nunamik aseruissut. ¹⁹Gúteivdlo 19,2.
 nâlagfiutâ matuernekarpok kilangme, angerusiatalo igdlerfia ta- -kugssaulerpok nâlagfiutâne; tauvalo ingnâtdlagíssat pingorput, 8,5.
 nipitdlo kagdleritdlo, nunalo sajulerdlune natarkornangârdlunilo. 16,18.
 16,21.

kapitalit 12.

arnap ernertárisâ akimángitsunik párssissugssak kûkôriaussarssúp íunagâ; kûkô-
 -riaussarssuak Miggaít dlimit artorssartitauvdlune nunamut igitaussok; kûkôriaussarssúp
 arnak táuna ernertártok kínuigigâ kínguágssaisalo amiákue sorsugkiartordlugít.
¹nálnaerkutdlo angisók takugssaulerpok kilangme: arnak 12,3.
 sekinermik atissalik, káumatdlo isigaisa atânítok, niarkumigutdlo 15,1.
 uvdlorissat arkauek-mardluk niakorutigigai. ²nártugamilo niv- Migg. 4,10.
 -dliavok ernisulerdlune, erninigssaminut ániardlune. ³nálnaer-
 -kutdlo avdla takugssaulerpok kilangme, atalo, kûkôriaussarssuak 12,1.
 angisók ingnertut augpalugtigíssok, arfinek-mardlungnik niakulik Hsk. 29,3.
 kulinigdlo nagssulik, niarkumigutdlo kúngít niakorutainik arfinek- 13,1.

- mardlungnik niakorutilik. ⁴pamiússátalo kilaup uvdloriaisa avgornerisa pingajue nivagpai nunamutdlo igitdlugit. kükôriaussarssuardlo arnap ernísassup sâne nikorfavok, ernigpat kitornâ fuvavdlugo. ⁵táunalo ernivok ernernik angtaussumik, táussuma
- ^{2,27.} akimángitsut tamaisa savatut párisagai saviussumik ilitersúte-
^{19,15.} -kardlune. kitornâlo autdlarúnekarpok Gútimut igsiavfianutdlo
 tugs. ^{2,9.} kilálungmut. ⁶arnardlo kimâvok pulassuitsumut, tássane najugagssakaramé Gútip piarêrsagânik, tássane nerdlersásagât uvdlut túsintigdlit mardlungnigdlo untritigdlit arfinilingnigdlo kuligdlit.
- Dân. ^{12,11.} ⁷sorssútokalerpordlo kilangme: Miggaitdlip íngilísalo kükôriaussarssuak sorssugpât, âmátaok kükôriaussarssuak táussumalo íngilê sorssugput. ⁸artorssarpordlo, najugagssarsinekarungnaer-
^{20,2.} -putdlo kilangme. ⁹igitauvordlo kükôriaussarssuak angisôk, táuna
- 1 Môr. ^{3,1.} pulateriârssutoxak, mamardlissorssuarmik *) Sâtanimigdlo tainekartok, inuit najugâne nunalingnik tamanik támartitsiniartok; nunamut igitauvok, íngilflo igitáuput táussumúnga ílangutdlugit.
- ^{11,15.} ¹⁰niperssuardlo kilangme tusarpara okartok: mâna ánáussut pí-
^{19,1.} -ssaunerdlô nálagauvfigdlo Gútivta pigilerpai, piginaunerdlô tani-
 -tâta [pigilerpâ], katángutivta pasigdlersât igitaungmat, uvdlú:ut-
 -dlo únuáuktdlo Gútivta sâne pasigdlersigissât. ¹¹táukualo ajugauvfigât savârkap auagut okautsíuktdlo nalunaiutigissamikut; inússusertigdlo asángilât tokutaulemamik agdlât. ¹²tamána piv-
^{18,20.} -dlugo tipaitsugitse, kilait ukorsê táukunanilo inekartuse. erkanak nuna imardlo, mamardlissorssuak ílivsínut arkarmat kamagtorssúvdlune, pivfigssakíssutse nalúnginamiuk.
- ¹³kükôriaussarssuardlo misigilerame nunamut igitauvdlune,
^{12,4.} tauva arnak táuna angutiuguamik ernissok kinugâ. ¹⁴arnardlo
- Is. ^{40,31.} tuninekarpok sulungnik mardlungnik nagtoraligssúp táussuma pí-
 -nik, pulassuitsumut tingmerkuvdlugo inigssaminut, tássane nerdlersarnekasassok uvdlut kaujatdlangnerat [atausek] uvdlutdlo kaujatdlangnere [mardluk] uvdlutdlo kaujatdlangnerata agfâ pulateriârssuk alisimavdlugo. ¹⁵pulateriârssúvdlô kanerminit imex
- Dân. ^{7,25.} kúgssuartut itok anípâ arnap kingorânit, kúgssuarmut sarfauter-
^{17,15.} -kuvdlugo. ¹⁶nunavdle arnak ikiorpâ, karne nunap angmaramiuk kúgssuak kükôriaussarssúp kanerminit anitâ ívdlugo. ¹⁷kükôriaussarssúvdlô arnak ningautilerpâ autdlardlunilo kinguágssaisa a-

*) tórnrássungmik, Líâvulumik.

lloriaisa av-
 kùkòriaussar-
 kitornâ iu-
 k, táussuna
 ilitersûte-
 siavfanutdlo
 ssane naju-
 sagât uvdlut
 o kuligdlit.
 o kùkòriau-
 táussumalo
 karungnaer-
 gisòk, táuna
 gdlo taine-
 artok; nu-
 angutdlugit.
 áussut pí-
 erdlo tani-
 uvdlú:ut-
 kualoaju-
 gissamikut;
 nána piv-
 erkanak
 kamagtor-

tauvdlune,
 14 arnardlo
 ssuma pí-
 ssane ner-
 uvdlutdlo
 gfa pula-
 inimit imex
 sarfauter-
 maramiuk
 kùkòriau-
 ssaisa a-

-miákue sorssugkumavdlugit, táuko Gûtip inássutainik maleruai- 14,12.
 -ssut Jîsusivdlo nalunaiautânik pigingnigtut. 19,10.
 18 kekarpungalo ímap sinâne siorkane.

kapitalit 13.

nerssut ímamit kakissok kùkòriaussarssúp pigináussusekartíkâ Gûtimik kakajardler-
 -sítldlugo ivdlernartunutdlo sorssugtitldlugo ajugausínângortitldlugo; nerssutip avdlap
 nunamit kakissup nerssut sujugdlek nuname inekartunut patdlorfigítikâ, angisûnigdlo
 nalunaerikutifordlone támartítarai; arkata kisitsisâ imátok: 666.

1 takulerparalo nerssut ímamit kakissok, arfinek-mardlungnik 11,7.
 niakulik kulinigdlo nagssulik, nagssungmigutdlo kúngit niakor- 12,3.
 -tainik kulínik niakorutilik, niarkumigutdlo pigigai arkít kakajar- Dán. 7,3 tt.
 -dliutaussut. 2 nerssutivdlo takussama ássigâ milakulâk, isigailo 17,3.
 sòrdlo nánup pé, karnalo sòrdlo líuvip karna; kùkòriaussarssúvdlo
 táussumúnga túniúpâ píssaunine, igsiavfinilo kilâlik, pigínauner-
 -ssuardlo. 3 niakuisalo ilât atausek takuvara sòrdlo tokússutau-
 -ssumik ikilersimassok; ikialo tokússutaugaluartok mamípok, nu- 17,8.
 -namiutdlo tamarmik nerssut tupiginsútigât kingorânit. 4 kùkò-
 -riaussarssuardlo patdlorfigât nerssut pigináussusekartingmago,
 nerssutdlo patdlorfigât okardlutik: nerssut kia ássigâ? kialo sor- 18,18.
 -ssugsínauvâ? 5 kanermigdlo tuninekarpok angisûnik kakajardliu-
 -tinigdlo okalugsínângortitldlugo, pigínaunermigdlo tuninekarpok
 káumatit sisamanik kuligdlit mardlugdlo pigínaorkuvdlugo. 6 kar- 11,2.
 -nilo angmarpâ Gûte kakajaralugo, arka kakajaralugo, inekarfialo,
 kilangmilo inekartut. 7 tuninekarpordlo ivdlernartunut sorssug- 11,7.
 -sínângortitldlugo táukmúngalo ajugausínângortitldlugo; pigínauner-
 -migdlo tuninekarpok tamanut ingmikut nagguvekatigígusunut ing- 7,9.
 -mikutdlo inuiaussunut ingmikutdlo okausilíngnut akimángitsu- 14,6.
 -nutdlo. 8 patdlorfigiumârpâtdlo tamarmik nuname inekartut, si- 17,8.
 -larssúp túngavilerkârneranit atermikut agdlangnekángitsut sa-
 -vârkap tokutaussup magpersagautaine inüssúmik agdlagkane.
 9 siutekartokarpat tusardle. 10 tigussanik parnaerússivingmut ka- 2,7.
 -terssuissokarpat, táuna tigussauvîngmut autdlásavok; panamik Jer. 15,2.
 tokutsissokarpat, táuna panamik tokúnekásavok. uvanípok iv- 14,12.
 -dlernartut níkatdlujuínerat ugperneratdlo.

11 nerssutdlo avdla takulerpara nunamit kakissok, táunalo
 mardlungnik nagssokarpok savârkap písut ítuuk, okalugpordlo
 kùkòriaussarssuartut. 12 nerssutivdlo sujugdliup pigináussusia ta- 13,7. 4. 2.
 -mákerdlugo pissarpok táussunia tákuane, nunamutdlo tássanilo

- inekartunut patdlorfigitipá nerssut sujugdlek, ikininik tokússu-
-taugaluartunik nuamítörtok. ¹³ angisúngdlo nahuaerkutiliorpok
ingnermigdlo kilangmit nunamut nákartitsivdlune inuit tákuane;
¹⁴ nunanilo inekartut táuartítarpai nahuaerkutitigut nerssutip
tákuane ingminut námagsisinautitaussutigut, nunauc inekartut
okarfíggamigit nerssut panamik ikilersimaguallune úmaghantok
^{13,3.} ássiliorkuvdlugo. ¹⁵ tunínekaramilo nerssutip ássinga auernekartipá,
^{14,9.} nerssutip ássinga okalugsināngortitdlugo agdlát, nerssutivdlo ássi-
Dán. 3,5 t. -ngamik patdlorfigingnigitsut tokúmekartitdlugit. ¹⁶ tamaisalo mi-
^{19,18. 20.} -kissutdlo angisútdlo písútdlo pítisútdlo kivfauungitsutdlo kivfau-
^{14,9.} -ssutdlo agssaisigutdlúnt talerpigdlfsigut kauisigutdlúnt ilisarna-
-kúnik pilersornekartipai, ¹⁷ písinerdlúnt tuiniainerdlúnt ¹ ajor-
^{14,11.} -narsisitdlugo kimutdlúnt ilisarnakúmigdlúnt tamatumínga ner-
-ssutivdlúnt arkanik arkatalúnt kisitsisánik pigingnigitsumut.
^{17,9.} ¹⁸ uvanípok ilisimássut. sujumekartup nautsorssordliuk nerssutip
^{15,2.} kisitsisá, inuit kisitsisigissartagaisa ilagingmássuk, kisitsisálo tássa
666.

kapitalit 14.

savârak Stunip kúkâne kekartok, ugperimkutsiornekartorpagsútdlo ivko ilagigui
eríniugkamik nutámik atússut; íngilit pingasut kingnerigdlutik tukutitit ingmikut
okautigissagssakardlutik, sujugdlek ívangkíliumik ítuínartunik, áipá Bâpulerssuarnik
úpítumik, pingajuat ernutsimik Gútíp níngangerata píamik, nerssánik táussunínga
patdlorfigingnigut imaiagagssánik; íngilit kivdlútersordlutik katerssúlersut
nunmit katerssugagssanik unrdluvingnik.

- ^{5,6.} ¹ takungnigkamalo, ata, savârak Stunip kúkâne kekartok, íla-
^{7,4.} -gigailo untritilingnik sisamanigdlo kulilingnik sisamanigdlo tú-
^{7,9.} -sintigdlit, arkanik atátátalo arkanik kaormíkut agdlangnekartut.
^{1,16.} ² nipilo kilangmit tusarpara sórdlo ímerpagssu. nipát sórdlulo
^{19,6.} kagdleressúp nipá, nipilo tusagara sórdlo kúkilagtortartut kúkilag-
^{5,9.} -tariautimingnik kúkilagtortut nipát. ³ eríniugardlo nuták atorpát
tugs. 33,3. ígsiavfiup kilágdulup sâne úmassutdlo táukua sisamat utorkaune-
-ritdlo táukua sâne; avdatdlo eríniugak tamána ílkarsínáungikát,
^{14,1.} táukua untritilingnik sisamanigdlo kulilingnik sisamanigdlo túsín-
-tigdlit nunamit ingmikórtitdlugit písiaussut kisimik ílkarsínauagát.
⁴ tássa-uko arnatigut mingugtútingitsut, mássa níviarsiáuput; tá-
-ssa-uko savârkamik malingnigtartut sumutdlúnt píartorángat.
táuko inungnit ingmikórtitdlugit písiauput naorkautauvdlutik Gútíp

savárkavdlo pigissagssait. ⁵maluginékáugitdlatllo sagdlmermik sivt. 3,10.
kaneruningissakartitdligit, agssuaruútságamik.

⁶ingililo avdla takulerpara kilaup miggásagut tingmissok, 1- 8,10.
-vaugkilinnik itúmartumik okantigissagssakartok nuuamiussumut,
tamauntllo akimángitsumut ingmikutdllo nagguvekatigíggsumut ing- 13,7.
-mikutdllo okausilinguut ingmikutdllo imianssumut; ⁷niperssuar-
-migdllo okarpok: Gúte mianerisink, támmalo nálanguartisink, er-
-kartússivigssá nagdlimgmat; patdlorfigisingllo kilangmigdllo nu-
-uamigdllo imamigdllo ermitdllo pulassarfuik pingortississok. 8-
-ngililo avdla malinguanvok, okartok: úpípok, úpípok Bápale angí- 18,9.
-sók, akimángitsut tamaisa imkamigit vünimik kamámmik nver- 10, 21,9.
-ssarnerne pianik. ⁹ingilivdlo evdlap tánkua pingujugssáta 10, 4, 9.
maligpai niperssuarmik okardlme: kialúit nerssut patdlorfigi- 10, 5, 7.
-gmik ássingalo, kaormigutdllo agssangmigutdlúit ilisarnakuser- 10, 7, 5.
-stkme, ¹⁰táma imisavortaok vünimik kamámmik Gútip pianik, 10, 7, 5.
akokartnago ermitsumut nungangnerata pianut imiúsimassumik;
ániartlnekásavordlo ingnermik iknatdlagsámigdllo ingilit ivdler-
-nartut sáne savárkavdlo sáne. ¹¹pujordlo ániarnerata pia ma- 10, 34, 10.
-jortuásavok nágssámugitdlumartumik, mungavekángitdlatllo nu-
-dlúikutdlúit imúakutdlúit náme, tángo nerssámik ássingamigdllo
patdlorfigingimigtut nalingnardlo arkata pianik ilisarnakusersítok.
¹²nuvúipok ivdlermartut nikatdlhjuínerat, [uvanúput] Gútip mássu- 13, 10.
-tainik Jtsusimutdllo ngpernermik anlajangiússissut. ¹³nipilo 12, 17.
kilangmit tusarpara okartok: agdlagit: pívdluarput tokussut Ná- 19, 9.
-lagkame tokussut matuma kingornagut. mássame, okarpok a-
-nernek, mungásassut suliniarnermínguit; suliaisale maligpait.
¹⁴takungnileramalo, ata, miia kakortok, miavdlo káne igsia- 1, 10.
-ssok inúp erneratut ássakartok; táussuma niakornt kúltússok 10, 7, 10.
niakormiugigá, kivdlútdlo ipigtorssuak tiguniará. ¹⁵ingililo avdla
nálagfingmit anivok niperssuarmik tordlulavdlme nuap káne ig-
-siassumut: kivdlúterssorit kivdlútingnik katerssunilerdlutitdllo; ka-
-terssunivfigssak nagdlimgmat, nuuamit katerssugagssat paniler- 10, 10, 3, 10.
-mata. ¹⁶miavdlo káne igsiassup kivdlúne anlatilerpá nuap ká-
-gut, nunavdlo naussne katerssornekalerput. ¹⁷ingililo avdla
anivok nálagfingmit kilangmítumit, tánnataok ipigtorssuarmik kiv-
-dlútekarpok. ¹⁸ingililo avdla tniússivíngmit anivok ingnermut
pigináussusekartok, niperssuarmigdllo tordlulavok táussunúnga i-
-pigtorssuarmik kivdlútekartumut okardlme: kivdlúterssorit kiv-
-dlútingnik ipigtorssuarmik, nuap vñekutáta paormiorfé kivdlor-

-dlugit, vīnigssai ineringmata. ¹⁹ingilivdlo táussuma kivdlūne au-
-latilerpā nunap kâgut, nunavdlo vīnekutâ kivdluivfigâ [vīnigssai]
19,15. igitdlugit tunguiaivfigssuarmut Gûtīp kamaugnerata pianut. ²⁰tu-
-nguiaivfigdlo tungmarnekarpok igdlorpagssuagdlup avatāne, aug-
-dlo tunguiaivfigmit anivok kimugtuarssuit kingmiait tikitdlugit,
sitātisut tāsintiligtut arfinilingnidlo untritiligtut takitigissok nāv-
-dlugo.

kapitalit 15.

nerssúmik ajugauvfigingnigtut Gūte únersiutigigât; pūgūt arfinek-mardluk Gūtīp
kamangneranik ulivkârtut tūniúnexartut ingiliout arfinek-mardlungnut perdlūtīnik
arfinek-mardlungnik kingugdligssanik pilingnut.

12,1. ¹nalunaerkutdlo avdla kilangme takulerpara, angisók tu-
17,1. -pingnartok: ingilit arfinek-mardluk perdlūtīnik kingugdligssanik
arfinek-mardlungnik pigdlit, tamákunatīgūt Gūtīp kamanguera nā-
4,6. -magtīsangmat. ²takulerparalo sōrdlo imak igalágssiaussak ing-
12,11. -nermik akussak, táukulo nerssúmik ássinganigdlo arkatalo kisit-
5,8. -sisānik ajugauvfigingnigtut imap igalágssiaussap sināne kekartut
2 Mōr. 15,1. Gūtīp pīnik kúkilagtarīautekardlutik. ³atorpâtdlo erīniugak Mōr-
tugs. 111,2. -sasip pia Gūtīp kivfāta, erīniugardlo savārkap pia, okardlutik:
— 145,17. angekalutīgdlo tupingnakaut suliatit, Nālagak Gūte ajugakāngit-
16,7. -sutit; iluarnerdlo ilumōrnerdlo erkorpait avkutīgissavit, akimā-
Jer. 10,7. -ngitsut kūngiat-ā. ⁴kia mianerīsāngīnerātīt, Nālagak, arkītdlo
únersiutigīnago? kisivīt iluaitšūtsūgavit. mássa akimāngītsut ta-
-marīnik aggerumārput sāngne patdlordlutik, perkússutītīt iluartut
erssermata.

⁵kingornalo takungnīkama, nalunaiautop tovkata nālagfīu-
-ssortā matuernekarpok kilangme; ⁶nālagfīngmitdlo anīput ingilit
táuko arfinek-mardluk perdlūtīnik táukunīnga arfinek-mardlungnik
1,13. pigdlit, ilupāgssīamik minguitsūmik kaugdlorīvfāringmik stīssa-
19,8. -kartut, sakīssāmīkutdlo kīterutīnik kūltiussūnik kīterusersīmassut.
Hsk. 9,2. ⁷ūmassutdlo táukua sisamat ilāta ataatsīp īngilīnut táukunīnga
4,9. arfinek-mardlungnut tūnīūpai pūgūtāt kūltiussut arfinek-mardluk,
Hsk. 22,31. Gūtīp nāgssāungītduīnartūmik ūmassup kamangneranik ulivkârtut.
Is. 6,4. ⁸nālagfīuvdlo ilua putsumik tamākerpok Gūtīp nālangnarssusīanīt
2 Mōr. 40,35. pīssaunerānīt dlo; nālagfīngmutdlo isersīnaussoxāngīlak perdlūtīt
arfinek-mardluk īngilit táukua arfinek-mardluk pārisīait nāmagtīt-
-serdlugit.

kapitalit 16.

ingilit táukua arfneq-mardluk kingulerigdlutik pûgútat táuko arfneq-mardluk Gûtíp kamangnerata pé nunanut kuiartorait perdlúitdlo amerdlakatait ilaliutdlugit.

¹niperssuardlo tusarpara nálagfngmit, íngilinut táukunúnga 2 Mór. 7-10. arfneq-mardlungnut okartok: pûgútat táuko arfneq-mardluk Gûtíp kamangnerata pé nunanut kuiartorsigik. ²tauva sujugdlex 15,7. autdlarpok pûgútane kuivdlugo nunap kânut; tauvalo ajússat a-jortut ajokutaokissut píngorput inungne nerssutip ilisarnakusiânik 13,17. pilingne ássinganigdlo patdlorfingnigtune.

³íngilivdlo áipáta pûgútane kuivâ ímamut; tauvalo [ímax] áu-ngorpok tokutap piatut ítok, tarnigdliedlo úmassut ímamítut ta-marmik tokúput.

⁴píngajuatalo pûgútane kuivâ kûngnut ermitdlo puilassar-fínut, áungorputdlo. ⁵ermitdlo íngiliat tusarpara okartok: ná-pertuivdluarputit, mánácut ítutit sujornagutdlo ítutit iluaitsuit-sutit, taima erkartússigavit; ⁶ivdlernartutdlo pruvfítidlo aue kuingmatigik aungmik ímípatit; taima pínekartugssáuput. ⁷tu-nissivigdlo tusarpara okartok: ilumut, Nálagax Gúte ajugakángit-sutit, ilumórnerdlo ilnarnerdlo erkorpait erkartússiniivit. 9,13. 19,2. 15,3.

⁸sisamáatalo pûgútane kuivâ sekínermut, tunínekarpordlo í-nuit órkuvdlugit íngnermik. ⁹ínuitdlo úput kíangárnermit, Gú-tivdlo perdlúitínut tamákuunúnga pígináussusekartup arka kaka-jarát; avdlamígdlo ísumatángínamik nálangnartíngilát. 13,6.

¹⁰tatdlímátalo pûgútane kuivâ nerssutip ígsiavfianut kiláling-mut; tauvalo nálagauvfia társivok, orkatígdlo kívait erdlokingár-nermit, ¹¹kakajarátldlo kilaup Gútia erdlokinertik pívdlugojú-ssatígdlo pívdlugit, avdlamígdlo ísumatángínamik suliatik sorae-rúngilait. 13,2.

¹²arfernatalo pûgútane kuivâ kúgssuarmut Aivfaráimut; tau-9,14. -valo erma parkerpok, kúngit sekernup nuissarfianit píssugssat 1s. 11,16 t. avkutígssát iluarsarnekarquvdlugo. ¹³takuvákalo anernerit mí-ngugtút píngasut naratsisut ássékartut kúkóriaussarssúp karnanit nerssutivdlo karnanit pruvfítíorkusersuvdlo karnanit anissut. ¹⁴táu-1 kúng. 22, -kume anernípíluit anernertarait nalunaerkutíliortut, autdlarpudlo 21 t. ínuít najugáta tamarme kúngínut katerssorunavdlugit sorssung-nígssamut Gútip ajugakángít-sup uvdlorssuane ívssumane pínmâr-tumut. ¹⁵ata, tikiúkumârpunga tígdligtutut. pívdluarpok erku-3,3. -massok atíssamínígdlo párssivdluartok, tamakarane aulajumanane, Lúk. 12,37.

kángugissane takorkunago. ¹⁶katerssorpailo najugkamut Eprifarit
Sagg. 12,¹¹. okausuñnik Ar-makitúnimik tainekartumut.

¹⁷arfinex-áipátalo pûgútane kuivâ siláinarmut. niperssuardlo
anivok nálagfingmit kilangmítumit, igsiavfingmit kilâlingmit, okar-
-tok: kanok ilisassok taimailivok. ¹⁸tauvale ingnâtdlagissat pí-
21,⁶. -ngorput, nipitdlo kagdleritdlo; nunalo sajgtorssuángorpok, nu-
4,⁶. -name inokalerkârneranit nuna taima ítumik taima agtigissumik
14,⁸. sajgusimángisáinartok. ¹⁹igdlorpagssualigdlo angisók avgorpok pi-
-ngasúngordlune, akimángitsutdlo igdlorpalê úpiput. Bâpalilo a-
17,⁶. -ngisók erkainekarpok Gûtip sâne, ermusek vînimik níngangerata
14,¹⁰. katsungaitsup pianik imalik táussumúnga túniúnekarkuvdlugo.
Is. 51,²². ²⁰kekértatdlo tamarmik kimâput, kâkatdlo naninekángitdlat. ²¹na-
-tarkornarssuitdlo okimailutarssuartut okimaitsigissut kilangmit
nákarput inungnut, inuitdlo Gûte kakajarât natarkornat perdlû-
-táussusiat píssutigalugo, perdlûtáussusiat angingâkingmat.

kapitalit 17.

uverssartorssuak nerssutdlo táussumúnga nangmagtok arfinex-mardlungnik niakulik
kulinigdlo nagssulik Jnânasimut takutitáussut nalunaiarnekarlutigdlo, uverssartorssuak
tâuna tássaungmat Bâpale angisók.

15,¹. ¹ingilitdlo táukua arfinex-mardluk pûgútanik táukunúnga ar-
-finex-mardlungnik pigdlit ilâta tikiutdlune okalugfigilerpânga o-
Jer. 51,¹³. -kardlune: kaigit, uverssartorssûp imerpagssuarne igsiassup er-
-kartúnekarnera ilingnut takutisavara; ²tâuna nunap kúngisa u-
18,⁹. -verssaigât, vînilo uverssarnerata pia nuname inekartut kâvikô-
Nâg. 3,⁴. -rutigigât. ³tauvale anernikut puilassuitsumut pisingmanga, arnak
Is. 21,¹. takulerpara nerssut augpalujagtok igsiavfigigâ tamatigut aternik
13,¹. kakajardiutaussunik pilik arfinex-mardlungnigdlo niakulik kulinigdlo
nagssulik. ⁴arnardlo tâuna atissakartok augpatdlarigsumik aug-
18,¹⁶. -palujagtumigdlo kûltimigdlo pilersorsimavdlune ujarkanigdlo er-
Jer. 51,⁷. -dlingnartunik sapángarigsunigdlo, ermuserdlo kûltiusok tigumia-
-rigâ, maujungnartunik mingungnartunigdlo uverssarnerata pînik
ulivkârtok; ⁵kauanilo agdlagsimassok atek: ángigissak, Bâpale
14,⁸. angisók, uverssartut maujungnartutdlo nuname píssartut arnât.
⁶arnardlo tâuna takuvara kâvikôrtok ivdlernartut auinit Jisusivdlo
nalunaiaissortaisu auinit; tupigusungârpungalo takugavko. ⁷i-
-ngilivdlo okarfigânga: sók tupigusugpit? nalunaerfigisavavkit
ángigissamik arnap táussuma pianik nerssutivdlo táussumúnga
nangmagtup arfinex-mardlungnik niakugdlup kulinigdlo nagssugdlup

Bâp
-kug
-pilo
nakú

-sû
2 tor

ut Eprfarit

perssuardlo
gmit, okar-
lagissat pí-
gorpok, nu-
gtigissumik
ygörpok pi-
Bápalilo a-
ngangnerata
arkuvdlugo.
dlat. ²¹na-
kilangmit
nat perdlú-
mat.

gnik niakulik
verssartorssuak

kunínga ar-
erpánga o-
siassup er-
kúngísa u-
ut kávikó-
anga, arnak
gut aternik
k kulinigdlo
sumik aug-
nigdlo er-
ok tigumia-
erata pñik
ak, Bápale
rtut arnat.
e Jisusivdlo
ko. ⁷¹-
rfigísavavkit
áussumínga
magssugdlup

pianik. ⁸nerssut takussat sujornagut íkaluarmat mánákutdlo í-
-nane, itinerssuarmit kakiumárpok aserorsimavfingmutdlo aut-
-dlarumárdlune; tupigusugkumárputdlo nuname inekartut silarssúp ^{13,9.}
túngavilerkárneranit atermíkut agdlangnekángitsut magpersagkane
inūsúmíku agdlagkane, nerssut sujornagut íkaluartok mánákutdlo ^{17,11.}
íngitsox takuguníko tássaussok. ⁹uvane [atorpok] isuma ilisi- ^{13,18.}
-mássúmíku pilík. niarkut táuko arfinek-mardluk tássa kákat ar- ^{13,1.}
-finek-mardluk arnap táussuma igsiavfigissai; ¹⁰kúngitdlo arfinek-
mardluk tássa; ilait tatdlimat ordlorérput, ilát atausek mánákut
ípok, ilát sule tikiutíngílak, tikiúkunilo tássanítlat. íásavok. ¹¹ner- ^{20,9.}
-ssutdlo sujornagut íkaluartok mánákutdlo íngitsox nangminex ^{17,8.}
arfinek-pingajorát, táukualo arfinek-mardluk ilát tamássa, aseror-
-simavfingmutdlo autdlarumárpok. ¹²nagssuit táuko kulit taku- ^{Dán. 7,24.}
-ssatit tássa kúngit kulit, táukua nálagauvfík sule pigilíngíkat,
kúngísutdle pigináussusekalerumárput nerssut pekatígalugo nalu-
-naerkútup akúnera atausek návdlugo. ¹³táuko atausiussuník ^{17,17.}
isumaliórput, píssaunertígdlo pigináussusertígdlo nerssúmut tú-
-níukumárpait. ¹⁴táukua saváarak sorssugkumárpát, savárkavdlo
ajugauvfíngumárpai, nálagkanut nálagaugame kúngínutdlo kúngíu- ^{19,16.}
-game; ilagissailo tássa kaerkussat kíngíkatdlo ílumórtutdlo. ¹⁵o-
-karfígángo: ermit takussatit iverssartup táussuma igsiavfigissai ^{Is. 8,7.}
tássa íngmíku inuíassut ínugpagssuitdlo akímángitsutdlo íngmí-
-kutdlo okausíglit. ¹⁶nagssuitdlo táukua kulit takussavit ner-
-ssutívdlo táussuma iverssartok táuna úmígssorumárpát suerut- ^{18,8.}
-dlugo tamataerutdlugulo, nekálo neriumárpát, táunalo íngnermík
íkivkarumárpát. ¹⁷mássa Gútip úmataisígut tunivai isumaliúne
sulíarerkuvdlogo, isumaliútdlo atausiussok sulíarerkuvdlogo, nála-
-gauvfígtígdlo nerzsúmut túniuterkuvdlogo, Gútip okausé ^{10,7.}
-sinekarserdlugit. ¹⁸aruardlo takussat tássa ígdlorpagssualík táuna ^{16,19.}
angísok nunap kúngínut nálagáussusekartok.

kapitalit 18.

Bápale angísok úpítok íngilíp tordlúássutigíá; kílangmíup ínugtane tássánga aner-
-kugai perdlútígssainík pínekarkunagít; úpítorssuak táuna kavserpagssuit ínúvdlua-
-pílokatígíssaisalo táussumíngalo písúngorfíngíngnigtut kíavdlugulo upíkumárát; íngilíp
nakússup nalunaerutigíá, tássángáinak ígínekásangmat kíngornalo nanínekásanane.

¹kíngornalo takuvara íngile avdla kílangmit arkartok, angí- ^{10,1.}
-súmíku pigináussusekartok, nunalo káumarsagauvok kaumaneranit.
²tordlulavordlo nípine nípigíortítldlogo, okardlune: úpípok, úpípok ^{14,6.}

- 1s. 13,21. Bâpale angisôk, anernipiluitdlo najugarilerpât, anerneritdlo mi-
-ngugtût tamarmik parnaerússauvfigilerpât, tingmíssatdlo mingug-
14,8. -tût úminartutdlo tamarmik parnaerússauvfigilerpât. ³mássa ví-
17,2. -nimit kamáumit uverssarnerata pianit akimángitsut tamarmik
Jer. 51,7. -imerput, munavdlo kúngisa uverssaivât, nunavdlo niuertartue pi-
Nâg. 3,4. -sûngorput inúvdluapilungnerata sualugssusianit. ⁴nipilo avdla
tusarpara kilangmit okartok: tássánga anigitse, ínugtáka, ajortu-
Jer. 51,6. 9. -liausísigut pekatigilekinavarse, perdlútigssainigdlo pinekakinavuse.
⁵mássa ajortuliansé kilangmut apigisput, iluaitisuliornerilo Gútip
tugs. 137,8. erkaivai. ⁶taima akilersiuk sórdlo táuna akiltssarsimassok, su-
-liai nâpertordlugit mardloriardlugo pisiuk; ermusek táussuma
imigssiorfigissartagâ táussumúnga imigssiorfigisiuk mardloriardlugo.
⁷kanok agtigissumik usornartíniarmat inúvdluapilugdunilo, taima
agtigissumik tunisiuk ániautigssánigdlo aliasútigssánigdlo. úmá-
1s. 47,7 tt. -mígut okarmat: igsiavunga kúngiuvdlunga uvigdlarnerunangalo,
aliasútigssavnigdlo takussakásángilanga. ⁸tamána pivdlugo per-
-dlútigssai nagdliúsáput uvdlorne atautsime, tokulo aliasútigssar-
-dlo kângnerdlo, ingnermigdlo¹ ikivkarnekásavok; nakúngmat Nâ-
-lagak Gúte táussumúnga erkartússissok.
⁹nunavdlo kúngisa táussuma uverssaissigissaisa inúvdluapi-
Hsk. 26,16. -lokatigissaisalo kiavdlugulo upikumârpât, ikualanerata pujua ta-
— 27,30. -kuguniko, ¹⁰ungasigsume kekardlutik ániarnera ersissutigalugo
18,16. 19. okardlutigdlo: erkanak, erkanak igdlorpagssualik angisôk, Bâpale
igdlorpagssualik nakússok, erkartúnekarnerit nalunaerkútap akúne-
Hsk. 27,30. -rane atautsime nagdliungmat. ¹¹nunavdlo niuertartuisa kiavdlu-
— 27,5 tt. -gulo aliasútigiumârpât, niorkutai pisiariumanekarungnaermata;
17,4. ¹²kútilo sílvilo niorkutigissat ujarkatdlo erdlingnartut sapángarig-
-sutdlo, ilupágssiarigsutdlo ánorágssatdlo augpatdlarigsut sílikitdlo
augpalujagtutdlo, kissuitdlo tipigigsut tamalât pekutitdlo tûgaussut
tamalât pekutitdlo tamalât kissússut erdlingnarnerit kangnúsau-
-ssutdlo saviussutdlo ujaraussutdlo kakortut, ¹³kanflitdlo pujóru-
-tigssatdlo tipigigsut tarutitdlo tipigigsautitdlo kakortut, vînilo
úlialo kajússatdlo pitsaunerit kajússiagssatdlo, nerssutautitdlo nang-
-magtartut savatdlo kimugtuarssuitdlo kamutitdlo agssakássugdlit,
inugsiatdlo inuitdlo tarnait. ¹⁴paormarssuitdlo tarnivit nuánarissai
ilingnit nigorput, inúvdluautaussutdlo usornautaussutdlo tamarmik
ilingnit nigorput, kingornalo nanísángilatit. ¹⁵tamákungalo niork-
-kutekartut táussumúnga pisúngortut ungasigsume kekaramârpút
Hsk. 27,30. ániarnera ersissutigalugo kiavdlutigdlo aliasugdlutigdlo, okardlu-

-tigdlo: ¹⁶erkanak, erkanak igdlorpagssualik angisók ilupágssia- 18,10, 19.
 -rigsumik augpatdlarigsumigdlo augpalujagtumigdlo atissakartok
 kúltimigdlo pilersorsimavdlune ujarakanigdlo erdlingnartunik sapá- 17,4.
 -ngarigsumigdlo; nalunaerkútup akúnerane atautsime pisüssutit 18,19.
 taima agtigissut piunérungmata. ¹⁷akugtutdlo tamarmik umiar- Hsk. 27,27.
 -ssuarnigdlo angalassartut tamarmik umiarssuarmiutdlo tamarmik
 ímamilo suliakartut tamarmik ungasigsume kekarpur, ¹⁸tordlulá-
 -putdlo ikualanerata pujua takugamiko, okardlutik: kiamé ássigi-
 -galuará igdlorpagssualik angisók táuna? ¹⁹niarkutigdlo ivssumik Hsk. 27,30.
 sauvait, tordluláputdlo kiavdlutik aliasugdlutigdlo, okardlutik: er-
 -kanak, erkanak igdlorpagssualik angisók, táuna ímame umiar- 18,10, 16.
 -ssuautekartut tamarmik pisúngorfígigát erdlingnartútai pisúngúti-
 -galugit; nalunaerkútup akúnerane atautsime piunérungmat. 18,16.
²⁰tipaitsútigúk, kilak úmá, ivdlernartutdlo apustilitdlo pruvfítidlo Is. 44,23.
 ukorsé, ilivse erkartüssissutigaluse Gútip erkartúngmago.
²¹ingilivdlo nakússup ujarak kivigpá aserorteriviup ujarátut Jer. 51,63 t.
 angisútut agtigissok, ímamutdlo igípá okardlune: taima Bápale
 igdlorpagssualik angisók tássángáimák igínekásavok, kingornalo na-
 -nínékásángilak. ²²kúkilagtortutdlo nipilerssortutdlo mingnérnigdlo Is. 24,8.
 angnérnigdlo kardlortartut nipait ilingne tusarnekasásáput, saná- Jer. 25,10.
 -nigdlo ajornarnernik sanarigokásásavok ilingne, aserorteriviuvdlo
 nipá ilingne tusarnekasásavok; ²³káumarkutaussuvdlo kaumanera
 ilingne káumarkutigínekásásavok, uvigssavdlo nuliagssavdlo nipait Jer. 16,9.
 ilingne tusarnekasásáput; tássa niuvertortatit nuname nálagar-
 -ssúngmata, ilisínigkut akimángitsut tamarmik támartínekarmata. Is. 23,8.
²⁴táussumanilo nanínekarpur pruvfítit ivdlernartutdlo aue nunamilo
 tokutaussut tamarmik [aue].

kapitalit 19.

kilangmiopagsuit alilújártartut, Gútip Bápale erkartúngmago kúnguilerdlunilo, sa-
 -vârkavdlo katernaufígssâ nagdliungmat; Kristuse erkartüssiartortok katerssat ki-
 -langmiussut maligtigalugit; nerssut ilagissâlo pruvfítiorkusersok tatsimut
 ingnerussumut igitaussut.

¹kingorna tusarpara kavsêparujgssuit niperssuatdlusók ki- 12,10.
 -langme, okartut: alilújá, ánáussut nálanguautdlo píssaunerdlo tugs. 104,35.
 Gútipvta pigiligit; ²erkartüssinerisa ilumórnerdlo iluarnerdlo er- 16,7.
 -kormatígik, erkartúkamiuk uverssartorssuak uverssarnernmigut nu-
 -namik aseruissook, kivfamilo aue agssainit aperkutigigamigit. 5 Mór. 32,43.
³áipagsánigdlo okarpur: alilújá. pujualo majortuásavok nágssáu- Is. 34,10.

- ngitdluñartumik. ⁴ utorkauneritdlo táuko mardlungnik kuligdlit sisamatdlo úmassutdlo táuko sisamat patdlorput Gúte patdlorfi-
- tugs. 106,¹⁸. -galugo igsiavfugme kilálingme igsiassok, okardlutigdlo: áman, alilújá. ⁵ nipilo igsiavfugmit kilálingmit anivok, okartok: Gúter-
- ug s. 134,¹. -put únersiutigisiuk, kivfai tamavse-á, táussumíngalo mianering-
-úigtuse mikissutdlo angisútdlo. ⁶ tusarparalo kavsérparujugssuit
- 14,². nipátdlusók, ímerpagssuitdlo nipátdlusók, kagdleritdlo úpitúñ ni-
Hsk. 1,²⁴. -pátdlusók, okartut: alilújá, Nálagak Gúterput ajugakángitsok kú-
- tugs. 118,²⁴. -ngiulermat. ⁷ tipaitsugdlutalo kimasugta táunalo nálangnartitdlogo; savárkap katernaufvigssá nagdliungmat, nuliagssálo piarérsarérmat.
- 19,¹⁴. ⁸ tunekarpordlo ánorársimarkuvdlugo ilupágssiarigsumik minguit-
15,⁶. -sumik kaugdlorivfaringmik; mássalo ilupágssiarigsock tamána tá-
- 14,¹³. -s³² ivdlernartut iluarssusé. ⁹ okarfigángalo: agdlagit: pivdluar-
-put savárkap katernaufvigssáne únúkorsiúmik ueriartorkunekar-
- 21,⁵. -tut. áma okarfigánga: tássa Gútip okause sagdlusuitsut. ¹⁰ isi-
22,⁶. -gaisalo sáñut patdlorputa patdlorfiguunavdlugo, okarfigángale: mianerssorit, taimailiokinak; kivfakatigárma, katángutivitdlo Ji-
- susip nalunaiautáñik pigingnigtut kivfakatigánga; Gúte patdlor-
- 12,¹⁷. -figúk. mássalo Jisusip nalunaiautá tássa anernek takordlú-
-sitsissok.
- 6,². ¹¹ kilagdlo takuvara augmassok, atalo, kimugtuarssuk kakor-
-tok, káñilo igsiassok tainekarpok ilumórtumik sagdlusuitsumig-
-dlo, erkartússinermigutdlo sorssunguermigutdlo nápertuivdluarpok.
- 12,³. ¹² issailo ingnerup ikualaneratut íput, niarkumigutdlo kúngit ni-
-korutainik amerdlasúñik niakorutekarpok; agdlagsimassumigdlo
- 2,¹⁷. atekarpok avdlap ilisimángisáñik, nangminek kisime ilisimassa-
ls. 63,¹ t. -minik. ¹³ atissarálo kagdlersaut aungnut misugsimassok, arkalo
tássa Gútip okausia. ¹⁴ katerssatdlo kilangmiussut maligpát ki-
-mugtuarssuit kakortut kaine igsiavdlutik ilupágssiarigsumigdlo
- 19,⁸. kakortumik minguitsumik atissakardlutik. ¹⁵ karnanitdlo anivok
1,¹⁶. pana ipígtorssuak, tamatumínga akimángitsut panásagai; savatut-
2,¹⁶. -dlo párisavai saviussumik ilitsersútekaratlune; tunguiaivfigdlo vi-
- 12,⁵. -nimut Gútip ajugakángitsup níngangerata katsungaitsup pianut
tugs. 2,⁹.
14,¹⁹. atortok táussuma tungmásavá. ¹⁶ kagdlersáunigutdlo kitermigutdlo
ls. 63,³. agdlagsimassumik atekarpok [ima]: kúngit kúngiat nálagatdlo
17,¹⁴. nálagát.
- ¹⁷ íngililo takuvara sekinerme kekartok, táuna niperssuarmik
Hsk. 39,¹⁷ tt. tordlulavok tingmíssanut kilaup migsságut tingmissunut tamanut
okardlune: kaivdluse katerssoritse Gútip únúkut nerdlitigssiáñut

angisúmut, ¹⁸kúngit nekait nerisavdlugit, sákutútdlo nálagaunerisa nekait, makússutdlo nekait, kiuugtuarssuitdlo kaimilo igsiassut nekait, tamarmigdlo kivfaungitsutdlo kivfaussutdlo mikissut- ^{17,12.}
 -dlo angisútdlo nekait. ¹⁹nerssutdlo munavdlo kúngé táukualo katerssait takuváka atautsimut pissut ivna kimugtuarssúp kâne igsiassok táussumalo katerssai sorssugkumavdlugit. ²⁰nerssutdlo ^{16,14.}
 tigussauvok, ilagissálo pruvfiorkusersok tákuane nalunaerkuti- ^{16,13.}
 -liortartok, táukumatigut nerssutip ilisarnakusiânik pilersítut ássi-
 -nganigdlo patdlorfigingnigtut táunartítarai; úmatitdlugit táuko ^{20,10.}
 mardluk igitáuput tatsimut ingnerussumut ikuatdlagsáumik ikua- ^{Is. 30,33.}
 -lassumut. ²¹ilailo tokutáuput kimugtuarssúp kâne igsiassup pa-
 -nânik karnanit anissumik; tingnissatdlo tamarmik kârsitdlarput
 nekainit.

kapitalit 20.

Sátane kileressuganersok, Gútvldo okausia pivdlugo tokutaugaluartut úmardlutik Kristuso nálagaokatigisagát ukiut túsintigdlit; kingornatigut Sátane kilerússaerneká-
 -sassok, Górdlo Mákórdlo ivdlernartunut sorssugkiartokatigigaluardlugit igitáussok
 tatsimut ingnerussumut; tokússut naluginait erkartúnekartut magpersagkane agdlag-
 -simassut maligdlugit, tokuvdlo áipá pilersok.

¹ingililo takuvara kilangmit arkartok, táussuna pigigá iti- ^{18,1.}
 -nerssuarmut matuersautaussock, kalivnerssuitdlo tigumiarigai. ^{9,1.}
²kúkôriaussarssuardlo tiguvá, táuna pulateriársutokak, mamar- ^{12,9.}
 -dlissorsússok *) Sátaniussordlo; kileressorpálo ukiut túsintigdlit
 kileressugaorkuvdlugo; ³itinerssuarmutdlo igípá, matuvdlugulo na- ^{Is. 24,22.}
 -kissuserdlugulo kulágut, akimángitsut táussumúnga táma tisaer-
 -kuvdlugit ukiut táuko túsintigdllo námagtitserdlugit; táukualo
 kingornatigut sivikitsumik kilerússaernekásavok. ^{17,10.}
⁴igsiavftdlo kilágdlit takuváka, kainutdlo ingíput, erkartú- ^{10án. 7,}
 -ssinigssardlo táukunúnga túniússauvok; Jisusivldo nalunaiautá ^{9. 22. 27.}
 pivdlugo Gútvldo okausia pivdlugo niaknersitaussut tarnait [ta- ^{6,9.}
 -kuváka], nerssúmigdlo ássinganigdlnit patdlorfigingnigitsut, kaor-
 -mikutdlo agssangmikutdlo ilisarnakusersingitsut; úmarputdlo,
 Kristusilo nálagaokatigát ukiut túsintigdlit. ⁵tokussokataitdle
 úmángitdlat ukiut táuko túsintigdlit námagtitserdlugit. tássa ma-
 -kivfik sujgdlek. ⁶pivdluardlunilo ivdlernarpok makivfingme su-
 -jgdlerme pigssakartok; táukunúnga tokup áipá pigináussuseká-

*) Iorúarssuk, Diávulo.

- Is. 61,⁶. -ngilak, kisiáne Gùtip Kristusivdlo palasertarisavait, náлагаokati-
-gisavâtdlo ukiut tûsintigdlit.
⁷ukiutdlo táuko tûsintigdlit nâmagtigpata Sâtane kilerú-
-ssaeruekásavok parnaerússauvfingminút pèrdlune. ⁸animârpordlo
akimángitsut nunap tekerkuine sisamane [itut] támartníásavdlugit,
Hsk. 38.39. Górdlo Mákórdlo, sorssungigssamut katerssorníásavdlugit, ínap
sioraisut amerdlatigissut. ⁹majuarpudlo nunap inítuneragut,
ivdlernartudlo taugmârfiat igdlorpagssualigdlo asassak iluvât.
21,². inguerdlo kilangmit nákarpok Gûtimit nuugutitdlugitdlo. ¹⁰ma-
-mardlissorssuardlo *) táukumínga támartítsissok ígítauvok tatsi-
19,²⁰. -mut inguerussumut ikuatdlagsautaussumut nerssútíp pruvftior-
-kusersuvdlo inigiligānut; ániartitáusáputdlo uvdúkudlo úná-
-kutdlo nâgssáungitdluinartumik.
Dán. 7,⁹ t. ¹¹takuvaralo igsiavfik kilálik angisók kakortok, kânilo igsia-
-ssok; táussuma kíñáuit nunalo kilagdlo kíñáput inigssarsineka-
-rungnaerdlutigdlo. ¹²tokussutdlo takuváka mikissutdlo angisútdlo
Mal. 3,¹⁶. igsiavfup kilâgdlop sâne kekartut, magpersagkatdlo kavsit mag-
-pernekarput; magpersagkatdlo avdlat ataútsit magpernekarput,
tássa inûssúmik agdlagkat. tokussutdlo erkartûnekarput magper-
6,⁸. -ssagkane agdlagsimassut maligdlugit, suliat nâpertordlugit. ¹³í-
-mavdlo túniúpai tokussut ingminítut, tokuvdlo uerivfiuvdlo
túniúpait tokussut ingmingnitut; erkartûnekarputdlo nuugutdlutik
21,⁸. suliatik nâpertordlugit. ¹⁴tokulo uerivfiugdlo ígítauput tatsimut
3,⁵. ingnerussumut. tássa tokup áipâ. ¹⁵nalingínardlo magpersagkane
inûssúmik agdlagkane agdlagsimángitsox ígítaussaraok tatsimut
ingnerussumut.

kapitalit 21.

kilagdlo nutâk nunalo nutâk Jerûsalâtdlo nutâk kilangmit arkartok Juánasip takugui,
kilangmiuvdlo tusardlerâ Gùtip inekarfanik inungnitumik; Jerûsalât kilangmit pissok
Juánasimut takutitaussok Gùtip nálangnarssusia pigigâ alutonangârtorssúvdune, sa-
-vârkavdlo magpersagautaine inûssúmik agdlagkane agdlagsimassut kisimik
tássunga ísísassut.

- Is. 65,¹⁷. ¹kilagdlo nutâk nunalo nutâk takuváka; kilak sujugdlek nu-
- 66,²². -nalo sujugdlek pèrmata, imardlo pekarungnaerdlune. ²igdlor-
2 Pít. 3,¹³. -pagssualigdlo ivdlernartok Jerûsalât nutâk takuvara kilangmit
Epr. 12,²². arkartok Gûtimit, piarêrsagaussok nuliagssatut uvigssaminut á-

*) tórnârssuk, Diávulo.

nâлагаокати-

ane kilerú-
 inunârpordlo
 niásavdlugit,
 llugit, inap
 inituneragut,
 sak iluvât.
 llo. ¹⁰ma-
 uvok tatsi-
 pruvftior-
 tldlo únâ-

ânilo igšia-
 sarsineka-
 o angisútdlo
 avsit mag-
 ernekarput,
 ut magper-
 llugit. ¹³i-
 nerivfiuvdlo
 ungtldlutik
 t tatsimut
 persagkane
 k tatsinut

asip takugai,
 angmit pissok
 súvdlune, sa-
 kisimik

gdlek nu-
²igdlor-
 kilangmit
 minut á-

-ssuarsimassutut. ³niperssuardlo tusarpara kilangmit, okartok: takúsagigse Gútíp inekarfia inungnitok, inekarunârpordlo táuku- ²Kor. 6,16.
 -nane inugtarimârdlugitdlo, táukualo Gúte nangminek ilagalngulo ^{Hsk. 37,27.}
 Gútigiunârpât. ⁴Gútidlo kuvdlit tamaisa atdlarterunârpai i- ^{7,17.}
 -ssainit, tokulo pekarungnâisavok, aliasugtokerungnaerdunilo niiv- ^{Is. 25,8.}
 -dliassokarungnaerdunilo áuiartokarungnâisavok, sujugdilit pêmata.
⁵igsiavfingmilo kilâlingme igsiassok okarpok: ata, sût tamaisa ^{Is. 43,19.}
 untângortípaka. uvavnutdlo okarpok: agdlagit, okautsit tamáko ²Kor. 5,17.
 sagdlusuitdltugidlo ilunôrnata. ⁶okurfigângalo: kanok ilisassok ^{16,17.}
 taimailivok. uvanga-una a-lo u-lo, autdlarkautauvdlunilo nagga- ^{22,13.}
 -taussok. imerusugtokerunârpai inüssutaussup puilavfianit tuniu-
 -inârpai akekângitsumik. ⁷ajugaussup tamáko kingornússariu-
 -mârpai, Gútigisavângalo, uvangalo erneriumârpai. ⁸ersissutdle ^{21,3.}
 ugpíngitsutdlo maujungnartutdlo inuurtutdlo uverssaissutdlo ilisít- ^{22,15.}
 -sutdlo Gútípilugsiortutdlo sagdlutútdlo tamarmik, táukua pigssát
 tatsime ingnarmik ikuatdlagsaumigdlo ikualassume isavok, tássa ^{20,10. 14.}
 tokup áipâ.

⁹ingilitdlo táukua arfinek-mardluk pûgútanik táukuninga ar- ^{15,1.}
 -finek-mardlungnik perdlútinik táukuninga arfinek-mardlungnik ^{17,1.}
 kingugdligssanik ulivkârtunik pigdlit ilâta tikiutdlune okalugfigi-
 -lerpânga okardlune: kaigit, nuliagssak savârkap nuliagssâ ilingnut
 takutisavara. ¹⁰tauvale anernikut kâkarssuarmut kingigtumut pi- ^{17,3.}
 -sipânga, igdlorpagssualigdlo táuna uvavnut takutípâ, Jerúsâlât ^{19,7.}
 ivdlernartok, kilangmit arkartok Gútimít; ¹¹táussuma pigigâ Gútíp ^{Hsk. 40,2.}
 nâlangnarssusia, kâumarkutâtaló ássigigâ ujarkat erdlingnarnerssât,
 aligok akisungnertók aligorkigsok; ¹²angisúmigdlo portusúmik u-
 -ngalorssuakartok, isâvfekardlunilo arkanek-mardlungnik, isâvftldlo
 kainítut ingilit arkanek-mardluk, arkitdlo tássunga agdlagsimassut, ^{Hsk. 48,31 tt.}
 tássa Israilip kinguaisa nagguvekatigigsortaisa arkanek-mardluk
 [arke]; ¹³kanganit isâvftit pingasússut, avangnânit isâvftit pinga-
 -sússut, kujatânit isâvftit pingasússut, kitânit isâvftit pingasússut.
¹⁴igdlorpagssuagdluvdlo ungalorssua arkanek-mardlungnik túnga-
 -vekarpok, tamákuale kainíput savârkap apustilisa arkanek-mar-
 -dluk arke. ¹⁵okalugfigissigalo kúltiussumik suvdlortútekartok,
 igdlorpagssualik úgtúsavdlugo, isâvfílo ungalorssualo. ¹⁶igdlor- ^{Hsk. 40,3.}
 -pagssualigdlo inekarpok sisamanik tekerkokardlune, takissusialo
 siligssusialo angekatigígpút; suvdlortúmigdlo igdlorpagssualik úg- ^{Hsk. 41,21.}
 -tormago sitâtit arkanek-mardlungnik túsintigdilit naligai. takí-
 -ssusia siligssusialo portússusialo ássigígpút. ¹⁷ungalorssualo úg-

- Sagg. 2,5. -torpà: tatdlit untritigdlit sisamanigdlo kuligdlit sisamatdlo, inùp ùgtùtâ ingilip pigissâ atordlugo. ¹⁸ ungalorssuatalo karmarnera ali-gùvok akisungnertòk, igdlorpagssualigdlo kùltiuvok akuitsox igalâg-ssiatut minguitsutut ítok. ¹⁹ igdlorpagssuagdluvdlo ungalorssuata
- Is. 54,11 tt. túngavê pinersagáuput ujarkanik erdlingnartunik tamalânik: túngavik sujugdlek tâssa aligok akisungnertòk, áipâ aligok atdlarniussak, pingajuat aligok aumaussarigsox, sisamât aligok korsòrkigsox, ²⁰ tatdlimât aligok augpalujagtox, arfernat aligok augpalualârtok, arfinek-áipât aligok kùltiussok, arfinek-pingajuat aligok tungujuar-tox, arfinek-sisamât aligok iseriagtùssak, kulingat aligok korsù-ssak, arkarnat aligok alângialassok, arkanek-áipât aligok tungut-
- 21,12. -sorigsox. ²¹ isâvfflo arkane-mardluk tâssa sapângarigsox arkane-mardluk, nungutdlugit isâvfik atausek sapângarigsox atausiussok; igdlorpagssuagdluvdio igdluisa akornat kùltiuvok akuitsox, igalâgssiardlusòk ujuvigtuitsox. ²² nâlagfingmigdlo tâssane takussakângilanga, Nâlagak Gûte ajugakângitsox nâlagfigsox piging-
- 22,5. -mago, savârdlo. ²³ igdlorpagssualigdlo sekinnermigdlunît kâumâ-
- Is. 60,10. -migdlunît pissariakângilak ingminut kaumassugssanik, Gûtíp nâlangnarssusiata kâumarsarmane, savârdlo kâumarkutigigamiuk.
- Is. 60,3 tt. ²⁴ akimângitsutdlo sakiúmârput kaumassua kâumarkutigalugo; nunavdlo kúngisa nâlangnautitik atarkinautitigdlo tâssunga âkumâr-pait. ²⁵ isâvfflo matunekâsângitdlat uvdlúkut, mássa únuakâsâ-
- 22,5. -ngilak tâssane. ²⁶ akimângitsutdlo nâlangnautait atarkinautaitdlo
- Is. 52,1. tâssunga âkumârpait. ²⁷ sútdlo nalinginaussut tâssunga isisângit-dlat, maujungnartuliortutdlo sagdlunernigdlo ilerkgudlit nâme; savârkap magpersagautaine inùssúmik agdlagkane agdlagsimassut kisimik [isisáput].

kapitalit 22.

kúgssuak inúnartumik imilik orpítlo inúnartut Jerúsâlame nutâme ítut, Gûtívdiç savârkavdlo igsiavfiat kilâlik tâssanisassok, kivfaisalo kivfartûkumârât pivduardlutik nâgssâungitdluinartumik; okautsit tamâko ilumòrdlutigdlo sagdlunítsut, Juánasilo táunaussok tamâkuninga 'akungnigtok tusaissordlo; íngile patdlorfigerkúngitsox; Jî-susip inâssutainik malingnigtut pivduarfingmut isersínâusassut, ilerkupilugdliðle tamarmik silatânisavdlutik; takordlúgkersârutit magpersagkane mákunaue ítut okau-sínut ilaliússissut ilainigdlunît pèrsissut Gûtíp pitdlarumârai; Kristuse ilumut aggerkajâlersok.

¹âmátaok uvavuut takutípâ kúgssuak inúnartumik imilik, Hsk. 47,1. aligortut kâumarigsigissox, Gûtíp savârkavdlo igsiavfiánit kilâling-Hsk. 47,7. -mit [puilassok]. ² [igdlorpagssuagdlup] igdluisa akornata kerkaue

tdlo, inip
 rnera ali-
 ok igalåg-
 alorssuata
 : tungavik
 rniussak,
 örkgisok,
 dualårtok,
 ungujuar-
 k korskü-
 tungut-
 ut arka-
 ok atau-
 k akuit-
 tássane
 t piging-
 káumá-
 ütíp ná-
 igamiuk.
 igalugo;
 ikumár-
 uakásá-
 utaitdlo
 isángit-
 náme;
 imassut

Gütivdic
 uardlutik
 Juánasilo
 sok; Ji-
 ldtle ta-
 ut okau-
 e

imilik,
 laling-
 erkane

kúgssúvdlo sinaine igdlugingne [iput] orpít inúnartut arkanek-mar- 2,7.
 -dlungnik inerititsissartut, káumatit nungutdlugit inerititakartartut;
 orpítldlo táukua pilutait akimángitsunut katsorsautáuput. ³per-
 -dlorkunartokásáisavordlo, Gütivdlo savárkavdlo igsiavfiat kilálik Sagg. 14,11.
 tássanísavok; kivfaisalo kivfartükumârpât, ⁴kínalo takúsavât; ar-
 -kalo kavinísavok. ⁵únuakásángilardlo [tássane], káumarkúmigdlo 7,3.
 sekernuvdlünit kaumaneramik pissariakángitdlat, Gütíp Nálagkap 20,23. 25.
 káumarsarmatik; nálagkersuuumârpútdlo nágssáungitdluinartumik. Dán. 7,27.
⁶okarfigângalo: okautsit tamáko ilumôrdlutigdlo sagdlusuiput. 21,5.
 Nálagkavdlo pruvfítit anernerisa Gütíata íngiline autdlartípa, kí- 22,1.
 -lamik píumártugssat kivfaminut takuterkuvdlugit. ⁷ata, agger- 1,1.
 -kajâlerpunga. pívdluarpok takordlúgkerssárutit magpersagkane 3,11.
 mákunane ítut okausník torkuissok.
⁸uvangalo Juánase táunauvunga tamákunínga takungnigtok
 tusaissordlo. tusaerêrdlungalo takungnerêrama patdlorpunga íngi-
 -lip tamákunínga uvavnut takutitsissup isigaisa sánut patdlorfi-
 -giumavdlugo. ⁹okarfigângalo: mianerssorit, taimailiokinak; kiv- 19,10.
 -fakatigârma, katángutivítldlo pruvfítit okautsinigdlo magpersag-
 -kane mákunane ítumik torkuissut kivfakatigângá; Gúte patdlor-
 -figúk. ¹⁰okarfigângalo: takordlúgkerssárutit magpersagkane má- 10,4.
 -kunane ítut okausê nakissusísángilatit, nagdliuvfigssát kaneking- Dán. 12,4.
 -mat. ¹¹iluaitisuliortok kingornátaok iluaitisuliordle, mingug- 1,3.
 -tórdlo kingornátaok mingugtúgínardle; iluartordlo kingornátaok Dán. 12,10.
 iluaruermik ilerkokardle, ivdlernartordlo kingornátaok ivdlernar-
 -sarnekardle.
¹²ata, aggerkajâlerpunga akiliutiga nagsataralugo, nalingínak 22,7.
 tuniumârdlugo suliai nâpertordlugit. ¹³uvanga-una a-lo u-lo, su- Is. 40,10.
 -jugdliuvdlunilo kingugdliussok, autdlarkautauvdunilo naggataussok. 1,8.
¹⁴pívdluarput inássutainik malingnigtut, pígináussusekarquvdlutik 21,6.
 orpingmut inúnartumut igdlorpagssualingmutdlo isersínaorkquvdlutik
 isávfigut. ¹⁵silatâniuputdle kingmit ilisftsutdlo uverssaissutdlo 21,8.
 inuartdlo Gütípilugsiortutdlo tamarmigdlo sagdlunernik asang- Fil. 3,2.
 -nigtut ilerkorallugitdlo. ¹⁶uvanga Jisuse íngiliga autdlartípara
 tamákunínga nalunaiavfigerkuvdluse ilagígsokatigít pívdlugit. u- 5,5.
 -vanga-una Dâvip sordlá sugissálo, uvdloriak kausiut káuma- Is. 11,1.
 -rigsok. ¹⁷anernerdlo nuliagssardlo okarput: aggera; tusaissor- 2,28.
 -dlo okardle: aggera; imerusugtordlo aggerdle: píumassúvdlo Is. 55,1.
 inek inúnartok píliuk akekángitsumik.

¹⁸mássa takordlúgkerssárutit magpersagkane mákunane ítut
 5 Mór. 4,2. okausínik tusaissut tamaisa nalunaiavígáka: tamákunúnga ilaliú-
 -ssissokarpat, tauva Gútip táussumúnga tugtikumârpai perdlútit
 magpersagkane mákunane agdlagsimassut; ¹⁹pêrsissokarpatdlo
 magpersagkat takordlúgkerssárutinik mákunúnga imagdlit okausísa
 ilainik, tauva Gútip pêrumârpâ pigssaralua orpingmit inúnartumit
 igdlorpagssualingmitdlo ivdlernartumit magpersagkane mákunane
 agdlautiginekartumit. ²⁰tamákunúnga nalunaiaissok okarpok: âp,

7,17. aggerkajâlerpunga. âman.

âp, aggerna, Nâlagak Jîsuse-â.

2 Tas. 3,18.

²¹Nâlagkap Jîsusip Kristusip sáimâunerata najordlise ta-
 -mavse. âman.

**sapätine nagdlütunilo najorknutagssat ivdlernartut
mardlovit sivnerseräutugssat agdlagsímavê.**

áipait ukiok 1895 sapätit utilerfiánit autdlarnerdlugit kingornalo
sapätit kaujatdlangnerat atausek avdlortardlugo atorsináusassut
sujugdlerntut sivnersigitardlugit.

sujugdlit:

áipait:

sapāme jūtdlip sujulisa 1:
(sapätit utilerfiāne:)

Mat. 21,1-9. Lúk. 4,16-30.
Ròm. 13,11-14. Is. 42,1-12.

sapāme jūtdlip sujulisa 2:

Lúk. 21,25-36. Mat. 25,1-13.
Ròm. 15,4-9. Is. 11,1-10.

sapāme jūtdlip sujulisa 3:

Mat. 11,2-10. Lúk. 1,67-80.
1 Kor. 4,1-5. Is. 40,1-11.

sapāme jūtdlip sujulisa 4:

Juán. 1,19-28. Juán. 3,22-36.
Fil. 4,4-7. Is. 12.

jūtdlime:

Lúk. 2,1-14. Juán. 1,1-14.
Lúk. 2,15-20. Is. 9,6-7.
Epr. 1,1-5. Tit. 2,11-14.

jūtdlip áipāne:

Mat. 23,34-39. Mat. 10,32-42.
ap. sul. 6,8-15; 7,54-60. 1 Juán. 4,1-6.

sapāme jūtdlip kinguliane:

Lúk. 2,33-40. Lúk. 2,25-32.
Gal. 4,1-7. tugs. 103.

nkiortāme:

Lúk. 2,21. Mat. 6,5-13.
Gal. 3,23-29. Jāk. 4,13-17.

sapāme ukior'ap kinguliane:

Mat. 2,19-23. Mat. 2,13-18.
Ròm. 3,19-22. ap. sul. 4,23-31.

kūngit pingasut uvdluāne:

(Kristusip ersserfiāne:)

Mat. 2,1-12.
Is. 60,1-6.

sapätine nagdliütunilo najorkutagssat mardluvit agdlagsimavé.

sujugdilit:

áipait:

sapāme kúngit 3 uvdluata kingulisa 1:

Lúk. 2,42-52.

Mák. 10,13-16.

Ròm. 12,1-5.

Evf. 6,1-4.

sapāme kúngit 3 uvdluata kingulisa 2:

Juán. 2,1-11.

Lúk. 19,1-10.

Ròm. 12,6-16.

Evf. 5,21-33.

sapāme kángit 3 uvdluata kingulisa 3:

Mat. 8,1-13.

Lúk. 17,5-10.

Ròm. 12,17-21.

Epr. 11,1-10.

sapāme kúngit 3 uvdluata kingulisa 4:

Mat. 8,23-27.

Mat. 14,22-33.

Ròm. 13,8-10.

Ròm. 4,16-25.

sapāme kúngit 3 uvdluata kingulisa 5:

Mat. 13,24-30.

Mat. 13,44-52.

Kul. 3,12-17.

1 Kor. 3,3-23.

sapāme kúngit 3 uvdluata kingulisa 6:

Mat. 17,1-9.

2 Pít. 1,12-18.

sapāme savtuagfsimame:

Mat. 20,1-16.

Mat. 25,14-30.

1 Kor. 9,24-10,5.

ap. sul. 17,22-34.

sapāme sagsagfsimame:

Lúk. 8,4-15.

Mák. 4,26-32.

2 Kor. 12,2-9.

2 Tím. 3,10-4,5.

sapāme pórskip sujulisa 1:

(Jisusip kuisiviane:)

Mat. 3,13-17.

Lúk. 18,31-43.

1 Pít. 3,18-22.

1 Kor. 13,1-13.

sapāme pórskip sujulisa 2:

Mat. 4,1-11.

Lúk. 22,24-32.

2 Kor. 6,1-10.

Jāk. 1,2-16.

sapāme pórskip sujulisa 3:

Mat. 15,21-28.

Mák. 9,17-29.

1 Tas. 4,1-7.

Jāk. 5,13-20.

sapāme pórskip sujulisa 4:

Lúk. 11,14-28.

Juán. 8,42-51.

Evf. 5,1-9.

sark. 2,1-7.

sapāme pórskip sujulisa 5:

Juán. 6,1-15.

Juán. 6,35-51.

Gal. 4,21-31.

2 Pít. 1,3-11.

é.
sapátine nagdliútunilo najorkutagssat mardhvít agdlagsímavé.

sujugdlít:

áipait:

sapāme pórskip sujulisa 6:

(Máriap okéunekartiane):

Lúk. 1,26-38.

Lúk. 1,46-56.

Is. 7,10-15.

1 Kor. 1,21-31.

sapāme pórskip sujulisa 7:

(Jísusip Jerúsalamut iseriartorfiane):

Mat. 21,1-9.

Mák. 14,3-9.

Fil. 2,5-11.

Epr. 12,1-8.

sisamángortume ivdlernartume:

Lúk. 22,14-20.

Juán. 13,1-15.

1 Kor. 11,23-29.

1 Kor. 10,15-17.

Jísusip tokuvfiāne:

okalugtuak Nālagkap ániarneranik tokuneranigdlo.

Is. 53.

sapāme pórskime:

Mák. 16,1-7.

Mat. 28,1-8.

1 Kor. 5,7-8.

tugs. 118,19-29.

1 Pít. 1,3-12.

pórskip áipānc:

Lúk. 24,13-35.

Juán. 20,1-18.

ap. sul. 10,34-41.

1 Kor. 15,12-20.

sapāme pórskip kingulisa 1:

Juán. 20,19-31.

Juán. 21,15-19.

1 Juán. 5,4-12.

1 Pít. 1,17-2,3.

sapāme pórskip kingulisa 2:

Juán. 10,11-16.

Juán. 10,22-30.

1 Pít. 2,21-25.

Epr. 13,20-21.

sapāme pórskip kingulisa 3:

Juán. 16,16-22.

Juán. 14,1-11.

1 Pít. 2,11-20.

Epr. 4,14-16.

tugsiarfigssuarme:

Mat. 3,8-10.

Mat. 7,7-14.

Is. 55,6-7.

Epr. 10,19-31.

tugs. 67,2-8.

tugs. 51.

sapāme pórskip kingulisa 4:

Juán. 16,5-15.

Juán. 8,21-36.

Jāk. 1,17-21.

2 Kor. 5,14-21.

sapāme pórskip kingulisa 5:

Juán. 16,23-28.

Juán. 17,1-19.

Jāk. 1,22-27.

Ròm. 8,24-28.

sujugdilit:

áipait:

Kristusip kilaliarflane:

Mák. 16,14-20. Lúk. 24,46-53.
ap. sul. 1,1-11. tugs. 110,1-4.

sapâme pôrskip kingulisa 6:

Juán. 15,26-16,4. Juán. 17,20-26.
1 Pít. 4,7-11. Rôm. 8,29-39.

sapâme pînsime:

Juán. 14,23-31. Juán. 14,15-21.
ap. sul. 2,1-11. ap. sul. 2,14-41.
Evf. 4,7-16.

pînsip áipâne:

Juán. 3,16-21. Juán. 4,5-26.
ap. sul. 10,42-48. ap. sul. 2,42-47.

sapâme trinitátisime:

Juán. 3,1-15. Mat. 28,18-20.
Rôm. 11,33-36. Evf. 1,3-14.

sapâme trinitátisip kingulisa 1:

Lúk. 16,19-31. Lúk. 12,13-21.
1 Juán. 4,16-21. 1 Tim. 6,6-19.

sapâme trinitátisip kingulisa 2:

Lúk. 14,16-24. Lúk. 14,25-35.
1 Juán. 3,13-18. sark. 3,14-22.

sapâme trinitátisip kingulisa 3:

Lúk. 15,1-10. Lúk. 15,11-32.
1 Pít. 5,6-11. ap. sul. 9,1-18.

sapâme trinitátisip kingulisa 4:

Lúk. 6,36-42. Mat. 5,43-48.
Rôm. 8,18-23. Rôm. 14,7-17.

sapâme trinitátisip kingulisa 5:

Lúk. 5,1-11. Mat. 16,13-26.
1 Pít. 3,8-14. 1 Pít. 2,4-10.

sapâme trinitátisip kingulisa 6:

Mat. 5,20-26. Mat. 19,16-30.
Rôm. 6,3-11. Rôm. 3,23-31.

sapâme trinitátisip kingulisa 7:

Mák. 8,1-9. Mat. 10,24-31.
Rôm. 6,19-23. ap. sul. 14,8-23.

sapâme trinitátisip kingulisa 8:

Mat. 7,15-21. Mat. 7,22-29.
Rôm. 8,12-17. ap. sul. 20,17-38.

sapätine nagdliütunilo najorkutagssat mardluvit agdlagsímavé.

sujugdliit:

áipait:

sapāme trinitätisip kingulisa 9:

Lúk. 16,1-9. Lúk. 12,32-48.
1 Kor. 10,6-13. 2 Tim. 1,3-14.

sapāme trinitätisip kingulisa 10:

Lúk. 19,41-48. Mat. 11,16-24.
1 Kor. 12,2-11. Epr. 3,7-14.

sapāme trinitätisip kingulisa 11:

Lúk. 18,9-14. Lúk. 7,36-50.
1 Kor. 15,1-10. Ròm. 10,4-18.

sapāme trinitätisip kingulisa 12:

Mák. 7,31-37. Mat. 12,31-42.
2 Kor. 3,4-9. Jāk. 3,1-12.

sapāme trinitätisip kingulisa 13:

Lúk. 10,23-37. Mat. 20,20-28.
Gal. 3,15-22. 1 Tim. 1,5-17.

sapāme trinitätisip kingulisa 14:

Lúk. 17,11-19. Juán. 5,1-15.
Gal. 5,16-24. ap. sul. 3,1-10.

sapāme trinitätisip kingulisa 15:

Mat. 6,24-34. Lúk. 10,38-42.
Gal. 5,25-6,10. ap. sul. 8,26-39.

sapāme trinitätisip kingulisa 16:

Lúk. 7,11-17. Juán. 11,19-45.
Evf. 3,13-21. 1 Kor. 15,21-28.

sapāme trinitätisip kingulisa 17:

Lúk. 14,1-11. Mák. 2,14-28.
Evf. 4,1-6. Jūt. 20-25.

sapāme trinitätisip kingulisa 18:

Mat. 22,34-46. Juán. 15,1-17.
1 Kor. 1,4-8. 1 Juán. 3,1-8.

sapāme trinitätisip kingulisa 19:

Mat. 9,1-8. Juán. 1,35-52.
Evf. 4,22-28. 1 Kor. 12,12-27.

sapāme trinitätisip kingulisa 20:

Mat. 22,1-14. Mat. 21,28-44.
Evf. 5,15-21. Ròm. 11,25-32.

sapāme trinitätisip kingulisa 21:

Juán. 4,16-53. Juán. 4,34-42.
Evf. 6,10-17. sark. 3,7-13.

sapätine nagdliütunilo najorkutagssat mardluvît agdlagsímavé.

sujugdlît:

áipait:

ivdlernartut uvdluáne:

Mat. 5,1-12. Mat. 5,13-16.
sark. 7,1-12. sark. 21,1-7.

sapāme trinitätisip kingulisa 22:
Mat. 18,23-35. Mat. 18,1-20.
Fil. 1,6-11. Evf. 4,30-32.

sapāme trinitätisip kingulisa 23:
Mat. 22,15-22. Mák. 12,41-44.
Fil. 3,17-21. Ròm. 13,1-7.

sapāme trinitätisip kingulisa 24:
Mat. 9,18-26. Juán. 5,17-29.
Kul. 1,9-14. 2 Kor. 5,1-10.

sapāme trinitätisip kingulisa 25:
Mat. 24,15-28. Lúk. 17,20-33.
1 Tas. 4,13-18. 2 Pít. 3,3-13.

sapāme trinitätisip kingulisa 26:
Mat. 11,25-30. Mat. 25,31-46.
1 Tas. 5,12-23. Epr. 4,9-13.

sapāme trinitätisip kingulisa 27:

Mat. 17,1-9.
2 Pít. 1,12-18.

